

A BUDAPESTI

Körp. Könyvt.
1894-95

KIRÁLYI MAGYAR TUDOMÁNY-EGYETEM

serede

ALMANACHJA

MDCCCXCIV — XCV. TANÉVRE.

BUDAPEST,

NYOMATOTT A MAGYAR KIRÁLYI EGYETEMI KÖNYVNYOMDÁBAN.

1895.

Leltári szám: R/29129

TÖRTÉNETI VISSZAPILLANTÁS.

A k. m. tudomány-egyetemet eredetileg Pázmány Péter bíbornok-primás 1635. május 12-ikén, u. m. a Hittud. és Bölcsészettud. karral, Nagy-Szombatban alapította, és a Jézus-társaságra bízta.

Alapítványlevelét II. Ferdinánd római császár és magyar király 1635. október 18. kelt aranypecsétes kiváltságlevelével megerősítette, és a nagyszombati főiskolát a római szent birodalom és más egyetemek szokásos jogai s szabadalmaival császári és királyi hatalmánál fogva felruházta.

Ünnepélyes megnyitása az alapító bíbornok által azon évi november 13-án Dobronoky György nagyságos rector alatt történt.

A Hittud. és Bölcsészettud. karhoz 1667. a Jogtudományi járult, mely Losy Imre és Lippai György primásoknak e czélú hagyományai-ból, végrendeleti végrehajtóiknak január 2-án kelt oklevele által, négy tanszékkal alapított, és azon hó 16-án ünnepélyesen megnyitott.

A három karból állott egyetemet felséges Mária Terézia királyi oltalma és igazgatása alá vette, kir. kegyúri jogánál fogva az 1748. évi 12. t. cz. értelmében 1769. július 17-én a földvári apátság jószágaival megadómányozta, a fennállott karokhoz az Orvosit kapcsolta, a tanszékek, tantárgyak számát öregbítette, és egyetemünknek új tanterv szerinti átalakítását 1769. december 14-én elrendelte.

Az új intézkedések 1770. október 29-én kiadatott szabályzat nyomán, az 1770—71. tanév kezdetén léptek életbe, a midőn az Orvosi kar is r. kezdette tanításait.

A Jézus-társaságnak 1773-ban történt feloszlata után, melynek tagjai a Hittudományi és Bölcsészeti tanszékeket látták el, felséges Mária Terézia 1774. augusztus 19-én kelt elhatározásával azon rend nagyszombati társodájának minden ingatlan és ingó javait, névszerint

a turóczyi prépostság uradalmait és a bozóki prépostság jószágainak felét az egyetemnek adományozta, és az adománylevelet törvényes alakban 1775 február 13-án kiadatta.

1777. február 10-én az egyetemnek áttételét az ország közép-pontjára Budára elrendelvén, azon évi augusztus 24-én az előadások Nagy-Szombatban végleg befejeztettek, és Budán novemberben az azon évben közzétett tanulmányi rendszer szabályai szerint megkezdettek.

A közel három évig működött egyetem szervezete- s intézeteinek teljes befejezése után, 1780. június 25-én, másod alapítónéja koronázásának negyvenedik évforduló napján, országos ünnepélylyel beiktatott, és a felséges királyné azon évi márczius 25-én kelt nagy szabalomlevele kihirdettetett.

Ezen okmányban az egyetem régibb jogai, kiváltságai, alapítványai ismételve megerősítettek és öregbítették, alapértékei a budai királyi várpalota és melléképületei tulajdonával, a pécsváradi, nemkülönben a tanulmányi alapnak átengedett znióváráljai, háromszlécs- és bozóki féluradalom fejében, a szegzárdi apátság jószágaival gazdagított.

II. József 1783. december 9-én kelt rendelete folytán az egyetem az 1784-iki tanév után Pestre költözött, és tanítását e városban, azon évi novemberben, hittud. kara azonban csak 1786-ban a pesti egyetemes papnövelde megalapíttatása után kezdette. Annak feloszlatása után 1790-ben a hittani leczkék ismét megszűntek, és egyetemünk csak három karból állott.

Ferencz király 1804. január 20-án új adománylevele által a szegzárdi apátságra nézve 1780-ban elrendelt, de teljesedésbe nem ment eserét megszüntetvén, az egyetemet a tanulmányi alapnak átengedett régi birtokaiba visszahelyezte.

Ugyanazon fejedelem 1804-ben a központi papnövelvét felélesztvén, a hittud. kar 1805. évben ismét testvérkaraihoz járult.

Jelenleg az egyetemi alapérték ingatlan jószágai: a dunaföldvári uradalom Tolnamegyében, a pécsváradi Baranyában, a sellyei Pozsony és Nyitrában, a znióváráljai Turócz- és Nyitramegyében, mely uradalmak összesen 11,901 hold szántóföld, rét stb. és 20,874 hold erdőből állnak. A bozóki uradalom fele 1874. évben peregyezés folytán, az esztergomi papnöveldének 117,500 pengő forintnyi földtehermentesítési kötvényekért engedtetett át, mely összeg kiegészítéséül a bozóki uradalom földtehermentesítési tőkéjéből még 117,499 pengő forintnyi értékű kötvények az egyetemnek jutottak.

A znióváraljai uradalomhoz tartozó szolkai és a háromszlécsi jószágtestek csekély jövedelmezésök miatt 1874. és 1875. évben, az előbbi 15,200 forintért, az utóbbi 61,000 forintért, a körmöczi papírmalom pedig 15,000 forintért adattak el.

Az egyetem rendes szükségletei 1895. évre 791.576 frtot o. é. tesznek; alapértékének tiszta jövedelme 235.325 frt. o. é.

Az 1791. évben kiküldött országos választmány munkálata alapján készült 1806. évi tanulmányi rendtartás (Ratio Educationis) a bekövetkezett tanévben lépett életbe, és lényegében 1848-ig a tanszervezet szabályául szolgált.

Az 1848. 19-ik törvénycikk az egyetemet közvetlenül a közoktatásügyi miniszter hatósága alá helyezte, és a tanszabadság elvét mondta ki.

Az annak megfelelő részletes intézkedések utóbb közrebocsátott szabályrendeletek által történtek.

1848. ÉVI

XIX. TÖRVÉNYCZIKK.

1. §. Az egyetem egyenesen a közoktatásügyi miniszter hatósága alá rendeltetik.

Ő CSÁSZÁRI ÉS APOSTOLI KIRÁLYI FELSÉGÉNEK

MAGYAR VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERE

NAGYMÉLTÓSÁGÚ

Dr. WLASSICS GYULA úr.

EGYETEMI TANÁCS.

Rector Magnificus.

FODOR JÓZSEF, a vaskorona-rend lovagja, orvos-sebészdoctor, szemész- és szülészmester, a cambridgei egyetemen a jogtudományok tiszteletbeli doctora, a közegészségtan és orvosi rendőrség ny. r. tanára s a közegészségtani intézet igazgatója; a m. tud. Akadémia rendes-, a belga és az olasz (turini) királyi Orvos-Akadémia kültagja; az országos statistikai tanács, az országos közegészségi tanács rendes tagja; a fő- és székvárosi törvényhatósági bizottság, a magyar szent kor. országai vöröskereszt egyesülete orvosi tanácsának rendes, a budapesti királyi orvosegylet alapító, a budapesti mentő-egyesület és a budapesti fogász-egyesület tiszteleti, a kolozsvári orvostermészettudományi, a német Gesellschaft f. öffentl. Gesundheitspflege (Berlin) tiszteleti és a német Verein für öffentl. Gesundheitspflege (Frankfurt a/M) rendes tagja; a „Sanitary Institute of Great Britain“ és a „Society of med. Officers of Health“, ugyszintén „Società d'igiene Fiorentina“, az „Association internationale pour le progrès de l'hygiène“ (Bruxelles), a Sociedad español de Higienes (Madrid), a finn (Helsingfors) orvosegyesület tiszteleti, a belga „Société roy. de méd. publique“ levelező, a „Société française d'hygiène“ kültagja, a nemzetközi hyg. congressus állandó bizottságának rendes tagja; a magyar könyvkiadó társulat s az orsz. közegészségi egyesület alapító tagja és elnöke, az orvostudományi karnak volt decánja. *VIII., Rökk Szilárd-utca 28. sz.* (Ny. r. tanárrá neveztetett 1872. Kolozsvárra).

Prorector.

SCHNIERER ALADÁR, a jog- és államtudományok doctora, a büntetőjog ny. r., az észjog s a jog- és államtudományi encyclopaedia jogositott tanára, a jogtudományi államvizsgálat és a II-ik alapvizsgá-

lat bizottságának tagja; a jog- és államtudományi karnak két ízben volt decánja, az egyetemnek volt rectora. *Csillag-utca 8. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett a kassai kir. jogakadémián 1868, a budapesti egyetemen 1872.)

Decánok.

RAPAICS RAJMUND, egri főegyházmegyei áldozár, a hittudományok doctora, t. udvari káplán, az egyháztörténelem ny. r. tanára, a Szt.-István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának tagja; a hittudományi karnak harmadízben decánja. *Zöldfa-utca 15. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett 1880.)

ANTAL GYULA, a jog- és államtudományok doctora, köz- és váltóügyvéd, Pécs sz. kir. város, úgy a siklói választó kerület két ízben volt országgyűlési képviselője, jelenleg a dárdai kerületet képviseli, az egyházjog nyilv. rendes és az ausztriai magánjog jogosított tanára, az ügyvéd vizsgáló bizottságnak és az első alap- és államtudományi államvizsgálat tagja, a jogtudományinak elnöke; a jog- és államtudományi karnak másodízben decánja. *Ujvilág-utca 9. sz.* (Nyilv. rendes tanárrá nevezetett 1885.)

HÓGYES ENDRE, orvos-sebészdoctor, az általános és kísérleti kór- és gyógytan ny. r. tanára, az általános kór- és gyógytani és a budapesti Pasteur-intézet igazgatója, a kolozsvári k. m. tud. egyetemen az általános kór-, gyógy- és gyógyszer-tan volt ny. r. tanára és orvosi karának két ízben decánja és három ízben prodecánja, a m. tud. Akadémia rendes tagja, az országos közegészségi tanács rendes, a budapesti kir. orvosegyület választmányi és alapító, a kir. term. tud. társulat pártoló tagja és alelnöke, az Erdélyi Múzeum-egylet rendes tagja és orvos-természettudom. szakosztályának tiszteletbeli elnöke, a magyar orvosi könyvkiadó társulat alapító tagja és elnöke, az országos közegészségi egyesület alapító-választmányi tagja és orvosi szakának elnöke, az Orvosi Hetilap szerkesztője és tulajdonosa; az orvostudományi karnak decánja. (Ny. r. tanárrá nevezetett a kolozsvári k. m. tud. egyetemhez 1875., a budapesti k. m. tud. egyetemhez 1883.) *Vámház-körút 9.*

BEÖTHY ZSOLT, bölcsészettudományok doctora, az aethetica ny. rendes tanára, s az egyetemi aetheticai gyűjtemény igazgatója, a budapesti országos tanárvizsgáló bizottság elnöke; a budapesti tanárképző intézet igazgatója; a m. tud. Akadémia rendes tagja és igazgató tanácsosa, az akadémiai irodalomtörténeti és könyvkiadó bizottságok tagja, a

Kisfaludy-társaság rendes tagja és titkára, az országos középiskolai tanáregyesület elnöke, a protestans irodalmi társaság választmányi, a prágai cseh királyi Akadémiának levelező, a pozsonyi Toldy-kör és a soproni irod. és művészeti kör s a dunántuli közművelődési egyesület tisztt. tagja; a bölcsészeti karnak ötödízben decánja. *Arany-János-utca 1. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett 1886.)

Prodecánok.

KLINGER ISTVÁN, rozsnyói egyházmegyei áldozár, a sz. Háromság-ról nevezett siklósi czimz. apát, a hittudományok doctora, szentszéki ülnök; a lelkipásztorkodástan ny. r. tanára, az egyetemnek 1888/9. tanévben volt rectora; a hittudományi karnak három ízben volt decánja. *Ferencz-körút 31. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett 1870.)

LÁNG LAJOS, a jog- és államtudományok doctora, a statistika ny. r. s a nemzetgazdaság, pénzügytan és pénzügyi jog jogosított tanára, a II. alapvizsgálat, az államtud. államvizsgálati bizottság tagja, a m. tud. Akadémia rendes tagja és a m. tud. Akadémia nemzetgazdasági és statistikai bizottságának és a „Magyar Közgazdasági Társaságnak“ elnöke, az „Institut International de statistique“ rendes tagja, a m. kir. pénzügyministerium volt államtitkára, országos képviselő; a jog- és államtudományi karnak két ízben volt decánja. *Vigadó-tér 1. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett 1882-ben.)

MIHALKOVICS GÉZA, orvos-sebészdoctor, szemész- és szülészmes-ter, a boncztan és a fejlődéstan ny. r. tanára, a boncztani épület s az I-ső boncztani intézet és gyűjteménytár igazgatója, a magyar tudományos Akadémia rendes tagja, a budapesti fogász-egyesület tiszteleti, a budapesti kir. orvosegylet és Közegészségi egyesület alapító, a természettudományi társulat örökítő és választmányi. és a magyar orvosi könyvkiadó-társulat igazgatósági tagja; az orvos-tudományi karnak volt decánja és e. i. prodecánja. *Üllői-ut 89. sz.* (Rkiv. 1875., ny. r. tanárrá nevezetett 1878.)

HEINRICH GUSZTÁV, sz. mm. és bölcsészetdoctor, a német nyelv és irodalomtörténet ny. r. tanára; az orsz. közoktatási tanács ügyvivő alelnöke, a kir. tanárvizsgáló bizottság, a m. tud. Akadémia és a Kisfaludy-társaság rendes tagja, a magyar paedagogiai társaság elnöke, a budapesti philologiai társaság alelnöke, a bölcsészeti karnak volt decánja s e. i. prodecánja. *VIII., Múzeum-körút 18. sz.* (Rkiv. 1875., ny. r. tanárrá nevezetett 1878.)

TUDOMÁNYKAROK.

I. Hittudományi kar.

Decán és elnök.

RAPAICS RAJMUND (I. Egyetemi Tanács).

Nyilvános rendes tanárok.

BITA DEZSŐ, sz. benedekrendi pannonhalmi áldozár, sz. Margitról nevezett bélai cz. apát, a hittudományok doctora, az alaphittan ny. r. tanára, a budapesti érseki szentszékekben bíró, pannonhalmi főapátsági szentszéki ülnök, a Szent-István-Társulat kiadványainak egyházi censora, tudományos és irodalmi osztályának tagja a hittudományi karnak négy ízben volt decánja, az egyetem volt rectora. *Lipót-utca 47. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett 1868-ban.)

KLINGER ISTVÁN (I. Egyetemi Tanács).

BERGER EV. JÁNOS, esztergom-főegyházmegyei áldozár, a vaskorona-rend lovagja, a hittudományok doctora, az ó-szövetségi tanulmányok s értelmezéstan, szt.-írás-magyarázat s héber nyelv ny. r. tanára, a jog- és államtudományi karban az egyházjogtudori szigorlatoknál vizsgáló s primás-érseki megbizott, a budapesti érsekhelynöki szentszék ülnöke, a hittudományi kar volt decánja, az egyetem volt rectora. *Liliom-utca 35. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett 1874-ben.)

BREZNAY BELA, esztergom-főegyházmegyei áldozópap, pápa ő szentségének titkos kamarása, a budapesti érseki szentszékekben bíró, a hittudományok doctora, a keresztény erkölctan ny. r. tanára, az egyetem volt rectora és a hittudományi kar volt decánja, a Szt.-István-Társulat választmányának, valamint tudományos és irodalmi osztá-

lyának tagja, a párisi „Société bibliographique“ levelező tagja. *Bajza-utca 14. sz.* (Ny. r. tanárrá neveztetett 1876-ban.)

BOGNÁR ISTVÁN, esztergom főegyházmegyei áldozár, pápai kamarás, a bölcészet és hittudományok doctora, az újszövetségi szentirati tanulmányok ny. r. tanára, a hittudományi kar volt decánja, a budapesti érsek-helynöki szentszék ülnöke, az aquinói Szent Tamásról nevezett bölcsellettudományi társulat elnöke, a Szt.-István-Társulat kiadványainak egyházi censora és tudományos és irodalmi osztályának tagja. *Csillag-utca 8. sz.* (Nyilvános rendes tanárrá neveztetett 1879-ben.)

RAPAICS RAJMUND (l. Egyetemi tanács).

ASCHENBRIER ANTAL, esztergom-főegyházmegyei áldozár, B. Szűz Máriáról nevezett esztergommegyei cz. apát, a hittudományok doctora, cs. és kir. t. udvari káplán, a budapesti érsekhelynöki szentszék ülnöke, a Szt.-István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának tagja, az egyházjog ny. r. tanára, a hittudományi kar volt decánja. *Főherczeg Sándor-utca 36. sz.* (Ny. r. tanárrá neveztetett 1882-ben.)

KANYORSZKY GYÖRGY, kalocsa-főegyházmegyei áldozár, bekebelezett hittudományi doctor, a keleti, u. m. az arab-, szyr- és chald nyelvek ny. r., a hittudomány-bölcsélet jogosított tanára. *József-körút 15. sz.* (Nyilvános rendkívüli tanárrá neveztetett 1882-ben, nyilvános rendes tanárrá 1886-ban.)

Kisfaludi KISFALUDY A. BÉLA, győregyházmegyei áldozár, a hittudományok doctora, Szentlélekről címzett dienesi prépost, t. udvari káplán, szentszéki ülnök, az ágazatos hittan ny. r. tanára, a Szt.-István-Társulat alelnöke és tud. és irod. osztályának tagja, a hittudományi kar volt decánja. *Királyi Pál-utca 13. sz.* (Nyilvános rendes tanárrá neveztetett 1887-ben.)

Magántanár.

KISS JÁNOS, csanád-egyházmegyei áldozár, a pápa ő szentsége tiszt. kamarása, a hittudományok doctora, a hittudományra előkészítő bölcséleti propaedeutika magántanára, az Aquinói-Szt.-Tamás-Társaság alelnöke, a Szent-István-Társulat igazgatója s tudományos és irodalmi osztályának tagja, a „Bölcséleti Folyóirat“ és a „Hittudományi Folyóirat“ szerkesztője és kiadója. *Lónyay-utca 16. sz.* (Magántanárrá képesítettett 1891-ben.)

Tanárhelyettesek.

VALÓ SIMON, esztergom-főegyházmegeyi áldozár, bekebelezett hittudományi doctor, pápa ő szentsége t. kamarása, a Szt.-István-Társulat tudományi és irodalmi osztályának tagja, a budapesti érsekhelynöki szentszék hites ügyésze és szegények ügyvédje, esztergom-főmegeyi censor, budapesti közp. papnöveldei tanulmányi felügyelő, könyvtárnok és a „Stefánia“ szegény gyermek-kórházban alkalmazott páli sz. Vinczéről nevezett irgalmas nővérek rend. gyóntatója. *A papnövelde-épületben.*

PURT IVÁN, esztergom-főegyházmegeyi áldozópap, a bölcsészet- és hittudományok doctora, a budapesti központi papnevelő-intézet tanulmányi felügyelője, a budapesti érseki szentszék házasságvédője és az aquinói Szent-Tamásról nevezett bölcsélettudományi társulat titkára. *A papnevelő-intézetben.*

II. Jog- és államtudományi kar.

Decán és elnök.

ANTAL GYULA (I. Egyetemi Tanács).

Nyilvános rendes tanárok.

LECHNER ÁGOSTON, a jog- és államtudományok doctora, a magyar közjog és közigazgatási jog ny. r. tanára, a jog- és államtudományi kar volt decánja, a tud. egyetem volt rectora, főrendiházi tag. *Váczi-utca 9. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett 1869.)

HAJNIK IMRE, a jog- és államtudományok doctora, az egyetemes európai és hazai jogtörténelem ny. r. tanára, a magyar tud. Akadémia rendes, a magyar történelmi társulat igazg. választmányi, az államvizsgálati bizottság államtudományi osztályának, valamint az I. és II. alapvizsgálati bizottságnak tagja; a jog- és államtudományi karnak volt decánja; az egyetem volt rectora. *Ferencziek-tere 2. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett 1872-ben.)

SCHNIERER ALADÁR (I. Egyetemi Tanács).

HERCZEGH MIHÁLY, a jog- és államtudományok doctora, köz- és váltó-ügyvéd, a polgári törvénykezés ny. r., a magyar magánjog joga-

sított tanára, az I. és II. alapvizsgálat, a jogtudományi államvizsgálat, valamint a budapesti ügyvéd-vizsgáló bizottság és a jogászegylet igazgató választmányának tagja, a jog- és államtudományi karnak volt decánja. *Üllői-út 22. sz.* (Budapesti egyetemi tanárrá kineveztetett 1870-ben, rendes tanárrá lett 1872-ben.)

SÁGHY GYULA, a jog- és államtudományok doctora, köz- és váltóügyvéd, az osztrák polgári jog ny. r. s az egyházi és római jog jogosított tanára, az első alapvizsgálati bizottság tagja s annak e. i. másodelnöke, az államtudományi államvizsgálati és a jogtudományi államvizsgálati, valamint a magyar jogászgűlés állandó bizottságának tagja, a jog- és államtudományi kar volt decánja, országgyűlési képviselő. *Zöldfa-utca 39. sz.* (Ny. r. tanárrá neveztetett 1872.)

VÉCSEY TAMÁS, a jog- és államtudományok doctora, a római jog ny. rendes tanára; a magyar tud. Akadémia rendes tagja, h. köz- és váltó-ügyvéd, az I-ső és II-dik alapvizsgálati bizottságnak, a magyar jogász-egylet igazgató választmányának és az irodalmi kérdésekben véleményező országos bizottságnak tagja; egyházkerületi tanácsbíró, a jog- és államtudományi karnak ismételten volt decánja. *Muzeum-utca 3. sz.* (Ny. r. tanárrá lett 1864-ben, ide kineveztetett 1875.)

LÁNG LAJOS (l. Egyetemi Tamás).

ANTAL GYULA (l. Egyetemi Tanács).

KOVÁTS GYULA, a jog- és államtudományok doctora, hites köz- és váltóügyvéd, volt kir. táblai bíró, az egyházi jog ny. r. tanára, a m. tud. akad. lev. s történelmi bizottságának rendes tagja, a magyar jogászegylet igazgató-választmányának, a gyakorlati bírói vizsgálat vizsgáló bizottságának tagja, az államtudományi s a jogtudományi államvizsgálati bizottság tagja. *VIII., József-utca 9. sz.* (Ny. r. tanárrá neveztetett 1888.)

BOCHKOR KÁROLY, a jog- és államtudományok doctora, az államszámviteltan ny. rendes tanára, az államtudományi és az államszámviteltani vizsgáló bizottságok, valamint a joghallgatókat segítő egyesület tiszteletbeli tagja; tanár: a m. k. József-műegyetemen, a honvéd kezelőtiszti és a posta-táviró tanfolyamon; Csíkmegye tiszteletbeli főjegyzője, pénzügyminiszteri volt számtanácsos. *VI., Bajza-utca 1. sz.* (Ny. rk. tanárrá neveztetett 1881., ny. r. 1889-ben.)

FÖLDES BÉLA, a jog- és államtudományok doctora, a nemzetgazdaságtan és pénzügytan ny. rendes, a statisztika jogosított tanára, a m. tudományos Akadémia levelező tagja, a II. alapvizsgálati bizottság, a jog- és az államtudományi államvizsgálati bizottság, az országos statisztikai tanács és a m. tud. Akadémia nemzetgazd. és statisztikai bizottságának, az „Institut International de statistique“ és a „British

Economie Association“ tagja. *Zerge-utca 27. sz.* (Ny. rendkívüli tanárrá neveztetett 1882., ny. rend. 1889.)

ZSÓGÖD BENŐ, a jog- és államtudományok doctora, köz- és váltóügyvéd, a magyar magánjog nyilv. rendes tanára, a jogtudományi államv. bizottság beltagja. (Ny. r. tanárrá neveztetett a budapesti egyetemhez 1890. június 28.) *VIII., Baross-utca 10. sz.*

NAGY FERENCZ, a jog- és államtudományok doctora, a kereskedelmi és váltójog nyilv. rendes tanára, a jogtudományi államvizsgálati és a gyakorlati bírói vizsg. bizottság tagja, a magyar tudományos Akadémia, a budapesti kereskedelmi és iparkamara levelező, a magyar jogász-gyűlés és a magyar jogászegylet választmányi tagja, a párisi „Société de législation comparée“ magyarországi levelezője, a kolozsvári egyetem jog- és államtudományi karának volt decánja és prodecánja. (Ny. rend. tanárrá kineveztetett a kolozsvári egyetemhez 1881. október 26-án, a budapesti egyetemhez 1890. szeptember 6-án.) *Andrássy-út 2. szám.*

WLASSICS GYULA, a jog- és államtudományok doctora, h. ügyvéd, volt helyettes kir. főügyész, a büntetőjog és eljárás ny. r. tanára, a magyar tudományos Akadémia rendes tagja, az ügyvédvizsgáló és jogtudományi államvizsgálati bizottságnak, a gyakorlati bírói vizsgálati és a II. alapvizsgálati bizottságnak, a jogászegylet állandó bizottságának, a jogászegylet igazgató-választmányának, a nemzetközi büntető egyesület magyarországi igazgató-választmányának, a börtönügyi bizottságnak, a párisi „Société de législation comparée“ tagja, a DKE. irodalmi szakosztályának alelnöke, országgyűlési képviselő, m. kir. miniszterré neveztetett 1895. január 15. *VIII., Eszterházy-utca 24. sz.* (Ny. r. tanárrá neveztetett 1890.)

TIMON ÁKOS, a jog- és államtudományok doctora, a magyar alkotmány és jogtörténet nyilv. rendes, az egyetemes európai jogtörténet és az egyházjog jogosított tanára. Ő császári és királyi fensége József Ágost főherczeg jogi oktatásának volt vezetője. A Szt-István-Társulat igazgató-választmányának, valamint tudományos és irodalmi osztályának, és az államtudományi államvizsgálati bizottság tagja, az országos kongrua-bizottság előadója, az I. alapvizsgálat tagja. *IX., Páva-utca 35.* (Ny. r. tanárrá kineveztetett 1891.)

MARISKA VILMOS, a jog- és államtudományok doctora, köz- és váltóügyvéd, a pénzügytan és magyar pénzügyi jog ny. r. tanára, a második alapvizsgálati, jog- s az államtudományi államvizsgálati bizottságnak és Abauj-Tornavármegye törvényhatósági bizottságának tagja. (Ny. r. tanárrá kineveztetett 1891.) *IX., Lónyay-utca 7. sz.*

CONCHA GYÓZÓ, a jog- és államt. doctora, a politikai tudományok ny. r. tanára, a magyar tud. Akadémia I. tagja. (Ny. rk. tanárrá kineveztetett a kolozsvári egyetemhez 1872-ben, ny. r. tanárrá 1874-ben, a budapesti egyetemhez 1892-ben). *Üllői-út 21. szám.*

SCHWARZ GUSZTÁV, jogdoctor, hites ügyvéd, a római jog ny. r. tanára, az első alapvizsgáló bizottság, a magyar jogászegylet igazgató választmányának tagja. *Károly-körút 26. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett 1894).

Nyilvános rendkívüli tanárok.

KAJUCH MÁRTON, jogdoctor, hites ügyvéd, a római jog ny. rk. tanára, az első alapvizsgáló bizottság tagja. (Ny. rk. tanárrá kineveztetett 1894. szept. 1.).

Czímzetes rendkívüli tanárok.

CSILLAG GYULA, a jog- és államtudományok doctora, hites ügyvéd, a Magyar Földhitelintézet jogi előadója, a magyarországi telekkönyvvezetők orsz. egyesületének tiszteletbeli, a jog- és államtudományi államvizsgáló bizottságok és a párisi Société de législation comparée tagja, a telekkönyvi rendtartásnak és a perenkívüli eljárásnak címzetes rendk. tanára. *József-körút 47. sz.* (Cz. rk. tanárrá nevezetett 1884.)

FAYER LÁSZLÓ, a jog- és államtudományok doctora, ügyvéd, a m. tud. Akadémia levelező tagja, a jogtudományi államvizsg. bizottság tagja, a Jogtudományi Közlöny szerkesztője, a Magyar Jogászegylet titkára, a jogász-gyűlés állandó bizottságának tagja, a bünvádi eljárás címzetes rendkívüli tanára. *Zöldfa-utca 31. sz.* (Cz. rk. tanárrá nevezetett 1886-ban.)

NEUMANN ÁRMIN, a jogtudományok doctora, ügyvéd, a kereskedelmi jog címzetes rendk. tanára, országgyűlési képviselő, a jogtud. államvizsgáló bizottság tagja. *Andrássy-út 10. sz.*

CSARADA JÁNOS, a jogtudományok doctora, az európai nemzetközi jog és jogbölcselet cz. rendkívüli tanára; a második alapvizsgáló és az államtudományi államvizsgáló bizottságok tagja, ő cs. és kir. fensége József Ágost főherczeg jogi tanára. *Szerb-utca 9. sz.* (Cz. rk. tanárrá nevezetett 1891.)

PIKLER GYULA, az államtudományok doctora, a jogbölcselet cz. rendkívüli tanára, a második alapvizsgáló bizottság tagja. *Szentkirályi-utca 22. sz.* (Cz. rk. tanárrá nevezetett 1891.)

RÁTH ZOLTÁN, a jog- és államtudományok doctora, a nemzet-

gazdaságtan és statisztika cz. ny. rendkívüli tanára, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, hites ügyvéd, az országos statisztikai tanács jegyzője, a második alapvizsgálati s az államtudományi államvizsgálati bizottság tagja. *IX., Vámház-körút 7. szám.* (Cz. rk. tanárrá neveztetett 1894.)

Magántanárok képviselői:

KOVÁCS GYULA (l. magántanárok).

MELICHÁR KÁLMÁN (l. magántanárok).

Magántanárok:

DOBRÁNSZKY PÉTER, jog- és bölcsészdoctor, v. országgyűlési képviselő, nyug. m. kir. J.-műgyet. nyilv. rendes tanár; a statisztika egyetemi magántanára; az államtudományi államvizsgálati bizottság, a m. tudományos Akadémia statisztikai és nemzetgazdasági bizottságának; Borsodmegye bizottsági; az esztergomi e. r. egyet. dísztagja; a gyergyóditrói magyar gazd. és kert.-egylet tiszteletbeli tagja; az országos forrásvédők congressusának volt elnöke stb. *VII. Damjanich-utca 37. szám.*

Csatári CSATÁRY LAJOS, orvos-sebészdoctor, szülész- és szemészmester; egészségügyi tanácsos s e. i. tanács jegyzője; m. k. államvasuti főfelügyelő és főorvos, a cs. vaskorona-rend harmad osztályu lovagja, a török cs. Medjidie-rend II. osztályu, a belga kir. Lipót-rend lovagja, a szász Ernesztini házirend első osztályu lovagja, a francia közegészségi társulat tiszteletbeli, a magyar közegészségi egyesület választmányi, az önkéntes mentő-egyesület, a budapesti kir. orvosegylet, a m. kir. természettudományi társulat, a bécsi cs. és kir. állatnövénytan, a párisi orvostörvényszéki, a brüsseli kir. közegészségi, az alsórajnai természet-orvostani, a német törvényszéki lélektani tudományos egyletek s a magy. kir. honvédmeházi felügyelő bizottság tagja, volt 1848/9-iki honvédszázados, a brüsseli, párisi, amsterdami, genfi, római és berlini nemzetközi orvosi és közegészségi congressusok volt tb. elnöke. *Egyetem-utca 2. sz.*

CSIKY KÁLMÁN, jogdoctor, a m. kir. József-műgyetemen a közigazgatási jog ny. rendes tanára; a jogtudományi és államtudományi államvizsgálati bizottság, a fővárosi törvényhatósági bizottság és a budapesti ev. ref. egyháztanács tagja, a IX. kerületi I. számú iskolaszék elnöke, a Prot. Irodalmi Társaság választmányának tagja, a

magyar magánjog magántanára, volt országos képviselő. *Lónyay-utca 11. sz.*

KÖRÖSI JOZSEF, a statisztika magántanára, a m. tud. Akadémia I. tagja, a főváros statisztikai bizottságának elnöke és statisztikai hivatalának igazgatója, a magyar közegészségi egyesület osztályelnöke, a londoni és az észak-amerikai statisztikai társulatok, valamint a párisi „Société d'hygiène“ tiszteletbeli tagja, a magyar és a belgiumi statisztikai tanácsok, a nemzetközi közegészségi és demografiai kongresszus állandó bizottságának tagja; az „Institut international de Statistique“, a párisi „Société de Statistique“ s a manchesteri „Statistical Society“ levelező tagja, a niszinowgorod-i kormányzóság statisztikai bizottságának kültagja, a philadelphiai orvosi egyetem, a párisi „Société de médecine publique“ tagja; a brüsseli, a milánói, a bordeaux-i, a madridi, a montréalai közegészségi egyesületek és a párisi „Société d'hygiène de l'enfance“ levelező tagja, a szt.-pétervári oktatási muzeum beltárgya, a „British Economical Association“ és az észak-amerikai politikai és társadalmi Akadémia tagja, a bpesti és aradi kereskedelmi- és iparkamarák levelező tagja. *VI. ker., Andrássy-út 48. szám.*

MELICHÁR KÁLMÁN, jogdoctor, m. kir. honvédelmi ministeri titkár, az egyházjog magántanára, az államtudományi államvizsgálati bizottság tagja. *Zöldfa-utca 30. sz.*

BABARCI SCHWARTZER OTTÓ, orvosdoctor, a törvényszéki elmekórtan és lélektan magántanára, orsz. egészségügyi tanácsos, a m. elme- és idegyógyintézet tulajdonosa és főorvosa, a Szent-Száva-rend középkeresztese, a német lovag-rend tagja, főv. törvh. bizottsági tag, iskolaszéki elnök stb. *I. kerület, Kékgyöly-utca 4/14. szám. Elme- és idegyógyintézet.*

GOSZTHONY MIHÁLY, jogdoctor, ügyvéd, a magyar közjog m.-tanára, a budapesti ügyvédvizsgáló bizottság tagja, a második alapvizsgálati bizottság tagja. *Trefort-utca 2. sz.*

BALOGH JENŐ, a jog- és államtudományok doctora, a büntetőjog és eljárás magántanára, titkár a m. kir. igazságügyministeriumban, a gyakorlati bírói és a budapesti ügyvédvizsgáló, valamint a jogtudományi államvizsgálati bizottságnak tagja. *IX. Csillag-utca 8. sz.*

PÓLYA JAKAB, államtudományi doctor, ügyvéd, a magyar tud. Akadémia levelező tagja, a mezőgazdasági politika magántanára. *Dorottya-utca 10. sz.*

KOVÁCS GYULA, jogdoctor, a közgazdaságtan m.-tanára, a második alapvizsgálati bizottság tagja, a magyar kereskedelmi muzeum

aligazgatója, az ezredéves kiállítás országos bizottságának tagja és előadója, a szt. Sándor-rend főtisztje. *Podmaniczky-utca 18. sz.*

REINER JÁNOS, jog- és államtudományok doctora, ügyvéd, az egyházjog m.-tanára, az államtudományi államvizsgálati bizottság, a budapesti ügyvédvizsgáló bizottság és a Sz. István-Társulat irodalmi osztályának tagja. *Teréz-körút 40. sz.*

HOFFMANN JÓZSEF, a jogtudományok doctora, vallás- és közoktatásügyi ministeri segédtitkár, az orsz. szerzői jogi szakértő-bizottság jegyzője, a római jog magántanára, az I. alapvizsgálat és az államtudományi államvizsgálat bizottságainak tagja. *Rottenbiller-utca 3. szám.*

MANDELLO GYULA, államtudományi doctor, a nemzetgazdaságtan m.-tanára, a II. alapvizsg. biz. tagja, a „British Association for the advancement of sciences“, a „British Economic Association“, az „Institut international de Sociologie“, a „Société des études sociales et politiques“, a „National Education Association U. S.“, az „American Statistical Association“ tagja. *V., Sas-utca 6. sz.*

MAGYARI GÉZA, jogdoctor, a kereskedelmi jognak m. tanára.

III. Orvostudományi kar.

Decán és elnökök.

HÖGYES ENDRE (I. Egyetemi Tanács).

Nyilvános rendes tanárok.

KORÁNYI FRIGYES, kir. tanácsos, a vaskoronarend III. oszt. lovagja, orvos- és sebészdoctor, a gvakorlati belgyógyászat nyilv. rendes tanára, az I-ső belgyógyászati kóroda igazgatója, az országos közegészségügyi tanácsnak, valamint a magyar szent korona veres-kereszt-egylete egészségügyi bizottmányának és az ezredéves kiállítás 4-ik csoportbizottságának elnöke, az orvosi kar kórodai bizottságának, az országos közegészségügyi társulat, a budapesti kir. orvos-egyesület volt elnöke, az 1894-ben Budapesten tartott nemzetközi hygieniai és demographiai congressusa hygieniai osztályának elnöke, a magyar tud. Akadémia l., a magyar orvosi könyvkiadó társulat igazgató és alapító, a bécsi cs. és kir. orvosegyesület, valamint a Horvát-Szlavonország zágrábi orvosegyesületének l., a londoni „International Investi-

gation Committee*, a német belgyógyászok congressusának tagja s az 1890-ik évben Bécsben tartott congressus volt h. elnöke, az országos statistikai tanács, a budapesti kir. orvosegylet alapító tagja, a kir. m. természettudományi társulat alapító, az országos közegészségügyi társulat alapító és választmányi tagja, a jász-kún-kerületi és Szabolcs-megye hajdú-kerületi orvosegylet tiszt. tagja; Szabolcs-megye volt főorvosa, az országos balneologiai egyesület tiszteleti tagja; Pest-megye bizottságának tagja, az orvosi kar volt választott jegyzője és prodecánja, a tud. egyetem volt rectora, a m. főrendiház élethossziglan tagja. *Erzsébet-körút 56. sz.* (Nyilv. r. tanárrá nevezetett 1866-ban.)

KOVÁCS JÓZSEF, ministeri tanácsos, a Ferencz József-rend csillagos középkeresztese, az ausztr. cs. Lipót-rend és a szász kir. Albert-rend kiskeresztes lovagja, orvos- és sebészdoctor, műtő és szülésmester, a gyakorlati sebészet ny. r. tanára; az I. sebészeti kóroda és műtőintézet igazgatója; a kir. igazságügyi orvosi tanács elnöke; a törvényszék-orvosi államvizsgáló bizottság elnöke; a magyar orvosok és természetvizsgálók Bpsten tartott XX-dik vándorgyűlésének volt elnöke, ugyanazon vándorgyűlések állandó központi választmányának tiz éven át volt elnöke, a budapesti orvosi körnek tagja és volt elnöke, az országos közegészségi tanács és a kir. orvosegylet rendes és a magyar orvosi könyvkiadó társulat alapító, a jász-kún-kerületi orvosegylet tisztb., a kir. m. természettudományi, az országos magyar gazdasági egyesület és több tudós és humanisztikai társulat tiszt. és rendes tagja, ez egyetem 187⁴/₅-iki tanévében volt rectora. Hevesmegye bizottságának virilis tagja. *Vámház-körút 4. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett 1870.)

FODOR JÓZSEF (I. Egyetemi Tanács).

SCHULEK VILMOS, orvos-sebészdoctor, szemész- és szülésmester, az elméleti és gyakorlati szemészet ny. r. tanára, a szemészeti klinika igazgatója, a kolozsvári kir. tud. egy. volt rectora, a m. t. Akadémia l., a heidelbergi szemésztársulat rendes, a bp. k. orvosegylet alapító és választmányi, a k. m. természettudományi, a földtani társulat rendes és a m. orvosi könyvkiadó társulat alapító tagja és első alelnöke, az egyetemi olvasókör dísztagja, ezen egyetemen az 1890/1. tanévben volt Rector Magnificus. *Sas-utca 23. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett Kolozsvárra 1872. október 15. Budapestre 1874. ápril 9.)

MIHALKOVICS GÉZA (I. Egyetemi Tanács).

KÉZMÁRSZKY TIVADAR, orvos-sebészdoctor, szülész-mester, az elméleti és gyakorlati szülész- és a gynækologia ny. r., a szülés rendellenességeiről szóló tan. m.-tanára, az orsz. közegészs. tanács rendes, a budapesti kir. orvosegylet v. választmányi, a kir. természettud. társ.

rendes, a lipesei gynækol. társulat levelező tagja. *Zöldfa-utca 15. sz. Kecskeméti ház.* (Ny. r. tanárrá neveztetett 1879.)

TAUFFER VILMOS, orvos-sebészdoctör, szülésmester, a szülészet és nőgyógyászat ny. r. tanára, a II. szülészeti és nőgyógyászati kóroda igazgatója, az orsz. közegészségügyi tanács rk., Budapest fő- és szék-város törvényhatósági bizottságának, a budapesti k. orvosegylet alapító tagja és balnaeologiai bizottságának elnöke, a természettud. és a kolozsvári orvostermészettud. társulat r., a m. orvosi könyvkiadó társulat alapító tagja. *Sándor-utca 10. sz.* (Nyilv. r. tanárrá neveztetett 1881.)

PLÓSZ PÁL, orvosdoctör, szülész-mester, az élet- és kórvegytan ny. r. tanára, az élet- és kórvegytani intézet igazgatója, az élettannak volt helyettes tanára, a kir. magy. természettud. társ., a budapesti kir. orvosegylet s a m. orvosi könyvkiadó társulat rendes, a magy. tudom. Akadémia lev., az igazságügyi orvosi tanács tagja. *Üllői-út 4. sz.* (Nyilv. rend. tanárrá neveztetett 1882.)

AJTAI K. SÁNDOR, orvosdoctör, a törvényszéki orvostan ny. r. tanára, s az egyetemi törvényszéki orvostani intézet igazgatója; a budapesti m. k. törvényszék orvosi szakértője, s a fővárosi államrendőrség boneznoka; az országos közegészségi egylet választmányi, a magyar jogászegylet büntetőügyi bizottságának, a kir. orvos-egyesület, a kir. természettudományi, a kolozsvári orvos-természettudományi társulatok tagja; a kolozsvári m. k. t. egyetemen az ált. kór- és gyógytan s az egyet. gyógyszerertan, utóbb a törvényszéki orvostan és orvosi rendészet volt ny. r. tanára és a törv. orvost. jogkari előadója, ez egyet. orvosi karának négy ízben volt decánja és prodecánja, s ugyanazon egyetem volt rectora és prorectora. (Ny. rk. tanárrá neveztetett Kolozsvárra 1872. ny. r. tanárrá ugyanott 1873., ny. r. tanárra Budapestre 1882.) *Üllői-út 93. sz.*

HÖGYES ENDRE (I. Egyetemi Tanács.)

KÉTLI KÁROLY, orvosdoctör, a gyakorlati belgyógyászat ny. rendes tanára, a II. belgyógyászati kóroda igazgatója, a magyar orvosi könyvkiadó társulat alapító és igazgató, a kir. magyar természettudományi társaság örökítő és a budapesti királyi orvosegylet elnöke és alapító tagja; a pesti szegény gyermekkórház tiszt. főorvosa. A közegészségi tanács rendes tagja. *Szentkirályi-utca 13. sz.* (Ny. r. tanárrá neveztetett 1889.)

BÓKAI ÁRPÁD, az összes orvostudományok doctora, a gyógyszerertan nyilv. rendes tanára, az egyetemi gyógyszerertani intézet igazgatója, az egyetemi orvosi kar e. i. jegyzője, a kolozsvári egyetem orvosi karának

volt jegyzője, decánja és prodecánja, a budapesti kir. orvosegylet és a budapesti orvosi kör, a m. orvosi könyvkiadó társulat igazgatósági és alapító, a magy. országos gyógyszerész-egylet valamint a kolozsvári gyógyszerésznövendékek segély- és önképző-egyletének tiszteleti; az országos közegészségi tanács rendes s az orsz. közegészségi egylet választmányi tagja, a magyar szent korona országai balneologiai egyesületének alelnöke. (A kolozsvári Ferencz-József tud. egyetemre ny. rendes tanárrá kineveztetett 1883-ban, a budapesti kir. m. tud. egyetemre ny. r. tanárrá 1890-ben.) *József-körút 87. sz.*

THANHOFFER LAJOS, kir. tanácsos, orvos- és sebészdoctor, mütő, a leiró- és tájboncztan ny. r. tanára, a II-dik boncztani intézet igazgatója, a szövettan ny. rk. tanára, a magyar tudom. Akadémia rendes, a budapesti orvosegylet r., a magyar orvosi könyvkiadó társulat alapító, a kir. magyar természettudományi társulat örökítő s választmányi tagja. (Ny. r. tanárrá neveztetett 1890.) *Ferencz-József-ralpart 13. sz.*

LAUFENAUER KÁROLY, orvos-sebészdoctor, szülézmester, az elmekór- és gyógytan ny. rendes, az idegkór és gyógytan jogosított, a törvényszéki lélektan megbízott tanára. Szt-János kórházi rendelő orvos. A budapesti kir. orvos-egylet, a közegészségi egyesület és a természettudományi társulat rendes és választmányi, a bécsi elmekórtani társulatnak és a magyar jogász-egylet büntönügyi bizottságának rendes, a párisi société medico-psychologique és a m. t. Akadémia levelező tagja. (Ny. rk. tanárrá neveztetett 1882., ny. r. tanárrá 1891.) *Kalvin-tér 5. sz.*

KLUG NÁNDOR, orvos-sebészdoctor, szülézmester, az élettan ny. r. tanára, az élettani intézet igazgatója, a kolozsvári tud. egyetemen az élet- és szövettan volt ny. r. tanára és orvosi karának két évi jegyzője, három izben decánja és prodecánja, ugyanazon egyetem volt rectora és prorectora, a m. tud. Akadémia rendes és az Akademia Medico-Fisica Fiorentina levelező, a budapesti m. kir. orvosegylet, a lipcei élettani, a m. kir. természettudományi társulat rendes és az utóbbi társulat, valamint az országos közegészségügyi egylet és a budapesti m. kir. orvosegylet választmányi tagja, az erdélyi muzeum-egylet r. tagja s orvos-természettudományi szakosztályának volt titkára és elnöke, a m. orv. könyvkiadó társ. ig. tanácsának tagja és a budapesti egyet. orvoshallgatók segély-egyletének dísztagja. (A budapesti egyetemre ny. rk. tanárrá kineveztetett 1877-ben, a kolozsvári Ferencz József tud. egyetemre ny. r. tanárrá 1878-ban, végre a budapesti tudom. egyetemre ny. r. tanárrá 1891-ben.) *Eszterházy-utca 5/7. sz.*

RÉCZEY IMRE, orvos-sebészdoctor és mütő, a gyakorlati sebészet ny. r. tanára; a II. sebészeti kóroda és mütőintézet igazgatója; a kir.

igazságügyi orvosi tanács r. tagja, a budapesti kir. orvosegyesület alapító rendes tagja és alelnöke; a kir. m. természettudományi társulat alapító és a kolozsvári orvostermészettudományi társulat rendes tagja. (Ny. r. tanárrá nevezetett 1892.) *IV. ker., Múzeum-körút 9. sz.*

Címzetes nyilvános rendes tanár.

NAVRATIL IMRE, orvos- és sebészdocteur, szemész- és szülésmester és műtő; az orr- és gégetükrészlet, a fej és nyak sebészeti betegségeiről szóló tan. cz. ny. rendes tanára, a budapesti kir. orvosegyesület rendes, a kir. m. természettudományi és a földrajzi társulatok rendes, a magyar orvosi könyvkiadó társulat alapító s igazgató, a magyar szent korona országai vöröskereszt-egylet központi választmányi, Pestmegye bizottságának virilis, s több humanistikai társulatnak tisztb. és rendes tagja, a budapesti sz. Rókusához címzett közkórház II. sebészeti osztályának fő- és gégebeteg osztályának rendelő orvosa. (A nyilv. rendes tanári címet és jelleget 1892-ben kapta.) *IV., ker. Lipót-utca 10. sz.*

Nyilvános rendkívüli tanárok.

BAKODY TIVADAR, orvosdocteur és szülésmester, a hasonszenvi különös kór- és gyógytan ny. rk. tanára, a bécsi cs. egyetem orvosdocteur karának bekebelezett tagja, a budapesti közkórház hasonszenvi osztályának főorvosa, a „Bethesda“ kórház igazgató főorvosa, a magyar biológiai társulat rendes tagja. *Szentkirályi-utca 22. sz.* (Ny. rendk. tanárrá nevezetett 1873.)

PERTIK OTTO, orvosdocteur, a kórszövettan ny. rendkívüli tanára, és a kórszövettan intézet igazgatója; a kórboncztan helyettes tanára és a kórboncztan intézet helyettes igazgatója; az igazságügyi orvosi tanács és a törvényszék orvosi vizsgáló bizottság tagja, a zsigerek kórboncztanának m.-tanára, az Erzsébet vörös-kereszt- és az üllői-úti városi közkórház boncznok-főorvosa, a párisi „Société de médecine publique et d'hygiène professionnelle“ és a florenzi „Accademia Medico-Fisica Fiorentina“ levelező, a m. kir. természettudományi társulatnak választmányi tagja, a budapesti kir. orvos-egylet rendes tagja és üléselelnöke, a közegészségi tanács rk. tagja, az országos közegészségi egyesület rk. választmányi tagja és a fővárosi bakteriologiai intézet igazgatója. *Gr. Károlyi-utca 16. szám.* (Ny. rk. tanárrá nevezetett 1890.)

MORAVCSIK ERNŐ EMIL, egyetemes orvosdocteur, a törvényszéki elemkörtan és lélektan ny. rk. tanára, az igazságügyi orvosi tanács

s a törvényszéki orvosi vizsgáló bizottság tagja, a letartóztatottak és elítéltek megfigyelő osztályának vezetője, a budapesti kir. törvényszék elmeorvos szakértője, a budapesti kir. orvosegyesület, a természet-tudományi társulat, a magyar jogászegylet büntönügyi bizottságának tagja, a Brüsszelben tartott 3-ik nemzetközi bünügyi embertani congressus volt tiszteletbeli elnöke. (Nyilv. rk. tanárrá neveztetett 1892. febr. 9-én.) *VI., Teréz-körút 48. sz.*

SCHWIMMER ERNŐ, orvos-sebészdoctor, a bőr- és bujakórtan ny. rk. tanára, az üllői-úti fővárosi közkórház bőrbeteg-osztályának főorvosa, az országos balneologiai egyesület alelnöke, a Congrès international de Dermatologie és a budapesti kir. orvosegylet voltüléselnöke a londoni dermatological section tiszteletbeli, a párisi „Société de Dermatologie de France“ levelező, a deutsche dermatolog. Gesellschaft választmányi, a kir. m. természettudományi társulat, valamint a magy. orvosok és természetvizsgálók állandó központi választmányának rendes, az országos közegészségi egyesület és a magyar orvosi könyvkiadó-társulat alapító és választmányi tagja. *József-tér 11. sz.*

JENDRÁSSIK ERNŐ, egyetemes orvosdoctor, az idegkór- és gyógytan ny. rk. tanára, a kir. orvosegyesület rendes, a Sociéte anatomique I. tagja. *Muzeum-körút 37. sz.* (Ny. rk. tanárrá neveztetett 1893.)

Nyilvános rendkívüli tanárok cím- és jelleggel.

BŐKE GYULA, orvosdoctor és szülésmester, a fülgyógyászat ny. rk. tanára, a budapesti szt.-Rókus közkórház fülbeteg-osztályának rendelő, a pesti szegény gyermekkórház fülorvosa, a budapesti királyi orvosegylet, a kir. m. természettudományi társulat rendes, és a magyar orvosi könyvkiadó társulat alapító tagja, a budapesti orvosi kör elnöke, az igazságügyi orvosi tanács rendes az országos közegészségügyi tanács rendkiv. tagja, a magyar fül- és gégeorvosi társulat alelnöke a sociéte française d'otologie et laryngologie levelező a magyar orvosok és természetvizsgálók állandó központi választmányának rendes tagja. *Reáltanoda-utca 18. sz.*

SILLER BERTALAN, orvos-sebészdoctor, szülésmester, a hasbetegségek kór- és gyógytanának ny. rk. tanára; a pesti izraelita kórház igazgató-főorvosa. a budapesti királyi orvosegylet alapító, az orvosi könyvkiadó-társulat alapító és választmányi tagja s volt első titkára, a m. orvosi könyvkiadó társulat alapító, a kir. m. természettudományi társulat rendes tagja. *Sas-utca 21. sz.*

MÜLLER KÁLMÁN, orvos-sebészdoctor, szülész-mester, a hasbetegségek kór- és gyógytanának ny. rk. tanára; a fővárosi szent Rókus-kórház és fiókjainak igazgatója; az országos közegészségügyi tanács és a tiszti orvosi vizsgák országos (budapesti) bizottságának másod-elnöke; a közkórházi orvostársulat elnöke; Esztergom-, Pozsony-, Torontál- és Vas megye tiszteletbeli főorvosa; az igazságügyi orvosi tanács, a magyar szent korona országai vöröskereszt-egylet egészségügyi tanácsának tagja; a budapesti kir. orvos-egyesület alapító, a m. orvosi könyvkiadó társulat rendes és igazgató, a budapesti orvosi kör stb., az orsz. közegészségi egyesület alapító és választm. tagja, a kir. m. természettudományi társulat örökítő, a kolozsvári orvos-természettudományi társulat és a würzburgi „Physikalisch-medizinische Gesellschaft“ rendes tagja; a „The British Institute of Public Health“, a „Devon and Exeter Medico-Chirurgical Society“, a „The Sanitary Institute“, a „Deutsche Gesellschaft für öffentliche Gesundheitspflege“, az „Epidemiological Society of London“ és a madridi „Sociedad Espanola de Higiene“ és a helsingforsi „Societas medicorum Finlandiae“ tiszteletbeli tagja, a párisi „Société de médecine pratique“, a zágrábi „Sbor Liečnika Kraljevina Hrvatske i Slavonije“, a „Reale Accademia di Medicina di Torino“, a „Greifswalder medicinischer Verein“, a „Société médico-chirurgicale de Paris“, a „Société royale de médecine publique de Belgique“, a glasgowi „Medico-chirurgical Society“ és a „Verein für öffentliche Gesundheitspflege Hannover“ levelező; a párisi „Société de médecine publique et d'hygiène professionnelle“, a „Société française d'hygiène“, és az „Ärztlich-hygienischer Verein in Elsass-Lothringen“ külföldi, az „Association internationale pour le progrès de l'hygiène“ tiszteletbeli tagja; a „Commission internationale permanente“ főtítkára; a fővárosi gyakorló orvosok segítő egyesületének és a szamaritánus egyesület elnöke. *IV., ker. Váci-utca 25. sz.*

DOLLINGER GYULA, orvos-sebészdoctor, a testegyenészet ny. cz. rk. tanára, az Irgalmasrend budai kórházában a sebészeti osztály főorvosa, az országos közoktatásügyi és az országos közegészségügyi tanács tagja, a budapesti királyi orvosegyesület, a magyar könyvkiadó és a magyar természettudományi társulat alapító tagja. *VII. ker., Kerepesi-út 52. szám.*

BÓKAI JÁNOS, orvosdoctor, a gyermekgyógyászat cz. rk. tanára, a „Stefánia“ gyermekkórház igazgató-főorvosa. *VIII. ker., Múzeum-út 9.*

ÁRKÓVY JÓZSEF, orvos-sebészdoctor, fogászmester, a fogászat ny. rk. tanára, a fogászati tanfolyam vezetője. *Ferencziek bazárja.*

ÁNGYÁN BÉLA, orvos-sebészdoctör, a hasüri szervek kór- és gyógytanának cz. ny. rk. tanára, a sz. Rókus-kórház II. orvosi osztályának főorvosa, a budapesti kir. orvosegyesület rendes és választmányi tagja, a közkórházi orvostársulat és a kir. magy. természet-tudományi társulat rendes tagja. *IV. ker., Ferencziek bazárja.*

Magántanárok képviselői.

SCHWARTZ ARTUR, (I. Magántanárok).

FEUER NÁTHÁN, (I. Magántanárok).

Magántanárok.

BATIZFALVY SÁMUEL, orvos-sebészdoctör és szülésmester; a testgyógyászat m.-tanára; a budapesti orvos-sebészeti és orthopædiai magán-gyógyintézet igazgató-tulajdonosa; a magy. tud. Akadémia lev., a jáász-kún-ker. orvos-, a debreczeni torna- és a budapesti izrael. nőegylet tiszteletbeli, a budapesti evang. főgymnasium, a magyar orvosi könyvkiadó és a budapesti állat- és növényhonosító társulat, a magyar írók segélyegylete, a Stefánia szegény-gyermek-kórház, a budapesti kir. orvosegylet alapító és volt választmányi tagja; a budapesti orvosi kör tagja és orvosi szakosztályának volt elnöke; az országos közegészségi egyesület választmányi és alapító tagja s a budapesti nemzeti tornaegylet alapító tagja és volt elnöke; nemkülönb a magyar orvosok és természetvizsg. nagygyűlésének volt titkára és alelnöke, ugyane gyűlések állandó központi választmányának tagja; a kir. magy. természettudományi társulat örökítő tagja és volt másodtitkára; Budapest fő- és székváros törvényhatósági és egészségügyi bizottságának, a magy. földrajzi társulat rendes tagja. *Városligeti fasor 51. sz.*

HASENFELD MÁNÓ, orvos- és sebészdoctör, szülésmester, a fürdőgyógyászat m.-tanára; a Ferencz-József rend lovagja, a budapesti orvosegylet, a kir. m. természet-tudományi társulat s a földtani társulat rendes tagja, a párisi orvos-fürdészeti, a londoni orvosegylet és a londoni nőgyógyászati társulat lev. tagja s franzensbadí fürdőorvos. *Király-utca 80. sz.*

SIKLÓSY GYULA, orvos- és sebészdoctör, szemésmester, a szemészeti műtéttan m.-tanára, Somogy megye t. főorvosa, a budapesti kir. orvosegylet, a kir. magy. természettudományi társulat és a heidelbergi ophthalm. Gesellschaft tagja; a budapesti Rókus-kórház szemészeti osztályának főorvosa. *Muzeum-körút 18. sz.*

VEREBÉLY LÁSZLÓ, orvos-sebészdocteur, szülésmester és műtő, a műtősebészet m.-tanára, a pesti szegény-gyermekkórház tiszt. sebésze, a budapesti orvosegylet ülés-elnöke és a kir. m. természettudományi társulat tagja. *Koronaheczeg-utca 18. sz.*

ELISCHER GYULA, orvos-sebészdocteur, szülésmester, a méh és járulékok lobos folyamatai kór- és gyógytanának magántanára; a szent Rókus-kórház szülészeti és nőgyógyászati osztály, valamint az „Erzsébet“-kórház főorvosa, a budapesti kir. orvosegyesület és a kir. m. természettudományi társulat rendes tagja, az országos közegészségi egyesület pénztárosa. *IV., Petőfi-tér 1. sz.*

PURJESZ ZSIGMOND, orvosdocteur, az ó-kori orvostudomány történelmének magántanára, a budapesti kir. orvosegylet és a királyi magyar természettudományi társulat r. tagja. *Podmaniczky-utca 17. sz.*

GOLDZIEHER VILMOS, orvos-sebészdocteur, szemésmester, a látszerv kórboncztanának magántanára, a m. sz. korona vörös-kereszt-egyesülete „Erzsébet“-kórházának szemész-főorvosa, az országos vakok intézetének, és a budapesti ált. poliklinika szemorvosa, a budapesti kir. orvosegylet és a természettudományi társulat rendes tagja. *Arany János-utca 9. sz.*

LIEBMANN MÓR, orvos-sebészdocteur, szülésmester, a szülészeti műtéttan magántanára, az „általános rendelő gyógyintézet“ nőorvosa, a budapesti kir. orvosegylet és természettudományi társulat tagja. *Andrássy-út 13. sz.*

BÁRON JÓNÁS, orvos-sebészdocteur, szemész- és szülésmester, műtő, a sérvek kór- és gyógytanának magántanára; a pesti izraelita kórház sebészi osztályának főorvosa, a budapesti kir. orvos-egyesület alapító és a királyi magyar természettudományi társulat rendes tagja. *Nádor-utca 9. sz.*

TAKÁCS ENDRE, orvos-sebészdocteur, az idegkórtan magántanára, a budapesti kir. orvosegylet és a k. m. természettudományi társulat rendes tagja, a m. sz. k. vörös-kereszt „Erzsébet“-kórházának főorvosa; a budapesti „általános rendelő gyógyintézet“ igazgató- és rendelő orvosa. *IV., Régi-posta-utca 1. sz.*

PUKY ÁROS, orvos-sebészdocteur, szülésmester, műtő, a sebész első teendői és a sebkezelés magántanára. A m. szt. k. vörös-kereszt „Erzsébet-kórháza“ főorvosa; a „budapesti ált. rendelő gyógyintézet“ rendelő orvosa. *Kecskeméti-utca 7. sz.*

SZALÁRDI MÓR, egyetemes orvosdocteur, az orvosi statisztika magántanára. A „Fehér-Kereszt-Egyesület“ főorvosa. *Erzsébet-körút 12. szám.*

ISZLAY JÓZSEF, orvos-sebészdoctör, szülész- és szemésmester, mütö, az egyet. fogtan és foggyógyászat m.-tanára. *Gizellatér 2. sz.*

JANNY GYULA, orvos-sebészdoctör, szülészmester és mütö, a sebészi általános kór- és gyógytan magántanára, a Rókus-kórház III. seb. oszt. főorvosa; a vörös-kereszt-egyleti Erzsébet kórház igazgatója; az orsz. közegészségügyi tanács rendes, a budapesti kir. orvosegylet és a m. kir. természettud. társulat r. tagja stb. *Koronaherczeg-utca 6. sz.*

LICHTENBERG KORNÉL, orvosdoctör, az elméleti és gyakorlati fülgyógyászat m.-tanára; a Szt. Rókus-kórházban rendelö fülörvos, a „Poliklinika“ fülgyógyászati osztályának főnöke; a budapesti kir. orvosegylet, a magyar könyvkiadó-társulat, a természettudományi társulat, az orsz. közegészségügyi egyesület és a Trefort-egylet alapító tagja. *V. ker., Nádor-utca 23. sz.*

HAVAS ADOLF, egyetemes orvosdoctör, a bőrgyógyászat és bujakórtan m. tanára, a Poliklinika bőrgyógyászati és bujakórtani osztályának főnöke, a deutsche dermatologische Gesellschaft rendes, a párisi Société de Dermatologie et Syphiligraphie levelezö tagja, a budapesti kir. orvos-egylet, az orvosi kör és a m. kir. természettud. társulat rendes tagja. *IV. ker., Mária-Valéria-utca 7. sz.*

SZILI ADOLF, orvosdoctör, szemésmester, a szemtükrészet m. tanára, a pesti izr. kórház szemész-főorvosa. *V., Erzsébettér 3. sz.*

IRSAI ARTHUR, orvos-sebészdoctör, az orr- és gége-tükrészet magántanára. *Károly-körút 9. sz.*

BAKÓ SÁNDOR, orvos-sebészdoctör, szülészmester, mütö, a húgy- és ivarszervek sebészi bántalmainak magántanára, osztályos rendelö orvos a fővárosi Szent-János-közkórházban, a kir. orv. egyesület rendes tagja. *Kecskeméti-utca 5. sz.*

TÓTH LAJOS, egyetemes orvosdoctör, a gyógyszerertannak a kolozsvári egyetemen ny. r. és az itteni egyetemen az általános gyógyszerertan nagántanára. *VIII., József-körút 53. sz.*

ONOH ADOLF, egyetemes orvosdoctör, az orr-, torok- és gégebajok kór- és gögytanának egyetemi magántanára, kórházi rendelö orvos, mütö, a párisi Société de laryngologie etc. levelezö tagja, a berlini gégegyógyászati egylet r. tagja, a budapesti kir. orvosegylet r. tagja. *Ó-utca 12. sz.*

LIEBERMANN LEO, egyetemes orvosdoctör, a törvénytudományi s orvosrendöri vegytan m.-tanára; az orsz. m. kir. chemiai intézet és közp. vegykezéskísérleti állomás igazgatója, a m. kir. állatorvosi akadémia ny. rk. tanára, az orsz. közegészségi tanács tagja, az orsz. közegészségi egylet választmányi, a budapesti kir. orvosegylet, természettud. társ., földrajzi

társulat, az orsz. gazdasági egyesület, a berlini chemiai társ. r. tagja, az orsz. phylloxera bizottság tagja, a felsőbb borász. tanfolyam előadója, a felsőbb vámszaki vizsgák vizsgáló biztosa. *Rottenbiller-utca 37/2. sz.*

ERŐSS GYULA, orvosdoctor, a gyermekgyógyászat magántanára. *Kecskeméti-utca 11. szám.*

OTTAVA IGNÁCZ, egyetemes orvosdoctor, a szemoperálások elméletileg s gyakorlatilag m. tanára. *Kecskeméti-utca 4. sz.*

STERN SAMU, egyetemes orvosdoctor, a physikális vizsgálati módszerek magántanára, a budapesti „általános rendelő gyógyintézet” rendelő orvosa. *Andrássy-út 8. sz.*

FRANK ÖDÖN, egyetemes orvosdoctor, az emberi járványok magántanára, kir. közegészségi felügyelő, az orsz. közegészségi egyesület másodtitkára s alapító tagja, a budapesti kir. orvosegyesület, természettud. társulat rendes tagja, az „Egészség” szerkesztője, a magyar jogászegyesület büntönügyi bizottságának tagja, az 1896-iki ezredéves kiállítás közegészségügyi csoportbizottságának előadója és biztosa; tart. 1. oszt. honvéd-ezredorvos.

HUTYRA FERENCZ, a cs. Ferencz-József-rend lovagja, egyetemes orvosdoctor, okl. állatorvos, az állatjárványtan, állategészségügyi rendészet és hússzemle magántanára, állatorvosi akadémiái nyilv. rendes tanár, az állatorvosi tiszti vizsgálat vizsgáló bizottságának r. tagja, az orsz. állatorvos-egyesület titkára, a „Veterinarius” szerkesztője, az orsz. közegészségi egyesület rk. választmányi, a kir. orvosegyesület, az orsz. gazdasági egyesület, a természettudományi társulat rendes tagja. *Rottenbiller-utca 40. sz.*

RÓNA SÁMUEL, egyetemes orvosdoctor, a bőrgyógyászat és bujabetegségek magántanára, a székes fővárosi fiókkórház bujabeteg osztályának rendelő orvosa. *Andrássy-út 23. sz.*

SZÉNÁSY SÁNDOR, orvossebészdoctor, szülészmester, mütő, a sebészi eszköz- és kötésttan magántanára. *IV., Lipót-utca 4. sz.*

SCHÄCHTER MIKSA, egyetemes orvosdoctor, mütő, a helkologia és a sebkezelésttan magántanára; az igazságügyi orvosi tanács tagja és jegyzője; a „Gyógyászat” szerkesztője. *Szervita-tér 4. sz.*

SCHWARZ ARTHUR, egyetemes orvosdoctor, az idegkór- és gyógytan magántanára, a „nyilvános ambulatorium” rendelő orvosa, az orsz. közegészségi tanács rendk. tagja. *Bálvány-utca 6. sz.*

CSAPODI ISTVÁN, egyetemes orvosdoctor, a szemvizsgálás gyakorlati módszerei magántanára, az egyetem bölcséleti karán az egészségtan megbízott tanára, a királyi orvosegyesület rendes, a királyi természettudományi társulat választmányi tagja, az orsz. közegészségi egye-

sület főtitkára, az „Egészség“ szerkesztője, a Ferencz József kereskedelmi kórház szemorvosa, sz. k. v. honvéd-főorvos. *VIII. Szentkirályi-utca 17. sz.*

BENCZÜR DÉNES, egyetemes orvosdoctor, a szív- és tüdőbetegségeinek magántanára, bpesti VI. ker. rendőrorvos. *Teréz-körút 34. sz. I. em.*

BARTHA GÁBOR, egyetemes orvosdoctor, a csont és izületi seb. bánt. kór- s gyógytanának magántanára. *Külvin-tér 4/3. sz.*

SALGÓ JAKAB, orvosdoctor, az elmekórtan m. tanára.

FEUER NÁTHÁN, a Ferencz-József-rend lovagja, a hadiírem tulajdonosa, orvos-sebészdoctor, szemézmester, kir. közegészségi felügyelő, tartalékos I. osztályu ezredorvos, a szemészeti műtétan magántanára, a kolozsvári egyetemnek volt helyettes tanára és a bécsi egyetemnek volt magántanára, a budapesti illóí-úti új kórház trachomaosztályának vezetője, több tudományos egyesület tagja. *V., Sas-utca 19.*

HIRSCHLER ÁGOSTON, egyetemes orvosdoctor, a budapesti ált. poliklinikai egyesület rendelő orvosa, az emésztési szervek bántalmainak m.-tanára. *Andrássy-út 33. sz.*

HABERERN JONATHAN PÁL, egyetemes orvosdoctor, a csont- és izületi seb. bántalmak magántanára, székes fővárosi közkórházi osztályos rendelő-orvos. *Szerb-utca 13. sz.*

BÁRSONY JÁNOS, egyetemes orvosdoctor, a szülészeti műtétan magántanára. *VIII., Vas-utca 6. sz.*

DIRNER GUSZTÁV A., egyetemes orvosdoctor, a nőgyógyászati műtetés magántanára, a kir. orvosegyesület rendes tagja, a „British Gynaecological Society“ fellow-ja. *IV., Kossuth Lajos-utca 9. sz.*

ROTHMANN ÁRMIN, egyetemes orvosdoctor, a fogak kór- és gyógytanának magántanára. *Andrássy-út 8. sz.*

CSATÁRY ÁGOST, egyetemes orvosdoctor, a vesebetegségek és általános táplálkozási zavarok magántanára.

KORÁNYI SÁNDOR, egyetemes orvosdoctor, az idegrendszer kísérleti és gyakorlati kór- és gyógytanának magántanára.

SCHAFFER KÁROLY, egyetemes orvosdoctor, az idegkór- és gyógytannak magántanára.

DONÁTH GYULA, egyet. orvosdoctor, az electro-therapia m. tanára, a „Klinikai Füzetek“ szerkesztője. *Akadémia-utca 10. sz.*

TERRAY PÁL, a mellkasi szervek kór- és gyógytanának magántanára. *Főherczey Sándor-utca 7. sz.*

SZONTÁGH BÓDOG, egyetemes orvosdoctor, közkórházi rendelő orvos, a gyermekgyógyászat magántanára. *IV., Zsibárus-utca 2. sz.*

NÉMAI JÓZSEF, a gyakorlati orr- és gégetükrözés magántanára.

PROCHNOV JÓZSEF, az erőszakos sérülések magántanára.

KÖSSA GYULA, egyetemes orvosdoctör; a méregtan magántanára VII., *Garai-utca 24. sz.*

GRÓSZ EMIL dr., az elméleti és gyakorlati szemtükrészés magántanára. IV., *Kecskeméti-utca 11. sz.*

Tanárségek.

VÁMOSSY ZOLTÁN, egyetemes orvosdoctör, gyógyszerzeti I. tanárségéd. *Lónyay-utca 3. szám.*

ANTAL JÁNOS, egyetemes orvosdoctör, gyógyszerzeti II. tanárségéd. *József-körút 57. sz.*

IMRÉDY BÉLA, egyetemes orvosdoctör, a II-ik számú belklinikai I-ső tanárségéde. *Szentkirályi-utca 46.*

GRÓSZ EMIL, az összes orvosi tudományok doctora, szemészeti I-ső tanárségéd, egyetemi magántanár. *Kecskeméti-utca 11.*

MARTINY KÁLMÁN, egyetemes orvosdoctör, a II. sebészeti klinika első tanárségéde. *Rókus-kórház.*

KUZMIK PÁL, egyet. orvosdoctör, a II-ik sebészeti klinika II. tanárségéde. *Erzsébet-tér 1. sz.*

SCHULTZ HENRIK, egyetemes orvosdoctör, a II. szül. és nőgyógyi klinikán első tanárségéd. *Röck-Szilárd-utca 33. sz.*

REISMANN ADOLF, orvosdoctör, a II. szül. és nőgyógyi. klinika II. tanárségéde. *Röck-Szilárd-utca 33. sz.*

TÓTH ISTVÁN, egyet. orvosdoctör, a II. szül. és nőgyógyi. klinikán poliklinikus tanárségéd. *József-körút 20. sz.*

SZÉKELY ÁGOSTON, orvosdoctör, ált. kór- és gyógytani tanárségéd. *Papnevelde-utca 2. sz.*

LÉP KÁROLY, orvosdoctör, az általános kór- és gyógytani intézet veszettség ellen oltó osztályának I. segédje. *Huszár-utca 4. sz.*

AUJESZKY ALADÁR, orvosdoctör, az általános kór- és gyógytani intézet veszettség ellen oltó osztályának II. segédje. *Baross-utca 55. sz.*

MAKARA LAJOS, egyetemes orvosdoctör, I. sebészeti kóroda első tanárségéde, a budapesti kir. orvosegyesület tagja. *Üllői-út 28. sz. I. sebészi kóroda.*

BUDAY KÁLMÁN, orvosdoctör, az I. sebészeti kóroda II. tanárségéde. *Üllői-út 28. sz. I. sebészeti kóroda.*

TELLYESNICZKY KÁLMÁN, egyetemes orvosdoctör, bonczani II-ik tanárségéd. IX. ker., *Üllői-út 53. sz.*

SCHAFFER KÁROLY, egyetemes orvosdoctor, az elmekórtani tanszék első tanársegéde, a budapesti kir. orvosegylet és a természettudományi társulat rendes tagja. *IV. ker., Múzeum-körút 29. sz.*

NAGY BÉLA, egyetemes orvosdoctor, az elmekórtani tanszék második tanársegéde, a budapesti kir. orvosegyesület rendes tagja. *II. ker., Nagy-Rókus-utca 20. sz.*

HALÁSZ HENRIK, egyet. orvosdoctor, a II. boncztani intézet első tanársegéde, a budapesti kir. orvosegylet, a kir. magyar természettudományi társulat rendes, az országos közegészségi egyesület póttagja. *Kerepesi-út 9. sz.*

LANDAUER ARMIN, egyetemes orvosdoctor, az élettani intézet I. tanársegéde. *Dohány-utca 56. sz.*

Gy. GYÖRGY GÁBOR, a II. boncztani és szövettani intézet II. tanársegéde. *József-körút 60. sz.*

MINICH KÁROLY, egyetemes orvosdoctor, a kórboncztani és kórszövettani intézet I. tanársegéde. *VI. ker., Nagy János-utca 12. sz.*

RIGLER GUSZTÁV, egyet. orvosdoctor, a közegészségtani intézet I. tanársegéde. *VIII. ker., Gyöngyötyük-utca 9. sz.*

HÁMORSZKY OSZKÁR, egyetemes orvosdoctor, az I. leíró- és tájboncztani intézet II-ik tanársegéde.

SZIGETI HENRIK, egyetemes orvosdoctor, a törvényszéki orvostani intézet első tanársegéde, képesített középiskolai egészségtanár, a budapesti kir. orvosegylet tagja. *IX. Üllői-út 93. sz.*

ERNYEI LIPÓT, egyetemes orvosdoctor, a törvényszéki orvostani intézet II. tanársegéde, a budapesti kir. orvosegylet tagja. *VI. Eötvös-utca 46. sz.*

KELEN BÉLA, egyet. orvosdoctor, a kórboncztani és kórszövettani intézet II. tanársegéde. *VIII., Zerge-utca 3. sz.*

BECK SOMA, egyetemes orvosdoctor, a kórszövettani intézet tanársegéde.

DIERBALA GÉZA, egyet. orvosdoctor, a II. belklinika II. tanársegéde, a budapesti kir. orvosegylet tagja. *VIII., Szentkirályi-utca 46.*

BACKER JÓZSEF, egyet. orvosdoctor, az I. szülő és nőbeteg klinika I. tanársegéde. *VIII., Üllői-út 30. sz.*

WALLA BÉLA, egyetem. orvosdoctor, az I. szülő és nőbeteg klinika II. tanársegéde. Lakása az intézetben. *VIII. Mária-utca 31. sz.*

AJTAI K. SÁNDOR ISTVÁN az élettani intézet tanársegéde. *Essterházy-utca 5. sz.*

KORÁNYI SÁNDOR, az idegrendszer kísérleti és gyakorlati gyógytanának magántanára. I. belklinikai tanársegéd. *Erzsébet-körút 56. sz.*

Dr. FODOR GÉZA, az I. belklinika első tanársegéde. *Üllői-út 26. szám.*

Dr. TAUSZK FERENCZ, az I. belklinika második tanársegéde. *Üllői-út 26. sz.*

IV. Bölcsészettudományi kar.

Decán és elnök.

BEÓTHY ZSOLT (I. Egyetemi Tanács).

Nyilvános rendes tanárok.

MARGÓ TIVADAR, a cs. Lipót-rend lovagkeresztese, sz. mm., bölcsész- és orvos- és sebészdoctor, szülésmester, az állattan és összehasonlító boncztan ny. r. tanára s az egyetemi zoológiai és comparativ-anatómiai intézet és muzeum igazgatója; az orvosi karnál a szövettan ny. rk. tanára, egyszersmind tanár a középiskolai tanárképző intézeten; a középtanodai tanárvizsgáló bizottság tagja, valamint az országos közegészségügyi tanács rendkívüli, a magy. tud. Akadémia tiszteleti, s matematikai és természettudományi állandó bizottságának s a budapesti királyi orvosegyetel rendes; a királyi magyar természettudományi társulat volt alelnöke, annak pártoló és örökítő, tiszteletbeli és választmányi tagja; a m. orvosi könyvkiadó társulat s az országos közegészségi egyesület alapító tagja; a bécsi cs. és kir. „Zoologisch-botanische Gesellschaft” és a párisi „Société zoologique de France” rendes, Angolhonban a „British Association for Advancement of Sciences” külső tagja; a Kárpát-Egyesületnek rendes, a budapesti egyetemi kör alapító tagja; az egyetemi orvostanhallgatók, valamint a gyógyszerészet-hallgatók segély- és önképzőegyletének dísztagja. A budapesti kir. m. tud. egyetem bölcsészeti és orvosi karának félézázados díszokleveles doctora; a tud. egyetem volt rectora s bölcsészeti karának volt decánja. *Muzeum-körút 7. sz.* (A szövettan magántanára s helyettes tanár a budapesti tud. egyetemen lett 1851. Nyilv. rend. tanárrá neveztetett a kolozsvári orv. seb. Akad. 1860.; a budapesti egyetemre ny. r. tanárrá 1862.)

THAN KÁROLY, a főrendiház tagja, kir. tanácsos, a vaskoronarend III. oszt. lovagja, a „Litteris et artibus” rendjel tulajdonosa, a chemia doctora, a chemia ny. r. tanára, az I. chemiai int. igazgatója, a kir. m. természettudományi társulat volt elnöke, annak tiszteletbeli és választ-

mányi tagja; a magy. tud. Akadémia rendes, igazgatósági és természet-tudományi állandó bizottságának tagja, az Akadémia III. osztályának elnöke; az orvosi könyvkiadó társulatnak alelnöke, a középtanodai tanárvizsgáló bizottság, a budapesti kir. orvosegyetlet és az orsz. közegészségügyi tanács rendes, a közegészségügyi egyesület alapító tagja, a cherbourgi „Société des sciences naturelles“ levelező, a berlini vegyészeti egyesület külső tagja, az országos balneologiai egyesületnek, a magyar és osztrák gyógyszerészegyletek, a gráci magyar kör tisztb. tagja, az egyet. gyógyszerészethallgatók segélyegyletének tiszt. elnöke, a bölcsészeti kar volt decánja s az egyetem volt rectora. *Az első chemiai intézet épületében. Muzeum-körút 4. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett 1862.)

KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD ALAJOS, sz. mm. és bölcsészetdoctor, Magyarország történelmének ny. r. és az egyetemes történelem jogosított tanára, sz. kir. Pest város volt törvényszéki főjegyzője, közigazgatási és törvényszéki tanácsosa, h. al- és főpolgármestere, a m. tud. Akadémia és az erdélyi muzeum-egylet levelező tagja, hites köz- és váltótörvényszéki ügyvéd, a középiskolai tanárvizsgáló bizottságnak vizsgáló tagja; a bölcsészeti kar volt decánja. *Sörház-utcza 6. sz.* (Helyettes tanár lett 1864. szept. 11. Ny. r. tanárrá nevezetett 1866. szept. 10.)

HATALA PÉTER, a hittud. doctora, a sémi nyelvek ny. r. tanára; az egyetem volt rectora. (Ny. r. tanárrá nevezetett 1866.) *VIII., József-körút 42. szám.*

LUBRICH ÁGOST, a fensőbb neveléstan ny. r. tanára. *Alföldi-utcza, 10. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett 1870.)

VÁMBÉRY ÁRMIN, bölcsészetdoctor, a keleti nyelvek és irodalmak ny. r. tanára; a m. tud. Akadémia rendes, a németországi s londoni keleti társaságok lev., a berlini, majna-frankfurti, amsterdami, drezdai s londoni, párisi, római, baseli, bécsi földísmei társulatok és a párisi Sociétés Philologique tisztb., és a „British Association for Advancement of Sciences“, és a bécsi „Orientalisches Museum“ lev. tagja; a londoni Anthropological Society magyarországi titkára; a török Medsidie-rendjel commandeure; az olasz Móricz és Lázár, a mexikói Notre-Dame da Quadelupe, a persa Sir ü Khursid rendjelek tisztj jelvényeinek, nemkülönben Ö cs. és kir. Felsője, a tudomány- és művészeti nagy aranyérem birtokosa és az olasz koronarendnek lovagkeresztese. *Ferencz-József-ralpart 19. sz.* (Tanító 1865., Rendkiv. 1868. Ny. r. tanárrá nevezetett 1870.)

JURÁNYI LAJOS, orvosdoctor, a növénytan ny. r. tanára, a kir.

egyetemi növénykert igazgatója, a m. tud. Akadémia r. és állandó természettudományi bizottságának tagja, az orsz. egészségügyi tanácsrk., a középiskolai tanárvizsgáló bizottság, az edinburgi royal botanical society és a cherbourgi soc. nat. des sc. naturelles et mathem. külső, a kir. m. természettudományi r. és választmányi, a budapesti kir. orvosegylet, a m. földrajzi, a m. földtani és a bécsi cs. és kir. állatnövénytani társulat rendes tagja, az orsz. m. kertészeti egyesület tiszteleti tagja. *A növénykertben.* (Rendkívüli 1866. Ny. r. tanárrá nevezetett 1871.)

KONDOR GUSZTÁV, sz. mm. és bölcsészetdoctor, okleveles mérnök, az elemi mennyiségtan ny. r. és a csillagászat helyettes tanára, a közép-tanodai tanárvizsgáló-bizottság tagja, a m. tud. Akadémia levelezője, a kir. m. természettudományi társulat, az országos középtanodai tanár-egylet és a math. és physikai társulat rendes tagja, a bölcsészeti kar volt decánja. *Rudolf-rakpart 3. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett 1871-ben.)

ÖÖTVÖS LORÁND báró, sz. mm. és bölcsészetdoctor; a magyar főrendek házának tagja, a m. t. Akadémia elnöke; a felsőbb természet-tan ny. rendes tanára és a természettani intézet és gyűjteménytár igazgatója; a matematikai és physikai társulat és a magyar turista-egyesület elnöke; a középiskolák tanárvizsgáló bizottság tagja; a kir. m. természettudományi társulat alelnöke; az egyetem volt rectora, orsz. képvis. *Eszterházy-utca 3. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett 1872. május 21.)

GYULAI PÁL, bölcsészetdoctor, a főrendiház tagja, a magyar irodalomtörténet ny. r. tanára, a kir. tanárvizsgáló bizottság, a m. tud. Akadémia igazgató és rendes tagja és osztálytitkára, a Kisfaludy-társaság elnöke, a budapesti philologiai társaság t. tagja. *Sándor-utca 13. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett 1876.)

PONORI THEWREWK EMIL, bölcsészetdoctor, a classica-philologia ny. r. tanára, a classica-philologiai seminarium és muzeum igazgatója, a m. tud. Akadémia és a Kisfaludy-társaság rendes tagja, a classica-philologiai, a nyelvtudományi, az irodalom-történeti és hadtudományi bizottságok tagja, a budapesti philologiai társaság huszonegyedik izben elnöke, az erdélyi muzeum nyelvtani osztályának, a középiskolai tanár-egyesület tiszteleti, a kir. természettudományi társulat, a magyar zeneművelő társaság, a londoni Gypsy Lore Society rendes tagja, a magyarországi néprajzi társaság czigány szakosztályának h. elnöke, a berlini modern philologiai társaság levelező, a bajai önképzőkör tiszteletbeli tagja, a tanárképző intézet tanára és a tanárvizsgáló bizottság tagja stb. *Tárnok-utca 12. sz.* (Rk. 1874., ny. r. tanárrá nevezetett 1877.)

LENGYEL BÉLA, sz. mm. és bölcsészetdoctor, a chemia ny. r. tanára,

az egyetemi II-ik chemiai intézet igazgatója, a bölcseleti kar volt jegyzője, a magyar tud. Akadémia levelező tagja és a m. tud. Akadémia matematikai és természettudományi bizottságának előadója, a kir. m. természettudományi társulat választmányi tagja és volt főtitkára, a balneologiai társaság, a földtani társulat, az országos középtanodai tanár-egylet rendes, a közegészségügyi egyesület alapító és az országos magyar gyógyszerészegylet tiszteleti tagja, a bölcsészeti kar volt decánja. *Pipa-utca 6. sz.* (Nyilv. rend. tanárrá neveztetett 1877-ben.)

HEINRICH GUSZTÁV (I. Egyetemi Tanács).

ROMÁN SÁNDOR, a román nyelv és irodalom ny. r. tanára, a bukaresti akadémiai társaság rendes, a tanárvizsgáló bizottság tagja. *VIII., József-körút 85. sz.* (Rendk. 1862., ny. r. tanárrá neveztetett 1880.)

TÖRÖK AURÉL, orvosdoctor, az embertan ny. r. tanára s az ember-tani muzeum igazgatója, a kolozsvári tud. egyetem orvostud. karának volt decánja, előbb (1872—78-ig) az élettan és szövettan ny. r. tanára, 1878—81-ig a leiró és tájboncztan ny. r. tanára a kolozsvári tudomány-egyetemen, a m. tud. Akadémia levelező tagja, a bonn-i „Verein von Alterthumsfreunden im Rheinlande“ rendes, a müncheni „Anthropologische Gesellschaft“ tiszteletbeli, a párisi Société d'Anthropologie, a washingtoni „Anthropological Society“ levelező, a brüsseli „Société d'Anthropologie“, a havannai „Sociedad Antropologica de la Isla de Cuba“ levelező, a londoni Japan Society tiszteletbeli tagja, a magyar földrajzi társulat választmányi, a moszkvai „Imp. Obzsesztvo lubitjelej jesztjesztvoznanija antropologij i jethnographij“ örökös, a tiszazúgi régészeti társulat, a tiszafüredi valamint a mosonmegyei történelmi és régészeti társulat tiszteletbeli, a németországi- s a berlini anthropologiai társulat rendes, a bécsi embertani társulat levelező, a bölcsészethallgatók segélyegyletének tiszteletbeli tagja, a prágai Česky Lid munkatársa és a kolozsvári „Militärisch-wissenschaftlicher Verein“ tiszteletbeli tagja. *Vigadóter 1. sz.* (Ny. r. tanárrá neveztetett a kolozsvári orv. Akad. 1869., u. oda az egyetemre 1872., végre a budapesti egyetemre 1881.)

SCHOLTZ ÁGOSTON, bölcsészetdoctor, a felsőbb mennyiségtan ny. r. tanára; *Rózsa-utca 46. sz.* (Ny. r. tanárrá neveztetett 1884.)

FRÖHLICH IZIDOR, bölcsészeti tudományok doctora, az elméleti természettan ny. r., a kísérleti természettan jogosított, a középtanodai tanárképző-intézet tanára, az orsz. tanárvizsgáló bizottság, a magyar tudom. Akadémia rendes, állandó math. és természettud., valamint hadtudományi bizottságának, a kir. magyar természettudományi társulat, a matematikai és physikai társaság örökítő és választ-

mányi, az erdélyi „Verein für Naturwissenschaften“ levelező tagja. *Eötvös-utca 26/c. sz.* (Nyilv. rendkívüli tanárrá nevezetett 1878-ban. Ny. r. tanárrá 1885.)

MEDVECZEI MEDVECZKY FRIGYES, bölcsészetdoctor, a bölcsészet ny. r. s a paedagogia jogosított tanára, a magyar tud. Akadémia I., az országos közoktatási tanács és az országos középtanodai tanárvizsgáló bizottság tagja. *Museum-utca 3. sz.* (Ny. r. tanárrá nevezetett 1886.)

BEÖTHY ZSOLT (I. Egyetemi Tanács).

PAUER IMRE, sz. mm. és bölcsészetdoctor, a bölcsészet ny. rendes s a paedagogia jogosított tanára, a középiskolai tanárvizsgáló bizottság tagja, a magyar tudományos Akadémia rendes tagja és osztály-titkára, a bölcsészeti kar volt jegyzője. *Kálmán-utca 19/B.* (Nyilv. rk. tanárrá nevezetett 1886-ban, rendessé 1889.)

BALLAGI ALADÁR, bölcsészetdoctor, az újkori történelem ny. rendes, a magyar művelődéstörténet helyettes tanára, az orsz. középiskolai tanárvizsgáló bizottság, a magy. tudom. Akadémia lev. tagja. *Kinizsi-utca 29. sz.* (Ny. rk. tanárrá nevezetett 1883-ban, ny. rendessé 1889-ben.)

LÓCZI LÓCZY LAJOS, okl. mérnök, az összehasonlító földrajz nyilv. rendes, a középiskolai tanárképző-intézet tanára és a középisk. tanárvizsgáló bizottság tagja, a földrajzi intézet és szeminárium igazgatója, műegyetemi m. tanár, a magyar tud. Akadémia levelező tagja, a magyar földrajzi társaság Balaton-bizottságának elnöke, az aradi Kölcsey egyesület tiszteletbeli, a berni földr. társulat tiszteletbeli és a leipzig-i és berlini földrajzi társulatok levelező tagja és a Carl Ritter-érem tulajdonosa. (Nyilv. rendes tanárrá nevezetett 1889.) *VI., Felső-erdősor 1. sz.*

SIMONYI ZSIGMOND, bölcsészetdoctor, a magyar nyelvtudomány ny. r. tanára, a m. tud. Akadémia, a helsingfors-i finn-ugor társaság és a finn irodalmi társaság tagja, az Akadémia nyelvtudományi bizottságának előadója és Nyelvtudományi Közleményeinek szerkesztője, az orsz. közoktatási tanács, a tanárvizsgáló bizottság tagja, a középisk. tanárképző-intézet s a modern filologiai szeminárium tanára, a gyakorló gymnasium volt vezető tanára. *Erzsébet-körút, New-York palota.* (Ny. rk. tanárrá nevezetett 1885-ben, rendessé 1889.)

PASTEINER GYULA, bölcsészetdoctor, a művészetek történetének ny. rendes tanára. (Ny. rk. tanárrá nevezetett 1885-ben, ny. rendes tanárrá 1890-ben.) *Kossuth Lajos-utca 16. szám.*

HEGEDŰS ISTVÁN, bölcsészetdoctor, classica-philologia ny. rendes tanára, az orsz. tanárvizsgáló bizottság tagja, class. phil. szeminárium

tanára, a kolozsvári Ferencz József tud. egyet. böles., nyelv- és tört. tudományi karának volt dékánja, a Kisfaludy társaság rendes, a Philológiai társaság választmányi tagja, a paedagogiai társaság alelnöke. (Ny. r. tanárrá nevezetett 1891.) *Hunyadi-tér 12. III/14.*

LÁNCZY GYULA, államtud. doctora, a paduai egyetem tiszteletb. böles. doctora, hites köz- és váltóügyvéd, az egyetemes középkori történelem ny. r. tanára, a középisk. tanárképző intézet vezető s a történelmi szemináriumnak igazgató-tanára, az orsz. tanárvizsgáló bizottság tagja. *Bálvány-utca 19. szám.* (Ny. r. tanárrá kinevezetett a kolozsvári m. kir. egyetemen 1886-ban; a budapestin 1891-ben.)

HAMPEL JÓZSEF, bölesészet- és jogdoctor, a magy. nemzeti muzeum érem- és régiség-osztályának igazgató őre, az érem- és régiségtan ny. rendes tanára, a német cs. arch. intézet és a m. tud. Akadémia rendes, a krakkói tud. akadémia külső tagja, az orsz. régészeti és embertani társulat antik szakosztályának elnöke, a m. történelmi társ. választmányi, a londoni „Antiquarian society“, a kopenhágai „éjszakai régészek társulatának“, a müncheni anthr. társulat és a horvátországi régészeti társulat valamint a boroszlói muzeumi tanács tiszteletbeli, a komárom-, moson-, vas-, sopronmegyei régészeti, továbbá a felső és délmagyarországi, békésmegyei, tiszafüredi és alsó-fejérmegyei történelmi társulatok tiszteletbeli, a m. tudom. Akadémia régészeti bizottságának előadója; a moszkvai cs. rég. társulat, a königsbergi rég. eggesület, a német, a berlini, bécsi anthropologiai, a bécsi numismatikai és a karinthiai történelmi társulat lev. tagja. *Nemzeti Muzeumban.* (Ny. rk. tanárrá nevezetett 1881. aug. 18. Ny. r. tanárrá 1892.)

ÁSBÓTH OSZKÁR, bölesészetdoctor, a szláv nyelvészet és irodalom nyilv. r. tanára. *Epreskert-utca 25. szám.* (Nyilv. rk. tanárrá nevezetett 1885., ny. rendessé 1892.)

SZINNYEI JÓZSEF, bölesészetdoctor, az altáji összehasonlító nyelvészet ny. rendes tanára, a középiskolai tanárképző-intézetben és a modern filológiai szemináriumban vezető tanár, az orsz. középiskolai tanárvizsgáló bizottság tagja, volt kolozsvári egyetemi ny. r. tanár és a bölesészet-, nyelv- és történettudományi karnak volt dékánja, a m. tud. Akadémia, a helsingforsi finn irodalmi társaság és finn-ugor társaság levelező tagja. *József-körút 17. sz.* (Ny. rk. tanárrá nevezetett ki Kolozsvárra 1886, nyilv. rendessé 1888-ban, a budapesti egyetemre 1893-ban.)

SCHVARCZ GYULA, bölesészetdoctor, a magyar tudományos akadémia rendes tagja, volt országgyűlési képviselő. *Molnár-utca 26. sz.*

KRENNER JÓZSEF SÁNDOR, a természettudományok doctora, az

ásvány- és közettan ny. r. tanára, az ásvány-közzettani intézet és gyűjteménytár igazgatója, a m. nemz. muzeum ásvány- és őslénytani osztálynak ig. öre, a m. tud. Akadémia rendes tagja, a középiskolák tanárvizsgáló bizottság tagja, a magyarhoni földtani társulat al-elnöke. *Nemzeti muzeum.*

MARZALI HENRIK, bölcsészetdoctor, a magy. történelem ny. r. tanára, a m. tud. Akadémia lev. tagja, a tanárképző-intézetben a világtörténet, a tört. semin. vezető tanára. *József-körút 59. szám.* (Ny. r. tanárrá kineveztetett 1895-ben.)

Czimzetes nyilvános rendes tanár.

GOLDZIHHER IGNÁCZ, sz. mm. és bölcsészetdoctor, a sémi philologia ez. ny. r. tanára, a magyar tud. Akadémia rendes és nyelvtudom. bizottságának, a holland-indiai „Kon.-Instituut voor Taal-Land en Volkenkunde“ külföldi, az angol „Royal Asiatic Society“ tiszteleti tagja, a budapesti izr. hitközség titkára. *VII. ker., Holló-utca 4. sz.*

Nyilvános rendkívüli tanárok.

MESSI ANTAL, az olasz nyelv és irodalom ny. rk. tanára, a középiskolai tanárvizsgáló bizottság tagja. *Petőfi-tér 3. sz.* (Ny. rk. tanárrá neveztetett 1869. február 6.)

MAYR AURÉL, sz. mm., bölcsészet- és jogdoctor, hites köz- és váltóügyvéd, az indogermán összehasonlító nyelvészet ny. rk. tanára. *Nyár-utca 25. sz.* (Ny. rk. tanárrá neveztetett 1873.)

PATTERSON ARTHUR, az angol nyelv és irodalom ny. rk. tanára. *IX. kerület, Lónyay-utca 11. sz.* (Kineveztetett 1886.)

BECKER FÜLÖP ÁGOST, bölcsészetdoctor, a francia nyelvészet és irodalom nyilv. rk. tanára, a középiskolai tanárképző intézetben és a modern filológiai szemináriumban vezető tanár. *I., Uri-utca 38. sz.*

Czimzetes rendkívüli tanárok.

KÖVESLIGETHY RADÓ, bölcsészetdoctor, a kosmograpfia és geophysika ny. rkiv. tanára, tanárképző-intézeti r. tanár, a földrajzi szeminárium vezető tanára, az „Astronomische Gesellschaft“, Természettudományi Társulat, Földrajzi Társaság, Matematikai és fizikai Társulat tagja. *VII. ker., Erzsébet-körút 15. sz.*

Helyettes tanárok.

KONDOR GUSZTAV (l. Rendes tanárok).

Magántanárok képviselői.

CZOBOR BÉLA (l. Magántanárok).

DEMECZKY MIHÁLY (l. Magántanárok).

Magántanárok.

KÁRMÁN MÓR, sz. mm. és bölcsészetdoctor, a pædagogia, psychologia és ethika magán, a középtanodai tanárképzésében a pædagogia és philosophia r. tanára, az országos középtanodai tanárvizsgáló bizottság, a magy. orsz. közoktatási tanács tagja. *Kerepesi-út 49. sz.*

BODNÁR ZSIGMOND, a magyar nyelv és irodalom magántanára, a Petöfi-társaság r. tagja. *Tisztviselő-telep. Család-utca 5. sz.*

CZOBOR BÉLA, nagyváradi egyházmegyei l. sz. áldozár, bölcsészetdoctor, a műemlékek orsz. bizottságának előadója, a szerb kir. Szent-Száva-rend középkeresztese, a portugál kir. sz. Jakab- és a Villa-Viçosa rendek lovagja, a székesfehérvári szent-szék ülnöke, az országos régészeti és embertani társulat osztály-elnöke és állandó választmányi tagja, a keresztény műarchæologia és symbolika magántanára, a m. tud. Akadémia levelező-, archæologiai és hadtudományi bizottságainak, a m. tört. társulat és az iparművészeti társulat igazgató-választmányának és a Szent-István-Társulat irodalmi osztályának tagja, továbbá az „Associação dos Architectos e Archeologos Portuguezes“ levelező, a biharmegyei tört. és régészeti egyesület, a felső-magyarországi muzeum-egyesület tiszteleti, és a szegedi Dugonics-társaság rendes tagja; a koronás arany-éremkereszt tulajdonosa. *VI. ker., Lendvai-utca 12. sz.*

ALEXANDER BERNÁT, bölcsészetdoctor, a m. t. Akadémia l. tagja, a philosophia történetének s az ismeretannak magántanára, az orsz. tanárvizsgáló bizottság tagja, a műgyetemen megbízva a kultur- s irodalomtörténet s aesthetika előadásával. *Erzsébet-körút 9. sz. New-York-palota.*

BÁNÓCZI JÓZSEF, bölcsészetdoctor, a m. tud. Akadémia l. tagja, a philosophia történetének és propædeutikájának magántanára, az országos izr. tanítóképző-intézet igazgatója. *VII., Damjanich-utca 4. sz.*

HEINRICH ALAJOS, bölcsészetdoctor, a VII. ker. áll. főgymnasium rendes, az ó-kori földrajz és néprajz magántanára. *VI., Felső-erdősor 1.*

LIEBERMANN LEO, az egyetemes orvostan doctora, a vegytan magán, a kir. m. állatorvosi tanintézeten a vegytan ny. rk. tanára, az orsz. m. kir. chemiai intézet és közp. vegyakisérleti állomás igazgatója, az orsz. közegészségi tanács tagja, a felsőbb vámszaki vizsgák vizsgáló biztosa stb. *Rottenbiller-utca 37. 2. sz.*

FEJÉRPATAKY LÁSZLÓ, bölcsészetdoctor, a m. nemzeti muzeum könyvtárának igazgató-őre, a m. tud. Akadémia rendes tagja és a tölténybizottság előadója, a magy. történelmi és az orsz. rég. és embertud. társulat ig. vál. tagja, a magy. heraldikai és genealogiai társaság titkára, a középtanodai tanárképző-intézet tanára, az oklevéltan magántanára. *VIII. ker. M. Nemz. Muzeum*

BORBÁS VINCZE, bölcsészetdoctor, egykor a budapesti egyetem növénytan tanszékének assistense, az állami V. ker. főreáliskolában a terményrajz rendes tanára, a növény-geographia és Magyarország edényes növényei systematikájának magántanára, a m. k. Természettudományi Társulatnak, a Magyar Orvosok és Természettudományi Társaság állandó központi választmányának, valamint a Magyar Földrajzi Társaság rendes és választmányi tagja. *Desseoffy-utca 3. sz.*

MANGOLD LAJOS, bölcsészetdoctor, az ó-kor és keleti népek történetének magántanára, a berlini történelmi társulat levelező tagja. *Gyár-utca 5. sz.*

KASSAI GUSZTÁV, bölcsészetdoctor, királyi főgymnasiumi rendes tanár; a latin stilistica és eloquentia m., a budapesti magy. kir. tanárképző-intézet tanára, az amsterdami nemzetközi „Société Philhellenique” tagja. *Váci-körút 58. sz.*

PETZ GEDEON, bölcsészetdoctor, az ág. h. evang. főgymnasium rendes tanára, a budapesti philologiai társaság másodtitkára, a m. tud. Akadémia nyelvtudományi bizottságának tagja, az Egyet. Philológiai Közlöny társ-szerkesztője, az orsz. tanárvizsgáló bizottság tagja, a német nyelvészet magántanára. *VI. ker., Nagy János-utca 5. sz.*

BOKOR JÓZSEF, bölcsészetdoctor, a neveléstan történetének magántanára. *VIII. ker., Pál-utca 2. sz.*

DADAY JENŐ, bölcsészetdoctor, a belvízi gerincztelen állatok magántanára, a magy. tud. Akadémia I. tagja, magyar nemzeti muzeumi segédőr; a moszkvai császári ethnographiai és anthropologiai társulat tagja. *VIII. ker., József-körút 46. sz.*

KLUPATHY JENŐ, bölcsészetdoctor, a természettan magántanára, a VII. ker. állami főgymnasium és a m. kir. posta- és távirdatisztképző tanfolyam rendes tanára. *VIII. ker., Üllői-út 16/a sz.*

NÉMETHY GÉZA, bölcsészetdoctor, a bpesti V. ker. kir. kath. főgymn. rendes, a római irodalom-történet m.-tanára, a m. tud. Akadémia I. tagja. *V., Lipót-körút 30. sz.*

BUDAY JÓZSEF, bölcsészetdoctor, a bpesti II. ker. áll. reáliskola rendes, az ujkori philosophia-történet m.-tanára. *II. ker., Csalogány-utca 13. sz.*

MÁGÓCSY-DIETZ SÁNDOR, bölcsészetdoctor, a növénybiológia s a gombák természetrajzának m.-tanára. *Tisztviselőtelep. Szabóky-utca 38.*

KUNOS IGNÁCZ, bölcsészetdoctor, a M. T. Akadémia I. tagja, a török nyelv és irodalom magántanára, a keleti ker. tanfolyam r. tanára. *Andrássy-út 25. sz.*

CSENGERI JÁNOS, bölcsészetdoctor, a tanárképző gyakorló főgymnasium r. tanára; a m. tud. Akadémia levelező, az orsz. közoktatásügyi tanács tagja, a Magyar Paedagogia szerkesztője, a görög irodalom történetének m.-tanára. *VII. ker., Aréna-út 9. sz.*

SZÁDECZKY GYULA, bölcsészetdoctor, a közzettan magántanára, főgymnasiun rendes tanár. *Pipa-utca 14. sz. I. e.*

KLUG LIPÓT, bölcsészetdoctor, a synthetikai és ábrázoló geometria magántanára; budapesti II. ker. áll. főreáliskolai r. tanár. *II. ker. Batthányi-utca 1. sz.*

KUZSINSZKY BÁLINT, bölcsészetdoctor, a római művelődéstörténet magántanára, okl. középiskolai tanár, n. muzeumi segédőr, az aquin-cumi ásatások vezetője, a fővárosi régészeti bizottság tagja, stb. *Pál-utca 5. sz.*

USÍK-MÁDÉFALVI ISTVÁNFFI GYULA, bölcsészetdoctor, a m. n. muzeum növénytan oszttály öre, középiskolára képesített tanár, a kryptogamnövények morphológiájának s rendszertanának magántanára, az Erdélyi-Muzeum Egylet (orvostermészettudományi szakosztálya), a k. magy. természettudományi társulat, a m. földrajzi társaság s a berlini Deutsche Botanische Gesellschaft tagja, a londoni Cyclist's Touring Club magyarországi konzulja. *VIII., Pál-utca 4. sz. II. em. 13. ajtó.*

HARASZTI GYULA, bölcsészetdoctor, budapesti VI. ker. áll. reáliskolai rendes tanár, a modern francia irodalomnak magán-tanára. *Andrássy-út 99. sz.*

SIMONKAI LAJOS, bölcsészetdoctor, a növénygeographia magántanára, és a VII. ker. állami gymnasium rendes tanára. *Wesselényi-utca 59. sz. földszint 3. ajtó.*

VÁNGEL JENŐ, bölcsészetdoctor, az összehasonlító szövet- és módszertan m. tanára; állattani és összeh. bonczttani I. tanársegéd. *Eszterházy-utca 11. sz.*

BÉKEFI REMIG, bölcs.-doctor, az Árpádkori magyar történelem m.-tanára; czisztzerzi rendű áldozópap, a czisztzerzi rend történetírója; a magyar történelmi társulat igazgató-választmányi tagja. *VIII., Zerge-utca 6. szám.*

DEMECZKY MIHÁLY, bölcs.-doctor, a tanárképző gyakorló főgymnasium rendes tanára, m. k. tart. honvédszázados, a Magyar

Paedagogiai Társaság titkára, az analysis m.-tanára. *Arany János-utca 1. sz.*

WINKLER LAJOS, gyógyszerészdoctor, az analitikai és gyógyszerészeti chemia magán-tanára, az I. chem. intézet tanársegéde, a „Magyar chemiai folyóirat“ szerkesztője, a Gyógyszerészi Közlöny főmunkatársa, a k. m. természettudományi, a m. földtani, a mathem. és physikai társulat, és a közegészségi egyesület rend. tagja. *I. Chemiai intézet, Muzeum-körút 4. sz.*

NÉGYESY LÁSZLÓ, bölcsészetdoctor, az irod. segédtudományok magántanára, a tanárképző-intézeti gyakorló főgymnasium r. tanára. *VII., Rottenbiller-utca 42. sz.*

KÉGL SÁNDOR, bölcsészetdoctor, a persa nyelv és irodalom magántanára. *Szentkirályi-pusztá, u. p. Lavzháza.*

CSUDAY JENŐ böles.-doctor, a magy. tört. XVI. és XVII. sz. m.-tanára; esorn. pr. kanonok. *Tisztviselőtelep, Család-utca 53. sz.*

BUGARSZKY ISTVÁN, böles.-doctor, a chemia s.-tanára, a budapesti m. kir. állatorvosi akadémián, az elméleti chemia m.-tanára. *Szövetség-utca 45. sz.*

Tanítók.

ISOZ SIMON, okleveles középiskolai tanár, a cs. és k. kadett-iskola tanára, a francia nyelv tanítója. *VI., Podmaniczky-utca 16. sz.*

VARGAY ISTVÁN, okl. gyorsíró-tanár, a középiskolai tanár-egyesület tagja, a „Stolze-Fenyvessy“ gyorsíró-kör tanári elnöke, a „Gyorsíró“ felelős szerkesztője, a gyorsírás magántanítója. *VI., Teréz-körút 17. szám.*

VIKÁR BÉLA, okl. gyorsírás-tanár, orsz.-gyül. gyorsíró, az orsz. magy. gyorsíró-egyesület tb. elnöke, a gyorsírás magántanítója, a helsing-forsi finn-ugor társaság r. tagja, a magyarországi néprajzi társaság titkára. *Baross-utca 40. sz.*

Dr. SZALÁGYI AURÉL, oklev. gyorsírás-tanító, az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság felügyelője. *Akadémia-utca 9. sz.*

Tanársegédek.

VÁNGEL JENŐ (l. Magántanárok).

BUCHBOCK GUSZTÁV, vegyészeti tanársegéd, a természettudományi társulat rendes tagja.

CHENGERY PAPP ELEMÉR, vegyészeti tanársegéd. *Kalvin-tér 7. sz.*

WINKLER LAJOS (l. Magántanárok).

MATOLCSI MIKLÓS, gyógyszerészdoktor, az I. chemiai intézet tanársegéde, ak. m. természettud. társulat rend. tagja. *I. Chem. intézet. Múzeum-körút 4. szám.*

FILARSZKY NÁNDOR, bölcsészetdoctör, középtanodákra képesített tanár, növénytani tanársegéd. *Lónyai-utca 18. szám.*

ERŐSS LAJOS, bölcsészetdoctör, ásványtani első tanársegéd, középtanodákra képesített tanár, a m. kir. term.-tud. társulat és a magyarhoni földtani társulat rendes tagja. *Kerepesi-út 53. sz.*

KERTÉSZ KÁLMÁN, bölcsészdoctör, állattani és összehasonlító bonczattani II. tanársegéd. *Csalogány-utca 52. sz.*

LIFFA AURÉL, embertani tanársegéd, a m. kir. természettudományi társulat rendes tagja. *József-körút. 13. sz. III. 27.*

TANGL KÁROLY, természettani tanársegéd. *Eszterházy-utca 3. sz.*

LÖRENTHEY IMRE, bölcsészetdoctör, középtanodákra képesített tanár, palaeontologiai tanársegéd, a kolozsvári egyetemen az ásvány- és földtani tanszék volt tanársegéde, a kir. m. természettudományi társulat rendes, a magyarhoni földtani társulat alapító, az erdélyi múzeum-egylet orvos-természettudományi szakosztályának rendes, és a turista egyesületnek rendes tagja. *Népszínház-utca 12. sz.*

CHOLNOKY JENŐ, okleveles mérnök, a geographiai tanszék tanársegéde, a M. Műszaki Irodalmi Egyesület elnöke, a M. Mérnök és Építész Egylet, a M. Földrajzi Társaság, a K. M. Természettudományi Társulat rendes tagja. *Aggteleky-utca 2/a. szám.*

PERLAKY GÁBOR, növénytani tanársegéd, a kir. m. természettudományi társulat és az orsz. m. kertészeti egyesület r. tagja s ez utóbbi egyesület könyvtárnoka. *Üllői-út 87. sz. I.*

TÖRÖK TIVADAR, ásványtani második tanársegéd.

Vívómester.

Vajai és lukosdi gróf VAY LAJOS, egyetemi vívómester. *Zöldfa-utca 14.*

EGYETEMI INTÉZETEK ÉS GYŰJTEMÉNYTÁRAK.

I. Szentegyház.

Gondnok.

VENCZELL ANTAL, Esztergom főegyházmegyei kanonok, pápai tiszt. kamarás, szentszéki ülnök, a budapesti központi papnövelde aligazgatója, a kir. tud. egyetemi templom egyházi gondnoka.

Karmester.

NOSÉDA GYULA.

Orgonász.

HAHÓTY SÁNDOR.

Egyházfi.

Primusz Adolf. *Az egyetem központi épületében.*

II. Könyvtár.

(Ferencziek-tere 5.)

Igazgató.

SZILÁGYI SÁNDOR, tiszteletbeli bölcsészetdoctor, a m. tudományos Akadémia rendes tagja, a történelmi bizottság alelnöke, a könyvtári, Széchenyi archaeologiai, irodalomtörténeti és hadtudományi bizottságok tagja; a székely mivelődési és közzgazdasági egyesület alelnöke; a magyar történelmi társulat titkára; a m. heraldikai társaság alelnöke, az orsz. régészeti egyesület, a Kárpát-egyesület ethnographiai muzeumi választ-

mányi tagja, székes-fejérvári történelmi és régészeti, a békésmegyei történelmi és régészeti, a gyulafehérvári történelmi és régészeti társaság, a hunyadmegyei történelmi és régészeti, a szepesmegyei történelmi társulat, a felső-magyarországi Muzeum-egylet tiszteletb. tagja. *A könyvtári épületben.*

Örök.

MÁTÉ SÁNDOR, jog- és államtudományi doctor, első ör. *A könyvtári épületben.*

KUDORA KÁROLY, könyvtári II. ör; a m. történelmi társulat tagja és az ezredéves kiállítás irodalom-történelmi csoportjának előadója. *A könyvtári épületben.*

Tisztek.

Dr. DEDEK CRESCENS LAJOS, I. oszt. tiszt. Esztergom főegyház-megyei áldozó-pap, a magyar történelmi társulat és a magyar archeologiai és embertani társulat igazgató-választmányi tagja, az egyházi műtörténelmi osztály és az ezredéves kiállítás irodalom-történelmi csoportjának előadója. *Mária-Valeria-utca 3. szám.*

A II. oszt. tiszt. állás betöltetlen.

A III. oszt. tiszt. állás betöltetlen.

Kisegítő tisztek: ANGYAL DÁVID. *Podmaniczky-utca 18. szám.*

JANKOVICS ANTAL. *Ferencziek-tere 5. sz.*

III. Orvossebészeti intézetek s gyűjteménytárak.

I. Bonczani, szövettani és fejlődéstani intézet.

(Mária-utca. orvoskari telep)

Igazgató: MIHALKOVICS GÉZA, (I. orv. kar.)

1. segéd: Dr. TELLYESNICZKY KÁLMÁN

2. segéd: Dr. HÁMORSZKY OSZKÁR.

Díjazott gyakornok: FISCHER ALADÁR.

Díjazatlan gyakornokok: EISENMAYER GYULA.

FRENREISZ FERENCZ.

Demonstrátorok: BRADÁCH EMIL.

ELISCHER GYULA.

PERÉNYI VILMOS.

SKRILECZ MIHÁLY.

} Díjazottak.

Demonstratorok: ZIMMERMANN KÁROLY.
 MANNINGER VILMOS.
 FÖLSER ISTVÁN.
 PÓLYA JENŐ.
 PINSKER EMIL.
 JAKAB LÁSZLÓ.
 PRESZBURGER JAKAB.
 HAUER FERENCZ.
 BOJÁRSZKY BÉLA.

Díjtalanok.

II. Leirő-, tájboncztani és szövettani intézet.

(Mária-utca, orvoskari telep.)

Igazgató: THANHOFFER LAJOS (I. orv. kar).

1. segéd: Dr. HALÁSZ HENRIK.

2. segéd: Gy. GYÖRGY GÁBOR.

Díjazott gyakornok: FORGÁCH ALADÁR.

Díjazatlan gyakornokok: BRAUN GÉZA.

HALKA LAJOS.

Demonstratorok: BALOGH ZSIGMOND.

HORVÁTH FERENCZ.

PIVOVÁR MIKLÓS.

WEBER PÁL.

FEUCHTMANN OSKÁR.

MARIKOVSKY GYÖRGY.

MADZSAR JÓZSEF.

KOVÁCS REZSŐ.

RÓNA DÁVID.

Díjazottak.

Díjtalanok.

Élettani intézet.

(Eszterházy-utca 5. sz.)

Igazgató: Dr. KLUG NÁNDOR (I. orv. kar.)

Tanárségedek: Dr. LANDAUER ÁRMIN.

Dr. AJTAI K. SÁNDOR ISTVÁN.

Díjazott gyakornok: KÉTLI LÁSZLÓ, szig. orvos.

Díjazatlan gyakornokok: Dr. BENEDIKT HENRIK.

PEKÁR MIHÁLY, szig. orvos.

Demonstratorok: SZABÓ JÓZSEF.

SCHENK ARTHUR.

HOLENIA GYULA.

Kórbonczatani- és kórszövet-tani intézet.

(Mária-utca 47. sz., a volt bölesőde-épületben.)

H. Igazgató: PERTIK OTTÓ (I. orv. kar).

1. segéd: Dr. MINICH KÁROLY.

2. segéd: Dr. KELEN BÉLA.

Díjazott gyakornok: Dr. ÁLDOR LAJOS.

Díjtalan gyakornokok: Dr. SZIGETI SÁNDOR.

GEBHARDT FERENCZ ifj.

DEUTSCH LÁSZLÓ.

REISZ OCTAVIAN.

SZILI SÁNDOR.

Általános kór- és gyógytani intézet.

(Üllői-úti közp. orvosk. épület. III. em.)

Igazgató: HÖGYES ENDRE (I. orv. kar).

Segéd: Dr. SZÉKELY ÁGOSTON.

Gyakornok: Dr. BOROSS ERNŐ.

Gyógyszertani intézet.

(Üllői-út 26. sz.)

Igazgató: Dr. BÓKAI ÁRPÁD (I. orv. kar).

Segédek: Dr. VÁMOSSY ZOLTÁN.

Dr. ANTAL JÁNOS.

Gyakornokok: Dr. SCHILIER KÁROLY.

Dr. HRABÁR MIROSLÁV ELEMÉR.

Dr. FIALKA GUSZTÁV.

I. Belgyógyászati kóroda.

(Üllői-úti orvoskari telep.)

Igazgató: KORÁNYI FRIGYES (I. orv. kar).

Tanárszédek: Dr. FODOR GÉZA.

Dr. TAUSZK FERENCZ.

Dolgozói tanárszék: Dr. KORÁNYI SÁNDOR.

Gyakornokok: Dr. PREISACH IZIDOR.

Dr. MÓRICZ ERNŐ.

Dr. MASZÁK ELEMÉR.

Dr. MEZEY ZOLTÁN.

Dr. VAJDA KÁROLY.

Gyakornokok : Dr. STRÓSZNER ÖDÖN.
Dr. KOVÁCS JÓZSEF.
Dr. KLEIN ADOLF, cs. és kir. ezredorvos.
Dr. PFEIFFER GYULA.
Dr. MEZEI BÉLA.

II. Belgyógyászati kóroda.

(Szentkirályi-utca 46. sz.)

Igazgató : KÉTLI KÁROLY, ny. r. t. (I. orv. kar).

1. segéd : Dr. IMRÉDY BÉLA.

2. segéd : Dr. DIEBALLA GÉZA.

Gyakornokok : Dr. DONOGÁNY ZAKARIÁS.

Dr. KUTHY DEZSŐ.

Dr. HASENFELD ARTHUR.

Dr. WENHARDT JÁNOS.

Dr. ILLYÉS GÉZA.

Dr. KÖLLNER ALADÁR.

Dr. GYÓRY TIBOR.

Dr. SCHNEIDER JÁNOS.

Dr. KOPITS JENŐ.

Dr. LENÁRT ZOLTÁN.

I. Sebészeti kóroda.

(Üllői-út.)

Igazgató : KOVÁCS JÓZSEF (I. orv. kar).

Segédek : Dr. MAKARA LAJOS.

Dr. ROTTMAN ELEMÉR.

I. Sebészeti mütöintézet.

Igazgató : KOVÁCS JÓZSEF (I. orv. kar).

Segédek : Dr. MAKARA LAJOS.

Dr. ROTTMAN ELEMÉR.

Mütönövendékek : Dr. BINÉT MANÓ, cs. és k. ezredorvos.

Dr. FÜRST KÁROLY.

Dr. KÁRMÁN SAMU.

Dr. KOVÁCH ALADÁR

Dr. MAJOS ZOTTÁN, honv. főorvos.

Dr. PAUNCZ MÁRK.

Dr. RIEMER BÉLA.

Műtőnövendékek : Dr. HÜTLI HÜMÉR.
Dr. SÁLY MÁTYÁS.
Dr. SZABÓ ELEMÉR, honv. ezredorvos.
Dr. UNGÁR DEZSÓ.

II. Sebészeti kóroda.

(Rókus-kórház.)

Igazgató tanár : Dr. RÉCZEY IMRE.

Segédek: Dr. MARTINY KÁLMÁN.

Dr. KUZMIK PÁL.

II. Sebészeti műtőintézet.

Igazgató : Dr. RÉCZEY IMRE.

Segédek: Dr. MARTINY KÁLMÁN.

Dr. KUZMIK PÁL.

Műtőnövendékek : Dr. BOROS JÓZSEF.

Dr. CHUDOVSKY MÓR.

Dr. EISLER HUGÓ.

Dr. GÖNCZY BÉLA.

Dr. HORVÁTH MIHÁLY.

Dr. HUDACSEK JÓZSEF.

Dr. ROTTENBILLER ÖDÖN.

Dr. WENCZEL TIVADAR.

Dr. KOVÁCS JÓNÁS, m. kir. honvéd-főorvos.

Dr. NAGY GÉZA, m. kir. honvéd-ezredorvos.

Dr. SCHOLZ GYULA, cs. és kir. ezredorvos.

Szemészeti kóroda.

(Üllői-út 26. sz.)

Igazgató: SCHULEK VILMOS (I. orv. kar).

Segédek: Dr. GRÓSZ EMIL.

Dr. BLASKOVICS FRIDOLIN.

Gyakornokok: Dr. DUTIKAY GYULA.

Dr. SCHWARZ ERNŐ.

Dr. JÁRÓ FERENCZ.

Dr. KLEIN SAMU.

Dr. NEUMARK SÁNDOR.

Dr. SCHOLTZ KORNÉL,

Dr. ENDERSCH LEO.

I. Szülészeti és nőgyógykóroda.

(Mária-utca 31. sz.)

Igazgató: KÉZMÁRSZKY TIVADAR (I. orv. kar).

1. segéd: Dr. BÄCKER JÓZSEF.

2. segéd: Dr. WALLA BÉLA.

Gyakornokok: Dr. RIMÉLY DEZSŐ.

Dr. KOLLÁR KAMILL.

Dr. BUGSCH GUSZTÁV.

Dr. FLEISCHER JENŐ.

Dr. PLATZER SÁNDOR.

Dr. FLEISCHMANN HUGÓ.

Dr. MICHELS MÁTYÁS.

Dr. SZÖLLÖSY MÓR.

Dr. SZŐKE BERTALAN.

Egyetemi bába: SCHULEK TERÉZ.

II. Szülészeti és nőgyógykóroda.

(Rökk-Szilárd-utca 33. sz.)

Igazgató: TAUFFER VILMOS (I. orv. kar).

A szülészeti poliklinika tanársegéde: Dr. REISMANN ADOLF.

1. segéd: Dr. TÓTH ISTVÁN.

2. segéd: Dr. NEUMANN SZIGFRIED.

Gyakornokok: Dr. BILÁSKÓ GYÓRGY.

Dr. ERDEY GYULA.

Dr. KUBINYI PÁL.

Dr. CZAKÓ ZSIGMOND.

Dr. HÉRICS IMRE.

Dr. SZALAY BÉLA.

Dr. NAGY ERNŐ.

Dr. LAKATOS IZSÓ.

Dr. GOLDBERGER HUGÓ.

Egyetemi bába: SCHMIDT JOSEFIN.

Orvostörvényszéki intézet.

(Üllői-út 93. sz.)

Igazgató: Dr. AJTAI K. SÁNDOR (I. orv. kar).

1. segéd: Dr. SZIGETI HENRIK.

2. segéd: Dr. ERNYEI LIPÓT.

Díjazott gyakornok: Dr. MATAVOVSKY ZSIGMOND.

Díjtalan gyakornokok: Dr. HALÁSZ ÁRPÁD.
 SZABÓ KÁROLY, sz. o.
 Dr. KUPFERSCHMIDT J.
 JENEY ALADÁR, sz. o.

Közegészségtani intézet.

(Eszterházy-utca 5. sz.)

Igazgató: FODOR JÓZSEF (I. orv. kar).
 Tanársegéd: Dr. RIGLER GUSZTÁV.
 Díjazott gyakornok: Dr. HINRICHS SÁNDOR.
 Díjtalan gyakornokok: Dr. ÖHLER LÁSZLÓ.
 EÖRDÖGH FERENCZ.

Élet- és kórvegytani intézet.

(Üllői-út 26. sz.)

Igazgató: PLÓSZ PÁL (I. orv. kar).
 Tanársegéd: Dr. SZENT-KIRÁLYI JÓZSEF.
 Gyakornok: Dr. LENGYEL LÓRÁND.

Kórszövettani intézet.

(Üllő-úti köz-kórház.)

Igazgató: Dr. PERIK OTTÓ (I. orv. kar).
 Tanársegéd: Dr. BECK SOMA.
 Díjazott gyakornok: Dr. WINTERNITZ MIKSA.
 Díjtalan gyakornokok: Dr. BOZÓKY DEZSŐ.
 Dr. PREISICH KORNÉL.
 Dr. HUBER ALFRÉD.
 FENYVESSY BÉLA.
 HASENFELD OSZKÁR.

Elmekórtani intézet.

(Üllői-út 26. sz. és a Szt.-János-kórház elmebeteg figyelő osztálya: Nagy-Rókus-
 utca 20. szám.)

Tanár: LAUFENAUER KÁROLY (I. orvosi kar).
 1. segéd: Dr. SCHAFFER KÁROLY.
 2. segéd: Dr. NAGY BÉLA.
 Díjtalan gyakornok: Dr. OSZVALD GÉZA.

Bőr- és bujakórtani intézet.

(Üllői-ut 26. sz. és a Szt.-István köz-kórház bőrbeteg-osztálya.)

Igazgató: Dr. SCHWIMMER ERNŐ (I. orv. kar).

Tanárségéd: Dr. JUSTUS JAKAB.

Gyakornokok: Dr. DEUTSCH ARTHUR.

Dr. POPPER MÓR.

Dr. SELLEI JÓZSEF.

Fogászati intézet.

(Üllői-út, orvoskari telep.)

Igazgató: ÁRKÓVY JÓZSEF (I. orv. kar).

Tanárségéd: Dr. HATTYASY LAJOS.

Dijazott gyakornok: LOVAG Dr. DOBRZYNIECKI ÁRPÁD.

Díjtalan gyakornok: HOLLÓSY EDE.

IV. Bölcsészeti intézetek és gyűjteménytárak.

1. Természet- és erömütani gyűjteménytár.

(Eszterházy-utca).

Igazgató: b. EÖTVÖS LORÁND (I. böles. kar).

Segéd: TANGL KÁROLY. *Eszterházy-utca 3. sz.*

2. Első chemiai intézet.

(Museum-körút 4. sz.)

Igazgató: Dr. THAN KÁROLY (I. böles. kar).

Segédek: Dr. WINKLER LAJOS.

BUCHBÖCK GUSZTÁV.

Dr. MATOLCSY MIKLÓS.

Gépész: Wéber Róbert.

3. Második chemiai intézet.

(Museum-körút 4. Természetráji épület).

Igazgató: Dr. LENGYEL BÉLA.

Segéd: CHENGERY PAPP ELEMÉR.

4. Növénytani intézet (Muzeum-körút 4. sz.) és növénykert. (Üllői-út 78. sz.)

A növénytani intézet nyitva van a foglalkozók számára d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig; a növénykert nyitva van a művelt közönség számára d. e. 7—12-ig és d. u. 2-től alkonyatig, ünnep s vasárnap kivételével; a növénygyűjtemény és a könyvtár használható szerdán, csütörtökön és pénteken d. e. 9—12.

Igazgató: JURÁNYI LAJOS (l. böles. kar.)

Tanárségedek: FILARSZKY NÁNDOR. *Lónyai-utca 18. sz.*

PERLAKY GÁBOR.

Főkertész: Fekete József.

5. Zoologiai és comp. anatómiai intézet és muzeum.

(Muzeum-körút 4. sz. Egyetemi természetrajzi épület).

A foglalkozók számára nyitva van az intézet 8—12-ig és 2—6-ig, az előadási időt kivéve; a közönség számára a muzeumok nyitva vannak vasárnap 10—12-ig.

Igazgató: Dr. MARGÓ TIVADAR (l. böles. kar.)

Ségedek: Dr. VÁNGEL JENŐ, *Eszterházy-utca 11. sz.*

Dr. KERTÉSZ KÁLMÁN, *Csalogány-utca 52. sz.*

6. Mineralógiai és petrográfiai intézet és muzeum.

(Muzeum-körút 4. sz., természeti tárgyak egyetemi épülete).

Nyitva van 9—12-ig, 3—5-ig a foglalkozók számára az intézet; a közönség számára a mineralógiai és petrográfiai muzeum nyitva van vasárnap 10—12-ig.

Igazgató: KRENNER JÓZSEF (l. böles. kar.)

Ségedek: Dr. ERŐSS LAJOS. *Kerepesi-út 53. sz.*

TÖRÖK TIVADAR.

7. Anthropológiai muzeum.

(Muzeum-körút 4. sz.)

A helyiségeknek tárgyakkal való túltömöttsége miatt, a Muzeum csak előzetes engedély mellett tekinthető meg.

Igazgató: TÖRÖK AURÉL (l. böles. kar.)

Séged: LIFFA AURÉL, embertani tanárséged.

8. Palaeontológiai intézet.

(Muzeum-körút 4. sz.)

Igazgató: üresedésben.

Séged: LÖRENTHEY IMRE. *Népszínház-utca 12. sz.*

9. Érem- és régiség-tár.

(Egyetemi központi épület.)

Igazgató: Dr. HAMPEL JÓZSEF.

10. Görög philologiai muzeumi.

(Egyetemi központi épület.)

Igazgató: PONORI THEWREWK EMIL (I. bölcs. kar).

11. Eszthetikai gyűjtemény.

(Egyetemi központi épület.)

Igazgató: Dr. BEÖTHY ZSOLT.

12. Műtörténeti gyűjtemény.

(Egyetemi központi épület.)

Igazgató: Dr. PASTEINER GYULA.

Bölcsészeti szemináriumok.

(Egyetemi központi épület.)

a) *Classica-philologiai szeminárium:*

P. THEWREWK EMIL, igazgató (I. bölcs. kar).

HEGEDŰS ISTVÁN, vezető tanár (I. bölcs. kar).

b) *Modern-philologiai szeminárium:*

GYULAI PÁL, igazgató (I. bölcs. kar).

HEINRICH GUSZTÁV, vezető tanár (I. bölcs. kar).

SIMONYI ZSIGMOND, vezető tanár (I. bölcs. kar).

c) *Történeti szeminárium:*

LÁNCZY GYULA, e. i. igazgató (I. bölcs. kar).

FEHÉRPATAKI LÁSZLÓ, vezető tanár (I. bölcs. kar).

MARCZALI HENRIK, vezető tanár (I. bölcs. kar).

d) *Földrajzi szeminárium:*

(III. emelet.)

LÓCZY LAJOS, igazgató (I. bölcs. kar).

KÖVESLIGETHY RADÓ, vezető tanár (I. bölcs. kar.)

AZ EGYETEMMEL KAPCSOLATBAN LEVŐ BIZOTTSÁGOK.

I. A jog- és államtudományi kar kebelében működő
alap- és államvizsgálati bizottságok.

1. Első alapvizsgálat.

Elnök :

HAJNIK IMRE (I. jogi kar).

Másodelnök :

SÁGHY GYULA (I. jogi kar).

Vizsgáló tagok :

VÉCSEY TAMÁS (I. jogi kar).

HERCZEGH MIHÁLY (I. jogi kar).

SÁGHY GYULA (I. jogi kar).

ANTAL GYULA (I. egyetemi tanács).

TIMON ÁKOS (I. jogi kar).

SCHWARZ GUSZTÁV (I. jogi kar).

KAJUCH MÁRTON.

HOFFMANN JÓZSEF.

2. Második alapvizsgálat.

Elnök :

LÁNG LAJOS (I. egyet. tanács).

Másodelnök :

MARISKA VILMOS (l. jogi kar).

Vizsgáló tagok :

LECHNER ÁGOSTON (l. jogi kar).

HAJNIK IMRE (l. jogi kar).

SCHNIERER ALADÁR (l. egyetemi tanács).

HERCZEGH MIHÁLY (l. jogi kar).

VÉCSEY TAMÁS (l. jogi kar).

FÖLDES BÉLA (l. jogi kar).

TIMON ÁKOS (l. jogi kar).

MARISKA VILMOS (l. jogi kar).

CSARADA JÁNOS (l. jogi kar).

PIKLER GYULA (l. jogi kar).

RÁTH ZOLTÁN (l. jogi kar).

GOSZTHONY MIHÁLY (l. jogi kar.)

KOVÁCS GYULA (l. jogi kar).

MANDELLO GYULA (l. jogi kar).

3. Jogtudományi államvizsgálat.

Elnök :

ANTAL GYULA (l. egyetemi tanács).

Másodelnök :

ZSÓGÓD BENŐ (l. jogi kar).

Vizsgáló beltagok.

LECHNER ÁGOSTON.

SCHNIERER ALADÁR (l. egyetemi tanács).

HERCZEGH MIHÁLY (l. jogi kar).

SÁGHY GYULA (l. jogi kar).

ANTAL GYULA (l. egyetemi tanács).

KOVÁCS GYULA (l. jogi kar).

FÖLDES BÉLA (l. jogi kar.)

NAGY FERENCZ (l. jogi kar).

MARISKA VILMOS (1. jogi kar).
CSILLAG GYULA (1. jogi kar).
FAYER LÁSZLÓ (1. jogi kar).
NEUMANN ÁRMIN (1. jogi kar).
CSIKY KÁLMÁN (1. jogi kar).
BALOGH JENŐ (1. jogi kar).

Vizsgáló kültagok :

BUBLA FERENCZ, kir. táblai bíró.
DEGEN GUSZTÁV, országgyűlési képviselő.
EMMER KORNÉL, kir. curiai bíró.
FÉLEGYHÁZY ÁGOST, tőzsdebirósági jogügyi titkár.
HÜVÖS KÁROLY, kir. táblai bíró.
IMLING KONRÁD, kir. curiai bíró.
KÖRNYEY EDE, ügyvéd.
KRÁLIK LAJOS, ügyvéd.
NÉMETH PÉTER, kir. curiai bíró.
PAULER GYULA, orsz. levéltárnok.
SZÉKELY FERENCZ, kir. curiai bíró.
VAVRIK ANTAL, kir. curiai bíró.

4. Államtudományi államvizsgálat.

Elnök :

FÖLDES BÉLA (1. jogi kar).

Másodelnök :

MARISKA VILMOS (1. jogi kar).

Vizsgáló beltagok :

LECHNER ÁGOSTON (1. jogi kar).
HAJNIK IMRE (1. jogi kar).
SÁGHY GYULA (1. egyetemi tanács).
LÁNG LAJOS (1. egyetemi tanács).
BOCHKOR KÁROLY (1. jogi kar).
FÖLDES BÉLA (1. jogi kar).
TIMON ÁKOS (1. jogi kar).
MARISKA VILMOS (1. jogi kar).
RÁTH ZOLTÁN (1. jogi kar).
DOBRÁNSZKY PÉTER (1. jogi kar.)

KÖRÖSI JÓZSEF (l. jogi kar).
 MELICHÁR KÁLMÁN (l. jogi kar).
 REINER JÁNOS (l. jogi kar).

Vizsgáló kültagok :

BERZEVICZY ALBERT, volt államtitkár.
 BONCZ ÖDÖN, ministeri oszt. tanácsos.
 CSARADA JÁNOS, m.-tanár.
 CSIKY KÁLMÁN (l. jogi kar).
 CSILLAG GYULA, ny. rk. tanár.
 DEGEN GUSZTÁV, országgyűlési képviselő.
 FASCHO MOYS SÁNDOR, ministeri tanácsos.
 HOFFMANN JÓZSEF, ministeri segédtitkár.
 JANKOVITS JÁNOS, pénzügyministeri tanácsos.
 JEKELFALUSSY LAJOS, ministeri tanácsos.
 KÖRNYEY EDE, ügyvéd.
 MÉSZÁROS JÁNOS, egyetemi gazdasági igazgató.
 PLEININGER FERENCZ, ministeri osztálytanácsos.
 SCHNIERER GYULA, ministeri tanácsos.

II. Bölcsészeti karral.

1. A középiskolai tanárvizsgáló bizottság.

Elnök	dr. BEÓTHY ZSOLT.
1. Ügyvezető alelnök	dr. HOMÁN OTTÓ.
2. Alelnök	dr. ENTZ GÉZA.
Jegyző	WITTMANN FERENCZ.

Vizsgáló tagok :

Dr. BEÓTHY ZSOLT, elnök, tud. egyet. ny. r. tanár, magyar nyelv és irodalomra.

Dr. HOMÁN OTTÓ, ügyvezető, alelnök, kir. főigazgató, classic philológiára.

Dr. ENTZ GÉZA, alelnök, műegyetemi ny. r. tanár állattanra.

Dr. ALEXANDER BERNÁT, főreálisk. és egyet. magántanár, német ny. s irod., philosophia-paedagógiára.

Dr. ASBÓTH OSZKÁR, tud. egyet. ny. r. tanár, szláv nyelv- és irodalomra.

Dr. BALLAGI ALADÁR, tud. egyet. ny. r. tanár, magyar- és egyetemes történelemre.

BARTAL ANTAL, nyug. főgymn. igazgató, classica-philológiára.

Dr. CHERVEN FLORIS, főgymn. tanár, egyetemes történelemre.

Dr. báró EÖTVÖS LORÁND, egyet. ny. r. tanár, elméleti és kísérleti természettanra.

FÖLSER ISTVÁN, műegyet. ny. r. tanár, ábrázoló geometriára.

Dr. FRÖHLICH IZIDOR, tud. egyet. ny. r. tanár, elm. és kísérleti természettanra.

Dr. GYULAI PÁL, tud. egyet. ny. r. tanár, magyar irodalomra.

Dr. HAMPEL JÓZSEF, e. ny. t. egyetemes történelemre.

Dr. HEGEDŰS ISTVÁN, e. ny. t. classica-philológiára.

Dr. HEINRICH GUSZTÁV, e. ny. t. német nyelv- és irodalomra.

HOFER KÁROLY, főreáliskolai igazgató, francia nyelv és irodalomra.

Dr. ILOSVAY LAJOS, műegyetemi tanár, vegytan.

Dr. JURÁNYI LAJOS, tud. egyet. ny. r. tanár. növénytanra.

Dr. KÁRMÁN MÓR, tanárképző intézeti tanár, philosophia- és paedagogiára.

Dr. KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD, egyet. ny. r. tanár, magy. történelemre.

KLEIN GYULA, műegyetemi ny. r. tanár, növénytan.

Dr. KONDOR GUSZTÁV, egyet. ny. r. tanár, mennyiségtanra.

Dr. KÖNIG GYULA, műegyet. ny. r. tanár,

Dr. KRENNER JÓZSEF, egyet. ny. t. ásványtanra.

Dr. LÁNCZY GYULA, egyet. ny. r. tanár, magyar és egyetemes történelemre.

LÓCZY LAJOS, egyet. ny. r. tanár, földrajzra.

Dr. MARGÓ TIVADAR, e. ny. t. állattanra.

Dr. MEDVECZKY FRIGYES, e. ny. t. philosophia és paedagogiára.

MESSI ANTAL, egyet. ny. rk. tanár, olasz nyelv- és irodalomra.

Dr. PAUER IMRE, egyet. ny. r. tanár, philosophia és paedagogiára.

Dr. PETZ GEDEON, főgymn. és egyet. m.-tanár, német nyelv s irodalomra.

Dr. PLATZ BONIFÁCZ, szegedi tank. kir. főigazgató, földrajzra.

ROMÁN SÁNDOR, tud. egyet. ny. r. tanár, román nyelv- és irodalomra.

Dr. SIMONYI ZSIGMOND, tud. egyet. ny. r. tanár, magyar nyelvészetre.

Dr. SCHVARCZ GYULA, tud. egyet. ny. r. tanár, egyetemes történelemre.

Dr. SZINNYEI JÓZSEF, tud. egyet. ny. r. tanár, magyar nyelvészetre.

Dr. THAN KÁROLY, tud. egyet. ny. r. tanár, vegytanra.

Dr. PONORI THEWREWK EMIL, tud. egyet. ny. r. tanár, classica-philológiára.

VOLF GYÖRGY, gyak. főgymn. igazgató, magyar nyelv- és irodalomra.

WITTMANN FERENCZ, műegyet. ny. r. tanár, elméleti és kísérleti természettanra.

2. A középfokú kereskedelmi iskolai vizsgáló-bizottság.

BOGYÓ SAMU, keresk. akad. tanár, kereskedelmi számtanra.

NOVÁK SÁNDOR, keresk. akad. tanár, könyvvitel-, kereskedelemismelevélzésre.

REJTŐ SÁNDOR, műegyet. ny. r. tanár, mechanikai technológiára.

Küldöncz: KAPPELLER JÁNOS.

3. A középiskolai tanárképző-intézet.

Igazgató :

Dr. BEÖTHY ZSOLT.

Tanárok :

I. A nyelvtudományi, történelmi és philosophia-paedagogiai csoportra.

Dr. BEÖTHY ZSOLT, igazgató, magyar nyelv és irodalom.

Dr. BECKER FÜLÖP ÁGOST, francia nyelv és irodalom.

Dr. GYULAI PÁL, magyar irodalom.

Dr. FEJÉRPATAKY LÁSZLÓ, történelem.

Dr. HEGEDŰS ISTVÁN, görög philologia.

Dr. HEINRICH GUSZTÁV, német nyelv és irodalom.

Dr. KASSAI GUSZTÁV, class.-philologia.

KESZLER JÓZSEF, francia nyelv és irodalom.

Dr. KÁRMÁN MÓR, philos. paedagogia.

Dr. KÓVESLIGETHY RADÓ, földrajz.

Dr. LÁNCZY GYULA, történelem.

Dr. MARCZALI HENRIK, történelem.

Dr. MEDVECZKY FRIGYES, philosophia.

Dr. SIMONYI ZSIGMOND, magyar nyelvészet.

Dr. SZINNYEI JÓZSEF, magyar összehasonlító nyelvtudomány.

D. PONORI THEWREWK EMIL, classica-philologia.

II. A mennyiségtan-természettudományi csoportra :

Dr. ENYI GÉZA, állattan.

Dr. báró EÖTVÖS LORÁND, kísérleti természettan.

FÖLSER ISTVÁN, ábrázoló geometria.

Dr. FRÖHLICH IZIDOR, elméleti természettan.

Dr. JURÁNYI LAJOS, növénytan.

Dr. KÖNIG GYULA, mathematica.

Dr. LENGYEL BÉLA, chemia.

LÓCZY LAJOS, földrajz.

Dr. MARGÓ TIVADAR, állattan.

Dr. THAN KÁROLY, chemia.

Dr. WARIHA VINCZE, chemia.

Intézeti szolgáló : KAPELLER JÁNOS.

EGYETEMI HIVATALOK.

Egyetemi központi rectori iroda.

ERDEY ANTAL, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, egyetemi tanácsjegyző és központi iroda-igazgató, alapítványi kezelő. *Az egyetem központi épületében.*

LEITNER FERENCZ, jogkari irodatiszt, a jog- és államtudományi alap- és államvizsgálati bizottságok tollnoka. *Ferencz-körút 44. sz.*

FÁCZONYI GYULA, egyetemi irodatiszt. *IX. ker., Üllői-út 87. sz.*

MATULÁNYI BÉLA, bölcsész- és hittankari díjnok. *Egyetem-tér 1. sz.*

MARGITAI ANTAL, orvoscari díjnok. *József-körút 49. sz.*

Quaestura.

MANDÁK DEZSŐ, egyetemi quaestor, a matematikai és physikai társulat pénztárnoka. *Az egyetem központi épületében, Szerb-utcza 10. sz.*

VÖRÖS ÁKOS, egyetemi quaesturai ellenőr. *Csömöri-út 87. sz.*

KUSTÁR SÁNDOR, quaesturai díjnok. *Csömöri-út 67. sz.*

Gazdasági hivatal.

Igazgató: MÉSZÁROS JÁNOS, az államtud. államvizsgálati bizottság tagja; az egyetemi gazdasági hivatal igazgatója. *Üllői-út 31. sz.*

Gondnok: JALSOVSZKY JÓZSEF, az egyetemi gazdasági hivatal gondnoka, a budapesti vakok-intézetében min. ellenőr. *VIII. ker., Rökk-Szilárd-utcza 37. sz.*

Ellenőr: KUBINYI ZSIGMOND. *Magyar-utcza 27. sz.*

Gépész: STEFKÓ KÁROLY. *Üllői-út, orvoscari telep.*

KÖNYVNYOMDA.

(Budavár, iskolatér 3. sz.)

Igazgató.

KLESZNER ALBERT. *Vár, Uri-utca 24. sz.*

Főmüvezető.

SZABÓ ELEK, *II. kerület, Hattyu-utca 10. sz.*

Pénztárnok.

MOLENDÁ JÁNOS. *II. kerület, Kacsá-utca 26. sz.*

Helyszini ellenőr.

LUSKE FERENCZ. *II. kerület, Kacsá-utca 6. sz.*

Könyvárú gondnokság.

KRÁMER ADOLF, gondnok. *Vár, Országház-utca 43. sz.*

JÓSA JENŐ nyomdai ellenőr. *I. ker., Uri-utca 39. sz. földszint 1. ajtó.*

LISZKAY JÁNOS, segéd. *Vár, Nándor-utca 3. sz.*

KERZNÁR ENDRE, másod-segéd. *Vár, Uri-utca 12. sz.*

Irodatiszt.

ANGYAL BÉLA. *II. kerület, Batthyány-utca 15. sz.*

EGYETEMI EGYESÜLETEK.

I. Egyetemi kör.

Keletkezett 1872.

Választmánya:

Elnök: MARTOS FERENCZ.

Alelnök: BURGS KORNÉL.

Főjegyző: CSATHÓ ERNŐ.

Aljegyző: { I. félévben: MERKI ADOLF.
 { II. " HUVÓS KORNÉL.

Főtítkár: CSÖRGHEŐ ZOLTÁN.

Másodtitkár: { I. félévben: MOCZNIK LAJOS.
 { II. " DELMAR EMIL.

Főpénztáros: { I. félévben: MELOCCO JÁNOS.
 { II. " SCHREYER JENŐ.

Másodpénztáros: { I. félévben: SCHREYER JENŐ.
 { II. " TAUBER JENŐ.

Ellenőr: GÄNGER ARNOLD.

Főkönyvtáros: { I. félévben: AUERBACH SAMU.
 { II. " GÁSPÁR GYULA.

I. Háznagy: HUBENAY JÓZSEF.

II. Háznagy: HÉRICH-TÓTH JENŐ.

Tud. viták és r. e. elnöke: OPPLER EMIL.

Matinée elnök: BAKONYI KÁROLY.

Mat. rend. biz. elnök: gr. BERÉNYI JÁNOS.

Egyet. Lapok fel. szerk.: HORVÁT LIPÓT.

Kiadó hiv. főnök: ROSENTHAL JENŐ.

Mensa-pénzek kezelője: SZILÁRD DEZSŐ.

Bizottsági tagok:

BÉRCZY KÁLMÁN.

CSÁVOSSY IGNÁCZ.

BAROS JÁNOS.

CSÁSZÁR ELEMÉR.

BEÓTHY ZSIGMOND.

BOITLIK JÓZSEF.

DALMADY ÖDÖN.
DEUTSCH LÁSZLÓ.
FENYVESI BÉLA.
FRIGYESSI JÓZSEF.
GÁSPÁR GYULA.
HUSZKA JENŐ.
JÁSZY OSZKÁR.
KOVÁCS ÖDÖN.

KLETZ GÁBOR.
Zilahi KISS ENDRE.
KISS KÁLMÁN.
KOMLÓS ARTHUR.
NIAMESSNY MIHÁLY.
PAULER ÁKOS.
ROZSNYAI MÓR.
SZAUTNER ZSIGMOND.

TAUBER JAKAB.

II. A hittudományi hallgatók magyar egyházirodalmi iskolája:

Keletkezett 1831.

Választmánya:

Elnök: MOLNÁR JÁNOS, IV. é. theol.
Titkár: SZABADOS ISTVÁN, IV. é. theol.
Főkönyvtáros: DOMBY LAJOS, IV. é. theol.
Főpénztáros: MÉSZÁROS JÁNOS, IV. é. theol.
Alkönyvtáros: CSERNICZKY ISTVÁN, III. é. theol.
Alpénztáros: RÉVAY TIBOR, III. é. theol.
Levéltáros: GROSCH ADOLF, III. é. theol.
Főjegyző: GLATTFELDER GYULA, III. é. theol.
Aljegyző: VASZARY KÁLMÁN, II. é. theol.

Bizottsági tagok:

ÁRONFY FERENCZ, IV. é. theol. BILKEI FERENCZ, III. é. theol.
ECKER FERENCZ, II. é. theol.

A könyvválasztó bizottság tagjai:

Az elnök és főkönyvtáros hivataluknál fogva.
Választás utján: SZABADOS ISTVÁN, IV. é. theol.
TINKÓ LÁSZLÓ, III. é. theol.

III. Joghallgatókat segítő-egyesület.

Keletkezett 1861.

Választmánya:

Elnök: CSÁVOSY IGNÁCZ.
Alelnök: CSATHÓ ERNŐ.
Pénztáros: NIAMESSNY MIHÁLY.

Ellenőr: BALOGH SÁNDOR.
Főtítkár: JÁSZI OSZKÁR.
I. titkár: SAMASSA AURÉL.
II. titkár: SCHINDLER ALADÁR.
Főkönyvtáros: WITTCHEN LAJOS.
I. könyvtáros: NEY BÉLA.
II. könyvtáros: NÁDOSSY GÁBOR.
Főjegyző: KOVÁCH DEZSŐ.
Aljegyző: MERKL ADOLF.
Háznagy: ERDEY ALADÁR.

Bizottsági tagok:

BALOGH SÁNDOR.	NÁDOSSY GÁBOR.
BLAHA SÁNDOR.	NÁDOSSY GERGELY.
BÉRCZY KÁLMÁN.	NAVRATIL ÁKOS.
CSATHÓ ERNŐ.	NEY BÉLA.
CSÁVOSY IGNÁCZ	NIAMESSNY MIHÁLY.
ERDEY ALADÁR.	PETROVICS ELEK.
JÁSZI OSZKÁR.	SAMASSA AURÉL.
IVÁNKA LÁSZLÓ.	SCHINDLER ALADÁR.
KÉTTY ISTVÁN.	SCHNEIDER ERNŐ.
KOVÁCH DEZSŐ.	SZABÓ ALBERT.
KOVÁCS ZOLTÁN.	VICZIÁN ISTVÁN.
br. MALCOMES BÉLA.	WITTCHEN LAJOS.
MERKL ADOLF.	ZALÁN ISTVÁN.

IV. Az orvostanhallgatók segélyző és önképző-egyesülete.

Keletkezett 1861.

Választmánya:

Elnök: ifj. GEBHARDT FERENCZ.
Alelnök: ifj. KLUG NÁNDOR.
Főtítkár: SCHOLTZ JÁNOS.
Főkönyvtáros: ZIMMERMANN KÁROLY,
Főjegyző: FENYVESI BÉLA.
Pénztáros: FALUDY GÉZA.
Ellenőr: HOLCZVARDT JENŐ.
Titkár: ELISCHER GYULA.

Jegyzők: TÜRK SZILÁRD.

BORSZÉKY KÁROLY.

Könyvtárosok: HORVÁTH FERENCZ.

HÁGER PÉTER.

V. A bölcsészethallgatók segítő-egyesülete.

Keletkezett 1871.

Választmánya:

Elnök: PAZÁR BÉLA.

Alelnök: KLETZ GÁBOR.

I. titkár: ANDOR JÓZSEF.

II. titkár: DVOROZSNYÁK MIKLÓS.

Pénztáros: SZAUTNER ZSIGMOND.

Ellenőr: VALLENTINYI DEZSÓ.

Főjegyző: BOZZAY ZOLTÁN.

Aljegyző: LAKOSS BÉLA.

Könyvtáros: PÁSZTOR ISTVÁN.

Alkönyvtáros: SCHEHÁK REZSÓ.

Háznagy és levéltáros: KRUMP VILMOS.

Rendes bizottsági tagok:

CSÁSZÁR ELEMÉR.

CZUNYA SÁNDOR.

KOVALOVSKY JÁNOS.

BÁN ALADÁR.

FÜLÖP BÉLA

Pót-bizottsági tagok:

RÓTH RÓBERT.

BENDER OTTÓ.

MIKLÓSSY ISTVÁN.

BAROSS GYULA.

VI. A gyógyszerészethallgatók segély- és önképző-egylete.

Keletkezett 1863.

Választmánya:

Elnök: WESZELSZKY GYULA.

Alelnök: détéri BORBÁS GYULA.

I. titkár: CZETTLER GYULA.

II. titkár: LENCZ JÓZSEF.

Jegyző: NAGY BÉLA.

Pénztáros: ERNYEI ÖDÖN.

Könyvtáros: KOTTÁN GYÖRGY.
Ellenőr: MATYASOVSZKY GYULA.
Háznagy: HÉRICH-TÓTH JENŐ.

Bizottsági tagok:

Drd. EMSZT KÁLMÁN, III. é.
BODÉNY SÁNDOR, II. é. BALOGH GÁBOR, I. é.
MAKRAY LÁSZLÓ, II. é. BRAUER MIHÁLY, I. é.
J. SCHMIDLECHNER KÁROLY, II. é. ÁGOSTON JÓZSEF, I. é.
TELKESSY ÖDÖN, II. é. FREYLER FERENCZ, I. é.
VIOLA LAJOS, II. é. RENKEY GYULA, I. é.
VASDÉNNYÉY ELEMÉR, I. é.

VII. Egyetemek kórház-egylete.

Keletkezett 1894.

Választmánya:

Tiszteletbeli elnök: dr. EÖTVÖS BÁLINT.
Elnök: SZÁPÁRY PÁL gróf.
Tud. egyet. alelnök: GEBHARDT FERENCZ.
Műgyet. alelnök: BÁTHORY ISTVÁN.
Főjegyző: BALASSA ANTAL.
Főpénztáros: CSIKY JÁNOS.
Főtitkár: KÉGL JÁNOS.
I. Háznagy: HOLÉNIA GYULA.
Aljegyző: DVOROZSNYÁK JÓZSEF.
Alpénztáros: BOTTLIK JÓZSEF.
Altitkár: ZIMMERMAN KÁROLY.
Ellenőr: REUSZ FRIGYES.
II. Háznagy: BALGA KÁLMÁN.
Levéltáros: WESZELSZKY GYULA.

Bizottsági tagok:

ÁGORASZTÓ TIVADAR.	CSÁKY ALFONZ gróf.
Dr. BALASSA ISTVÁN.	CSIKY JÁNOS.
BALASSA ANTAL.	DALMADY ÖDÖN.
BÁTHORY ISTVÁN.	DVOROZSNYÁK JÓZSEF.
BALGA KÁLMÁN.	EGRESSY GÁBOR.
BOTTLIK JÓZSEF.	FOLKUSHÁZY LAJOS.
BURG KORNÉL.	FROMM GÉZA.

Ifj. GEBHARDT FERENCZ.
GLATTFELDER GYULA.
HERCFELDER GÁBOR.
Ifj. HOLÉNIA GYULA.
HOLZWÁRTH JENŐ.
HUNYADI JÓZSEF gróf.
JANKOVICH JENŐ.
KÉGL JÁNOS.
KÉTLI LÁSZLÓ.
KLUG NÁNDOR.
KOVÁCS ZOLTÁN.
LENGYEL ZOLTÁN.
MAJTÉNYI ENDRE.
MASSANEK GÁBOR.
NOVOTNY HENRIK.
OPPLER EMIL.

PÁPAY SÁNDOR.
PARCSETICH LÁSZLÓ.
PAZÁR BÉLA.
PETROVICS ELEK.
Dr. PAUER CHARLETTÓ.
PÉTERFFY ANDOR.
PETRASSOVICH GÉZA.
REUSZ FRIGYES.
SZÁPÁRY PÁL gróf.
SZAUTNER ZSIGMOND.
TÖRÖK GYULA.
WESZELSZKY GYULA.
WISZTRECIL TÓDOR.
ZAUNER ALAJOS.
ZIMMERMANN KÁRÓLY.
ZIMMERMANN LAJOS.

ZBORAY JÁNOS.

Irodaigazgató: Balassa Anta.

Hivatalos órák: naponként d. u. 2—3-ig.

Hivatalos helyiség: Központi Egyetem (Szerb-utca).

Értesítés: Az igazolvány a rendes tagság igazolása után állítható csak ki és a kezelő orvos csak ennek felmutatása ellenében rendelhet, de egyttal beírja nevét az illető napon, a melyen a beteg nála volt. Új igazolvány csak a réGINEK beszolgáltatása után adatik ki.

A rendelő orvos jogosítva van az igazolvány felmutatójától nevének aláírását követelni.

Belbetegségek, rendelő orvos: dr. BENCZUR DÉNES. Lakik: VI., Teréz-körút 34. Rendel: d. u. $\frac{1}{4}$ 3— $\frac{1}{4}$ 4-ig.

Idegbetegségek, rendelő orvos: dr. JENDRASSIK ERNŐ. Lakik: IV., Muzeum-körút 37. Rendel d. u. 3—4-ig.

Sebészi bántalmak, rendelő orvos: dr. BARTHA GÁBOR. Lakik: IV., Kalvin-tér 4. Rendel: d. u. 3—4-ig.

Szembetegségek, rendelő orvos: dr. JUHÁSZ LAJOS. Lakik: VIII., Sándor-utca 7. Rendel: 2—4-ig.

Fülbetegségek, rendelő orvos: dr. KREPUSKA GÉZA. Lakik: IV., Ferencziek bazárja II. 1. Rendel: d. u. 2—4-ig.

Gége- és orrbetegségek, rendelő orvos: dr. NÉMAI M. JÓZSEF. Lakik: IV., Újvilág-utca 33. Rendel: d. u. 4—5-ig.

Száj- és fogbetegségek, rendelő orvos: dr. NAGY EMIL. Lakik: IV., Újvilág-utca 9. Rendel: d. e. 8—9-ig.

Bőr- és bújakor (syphilis), rendelő orvos: dr. TÖRÖK LAJOS. Lakik: V., Tükör-utca 5. Rendel: d. u. 4—5-ig.

Hugyszervek betegségei, rendelő orvos: dr. BAKÓ SÁNDOR. Lakik: IV., Keckeméti-utca 5. Rendel: d. u. 3—4-ig.

Jegyzet: Az igazolvány csak egy óra érvényes és mindenkor felmutatandó az orvosnak. A rendelő órák mindenkor csak hétköznapokon történnek.

EGYETEMI HALLGATÓK.

Rendes hallgatók.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Abaffy Béla	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Abeles Armin	jogi	94	—	I.	II.
Abelesz Lipót	"	94	—	I.	II.
Abonyi Lipót	"	94	—	I.	—
Acsai István	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Acsay Sándor	jogi	94	—	I.	II.
Aczél Imre	"	94	—	I.	II.
Aczél Miksa	"	94	—	I.	II.
Adam György	"	93	—	I.	II.
Adamovics János	"	—	—	I.	—
Adler Arthur	"	93	—	I.	—
Adler Izidor	orvosi	94	—	I.	II.
Adler Lipót	"	90	—	I.	II.
Adler Miksa	"	94	—	I.	—
Adler Oszkár	"	91	—	I.	II.
Adler Samu	jogi	92	—	I.	II.
Adler Sámuel	"	94	—	I.	II.
Adler Sándor	"	92	—	I.	II.
Adler Zsigmond	"	93	—	I.	II.
Adorján Ferencz	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Adorján Samu	jogi	92	—	I.	II.
Adriány János	orvosi	91	—	I.	II.
Aigner Adolf	jogi	94	—	I.	II.
Ajkay Zoltán	orvosi	91	—	I.	II.
Ajtay József	jogi	94	—	I.	II.
Ajtai K. Barna	orvosi	94	—	I.	II.
Albecker Károly	"	91	—	I.	II.
Albert Áron	jogi	95	—	—	II.
Alberti Károly	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Alberti Richárd	"	94	—	I.	II.
Albrecht Károly	jogi	92	—	I.	II.
Alcsuti Ágost	"	94	—	I.	II.
Alföldy Dezső	"	93	—	I.	II.
Almási Antal	"	93	—	I.	II.
Almásy István	"	—	94	I.	II.
Almásy Sándor	"	94	—	I.	II.
Altmann Henrik	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Alt M. Frigyes	"	93	—	I.	II.

N e v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Altstock Ármin	orvosi	93	—	I.	II.
Ambrus Géza	jogi	—	95	—	II.
Ammon Arnold	"	94	—	I.	II.
Anda Gyula	"	92	—	I.	II.
Anderko Izidor	"	92	—	I.	II.
Andor József	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Andorka Gyula	jogi	92	—	I.	II.
Andréka Károly	"	93	—	—	II.
Andrin Lajos	"	94	—	I.	II.
Andriszek János	"	94	—	I.	II.
Angel István	"	94	—	I.	II.
Antal Elek	"	94	—	I.	II.
Antal Ferencz	"	—	—	I.	—
Antal Jenő	orvosi	91	—	I.	II.
Antal Lajos	jogi	93	—	I.	II.
Antal László	"	93	—	I.	II.
Antal Miksa	"	—	—	I.	—
Antal Sándor	"	91	—	I.	II.
Antsch Philemon	"	93	—	I.	II.
Apáthi Károly	orvosi	94	—	I.	II.
Apt Ferencz	"	93	—	I.	II.
Apponyi Antal gr.	jogi	94	—	I.	II.
Aradi Béla	"	91	—	I.	—
Araniczky Sztánko	"	94	—	I.	II.
Arany Zsigmond	orvosi	94	—	I.	II.
Argalás Samu	jogi	94	—	I.	—
Arkenberg Béla	orvosi	94	—	I.	II.
Arnold Gyula	jogi	93	—	I.	II.
Arnstein Jenő	"	91	—	I.	II.
Artim Mihály	"	94	—	I.	II.
Artner Károly	"	91	—	I.	II.
Aszódi Adolf	"	93	—	I.	II.
Asztalos Kálmán	orvosi	92	—	I.	II.
Auer István	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Auerbach Samu	jogi	93	—	I.	II.
Augenstein Péter	"	92	—	I.	II.
Augusztá József	"	93	—	I.	II.
Ausch Izidor	"	92	—	—	II.
Ausländer Vilmos	orvosi	91	—	I.	II.
Austerlicz Vilmos	"	90	—	I.	II.
Avramescu Vazul	jogi	91	—	I.	II.
Azary Miklós	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Ádám Gyula	jogi	94	—	I.	II.
Áldásy Gyula	"	93	—	I.	II.
Áldásy József	"	—	93	I.	II.
Áldori Viktor	"	93	—	I.	—
Áronffy Ferencz, pécsi	hittani	92	—	I.	II.
Babiak Nándor	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Babócs Mátyás	jogi	94	—	I.	II.
Babusnik Emil	"	93	—	I.	II.
Bachrach Lajos	"	92	—	—	II.
Back Jenő	"	91	—	I.	II.
Badinyi Zoltán	"	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatas ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Baditz József	jogi	—	94	I.	II.
Badzey Viktor	"	94	—	I.	II.
Baghy Mihály	"	91	—	I.	—
Bagi Gyula	orvosi	94	—	I.	II.
Baintner Barnabás	jogi	93	—	I.	—
Bajusz Károly	"	94	—	I.	II.
Baka Endre	"	94	—	I.	II.
Bakalovich Plató	"	95	—	—	II.
Bakody Károly	"	94	—	I.	II.
Bakó Gábor	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Bakonyi István	"	—	93	I.	II.
Bakonyi Károly	jogi	—	—	I.	II.
Bakos Géza	"	92	—	I.	II.
Bakos Gyula	"	93	—	I.	—
Bakule Géza	"	94	—	I.	II.
Baky Imre	"	91	—	I.	—
Balassa Ödön	"	93	—	I.	—
Balatonyi Lajos	"	94	—	I.	II.
Balás Dezső	"	92	—	I.	II.
Balázs Ádám	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Balázs Manó	orvosi	91	—	I.	II.
Balázsovits Dezső	jogi	94	—	I.	II.
Balkányi Ernő	orvosi	—	—	I.	II.
Balkányi Jenő	jogi	88	—	I.	—
Balogh Ákos	"	—	93	I.	II.
Balogh Béla	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Balogh Ferencz	jogi	94	—	I.	II.
Balogh Henrik	orvosi	95	—	—	II.
Balogh István	jogi	—	—	I.	—
Balogh József	orvosi	92	—	I.	II.
Balogh László	"	91	—	I.	II.
Balogh Sándor	jogi	90	—	I.	II.
Balogh Zsigmond	orvosi	—	—	I.	II.
Baltazár Dezső	jogi	94	—	I.	II.
Baltescu János	"	—	95	—	II.
Baltescu János	hittani	94	—	I.	—
Balthazár Béla	jogi	91	—	I.	II.
Baltzár Géza	orvosi	93	—	I.	II.
Banciu Axente	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Bandl Ervin esztergomi	hittani	95	—	—	II.
Bangha Oszkár	jogi	91	—	I.	—
Baranyai Vilmos	orvosi	90	—	I.	II.
Barcsa János	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Barcsay Kálmán	orvosi	94	—	I.	II.
Barcza József	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Barcza Kálmán	orvosi	94	—	I.	II.
Barczán Endre	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Barkász Sándor	jogi	94	—	I.	—
Barna Károly	"	91	—	I.	II.
Barnai Sándor	orvosi	91	—	I.	II.
Baros Gyula	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Baross János	jogi	93	—	I.	II.
Baross János	"	91	—	I.	—

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Baróti Ernő	jogi	94	—	I.	II.
Raróthy Zoltán	"	95	—	—	II.
Barta Dezső	"	94	—	I.	II.
Barta Nándor	"	92	—	I.	II.
Bartalits Aladár	"	94	—	I.	II.
Bartha Ferencz	"	93	—	I.	II.
Bartha Gábor	"	95	—	—	II.
Bartha Kálmán	"	92	—	I.	II.
Bartha Kálmán	"	94	—	I.	—
Bartl Alfréd	"	91	—	I.	II.
Bartmann Miklós	"	94	—	I.	II.
Bartos Pál	"	91	—	I.	II.
Bartsch Akos	"	93	—	I.	—
Bartsch Róbert	"	92	—	I.	II.
Baternay Károly	"	—	95	—	II.
Bathó Lajos	"	93	—	I.	II.
Battenberg Lajos	"	93	—	I.	II.
Battlay Akos	"	94	—	I.	II.
Bauer Arthur	orvosi	94	—	I.	II.
Bauer Ármin	jogi	94	—	I.	II.
Bauer Kornél	orvosi	90	—	I.	II.
Bauer Tivadar	jogi	94	—	I.	II.
Baum Lipót	orvosi	90	—	I.	II.
Baumgarten Ferdinánd	jogi	92	—	I.	II.
Bay József	"	93	—	I.	II.
Bay Lajos	"	90	—	I.	II.
Bay Sándor	"	91	—	I.	—
Bayer Arthur	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Bayer Dezső	"	94	—	I.	II.
Bazovszky Lajos	jogi	91	—	I.	II.
Bazsó Lajos	"	93	—	I.	II.
Bál László	"	94	—	I.	II.
Bálint Ármin	"	94	—	I.	II.
Bálint Imre	"	—	—	I.	—
Bálint Rezső	orvosi	92	—	I.	II.
Bálint József	jogi	93	—	I.	—
Báló András	"	93	—	I.	II.
Bán Aladár	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Bánffy Miklós gróf	jogi	93	—	I.	II.
Bánkos László	"	94	—	I.	II.
Bányai Mór	"	94	—	I.	II.
Bányai Sándor	orvosi	91	—	I.	II.
Bárándy Oszkár	"	94	—	I.	II.
Bárczy Dezső	jogi	94	—	I.	II.
Bárczy Ottó	"	95	—	—	II.
Bárdossy Gábor	bölcsészeti	94	—	I.	—
Bárkányi Zoltán	jogi	93	—	I.	II.
Báthory Andor	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Báthory József	orvosi	90	—	—	II.
Báthory Sándor	"	94	—	I.	II.
Bátin Simon	"	91	—	I.	II.
Bátky Zsigmond	bölcsészeti	92	—	I.	—
Bátori Alfréd	orvosi	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Bátyai Mihály	jogi	93	—	I.	II.
Beck Albert	"	92	—	I.	II.
Beck Bertalan	"	91	—	I.	II.
Beck Gyula	"	89	—	I.	II.
Beck Károly	"	91	—	I.	II.
Beck Lajos	"	92	—	I.	II.
Becker Ádám	"	94	—	I.	II.
Becker Ádám	"	94	—	I.	II.
Becsági Elemér	orvosi	91	—	I.	II.
Bede József	jogi	93	—	I.	II.
K. Bedő Béla	"	93	—	I.	II.
Bedő Béla	"	—	95	—	II.
Behr Géza	"	91	—	I.	II.
Bejin Oniszifor	"	94	—	I.	II.
Beláček István	orvosi	91	—	I.	II.
Belcsák László	"	94	—	I.	II.
Belopotoczki György	"	92	—	I.	II.
Benárd Emil	jogi	—	—	I.	II.
Benda Béla	"	94	—	I.	II.
Bende László	"	90	—	I.	II.
Bender Béla	"	94	—	I.	II.
Bender Ottó	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Benedict Samu	orvosi	92	—	I.	II.
Benesch Ferencz	jogi	—	94	I.	II.
Beniczky Kálmán	"	92	—	I.	II.
Benjamin Jenő	"	93	—	I.	II.
Benka Pál	"	94	—	I.	II.
Benkovich Ödön	"	93	—	I.	II.
Benne Jenő	orvosi	94	—	I.	II.
Benyovics Antal	"	94	—	I.	II.
Benyovszky Rudolf	jogi	93	—	I.	II.
Beöthy Zsigmond	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Beranek József	jogi	93	—	I.	II.
Berarin János	"	93	—	I.	II.
Berczel Jenő	"	—	93	I.	II.
Berdin Kálmán	"	93	—	—	II.
Bereczki Lajos	"	94	—	I.	II.
Bereghy Kornél	"	93	—	I.	II.
Berényi János gróf	orvosi	94	—	I.	—
Bergel Lipót	jogi	—	—	I.	II.
Bergel Ödön	"	93	—	I.	II.
Berger Arnold	"	91	—	I.	II.
Berger Ede	orvosi	94	—	I.	II.
Berger Ignác	jogi	92	—	I.	—
Berger József	orvosi	92	—	I.	II.
Berger Lajos	"	92	—	I.	II.
Berger Miksa	jogi	94	—	I.	II.
Berger Sándor	"	94	—	I.	II.
Berger Zsigmond	"	93	—	I.	II.
Berger Zsigmond	"	92	—	I.	II.
Bergl Zsigmond	"	94	—	I.	—
Bergleiter Gyula	orvosi	—	94	I.	—
Berkes Ottó	bölcsészeti	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Bernáth Béla	jogi	93	—	I.	II.
Bernáth János	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Bernátsky Jenő	"	92	—	I.	II.
Bernhard Károly	jogi	94	—	I.	II.
Bernolák Károly	orvosi	92	—	I.	II.
Bertalan László	jogi	94	—	I.	II.
Bertrán Jenő	"	90	—	I.	II.
Berzeviczy József	"	93	—	I.	II.
Berzsenyi János	"	94	—	I.	II.
Bessenyei Ferencz	"	95	—	—	II.
Beszédes Imre	orvosi	90	—	I.	II.
Beszkid István	jogi	92	—	I.	II.
Bethlen István gróf	"	93	—	I.	II.
Bethlen Oszkár	"	93	—	I.	II.
Bexheft Ármin	orvosi	90	—	I.	II.
Beyer János	"	89	—	I.	—
Béldi Mihály	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Béndeek Árpád	jogi	94	—	I.	II.
Bérczy Kálmán	"	93	—	I.	II.
Biedl Samu	"	—	—	I.	—
Bielek Dezső	bölcsészeti	89	—	I.	II.
Bihari Ferencz	"	94	—	I.	II.
Biheller Gyula	orvosi	92	—	I.	II.
Bikár Radoszláv	jogi	94	—	I.	II.
Bilkei Ferencz székesfehérvári	hittani	92	—	I.	II.
Billitz Albert	jogi	94	—	I.	II.
Birghoffer István	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Biró János	jogi	—	94	I.	II.
Biró László	"	92	—	I.	II.
Biró László	"	94	—	I.	—
Birvalszky Péter	"	94	—	I.	II.
Biscán János zágrábi	hittani	94	—	I.	II.
Bischitz Miksa	orvosi	92	—	I.	II.
Biss Kornél	jogi	93	—	I.	II.
Bittsánszky János	"	—	95	—	II.
Bizaglich Ferencz	"	94	—	I.	II.
Blaha Sándor	"	92	—	I.	II.
Blahunka Sándor	"	93	—	I.	II.
Blascheck Vilmos	"	91	—	I.	II.
Blaskovich Árpád	"	—	94	I.	II.
Blau Ármin	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Blau Emil	orvosi	93	—	I.	II.
Blau Frigyes	jogi	93	—	I.	II.
Blau Tivadar	orvosi	92	—	I.	II.
Blauner Mór	jogi	93	—	I.	II.
Blaustein Náthán	"	92	—	I.	II.
Bleier Gábor	"	94	—	I.	II.
Bleyer Jakab	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Blum József	orvosi	90	—	I.	II.
Blumenwitz Gyula	jogi	92	—	I.	II.
Blumschein Ferencz	orvosi	94	—	I.	II.
Bobics Károly	jogi	—	95	—	II.
Bocca Pál szamosujvári	hittani	—	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatas ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Boda Vilmos	jogi	94	—	I.	II.
Bodnár Zsigmond	"	92	—	I.	II.
Bodor Dezső	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Bodrog Jakab	jogi	—	—	I.	II.
Boér Győző	"	—	95	—	II.
Bogdanov János	"	—	93	I.	II.
Bognár Elek	"	94	—	I.	II.
Bogsch Géza	"	94	—	I.	II.
Bogsch László	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Bogyay Elemér	jogi	—	—	I.	II.
Bohdaneczky Lajos	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Boitner Károly	jogi	92	—	I.	II.
Bojárszky Béla	orvosi	93	—	I.	II.
Bojkics János	jogi	93	—	I.	II.
Bojkovszky Márton	"	93	—	I.	I.
Bokor János	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Bokor Jenő	"	94	—	I.	II.
Bokor Sándor	"	—	95	—	II.
Boksán Miklos	jogi	93	—	I.	II.
Bolemán János	orvosi	93	—	I.	II.
Bolemán Sándor	jogi	91	—	—	II.
Bolemán Vilmos	"	93	—	I.	II.
Bolváry Andor	"	93	—	I.	II.
Bolyos Alajos	"	92	—	I.	II.
Bónya Sándor	"	91	—	I.	II.
Borbáth Géza	orvosi	93	—	I.	—
Borbély György	jogi	93	—	I.	II.
Bordán Oktáv	"	94	—	I.	II.
Borha Jenő	orvosi	93	—	I.	II.
Boronkay Dénes	jogi	93	—	I.	II.
Borosay Lajos	"	94	—	I.	II.
Boross Sebestyén	"	—	95	—	II.
Boross Sebestyén	hittani	93	—	I.	—
Borszéky Károly	orvosi	93	—	I.	II.
Bosnyák János	jogi	94	—	I.	II.
Bosnyák Lajos	"	92	—	I.	II.
Bossányi György	"	90	—	I.	II.
Boskovitz Dezső	orvosi	92	—	I.	II.
Botár Andor	jogi	94	—	I.	II.
Botár Béla	"	94	—	I.	II.
Both Béla	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Botka József	jogi	94	—	I.	II.
Botta István	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Bottlik József	jogi	—	92	I.	II.
Bottlik Lajos	orvosi	—	94	I.	—
Bozmánszky Gyárfás	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Bozzay Zoltán	"	94	—	I.	II.
Böckh Hugó	"	—	94	I.	II.
Böhm Himér	jogi	92	—	I.	II.
Bölcskei Ödön	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Börcsök Andor	jogi	91	—	I.	II.
Börötfy Endre	"	94	—	I.	II.
Brach József	bölcsészeti	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Bradách Emil	orvosi	93	—	I.	II.
Bradvarovics Boriszláv	jogi	93	—	I.	II.
Braila Aurél	"	93	—	I.	II.
Brand Arnold	"	94	—	I.	II.
Brasch Arnold	"	93	—	I.	II.
Braun Ármin	orvosi	90	—	I.	II.
Braun Ferencz	jogi	93	—	I.	—
Braun Ferencz	"	94	—	I.	II.
Braun Gyula	orvosi	94	—	I.	II.
Braun Ignác	"	93	—	I.	II.
Braun Lajos	jogi	—	—	I.	II.
Braun Lipót	"	—	—	I.	—
Brauner Ármin	"	93	—	I.	—
Biebán Sándor	"	94	—	I.	II.
Bredl Sándor	"	92	—	I.	—
Brekner Vilmos	"	94	—	I.	—
Brenndörfer János	bölcsészeti	94	—	I.	—
Bresztyák József	"	94	—	I.	II.
Breuer Miksa	orvosi	89	—	I.	—
Breuer Mór	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Breyer Adolf	orvosi	93	—	I.	II.
Breznay Ernő	"	90	—	I.	II.
Breznyák János	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Brezsny János	jogi	93	—	I.	II.
Brichta Nándor	"	93	—	I.	II.
Broch Dávid	orvosi	91	—	I.	II.
Bródi Mór	"	93	—	I.	II.
Brodzsky Dezső	jogi	92	—	I.	II.
Bródy Miklós	"	94	—	I.	II.
Bródy Miklós	"	93	—	I.	II.
Bródy Miksa	"	94	—	I.	II.
Brozik Emil	"	92	—	I.	II.
Brösztel Gyula	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Bruck Sándor	orvosi	91	—	I.	II.
Brugós Gyula	"	94	—	I.	II.
Brunner Ferencz	jogi	—	—	I.	II.
Brükler Arthur	"	94	—	I.	II.
Brückner Károly	"	94	—	I.	II.
Brüll Alfréd	"	94	—	I.	II.
Brünauer Jenő	"	92	—	I.	II.
Buchberger József	"	—	95	—	II.
Buchwald Sándor	"	93	—	I.	II.
Buchwalder Mór	orvosi	93	—	I.	II.
Bucsy István	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Buda János	jogi	92	—	I.	II.
Buda Lajos	"	92	—	I.	—
Buday László	"	91	—	I.	II.
Buder Gyula	"	93	—	I.	II.
Budincean Kornél	"	94	—	I.	II.
Budincevics János	"	92	—	I.	II.
Bugarszky Milán	orvosi	93	—	I.	—
Bugovics Lajos	jogi	94	—	I.	—
Bukovinszky István	bölcsészeti	—	95	—	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Bukovszky Viktor	jogi	92	—	I.	II.
Bundi Béla	"	91	—	I.	II.
Bún Károly	"	92	—	I.	II.
Burchard Bélavári Rezső	"	—	—	I.	—
Burg Hugó	"	93	—	I.	II.
Burg Kornél	"	92	—	I.	II.
Burger Lajos	jogi	—	95	—	II.
Burger Salamon	orvosi	—	92	I.	II.
Burián Gyula	"	94	—	I.	—
Burkovits Kálmán	"	93	—	I.	—
Burkovszky Leo	jogi	—	—	I.	—
Bus Lukács	"	—	95	—	II.
Buttykay Elemér	"	93	—	I.	—
Buxbaum Samu	"	91	—	I.	—
Buza Barna	"	92	—	I.	II.
Buza József	"	90	—	I.	II.
Buzás Ferencz	bölcsészeti	—	95	—	II.
Buzáth János	jogi	—	91	I.	—
Büttner Miklós	"	93	—	I.	II.
Carvin Győző	"	93	—	I.	II.
Chemez István	"	92	—	I.	II.
Chendi Ilarion	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Chetian Livius	orvosi	93	—	I.	II.
Chikán Pál	jogi	94	—	I.	II.
Chilf Márk	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Cholnoky Ferencz	orvosi	93	—	I.	II.
Chomát Ferencz	jogi	92	—	I.	II.
Christián József	orvosi	90	—	I.	II.
Ciura Sándor gyulafehérvári	hittani	—	95	—	II.
Ciuta Mihály	jogi	89	—	I.	—
Clauser Mihály	"	92	—	I.	II.
Cornea Tamás	"	94	—	I.	II.
Cristea Illés	bölcsészeti	91	—	I.	—
Cukor Mór	orvosi	93	—	I.	II.
Curtutiu Kornél	jogi	94	—	I.	II.
Csacskó Lajos	"	—	94	I.	—
Csajkás Mihály	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Csambál Ferencz világi	hittani	94	—	I.	II.
Csanády Béla	jogi	94	—	I.	II.
Csapláros Géza	"	88	—	I.	II.
Csatáry Elek	"	91	—	I.	II.
Csathó Ernő	"	93	—	I.	II.
Csató Aurél	bölcsészeti	94	—	I.	—
Csató Lajos	jogi	94	—	I.	II.
Csattb Béla	"	94	—	I.	II.
Csáky Adorján gr., esztergomi	hittani	92	—	I.	II.
Csáky Alfonz gr., esztergomi	"	92	—	I.	II.
Csáky Lajos	jogi	93	—	I.	II.
Csáky Péter gr.	"	93	—	I.	II.
Császár Elemér	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Császár Géza	jogi	90	—	I.	—
Császár Viktor	"	94	—	I.	II.
Csávósy Ignác	"	92	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Csegény Lipót	jogi	94	—	I.	II.
Csekmanek Rezső	"	92	—	I.	II.
Csekonics Gyula gróf	"	92	—	I.	II.
Csekő Béla	"	93	—	I.	II.
Cselkó Jenő	"	—	95	—	II.
Csengely Miklós	"	91	—	I.	—
Cser Gyula	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Cserba Elemér	jogi	94	—	I.	II.
Cserei Zsigmond	orvosi	91	—	I.	II.
Cseresnyés Barnabás	jogi	93	—	I.	II.
Csergő Sándor	"	92	—	I.	II.
Csermák Jenő	orvosi	94	—	I.	II.
Cserna János	jogi	92	—	I.	II.
Cserneczky Aladár	"	93	—	I.	II.
Cserny Alajos	"	94	—	I.	II.
Csernyiczky Andor	"	93	—	I.	II.
Csernyiczky István, kassai	hittani	92	—	I.	II.
Csesznák Sándor	jogi	93	—	I.	II.
Csesznok Pál	orvosi	90	—	I.	II.
Csigaházy K. Ernő	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Csiky János	orvosi	92	—	I.	II.
Csillag Benő	jogi	94	—	I.	II.
Csillag Dezső	"	—	90	I.	II.
Csillag Ernát	"	94	—	I.	II.
Csillag Jakab	orvosi	91	—	I.	II.
Csillag Sándor	jogi	93	—	I.	—
Csiszár Kálmán	"	94	—	I.	II.
Csizmadia J. Alajos	"	94	—	I.	II.
Csizmadia Pál	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Csókás Vidor	hittani	93	—	I.	II.
Csoknyay János	jogi	93	—	I.	II.
Csolsch Gyula	orvosi	93	—	I.	II.
Csonka Elemér	jogi	94	—	I.	II.
Csopey Dénes	"	94	—	I.	—
Csorba Elemér	orvosi	94	—	I.	II.
Csorba Lőrincz	jogi	92	—	I.	II.
Csörgeő Bertalan	"	—	—	I.	—
Csörgeő Gyula	"	91	—	I.	—
Csörgeő Zoltán	"	93	—	I.	II.
Csudáky Bertalan	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Csulay Albert	jogi	92	—	I.	II.
Csulay Andor	"	94	—	I.	II.
Csupák Béla	"	—	95	—	II.
Csupe Aurél	"	—	94	I.	—
Czobolay Béla	orvosi	94	—	I.	II.
Czakó Elemér	jogi	94	—	I.	II.
Czeczkó Antal	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Czeglédi Miklós	jogi	—	95	—	II.
Czeizel János	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Czeke Victor	orvosi	91	—	I.	II.
Czédly Károly	jogi	91	—	I.	—
Czibor Gyula	"	—	—	I.	—
Czifrák József	"	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Czillinger Loránd	jogi	93	—	I.	II.
Cziráky László gr.	"	93	—	I.	II.
Czocher Kálmán	"	93	—	I.	—
Czunya Sándor	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Czevics Lázár	jogi	92	—	I.	II.
Daffinger Lajos	orvosi	94	—	I.	II.
Daianu Illés	bölcsészeti	93	—	I.	—
Dallgó Rezső	orvosi	92	—	I.	II.
Damis Hubert	jogi	94	—	I.	—
Damó Zoltán	orvosi	93	—	I.	—
Dancs Béla	jogi	94	—	I.	II.
Dancs József	"	94	—	I.	II.
Dancs Szilárd	"	94	—	I.	II.
Dancs Szyveszter	"	94	—	I.	II.
Daniel Elemér	"	94	—	I.	II.
Dániel Pál	"	92	—	I.	II.
Dapsy Viktor	orvosi	90	—	I.	II.
Darányi János	jogi	93	—	I.	II.
Darkó József	orvosi	91	—	—	II.
Daróczy Mátyás	jogi	94	—	I.	II.
Darvas Dezső	"	—	—	I.	—
Darvassy Imre	"	92	—	I.	II.
David Simon	orvosi	93	—	I.	II.
Davida Lajos	"	94	—	I.	—
Davida Lajos	jogi	—	95	—	II.
Davidovits Jenő	orvosi	91	—	I.	II.
Davidovits Viktor	jogi	94	—	I.	II.
Davidovics Vilmos	"	92	—	I.	II.
Davidu Elek	"	93	—	—	II.
Davidu György	"	91	—	I.	II.
Dánczer Béla	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Dávid Arthur	jogi	93	—	I.	II.
Dávid Viktor	orvosi	92	—	I.	II.
Dávidházy Imre	jogi	94	—	I.	II.
Deák Béla	"	94	—	I.	II.
Debreczeni Géza	"	90	—	I.	—
Debreczeni Lajos	"	—	95	—	II.
Decsy József	"	93	—	I.	II.
Decsy József	"	94	—	I.	II.
Deésy Farkas	"	94	—	I.	—
Deutelbaum Salamon	"	—	95	—	II.
Delmár Emil	"	93	—	I.	II.
Demény Dezső	"	94	—	I.	II.
Demjanovics Andor	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Demjén Jenő	orvosi	93	—	I.	II.
Dencz Ákos	jogi	93	—	I.	II.
Denk Tivadar	"	—	—	I.	—
Derera Henrik	orvosi	94	—	I.	II.
Dergács Nándor	jogi	94	—	I.	II.
Desbordes Ágost	orvosi	94	—	I.	II.
Desbordes Ernő	jogi	93	—	I.	—
Desits Gyula	"	93	—	I.	II.
Dessewffy Emil gr.	"	93	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Deutsch Albert	orvosi	92	—	I.	II.
Deutsch Emil	jogi	—	94	I.	—
Deutsch Ernő	"	93	—	I.	II.
Deutsch Ernő	orvosi	89	—	I.	II.
Deutsch Ignác	jogi	93	—	I.	II.
Deutsch János	"	92	—	I.	—
Deutsch Károly	"	94	—	I.	II.
Deutsch László	orvosi	91	—	I.	II.
Deutsch Miksa	"	94	—	I.	II.
Deutsch Oszkár	jogi	92	—	I.	II.
Deutsch Vilmos	orvosi	92	—	I.	II.
Deutsch Zoltán	"	93	—	I.	—
Deutsch Zsigmond	orvosi	94	—	I.	II.
Dezseöffy Aurél	jogi	92	—	I.	II.
Dezső Antal	orvosi	91	—	I.	II.
Dénes Ferencz	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Dénes Fülöp	jogi	92	—	I.	—
Dénes József	bölcsészeti	—	95	—	II.
Dénes Lajos	orvosi	93	—	I.	II.
Dénes Ödön	jogi	91	—	I.	II.
Dénes Zsigmond	"	—	—	I.	II.
Dér István	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Déri Jakab	"	—	—	—	II.
Déry József	jogi	—	95	—	II.
Dézi Lajos	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Diamant Jakab	jogi	92	—	I.	—
Dick Albert	orvosi	91	—	I.	II.
Diemár Gyula	jogi	91	—	I.	II.
Dienes Emil	"	93	—	I.	II.
Dietl Lajos	"	92	—	I.	II.
Dietzl Ferencz	orvosi	—	95	—	II.
Dillnberger Gusztáv	jogi	94	—	I.	II.
Dimitrijevicz Milivoj	"	93	—	I.	II.
Dimovics György	orvosi	92	—	I.	II.
Dingha Árpád	jogi	—	94	I.	II.
Diószeghy János	"	94	—	I.	II.
Diószegi József	"	92	—	I.	—
Dippold János	"	—	95	—	II.
Dittrich Vilmos	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Divald Kornél	"	90	—	I.	II.
Divicsek Gyula	"	94	—	I.	II.
Dobay Zsigmond	jogi	94	—	I.	II.
Dobl Tivadar	"	94	—	I.	—
Dobó Kálmán	"	93	—	I.	—
Dobroszláv Péter	"	94	—	I.	II.
Dobrovics János	"	94	—	I.	II.
Dobsa László	bölcsészeti	—	—	I.	II.
Dochner Kamill	jogi	94	—	I.	—
Doctor Károly	orvosi	90	—	I.	II.
Dohány Sándor	jogi	93	—	I.	II.
Dohnál Rezső	"	92	—	I.	—
Dohnányi Ernő	bölcsészeti	94	—	I.	—
Dolecskó János	orvosi	93	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Domány Armin	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Dományi Izidor	jogi	91	—	I.	II.
Domby Lajos, erdélyi	hittani	91	—	I.	II.
Dominusz Ede	jogi	90	—	I.	—
Domján Jenő	"	—	93	I.	II.
Domján Lajos	"	94	—	I.	II.
Domonkos Gyula	"	93	—	I.	II.
Donáth Alfréd	"	93	—	I.	II.
Donáth József	"	91	—	I.	II.
Donhoffer Szilárd	orvosi	90	—	I.	II.
Dósa Gusztáv	jogi	—	94	—	II.
Dósai Mihály	orvosi	93	—	I.	II.
Dovranic Imre	hittani	93	—	I.	II.
Dózsa Ferencz	jogi	93	—	I.	II.
Dömötör Lajos	"	93	—	I.	II.
Dömötör Mihály	"	94	—	I.	II.
Dömötör Sándor	"	92	—	I.	II.
Dörr Károly	"	94	—	I.	II.
Dóry Ferencz	"	92	—	I.	II.
Dragenitz Béla	"	94	—	I.	II.
Dragutin Miljkovics	"	91	—	I.	—
Draia Miklós	"	94	—	I.	II.
Draxler Brunó	"	92	—	I.	II.
Drechsler Lipót	orvosi	90	—	I.	II.
Drobni Géza	jogi	94	—	I.	II.
Druga József	"	92	—	I.	II.
Dsida Ottó	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Dubányi Imre	jogi	94	—	I.	—
Duchony József.	"	91	—	I.	II.
Dudits Oszkár	"	91	—	I.	—
Dudutz Gerő	orvosi	—	—	I.	II.
Dukavits Vilmos	jogi	93	—	I.	II.
Duma Béla	"	92	—	I.	—
Dungyerszky Gedeon	"	92	—	I.	II.
Dutka József	"	93	—	I.	—
Dvihally Béla besztercebányai	hittani	94	—	I.	II.
Dvorák Emil	bölcsészeti	—	93	I.	II.
Dvorozsnyák Miklós	"	92	—	I.	II.
Dzurik József	jogi	93	—	I.	II.
Ecker Ferencz	hittani	93	—	I.	II.
Eckstein Lajos	jogi	93	—	I.	II.
Ecsedy Ákos	"	94	—	I.	II.
Ecséry László	"	91	—	I.	—
Ecsy Antal	"	92	—	I.	II.
Edelényi Mihály	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Egresi Lajos	orvosi	91	—	I.	II.
Egressy Gábor	jogi	91	—	I.	II.
Ehrenfeld Salamon	"	94	—	I.	II.
Ehrenfeld Sámuel	"	94	—	I.	II.
Ehrenhaft Henrik	orvosi	92	—	I.	II.
Ehrenstein Samu	jogi	94	—	I.	II.
Ehrlich Alajos	orvosi	94	—	I.	II.
Ehrlich Armin	jogi	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Eisenmayer Gyula	orvosi	90	—	I.	II.
Eisenmayer Jenő	jogi	—	95	—	II.
Eisert Árpád	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Eisler Arnold	orvosi	91	—	I.	II.
Eisler Ferencz	"	86	—	I.	—
Eisler Samu	"	90	—	I.	II.
Elbel Tibor	jogi	94	—	I.	II.
Eliás Simon	"	—	—	I.	—
Elischer Gyula	orvosi	93	—	I.	II.
Elszasz Alajos	jogi	94	—	I.	II.
Ember Jenő	orvosi	91	—	I.	II.
Ember Kálmán	jogi	93	—	I.	—
Emich Tibor	"	94	—	I.	II.
Emmer Károly	"	—	94	I.	II.
Engel Béla	"	—	93	I.	II.
Engel Brúnó	orvosi	93	—	I.	II.
Engelmann Áron	jogi	—	—	I.	—
Engelmann Izidor	"	91	—	I.	II.
Engelmayer Odön	"	91	—	I.	II.
Engländer Gerzson	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Entz Géza	"	94	—	I.	II.
Eördögh Árpád	jogi	93	—	I.	II.
Eördögh Ferencz	orvosi	90	—	I.	II.
Eördögh Róbert	"	93	—	I.	II.
Eöry Gyula	jogi	94	—	I.	II.
Eötvös Dezső	orvosi	94	—	I.	II.
Eötvös Tamás	jogi	93	—	I.	II.
Erdey Aladár	"	92	—	I.	II.
Erdélyi Endre	"	94	—	I.	—
Erdélyi Elemér	"	93	—	I.	II.
Erdélyi György Gyula	bölcsészeti	—	—	I.	II.
Erdélyi Iván	jogi	94	—	I.	II.
Erdődi Ármin	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Erdőssy Bódog	"	—	—	I.	II.
Ereky István	jogi	94	—	I.	II.
Ergő Oszkár	orvosi	94	—	I.	II.
Erhardt Henrik	jogi	—	—	I.	II.
Ernő Miklós	"	94	—	I.	II.
Ernyey Ede	"	94	—	I.	II.
Erős Vilmos	"	—	93	I.	—
Erősi Sándor	"	91	—	I.	—
Ertl János	"	89	—	I.	—
Ertl János	"	94	—	I.	II.
Essősy Béla	"	92	—	I.	—
Édes Endre	"	94	—	I.	II.
Ékes Lajos	"	93	—	I.	II.
Éles Gusztáv	"	91	—	I.	II.
Énekes Endre	"	91	—	I.	II.
Faik Henrik	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Fajnor Vladimír	jogi	93	—	I.	II.
Faludy Géza	orvosi	91	—	I.	II.
Faludy Kálmán	jogi	92	—	I.	—
Faragó Döme Lajos	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Farkas Bertalan	"	—	95	—	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Farkas Ferencz	jogi	93	—	I.	—
Farkas Géza	"	92	—	I.	II.
Farkas Géza	orvosi	90	—	I.	II.
Farkas Ignác	"	94	—	I.	II.
Farkas Imre	jogi	94	—	I.	II.
Farkas József	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Farkas Kálmán	jogi	92	—	I.	II.
Farkas Kálmán	"	93	—	I.	—
Farkas Miksa	orvosi	93	—	I.	II.
Farkas Pál egri	hittani	94	—	I.	II.
Farkas Sándor	jogi	93	—	I.	II.
Faulháber Lajos	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Fazekas Kálmán	jogi	93	—	I.	II.
Fazekas László	"	94	—	I.	II.
Fazekas Sándor	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Fábián Béla	orvosi	94	—	I.	II.
Fábricius Károly	jogi	93	—	I.	II.
Fábry Géza	"	91	—	I.	—
Fábry Gyula	"	94	—	I.	II.
Fábry Lajos	"	91	—	I.	II.
Fábry Vilmos	"	91	—	I.	—
Fái Miklós	orvosi	94	—	I.	II.
Fai Nándor	"	94	—	I.	II.
Fehér Géza	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Fehér János	jogi	91	—	I.	II.
Fehér Jenő	"	93	—	I.	II.
Fehér József	"	—	93	I.	—
Fehér József	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Fehér Miklós	jogi	93	—	I.	II.
Fehér Róbert	"	91	—	I.	II.
Feitscher Ágoston nyitrai	hittani	94	—	I.	II.
Fejér Ödön	jogi	94	—	I.	II.
Fejér László	"	94	—	I.	II.
Fejérváry Tibor	"	93	—	I.	—
Fekete Béla	"	94	—	I.	II.
Fekete Endre	"	—	95	—	II.
Fekete Imre	"	93	—	I.	—
Fekete István	"	—	93	I.	II.
Fekete Ödön	"	91	—	I.	II.
Fekete Pál	"	90	—	I.	II.
Fekete Zoltán	orvosi	93	—	I.	II.
Feldheim Ferencz	"	92	—	I.	II.
Feldheim Mór	"	94	—	I.	II.
Feldmann Gyula	"	90	—	I.	II.
Feldmann József	jogi	94	—	I.	II.
Feleky Gyula	"	91	—	I.	—
Felsenburg Emil	"	93	—	I.	II.
Felszegi Kálmán	"	93	—	I.	II.
Fenyvessy Béla	orvosi	91	—	I.	II.
Ferdinándy Gyula	jogi	91	—	I.	—
Ferencz Tivadar	bölcsészeti	—	94	I.	II.
Ferenczy István	jogi	—	95	—	II.
Ferenczy Jenő	"	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Feri Aladár	jogi	94	—	I.	II.
Fertő Ferencz	"	—	92	I.	—
Fertsák Jenő	"	—	91	I.	II.
Fertsch Gyula	"	93	—	I.	II.
Fessler Ernő	orvosi	—	91	I.	—
Feuchtmann Oszkár	"	93	—	I.	II.
Fényes Iván	jogi	—	—	I.	II.
Fényes Lajos	orvosi	93	—	I.	II.
Féry Pál	jogi	92	—	I.	II.
Fialkovics József, nagyvárad	hittani	92	—	I.	II.
Fichter Ernő	orvosi	92	—	I.	II.
Fiedermann Béla	jogi	—	93	I.	II.
Fieger Ferencz	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Filipp Frigyes	jogi	92	—	—	II.
Filipp Jakab	orvosi	92	—	I.	II.
Finger Alfréd	bölcsészeti	91	—	I.	—
Finger Oszkár.	jogi	93	—	I.	—
Fintha Dezső	"	94	—	I.	—
Firiczky János	orvosi	93	—	I.	II.
Fisbein Soma	jogi	91	—	I.	—
Fischer Aladár	orvosi	90	—	I.	II.
Fischer Ármin	"	92	—	I.	II.
Fischer Ágoston	"	94	—	I.	II.
Fischer Ede	jogi	92	—	I.	II.
Fischer Jakab	"	91	—	I.	II.
Fischer Jónás	"	—	95	—	II.
Fischer Lajos	orvosi	91	—	I.	II.
Fischer Lipót	jogi	92	—	I.	II.
Fischer Márton	"	92	—	I.	II.
Fischer Mihály	"	94	—	I.	—
Fischer Samu	"	94	—	I.	II.
Fischer Tivadar	"	93	—	I.	II.
Fischer Zsigmond	"	93	—	—	II.
Fischhof Béla	"	93	—	I.	II.
Fischof Samu	"	—	95	—	II.
Fitos Vilmos	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Fittler Dezső	jogi	—	94	I.	II.
Fleischer Emil	orvosi	94	—	I.	II.
Fleischer Károly	"	92	—	I.	II.
Fleischmann Lajos	"	94	—	I.	II.
Fleiszig Oszkár	jogi	—	—	I.	II.
Flesch Sándor	orvosi	93	—	I.	II.
Flink László	jogi	94	—	I.	II.
Flittner Jenő	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Flórián Gerő	jogi	92	—	I.	II.
Flóris Áron	orvosi	94	—	I.	II.
Fodor Aladár	"	92	—	I.	II.
Fodor Árpád	bölcsészeti	90	—	I.	II.
Fodor Balázs	jogi	—	—	I.	II.
Fodor Imre	"	94	—	I.	II.
Fodor István	"	94	—	I.	II.
Fodor Jenő	"	93	—	I.	II.
Fodor József	hittani	—	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Fodor Károly	jogi	94	—	I.	II.
Fodor Ottokár	"	93	—	I.	II.
Fodor Ödön	orvosi	94	—	I.	II.
Fogassy Kázmér	jogi	—	—	I.	—
Follráth Gyula	"	94	—	I.	II.
Forsner Jenő	"	94	—	I.	II.
Forsner Mór	orvosi	91	—	I.	II.
Forster Gyula	jogi	94	—	I.	II.
Forster Imre	"	94	—	I.	—
Forstinger Oszkár	orvosi	91	—	I.	II.
Földi Miklós	"	94	—	I.	II.
Földvály Bertalan	jogi	—	—	I.	II.
Fölser István	orvosi	93	—	I.	II.
Fördös Mihály	jogi	94	—	I.	II.
Förster Aurél	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Förster Ede	jogi	94	—	I.	II.
Fövenyessy Elemér	"	92	—	I.	II.
Frank Gusztáv	orvosi	93	—	I.	II.
Frank Jenő	jogi	94	—	I.	II.
Frank József	orvosi	94	—	I.	II.
Frank Miksa	jogi	92	—	I.	II.
Frank Rezső	"	91	—	I.	II.
Frankfurter Ármin	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Frankl Arnold	jogi	—	94	I.	II.
Frankl István	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Frankl Oszkár	orvosi	90	—	—	II.
Fränkl Béla	"	91	—	I.	II.
Frenkel Mihály	jogi	92	—	—	II.
Frenreisz Ferencz	orvosi	90	—	I.	II.
Frenreisz Frigyes	jogi	94	—	I.	II.
Frendenberg Márton	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Freuder Miksa	jogi	94	—	I.	—
Freund Emil	"	92	—	I.	II.
Freund Gyula	"	91	—	I.	—
Freund Ignác	orvosi	92	—	I.	II.
Freund Jenő	jogi	94	—	I.	II.
Freund Mór	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Freund Oszkár	jogi	93	—	I.	II.
Frey Ernő	orvosi	92	—	I.	II.
Freystadtl Sándor	jogi	—	—	I.	—
Frick Mihály	"	—	—	I.	—
Fried Arthur	orvosi	90	—	I.	II.
Fried Ármin	jogi	—	92	I.	II.
Fried Dániel	orvosi	90	—	I.	II.
Fried Károly	jogi	91	—	I.	II.
Fried Mór	"	92	—	I.	II.
Fried Samu	orvosi	91	—	I.	II.
Friedberger Gyula	jogi	90	—	I.	II.
Friedel Lajos	"	94	—	I.	II.
Friedfeld Samu	"	91	—	I.	II.
Friedländer Gyula	"	94	—	I.	II.
Friedlieber Mór	"	94	—	I.	II.
Friedmann Albert	"	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Friedmann Béla	jogi	92	—	I.	II.
Friedmann Béla	"	92	—	I.	II.
Friedmann Géza	orvosi	94	—	I.	II.
Friedmann Ignác	jogi	93	—	I.	II.
Friedmann Izrael	orvosi	92	—	I.	II.
Friedmann József	jogi	91	—	I.	II.
Friedmann Kornél	orvosi	92	—	I.	II.
Friedmann Márkus	jogi	94	—	I.	II.
Friedmann Simon	"	91	—	I.	II.
Friedrich Imre	"	92	—	I.	II.
Frigyesi József	orvosi	92	—	I.	II.
Frindt Gyula	jogi	90	—	.	.
Frindt József	orvosi	90	—	I.	II.
Frisch Adolf	"	93	—	I.	II.
Frisch Jakab	jogi	93	—	I.	II.
Frits Gyula	"	—	95	—	II.
Fritz Géza	"	94	—	I.	II.
Fritz József	"	92	—	I.	II.
Fritz Oszkár	"	94	—	I.	II.
Frivaldszky Géza	"	93	—	I.	II.
Fröhlich Jenő	orvosi	93	—	I.	II.
Fuék János, zágrábi	hittani	91	—	I.	II.
Fuchs Mór	orvosi	92	—	I.	II.
Fuchs Ödön	jogi	92	—	I.	II.
Fuchs Sándor	"	92	—	I.	II.
Fuchs Zsigmond	orvosi	93	—	I.	II.
Fuksz Béla	jogi	92	—	I.	II.
Furher Béla	"	91	—	I.	—
Füle László	"	91	—	I.	II.
Fülöp Béla	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Fülöp Béla	jogi	91	—	I.	II.
Fülöp Lajos	"	—	95	—	II.
Fürst Aladár	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Fürst Bernát	orvosi	90	—	I.	II.
Fürst János	jogi	—	92	I.	II.
Füsti Antal	"	93	—	I.	—
Füstöss Károly	"	94	—	I.	II.
Füzesséry Dezső	"	—	—	I.	II.
Füzesséry György	"	94	—	I.	II.
Füzy István	"	93	—	—	II.
Gaál Jenő	"	94	—	I.	II.
Gaál Lajos világi	hittani	94	—	I.	II.
Gaál Manó	jogi	94	—	I.	—
Gabler Lajos	orvosi	93	—	I.	II.
Gábel Antal, esztergomi	hittani	91	—	I.	II.
Gagy Dénes	bölcsészeti	91	—	—	II.
Gaiger Ferencz	jogi	93	—	I.	II.
Galam Géza	"	91	—	I.	—
Galambos Béla	"	93	—	I.	II.
Gallé Elek	"	—	95	—	II.
Gallotsik István	"	—	95	—	II.
Ganz Simon	orvosi	92	—	I.	II.
Garzó György	bölcsészeti	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Gaskó Gyula	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Gasparik Ferencz	jogi	93	—	I.	II.
Gattein Dávid	"	94	—	I.	II.
Gavanszky Tivadar	"	92	—	I.	II.
Gazdy Jenő	"	93	—	I.	II.
Gazsi Benő	"	93	—	I.	II.
Gazsi Lajos	"	—	95	—	II.
Gazsi Lajos	bölcsészeti	94	—	I.	—
Gábor Illés	jogi	93	—	I.	II.
Gábry Károly	"	94	—	I.	—
Gál István	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Gál Sándor	"	93	—	I.	—
Gáldy Kálmán	jogi	94	—	I.	II.
Gálik János	"	92	—	—	II.
Gállógó Ede	orvosi	94	—	I.	II.
Gámán Károly	jogi	92	—	I.	—
Gáspár Arthar	"	94	—	I.	II.
Gáspár Gyula	"	90	—	I.	II.
Gáspár Imre	"	—	93	I.	II.
Gáspár Kornél	"	93	—	I.	II.
Gáspár László	"	94	—	I.	II.
Gáspárics Lajos	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Gänger Arnold	orvosi	90	—	I.	—
Gebé Bazil	jogi	—	95	—	II.
Gebhardt Ferencz	orvosi	90	—	I.	II.
Geday József	bölcsészeti	89	—	I.	II.
Gedeon Béla	"	92	—	I.	II.
Gedeon János	jogi	93	—	I.	II.
Gelletich Frigyes	"	94	—	I.	II.
Gellén Kálmán	"	—	95	—	II.
Gentner Adolf	"	94	—	I.	II.
Geőcze Zoard	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Gerentsér Jenő	jogi	92	—	I.	II.
Gerentsér László	"	—	95	—	II.
Gergely József	"	93	—	I.	II.
Gergelyi János	"	94	—	I.	II.
Gerlóczy Károly	"	91	—	I.	II.
Gerő Leo	orvosi	90	—	I.	II.
Gerő Zoltán	jogi	93	—	I.	II.
Gerőfi Gusztáv	"	94	—	I.	II.
Gerstl Arthur	orvosi	90	—	I.	II.
Gescháder Kálmán	jogi	93	—	I.	II.
Gévay Ernő	"	94	—	I.	—
Gherba Gusztáv	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Gigante Róbert	orvosi	94	—	I.	II.
Gillyén Kálmán	jogi	92	—	I.	II.
Girardi Rezső	"	—	94	I.	II.
Givulescu Prokop	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Glac József	jogi	94	—	I.	II.
Glancz Manó	"	90	—	—	II.
Glancz Vilmos	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Glaser Károly	jogi	94	—	I.	II.
Glasner Lajos	"	92	—	I.	II.

N é v	K a r	Bejelentés ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Glaszovits Béla	jogi	94	—	I.	—
Glatter Ernő	bölcsészeti	—	95	—	II.
Glattfelder Gyula, esztergomi	hittani	92	—	I.	II.
Glauf Pál	jogi	94	—	I.	II.
Gligor Ámosz	"	—	—	I.	—
Gludovátz Károly	"	94	—	I.	II.
Glück Géza	"	94	—	I.	II.
Glück Gyula	orvosi	90	—	I.	II.
Glück Ödön	"	92	—	I.	II.
Glücksman Henrik	jogi	94	—	I.	II.
Glücksman László	"	94	—	I.	II.
Glücksthál Andor	orvosi	93	—	I.	II.
Gmitter József	jogi	92	—	I.	II.
Gobbi Gyula	orvosi	91	—	I.	II.
Gobbi Károly	"	90	—	I.	II.
Góczán Gyula	jogi	94	—	I.	II.
Goldberg Arthur	orvosi	93	—	I.	II.
Goldberger Gyula	jogi	88	—	I.	—
Goldberger Jenő	orvosi	—	95	—	II.
Goldbergel Kálmán	"	92	—	I.	II.
Goldberger Mór	jogi	90	—	I.	—
Goldfahn Mihály	"	94	—	I.	II.
Goldhammer Zoltán	orvosi	94	—	I.	II.
Goldmann Béla	"	90	—	I.	II.
Goldmann József	jogi	93	—	I.	II.
Goldmann Lipót	orvosi	93	—	I.	II.
Goldmann Zsigmond	"	91	—	I.	II.
Goldner Lajos	jogi	—	95	—	II.
Goldner Mór	orvosi	93	—	I.	II.
Goldstein Gyula	"	90	—	I.	II.
Goldstein Kornél	"	93	—	I.	II.
Gonsory Béla	"	92	—	I.	II.
Gorzó Kálmán	jogi	94	—	I.	II.
Goszleth Géza	orvosi	94	—	I.	II.
Gosztonyi Géza	jogi	92	—	I.	II.
Gosztonyi Gyula	"	93	—	I.	II.
Góth Lajos	orvosi	94	—	I.	II.
Gottesmann Miklós	jogi	94	—	I.	II.
Govrik Gusztáv	"	—	—	I.	—
Gödény Sándor	orvosi	94	—	I.	II.
Göllner Frigyes	jogi	94	—	I.	II.
Görtl Arnold	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Görög Joachim	jogi	94	—	I.	—
Görömbei István	"	94	—	I.	II.
Göttinger Kelemen	"	—	94	I.	II.
Götz Béla	"	93	—	I.	II.
Götz János	orvosi	93	—	I.	II.
Graffius Alfréd	jogi	93	—	I.	—
Gramling Kornél	"	94	—	I.	II.
Green Nándor	"	—	95	—	II.
Gregor Kálmán	"	92	—	I.	II.
Greiner Lajos	"	94	—	I.	II.
Gremsperger Károly	orvosi	90	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Greszler Jenő	jogi	94	—	I.	II.
Gréb Brunó	"	94	—	I.	II.
Grosch Adolf, besztercebányai	hittani	92	—	I.	II.
Grósz Arnold	jogi	91	—	I.	II.
Grósz Ármin	"	94	—	I.	II.
Grósz Árpád	"	92	—	I.	II.
Grósz Dezső	"	91	—	I.	II.
Grósz Ede	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Grósz Ferencz	"	92	—	I.	II.
Grósz Ferencz	hittani	93	—	I.	II.
Grósz Géza	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Grósz Ignác	orvosi	92	—	I.	II.
Grósz Lajos	jogi	92	—	I.	—
Grósz Manó	"	94	—	I.	II.
Grósz Mózes	"	—	—	I.	II.
Grósz Sándor	"	91	—	I.	—
Grósz Vilmos	orvosi	91	—	I.	II.
Groszschmied Géza	jogi	91	—	I.	—
Groszmann Dezső	"	91	—	I.	—
Groszmann Izsák	orvosi	92	—	I.	II.
Groszmann József	"	90	—	I.	II.
Groszmann Oszkár	jogi	94	—	I.	II.
Groszmann Rezső	orvosi	90	—	I.	II.
Groszwirth Fülöp	jogi	92	—	I.	—
Grotte Ede	orvosi	94	—	I.	II.
Gröber Aladár	jogi	93	—	I.	II.
Grüber Gyula	orvosi	93	—	I.	II.
Grüber Károly	jogi	94	—	I.	II.
Grüber Valér	"	94	—	I.	II.
Grúder Adolf	"	—	—	I.	—
Grumann Béla	bölcsészeti	94	—	I.	—
Grumann Béla	jogi	—	95	—	II.
Grün Emil	"	94	—	I.	II.
Grün Hugo	"	94	—	I.	II.
Grün Mátyás	"	94	—	I.	II.
Grün Móricz	orvosi	—	92	I.	II.
Grünbaum Emil	jogi	—	94	I.	II.
Grünberger Márton	"	94	—	I.	II.
Günblatt Ármin	orvosi	94	—	I.	II.
Grüner Fülöp	jogi	91	—	I.	—
Grünfeld Ármin	orvosi	92	—	I.	II.
Grünfeld Géza	jogi	93	—	I.	II.
Grünfeld Jenő	"	94	—	I.	II.
Grünhut Ármin	"	92	—	I.	II.
Grünhut József	"	92	—	I.	II.
Grünwald Elek	orvosi	90	—	I.	II.
Grünwald József	jogi	93	—	I.	II.
Guary Ernő	bölcsészeti	93	—	I.	—
Gúhr Géza	orvosi	92	—	I.	II.
Gúhr Mihály	"	92	—	I.	II.
Gulyás Adolf	jogi	93	—	I.	II.
Gulyás Kálmán	"	91	—	I.	II.
Gunesch Gusztáv	"	94	—	I.	II.
Guszmán József	orvosi	93	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Gutfreund Henrik	orvosi	90	—	I.	II.
Guttman Ábrahám	jogi	—	—	I.	II.
Guttman Izsák	orvosi	94	—	I.	II.
Guttman Jakab	"	90	—	I.	II.
Guttman József	jogi	91	—	I.	II.
Guttman Vilmos	orvosi	94	—	I.	II.
Günczler Salamon	"	92	—	I.	II.
Günsberger Jenő	jogi	—	95	—	II.
Günsberger Mór	"	94	—	I.	II.
Günther József	orvosi	90	—	I.	II.
Gyalskay Sándor	jogi	93	—	I.	—
Gyapay Dénes	"	—	95	—	II.
Gyarmati Victor	"	—	94	I.	—
Gyáni Gyula	orvosi	90	—	I.	—
Gyenes Sándor	jogi	89	—	I.	II.
Gyertyánffy György	"	94	—	I.	II.
Gyika Emil	"	92	—	I.	II.
Gyikos Mihály	"	94	—	I.	II.
Gyszalovits Veszelin	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Gyömöre Oszkár	orvosi	93	—	I.	II.
Gyórbiró Jenő	jogi	94	—	I.	II.
György József	"	92	—	I.	II.
Győző Dezső	"	93	—	I.	II.
Gyulai László	orvosi	94	—	I.	II.
Gyulay Aladár	jogi	93	—	I.	II.
Gyulay Elemér	orvosi	91	—	I.	II.
Gyurcsó Imre	jogi	93	—	I.	—
Gyurits Miklós	"	—	95	—	II.
Gyuritskó Miklós	"	91	—	I.	—
Haan József	"	90	—	I.	II.
Haass Gyula	"	—	—	I.	II.
Haás Fülöp	orvosi	93	—	I.	II.
Habay István	jogi	92	—	I.	II.
Habereger Gyula	"	94	—	I.	II.
Haberfeld Mór	"	—	92	I.	II.
Hacskajló Mihály	hittani	93	—	I.	II.
Hadzsega Illés	jogi	93	—	I.	II.
Haffner Ödön	"	90	—	I.	—
Hager Péter	orvosi	94	—	I.	II.
Hagymássy Dénes	jogi	94	—	I.	II.
Hahn Dezső	"	92	—	I.	II.
Hajdú Béla	"	94	—	I.	II.
Hajdú Ferencz	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Hajdú Gyula	jogi	90	—	I.	II.
Hajdú Vilmos	"	94	—	I.	II.
Hajós Gyula	"	91	—	I.	II.
Hajós Vilmos	bölcsészeti	94	—	I.	—
Hajóssy Dénes	jogi	94	—	I.	—
Halasi Viktor	"	92	—	—	II.
Halastik Pál	orvosi	92	—	I.	II.
Halász Aladár	jogi	94	—	I.	II.
Halász Gábor	"	92	—	I.	II.
Halász Géza	orvosi	—	92	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Halász Imre	jogi	93	—	I.	II.
Halász Manó	"	94	—	I.	II.
Halász Péter	"	93	—	I.	II.
Halász Zoltán	"	94	—	I.	II.
Halka Lajos	orvosi	90	—	I.	II.
Hallay Zoltán	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Halmy István	"	—	95	—	II.
Halmos Béla	jogi	—	—	I.	—
Halmos Gusztáv	orvosi	91	—	I.	II.
Halmosy Andor	jogi	92	—	I.	II.
Hammer Dezső	orvosi	94	—	I.	II.
Hammer Zoltán	jogi	91	—	I.	—
Hammermüller József	"	91	—	I.	II.
Hammerberg Géza	"	94	—	I.	II.
Hammerschmid József	orvosi	94	—	I.	II.
Hamvasy István	jogi	94	—	I.	II.
Handler Lázár	"	91	—	I.	—
Handler Rudolf	"	94	—	I.	II.
Handlery Kálmán	orvosi	89	—	I.	—
Hanff János	jogi	93	—	I.	II.
Hangel Géza	orvosi	93	—	I.	II.
Hangel Károly	jogi	92	—	I.	II.
Hann János	"	—	94	I.	II.
Hanskarl Ernő	"	93	—	I.	II.
Hanskarl Sándor	"	92	—	I.	II.
Banthó Jenő	"	94	—	I.	II.
Hanzély Gyula	"	90	—	I.	—
Haraszthy Béla	"	92	—	I.	—
Harnisch Gusztáv	"	93	—	I.	—
Harnischfeger István	"	94	—	I.	—
Harrer Ferencz	"	—	—	I.	II.
Haris János	"	—	—	I.	II.
Harmatzy Loránd	"	93	—	I.	II.
Harsányi Béla	"	—	94	I.	II.
Harsányi Béla	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Harsányi István	orvosi	92	—	I.	II.
Harsányi Mór	jogi	91	—	I.	II.
Hartner Fülöp	"	94	—	I.	II.
Hasenfeld Oszkár	orvosi	90	—	I.	II.
Haty Adolf	jogi	—	—	I.	—
Hauer Ferencz	orvosi	93	—	I.	II.
Hauer Gyula	jogi	93	—	I.	II.
Haugh Béla	bölcsészeti	90	—	I.	—
Hausbrunner Vilmos	"	93	—	I.	II.
Hauser Náthán	"	92	—	I.	II.
Hauser Ödön	jogi	91	—	I.	—
Hausvirth József	orvosi	90	—	I.	II.
Havas Béla	jogi	—	—	I.	II.
Havas Hugó	"	—	—	I.	—
Havas Imre	orvosi	93	—	I.	II.
Havas Miklós	jogi	94	—	I.	II.
Havas Miklós	"	91	—	I.	II.
Havran Dániel	bölcsészeti	92	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Hazag László	jogi	92	—	I.	II.
Hazai Samu	orvosi	93	—	I.	II.
Hállay Ferencz	jogi	92	—	I.	II.
Hállay Károly	orvosi	91	—	I.	II.
Hámpek Béla	jogi	92	—	I.	II.
Hánel Gyula	"	94	—	I.	II.
Hánnig István	"	93	—	I.	II.
Hegedüs Aladár	"	91	—	I.	II.
Hegedüs Géza	"	94	—	I.	II.
Hegedüs Gyula	"	93	—	I.	II.
Hegedüs Gyula	"	—	94	I.	—
Hegedüs János	"	—	—	I.	—
Hegedüs János	"	93	—	I.	—
Hegedüs Jenő	"	—	—	I.	II.
Hegedüs József	"	92	—	I.	II.
Hegedüs László	"	92	—	I.	II.
Hegedüs Sándor	"	94	—	I.	II.
Heidrich Antal	"	—	95	—	II.
Heim Pál	orvosi	93	—	I.	II.
Heimlich Ármin	"	—	—	I.	II.
Heinermann Alajos	"	94	—	I.	II.
Heinlein István	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Heinrich Antal	jogi	94	—	I.	II.
Heinrich Dezső	"	91	—	I.	—
Heinrich Viktor	"	92	—	I.	II.
Heissler Árpád	"	94	—	I.	II.
Heitz Nándor	"	90	—	I.	—
Helcz Gyula	"	94	—	I.	II.
Held Ödön	jogi	94	—	I.	II.
Hell Aladár	orvosi	—	—	I.	II.
Hell Jenő	jogi	93	—	I.	II.
Heller Bernát, dr.	bölcsészeti	—	—	I.	II.
Heller Henrik	jogi	93	—	I.	II.
Heller Izidor	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Helyes István nyitrai	hittani	94	—	I.	II.
Hemző Lajos	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Hencz Ferencz	jogi	92	—	I.	II.
Hennefeld Jenő	orvosi	92	—	I.	II.
Henze László	jogi	94	—	I.	II.
Hercz Lajos	"	94	—	I.	II.
Hercz Lipót	orvosi	94	—	I.	II.
Herczeg Kálmán	jogi	93	—	I.	II.
Herczfeld Lipót	"	91	—	I.	II.
Herczfeld Mór	"	94	—	I.	II.
Herencsics József	"	93	—	I.	II.
Herényi Jenő	"	93	—	I.	II.
Herodek Gyula	"	92	—	I.	II.
Herritz Vilmos	"	94	—	I.	II.
Herskovits Dezső	orvosi	93	—	I.	—
Herter János	jogi	—	—	I.	II.
Hertskó Adolf	orvosi	91	—	I.	II.
Hertskó Jenő	jogi	91	—	I.	II.
Herverth Vilmos	orvosi	90	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Herz Sándor	orvosi	93	—	I.	II.
Herz Rezső	"	—	90	I.	—
Herzfeld Zsigmond	jogi	94	—	I.	II.
Herzog Ede	"	94	—	I.	II.
Hessenstein Aladár gróf	"	94	—	I.	II.
Hesz József	"	—	—	I.	II.
Heuer Ede	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Heverde Frigyes	jogi	93	—	I.	—
Hevesi Ambrus	bölcsészeti	90	—	I.	—
Hevesi Sándor	jogi	93	—	I.	II.
Hevessy László	"	93	—	I.	II.
Heyder Ödön	"	—	92	I.	II.
Hédervári Lehel	"	94	—	I.	II.
Héger Ferencz	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Hillner János	"	94	—	I.	II.
Hilscher József	jogi	93	—	I.	—
Himmler Izsó	orvosi	90	—	I.	II.
Hincz Victor	jogi	93	—	I.	II.
Hipsch Ignác	orvosi	91	—	I.	II.
Hirkó Béla	jogi	—	—	I.	II.
Hirsch István	orvosi	91	—	I.	II.
Hirsch Jakab	jogi	94	—	I.	II.
Hirsch Jenő	"	92	—	I.	II.
Hirsch Mózes	"	—	94	I.	—
Hirschfeld Lajos	"	94	—	I.	II.
Hirschler Miksa	orvosi	94	—	I.	II.
Hirschl Sándor	"	91	—	I.	II.
Hirslí Simon	"	94	—	I.	II.
Hirschmann Berthold	jogi	94	—	I.	II.
Hirschmann Dániel	orvosi	—	95	—	II.
Hirtenstein Béla	jogi	93	—	I.	II.
Hirtenstein Fülöp	orvosi	92	—	I.	II.
Hlboki István	jogi	—	91	I.	—
Hochfelder Adolf	orvosi	91	—	I.	II.
Hochstädter Sándor	jogi	90	—	I.	—
Hodobay Emil	"	94	—	I.	II.
Hofbauer Barna	orvosi	92	—	I.	II.
Hofbauer Imre	"	91	—	I.	II.
Hofbauer Sándor	jogi	94	—	I.	II.
Hoffenprádl Károly	"	94	—	I.	II.
Hoffenreich Armand	orvosi	91	—	I.	II.
Hoffenreich Sándor	"	94	—	I.	II.
Hoffman Armin	"	94	—	I.	II.
Hoffmann József	"	94	—	I.	II.
Hoffmann Károly	jogi	92	—	I.	—
Hoffmann Oszkár	orvosi	92	—	I.	II.
Holbay Ede	jogi	94	—	I.	II.
Holbay Pál	"	94	—	I.	II.
Holczer Zsigmond	orvosi	93	—	I.	II.
Holeksy Agoston	hittani	93	—	I.	II.
Holénia Sándor	jogi	92	—	I.	II.
Holénia Gyula	orvosi	90	—	I.	II.
Holits Béla	jogi	—	95	—	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Hollán Sándor	jogi	92	—	I.	—
Hollaender Imre	"	—	—	I.	—
Holländer Lipót	"	—	—	I.	II.
Holländer Mór	"	93	—	I.	II.
Hollefreund Béla	"	93	—	I.	II.
Holler Lajos	"	94	—	I.	II.
Hollerung Richard	"	94	—	I.	II.
Hollós Izidor	orvosi	91	—	I.	II.
Holtzer Gyula	jogi	91	—	I.	II.
Holzer Mór	orvosi	93	—	I.	II.
Holzmann Emil	jogi	94	—	I.	II.
Holzner Gusztáv	orvosi	94	—	I.	II.
Holzwarth Jenő	"	92	—	I.	II.
Honffy Lajos	jogi	—	93	I.	II.
Hónig Viktor	"	94	—	I.	II.
Horeczky László	"	—	95	—	II.
Horger Antal	bölcsészeti	—	95	—	II.
Horn Lajos	jogi	—	92	I.	II.
Horn Mór	orvosi	91	—	I.	II.
Horovitz Géza	"	90	—	I.	II.
Horpáczy Hugó	"	91	—	I.	II.
Horpáczy Jenő	jogi	94	—	I.	II.
Horvatin Imre zágrábi	hittani	93	—	I.	II.
Horváth András	jogi	92	—	I.	II.
Horváth Árpád	"	93	—	I.	II.
Horváth Ferencz	orvosi	93	—	I.	II.
Horváth Gyula	"	92	—	I.	II.
Horváth István	jogi	92	—	I.	II.
Horváth János	hittani	93	—	I.	II.
Horváth József	orvosi	92	—	I.	II.
Horváth József	jogi	93	—	I.	II.
Horváth Lajos	"	—	93	I.	II.
Horváth Lajos	"	93	—	I.	II.
Horváth Lipót	"	93	—	I.	II.
Horváth Miksa	"	—	93	I.	II.
Horváth Ödön	"	94	—	I.	—
Hosszu Elemér	"	94	—	I.	II.
Hosszúfalussy Ferdinánd	orvosi	94	—	I.	II.
Höberth Arzén	jogi	91	—	I.	—
Höfer Vilmos	"	94	—	I.	II.
Hönig Izidor	orvosi	92	—	I.	II.
Hrebenda Béla	jogi	—	—	I.	—
Hubay István	"	—	94	I.	—
Hubenay József	"	93	—	I.	II.
Hubea Ferencz	"	—	95	—	II.
Hubert Emil	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Hudec Aladár	jogi	94	—	I.	—
Hudovernig Károly	orvosi	92	—	I.	II.
Hudyma Emil esztergomi	hittani	94	—	I.	II.
Hukk Kálmán	jogi	91	—	I.	II.
Hunwald József	"	94	—	I.	—
Hunvald Tóbiás	orvosi	—	95	—	II.
Hunyady Béla	"	93	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Hunyady József gr.	jogi	91	—	I.	—
Hunyady József	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Hunyady László gr.	jogi	93	—	I.	II.
Hunyady Vilmos	"	92	—	I.	II.
Huszár Dezső	"	92	—	I.	II.
Huszár János	"	—	95	—	II.
Huszár Lajos	"	94	—	I.	II.
Huszár László	"	94	—	I.	II.
Huszár Mihály	hittani	93	—	I.	II.
Huszár Vilmos	bölcsészeti	—	—	I.	II.
Huszka Jenő	jogi	92	—	I.	II.
Hutiray Andor	orvosi	94	—	I.	II.
Hübner Gyula	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Hübner István	orvosi	92	—	I.	II.
Hübner János	jogi	93	—	I.	II.
Hübsch Ignác	"	94	—	I.	II.
Hüttl Gusztáv	"	91	—	I.	—
Hüvös Kornél	"	93	—	I.	II.
Iberer János	orvosi	94	—	I.	II.
Ihnotovics Aladár	jogi	93	—	I.	II.
Ilg Ede	orvosi	91	—	I.	II.
Ilanitz Dániel	"	92	—	I.	II.
Illés István	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Illyés Endre	jogi	—	—	I.	II.
Ilniczky Gyula	orvosi	91	—	I.	II.
Ilosvay Gusztáv	jogi	94	—	I.	II.
Imgrund Orbán	"	94	—	I.	II.
Immerblum Armin	"	94	—	I.	II.
Imreh Istv	"	94	—	I.	II.
Imrik József	"	93	—	I.	II.
Inkey Pál	"	94	—	I.	II.
Insel Áron	orvosi	91	—	I.	II.
Iritz Miksa	jogi	—	—	I.	II.
Iritzer Siegfried	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Iró Károly	jogi	93	—	I.	II.
Irsay Károly	"	93	—	I.	—
Irsik József	bölcsészeti	94	—	I.	—
Isépy Zoltán	jogi	94	—	I.	II.
Isoó Victor	"	93	—	I.	II.
Izpravnik Szevér	"	91	—	I.	—
Istók József	bölcsészeti	—	—	I.	—
Ivánovich Emil	hittani	93	—	I.	II.
Ivánka László	jogi	92	—	I.	II.
Ivkovics Mladen	"	91	—	I.	—
Izik Vilmos	"	94	—	I.	II.
Jablánczy Sándor	"	—	93	I.	II.
Jablonkay Béla	"	94	—	I.	II.
Jachmann Ede	orvosi	93	—	I.	II.
Jacobi Andor	jogi	94	—	I.	—
Jacobovics Leo	"	94	—	I.	II.
Jaczkó Pál	"	93	—	I.	II.
Jakab Ernő	"	92	—	I.	II.
Jakab László	orvosi	93	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Jakab Zsigmond	jogi	92	—	I.	II.
Jakabffy János	"	93	—	I.	II.
Jalsoviczky László	"	91	—	I.	II.
Jambrik Gyula	"	92	—	I.	II.
Jambrik István	"	93	—	I.	—
Jambrikovics István	"	93	—	I.	II.
Jancsó Károly	"	93	—	I.	II.
Jancsovics Ferencz	bölcsészeti	—	—	I.	—
Janits István	jogi	93	—	I.	II.
Jankovich Iván gróf	"	94	—	I.	II.
Jankovich Jenő	"	91	—	I.	II.
Jankovics József	bölcsészeti	94	—	I.	—
Jankura Béla	"	94	—	I.	II.
Jankura Miklós	orvosi	92	—	I.	II.
Janny Gyula	jogi	92	—	I.	II.
Janovich Gyula	orvosi	94	—	I.	II.
Jarábek János	bölcsészeti	94	—	I.	—
Jassinger Károly	orvosi	92	—	I.	II.
Jánoky Ákos	jogi	93	—	I.	II.
Jánosi József	"	94	—	I.	II.
Jánossy Antal	"	—	95	—	II.
Jánossy János	"	94	—	I.	II.
Járos Leopold	orvosi	93	—	I.	II.
Jászi Oszkár	jogi	—	—	I.	II.
Jelenszky Kálmán	"	—	95	—	II.
Jellinek Adolf	orvosi	90	—	I.	II.
Jellinek Ede	jogi	94	—	I.	II.
Jellinek János	orvosi	90	—	I.	II.
Jeney Béla	"	93	—	I.	II.
Jenőfy Ferencz	jogi	—	—	I.	II.
Jeskó István	"	94	—	I.	—
Jeszenszky Andor	"	94	—	I.	II.
Jeszenszky István	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Jeszenszky Károly br.	jogi	—	—	I.	II.
Jezsovics János	"	91	—	I.	II.
Joanovits Ernő	"	—	—	I.	II.
Joanovics József	"	94	—	I.	II.
Jobbágyi Kálmán	"	94	—	I.	II.
John Miksa	orvosi	92	—	I.	II.
Jókay Lajos	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Jókuthy Miklós	jogi	91	—	I.	—
Jónás Géza	"	93	—	I.	II.
Jonescu Miklós	"	94	—	I.	II.
Joó Aurél	"	91	—	I.	II.
Joób Aladár	orvosi	93	—	I.	II.
Josefovits Mór	jogi	93	—	I.	II.
Jovánovics József	"	—	91	I.	—
Józsa István	"	—	95	—	II.
Jugovits István	"	94	—	I.	II.
Juhász Endre	"	94	—	I.	II.
Juhász István	"	90	—	I.	II.
Juhász István	"	93	—	I.	—
Juhász Károly	bölcsészeti	92	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Juhos Gyula	jogi	90	—	I.	—
Julier Vilmos	orvosi	92	—	I.	II.
Junger Aladár	"	94	—	I.	II.
Jungmann Rezső	"	89	—	I.	—
Jurmann Győző	jogi	—	—	I.	II.
Jünger Lipót	"	—	95	—	II.
Kabáczy Szilárd	"	93	—	I.	II.
Kabáczy Viktor	"	94	—	I.	II.
Kabina Sándor	"	93	—	I.	II.
Kaczián Sándor	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Kadelburger Artur	jogi	93	—	I.	II.
Kaipel János	"	—	93	I.	II.
Kaiser Károly dr.	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Kaiser Pál	jogi	91	—	I.	II.
Kaldrovits Andor	orvosi	91	—	I.	II.
Kalencsik Lajos	bölcsészeti	—	94	I.	II.
Kaliyoda Kálmán	orvosi	93	—	I.	II.
Kallina Oszkár	jogi	92	—	I.	II.
Kalmár Lajos	"	94	—	I.	II.
Kalos Ignác	orvosi	94	—	I.	II.
Kamenszky Gyula	jogi	91	—	I.	II.
Kandó Gyula	"	94	—	I.	II.
Kann Sándor	"	92	—	I.	II.
Kanovich Elemér	"	94	—	I.	II.
Kanovich Jenő	"	94	—	I.	II.
Kapeller Zoltán	bölcsészeti	91	—	I.	—
Kapp Viktor	orvosi	93	—	I.	IV.
Kaprinay K. Antal	jogi	94	—	I.	—
Karakasevics Koszta	bölcsészeti	—	—	I.	II.
Karay Gusztáv	orvosi	92	—	I.	II.
Karácson Gyula	jogi	93	—	I.	II.
Karácsonyi István	"	94	—	I.	II.
Karcsai Sándor	orvosi	92	—	I.	II.
Karczub Andor	jogi	—	—	I.	II.
Kardos Gyula	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Kardos Simon	jogi	94	—	I.	II.
Karef Oszkár	orvosi	93	—	I.	II.
Karl Lajos	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Karla József	"	—	92	I.	II.
Karlburger Ignác	jogi	91	—	I.	II.
Karvázy Zsigmond	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Kasics Ozmán	jogi	94	—	I.	II.
Kaszala János	hittani	93	—	I.	II.
Kaszner Ernő	jogi	93	—	I.	II.
Katona Ernő	"	93	—	I.	II.
Katona István	orvosi	91	—	I.	II.
Katona Zoltán	"	93	—	I.	II.
Katrenyák Emil	jogi	92	—	I.	—
Kaufer Izidor	"	91	—	I.	II.
Kauffmann Béla	"	94	—	I.	II.
Kaufmann Henrik	orvosi	—	—	I.	II.
Kaufmann Lajos	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Kaunitz Lajos	"	93	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Kaveczy Béla	orvosi	91	—	I.	II.
Kaveggia Béla	jogi	91	—	I.	II.
Kácsér Gyula	"	94	—	I.	II.
Kácsér Ignác	"	93	—	I.	II.
Kádár Árpád	"	94	—	I.	II.
Kádár Jenő	"	92	—	I.	II.
Káhán Izidor	orvosi	92	—	I.	II.
Kálozdy Albert	jogi	94	—	I.	II.
Káldy Gyula	orvosi	91	—	I.	II.
Kálmán Izidor	jogi	—	—	I.	II.
Kálmán Jenő	"	93	—	I.	II.
Kálmán Jenő	"	94	—	I.	II.
Kánitz Izidor	orvosi	—	93	I.	II.
Kánitz Mór	"	90	—	I.	II.
Kányi Ferenc	jogi	92	—	I.	II.
Kár Károly	"	94	—	I.	II.
Kármán Elemér	"	93	—	I.	II.
Kármán Ferenc	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Károlyi Imre	orvosi	92	—	I.	II.
Károlyi Antal gróf	jogi	94	—	I.	II.
Károlyi Ferencz gróf	"	92	—	I.	II.
Károlyi Manó	"	92	—	I.	II.
Károlyi Mihály gróf	"	93	—	I.	II.
Kávicz Vazul	"	93	—	I.	II.
Kecskeméti Ármin	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Kecskeméti Vilmos	jogi	94	—	I.	II.
Keglevich Géza gróf	"	93	—	I.	II.
Kelemen Ferencz	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Kell József	jogi	92	—	I.	II.
Keller Ferencz	"	—	93	I.	II.
Keller Károly	bölcsészeti	89	—	—	II.
Keller Samu	jogi	93	—	I.	II.
Kellermann Árpád	orvosi	93	—	I.	II.
Kellner Gyula	"	—	92	I.	II.
Kelsch János	"	90	—	I.	—
Kemenczky István	"	—	—	I.	—
Kemény Béla	jogi	—	—	I.	II.
Kemény Géza	"	93	—	I.	II.
Keményffy Aladár	"	91	—	I.	II.
Kempelen Béla	"	92	—	I.	II.
Kenderessy Ferencz	"	94	—	I.	II.
Kenessey Aladár	orvosi	90	—	I.	II.
Kenessey László	jogi	92	—	I.	II.
Kenéz Kálmán	orvosi	94	—	I.	II.
Keppich Emil	"	90	—	I.	II.
Keppich Frigyes	jogi	94	—	I.	II.
Kerekes Andor	"	93	—	I.	II.
Kerekes József	"	94	—	I.	II.
Keresztes Árpád	orvosi	—	95	—	II.
Keresztessy Gyula	jogi	93	—	I.	—
Keresztessy Gyula	"	94	—	I.	II.
Keresztury József	jogi	91	—	I.	II.
Kern Antal	bölcsészeti	92	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Kern Frigyes	orvosi	94	—	I.	II.
Kerntler Jenő	orvosi	94	—	I.	II.
Kerny Géza	jogi	93	—	I.	II.
Kerschnyák Géza	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Kertész Ignác	jogi	92	—	I.	II.
Kertscher Gyula	"	93	—	I.	II.
Kesserű Béla	orvosi	92	—	I.	II.
Kesztler Ede	jogi	94	—	I.	II.
Kesztler Sámuel	"	94	—	I.	II.
Késmárky István, dr.	jogi	91	—	I.	II.
Kétli István	"	93	—	I.	II.
Kétli László	orvosi	90	—	I.	II.
Kilyén Ferencz	jogi	92	—	I.	II.
Kimák Sándor	"	94	—	I.	II.
Kindl Nándor	orvosi	92	—	I.	II.
Kindlovits Gyula	jogi	94	—	I.	II.
Király Béla	bölcseészeti	—	95	—	II.
Király János	jogi	—	95	—	II.
Király Károly	"	94	—	I.	II.
Király Uzor	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Kirchknopf Lajos	jogi	94	—	I.	II.
Kirchner Victor	"	93	—	I.	II.
Kircz Bertalan	bölcsészeti	—	94	I.	II.
Kirnbauer Lajos	jogi	—	95	—	II.
Kirz Oszkár	"	91	—	I.	II.
Kis Albert	"	93	—	I.	—
Kis-Erős Ferencz	"	94	—	I.	II.
Kis Lipót	"	92	—	I.	II.
Kis Sándor	"	—	—	I.	II.
Kis Vilmos	orvosi	94	—	I.	II.
Kiss Aladár	jogi	92	—	I.	II.
Kiss Aladár	"	—	93	I.	II.
Kiss Albert	"	93	—	I.	II.
Kiss Balázs	"	91	—	I.	—
Kiss Elemér	"	92	—	I.	II.
Kiss Endre	orvosi	—	—	I.	II.
Kiss Ernő	jogi	91	—	I.	II.
Kiss Ferencz	"	94	—	I.	II.
Kiss Ferencz	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Kiss Gyula	jogi	93	—	I.	II.
Kiss Gyula	orvosi	89	—	I.	II.
Kiss János	jogi	89	—	I.	II.
Kiss József	"	93	—	I.	II.
Kiss József	"	—	93	I.	II.
Kiss József	"	93	—	I.	II.
Kiss Kálmán	"	91	—	I.	II.
Kiss László	"	90	—	I.	II.
Kiss Ödön	orvosi	91	—	I.	II.
Kiss Viktor	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Kiss Zoltán	orvosi	94	—	I.	II.
Kiskós István	jogi	92	—	I.	II.
Klauber Frigyes	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Klázer Kálmán	jogi	93	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Klcsó Károly nyitrai	hittani	94	—	I.	II.
Klebersberg Géza	jogi	93	—	I.	II.
Klebersberg Kuno gróf	"	93	—	I.	II.
Ifj. Kleeberg Vilmos	"	93	—	I.	II.
Klein Adolf	orvosi	—	—	I.	II.
Klein Antal	jogi	94	—	I.	II.
Klein Árpád	orvosi	90	—	I.	II.
Klein Dezső	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Klein Ferencz	jogi	93	—	I.	II.
Klein György	"	94	—	I.	—
Klein Ignác	orvosi	92	—	I.	II.
Klein Izrael	"	92	—	I.	II.
Klein Izsák	"	93	—	I.	II.
Klein Jenő	"	94	—	I.	II.
Klein Jenő	"	93	—	I.	II.
Klein József	"	85	—	I.	II.
Klein Lajos	"	91	—	I.	II.
Klein Lajos	jogi	92	—	I.	II.
Klein Lajos	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Klein László	jogi	—	95	—	II.
Klein Márkus	orvosi	90	—	I.	II.
Klein Mátyás	jogi	92	—	I.	II.
Klein Menyhért	orvosi	92	—	I.	II.
Klein Mihály	jogi	93	—	I.	II.
Klein Miksa	"	—	95	—	II.
Klein Mór	orvosi	91	—	I.	II.
Klein Ödön	"	90	—	I.	II.
Kleiner Lajos	jogi	91	—	I.	—
Kleinkauf Károly	"	94	—	I.	II.
Klekner Ernő	orvosi	94	—	I.	II.
Kletz Gábor	bölcsészeti	—	91	I.	II.
Kliburszky János	orvosi	91	—	I.	II.
Klim Robert	jogi	93	—	I.	II.
Klimkó István	"	94	—	I.	II.
Klöss Viktor	"	94	—	I.	II.
Klug Gyula	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Klug Lajos	jogi	94	—	I.	II.
Klug Nándor	orvosi	91	—	I.	II.
Kmetykó János	"	92	—	I.	II.
Kmoskó Béla	jogi	—	92	I.	II.
Kneifel Antal	"	92	—	I.	II.
Knitlhofter Károly	"	93	—	I.	II.
Knoblauch Aladár	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Koch Alfréd	jogi	93	—	I.	II.
Koch Béla	"	94	—	I.	II.
Kóczyány Gyula	"	94	—	I.	II.
Koczor Sándor	"	—	95	—	II.
Koday Gyula	"	—	95	—	II.
Kohárics Ferencz	"	—	95	—	II.
Kohn Adolf	"	92	—	I.	II.
Kohn Ármin	"	94	—	I.	II.
Kohn Ármin	orvosi	94	—	I.	II.
Kohn Béla	jogi	—	95	—	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Kohn Béla	orvosi	94	—	I.	—
Kohn Dezső	"	92	—	I.	II.
Kohn Dezső	jogi	93	—	I.	II.
Kohn Dezső	"	—	94	I.	II.
Kohn Emil	orvosi	93	—	I.	II.
Kohn Frigyes	"	93	—	I.	II.
Kohn Guido	"	93	—	I.	II.
Kohn Henrik	jogi	—	92	I.	II.
Kohn Ignác	"	94	—	I.	II.
Kohn Ignác	"	94	—	I.	II.
Kohn Izidor	orvosi	91	—	I.	II.
Kohn Jakab	jogi	91	—	I.	II.
Kohn Jakab	"	—	95	—	II.
Kohn Jenő	orvosi	94	—	I.	II.
Kohn Jenő	jogi	94	—	I.	II.
Kohn Mihály	"	94	—	I.	II.
Kohn Oszkár	orvosi	93	—	I.	II.
Kohn Salamon	jogi	—	—	I.	—
Kohn Sándor	orvosi	94	—	I.	II.
Kohut Jenő	jogi	92	—	I.	II.
Kolczonay István	orvosi	94	—	I.	II.
Kolisch Ignác	jogi	91	—	I.	II.
Koller Oszkár	"	94	—	I.	II.
Kollin Ignác	orvosi	91	—	I.	II.
Kollmann Ignác	jogi	94	—	I.	II.
Kollmann János	"	90	—	I.	II.
Kollmann János	"	—	—	I.	—
Kollmann Ödön	"	94	—	I.	II.
Kölos Elemér	"	—	95	—	II.
Kolossy Zoltán	"	92	—	I.	II.
Kolozs Gyula	"	—	—	I.	II.
Kolozsváry Kiss István	"	92	—	I.	II.
Komáromi Adolf	orvosi	93	—	I.	II.
Komáromy Dezső	jogi	94	—	I.	II.
Komáromy Géza	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Komjáthy László	jogi	94	—	I.	II.
Komjáthy Pál	"	94	—	I.	II.
Komlós Arthur	"	93	—	I.	II.
Komlósi Rajmund	bölcsészeti	—	—	I.	II.
lfj. Komlóssy Arthur	jogi	92	—	I.	II.
Koncz Ferencz	"	94	—	I.	II.
Kondor Mihály	"	—	95	—	II.
Kónya Ferencz	"	—	95	—	II.
Konyevics Bosco	orvosi	93	—	I.	II.
Konrád Árpád	"	93	—	I.	II.
Konrád Béla	"	90	—	I.	II.
Koós Aurél	"	93	—	I.	II.
Koós György	jogi	92	—	I.	II.
Kopácsy Béla	"	93	—	I.	—
Kopácsy György	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Kopp István	jogi	—	—	I.	II.
Korbuly Dezső	orvosi	92	—	I.	II.
Korény-Scheck Vilmos	jogi	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Koritsánszky József	jogi	92	—	I.	II.
Kormos Mihály	"	93	—	I.	II.
Kormos Pál	"	93	—	I.	II.
Kornfeld Antal	orvosi	94	—	I.	II.
Kornhäuser Dávid	"	94	—	I.	II.
Kornis Ferencz	jogi	94	—	I.	II.
Kornis Zoltán	"	91	—	I.	II.
Kornreich Miksa	orvosi	91	—	I.	II.
Korpásy Gyula	jogi	94	—	I.	II.
Kossalka János	"	94	—	I.	II.
Kostyál Gyula	"	93	—	I.	—
Kostyál Pál	"	91	—	I.	II.
Kosztics Labud	"	92	—	I.	II.
Kosztka Mihály	"	93	—	I.	—
Kosztolny Gyula	orvosi	94	—	I.	II.
Kosztrabszky Ferencz	jogi	93	—	I.	—
Kovachich József	"	93	—	I.	—
Kovalovszky János	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Kovács Aladár	jogi	94	—	I.	II.
Kovács Aladár	orvosi	91	—	I.	II.
Kovács Alajos	jogi	94	—	I.	II.
Kovács Ármin	orvosi	90	—	I.	II.
Kovács Emil	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Kovács Ernő	orvosi	94	—	I.	II.
Kovács Ferencz.	"	94	—	I.	II.
Kovács Ferencz.	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Kovács Gergely	"	94	—	I.	II.
Kovács Gyula	jogi	93	—	I.	II.
Kovács Jenő	"	91	—	I.	II.
Kovács Jenő	"	—	—	I.	—
Kovács József	"	—	—	I.	—
Kovács Kálmán	"	93	—	I.	II.
Kovács Károly	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Kovács László	jogi	93	—	I.	II.
Kovács László	orvosi	94	—	I.	II.
Kovács Mihály	jogi	92	—	I.	II.
Kovács Norbert	"	94	—	I.	II.
Kovács Pál	"	94	—	I.	II.
Kovács Rezső	orvosi	—	—	I.	II.
Kovács Rókus	jogi	—	—	I.	—
Kovács Sándor	bölcsészeti	—	—	—	II.
Kovács Sándor	"	94	—	I.	II.
Kovács-Sebestyén Gyula	jogi	92	—	I.	II.
Kovács Zoltán	"	91	—	I.	II.
Kováts Ágoston	"	93	—	I.	II.
Kováts Dezső	"	92	—	I.	II.
Kováts József	orvosi	88	—	I.	II.
Kováts László	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Kozacsek József	jogi	94	—	I.	II.
Kozma Aladár	"	93	—	I.	II.
Kozma János	orvosi	94	—	I.	II.
Kozma József	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Kozma Lajos	jogi	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Kozmutza Béla	orvosi	94	—	I.	II.
Kozmutza Kornél	jogi	—	—	I.	II.
Kökény Dezső	"	91	—	I.	II.
Kökényesdy Elek	"	94	—	I.	II.
Köncs Ferencz	"	93	—	I.	II.
König Antal	"	94	—	I.	II.
König Ede	"	—	92	I.	II.
König Ignác	orvosi	92	—	I.	II.
Dr. König Henrik	jogi	—	95	—	II.
Königsberger Dávid	orvosi	92	—	I.	II.
Königstein Lajos	"	93	—	I.	II.
Königstädtler Ottó	jogi	94	94	—	II.
Környei Géza	"	—	—	I.	II.
Körös Emil	"	—	—	I.	II.
Körös Márton	"	91	—	I.	—
Kőszegi Ármin	"	—	93	I.	II.
Kövesi Géza	orvosi	90	—	I.	II.
Kövess Emil	jogi	93	—	I.	II.
Kövess György	"	91	—	I.	II.
Kövér Gábor	"	94	—	I.	II.
Kövér Lázár	bölcsészeti	94	—	I.	—
Kramer Emil	jogi	94	—	I.	II.
Kramolin Emil	"	91	—	I.	—
Kramolin Ernő	"	92	—	I.	II.
Kranovitz Lajos	"	—	—	I.	II.
Kratochwill Miklós	"	—	95	—	II.
Kratochvilla János	orvosi	90	—	I.	II.
Kraus Adolf	jogi	94	—	I.	II.
Krausz Aladár	"	93	—	I.	II.
Krausz Gyula	"	94	—	I.	II.
Krausz Jenő	"	94	—	I.	II.
Krausz József	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Krausz Miklós	jogi	92	—	I.	II.
Krausz Miksa	"	93	—	I.	II.
Krausz Noach	"	93	—	I.	II.
Krausz Oszkár	orvosi	92	—	I.	II.
Krausz Pál	"	90	—	I.	II.
Krausz Sámuel	"	93	—	I.	II.
Králik Dániel	jogi	94	—	I.	II.
Krámer József	"	94	—	I.	II.
Krebst Ernő	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Kreiner Henrik	orvosi	94	—	I.	II.
Krepelka Imre	jogi	91	—	I.	II.
Kretovics Kálmán	"	93	—	I.	II.
Kreutzer Béla	"	91	—	I.	—
Krezsák Pál	"	91	—	I.	II.
Krémer Miksa	"	93	—	I.	II.
Kristóf József	bölcsészeti	—	—	I.	II.
Kriszháber Gyula	jogi	91	—	I.	II.
Kriszháber Mórícz	"	94	—	I.	II.
Krizsán Gyula	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Krno Iván	jogi	91	—	I.	II.
Krno Vladimír	"	92	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Kronpecher Ottó	bölcészeti	94	—	I.	—
Kronberger Miklós	"	93	—	I.	II.
Krump Vilmos	"	93	—	I.	II.
Kubacska András	"	90	—	I.	—
Kubassy Béla	jogi	92	—	I.	II.
Kubesch Béla	"	90	—	I.	II.
Kubesch József	orvosi	90	—	I.	II.
Kubinyi Albert	jogi	94	—	I.	II.
Ifj. Kubiss Ágost	orvosi	93	—	I.	II.
Kuchár Géza	bölcészeti	93	—	I.	II.
Kufler Vilmos	jogi	—	93	I.	II.
Kugel Sándor	bölcészeti	94	—	I.	II.
Kugyeray Ede	jogi	—	95	—	II.
Kukla András	bölcészeti	92	—	I.	—
Kulcsár Barna	orvosi	90	—	I.	II.
Kulpin Ferencz	jogi	93	—	I.	II.
Kun Aladár	"	—	—	I.	—
Kun Ferencz	"	94	—	I.	II.
Kun László	"	92	—	I.	II.
Kun Tibor	"	93	—	I.	II.
Kunay Imre	"	91	—	I.	II.
Kúnfy József	"	93	—	I.	II.
Kunosy Ödön	"	—	95	—	II.
Kupar Rezső	bölcészeti	94	—	I.	II.
Kupcsa Péter g. kath. nagyvárad	hittani	94	—	I.	II.
Kupuszárovi Jenő	jogi	93	—	I.	—
Kurcsy János	"	93	—	I.	II.
Kurhajecz József	"	92	—	I.	—
Kurzbacher Ödön	orvosi	90	—	I.	II.
Kurzenreiter Károly	bölcészeti	94	—	I.	II.
Kustrits János	jogi	93	—	I.	II.
Kutenics József	bölcészeti	94	—	I.	II.
Kúthy Béla	orvosi	91	—	I.	II.
Kúti Fülöp	jogi	94	—	I.	II.
Kutsera Sándor	"	92	—	I.	II.
Kuzman Döme	"	93	—	I.	II.
Kuzman Oszkár József	orvosi	92	—	I.	II.
Künsztler János	bölcészeti	92	—	I.	II.
Kürti Arthur	orvosi	94	—	I.	II.
Kvassay Caesár	jogi	92	—	I.	II.
Lacea Constantin	bölcészeti	93	—	I.	II.
Lachmann József	jogi	94	—	I.	II.
Lacz Sándor	"	92	—	I.	—
Laczkovich Elek	"	94	—	I.	II.
Ladányi Béla	"	—	—	I.	II.
Ladányi György	"	93	—	I.	—
Ladányi Miksa	"	92	—	I.	II.
Ladomérszky Győző	bölcészeti	94	—	I.	—
Lahocsinszky Árpád	jogi	91	—	I.	II.
Lahocsinszky Béla	"	—	95	—	II.
Lakatos Imre	"	94	—	I.	II.
Lakatos Nándor	"	—	95	—	II.
Lakits Kálmán	"	93	—	I.	—

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Lakner Ferencz	jogi	94	—	I.	II.
Lakner Henrik	"	—	—	I.	II.
Lakoss Béla	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Laky Béla	orvosi	90	—	I.	II.
Lamberg Ferencz	jogi	94	—	I.	II.
Lamberger Jakab	orvosi	91	—	I.	II.
Lamos Elemér	jogi	—	—	I.	II.
Lampérth Géza	"	94	—	I.	II.
Landau Ferencz	"	93	—	I.	II.
Landler Jenő	"	93	—	I.	II.
Landsmann Jenő	"	94	—	I.	II.
Lang Oszkár	"	94	—	I.	II.
Langer Árpád	orvosi	93	—	I.	II.
Langer Eélix	jogi	—	93	I.	—
Langhammer Dezső	"	91	—	I.	II.
Langhammer János	"	93	—	—	II.
Latincsics János	"	94	—	I.	II.
Latzkó Hugó	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Laufer Arnold	jogi	93	—	I.	—
Laufer Jenő	orvosi	92	—	I.	II.
Lankó Dezső	jogi	94	—	I.	—
Lauringer István	"	91	—	I.	II.
Laux Rezső	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Layer János	jogi	94	—	I.	II.
Lazarovich Károly	"	92	—	I.	II.
Lazay Lajos	"	—	94	I.	II.
Láday István	"	—	95	—	II.
Lánczi Jenő	"	93	—	I.	II.
Lánczi József	"	94	—	I.	II.
Láng Gyula	"	94	—	I.	II.
Láng József	"	93	—	I.	II.
Láng József	bölcsészeti	—	92	I.	II.
Láng Kornél	orvosi	91	—	I.	II.
Láng Pinkász	"	94	—	I.	II.
Láng Sándor	"	90	—	I.	II.
Lányi Sándor	jogi	93	—	—	II.
Lász Béla	"	94	—	I.	II.
Lász Károly	"	90	—	I.	II.
László Ede	orvosi	94	—	I.	II.
László Gyula	"	92	—	I.	II.
László Gyula	jogi	90	—	I.	II.
László Károly	orvosi	90	—	I.	II.
László Lajos váczai	hittani	94	—	I.	II.
Lázár Ferencz	jogi	92	—	I.	II.
Lázár Miklós	"	92	—	I.	—
Lázár Ottó	"	93	—	I.	II.
Lechner Kálmán	"	93	—	I.	—
Lederer Ignác	bölcsészeti	91	—	I.	—
Lehner Imre	jogi	92	—	I.	II.
Lehner Vilmos	"	91	—	I.	II.
Lehoczky Ernő	orvosi	94	—	I.	II.
Lehoczky Miklós	jogi	94	—	I.	II.
Leichtberg Lajos	bölcsészeti	—	94	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Leipniker Márkus	bölcsészeti	90	—	I.	—
Leitner Emil	jogi	92	—	I.	II.
Leitner Mihály	"	92	—	I.	II.
Leitner Vilmos	orvosi	90	—	I.	II.
Lembich Izsák	jogi	—	95	—	II
Lembich Izsák	orvosi	94	—	I.	—
Lendvai József	jogi	91	—	I.	II.
Lengyel Béla	"	93	—	I.	II.
Lengyel Gerő	"	93	—	—	II.
Lengyel János	"	92	—	I.	II.
Lengyel Loránd	orvosi	90	—	I.	II.
Lengyel Zoltán	jogi	91	—	I.	—
Lenorovits Mihály	orvosi	94	—	I.	—
Lenorovits Mihály	jogi	—	95	—	II.
Lescheditzky János	orvosi	90	—	I.	II
Lestyán Ödön	jogi	93	—	I.	—
Leszner Richárd	"	94	—	I.	II.
Lénárt Ákos	"	94	—	I.	II
Lévay Loránd	"	93	—	I.	II.
Lévy Lajos	orvosi	92	—	I.	II.
Lichner Samu	"	93	—	I.	II.
Lichtenstein Adolf	jogi	94	—	I.	II.
Lichtenstein Zoltán	"	92	—	I.	II.
Lichtmaun Mór	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Lichtneckert József	jogi	—	—	—	II.
Lichtschein Lajos	"	94	—	I.	II.
Liffa Aurél	bölcsészeti	—	92	I.	II.
Lillin József	jogi	94	—	I.	II.
Limbacher Rezső	orvosi	93	—	I.	II.
Linberger Albert	"	94	—	I.	II.
Lingauer Albin	jogi	94	—	I.	II.
Links Ignác	bölcsészeti	—	—	I.	II.
Lipsey Attila	jogi	94	—	I.	II.
Lippay Béla	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Liptay István	"	92	—	I.	II.
Lissauer Adolf	orvosi	—	—	I.	II.
Liszer Lajos	jogi	93	—	I.	II.
Liszka Gyula	"	94	—	I.	—
Littke Aurél	"	92	—	I.	II.
Littmann Arthur	"	93	—	I.	II.
Littmann Zsigmond	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Loewe Ernő	jogi	93	—	I.	II.
Lorber József	"	—	95	—	II.
Losonczy Elemér	"	91	—	I.	II.
Losonczy Gyula	"	94	—	I.	II.
Losonczy Ernő	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Lostorfer Adolf	jogi	93	—	I.	II.
Lósy József	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Lovik Károly	jogi	—	95	—	II.
Lovrich Gyula	"	94	—	I.	II.
Loysch Ödön	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Löbl Ede	orvosi	94	—	I.	II.
Löbl Gyula	"	90	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Löbl Simon	orvosi	93	—	I.	II.
Löbl Tivadar	"	90	—	I.	II.
Löbl Vilmos	"	93	—	I.	II.
Löffler Ármin	jogi	91	—	I.	II.
Löwenberger Gyula	"	94	—	I.	II.
Löwenfeld Mór	orvosi	90	—	I.	II.
Löwengard János	jogi	91	—	I.	II.
Löwenheim Samu	"	94	—	I.	II.
Löwensohn Lajos	"	89	—	—	II.
Löwenstein Árpád	"	94	—	I.	—
Löwenstein Jakab	"	94	—	I.	—
Löwenstein Sándor	orvosi	93	—	I.	II.
Lövi Lajos	"	91	—	I.	II.
Lövy Ármin	"	93	—	I.	II.
Löwy Dezső	"	93	—	I.	II.
Löwy Emil	"	94	—	I.	II.
Löwy Gyula	jogi	94	—	I.	II.
Löwy Imre	orvosi	93	—	I.	II.
Löwy József	jogi	—	—	I.	II.
Löwy Lázár	"	94	—	I.	II.
Löwy Márkus	"	91	—	I.	II.
Löwy Oszkár	orvosi	94	—	I.	II.
Löwy Ödön	"	92	—	I.	II.
Löwy Sándor	jogi	—	—	I.	II.
Lövinger Adolf	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Lövinger Gyula	orvosi	90	—	I.	II.
Lövinger Manó	jogi	91	—	I.	—
Löwinger Mór	"	92	—	I.	II.
Luczy Gusztáv	orvosi	91	—	I.	II.
Ludig István	jogi	92	—	I.	—
Ludmány László	orvosi	92	—	I.	II.
Ludvik Elemér	"	90	—	I.	II.
Ludwig Rezső	jogi	93	—	I.	II.
Lugmayer József	"	93	—	I.	II.
Lugosi Ignác	orvosi	—	—	—	II.
Lukáchy Miklós	jogi	94	—	I.	II.
Lukács Bernát	"	93	—	I.	II.
Lukács Hugó	orvosi	92	—	I.	II.
Lukcsics József	hittani	93	—	I.	II.
Lupán Demeter	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Luria Géza	orvosi	91	—	I.	II.
Lurja Aladár	jogi	94	—	I.	II.
Lustein Samu	"	92	—	I.	II.
Lusztig József	"	94	—	I.	II.
Lusztig Lajos	"	94	—	I.	II.
Lutz Ferencz	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Maár Mihály	orvosi	92	—	I.	II.
Macher Jenő	jogi	94	—	I.	II.
Madarász Floris	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Madzsar József	orvosi	93	—	I.	II.
Magas Árpád	"	94	—	I.	II.
Magyar Elek	jogi	92	—	I.	—
Magyar Imre	orvosi	91	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Magyar Lajos	orvosi	92	—	I.	II.
Mairovitz Bertalan	"	92	—	I.	II.
Majinszky Lukács	jogi	92	—	—	II.
Majláth Géza	"	—	92	I.	II.
Majláth Oszkár	"	93	—	I.	II.
Major Gyula	"	94	—	I.	II.
Major Ödön	"	92	—	I.	II.
Majthényi Endre	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Makovits József	jogi	94	—	I.	—
Makray László	orvosi	94	—	I.	II.
Makucz Béla	"	—	—	I.	II.
Malain Titusz	jogi	94	—	I.	II.
Malcomes Béla báró	"	94	—	I.	II.
Malonyay Béla	"	92	—	I.	II.
Mambriny Gyula	"	93	—	I.	II.
Manchen Nándor	"	94	—	I.	II.
Mandel Hugo	orvosi	—	—	I.	II.
Mandel Sándor	jogi	91	—	I.	II.
Mandié Milán	"	—	—	I.	—
Mandl Géza	orvosi	92	—	I.	II.
Mandl Lajos	bölcsészeti	—	95	—	II.
Mandl Lajos	"	—	95	—	II.
Mann Hugo	jogi	94	—	I.	II.
Manninger Vilmos	orvosi	93	—	I.	II.
Manóiu Miklós	jogi	93	—	I.	II.
Manojlovits Bogdán	"	90	—	I.	—
Marberger Samu	orvosi	90	—	I.	II.
Marer Lipót	jogi	94	—	I.	II.
Margita János	"	94	—	I.	II.
Margonvay Gyula	orvosi	94	—	I.	II.
Marik Pál	jogi	92	—	I.	—
Marikovszky György	orvosi	93	—	I.	II.
Markovich Lajos	jogi	92	—	I.	—
Markovics Lázár	"	—	—	—	II.
Markovics Pál	"	94	—	I.	II.
Markovics Elemér	"	92	—	I.	II.
Markovits István	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Markovits Sámuel	orvosi	91	—	I.	II.
Marmorstein Károly	"	91	—	I.	II.
Marossi Arnold	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Maróssy Miklós	jogi	93	—	I.	II.
Marschalkó Elemér	"	93	—	I.	II.
Marschalkó Gusztáv	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Marsik Andor	jogi	93	—	I.	II.
Marsovszky Móricz	"	91	—	I.	II.
Martics Imre	"	92	—	I.	II.
Martinovich József	"	94	—	I.	II.
Marton Andor	"	94	—	I.	II.
Marton Imre	orvosi	91	—	I.	II.
Marton Pál	jogi	94	—	I.	II.
Marton Sándor	"	91	—	I.	—
Martos Ferencz	"	92	—	I.	II.
Maširević Samu	"	—	94	I.	—

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Massanek Gábor	orvosi	92	—	I.	II.
Matavovszky Endre	jogi	94	—	I.	II.
Matavovszky Pál	"	—	—	I.	—
Matesserán Rezső	"	93	—	I.	II.
Mathias Kálmán	"	—	95	—	II.
Matievits István	"	92	—	I.	II.
Matkovics Antal	"	—	95	—	II.
Matterny Antal	"	94	—	I.	II.
Mattiani Tamás	"	93	—	I.	—
Matulay Imre	"	94	—	I.	II.
Matuska József	"	94	—	I.	II.
Mattyasovszky Endre	"	94	—	I.	II.
Mattyasovszky Miklós	"	92	—	I.	II.
Matyó Sándor	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Maurer Oszkár	jogi	94	—	I.	II.
Mauritz Béla	"	94	—	I.	II.
Mauritz Géza	orvosi	90	—	I.	II.
Mautner Aladár	jogi	92	—	I.	II.
Maximovits Miklós	"	94	—	I.	II.
Maximovits Miklós	orvosi	89	—	I.	—
Mayer Aurél	jogi	92	—	I.	II.
Mayer Ferencz	"	94	—	I.	II.
Mayer Gyula	"	94	—	I.	II.
Mayer József	"	94	—	I.	II.
Mayer Károly	"	94	—	I.	II.
Mayer Sándor	orvosi	94	—	I.	—
Máder Gyula	"	94	—	I.	II.
Mády János	jogi	94	—	I.	II.
Málly Ferencz	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Mányov Vincze	jogi	94	—	I.	II.
Már Oszkár	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Márffy István	jogi	93	—	I.	II.
Máriássy István	"	93	—	I.	II.
Márii Győző	"	94	—	I.	II.
Márkovics Lázár	orvosi	94	—	I.	—
Márkovics Ödön	jogi	93	—	I.	II.
Márkus Albert	"	92	—	I.	II.
Márkus Jenő	orvosi	94	—	I.	II.
Márkus József	jogi	—	—	I.	—
Márkus Soma	orvosi	93	—	I.	II.
Márton Lajos	jogi	94	—	I.	II.
Mártonfy Marczel	"	92	—	I.	II.
Másics Dusan	"	94	—	I.	II.
Máté József	"	93	—	I.	—
Mátrai Rudolf	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Mátyás Lázár	jogi	93	—	I.	II.
Meczner József	orvosi	90	—	I.	II.
Medek Alajos	"	93	—	I.	II.
Medgyesi Géza	jogi	93	—	I.	II.
Medveczky Emil	"	92	—	I.	II.
Medveczky Imre	"	92	—	I.	II.
Medvigy Eugén	"	94	—	I.	II.
Medzihradszky Miksa	"	91	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Meészky Ferencz	jogi	94	—	I.	—
Meitner József	"	94	—	I.	II.
Melczér Gyula	"	—	—	—	II.
Melczér Lajos	"	94	—	I.	—
Melfelber László	"	94	—	I.	II.
Meller Simon	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Melocco János	jogi	91	—	I.	II.
Melzer István	"	94	—	I.	II
Mendelényi Béla	"	94	—	I.	II.
Mendelényi László	"	94	—	I.	II
Mentényi Sándor	"	94	—	I.	II.
Mentler Jenő	orvosi	93	—	I.	II.
Merényi Kálmán	"	93	—	I.	—
Merk Dezső	jogi	—	—	I.	II.
Merkl Adolf	"	93	—	I.	II.
Merle Miksa	"	—	95	—	II.
Mertz József	"	94	—	I.	II
Meskó Sándor	"	92	—	I.	II.
Messinger Mór	"	92	—	I.	II.
Mesterházy Ernő	"	—	95	—	II.
Mesterházy Gedeon	"	91	—	I.	—
Meszer Arthur	"	93	—	I.	II.
Metzler Jenő	"	93	—	I.	II.
Mezey Lajos	orvosi	93	—	I.	II.
Mezőssy László	jogi	94	—	I.	II.
Mezriczky Lajos	"	94	—	I.	II.
Méhes Géza	"	94	—	I.	II.
Mészáros Béla	orvosi	94	—	I.	II.
Mészáros Dénes	"	92	—	—	II.
Mészáros Ervin	jogi	94	—	I.	II.
Mészáros Etele	orvosi	93	—	I.	II.
Mészáros János, esztergomi	hittani	91	—	I.	II.
Mészáros János	jogi	91	—	I.	II.
Mészáros József	"	92	—	I.	II.
Mészáros Pál	"	94	—	I.	II.
Mifka Antal	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Mihalics Mihály	jogi	94	—	I.	II.
Mihalik Dezső	"	94	—	I.	II.
Mihályi István	"	—	—	I.	—
Mike Béla	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Mikecz Miklós	orvosi	94	—	I.	II.
Mikler Gusztáv	jogi	92	—	I.	II.
Mikler Károly	"	91	—	I.	—
Mikler Sándor	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Miklián Ödön	jogi	94	—	I.	II
Miklós Antal	"	—	93	I.	—
Miklós Endre	orvosi	93	—	I.	II.
Miklóssy István	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Mikó Gábor	jogi	94	—	I.	II.
Mikó Géza	orvosi	90	—	I.	—
Mikola Géza	jogi	—	95	—	II.
Mikola Sándor	bölcsészeti	—	91	I.	II.
Mikulecz János	orvosi	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Mikulka Béla	jogi	—	95	—	II.
Mikuska János	"	91	—	I.	II.
Milassin Ottokár	"	92	—	I.	II.
Milich Jakab	"	93	—	I.	II.
Milin Mózes	"	94	—	I.	II.
Milkó Gyula	"	93	—	I.	II.
Milykovics János	"	94	—	I.	II.
Minyov László	"	94	—	I.	II.
Miokovich Mátyás	"	94	—	I.	II.
Misek Lajos	"	93	—	I.	II.
Milkolczy Imre	"	94	—	I.	II.
Miskolczy Leó	orvosi	92	—	I.	—
Mitrovics Döme	jogi	94	—	I.	—
Mitzger Imre	"	93	—	I.	II.
Mladovits József	"	93	—	I.	II.
Moaca Aurél	"	93	—	I.	II.
Mockovcsák Gyula	"	92	—	I.	II.
Mocsáry Pál	"	92	—	I.	II.
Mócsy István	"	94	—	I.	II.
Móczár András	"	94	—	I.	II.
Mocznik Lajos	orvosi	92	—	I.	II.
Módra Imre	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Moesz Gusztáv	"	—	92	I.	II.
Mogyorossy Bertalan	jogi	94	—	I.	—
Mohr Ferencz	orvosi	91	—	I.	I.
Mohr Armin	"	94	—	I.	II.
Mojzes Antal	jogi	94	—	I.	II.
Molcsányi Elek, eperjesi	hittani	92	—	I.	II.
Moldovanu János	jogi	94	—	I.	II.
Moldován Géza	"	94	—	I.	II.
Moldován Valér	"	94	—	I.	—
Molecz Béla	bölcsészeti	—	—	I.	II.
Moletz Lajos	jogi	92	—	I.	II.
Molnár Árpád	"	91	—	I.	—
Molnár Béla	"	94	—	I.	II.
Molnár Béla	"	94	—	I.	II.
Molnár János,	"	—	95	—	II.
Molnár János	"	94	—	I.	II.
Molnár János, győri	hittani	91	—	I.	II.
Molnár Jenő	jogi	90	—	I.	—
Molnár József	"	—	93	I.	II.
Molnár Károly	"	92	—	I.	II.
Molnár Mihály	"	92	—	I.	II.
Molnár Sándor	"	91	—	I.	II.
Molnár Sándor	"	—	—	I.	II.
Molnár Sándor	orvosi	—	95	—	II.
Molnár Sándor	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Momirovits István	jogi	91	—	I.	II.
Mondok Sándor	"	94	—	I.	II.
Montbach Imre	"	—	95	—	II.
Montbach Jenő	"	—	95	—	II.
Moor Emil	orvosi	91	—	I.	II.
Morava Géza	"	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Morávek Antal	jogi	94	—	I.	II.
Morgenstern Izidor	"	93	—	I.	II.
Morgenstern Miklós	"	91	—	I.	II.
Mórocza Dénes	"	93	—	I.	II.
Morvay Jenő	"	91	—	I.	II.
Mosánszky Jenő	orvosi	90	—	I.	II.
Moskovits Jenő	"	92	—	I.	II.
Möller Árpád	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Mráz Endre	jogi	92	—	I.	II.
Mucsy József	orvosi	91	—	I.	II.
Munk Gyula	jogi	94	—	I.	II.
Munk Ignác	"	93	—	I.	II.
Murányi Gyula	"	92	—	I.	II.
Muresán Gyula szamosujvári	hittani	94	—	I.	II.
Muresián János, nagyváradi	"	92	—	I.	II.
Muschong Rezső	jogi	93	—	I.	—
Mustó Sándor	orvosi	92	—	I.	II.
Mustyánovits János	hittani	93	—	I.	II.
Múth Gáspár	jogi	93	—	I.	II.
Muttyánszky Dénes	"	93	—	I.	II.
Muzsikó István	"	93	—	I.	II.
Müller Ede	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Müller Ferencz	jogi	93	—	I.	II.
Müller Ferencz	"	92	—	I.	—
Müller Gyula	"	92	—	I.	II.
Müller Henrik	orvosi	—	—	I.	II.
Müller Izidor	"	93	—	I.	II.
Müller Károly	"	94	—	I.	II.
Müller Lajos	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Müller Marczel	orvosi	93	—	I.	II.
Müller Pál	jogi	—	92	I.	II.
Müller Sándor	"	—	92	I.	II.
Naberschnig Romeo	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Nagy Árpád	jogi	93	—	I.	II.
Nagy Benjamin	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Nagy Béla	jogi	—	—	—	—
Nagy Béla	"	94	—	I.	II.
Nagy Béla	"	94	—	I.	II.
Nagy Béla	"	—	95	—	II.
Nagy Dezső	"	92	—	I.	II.
Nagy Elek	"	94	—	I.	II.
Nagy Ernő	"	90	—	I.	II.
Nagy Imre	"	94	—	I.	II.
Nagy Imre	orvosi	91	—	I.	II.
Nagy János	jogi	93	—	I.	II.
Nagy Kálmán	"	94	—	I.	II.
Nagy Károly	"	92	—	I.	II.
Nagy Lajos	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Nagy Lajos	"	—	—	I.	II.
Nagy Lajos	jogi	—	95	—	II.
Nagy Ödön	"	94	—	I.	II.
Nagy Pál	"	—	95	—	II.
Nagy Sámuel	"	92	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Nagy Sándor	jogi	94	—	I.	II.
Nagy Sándor	"	93	—	I.	II.
Nagy Vazul Pál	bölcsészeti	90	—	I.	II.
Nagy Zoltán	jogi	93	—	I.	—
Nagy Zoltán	orvosi	90	—	I.	II.
Naschitz Henrik	"	93	—	I.	II.
Naszády Béla	jogi	92	—	I.	—
Navratil Ákos	"	93	—	I.	II.
Nádai Sámuel	orvosi	94	—	I.	II.
Nádasy Gábor	jogi	94	—	I.	II.
Nádasy Gerő	"	92	—	I.	II.
Náthán Henrik	"	92	—	I.	II.
Náthán Hugó	orvosi	93	—	I.	II.
Nebenzáhl Jenő	jogi	94	—	I.	II.
Nedelco Adrián	"	92	—	I.	II.
Nedelcu Coriolán	orvosi	92	—	I.	II.
Nemecskay László világi	hittani	94	—	I.	II.
Nemesszeghy Gyula	jogi	93	—	I.	—
Nemoián Virgil.	orvosi	94	—	I.	II.
Nenadovics János	"	94	—	I.	—
Nenadovics Preorág	jogi	94	—	I.	II.
Neppel Gyula	"	93	—	I.	II.
Nessel Ferencz	"	94	—	I.	II.
Nestor Lőrincz	"	94	—	I.	II.
Netkovszky Albert	"	93	—	I.	II.
Netkovszky Ernő	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Neubauer József	jogi	92	—	I.	II.
Neuberger István	bölcsészeti	—	94	I.	II.
Neufeld Gyula	jogi	94	—	I.	II.
Neufeld Gyula	orvosi	94	—	I.	II.
Neufeld Márton	jogi	94	—	I.	—
Neugebauer Ármin	"	93	—	I.	II.
Neuhold Ferencz	"	91	—	I.	—
Neuländer Ármin	orvosi	92	—	I.	II.
Neumann Bernát	"	91	—	I.	II.
Neumann Emil	jogi	94	—	I.	II.
Neumann Gyula	orvosi	90	—	I.	II.
Neumann Henrik	"	94	—	I.	II.
Neumann Honfi	"	93	—	I.	II.
Neumann Jakab	"	92	—	I.	II.
Neumann Lénárt	"	92	—	I.	II.
Neumann Ödön	"	92	—	I.	II.
Neumer Aladár	jogi	93	—	I.	II.
Neuvirth Ernő	"	94	—	I.	II.
Ney Béla	"	91	—	I.	II.
Ney Géza	orvosi	93	—	I.	II.
Ney Géza	orvosi	94	—	I.	II.
Németh Aladár	jogi	91	—	I.	II.
Németh Alajos	"	94	—	I.	II.
Németh Bálint	"	94	—	I.	II.
Németh Beuő	"	93	—	I.	II.
Németh Béla	"	93	—	I.	II.
Németh Béla	"	90	—	I.	—
Németh Béla	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Németh Imre	orvosi	91	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Németh Jenő	jogi	91	—	I.	II.
Németh József	bölcsészeti	—	92	I.	II.
Németh Kálmán	jogi	94	—	I.	II.
Németh Ödön	orvosi	90	—	I.	II.
Némethy Béla	jogi	92	—	I.	II.
Némethy Jenő	"	94	—	I.	II.
Némethy Ödön	"	92	—	I.	—
Névy Zoltán	"	93	—	I.	II.
Niámessny Mihály	"	92	—	I.	II.
Nickmann Otto	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Nicolajevici Gyula	jogi	94	—	I.	—
Niczky Pál gróf	"	93	—	I.	—
Niederberger Manó	"	—	95	—	II.
Nikolájevits István	"	93	—	I.	II.
Nikolájevits Vladimir	"	93	—	I.	II.
Nikolits Dániel	"	94	—	I.	II.
Nogély János	"	93	—	I.	II.
Noisseux Edmond	bölcsészeti	94	—	I.	—
Noll Viktor	orvosi	93	—	I.	II.
Noszlopy Gyula	"	94	—	I.	II.
Notthaft Antal	"	91	—	I.	II.
Novák Aurél	jogi	93	—	I.	II.
Novák Kornél	"	94	—	I.	II.
Novák Elemér	"	93	—	I.	—
Novák Nándor	"	93	—	—	II.
Novák Sándor	"	94	—	I.	II.
Nováky Árpád	"	94	—	I.	—
Novék Béla	"	93	—	I.	II.
Novics Milán	"	92	—	—	II.
Novotny G. György világi	hittani	—	95	—	II.
Novotny József	orvosi	93	—	I.	II.
Novotny Henrik	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Nyiri Ernő	jogi	92	—	I.	II.
Nyiri Gyula	bölcsészeti	—	—	—	II.
Nyiri József	jogi	—	93	I.	II.
Nyiry Lajos	"	—	—	I.	—
Nyiry Ödön	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Nyiry Zsigmond	jogi	93	—	I.	II.
Nyisztor Aurél	"	91	—	I.	II.
Obendorf Károly	bölcsészeti	—	—	I.	II.
Obercziány János	jogi	93	—	I.	II.
Oesterreicher Rezső	orvosi	91	—	I.	II.
Offenmüller Béla	jogi	92	—	I.	II.
Ofner Ferencz	orvosi	93	—	I.	II.
Ofner Oszkár	"	92	—	I.	II.
Oláh Antal	jogi	93	—	I.	II.
Oláh Ágoston	bölcsészeti	94	—	I.	—
Olchváry Pál	orvosi	—	90	I.	—
Olgay Kálmán	jogi	—	—	I.	—
Olgay László	"	93	—	I.	II.
Ondrus Pál	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Onisor Viktor	jogi	93	—	I.	II.
Ónodi Illés	"	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Oppenheim Ödön	orvosi	91	—	I.	II.
Oppenheimer Ármin	jogi	92	—	I.	—
Oppler Emil	"	92	—	I.	II.
Oravec Pál	"	94	—	I.	II.
Orbán Balázs	"	92	—	I.	II.
Orlay Gyula	"	92	—	I.	II.
Ornstein Gábor	"	94	—	I.	II.
Orosz Béla	"	—	—	—	II.
Országh Elemér	"	93	—	I.	II.
Ortmann Albert	"	94	—	I.	II.
Orván Emil	"	92	—	I.	II.
Orz György	"	—	95	—	II.
Osváth Béla	"	94	—	I.	II.
Osváth László	"	94	—	I.	II.
Oszlaczky Szilárd	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Oszllr Károly	jogi	94	—	I.	II.
Osztern Lipót	"	91	—	I.	II.
Ottok Mihály	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Ott Gusztáv	jogi	92	—	I.	—
Örley Ödön	orvosi	90	—	I.	II.
Örvényi Béla	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Östör József	jogi	93	—	I.	II.
Paál Lajos	"	92	—	I.	II.
Pacsu János	"	93	—	I.	II.
Paczauer Félix	orvosi	91	—	I.	II.
Paitli Nándor	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Ifj. Pajkossy Antal	jogi	94	—	I.	—
Pajor Emil	"	94	—	I.	II.
Pakoss Gyula	orvosi	91	—	I.	II.
Pallay Sándor	"	93	—	I.	II.
Pallaghy Gyula	jogi	93	—	I.	—
Palocsay Gyula	"	94	—	I.	—
Palotai Andor	orvosi	90	—	I.	II.
Palotai Antal	bölcsészeti	—	91	I.	—
Palotay István	"	93	—	I.	II.
Pantl Kálmán	jogi	93	—	I.	II.
Papp Nándor	"	94	—	I.	II.
Papp Róbert	"	92	—	I.	II.
Papik Gyula	"	94	—	I.	II.
Papik Sándor	"	94	—	I.	II.
Papiu Enea	"	92	—	I.	II.
Ifj. Papp Antal	"	92	—	I.	II.
Papp János, munkácsi	hittani	92	—	I.	II.
Papp Károly	jogi	—	95	—	II.
Papp Kornél	"	94	—	I.	—
Papp Lajos	"	—	95	—	II.
Papp László	"	91	—	I.	II.
Papp Loránt	"	—	—	I.	II.
Parcsetich Árpád	"	90	—	I.	—
Parecz Béla	"	—	—	I.	—
Parragh Elek	orvosi	91	—	I.	II.
Pataj Béla	jogi	—	—	I.	II.
Pataky Jákó	bölcsészeti	93	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Pataky Dániel	jogi	93	—	I.	II.
Patita Rubin	"	94	—	I.	II.
Patkó J. Lénárd	bölcsészeti	94	—	I.	—
Patkós Bálint	"	93	—	I.	II.
Pauer Frigyes	jogi	—	—	I.	II.
Paulay Jenő	"	93	—	I.	II.
Pauler Ákos	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Ifj. Paupera Ferencz	jogi	94	—	I.	II.
Pavlovics Toma	"	88	—	I.	II.
Payer Géza	"	94	—	I.	II.
Payerle Nándor	"	94	—	I.	II.
Pazar Béla	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Pazar Dezső	jogi	94	—	I.	II.
Páhány János	"	93	—	I.	II.
Pálffy Ferencz	"	93	—	I.	II.
Pálffy István	orvosi	90	—	I.	II.
Pálffy Vilmos	jogi	92	—	I.	II.
Pálffy Zsigmond	"	94	—	I.	—
Pálfy József	"	—	93	I.	II.
Pályi Gyula	bölcsészeti	91	—	—	II.
Pálmán Endre	jogi	—	93	I.	II.
Pálos Hugó	"	93	—	I.	II.
Pápay József	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Pátos Gyula	jogi	—	94	I.	II.
Párvy Arvéd	"	94	—	I.	II.
Pásztor Ernő	"	94	—	I.	II.
Pásztor Ferencz	"	91	—	—	II.
Pásztor István	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Pásztor Endre	"	94	—	I.	II.
Pátkai Béla	jogi	—	—	I.	—
Pátkay Gyula	"	91	—	I.	II.
Pávik József	"	—	—	I.	—
Pecsics Sándor	"	92	—	I.	II.
Pekanovits Vincze	"	92	—	I.	II.
Pekár Dezső	bölcsészeti	91	—	I.	I.
Pekker László	jogi	94	—	I.	II.
Peller László	"	—	95	—	II.
Penkala János	"	94	—	I.	II.
Penkert Mihály	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Pentelényi János	jogi	—	—	I.	II.
Penyigey M. Lajos	"	93	—	I.	II.
Perczel Andor	"	87	—	I.	II.
Pereszlényi Aladár	"	—	—	I.	—
Pereszlényi Zoltán	"	94	—	I.	II.
Perényi Jenő	"	93	—	I.	II.
Perényi József	"	93	—	I.	II.
Perényi Kandid	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Perényi Péter br.	jogi	94	—	I.	II.
Perényi Vilmos	orvosi	93	—	I.	II.
Perényi Zsigmond br.	jogi	93	—	I.	II.
Perger Béla	"	92	—	I.	II.
Perger Kálmán	"	92	—	I.	II.
Perina János	"	93	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Perr Ottó	orvosi	94	—	I.	II.
Pertich Ernő	jogi	93	—	I.	II.
Pesthy István	orvosi	93	—	I.	II.
Peszeki Ferencz nagyvárad	hittani	—	—	I.	II.
Pete Márton	jogi	93	—	I.	II.
Peterdi Sándor	"	94	—	I.	—
Pethe György	"	91	—	I.	II.
Pethes Manó	"	—	93	I.	II.
Petőcz Gyula	"	94	—	I.	II.
Petőcz Károly	"	93	—	I.	II.
Petrás Mihály	"	93	—	I.	II.
Petrásosvich Géza	"	—	—	I.	—
Petricu Kornél	"	91	—	I.	II.
Petrik Árpád	"	94	—	I.	II.
Petrik Miklós eperjesi	hittani	94	—	I.	II.
Petrikovich Aladár	jogi	94	—	I.	II.
Petrikovich Kálmán	orvosi	93	—	I.	II.
Petróczy József	"	92	—	I.	—
Petrovác István	"	91	—	I.	—
Petrovich Miklós munkácsi	hittani	94	—	I.	II.
Petrovici Miklós	jogi	—	94	I.	II.
Petrovics Elek	"	91	—	I.	II.
Petrovics Sándor	"	—	95	—	II.
Petrovics László	"	—	93	I.	II.
Petry Leo	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Péchy Henrik	orvosi	93	—	I.	II.
Péchy István	jogi	93	—	I.	II.
Péchy László	"	94	—	I.	—
Pécsi Ödön	bölcsészeti	92	—	—	II.
Pély Géza	jogi	92	—	—	II.
Pély József	"	94	—	I.	II.
Péntek István	bölcsészeti	—	—	I.	II.
Péterfy Károly	jogi	92	—	I.	II.
Péterfy Pál	"	92	—	I.	II.
Pfann József	orvosi	93	—	I.	II.
Pfeffer Ferencz	jogi	93	—	I.	II.
Pfeffer Ödön	"	93	—	I.	II.
Pfeifer Béla	"	91	—	I.	—
Pfeiffer Zoltán	"	94	—	I.	II.
Pfiiegler Imre	orvosi	91	—	I.	II.
Philippovits Kornél	jogi	94	—	I.	II.
Pichler Károly	"	94	—	I.	II.
Pick Ernő	"	90	—	I.	—
Picker Ernő	"	93	—	I.	II.
Picker Rezső	orvosi	93	—	I.	II.
Pietrasewszky Kázmér	jogi	94	—	I.	II.
Pilaszanovits Antal	"	94	—	I.	II.
Pilisy Aladár	"	—	95	—	II.
Pilitzer Endre	orvosi	—	—	I.	II.
Piller Arthur	jogi	91	—	I.	II.
Pinsker Emil	orvosi	93	—	I.	II.
Pintér Jenő	"	91	—	I.	II.
Pipos Gyula	jogi	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Piringer Gusztáv	jogi	93	—	I.	II.
Pittner Aurél	bölcsészeti	—	94	I.	—
Piukovich Elemér	jogi	—	94	I.	II.
Pivko Gusztáv	"	—	—	I.	—
Pivko Vladimir	"	—	—	I.	II.
Pivnicsky Jován	"	92	—	I.	II.
Pivovar Miklós	orvosi	93	—	I.	II.
Plachy Kálmán	jogi	—	—	I.	—
Plank Alajos	"	94	—	I.	II.
Plausich Áladár	"	91	—	I.	—
Pláger József	orvosi	90	—	I.	II.
Plechl Béla	jogi	—	94	I.	II.
Pleininger József	"	92	—	I.	II.
Plenczner Lajos	bölcsészeti	—	91	I.	II.
Pleszkovich Lukács	jogi	—	91	I.	II.
Podhorszky Gyula	"	94	—	I.	II.
Podvinecz Izsó	"	—	92	I.	II.
Pogány Árpád	"	94	—	I.	II.
Pogonyi Béla	"	92	—	I.	II.
Pokomándy Béla	"	93	—	I.	II.
Polacsek Ferencz	"	—	95	—	II.
Polák Béla	"	—	95	—	II.
Polerezky András	orvosi	92	—	I.	II.
Polgár Elemér	"	94	—	I.	II.
Polgár Jenő	"	90	—	I.	II.
Polgáry Miklós	"	93	—	I.	II.
Poliso János	jogi	94	—	I.	—
Politzer Arnold	"	94	—	I.	II.
Politzer Arthur	"	—	94	I.	—
Politzer Bernát	"	94	—	I.	—
Politzer Gyula	"	94	—	I.	II.
Pollacsek Ignác	"	92	—	I.	II.
Pollatschek Elemér	orvosi	91	—	I.	II.
Polák Géza	jogi	91	—	I.	II.
Pollák Aladár	"	94	—	I.	II.
Pollák Fülöp	"	94	—	I.	II.
Pollák János	"	94	—	I.	II.
Pollák József	orvosi	93	—	I.	II.
Pollák Károly	"	89	—	I.	—
Pollák Lajos	"	93	—	I.	II.
Pollák Mihály	jogi	91	—	I.	II.
Pollák Salamon	"	94	—	I.	II.
Pollák Sándor	"	92	—	I.	II.
Pollermann Pál	"	94	—	I.	II.
Polónyi Dezső	"	92	—	I.	II.
Pólya Jenő Sándor	orvosi	93	—	I.	II.
Polyák Ambrus	jogi	93	—	I.	II.
Ponauer Kálmán	"	—	95	—	II.
Poór Béla	"	94	—	I.	II.
Poór Ferencz	orvosi	89	—	I.	II.
Poór Károly	jogi	94	—	I.	II.
Pop Aurélián	bölcsészeti	—	94	I.	—
Popa M. Ariton, balázsfalvi	hittani	91	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Popeszk Aurél	jogi	94	—	I.	II.
Popini Albert	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Popovici Jordán	"	92	—	I.	II.
Popovich M. György	"	94	—	I.	II.
Popovics Elek	orvosi	94	—	I.	II.
Popper Aladár	jogi	94	—	I.	II.
Popper Dezső	orvosi	93	—	I.	II.
Popper Manó	jogi	94	—	I.	II.
Popper Sándor	"	93	—	I.	II.
Poppovits Milos	"	94	—	I.	II.
Popputh Albert	"	—	95	—	II.
Popu Emil	hittani	91	—	I.	II.
Popu Miklós	"	93	—	I.	—
Poradovszky Róbert	jogi	92	—	I.	II.
Porcs István	"	94	—	I.	II.
Porubsky Dusán	"	93	—	I.	—
Pósch József	"	93	—	I.	II.
Pósch Lipót	"	94	—	I.	II.
Posgay Béla	"	93	—	I.	II.
Posgay István	orvosi	91	—	I.	II.
Pósz Henrik	jogi	93	—	I.	II.
Poszpisil Gyula	orvosi	92	—	I.	II.
Pótor Sándor	"	—	95	—	II.
Povolny János	jogi	94	—	I.	II.
Poynár Dezső	"	93	—	I.	II.
Poynár Özséb	"	94	—	I.	II.
Prodanu János, szamosujvári gk.	hittani	91	—	I.	II.
Prasszer Tivadar	orvosi	94	—	I.	II.
Preisz Jakab	jogi	92	—	I.	—
Preszburger Jakab	orvosi	93	—	I.	II.
Pretzelmayer Gyula	jogi	94	—	I.	II.
Preusz Elemér	"	92	—	I.	II.
Preusz Jenő	"	93	—	I.	II.
Preusz Miklós	"	94	—	I.	II.
Prépostfi István	"	93	—	I.	—
Prihradny Miklós	"	92	—	I.	II.
Princz Antal	orvosi	94	—	I.	II.
Prohászka László	"	88	—	I.	II.
Prokopy Imre	bölcsészeti	—	—	—	II.
Propper József	jogi	94	—	I.	II.
Propper Sándor	"	93	—	I.	II.
Protovin Géza	"	93	—	I.	II.
Pröhle Vilmos	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Pruzsinszky Zoltán	orvosi	92	—	I.	II.
Psik Andor	jogi	94	—	I.	—
Pszotka Román	"	93	—	I.	II.
Ifj. Pucher József	"	93	—	I.	II.
Puhovszky Bálint, nyitrai	hittani	92	—	I.	II.
Pulay Aladár	jogi	94	—	I.	II.
Pulay György	"	93	—	I.	II.
Purebl Győző	"	94	—	I.	II.
Purmann Jenő	orvosi	94	—	I.	II.
Purt Ernő	jogi	92	—	I.	—

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Puschmann Edgar	jogi	92	—	—	II.
Putnik Miloszav	"	94	—	I.	II.
Putz Zsigmond	orvosi	94	—	I.	II.
Pünkösti Mihály	jogi	94	—	I.	—
Quittmann Samu	orvosi	92	—	I.	II.
Raab Manó	"	93	—	I.	II.
Raab Vilmos	"	94	—	I.	II.
Rack Lipót	jogi	92	—	I.	II.
Radić István	"	—	95	—	II.
Radies Aladár	"	91	—	I.	II.
Radivojevic Dusán	"	94	—	I.	II.
Radnai Samu	orvosi	—	—	I.	II.
Radojesevic Dusán	jogi	—	94	I.	II.
Radoszav István	"	90	—	I.	—
Ragan Béla	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Rainer Ágoston	jogi	94	—	I.	II.
Raisz Béla	"	94	—	I.	II.
Raisz Sándor	orvosi	90	—	I.	II.
Rajcsich László	jogi	94	—	—	II.
Rajháty Ferencz	"	92	—	I.	—
Rajnai Béla	orvosi	91	—	I.	II.
Rajtuch Endre	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Ranschburg Nándor	jogi	94	—	I.	II.
Rapaport Béla	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Rapaport Gyula	jogi	91	—	I.	II.
Rapp András	"	—	95	—	II.
Rapp Jakab	orvosi	90	—	I.	II.
Rappensberger János	jogi	—	95	—	II.
Raschel Lambert	"	94	—	I.	—
Raschofzky Gyula	"	—	—	I.	II.
Rassko Szilárd	"	94	—	I.	II.
Rábold Elek	hittani	93	—	I.	II.
Rácsay Géza	jogi	92	—	I.	II.
Rácz Elek	orvosi	90	—	I.	II.
Rácz Géza	jogi	—	95	—	II.
Rácz István	orvosi	90	—	I.	II.
Rácz Ödön	"	91	—	I.	II.
Ráday Gedeon gróf	jogi	94	—	I.	II.
Rádlits Dusán	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Rády Ferencz	jogi	94	—	I.	II.
Rátó Lajos	"	91	—	I.	II.
Ráth Ágoston	"	—	93	I.	II.
Rechnitz Emil	orvosi	90	—	I.	II.
Rehák Arthur	"	93	—	I.	II.
Reich Ármin	jogi	92	—	I.	II.
Reich Kálmán	"	94	—	I.	II.
Reichardsperg Lajos lovag	orvosi	94	—	I.	II.
Reichel Frigyes	jogi	93	—	I.	II.
Reichenbach Gyula	"	94	—	I.	II.
Reichenfeld Dezső	"	94	—	I.	II.
Reichenfeld Simon	"	94	—	I.	II.
Reichenfeld Zoltán	orvosi	92	—	I.	II.
Reichenthal Vilmos	jogi	93	—	I.	—

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Reichl Károly	jogi	91	—	I.	II.
Reichlinger Imre	"	94	—	I.	II.
Reiner Aladár	"	94	—	I	II.
Reiner L. Lajos	"	—	95	—	II.
Reiner Lőrincz	"	92	—	I	II.
Reiner Mór	"	85	—	I.	II.
Reiner Oszkár	"	93	—	I.	II.
Reinfeld Bernát	orvosi	90	—	I.	II.
Reiniger Hermann	"	94	—	I.	II
Reisman Dániel	"	93	—	I.	II.
Reisman Henrik	jogi	94	—	I.	II.
Reisman Ignác	"	94	—	I.	II.
Reisman Sándor	"	94	—	I.	II.
Reiss Mór	"	93	—	I.	—
Reisz Béla	"	—	94	I.	II.
Reisz Oktávián	orvosi	90	—	I.	II.
Reiszig Ede	jogi	91	—	I.	—
Reiter Imre	"	94	—	I.	II.
Reiter Rudolf	"	94	—	I.	II.
Reitmann Jakab	"	94	—	I.	II.
Rell Lajos	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Remenyik Aladár	jogi	91	—	I.	—
Renner Róbert	"	92	—	I.	II.
Rennich János	orvosi	94	—	I.	II.
Reusz Andor	jogi	92	—	I.	II.
Reusz Frigyes	orvosi	90	—	I.	II.
Reutter Sándor	jogi	93	—	I.	II.
Reviczky Szever	"	93	—	I.	II.
Rexa Viktor	"	—	93	I.	II.
Rébay József	orvosi	92	—	I.	II.
Récsey János	jogi	93	—	I.	II.
Réday János	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Réh Béla	orvosi	93	—	I.	II.
Réthy István	jogi	94	—	I.	II.
Révay Kálmán	"	92	—	I.	—
Révay Miklós	"	93	—	I.	II.
Révay Tibor, kalocsai	hittani	92	—	I.	II.
Révay Zoltán	jogi	93	—	I.	—
Révész Lajos	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Révész Tivadar	jogi	91	—	I.	II.
Révy László	"	91	—	I.	II.
Réz Gyula	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Rhorer László	orvosi	92	—	I.	II.
Rhorer Viktor	jogi	94	—	I.	II.
Richtzeit Mór	orvosi	93	—	I.	II.
Ridler Andor	jogi	93	—	I.	II.
Ridler Zsigmond	orvosi	91	—	I.	II.
Riedl Vilmos	jogi	93	—	I.	II.
Riegl Sándor	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Riemer Károly	orvosi	—	—	I.	II.
Riffer Géza	"	93	—	I.	II.
Rihmer Béla	jogi	88	—	I	—
Rimbas Sándor	"	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Ring Tivadar	jogi	94	—	I.	II.
Ringer Jenő Gyula	orvosi	91	—	I.	II.
Ripka Ferencz	jogi	—	95	—	II.
Riszner Ödön	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Ritscher Samu	jogi	—	—	I.	—
Ritter Sámuel	"	94	—	I.	—
Rittersporn Miklós	orvosi	94	—	I.	II.
Rogrün Ede	"	91	—	I.	II.
Rohonczy Lőrincz	jogi	—	94	—	II.
Roman József	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Romátka Jenő	jogi	91	—	I.	II.
Róna Béla	bölcsészeti	—	—	I.	II.
Róna Dávid	orvosi	93	—	I.	II.
Rónai Ö. János	bölcsészeti	—	—	I.	II.
Rónai Miksa	jogi	—	—	I.	II.
Rónay Mihály	"	—	95	—	II.
Rónay Zoltán	"	93	—	I.	II.
Roóz Elemér Einő	orvosi	91	—	I.	II.
Rosenbaum Béla	jogi	94	—	I.	II.
Rosenbaum Dezső	orvosi	—	—	I.	II.
Rosenbaum Pál	"	94	—	I.	II.
Rosenberg József	"	94	—	I.	II.
Rosenberg Sándor	jogi	94	—	I.	II.
Rosenberg Sándor	"	93	—	I.	II.
Rosenblüh Jenő	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Rosenfeld Kázmér	jogi	92	—	I.	II.
Rosenfeld Miksa	orvosi	94	—	I.	II.
Rosenfeld Miksa	"	91	—	I.	II.
Rosenfeld Zsigmond	"	91	—	I.	II.
Rosenthal Ármin	"	—	94	I.	—
Rosenthal Gyula	"	94	—	I.	II.
Rosenthal Jenő	jogi	93	—	I.	II.
Rosenthal Mór	"	93	—	I.	I.
Rosenthal Tóbiás	bölcsészeti	—	94	I.	II.
Rosenwald Mór	orvosi	90	—	I.	II.
Rosenzweig Antal	jogi	—	—	I.	—
Rosenzweig Ede	"	91	—	—	II.
Rosin Vilmos	"	92	—	I.	II.
Rosos Károly	"	93	—	I.	—
Rosta Ferencz	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Róth Alfréd	orvosi	90	—	I.	II.
Róth Ármin	jogi	94	—	I.	II.
Róth Béla	orvosi	94	—	I.	II.
Róth Ernő	jogi	94	—	I.	II.
Róth Ferencz	orvosi	94	—	I.	II.
Róth Henrik	jogi	91	—	I.	—
Róth Hugó	"	93	—	I.	II.
Róth Jakab	orvosi	91	—	I.	II.
Róth Jenő	"	90	—	I.	II.
Róth Jenő	"	94	—	I.	II.
Róth Miksa	"	90	—	I.	II.
Róth Róbert	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Róth Róbert	orvosi	93	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Roth Samu	jogi	93	—	I.	II.
Roth Sándor	"	92	—	I.	II.
Roth Sándor	orvosi	92	—	I.	II.
Roth Vilmos	"	91	—	I.	II.
Rotharidesz Endre	jogi	92	—	I.	II.
Rothbaum Géza	"	94	—	I.	II.
Rottenberg Miksa	orvosi	90	—	I.	II.
Rotter Henrik	"	—	95	—	II.
Rózsa Zsigmond	jogi	93	—	—	II.
Rozsnyai Mór	"	91	—	I.	II.
Röser Alfréd	"	93	—	I.	II.
Rötzer Ferencz	"	93	—	I.	II.
Rubinstein Gyula	"	94	—	I.	II.
Rudnay Imre	orvosi	94	—	I.	II.
Rudnyánszky György	jogi	94	—	I.	II.
Rudnyánszky Jenő	"	94	—	I.	II.
Ruff Jenő	"	93	—	I.	I.
Ruik László	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Rusa Béla	jogi	90	—	I.	II.
Rusz János	"	—	94	I.	—
Rusz Kornél	"	94	—	I.	II.
Ruttkay István	"	92	—	I.	II.
Ruttner Jenő	orvosi	91	—	I.	II.
Ruzsicska Tamás világi	hittani	94	—	I.	—
Sacher Gusztáv	jogi	92	—	I.	II.
Safranek János	orvosi	93	—	I.	II.
Salamon Zsigmond	jogi	—	95	—	II.
Salzer Géza	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Salzmann Ottó	jogi	94	—	I.	II.
Samassa Aurél	"	93	—	I.	II.
Saskó Sámuel	bölcsészeti	91	—	I.	—
Sattler Ernő	jogi	92	—	I.	II.
Sauer Ferencz	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Sax Sándor	"	92	—	I.	II.
Sándor Jenő jászai	hittani	94	—	I.	II.
Sándor József	jogi	—	—	I.	II.
Sándor Mihály	"	—	95	—	II.
Sándor Viktor	"	93	—	I.	II.
Sántha Ernő	"	93	—	I.	II.
Sántha Gyula	"	93	—	I.	—
Sántha Kálmán	"	93	—	I.	II.
Sári János	"	94	—	I.	II.
Sátor József	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Sávor Kálmán	jogi	—	95	—	II.
Schabatka Mihály	"	93	—	I.	—
Schannen Alajos	"	93	—	I.	II.
Schatz Róbert	orvosi	94	—	I.	II.
Schádl Bálint	"	89	—	—	II.
Schächter Ferencz	jogi	93	—	I.	—
Schäffer István	"	94	—	I.	II.
Schäffner Jenő	orvosi	92	—	I.	II.
Schedel Emil	jogi	93	—	I.	II.
Scheer Ármin	"	91	—	I.	—

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Scheer Gyula	orvosi	94	—	I.	II.
Scheffer Oszkár	"	91	—	I.	II.
Schehák Rezső	bölcsészeti	—	93	I.	II.
Scheidl Ágoston	jogi	92	—	I.	—
Scheimann Emil	"	92	—	I.	II.
Scheiner Albert	"	92	—	I.	II.
Scheirich Tivadar	"	91	—	I.	II.
Schenk Arthur	orvosi	92	—	I.	II.
Scherer Kamil	jogi	94	—	I.	II.
Scherer Rezső	"	93	—	I.	II.
Schichtancz Ignác	orvosi	94	—	I.	II.
Schick Frigyes	jogi	92	—	I.	II.
Schiff Izidor	"	94	—	I.	II.
Schik Károly	orvosi	91	—	I.	II.
Schill Fülöp	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Schill József	jogi	90	—	I.	II.
Schiller József	"	94	—	I.	II.
Schiller Kálmán	"	93	—	I.	II.
Schiller Ottó	"	94	—	I.	II.
Schima József	orvosi	94	—	I.	II.
Schimmer István	jogi	94	—	I.	II.
Schindler Aladár	"	94	—	I.	II.
Schindler Arthur	"	94	—	I.	II.
Schindler Árpád	"	91	—	I.	—
Schlegel Gusztáv	"	—	95	—	II.
Schlesinger Amigél	"	93	—	I.	II.
Schlesinger Ferencz	"	94	—	I.	II.
Schlesinger Gyula	"	94	—	I.	II.
Schlesinger Ignác	"	94	—	I.	II.
Schlesinger Károly	bölcsészeti	94	—	I.	—
Schlesinger Móricz	jogi	—	—	I.	—
Schlieszer Ármin	"	93	—	I.	II.
Schlott Viktor	"	94	—	I.	II.
Schlör Károly	"	—	95	—	II.
Schmal István	"	91	—	I.	II.
Schmellhegger Árpád	"	—	—	I.	II.
Schmiedl László	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Schmidt Imre	jogi	94	—	I.	II.
Schmidt József	bölcsészeti	—	95	—	II.
Schmiedt László	orvosi	93	—	I.	II.
Schmitz Rezső	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Schneeberger Nándor	"	94	—	I.	II.
Schneer Soma	jogi	90	—	I.	—
Schneider Ernő	"	93	—	I.	II.
Schneider Károly	"	—	94	I.	—
Schnekendorff Albert	"	93	—	I.	II.
Schnekendorff Gyula	"	93	—	I.	II.
Schneller Aurél	"	94	—	I.	II.
Schneller Lipót	"	94	—	I.	II.
Scholtz János	orvosi	92	—	I.	II.
Schön Jenő	"	94	—	I.	II.
Schön Manó	jogi	92	—	I.	II.
Schön Manó	"	—	95	—	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Schön Miklós	jogi	91	—	I.	II.
Schön Móricz	"	94	—	I.	II.
Schön Nándor	"	94	—	I.	II.
Schön Samn	"	92	—	I.	II.
Schönberger Gyula	orvosi	93	—	I.	II.
Schönvald Arnold	"	93	—	I.	II.
Schöpf Sándor	"	94	—	I.	II.
Schöpfhin Aladár	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Schramsk Emil	jogi	92	—	I.	—
Schrank Mór	"	94	—	I.	II.
Schreiber Emil	"	92	—	I.	II.
Schreiber Mór	"	93	—	I.	II.
Schreiber Sándor	orvosi	92	—	I.	II.
Schreiber Vilmos	"	94	—	I.	II.
Schreyer Jenő	jogi	93	—	I.	II.
Schrikker László	"	93	—	I.	II.
Schröder Géza	"	93	—	I.	—
Schubert József	"	93	—	I.	II.
Schuchter László	hittani	93	—	I.	II.
Schul Armin	jogi	94	—	I.	II.
Schulhof Árpád	orvosi	93	—	I.	II.
Schulhof Géza	jogi	94	—	I.	I.
Schulhof Miksa	orvosi	90	—	I.	II.
Schulhof Oszkár	jogi	93	—	I.	—
Schulhof Vilmos	orvosi	92	—	I.	II.
Schultz Ernő	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Schultz János	jogi	94	—	I.	—
Schultz Sándor	"	94	—	I.	II.
Schurina Kornél	"	93	—	I.	—
Schürger István	"	94	—	I.	II.
Schütz Aladár	orvosi	94	—	I.	II.
Schwarz Alfréd	jogi	94	—	I.	II.
Schwarz Arnold	"	90	—	I.	—
Schwarz Arthur	"	—	95	—	II.
Schwarz Ábrahám	orvosi	90	—	I.	II.
Schwarz Bertalan	"	90	—	I.	II.
Schwarz Béla	"	—	92	I.	II.
Schwarz Béla	jogi	—	—	I.	II.
Schwarz Dávid	orvosi	92	—	I.	II.
Schwarz Gábor	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Schwarz Géza	jogi	93	—	I.	II.
Schwarz Gyula	"	91	—	I.	—
Schwarz Jenő	orvosi	—	—	I.	II.
Schwarz Jenő	jogi	94	—	I.	II.
Schwarz József	"	94	—	I.	II.
Schwarz Károly	orvosi	—	93	I.	II.
Schwarz Lajos	jogi	93	—	I.	II.
Schwarz Miksa	orvosi	90	—	I.	II.
Schwarz Miksa	jogi	93	—	I.	II.
Schwarz Miksa	"	91	—	I.	—
Schwarz Sziegfried	"	91	—	I.	II.
Schwarz Viktor	orvosi	89	—	I.	II.
Schweiger Béla	jogi	91	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Schweiger Lipót	orvosi	94	—	I.	II.
Schweighoffer Ödön	jogi	—	91	I.	II.
Schweitzer Arthur	orvosi	93	—	I.	II.
Schweitzer Jenő	jogi	92	—	I.	II.
Schweitzer Sándor	"	94	—	I.	II.
Schwester Ferencz	"	91	—	I.	—
Schwicker Rikárd	"	92	—	I.	II.
Schwitzer Hugó	orvosi	93	—	I.	II.
Schwöder Ervin	jogi	—	—	I.	—
Sciaroni J. Antal	orvosi	94	—	I.	II.
Scipiades Elemér	"	93	—	I.	II.
Scitovszky Tibor	jogi	93	—	I.	II.
Sebess Ede	"	94	—	I.	II.
Sebestha Ottó, esztergomi	hittani	92	—	I.	II.
Sebestyén Géza	jogi	92	—	I.	II.
Sebestyén József, veszprémi	hittani	92	—	I.	II.
Sebestyén Ödön	jogi	94	—	I.	II.
Sedivi Pál	"	94	—	I.	I.
Sefcsik Béla	"	—	95	—	II.
Sefcsik Ferencz	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Segesdy János	"	93	—	I.	II.
Seidl Aurél	jogi	93	—	I.	II.
Seidner Mór	"	94	—	I.	II.
Dr. Seitz Ottó	"	—	91	I.	II.
Selagián Kamil, nagyváradai	hittani	92	—	I.	II.
Seligmann Hugó	orvosi	94	—	I.	II.
Semsey Sándor	jogi	94	—	I.	II.
Seper László	"	—	91	I.	—
Serly Antal	"	91	—	I.	II.
Sibelka Henrik	"	—	—	I.	—
Sidlauer Jenő	orvosi	91	—	I.	II.
Siegescu József, lugosi	hittani	91	—	I.	II.
Sigmond Emil	jogi	94	—	I.	II.
Siklóssy József	"	92	—	I.	II.
Silber Mór	"	94	—	I.	II.
Silbermann Nándor	"	91	—	I.	II.
Simhen Albert	hittani	93	—	I.	II.
Simits Ferencz	bölcsészeti	91	—	I.	—
Simon Elemér	jogi	93	—	I.	II.
Simon Jenő	"	—	95	—	II.
Simon József	orvosi	92	—	I.	II.
Simon Miksa	jogi	94	—	I.	II.
Simon Sándor	"	93	—	I.	II.
Simon Vilmos	"	—	94	I.	II.
Simonides János	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Simonides Gyula	jogi	94	—	I.	II.
Simsa Emil	"	—	95	—	II.
Singer Alfréd	"	94	—	I.	II.
Singer Hugó	orvosi	91	—	I.	II.
Singer Jakab	"	93	—	I.	II.
Singer Lipót	jogi	93	—	I.	II.
Singer Miksa	orvosi	92	—	I.	II.
Singer Sándor	jogi	94	—	II.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Singer Sándor	jogi	94	—	I.	—
Sinka Ferencz	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Sipos Dezső	orvosi	93	—	I.	II.
Sipócz Géza	"	92	—	I.	II.
Siráky Ede	jogi	—	—	I.	II.
Sirola Ferencz	bölcsészeti	93	—	I.	—
Skarniczl Jenő	jogi	93	—	I.	II.
Skerlák Aladár	"	92	—	I.	II.
Skoff Zoltán	"	90	—	I.	—
Skrilecz Mihály	orvosi	93	—	I.	II.
Skultéty Miklós	jogi	94	—	I.	II.
Skuteczky Miksa	"	92	—	I.	II.
Sladky Rezső	"	—	—	I.	II.
Smaregla Mihály	"	91	—	I.	II.
Smoquina Márius	"	92	—	I.	II.
Sobányai Pál	orvosi	93	—	I.	II.
Solnay Kornél	jogi	93	—	I.	—
Soltész József	orvosi	91	—	I.	II.
Solti Jenő	jogi	93	—	I.	II.
Solti Lajos	"	—	—	—	II.
Sommer Gyula	"	92	—	I.	II.
Somlyó Nándor	orvosi	92	—	I.	II.
Somogyi Sándor	jogi	93	—	I.	II.
Somogyi Zsigmond	"	93	—	I.	II.
Somossy Antal	"	94	—	I.	II.
Somssich Miklós	"	93	—	I.	II.
Sonnenfeld Béla	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Sonnenfeld Jenő	jogi	91	—	I.	II.
Sotir Constantin	"	91	—	—	II.
Szlétormos György	"	—	95	—	II.
Spanyol József	"	91	—	I.	II.
Spargnapane Teofil	orvosi	—	95	—	II.
Spett Ferencz	jogi	91	—	I.	—
Spiegl Frigyes	"	91	—	I.	II.
Spierer Dávid	orvosi	—	—	I.	II.
Spiró Jeremiás	jogi	93	—	I.	II.
Spitz Ede	orvosi	91	—	I.	II.
Spitz Ödön	jogi	94	—	I.	—
Spitz Sándor	"	91	—	I.	II.
Spitzer Adolf	"	91	—	I.	—
Spitzer Béla	orvosi	93	—	I.	II.
Spitzer Dezső	jogi	92	—	I.	II.
Spitzer Ferencz	orvosi	90	—	I.	II.
Spitzer Gyula	"	91	—	I.	II.
Spitzer József	jogi	94	—	I.	II.
Spitzer E. Lajos	orvosi	90	—	I.	II.
Spitzer Manó	"	—	95	—	II.
Spolarich Zsigmond	jogi	93	—	I.	II.
Sputz Gyula	orvosi	93	—	I.	II.
Stadler Endre	jogi	93	—	I.	—
Stammer Béla	"	94	—	I.	II.
Stangl Sándor	"	91	—	I.	II.
Stankovics József, veszprémi	hittani	91	—	I.	—

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Stankovics Szilárd	jogi	88	—	I.	II.
Stark Andor	bölcsészeti	91	—	—	II.
Stark Ármin	orvosi	91	—	I.	II.
Staub Elemér	jogi	94	—	I.	II.
Stauber Hugó	orvosi	94	—	I.	II.
Städler Izidor	jogi	91	—	I.	II.
Steckelmacher Béla	"	91	—	I.	—
Steer Ferencz	"	92	—	I.	II.
Stefancsok Károly	"	94	—	I.	II.
Stefanovits Milivoj	orvosi	94	—	I.	II.
Stefan Kristóf	"	93	—	I.	II.
Stefánik Igor	jogi	94	—	I.	II.
Steflea Jakab	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Steflea Oprea	jogi	94	—	I.	II.
Stein Bernát	orvosi	87	—	I.	II.
Stein Győző	jogi	93	—	I.	II.
Stein Izsák	"	94	—	I.	II.
Stein László	orvosi	90	—	I.	II.
Steiner Árpád	jogi	91	—	I.	—
Steiner Dezső	"	94	—	I.	II.
Steiner Dezső	"	91	—	I.	II.
Steiner Ede	"	93	—	I.	II.
Steiner Emil	"	93	—	I.	II.
Steiner Gyula	orvosi	91	—	I.	II.
Steiner Gyula	jogi	91	—	I.	II.
Steiner Gyula	"	94	—	I.	II.
Steiner Henrik	orvosi	91	—	I.	II.
Steiner Izidor	jogi	92	—	I.	II.
Steiner János	"	93	—	—	II.
Steiner Jenő	orvosi	93	—	I.	II.
Steiner Kálmán	jogi	—	—	I.	II.
Steiner Lajos	"	—	—	I.	—
Steiner Miklós	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Steiner Miksa	jogi	93	—	I.	II.
Steiner Miksa	orvosi	86	—	I.	II.
Steiner Oszkár	jogi	90	—	I.	—
Steiner Rezső	"	—	95	—	II.
Steiner Samu	"	94	—	I.	II.
Steiner Sándor	orvosi	94	—	I.	II.
Steiner Sándor	"	94	—	I.	II.
Steiner Vilmos	jogi	92	—	I.	II.
Steinherz Adolf	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Steinitz Gyula	jogi	94	—	I.	II.
Steinmetz Lajos	"	93	—	I.	—
Stelczer Győző	"	94	—	I.	II.
Sterk József	orvosi	87	—	I.	II.
Stern Alajos	"	92	—	I.	II.
Stern Alfréd	"	92	—	I.	II.
Stern Ármin	"	93	—	I.	II.
Stern Benjamin	jogi	93	—	I.	—
Stern Dezső	"	93	—	I.	II.
Stern Dezső	orvosi	94	—	I.	II.
Stern Ernő	"	93	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Stern Gusztáv	jogi	—	—	I.	II.
Stern Jakab	"	92	—	I.	II.
Stern László	"	93	—	I.	II.
Stern Lipót	"	94	—	I.	II.
Stern Miksa	"	92	—	I.	II.
Stern Samu	"	92	—	I.	—
Stern Simon	"	93	—	I.	II.
Stern Vilmos	orvosi	91	—	I.	II.
Stern Zsigmond	"	92	—	I.	II.
Sternberg Endre	jogi	91	—	I.	—
Sternberg Ottó	"	93	—	I.	II.
Sternheim Bernát	"	93	—	I.	II.
Stettner János	"	89	—	I.	—
Stettner Ödön	orvosi	94	—	I.	II.
Steuer Dezső	jogi	94	—	I.	—
Stiaassny Károly	orvosi	91	—	I.	II.
Stiglich Mór	jogi	92	—	I.	—
Stieglitz Natale	"	92	—	I.	II.
Stillfried Sámuel	orvosi	93	—	I.	—
Stimm Adolf	jogi	90	—	I.	—
Stoffer József	"	92	—	I.	II.
Stóflitz János	"	91	—	I.	II.
Stöszner Miklós	"	94	—	I.	II.
Strache Tivadar	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Strausz Dávid	jogi	91	—	I.	—
Strausz István	"	—	91	I.	—
Strausz Zoltán	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Strausz Zsigmond	orvosi	94	—	I.	II.
Streicher Simon	jogi	94	—	I.	—
Strelinger Győző	orvosi	93	—	I.	II.
Strébl Miklós	"	90	—	I.	II.
Strélinger Viktor	"	94	—	I.	II.
Sturm József	"	92	—	I.	II.
Suba Aladár	jogi	93	—	I.	II.
Suciu Valér	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Sugár Ernő	orvosi	—	95	—	II.
Sugár Jenő	jogi	93	—	I.	II.
Sukup Vladimír	"	93	—	I.	II.
Sulacsik Lajos	"	92	—	—	II.
Sulek József	"	94	—	I.	II.
Sulek Teofil	"	94	—	I.	II.
Susztay József	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Sümegei Lázár	jogi	94	—	I.	II.
Sümegei Zoltán	"	94	—	I.	II.
Sűsz Dezső	orvosi	94	—	I.	II.
Svastics Nándor	jogi	94	—	I.	II.
Svarcz Károly	bölcsészeti	—	95	—	II.
Szabadhegy Jenő	orvosi	93	—	I.	II.
Szabados István	hittani	—	—	I.	II.
Szabados József	jogi	92	—	I.	II.
Szabó Albert	"	94	—	I.	II.
Szabó Árpád	"	91	—	I.	—
Szabó Béla	"	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Szabó Elemér	jogi	94	—	I.	—
Szabó Ferencz	"	94	—	I.	II.
Szabó Ferencz	"	94	—	I.	II.
Szabó Gábor	"	94	—	I.	II.
Szabó Gábor	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Szabó Győző	orvosi	91	—	I.	II.
Szabó Gyula	jogi	94	—	I.	—
Szabó Gyula	"	88	—	I.	—
Szabó Gyula	"	90	—	I.	—
Szabó József	"	94	—	I.	II.
Szabó József	orvosi	92	—	I.	II.
Szabó József	"	—	—	I.	—
Szabó Kálmán	jogi	93	—	I.	II.
Szabó Lajos	"	92	—	I.	II.
Szabó Lajos	"	91	—	I.	—
Szabó László	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Szabó László	jogi	91	—	I.	—
Szabó László	"	94	—	I.	—
Szabó Miklós	"	94	—	I.	II.
Szabó Tivadar	"	92	—	I.	II.
Szacsvay Sándor	"	—	94	I.	—
Szakách Ernő	"	93	—	I.	II.
Szakmáry Pál	"	91	—	I.	II.
Szakonyi István	"	—	—	I.	—
Szalai Emil	"	92	—	I.	II.
Szalai Jenő	orvosi	90	—	I.	II.
Szalay Ágost	jogi	93	—	I.	II.
Szalay Dezső	"	91	—	I.	II.
Szalay György	"	—	—	I.	II.
Szalay József	"	93	—	I.	—
Szalay László	"	91	—	I.	—
Szalay Pál	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Szalkay Pál	jogi	92	—	I.	II.
Szaplonczay János	"	92	—	I.	II.
Szarajlics Tivadar	"	—	94	I.	II.
Szarvas Félix	orvosi	91	—	I.	II.
Szaszovszky József	jogi	91	—	I.	II.
Szathmáry Ferencz	"	91	—	I.	II.
Szathmáry István	"	94	—	I.	II.
Szathmáry Sándor	orvosi	92	—	I.	II.
Szauter Ferencz	jogi	91	—	I.	II.
Szautner Zsigmond	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Szavu Marcell	orvosi	94	—	I.	II.
Szádeczky Béla	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Szádeczky László	jogi	—	92	I.	II.
Száhlender Ferencz	orvosi	90	—	I.	II.
Szánthó Géza	hittani	93	—	I.	II.
Szántó Bertalan	jogi	93	—	I.	II.
Szántó Samuel	"	94	—	I.	II.
Szányi Aladár	orvosi	92	—	I.	II.
Szápáry Pál gróf	jogi	91	—	I.	II.
Szász Gerő	"	—	93	I.	—
Szász Ödön	"	—	95	—	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Száva Gábor	jogi	94	—	I.	II.
Szecsey József	"	93	—	I.	II.
Szedlár Ödön	"	93	—	I.	II.
Szegedy Rezső	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Szegő Hugó	jogi	94	—	I.	II.
Szeiberling Rezső	"	94	—	I.	II.
Szekeres Zoltán	"	—	—	I.	—
Szeker Andor	"	93	—	I.	II.
Szeless Pál	"	—	95	—	II.
Szelényi Jenő	"	—	—	I.	—
Szemler Ferencz	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Szemmelveisz Károly	orvosi	90	—	I.	II.
Szende Sándor	jogi	—	—	I.	II.
Szendelbach János kalocsai	hittani	94	—	I.	II.
Szendrey Domokos	jogi	94	—	I.	II.
Szendrő Ottmár	"	93	—	I.	II.
Szendrődy Károly	orvosi	91	—	I.	II.
Szendrői Gyula	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Szenes Aladár	jogi	93	—	I.	—
Szent-Ivány Géza	"	91	—	I.	II.
Szentiványi János győri	hittani	94	—	I.	II.
Szentkirályi Béla	jogi	93	—	I.	II.
Szentkirályi István	orvosi	92	—	I.	II.
Szentkirályi Pál	jogi	—	95	—	II.
Szentmiklóssy Elemér	"	91	—	I.	II.
Szentpály Miklós	"	—	89	I.	—
Szepessy Kálmán	"	93	—	I.	—
Szerényi Károly	bölcsészeti	—	94	I.	—
Szetsey István	jogi	93	—	I.	—
Széchenyi Domonkos gróf	"	93	—	I.	II.
Szécsén Ferencz	"	93	—	I.	—
Szécsén Vilmos	"	92	—	I.	II.
Széhl Ármin	"	—	—	I.	II.
Székely Alberik	bölcsészeti	—	—	I.	II.
Székely Antal	jogi	92	—	I.	II.
Székely Dezső	"	91	—	I.	—
Székely Farkas	"	94	—	I.	II.
Székely Géza	"	93	—	I.	II.
Székely Imre	"	90	—	I.	—
Székely József	"	92	—	I.	II.
Székely Kálmán	orvosi	—	93	I.	II.
Székely Miksa	jogi	94	—	I.	II.
Székely Salamon	"	92	—	I.	II.
Székely Zsigmond	orvosi	90	—	I.	II.
Széky Gyula	jogi	—	92	I.	II.
Szell Kálmán	orvosi	90	—	I.	II.
Szép József	"	91	—	I.	—
Szép Lajos	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Sziberth Bertalan	jogi	—	94	I.	II.
Sziberth István	"	92	—	I.	II.
Szigethy Antal	"	93	—	I.	II.
Szigethy Lajos	"	93	—	I.	II.
Szigethy László	"	93	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Szigethy László	orvosi	91	—	I.	II.
Szilágyi Ernő	bölcsészeti	—	94	I.	—
Szilágyi Géza	jogi	93	—	I.	II.
Szilágyi Károly	"	—	—	I.	II.
Szilágyi Viktor	"	91	—	I.	II.
Szili Sándor	orvosi	90	—	I.	II.
Szilvássy Gusztáv	jogi	93	—	I.	II.
Szily Géza	"	—	—	I.	II.
Szinyei Géza	"	94	—	I.	II.
Szinnyei Ferencz	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Szirmai Vidor	jogi	93	—	I.	II.
Szitár Ferencz	"	93	—	I.	II.
Szkalla László	orvosi	92	—	—	I.
Szklenyár Győző	jogi	94	—	I.	—
Szlávik Ferencz	orvosi	92	—	I.	II.
Szlávnits György	bölcsészeti	—	95	—	II.
Szlávy Elemér	jogi	91	—	I.	II.
Szlávy Pál	"	—	94	I.	—
Szmandray Simon eperjesi	hittani	94	—	I.	II.
Szmertnik István, nyitrai	"	92	—	I.	—
Szmertnik István	jogi	94	—	I.	II.
Szmetán Ignác	"	92	—	I.	I.
Szmiesko Emil	"	93	—	I.	II.
Szmrecsányi Béla	"	92	—	I.	II.
Szóbel Dávid	"	94	—	I.	II.
Szóhner Lajos	"	94	—	I.	—
Szokolay Jenő	"	—	94	I.	II.
Szolár Endre	"	94	—	I.	II.
Szombathely Antal	"	91	—	I.	II.
Szopkó Dezső	orvosi	91	—	—	II.
Szovják Imre	"	90	—	I.	II.
Szöke Ármin	jogi	91	—	I.	II.
Szöke Béla	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Szöke Gyula	orvosi	94	—	I.	II.
Szöke József	jogi	—	92	I.	II.
Szöke Mihály	"	93	—	I.	II.
Szóllósi Albert	"	94	—	I.	II.
Szóllósi Zsigmond	"	—	93	I.	II.
Szóllóssy Dániel	"	93	—	I.	—
Szóllóssy Dezső	"	94	—	I.	II.
Szóllóssy Ernő	"	94	—	I.	II.
Szóllóssy Oszkár	"	91	—	I.	II.
Szőnyi Géza	"	94	—	I.	II.
Szőrényi Arthur	"	89	—	I.	—
Szőrényi Guido	"	92	—	I.	II.
Sztahulyák István	"	93	—	—	II.
Sztarcsevics Vladiszláv	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Sztáncsek Zoltán	"	94	—	I.	—
Sztehlo Aladár	jogi	93	—	I.	II.
Szterényi Sándor	"	90	—	I.	II.
Sztojánovits Ödön	"	93	—	I.	II.
Sztojkovics Péter	"	94	—	I.	II.
Sztojsits Vladimir	"	93	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Sztranyovszky József	jogi	94	—	I.	II.
Sztratimirovits Iván	"	94	—	I.	—
Szudarevits Benedek	"	92	—	I.	II.
Szudarovits Ferencz	orvosi	90	—	I.	II.
Szuk Béla	jogi	94	—	I.	II.
Szunyogh Zoltán	"	94	—	I.	II.
Szurmák Rezső	"	90	—	I.	—
Szutrély Barna	orvosi	90	—	I.	II.
Szücs Béla	jogi	94	—	I.	II.
Szücs István	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Szűsz Jenő	jogi	94	—	I.	II.
Szűts Jenő	"	94	—	I.	II.
Szvacsek Rezső	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Szvododa Jenő	jogi	94	—	I.	II.
Tabajdi Sándor	orvosi	93	—	I.	II.
Tabakovits Géza	jogi	—	—	I.	—
Tabakovits György	"	94	—	I.	II.
Takács János	"	—	—	I.	—
Takács József	"	—	—	—	II.
Takáts Béla	"	—	95	—	II.
Takáts Dénes	"	92	—	I.	II.
Takáts József	orvosi	90	—	I.	II.
Takáts Rezső	jogi	93	—	I.	—
Takáts Zoltán	orvosi	92	—	I.	II.
Takó Ferencz	jogi	92	—	I.	II.
Tamasdán Livius	"	—	—	I.	II.
Tanco Valér	orvosi	94	—	I.	II.
Tapavicza György	jogi	91	—	I.	II.
Tar Gábor	"	94	—	I.	II.
Tarján Nándor	"	93	—	I.	II.
Tarnay Ivor	"	91	—	I.	II.
Tary János	"	94	—	I.	II.
Tasnády Imre	"	91	—	I.	—
Tatár Béla	"	92	—	I.	II.
Tatár János	"	94	—	I.	—
Tatics Arkád	"	93	—	I.	II.
Tauber Hugó	"	93	—	I.	II.
Tauber Jakab	"	93	—	I.	II.
Tausáni József, zengg-modrusi	hittani	91	—	I.	II.
Taussig Izsó	jogi	—	93	I.	II.
Tausz Béla	orvosi	90	—	I.	II.
Tausz Géza	"	93	—	I.	II.
Tauszk Kornél	"	92	—	I.	II.
Tábi József	"	90	—	I.	II.
Tánczos Béla	jogi	94	—	I.	II.
Tárczy László	orvosi	93	—	I.	II.
Tedeschi Ármin	jogi	93	—	I.	II.
Teimer Teodor	"	93	—	I.	II.
Tekulics Sándor	"	94	—	I.	II.
Teleszky Béla	"	94	—	I.	II.
Teller Kálmán	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Tellmann Oszkár	jogi	94	—	I.	II.
Temesváry Géza	"	—	93	I.	I.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Tempel Ferencz	orvosi	94	—	I.	II.
Ternovanu János nagyvárad	hittani	94	—	I.	II.
Tersztyánszky Gusztáv	jogi	92	—	I.	II.
Tetzel Lőrincz	"	93	—	I.	II.
Teutsch Ernő	"	94	—	I.	II.
Técsy Gyula	"	93	—	I.	II.
Téri Zsigmond	orvosi	92	—	I.	II.
Thaly Gábor	jogi	92	—	I.	II.
Thaly Loránd	orvosi	92	—	I.	II.
Thassy Ádám	jogi	92	—	I.	—
Thein Zsigmond	"	92	—	I.	II.
Thellmann Vilmos	"	94	—	I.	II.
Thern Sándor	"	93	—	I.	II.
Thébusz Aladár	"	94	—	I.	—
Thierjung Mihály	"	—	95	—	II.
Thiering Lajos	orvosi	90	—	I.	II.
Thold Kálmán	jogi	94	—	I.	II.
Thold Orbán	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Thúry Sándor	jogi	93	—	I.	II.
Tiber Richárd	orvosi	94	—	I.	II.
Tichy György	jogi	92	—	I.	II.
Tichy János	"	92	—	I.	II.
Tichy József	"	94	—	I.	II.
Ticsinszky Károly	"	94	—	I.	II.
Tillmann Béla	hittani	93	—	I.	II.
Timkó Imre	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Timkó László, rozsnyói	hittani	92	—	I.	II.
Tischler Manó	orvosi	92	—	I.	II.
Tittel Ferencz	jogi	94	—	I.	—
Tódor Mátyás	"	92	—	I.	II.
Toldalagi Samu gróf, erdélyi	hittani	92	—	I.	II.
Toldy Jenő	jogi	—	95	—	II.
Tolnay Lajos	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Tomek Napoleon	jogi	94	—	I.	II.
Tomicic Márk	orvosi	90	—	I.	II.
Tomkulják József, szepesi	hittani	92	—	I.	II.
Tomory Imre	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Tompa József	"	93	—	I.	II.
Topán József	jogi	94	—	I.	II.
Topich Gyula	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Tordai János	"	—	94	I.	II.
Torday Árpád	orvosi	92	—	I.	II.
Torday Béla	"	94	—	I.	II.
Tornóczy Gyula	jogi	93	—	I.	II.
Toronykő Albert	"	92	—	I.	—
Tóth Aladár	"	—	93	I.	II.
Tóth Andor	"	94	—	I.	II.
Tóth Benő	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Tóth Béla	jogi	94	—	I.	II.
Tóth Emil	orvosi	92	—	I.	II.
Tóth János	jogi	94	—	I.	II.
Tóth Jenő	"	94	—	I.	II.
Tóth Jenő	orvosi	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Tóth József	jogi	94	—	I.	II.
Tóth József	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Tóth Károly	jogi	94	—	I.	II.
Tóth Lajos	"	94	—	I.	II.
Tóth Lajos	"	94	—	I.	II.
Tóth Ödön	orvosi	93	—	I.	II.
Tóth Rezső	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Tóth Sándor	jogi	92	—	I.	II.
Tóth Vilmos	"	94	—	I.	II.
Tóth Zsigmond	orvosi	92	—	I.	II.
Tóth Kálmán	jogi	91	—	I.	II.
Tóvölgyi Elemér	orvosi	91	—	I.	II.
Tölgyesy Ferencz	jogi	92	—	I.	II.
Tőrek Géza	"	91	—	I.	—
Törköl László	"	93	—	I.	II.
Török Arthur	"	—	—	—	II.
Török Ervin	orvosi	94	—	I.	II.
Török Géza	jogi	92	—	I.	II.
Török Géza	"	93	—	I.	II.
Török Gyula	"	93	—	I.	II.
Török István	"	94	—	I.	—
Török József gróf	"	93	—	I.	II.
Török László	"	94	—	I.	II.
Török Levente	"	—	94	I.	—
Török Mór	"	94	—	I.	II.
Tövissy Elek	"	94	—	I.	II.
Traub József	"	92	—	I.	II.
Trautmann Jenő	"	94	—	I.	II.
Trebits Gyula	orvosi	—	92	I.	II.
Trenka Kálmán	jogi	94	—	I.	II.
Trettina Sándor	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Trnovszky Béla	jogi	91	—	I.	—
Trombauer Árpád	"	94	—	I.	II.
Tröster Béla	"	—	—	I.	II.
Trshtyenzky Kálmán	"	92	—	I.	—
Truskovszky Gyula	orvosi	92	—	I.	II.
Truskovszky Jenő	jogi	—	91	I.	—
Tuboly Lajos	"	93	—	I.	II.
Tulkán György	orvosi	89	—	I.	—
Tumbász István	jogi	—	95	—	II.
Turczér János	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Turnovszky Andor	jogi	—	—	—	II.
Túry Zoltán	"	93	—	I.	II.
Turzó Ferencz	bölcsészeti	93	—	—	II.
Tutsek Géza	orvosi	91	—	I.	II.
Türk Szilárd	"	93	—	I.	II.
Tvergyák Sándor	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Tyroler Simon	jogi	94	—	I.	II.
Ugray László	"	—	95	—	II.
Ugródy Rezső	"	—	—	I.	—
Uhrin Vincze	orvosi	—	—	I.	—
Uhrmann Henrik	"	94	—	I.	II.
Ujfalussy Ödön	jogi	92	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Ujhelyi Géza	jogi	92	—	I.	II.
Ujhelyi József	"	94	—	I.	II.
Ujlaky Hugó	"	94	—	I.	II.
Ujlaky Ödön	"	91	—	I.	II.
Ujsághy Géza	bölcsészeti	—	94	I.	II.
Ujváry Ede	jogi	94	—	I.	II.
Ujváry László	"	93	—	I.	I.
Ulrich Ede	hittani	94	—	I.	—
Ulrich Ede	jogi	—	95	—	II.
Ulrich Gyula	orvosi	92	—	I.	II.
Ungár Jenő	jogi	94	—	I.	II.
Ungár Jenő	orvosi	90	—	I.	II.
Ungár Mátyás	jogi	—	—	I.	—
Unger Alajos	"	—	—	I.	II.
Unger Kálmán	"	91	—	I.	—
Unger Károly	"	94	—	I.	II.
Unterberg Hugó	orvosi	94	—	I.	II.
Unterberg Jenő	"	94	—	I.	I.
Unterreiner Jakob	jogi	—	95	—	—
Urbach Lajos	"	92	—	I.	II.
Urbanek Károly esztergomi	hittani	94	—	I.	I.
Uriga Lajos	jogi	—	95	—	II.
Urszinyi János	"	91	—	I.	—
Ürményi László	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Ürmösi Károly	jogi	94	—	I.	II.
Vadas Imre	orvosi	91	—	I.	II.
Vadász Ármin	jogi	93	—	I.	I.
Vadász Gábor	"	93	—	I.	—
Vadász Manó	"	93	—	I.	II.
Vajda Géza	orvosi	91	—	I.	II.
Vajda Ferdinánd	jogi	—	95	—	II.
Vajda Lipót	"	—	—	I.	II.
Valach István	"	93	—	I.	II.
Valea Sándor, gyulafehérvári	hittani	92	—	I.	II.
Valentin Arthur	jogi	92	—	I.	II.
Valenta Gábor	"	—	95	—	II.
Valentin Mihály	"	94	—	I.	II.
Valko János	"	94	—	I.	I.
Valko Miklós	"	94	—	I.	II.
Valló Albert	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Valló Vilmos	"	94	—	I.	II.
Valovics József	jogi	94	—	I.	I.
Valter Pál	"	—	95	—	II.
Vancsó Gyula	"	—	94	I.	—
Vangyel Tibor	"	92	—	I.	II.
Vanits Dezső	"	89	—	I.	II.
Varga Gábor	"	—	95	—	I.
Varga István	"	94	—	I.	—
Varga István	orvosi	93	—	I.	II.
Varga-Koritár János	jogi	94	—	I.	I.
Varga Lajos	"	93	—	I.	—
Varga Lajos	"	94	—	I.	II.
Varga Márton	bölcsészeti	93	—	I.	—

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Varga Sándor	orvosi	94	—	I.	II.
Vargha Imre	jogi	93	—	I.	II.
Vargha Iván	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Vargha Jenő István	hittani	93	—	I.	II.
Varjas József	jogi	94	—	I.	II.
Varjú Elemér	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Varió János	orvosi	90	—	I.	II.
Vas Ármin	jogi	94	—	I.	II.
Vass János	"	94	—	I.	—
Vass Károly	"	94	—	I.	II.
Vass Károly	"	91	—	I.	II.
Vasváry Ferencz	"	—	95	—	II.
Vaszary Kálmán	hittani	93	—	I.	II.
Vaszy György	jogi	—	95	—	II.
Vátásan Miklós	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Vayer József váci	hittani	94	—	I.	II.
Vaymár Ferencz	jogi	94	—	I.	II.
Vágner Adolf	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Vágner Andor	jogi	93	—	I.	II.
Váli Lajos	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Vállas Jenő	jogi	91	—	I.	—
Vályi Pál	"	93	—	I.	II.
Vámosy György	"	93	—	I.	II.
Váradi János	"	92	—	I.	—
Váradi (Spitz) Ödön	"	—	—	I.	II.
Várady Miklós	"	91	—	I.	—
Várkonyi László	"	94	—	I.	II.
Vásárhelyi József	bölcsészeti	93	—	—	II.
Vásárhelyi Lajos	jogi	92	—	I.	II.
Vászits Endre	"	93	—	I.	II.
Veber Gusztáv	"	89	—	I.	—
Veigelsberg Viktor	"	93	—	I.	II.
Veinstein Sámuel	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Velcsov Géza	jogi	91	—	I.	II.
Velik Gyula	"	93	—	I.	II.
Velits Antal	"	—	—	I.	—
Vellansits Győző	"	92	—	I.	II.
Venczell Géza István	"	92	—	I.	II.
Venczelly Albert	"	—	94	I.	II.
Verebély Tibor	orvosi	92	—	I.	II.
Veress Sándor	jogi	—	94	I.	—
Vermes (Weisz) Béla	"	94	—	I.	II.
Verner László	"	90	—	I.	II.
Veszter Henrik	"	—	95	—	II.
Vetier Gyula	"	94	—	I.	II.
Vetrák Éde	"	94	—	I.	II.
Ifj. Vécsey Tamás	"	92	—	I.	II.
Végh Arthur	"	—	95	—	II.
Végh Elemér	"	93	—	I.	II.
Véghely Aladár	orvosi	91	—	I.	II.
Venu B. Géza	jogi	93	—	I.	II.
Vértesi S. Kristóf	bölcsészeti	—	—	I.	II.
Vértessy Géza	jogi	92	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Viktor Manó	jogi	94	—	I.	II.
Viczián István	"	92	—	I.	II.
Vida Lajos	"	—	—	I.	II.
Vida Sándor	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Vidéky Richárd	orvosi	90	—	I.	II.
Vidor Ferencz	jogi	90	—	I.	—
Vidor Jenő	"	94	—	I.	II.
Viecha János	hittani	93	—	I.	II.
Vigyázó Elemér	jogi	94	—	I.	II.
Vigyázó Ferencz	"	92	—	I.	II.
Világhy Elek	"	94	—	I.	II.
Világhy Tibor	"	93	—	I.	II.
Világi Alfréd	"	94	—	I.	II.
Világi Mihály	"	94	—	I.	II.
Villányi Béla	orvosi	91	—	I.	II.
Vilt Vilmos	"	94	—	I.	II.
Vimmer Imre	jogi	94	—	I.	II.
Vincze Béla	"	93	—	I.	II.
Vincze Jenő	orvosi	94	—	I.	II.
Vincze István	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Vinczehidy Dezső	jogi	94	—	I.	II.
Virág Gyula	"	92	—	I.	II.
Virágh János	"	—	95	—	II.
Virágh József	"	94	—	I.	II.
Virágh Károly	"	94	—	I.	II.
Virágh Pál	"	—	95	—	II.
Virányi Dezső	"	94	—	I.	—
Virányi Lajos	"	94	—	I.	II.
Virányi Sándor	"	93	—	I.	II.
Virnhart Géza	"	94	—	I.	II.
Virter Ferencz	"	93	—	—	II.
Vlad Aurél	"	93	—	I.	II.
Vlád László	hittani	93	—	I.	II.
Vogl Arthur	jogi	92	—	I.	II.
Vogl Károly	"	94	—	I.	II.
Vojnits József	"	93	—	I.	II.
Vollweiter János	"	94	—	I.	II.
Vondrasek József	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Vozáry Miksa	"	91	—	I.	II.
Vörös Gyula	orvosi	90	—	I.	II.
Vörös Imre	jogi	93	—	I.	II.
Vragassy Jenő	"	—	95	—	II.
Vragassy Lipót	orvosi	93	—	I.	II.
Vratarits Iván	jogi	94	—	I.	II.
Vuia Traján	"	93	—	I.	II.
Vujsz János	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Wachtler Ede	orvosi	93	—	I.	II.
Wachsmann Lipót	"	92	—	I.	II.
Wachter Károly	jogi	93	—	I.	II.
Wagner József	orvosi	89	—	I.	II.
Wahlberg Vilmos	jogi	—	94	I.	II.
Waigand József	"	91	—	I.	II.
Waisbecker Gyula	orvosi	92	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Waldapfel Mór	jogi	92	—	I.	II.
Walheim Béla	orvosi	92	—	I.	II.
Walkó Rezső	"	91	—	I.	II.
Wallentinyi Dezső	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Wallentinyi Samu	"	94	—	I.	II.
Wallés Antal	jogi	94	—	I.	II.
Wallner Antal	orvosi	90	—	I.	II.
Wanie Rudolf	jogi	94	—	I.	II.
Wanisch Vilmos	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Wassermann Zsigmond	jogi	94	—	I.	—
Wágner Ödön	"	92	—	I.	II.
Wáhl Ernő	"	94	—	I.	II.
Weber Rezső	"	94	—	I.	II.
Weichardt Kálmán	"	93	—	—	I.
Weidinger Géza	"	—	—	I.	II.
Weiller Gyula	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Wein Dezső	orvosi	92	—	I.	II.
Weinberger Benedek	jogi	92	—	I.	II.
Weinberger Dániel	"	—	—	—	II.
Weinberger Jakab	orvosi	90	—	I.	II.
Weinberger Miksa	jogi	94	—	I.	II.
Weinberger Rezső	"	92	—	I.	II.
Weinberger Sándor	"	93	—	I.	—
Weinek Károly	"	91	—	I.	—
Weinek László	"	94	—	I.	II.
Weiner Emil	orvosi	93	—	I.	II.
Weiner István	jogi	93	—	I.	II.
Weiner Lajos	"	—	94	I.	II.
Weinerth Dávid	"	92	—	I.	II.
Weinfeld Andor	"	—	95	—	II.
Weisz Albert	orvosi	91	—	I.	—
Weisz Adolf	jogi	94	—	I.	II.
Weisz Aladár	"	93	—	I.	II.
Weisz Áron	orvosi	92	—	I.	II.
Weisz Bernát	jogi	93	—	—	II.
Weisz Bernát	orvosi	92	—	I.	II.
Weisz Béla	jogi	93	—	I.	II.
Weisz E. Ferencz	orvosi	88	—	I.	II.
Weisz Frigyes	jogi	93	—	I.	II.
Weisz Frigyes	"	90	—	I.	—
Weisz Géza	orvosi	90	—	I.	—
Weisz Gyula	jogi	94	—	I.	II.
Weisz Gyula	"	93	—	I.	—
Weisz Herman	orvosi	93	—	I.	II.
Weisz Jakab	jogi	94	—	I.	II.
Weisz Jenő	"	92	—	I.	II.
Weisz Jenő	"	94	—	I.	II.
Weisz József	"	94	—	I.	II.
Weisz József	"	94	—	I.	II.
Weisz Károly	"	94	—	I.	II.
Weisz Lajos	"	91	—	I.	II.
Weisz Lipót	"	—	92	I.	II.
Weisz Manó	"	91	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Weisz Miksa	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Weisz Miksa	orvosi	92	—	I.	II.
Weisz Mór	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Weisz Samu	jogi	92	—	I.	II.
Weisz Samu	"	94	—	I.	II.
Weisz Sándor	"	93	—	I.	II.
Weisz Sándor	"	94	—	I.	II.
Weisz Sándor	"	91	—	I.	II.
Weiszberger Ábrahám	orvosi	90	—	I.	II.
Weiszberger Béla	jogi	—	91	I.	II.
Weiszburg Gyula dr.	"	—	94	I.	II.
Weitzenstein József	"	94	—	I.	II.
Weiszhaus Géza	"	94	—	I.	—
Weizkopf Arthur	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Weizkopf Armin	jogi	94	—	I.	—
Weizkopf József	"	93	—	I.	II.
Weizmann Károly	"	—	94	I.	II.
Weizmayer Ödön	"	90	—	I.	II.
Weitzenfeld Gáspár	"	93	—	I.	—
Weldin Károly	"	93	—	I.	II.
Welker Rezső	"	—	93	I.	II.
Wellesz Gyula	bölcsészeti	91	—	I.	II.
Wellmann Rezső	"	—	92	I.	II.
Weltner Sándor	orvosi	94	—	I.	II.
Wenczel Árpád	jogi	91	—	I.	II.
Werner Mór	"	94	—	I.	II.
Wertheim Mór	"	94	—	I.	II.
Wertheimer Árpád	"	94	—	I.	II.
Wertheimer Emánuel	"	94	—	I.	II.
Wertheimer Gábor	"	—	94	I.	II.
Wertheimer Oszkár	orvosi	94	—	I.	II.
Wessely Géza	jogi	94	—	I.	II.
Wessely Manó	"	93	—	I.	II.
Wessely Walter	orvosi	94	—	I.	II.
Wester Kálmán	jogi	—	94	I.	—
Wetzel Ernő	"	93	—	I.	II.
Wéber Pál	orvosi	93	—	I.	II.
Widder Adolf	"	93	—	I.	II.
Widder Andor	jogi	92	—	I.	II.
Widder Bertalan	orvosi	91	—	I.	II.
Wieber Jakab	bölcsészeti	92	—	I.	II.
Wiedermann Elemér	orvosi	90	—	I.	II.
Wiener Károly	jogi	91	—	I.	—
Wiesinger Károly	bölcsészeti	—	95	—	II.
Wiesner Henrik	"	91	—	I.	II.
Wigh János	jogi	93	—	I.	II.
Wigner József	orvosi	90	—	I.	II.
Wilczek Frigyes gróf	jogi	92	—	I.	II.
Wilczek Vilmos gróf	"	—	92	I.	—
Wild Árpád	"	94	—	I.	II.
Wildmann Dávid	orvosi	—	93	I.	II.
Wildner Ödön	jogi	92	—	I.	II.
Windisch Ödön	orvosi	92	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Winkler Béla	orvosi	93	—	I.	II.
Winkler Jenő	"	93	—	I.	II.
Winkler Lajos	jogi	—	95	—	II.
Winkler Márk	"	—	—	I.	—
Winter Mór	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Winter Sándor	jogi	94	—	I.	II.
Winternitz Miksa	orvosi	90	—	I.	II.
Winterstein Ede	jogi	92	—	I.	II.
Wippler Emil	"	92	—	I.	II.
Wirker Ernő	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Wirtschaftler Márk	"	—	95	—	II.
Wittchen Lajos	jogi	92	—	I.	II.
Wittinger Gyula	"	92	—	I.	II.
Wittmann Béla	orvosi	94	—	I.	II.
Witz Zoltán	jogi	94	—	I.	II.
Wizinger Kornél	"	94	—	I.	II.
Wladár Gyula	"	91	—	I.	II.
Wladár Victor	"	93	—	I.	II.
Wohl Aladár	"	91	—	I.	II.
Wohlráth József	orvosi	94	—	I.	II.
Wojewodszky Géza	jogi	93	—	I.	II.
Wolf Ignác	"	94	—	I.	II.
Wolf Lipót	"	—	93	I.	II.
Wolf Károly	"	94	—	I.	II.
Wolf Nándor	"	92	—	I.	II.
Wolheimer Áron	"	91	—	I.	II.
Wolk Salamon	"	92	—	I.	II.
Wolkenberg Béla	orvosi	—	94	I.	—
Wollanka József	bölcsészeti	93	—	I.	II.
Wollheimer Gerzson	orvosi	92	—	I.	II.
Wrchovszky Károly	"	90	—	I.	II.
Wuits Lyubomir	jogi	93	—	I.	II.
Zachar Gusztáv	bölcsészeti	—	94	I.	II.
Zachar István	jogi	94	—	I.	II.
Zachar Kálmán	"	91	—	I.	II.
Zacharia Oktáv	"	91	—	I.	II.
Zachár Gyula	"	—	94	I.	II.
Zahler Emil	orvosi	94	—	I.	II.
Zakál Zsigmond	jogi	—	95	—	II.
Zalán István	"	94	—	I.	II.
Zanbauer Ágoston Máté	"	91	—	I.	—
Zathureczky Kálmán	"	94	—	I.	II.
Zatkovics Béla esztergomi	hittani	94	—	I.	—
Zavisits Milos	orvosi	92	—	I.	II.
Záborszky István	"	92	—	I.	II.
Záthureczky János	"	94	—	I.	II.
Zboray Béla	"	90	—	I.	II.
Zboray János	jogi	94	—	I.	II.
Zechmeister Alajos	"	91	—	I.	—
Zeilendorf Dezső	orvosi	90	—	I.	II.
Zeitler Sándor	jogi	92	—	I.	II.
Zelei Imre	"	93	—	I.	—
Zeyk Albert	"	94	—	I.	II.

N é v	K a r	Beiktatás ideje		Tanfélév	
		téli	nyári		
		s z a k			
Zichy Iván	jogi	93	—	I.	II.
Ziegler Ferencz	"	91	—	I.	II.
Ziegler József	orvosi	—	—	I.	II.
Zilzer Arnold	"	90	—	I.	II.
Zima Illés eperjesi	hittani	94	—	I.	II.
Zimay Károly	jogi	93	—	I.	II.
Zimányi Endre	"	94	—	I.	II.
Zimányi Miklós	"	91	—	I.	II.
Zimburg Arthur	"	93	—	I.	II.
Zimmermann Kálmán	"	93	—	I.	II.
Zimmermann Károly	orvosi	92	—	I.	II.
Zimmermann Vilmos	"	92	—	I.	II.
Zipser Albin	jogi	94	—	I.	II.
Zitkovszky Béla	"	92	—	I.	II.
Zloczky Miklós	bölcsészeti	91	—	I.	—
Znamenák Gyula	jogi	94	—	I.	II.
Zoltán Ernő	"	—	—	—	II.
Zoltán Menyhért	"	93	—	I.	II.
Zoltán Szigfried	"	—	—	—	II.
Zólyomi Lajos	"	90	—	I.	II.
Zombory Emil	"	94	—	I.	—
Zombory Jenő	"	94	—	I.	II.
Zombory Kálmán	"	93	—	I.	II.
Zöld István	"	—	—	—	II.
Zubor Andor	"	92	—	I.	II.
Zuckermann Miksa	"	90	—	I.	—
Zugmann Lipót	bölcsészeti	94	—	I.	II.
Zugravu Miklós, lugosi	hittani	91	—	I.	II.
Zukmann Ármin	jogi	93	—	I.	II.
Zukmann Mór	orvosi	90	—	I.	II.
Züsz Emil	jogi	94	—	I.	—
Zwillinger Ferencz	"	93	—	I.	II.
Zseltvay János	"	93	—	—	II.
Zsigmond Ferencz	"	94	—	I.	II.
Zsíros Imre	"	—	95	—	I.
Zsivánovits Mihály	"	88	—	I.	—
Zsivovnovics János	bölcsészeti	—	—	I.	II.
Zsobrák János	jogi	93	—	I.	II.

Rendkívüli hallgatók:

N é v			N é v		
Kar	Tanfélév		Kar	Tanfélév	
Alapi Gyula	jogi	I. —	Dietzl Ferencz . .	orv.	I. —
Altmann Henrik . .	"	I. —	Dlauchy Károly . .	jogi	I. II.
Altmann Lőrincz . .	bölc.	I. II.	Dobay László . . .	jogi	I. —
Andreánszky Jenő . .	orv.	I. —	Doktay István . . .	"	— II.
Antony János	jogi	I. II.	Donáth Vilmos . . .	bölc.	— II.
Apaticzky Sándor . .	orv.	I. II.	Drágfy Gyula . . .	jogi	— II.
Ascher Alajos	jogi	— II.	Drechsler Manó . . .	"	— II.
Apprits Velimir . .	"	I. II.	Drucker Gyula . . .	"	I. —
Ádám Zsigmond . . .	"	I. II.	Dulácska Géza . . .	"	— II.
Aldor Gyula	orv.	— II.	Ehrenthal V. dr. . .	orv.	I. —
Árkaý Dezső	jogi	I. —	Eichner Zsigmond . .	bölc.	I. II.
Baer Oszkár	"	I. —	Epstein Sigfrid . . .	jogi	I. II.
Balay Bodos	"	I. II.	Fábján Jenő	"	I. II.
Balázsovícs Zoltán . .	"	I. II.	Fábrý Ágost dr. . .	bölc.	I. —
Balázsy József . . .	"	I. —	Fángler István . . .	jogi	I. —
Balogh Béla	"	I. —	Fehér Sámuel	"	I. II.
Baranovits Béla . . .	"	— II.	Fein Fülöp	"	— II.
Bartha János	"	I. II.	Fejér Miklós	"	I. II.
Bauer János	"	— II.	Feldmann Béla . . .	bölc.	I. —
Bauer Rezső	"	— II.	Feldmann Lajos . . .	jogi	— II.
Bánovszky Géza . . .	bölc.	I. —	Fischhoff Samu . . .	"	I. —
Bäck Béla	jogi	I. II.	Fischl Ármin	orv.	I. —
Becker Jenő	"	— II.	Formágyi Győző . . .	"	I. —
Becker Tamás	"	— II.	Földessy István . . .	jogi	— II.
Benes Lajos	"	I. II.	Frank Ernő	"	I. II.
Bekényi László . . .	"	— II.	Frantsits Alajos . . .	"	I. II.
Bendtsen Henrik . . .	"	— II.	Fried Sándor	"	I. —
Berencsy Károly . . .	"	I. —	Friedmann Béla . . .	"	I. —
Besseney Ferencz . . .	"	I. —	Frits Gyula	"	I. —
Békey Imre	"	I. II.	Fülöp Lajos	"	I. —
Bigelbauer Antal . . .	"	I. II.	Gaal Pál	"	I. —
Blum János	"	I. II.	Galba Frigyes	"	I. —
Bobics Károly	"	I. —	Gallé Elek	"	I. —
Boda Géza	"	— II.	Garay Alajos	"	I. —
Bolváry Géza	"	— II.	Gaskó Soma	"	I. II.
Bösze Gyula világi . .	hittan.	I. II.	Gasperek János . . .	"	— II.
Brand Adolf	jogi	I. —	Gellén Kálmán	"	I. —
Brandeis G. dr. . . .	orv.	— II.	Gobeczky Elemér . . .	"	— II.
Braun Samu	jogi	I. II.	Gold Győző	"	I. —
Bretter János	"	— II.	Goldner Lajos	"	I. —
Bruck Jenő	"	I. II.	Goocs Kálmán	"	— II.
Buday Emil	orv.	— II.	Graf József	"	— II.
Burger Pál	jogi	I. II.	Grosz Dezső	orv.	I. II.
Cseréy Aladár	"	I. —	Grosz Endre	jogi	I. II.
Csép József	"	I. II.	Groszmann Vilmos . .	orv.	I. II.
Csorba György	bölc.	— II.	Gubicza Emil	jogi	I. II.
Daday József	jogi	I. —	Gulden Ármin	"	I. II.
Darvas Miksa	"	— II.	Gulden Ferencz . . .	"	— II.
Darvas Vilmos	"	I. —	Guzelnigg Ernő	"	I. —
Dekány Géza dr. . . .	bölc.	I. —	Gyámba József	"	I. II.
Diamant Mór	jogi	— II.	Gyárfás Zsigmond . .	"	I. —
Diamant Samu	"	— II.	Gyenge József	"	I. II.

N é v	Kar	Tanfélév	N é v	Kar	Tanfélév
Gyenge Viktor . . .	orv.	— II.	Kovács Jenő	jogi	I. —
Gyurits Miksa . . .	jogi	I. —	Kovács Zsigmond . . .	"	— II.
Haas Tivadar . . .	"	— II.	Kovacsics Gyula . . .	"	— II.
Heisler Ferencz . . .	"	I. I.	Köblös Sámuel	bölc.	I. —
Heller Ármin . . .	"	I. —	Körpel Géza	orvosi	i. II.
Hennig Ferencz . . .	"	— II.	Kövecz Károly	jogi	— II.
Henszelmann Béla . .	"	I. —	Kulka Henrik dr.	orvosi	— II.
Hesz Nándor	"	I. II.	Kramer Malkiel	jogi	— II.
Hirsch Sándor	"	— II.	Kramer Malkiel	bölc.	I. —
Hirschler Gyula . . .	"	I. II.	Krausz Izidor	jogi	I. —
Hlavits Viktor	"	I. II.	Kriszta Ágost.	"	— II.
Holländer Dávid dr. . .	orv.	I. —	Krkos Lajos	"	— II.
Holländer Hugo	"	I. II.	Kurz László	"	I. —
Holländer Mór	jogi	I. —	Kühn Károly	bölc.	I. II.
Horovitz Izidor dr. . .	orv.	I. II.	Kvasnitzka F.	jogi	I. II.
Horváth József	jogi	I. I.	Langer Félix	"	— II.
Hölezl F. Károly	bölc.	I. II.	Lakner Géza	"	I. —
Hueskó Miklós	jogi	I. II.	Lakner Ödön	orvosi	I. —
Huszár János	"	I. —	Laurinetz László	jogi	I. II.
Ivánkovich Gyula . . .	"	I. II.	Láncai Vilmos dr.	orv.	— II.
Jakobcsics Vidor	bölc.	I. II.	Láng Samu	bölc.	I. II.
Jankovich Aladár . . .	jogi	I. —	Lázár Béni	jogi	— II.
Jeszenszky Árpád . . .	"	I. II.	László Adolf dr.	orv.	— II.
Joanovics M. dr.	orv.	I. II.	Lelkes János	jogi	I. —
Joanovics Sándor	jogi	— II.	Leipold János	"	— II.
Joanovics Szeptelek . . .	"	I. II.	Lemberger Ármin	"	— II.
Jonás Ferencz	"	— II.	Lichtig Bernát	"	I. II.
Jovits Antal báró . . .	"	I. —	Lipla Gusztáv	"	— II.
Kaal József	"	I. II.	Liptai Imre	"	I. —
Kadiera Lajos	"	I. II.	Lobmayer Ernő	"	I. II.
Karny Ferencz	bölc.	I. —	Longhy István	"	I. II.
Karpinecz Cyril	jogi	I. —	Lovászy Nándor	"	I. —
Keglevich M. gróf	"	I. II.	Löwenstein Leo	"	I. II.
Keleti Lajos	"	— II.	Lubik Imre	"	I. —
Kerek Ferencz	"	I. —	Lubik Sándor	"	I. —
Kern Gyula	"	I. —	Lukács Pál	"	— II.
Királyhegyi Jenő	"	— II.	Lunczer Ernő	"	I. II.
Kirchknopf Ernő	"	I. II.	Magasházy Antal	hittan.	I. —
Kiss Antal	orv.	I. —	Majos Zoltán dr.	orv.	I. —
Kiss Lajos	"	I. —	Malaky János	jogi	— II.
Kiss Simon	jogi	— II.	Mandula Izidor	jogi	I. II.
Klaudy József	"	— II.	Manojlovics János	"	I. —
Klein Dezső	"	I. II.	Martinelli Béla	"	— II.
Klein József	"	I. II.	Meliszek Albert	bölc.	I. —
Klemm Károly	"	I. II.	Menner Adolf	orvosi	I. —
Klosz Antal	"	I. —	Mezei Samu	jogi	— II.
Kocsis Kálmán	"	I. —	Méhes Lajos	"	I. II.
Köhn Henrik	"	I. II.	Milvius Imre	"	— II.
Komlóssy Gyula	"	I. II.	Mogyoróssy József	"	I. —
Kondor Mihály	"	I. —	Mondschein Lipót	"	I. —
Kont Jakab	orvosi	I. II.	Morgenbesser L	"	I. II.
Kopitlanszky F.	jogi	I. II.	Moys Bogomér	"	I. —
Korláth Andor	"	I. II.	Müller Henrik	"	— II.
Korosy Dezső	"	— II.	Nagy Árpád	"	I. —
Kovách István	"	I. II.	Nagy Béla	"	I. —

N é v	Kar	Tanfélév	N é v	Kar	Tanfélév
Nagy Dániel	jogi	I. —	Schmidt Jakab	jogi	I. —
Nagy Géza	"	I. II.	Schönwald Mór	orvosi	I. II.
Nagy László	"	I. —	Schrött Károly	jogi	I. II.
Nagy Tihamér	"	I. —	Schwarz Adolf	orvosi	I. —
Neuvohner Armin	"	I. II.	Schwarz Benjámín	jogi	— II.
Nirschy Adolf	"	— II.	Sebestyén Dénes	"	I. II.
Nóbel Róbert	orvosi	— II.	Sellye Jenő	"	I. II.
Oberhauser Gusztáv	jogi	— II.	Sóbányi Gyula	böles.	I. II.
Odescalchi A. hg.	"	I. —	Somogyi Dezső dr.	orv.	I. —
Orbán János	"	— II.	Spady Zsigmond	jogi	I. —
Országh Imre	"	I. II.	Spergely Elek	"	I. II.
Papp Ferencz	böles.	I. —	Spitzka Gusztáv	"	I. II.
Parajos József	jogi	I. —	Spuller Gyula	"	— II.
Patyi Kamill	hitt.	I. II.	Steiner Henrik	"	I. II.
Pápa Ágoston	jogi	— II.	Steiner László	"	I. —
Peimts Ödön	"	— II.	Stern Miksa dr.	orvosi	— II.
Pelikán Gyula	"	I. II.	Stern Adolf	jogi	I. II.
Pfeiffer József	"	— II.	Stigliczy Kálmán	"	— II.
Pirczók Gyula	"	— II.	Strobl Andor	"	I. —
Pillitz Sámuel dr.	orv.	— II.	Stuchly József	"	I. —
Planitska Géza	jogi	I. —	Stverteczky Elemér	"	— II.
Ponauer Kálmán	"	I. —	Subáky István	"	I. II.
Poppovich Richárd	"	— II.	Szabó Béla	"	I. II.
Preszler Antal	"	— II.	Szabó Elemér dr.	orvosi	I. —
Puhl Béla	"	I. —	Szabó Géza	jogi	I. II.
Rajics Braniszlov	"	— II.	Szabó Lajos	"	— II.
Rác Gellért II.	hitt.	I. II.	Szakováry Oszkár	"	I. II.
Reich Károly	jogi	— II.	Szalay Jenő	"	I. II.
Reiner Lajos	"	I. —	Szalay Kálmán	"	— II.
Reisch Emil	böles.	I. II.	Száraz Sándor	"	— II.
Reuter Camillo	orvosi	I. II.	Szekendy Ferencz	"	— II.
Réthy Ákos	jogi	I. —	Szemler Ferencz	"	I. II.
Réty Menotti	"	I. II.	Szentiványi Imre	"	— II.
Richtmann József	"	— II.	Szécsy István	böles.	I. —
Rindauer Ernő	"	— II.	Székely Ferencz	jogi	I. II.
Risko Géza	"	I. II.	Sziklássy Béla	orvosi	I. —
Roggenbauer Fr.	"	— II.	Szilágyi Mihály	jogi	— II.
Róna Lőrincz	"	I. II.	Szvoboda József	"	I. II.
Rosenzweig Manó	"	— II.	Takács János	"	— II.
Rosner Lipót	"	I. —	Tanka Samu	"	I. —
Rosner Zsigmond	"	— II.	Tarczal Viktor	böles.	— II.
Rotter Henrik	orvosi	I. —	Tarczal Győző	jogi	I. —
Rotter József	jogi	I. II.	Tarnóczy Imre	"	I. —
Rózsa Mihály	"	I. II.	Tenk Sándor	"	I. II.
Rössler Gyula	"	— II.	Tisnay József	böles.	I. —
Ruttner Kálmán	orvosi	— II.	Titsch Gyula	jogi	I. II.
Salamon Henrik	"	I. II.	Tóth Lajos	"	I. —
Salzer Oszkár	jogi	— II.	Trixler Miklós	"	I. II.
Schach Kálmán	"	— II.	Údvarnok Mihály	hitt.	I. II.
Schaukál Albin	"	— II.	Ujházy Ernő	jogi	— II.
Scheder Gyula	"	I. II.	Ujváry István	"	— II.
Scheer Lipót	"	I. II.	Úray András	"	I. II.
Schichtancz Lajos	"	I. II.	Vargha Géza	"	I. II.
Schifer János	"	— II.	Vaszilievits Vazul	"	I. —
Schik Richard	"	I. II.	Ványek Gyula	"	I. —

N é v	Kar	Tanfélév	N é v	Kar	Tanfélév
Ványek Gyula . . .	jogi	— II.	Weill Jenő	jogi	— II.
Várkonyi István . .	"	I. II.	Weiner Mihály . . .	"	— II.
Vendéghegyi Géza	"	I. II.	Wertheimer Rezső	"	I. II.
Végh Rezső	"	— II.	Weisz Samu	orvosi	— II.
Viola Emil	"	— II.	Weszely Ferencz . .	jogi	I. II.
Virányi Gyula . . .	"	I. II.	Wohl Lajos dr. . . .	orvosi	— II.
Vlachovits János . .	"	— II.	Zahajszky Jenő . . .	jogi	— II.
Vladár Ferencz . . .	"	— II.	Zeller István	"	I. —
Wachsler Gyula . . .	"	— II.	Zemlényi Károly	"	— II.
Wallerstein Aladár	"	I. II.	Zempliner D. dr. . .	orvosi	— II.
Waliczky Pál	"	I. —	Zimmermann M. . . .	jogi	I. II.
Wanger Ferencz . . .	"	I. —	Zlinszky János	"	— II.
Watzek István	"	I. II.	Zoltán Béla	jogi	— II.
Waigand Márton . . .	"	— II.			

Gyógyszerészettan-hallgatók.

N é v	Tan- folyam	Tanfélév	N é v	Tan- folyam	Tanfélév
Albert Rezső	II.	I. II.	Heller Samu	I.	I. II.
Ádám Pál	II.	I. II.	Hedrich Miksa	I.	— II.
Agoston József.	I.	I. II.	Herbst Béla	II.	I. II.
Balassa Kornél	I.	I. —	Héder László	I.	I. II.
Balogh Gábor	I.	I. II.	Horkay Béla	I.	I. II.
Bartha Miklós	II.	I. II.	Hrabovszky Rezső	II.	I. II.
Bányay Kálmán	I.	I. —	Huszár Károly	II.	I. II.
Bene Ferencz	II.	I. II.	Jamniczky Dénes	I.	I. II.
Bene Vincze	II.	I. II.	Káposztásy Géza	I.	I. II.
Bernát Miklós	II.	I. II.	Kelecsényi Ferencz	II.	I. II.
Bichler Gyula	II.	I. II.	Király Gáspár	II.	— II.
Bobik Károly	II.	I. II.	Király János	II.	I. II.
Boldizsár Imre	II.	I. II.	Kottan György	II.	I. II.
Bolits Arthur	I.	I. II.	Krewa Benő	II.	I. II.
Borbás Gyula	I.	I. II.	Kriszten Victor	I.	I. II.
Borcsányi Gyula	I.	I. II.	Krompecher Ottó	I.	— II.
Bozóky György	I.	I. II.	Kurtz Árpád	I.	I. II.
Brauer Mihály	I.	I. II.	Lamberg Károly	II.	I. —
Braun Henrik	I.	I. II.	Lax Darius	II.	I. —
Braun József	II.	I. II.	Lenz József	I.	I. II.
Budai Emil	II.	I. —	Leszkóvácz Mileta	II.	I. II.
Csapkay Gyula	I.	— II.	Lédig Árpád	II.	— II.
Cseh Rezső	II.	I. II.	Lőry Izidor	I.	I. II.
Csigaházi József	II.	I. II.	Maricsek Ferencz	I.	I. —
Csikós Antal	I.	I. II.	Mattyasovszky Gy.	I.	I. II.
Csonka Rezső	I.	I. II.	Mauksinszky Antal	II.	I. II.
Csermák Károly	I.	I. II.	May Aladár	II.	I. II.
Czettler Gyula	II.	I. II.	Michael Béla	I.	I. II.
Czipott István	I.	I. II.	Mihálka Pál	I.	I. II.
Decsy Gyula	I.	I. II.	Milosevič György	I.	I. —
Deutsch Miksa	I.	I. II.	Mintsek Géza	II.	I. II.
Dubniczky Géza	II.	I. II.	Mócs Agost	I.	I. II.
Emszt Kálmán	II.	I. II.	Molesányi Pál	II.	I. II.
Engel Miksa	I.	I. II.	Murin Árpád	I.	— II.
Engels Gyula	I.	I. II.	Nagy Béla	I.	I. II.
Ernyei Odön	II.	I. II.	Nagy Imre	II.	I. II.
Fehér István	I.	I. II.	Nagy István	II.	I. II.
Freyler Ferencz	I.	I. II.	Nagy Kálmán	II.	I. II.
Frint Károly	I.	I. II.	Németh Károly	I.	I. II.
Galambos Béla	I.	I. II.	Paál Géza	II.	I. II.
Galló Samu	II.	I. II.	Pillich Ferencz	I.	I. —
Gábris Jenő	II.	I. II.	Podhradszky Istv.	II.	I. II.
Geffert Dezső	II.	I. II.	Posgay Andor	II.	— II.
Gerentsér Zoltán	I.	I. —	Prokecz Károly	I.	I. II.
Götz Károly	I.	I. II.	Prokopovits Bruno	II.	I. II.
Grün Mór	I.	I. II.	Puskás József	I.	— II.
Grünsberger Izidor	II.	I. II.	Rádi Lajos	I.	I. II.
Gyenge Victor	II.	I. —	Renkey Gyula	I.	I. II.
Haffner Ernő	II.	I. II.	Réthy Sándor	II.	I. II.
Hajnal József	II.	I. II.	Richter Gedeon	II.	I. II.
Halász István	II.	I. II.	Rosenfeld Miklós	II.	I. II.
Häckel Károly	I.	I. II.	Rozsnyay József	II.	I. II.

N é v	Tan- folyam		N é v	Tan- folyam		Tan- félév	
	I.	II.		I.	II.	I.	II.
Saad József	II.	I. II.	Török Gyula	II.	I.	II.	II.
Schmidlechner K.	II.	I. II.	Turcsányi Lajos . .	II.	I.	II.	II.
Schmör Kornél . .	II.	I. II.	Tyroler Mór	I.	I.	II.	II.
Schneider Róbert .	II.	I. II.	Ulrik József	I.	I.	—	—
Schulek Gyula . .	II.	I. II.	Vasdényey Elemér	I.	I.	II.	II.
Simonich Dezső . .	II.	I. II.	Vasváry Béla	II.	I.	II.	II.
Suhajda János . . .	I.	I. —	Vimmer Benő	II.	I.	—	—
Szalay Lipót	I.	I. II.	Viola Lajos	II.	I.	II.	II.
Szemak Gyula . . .	I.	I. II.	Visztresill Tódor .	II.	I.	—	—
Szécsi Géza	I.	I. II.	Wattay Kornél . . .	I.	I.	II.	II.
Szloboda János . .	II.	I. II.	Weinberger Jenő . .	II.	I.	II.	II.
Tabajdi György . .	I.	I. II.	Weszelszky Gyula .	II.	I.	II.	II.
Telkesy Ödön . . .	II.	I. II.	Wimmer Jenő	II.	—	II.	II.
Terstyánszky K. . .	I.	I. II.	Windisch Richárd .	II.	I.	II.	II.
Thorma Károly . . .	I.	I. II.	Wisztresil Tódor . .	II.	—	II.	II.
Thurzó Béla	I.	I. —	Wotroba József . . .	I.	I.	II.	II.
Toperczer Nándor .	II.	I. II.	Zipser Sándor	II.	I.	II.	II.

TÁBLÁS KIMUTATÁSA

az 1894/5. tanévben beiratkozott egyetemi hallgatóknak.

I. félév.

Tanszak	A hallgatók száma		Vallásukra nézve								Születésükre nézve				
	Rendes	Rendkívüli	Róm. kath.	Gör. kath.	Görög keleti	Ágost. hitv.	Helv. hitv.	Unitárius	Anglikán	Izrael. vall.	Magyarorsz.	Horvát-szlavon-országi	A monar. többi tartományából	Más államokból	Összesen
Hittudom. kar	88	5	70	23	—	—	—	—	—	—	86	6	1	—	93
Jogtudom. "	2313	185	1102	50	108	228	268	11	—	731	2446	14	28	10	2498
Orvostud. "	832	27	243	10	15	79	73	—	—	439	838	3	15	3	859
Bölcsészeti "	409	18	198	15	17	75	56	—	—	66	420	3	2	2	427
Összesen .	3642	235	1613	98	140	382	397	11	—	1236	3790	26	46	15	3877
Gyógyszer. (I. hallgatók	—	61	35	1	1	9	7	—	—	8	61	—	—	—	61
(II. hallgatók	—	68	32	2	2	9	11	1	—	11	66	1	1	—	68
Mindössze															4006

A kimutatott rendes hallgatók között beiktatva lett: hittanhallgató 26, joghallgató 847, orvostanhallgató 195 bölcsészettanhallgató 177. Összesen 1245.

II. félév.

Tanszak	A hallgatók száma		Vallásukra nézve								Születésükre nézve				
	Rendes	Rendkívüli	Róm. kath.	Gör. kath.	Görög keleti	Ágost. hitv.	Helv. hitv.	Unitárius	Anglikán	Izraelita	Magyarorsz.	Horvát-szlavon-országi	A monar. többi tartományából	Más államokból	Összesen
Hittudom. kar	84	4	66	22	—	—	—	—	—	—	82	5	1	—	88
Jogtudom. kar	2095	201	1036	53	99	207	234	11	—	656	2260	8	22	6	2296
Orvostud. kar	812	25	235	11	11	73	67	2	—	438	822	2	11	2	837
Bölcsészeti kar	391	11	186	10	15	67	60	—	—	64	396	1	4	1	402
Összesen .	3382	241	1523	96	125	347	361	13	—	1158	3560	16	38	9	3623
Gyógyszer. (I. hallgatók	—	57	34	1	—	9	5	—	—	8	57	—	—	—	57
(II. hallgatók	—	68	34	3	1	9	11	1	—	9	66	1	1	—	68
Mindössze															3748

A kimutatott rendes hallgatók között beiktatva lett: hittanhallgató 3, joghallgató 146, orvostanhallgató 13, bölcsészettanhallgató 18; összesen : 180.

EGYETEMI ALAPÍTVÁNYOK.

I. Általános egyetemi alapítványok.

1. LAUBHAIMER-PRAY-FILLINGER-féle alapítvány. Alapítói: néhai Pray György kanonok és egyetemi könyvtárnok, ki 1801. kelt végrendeletében 300 váltó forintot hagyott szegény beteg katolikus egyetemi tanulóknak gyógyszerekre. Ezekhez járult 1844. Fillinger Lipót egyetemi hittani tanár 175 váltó forintja. Ugyanezen célból dr. Laubhaimer Ferencz hittankari rendes tanár, rectoróságának emlékeül 525 frttal öregbíté. Az összes alapítvány jelenleg 1400 forint osztrák értékben. Kezeli az egyetemi pénztár. Az adományozás az egyetem nagyságos rectorát illeti.

2. PASQUICH JÁNOS, egyetemi csillagász és tanár alapítványa, ki 1829. évi végrendeletében, rokonai halála után az egyetemnek 8000 váltó forintot hagyott tudományos czélokra, mely összeg 1848. az egyetem birtokába jutván, kamatai a legközelebbi évtizedben az egyetemi könyvtár gyarapítására fordíttatni javasoltattak; de ezen indítvány felsőbb helyen jóvá nem hagyatván, a kamatok a tőkéhez adattak, mi által az alapítvány tetemesen öregbült. Az 1863-ik évtől kezdve, az egyetemi tanácsnak legfelsőbb helyen jóváhagyott javaslata szerint, kamatai az egyetemi ifjúság számára hirdetett pályakérdések jutalmdíjaira fordíttatnak. Jelen állása 19.900 frt o. é. Kezeltetik az egyetemi pénztár által.

3. SZITÁNYI MÓRICZ-féle alapítvány; — kinek örökösei atyjok emlékezetére 10.000 p. frtnyi alapítványt tettek, melynek évi tiszta jövedelmének fele 1870 november 1-jétől a magyar tudományegyetemet örök időre oly módon illeti, hogy itten tanuló szegény szorgalmas magyar ifjú felsegítésére valláskülönbség nélkül fordíttassék. A nevezést a család eszközli. A másik fele a magyar akadémiát a kezelessel együtt illeti.

4. *Beiktatási-díjalap*, az egyetemi tanulók által, 1863. évig fizetett és tőkésített beiktatási díjakból keletkezett; kamatai és a jövőben

fizetendő díjak legfelsőbb rendeletnél fogva részben az egyetemi könyvtár gyarapítására, részben a felmerülő szükségletekhez képest évenként az egyes karok által kijelölendő egyetemi közcélzokra, hozzájárulásokhoz mért arányban, fordítandók. A tőke állása 11.450 frt. o. é. Kezeli a nagyságos rector felügyelete alatt álló egyetemi pénztár.

5. SCHOPPER GYÖRGY, rozsnyói püspök s egyetemi volt hittanár, azon alkalmából, midőn Ő cs. és apost. kir. Felsege 1865. évi június hó 9-n a m. kir. egyetemet legmagasabb látogatásával szerencsétlété, egy 950 o. é. frtból álló alapítványt tett, melynek évi kamatai a karok sorrende szerint évenként a legszorgalmasabb s jó magaviseletű egyetemi rendes hallgató jutalmazására fordíttatnak. A nevezés a hittani kart illeti. Kezeltetik a nagyságos rector felügyelete alatt álló egyetemi pénztár által.

6. Budapest főváros törvényhatóságának a budapesti királyi tudomány-egyetem ujjaalakíttatásának 1880. évi május hó 13-án ünnepelt százados évfordulója alkalmából évenként 1.000 frtból álló alapítványa. Ebből 900 frt ösztöndíjakra és 100 frt két böles. kari pályadíjra fordíttatik.

7. BITA DEZSŐ, hitdoctör, sz. Benedekrendi áldozár és hittud. tanár. rectora, az egyetem első alapításának 250-ik és ujjaalakíttatásának 105. évfordulója alkalmából 1885. május 13-án 5% kamatozó 1.050 frtból álló alapítványt tett, melynek kamataiban minden évben felváltva a karok sorrende szerint oly rendes hallgatók részesülnek, kik szorgalom és jó viselet tekintetében kitűnnek. A nevezés a hittud. kart, midőn a díj ezen kar hallgatóinak jár, az egyetemi tanácsot, a kezelés pedig a nagyságos rector felügyelete alatt álló pénztárt illeti.

8. NÉHAI RÖKK SZILÁRD, bpesti polgár, volt fővárosi képviselő, még életében egy lepecsételt csomagot — mely halála esetén volt felbontandó — adott át az egyetemi tanácsnak, mely 33.250 frtnyi tőkét tartalmazott és a csatolt 1876 május 20-án kelt alapítólevele értelmében a kamatok ezen egyetemen beirt szorgalmas, jó viseletű, szegény sorsu jog-, orvos- és bölesészethallgatók számára ösztöndíjkép fordítandók. Kezelése a rectori pénztárt illeti. Az ösztöndíjakra való jelölés a karok, az adományozás az egyetemi tanács által történik.

9. NÉHAI SENGER KATALIN, bpesti úrhölgy tizezer frtot hagyományozott ezen kir. tud.-egyetemnek oly czélból, hogy annak évi kamatai egy-egy a jog- és államtudományi és az orvosi karok által kítüzendő pályamunkák jutalmazására fordítandók. Az alapítvány jelenlegi állása 11.250 forint. Kezelése a rectori pénztárt, az adományozás a karokat illeti.

10. SCHULEK VILMOS, a szemészet ny. r. tanára, ezen egyetem volt rectora, ezen viselt méltóságnak emlékeül 1891 május 13-án kelt alapítólevele értelmében, egy létesítendő „Egyetemek kórház-egylete“ apjául 2000 forintot adományozott, melyhez később neje szül. Fuchs Melanie urhölgy is édes atyja nevében 2000 forinttal járult. Újabban gyermekei nevében ismét 2000 forinttal gyarapította.

Ugyanezen czélra néhai dr. GÁRDOS JÁNOSNAK szintén néhai neje 16.000 frt. o. é. összeget hagyományozott végrendeletileg.

Ezen alap gyarapításához járul még felvévenként az egyetemi hallgatók által beiratásuk alkalmával fizetni szokott 50 krnyi kór-házi díj. Az alap jelenlegi állása 34.900 frt. Az egylet működését a folyó tanévvel megkezdette.

11. A keletkezöben levö „Mensa Academica“ alapjául dr. BREZNAV BELA hittud. ny. r. tanár, rectorágának emlékeül 1000 frtot; ugyanezen czélra adományoztak:

Az ország primása	500	frt.
B. WODIANER ALRENT	1000	„
A nm. vallás- és közokt. minister	450	„
FORSTER-CSERNAK ANNA	100	„
Özv. HÉRICs KÁROLYNÉ	500	„
Dr. MESZÁROS KÁROLY	5000	„
Néhai dr. GÁRDOS JÁNOS néhai özvegyének végrendeleti hagyatéka	16402	„
Gyűjtések, adományok, báljövendelmekből	5694	„ 99 kr.

Összesen: 29046 frt 99 kr.

Mely összegek gyümölcsözöleg vannak elhelyezve.

II. Hittudománykari alapítványok.

12. HORVATH JÖZSEF, kalocsai kanonok alapítványa, ki 1837-ik vég-, illetöleg főkrendelete szerint 6000 p. forintot hagyott, hogy kamatai a hittani kar által kitüzendö, magyar nyelven szerkesztett pályakérdések díjazására, és a legjelesebb magyar hittani munkák jutalmazására fordíttassanak. Jelen állása 30.200 frt o. é. A kezelés a nagyszagos rector felügyelete alatt álló pénztárt illeti.

13. DERCSIK JÁNOS, választott prisztinai püspök és hittankari igazgató alapítványa, mely 1835-ki december 1-én kelt végrendelete szerint 200 p. frtból áll, két évi kamata a hittani kar által kitüzött egyetemi hittanulók által megfejtendö pályakérdés díjazására fordíttatik. Kezeli a központi papnövelde igazgatója.

14. SZABÖ ALAMIZSNAS JÁNOS, kanonok és egyetemi hittanár alapítványai, melyeket 1857-ben végrendeletileg tett. — Eredetileg 800 forint, jelenleg 1.155 forint, melynek évi kamataiból 40 forint azon egyházi szónoknak jár, ki az egyetemi szentegyházban az adventi és nagypénteki prédikációkat magyar nyelven tartja; 15 forint pedig azon hittanulónak, ki a homiletikában kitüntette magát. Kezeli a hittudományi kar.

15. FOGARASNY MIHÁLY, erdélyi püspök és a hittani kar volt igazgatójának alapítványa, mely 1863-iki márczius 31-én a neki ítelt és hozzá küldött jutalomdíjnak a hittani kar rendelkezése és kezelése alá történt visszabocsátása folytán 510 o. é. frtból áll. — Két évi kamata a hittani kar által kitüzött, és egyetemi hittanhallgatók által megfejtendö pályakérdés díjazására fordíttatik. Kezeli a hittudományi kar.

III. Jogtudománykari alapítványok.

16. KELEMEN IMRE, kir. tanácsos és egyetemi jogtanár alapítványa, mely 1819-ki végrendeleténél fogva 400 váltó frtból (168 frt o. é.) áll; évenkénti 8 frt 40 kr. o. é. kamatja szegény, főleg beteges jogtanulók számára fordítandó. Kezelése és adományozása a jogtudományi kar dékánját illeti.

17. SCHWARTNER MÁRTON, egyetemi tanár és könyvtárőr alapítványa, ki 1801. ápril 15-én kelt végrendeletében 1500 frtot hagyományozott váltóban a végre, hogy kamataiból a hazai jog- és államtudományok, történelem és segédtudományi köréből a jogi és bölcsészeti kar által felváltva kitüzendő pályakérdések díjaztassanak. Jelen állása 9250 frt o. é. Kezelése a nagyságos rector felügyelete alatt álló egyetemi pénztárt illeti.

18. PAULER TIVADAR, kir. tanácsos s egyetemi jogtanár alapítványa 1862. szept. 30. kelt alapítólevele szerint 500 forintból o. é. áll; kamatai minden negyedik évben, midőn a rectori méltóság sora a törvénytudományi karon van, az egyetemi tanulók által magyar nyelven megfejtendő jog- vagy államtudományi pályakérdés díjazására fordítandók. Kezelése a nagyságos rector felügyelete alatt álló egyetemi pénztárt illeti.

19. KAUTZ GYULA, egyetemi jogtanár rectoróságának emlékéül tett alapítványa 1874. június 25-én kelt alapítólevele szerint 2000 frt tőkéből áll, melynek évi 120 frt, azaz 6% kamatja a budapesti tud. egyetem jog- és államtudományi karában tanuló, szorgalmas és szűkebb anyagi helyzetöknél fogva, s különösen betegség miatt, segélyzésre s támogatásra szoruló joghallgatóknak adandó ki. A kezelés az alapító befolyásával a jogi kart illeti.

20. MAILÁTH GYÖRGY országbíró, főrendiházi és semmitőszéki elnök, v. b. t. tanácsosnak az egyetem 1880. évi május 13-án tartott százados emlékünnepeén tiszteleti jogtudorra avattatása emlékére tett 2000 forint névértékű aranyjradék kötvényből álló alapítványa, melynek évi kamatai egy, a budapesti egyetemen végzett jeles, de szegény sorsu joghallgató szigorlati és tudoravatási költségeire fordítandó. A jelölés a jog- és államtud. kart, a nevezés az alapítót illeti. Jelen állása 2900 frt. Kezeli a nagyságos rector felügyelete alatt álló egyetemi pénztár.

21. NÉHAI RÖK SZILÁRD budapesti polgár, volt fővárosi képviselő, még életében, egy lepecsételt csomagot — mely halála esetén volt felbontandó — adott át az egyetemi tanácsnak, mely 22.650 forintnyi tőkét tartalmazott és a csatolt 1874 január 10-én kelt alapító levele értelmében a kamatok ezen egyetemen beirt szorgalmas, jó viseletű, szegénysorsu joghallgatók számára ösztöndíjkép fordítandók. Kezelése a rectori pénztárt illeti. Az ösztöndíjakra való jelölés a jog- és államtudományi kar, az adományozás az egyetemi tanács által történik.

IV. Orvoskari alapítványok.

22. ANDREICS JÓZSEF, sebésztudor és boncztani ismétlő alapítványa, melynél fogva családjá kimulta után, mely azonban még be nem következett, 5000 p. frtból álló tőkéje és eladott háza 1200 p. frtnyi árának kamatai szegényebb orvos- és sebésztudorok szigorlati díjainak kamat nélkül előlegezésére fordítandók, melyeket az illetők öt év lefolyta alatt megtéríteni tartoznak.

23. STÁHLY IGNÁCZ, főorvos és egyetemi orvoskar-igazgató alapítványa 400 váltó frtból, melyhez BENE FERENCZ egyetemi karigazgató 400 p. frtnyi hagyománya és mások koronkénti adakozása járultak, beteg orvos-sebésztanulók felsegélésére. Jelen állása 3900 frt o. ért., hozzájárulván SCHORDANN ZSIGMOND alapítványa. Kezeli az orvosi kar.

24. *Orvosdoctorok alapítványa*, mely dr. HAVAS IGNÁCZ karbeli volt dékán 280 p. frtnyi és mások adakozásaiból keletkezett, elszegényedett karbeli tagok felsegélésére; jelenleg 9800 frt o. é. Kezeltetik az orvosi kar által.

25. BENE FERENCZ, királyi tanácsos és egyetemi orvoskar-igazgató alapítványa, mely 1852-ben kelt végrendelete szerint eredetileg 2000 darab aranyból állt, melynek kamatja utazási segélydíjakra volt tanszéki segédek vagy kórházi másodorvo-ok számára, kik bővebb kiképeztetésök végett, az orvosi kar által kiszabott utasítás szerint, külföldön utazván, három évig e díj élvezetében maradhatnak, és időnként a karnak jelentést tenni kötelesek. Időközben 1000 frttal, melyet fia dr. Bene Rudolf a hitbizományi teher váltságdíjául lefizetett, öregbedett. Jelen állása 19.000 frt. Adományozása az orvosi kart, kezelése az egyetem nagyságos rectorát illeti, és az egyetemi pénztárnál eszközöltetik.

26. CSAUZ MÁRTON, cs. kir. tanácsos és egyetemi orvostanár alapítványa, ki 1860-ban meghalálózván, végrendeletileg 12.000 frtot hagyományozott négy orvos- és két sebésztanuló évenkénti száz-száz forintból álló ösztöndíjazásra. Jelen állása 17.300 frt o. é. Az adományozás és kezelés az orvosi kart illeti.

27. SCHORDANN ZSIGMOND, cs. kir. tanácsos és orvostanár alapítványai 1861 február 24-én kelt végrendeletében száz részre osztott vagyonának, melynek mindegyike a levonandók levonása után 1.803 frt 10 kr. o. é. áll.

a) Huszonnyolcz negyvenkilenced részét utaztatási díjra azon feltétellel hagyta, hogy annak kamataiból szegényebb sorsu jeles orvosdoctoroknak, kik legalább öt félévet ezen egyetem orvosi karánál töltöttek, és itt tudorokká avattattak, valláskülönbőség nélkül, egy évre ezer forint adassék ki.

b) Hat negyvenkilencedrészét, hogy kamataiból szegényebb sorsu orvosjelölteknek szigorlati és tudorfelavatási díjaik kamattalan kölcsönképen előlegeztessenek.

c) Tíz negyvenkilencedrészét az élettani intézet szükségleteire, és ezen tudományban jeleskedő két tanuló vagy tanárjelölt száz-száz frtnyi egy évig tartó ösztöndíjazására, az élettani tanár meghatározása szerint.

d) Öt negyvenkilencedrészt a 18. pont alatt érintett alapítvány öregbitésére, melyekhez a hagyományosok egyikének halála folytán a végrendelet értelmében még egy századrész járult.

Ezen, összesen 55.000 frt o. é. rúgó alapítványok kezelése és adományozása, illetőleg (a—b) pontra nézve az orvosi kart illeti.

28. *Orvoscari könyvtári alapítvány*; az orvoscari könyvtár szaporítására tanárok jutalékaiból. Jelenlegi állása 55.000 frt o. é. Kezeli az orvosi kar.

29. WAGNER JÁNOS, ny. r. tanár 2.100 frt alapítványt tett 50 éves tudori jubilauma alkalmából. Annak kezelése az orvoscari tanártestületet illeti, míg a kamatok az orvoshallgatók önképző- és segélyegyletének adatnak ki szegény hallgatók segélyezésére.

30. HOLLITSER FARKAS, nagykereskedő alapítványa, ki 1859. évben meghalálozván, 1890 p. frtnyi államkötvényt végrendeletileg hagyományozott, hogy ezen egyetemenél szigorló Mózes vallású, kiválólag pesti orvosjelöltek és szülésznök harmincz, illetőleg tizenöt forintnyi segélydíjban részesíttessenek. A nevezés és kezelés az alapítványi gondnokokat illeti.

31. RUPP NEP. JÁNOS, kir. tanácsos és orvoscari tanár alapítványa 1861-ik évi szeptember 30-án kelt alapítólevele szerint 500 frtból o. é. áll, kamatai minden negyedik évben, midőn a rectori méltóság sora az orvos-tudományi karon van, oly negyed vagy ötöd éves orvostanhallgató jutalmazására fordíttassanak, ki helyes magaviselet mellett sikeres tanulmányozás, és valamely orvosi, vagy ilyennel rokonos szakmában ügyessége által magát kitüntette. A nevezés az orvosi kart, kezelése a nagyságos rector felügyelete alatt álló egyetemi pénztárt illeti.

32. ARÁNYI LAJOS, egyetemi orvoscari tanár alapítványa, áll 6000 frt tőkéből, melynek kamatai évenként orvostani pályamunkák díjazására fordítandók. Kezeli az orvosi kar.

33. JENDRÁSIK JENŐ, a vaskorona-rend lovagja, orvoscari ny. r. tanár, midőn a rectori méltóságról lelépett, 1883. augusztus 31-én kelt alapítólevelével egy 500 frtos 5%-kal kamatozó papíráradék-kötvényt tett le, melynek kamatai minden negyedik évben, midőn a rectori méltóságot orvoscari tag viseli, oly tudományos becsű, az élettan vagy az épszövettan köréhez tartozó értekezés jutalmazására osztatlanul fordítandók, mely önálló vizsgálat alapján budapesti egyetemi hallgató által a négyévi időköz folyamán bármikor készített és mint nyílt pályadolgozat akár kéziratban, akár kinyomatva, az egyetemi pályakérdésekre különben kitűzött időben bármikor benyújtott. A nevezés az orvosi kart, a kezelés a nagyságos rector felügyelete alatt álló pénztárt illeti.

34. KORÁNYI FRIGYES, a vaskorona-rend lovagja, orvoscari ny. r. tanár, midőn a rectori méltóságról lelépett, 1887. augusztus 31-én kelt alapító levelével egy 500 frt névértékű 5%-al kamatozó papíráradék-kötvényt tett le, melynek négy évi kamatai azon évben, midőn a rectori méltóság az orvosi karból töltetik be, egy a belbetegségek és kórgyógytanára vonatkozó tudományos kérdés kísérleti megoldásának

jutalmazására fordíttatnak, melyre a budapesti tudomány-egyetem rendes hallgatói pályázhatnak. A nevezés az orvosi kart, a kezelés a nagyságos rector felügyelete alatt álló pénztárt illeti.

35. Néhai WAGNER JÁNOS, kir. tanácsos, ny. r. orvoskari tanár halála után 15.100 frtot hagyományozott ezen kir. tud. egyetemnek oly célból, hogy annak kamatai, oly végzett orvostanhallgatóknak adományoztassanak, kik szakmájuknak további művelése végett külföldi egyetemeket óhajtanak látogatni. Kezelése és adományozása az orvosi kart illeti.

A Senger-féle 9. sz. a. alapítvány részben ezen kart is illeti.

36. SCHULEK VILMOS, orvosdoctor, az egyetem volt rectora, a szemészet ny. r. tanárának alapítványa, a szemészeti klinikai szakasznak könyvtár alapítására, fentartására és gyarapítására. Jelenlegi állása 7000 forint.

37. Jubilaris alapítvány, melynek kamatai orvostudományi buvárlatok és szakszerű felolvasások jutalmazására fordíttatnak. Jelenlegi állása 11.800 frt.

38. Néhai BALASSA JÁNOS, volt egyetemi tanár, sebészi műszerek és eszközök gyarapítására szánt alapítványa. Jelenlegi állása 2300 forint.

39. A régebb időben fennállott sebészek (Patronus Chirurgiae) számára segélyezésre szolgált alapítvány. Jelenlegi állása 3900 frt.

40. Néhai BÜRGL JAKAB alapítványa, klinikai betegek számára. Jelenlegi állása 250 frt.

V. Bölcsészeti alapítványok.

41. MITTERPACHER-HADALY-féle alapítvány; néhai Mitterpacher József egyetemi tanár 1788. évi végrendeletében 200 p. frtot hagyott azon kikötéssel, hogy kamatai szegény beteg katolikus bölcsészettanulók gyámolítására fordíttassanak; az alapítvány Mitterpacher Lajos egyetemi tanár által 250 és Hadaly Károly kir. tanácsos és egyetemi tanár végrendeleténél fogva hasonlólag 250 frttal szaporított, váltóban. Jelen állása 2725 frt o. é. Kezelése és adományozása a bölcsészeti kari dékánt illeti.

42. IMRE-RESETA alapítvány; Imre János egyetemi bölcsészettanár 1822. április 1-én kelt végrendeletében Reseta János egyetemi tanár által 2400 pengő forintig kiegészített tőkét hagyományozott, melynek kamataiból két 60 pengő frtnyi segélydíj, és pedig egy pesti és egy egri tanulónak oly módon adatik, hogy először az alapító rokoni, azután született hevesmegyeiek, végre bölcsészettani tanárok fiai részesítendőik élvezetében. Az alapítvány pesti tanulót illető részét, mely jelenleg 3390 forint o. é. áll, a bölcsészeti kar dékánja kezeli, a nevezés a bölcsészeti kart illeti.

SCHWARTNER MÁRTON fennérintett 12. számú alapítványa részben ezen kart is illeti.

43. SCHMIDT JÁNOS ANFAL, néhai budai gyógyszerész, 420 frtból álló alapítványt tett, melynek évi kamatai két szegény sorsu, szorgalmas gyógyszerészethallgató jutalmazására fordítandók. Kezelése és adományozása a bölcsészeti kari dékánt illeti. A tőke jelen állása 1050 forint o. é.

44. THAN KÁROLY, kir. tanácsos és bölcsészeti tanár alapítványa 1876. évi augusztus 31-én kelt alapítólevele szerint 525 frtból áll, melyet újabban az alapító 1000 frttal öregbített; jelen állása 1900 frt, melynek kamatai minden negyedik évben, midőn a rectori méltóság sora a bölcsészeti karon van, nyílt pályázat alakjában, váltakozva a természettan és vegytan köréből hirdetett és jutalomra érdemeseknek ítélt munkálatok díjazására fordítatnak, és melyre kizárólag budapesti egyetemi hallgatók pályázhatnak. A nevezés a bölcsészeti kart, a kezelés a nagyságos rector felügyelete alatt álló pénztárt illeti.

45. MARGÓ TIVADAR, a cs. Lipót-rend lovagja, bölcsészeti tanárnak rectorisége és az egyetem újjalakíttatásának százados évfordulója alkalmából tett alapítványa, 1880. évi május 13-án kelt alapító levele szerint 1000 frtból áll, melynek kamatai minden II-ik évben nyílt pályázat alakjában, váltakozva az állattan és növénytan köréből hirdetett és jutalomra érdemesnek ítélt munkálatok díjazására fordítatnak, és melyre kizárólag budapesti egyetemi hallgatók pályázhatnak. A nevezés a bölcsészeti kart, a kezelés a nagyságos rector felügyelete alatt álló pénztárt illeti.

46. PAULER TIVADAR, val. belső t. tanácsos, volt m. kir. igazságügyi minister stb., azon alkalomból, midőn 1882. október 20-án mint a budapesti kir. tud. egyetemen félszázaddal előbb bölcsészettudorra történt felavattatásának emlékeül, dísz-jubiláris oklevéllel tiszteltetett meg, 500 frtból álló alapítványt tett, melynek kamataiban minden 4-ik évben oly szegény bölcsészettudor-jelölt részesül, ki a tanfolyamot a budapesti kir. m. tud. egyetemen végezte és különös szorgalmat, kifogástalan erkölcsi viseletet tanúsított és szigorlata főtárgyául a bölcsészeti vagy történelmet választja. A nevezés a bölcsészeti kart, a kezelés a nagyságos rector felügyelete alatt álló pénztárt illeti.

47. MARGÓ TIVADAR, a cs. Lipótrend lovagja, bölcsészeti ny. r. tanár s az egyetem volt rectora azon alkalomból, midőn 1884. szept. 24-én mint a bpesti kir. tud. egyetemen félszázaddal előbb bölcsészettudorra történt felavattatásának emlékeül dísz-jubiláris oklevéllel tiszteltetett meg, 500 frtból álló alapítványt tett, melynek kamataiban minden 4-ik évben oly szorgalmas és jó magaviseletű szegényebb sorsu bölcsészettudor-jelölt részesül, ki tanfolyamát a budapesti kir. tud. egyetemen végezvén, szigorlata főtárgyául a természettudományok bármely ágát választja s azt kiváló sikerrel teszi le. A nevezés a bölcsészeti kart, a kezelés a nagyságos rector felügyelete alatt álló pénztárt illeti.

48. LYKA EMIL, bpesti polgár az egyetemen töltött tanidejének emlékeül 1884. nov. 12-én 500 frtból álló alapítványt tett, melynek

kamataiban minden 5-ik évben a legszorgalmasabb és jó erkölcsű bölcészethallgató részesül. Jelen állása 500 frt. A nevezés a bölcészeti kart, a kezelés a nagyságos rector felügyelete alatt álló pénztárt illeti.

49. BUJANOVITS, szül. KOPPI BORBÁLA, 2233 frtos végrendeleti alapítványa, mely jelenleg 2450 frt tőkéből áll, melynek kamatait a hagyományozó öcsse, Koppi Béla, illetve Koppi Laura, élvezi, ennek elhunytaival azonban a hagyaték, valamint annak jövedelme az egyetemet fogja illetni.

50. ARENSTEIN JÓZSEF, bölcészetdoctor, azon alkalomból, midőn 1887. szeptember 10-én, mint a budapesti tudomány-egyetemen felszázaddal előbb bölcészettudorrá történt felavattatásának emlékeül jubiláris díszoklevéllel tiszteltetett meg, 1000 frt névértékű 4%-os magyar arany-járadékkötvényből álló alapítványt tett, melynek kamatai évenként a természettudományi főtanuszakokból, még pedig felváltva a természettan, mennyiségtan, vegytan, ásványtan, állattan és a növénytanból kitüzendő pályakérdések jutalmazására fordítatnak. A nevezés a bölcészeti kart, a kezelés a nagyságos rector felügyelete alatt álló pénztárt illeti.

51. MARGÓ TIVDAAR, Lipót-rend lovagja, bölcészetkari ny. r. tanár, az egyetem volt rectora. 1890. június 24-én, mint felszázaddal előbb orvostudorrá történt felavattatása emlékeül 500 frtból álló alapítványt tett, melynek kamatai minden 2-ik évben felváltva a leíró boncztanból és az összehasonító boncztan köréből, az orvosi és bölcészeti kar által kitüzendő pályadíjak jutalmazására fordítandó.

A kezelése a rector felügyelete alatt álló pénztárt, a nevezés pedig fölvaltva az orvosi és bölcészet-tudományi karokat illeti.

52. A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA 1892. évi november hó 22-én tartott összes ülésében elhatározta, hogy a kiadásában megjelent Nyelvtörténeti Szótár és a „Monumenta Hungariae Historica”-nak minden évben egy-egy osztályát kitüzi jutalmúl a *budapesti*, *kolozsvári* és *zágrábi* egyetemek egy-egy (a nyelvtudomány, illetőleg történelemmel foglalkozó) *hallgatója* számára, a kit az illető kar szaktanárai a kitüntetésre mint legmértöbbet ajánlani fognak. A jutalom odaítélése (1893-tól kezdve) minden évben a nagygyűlésen fog kihirdettetni.

Minden évben a márcziusi kari ülésen a magyar történelemnek egyik, a magyar történelemnek másik, az oklevéltannak, az újkori, a középkori s végül az ó-kori egyetemes történelemnek tanára, évenként az előadott sorrendben, pályázat nélkül, javaslatot tesz arra nézve, hogy tanítványai közül kit tart legmértöbbnek a kitüntetésre. A kar a javaslat alapján határoz s határozatát közli a Magyar tud. Akadémiával.

Egyetemi egyletek alapértékei.

53. Az egyetemi kör alaptőkéje áll 2.000 frt államkötvényekből és 6 drb. tiszaszabályozási szegedi sorsjegyből.

54. A joghallgatókat segítő-egyesület alapvagyonát képezi 47.700 forint n. é. állami és 10.000 forint n. é. magánkötvény.

55. Az orvostanhallgatókat segítő-egyesület alaptőkéje áll 34.200 forint n. é. államkötvényekből.

56. A bölcsészethallgatókat segítő-egyesület alaptőkéjét képezi 8.600 forint n. é. állami értékpapír.

57. A gyógyszerészet-hallgatókat segítő-egyesület alapvagyoná 31.000 forintra rug állami értékpapirokban.

58. Az egyetemi kórházak egyletének vagyona áll jelenleg 34.900 forint n. é. államkötvényből.

59. A keletkezöben levö „Mensa Academica“ vagyona áll 29.046 forint 10 krból.

A kir. magyar tud. egyetem szolgálatainak személyzeti állományáról.

1. Központi szolgálók.

Rima Gábor, rectori pedellus. *Egyetemi központi épület.*

Sumlicz Mihály, hittud. kari pedellus. *Zöldfa-utca 27. sz.*

Erős József, jogkari pedellus. *Egyetemi központi épület.*

Steiner Antal, orvoskari pedellus. *Bástya-utca 19. sz.*

Kompfi Jenő, bölcsészeti kari pedellus. *Egyetemi központi épület.*

Svacsuk József, házmester, egyszersmind quaesturái szolgálatainak vezetője. *Egyetemi központi épület.*

Pfliegler Antal, fűtőszolga. *Egyetemi központi épület.*

Gál Mátyás, jogkari segédszolga. *Egyetemi központi épület.*

Szabó Zsigmond, jogkari segédszolga. *Egyetemi központi épület.*

Prábiez Fülöp, orvoskari segédszolga. *Üllői-út 28. sz.*

Rajzó József, bölcsészeti kari segédszolga. *Egyetemi központi épület.*

Primusz Adolf, egyházfi. *Egyetemi központi épület.*

2. Kapusok.

Tahin András, *Központi épület.*

Deim István, *Egyetemi könyvtári épület.*

Bokon Pál, *Orvoskari épület, üllői-út.*

Illés Zsigmond, *Növénykert.*

Klekner Miklós, *Természettudományi épület.*

3. Intézeti szolgálók.

I. Az orvosi karnál.

- a) Az I-ső boncz-tani intézetnél: Trummer András, szolga
Benkő Vincze,

- b) A II-ik boncztani intézetnél: Pillein Miklós, szolga.
Kovács Sándor, „
Kovács József, fűtő.
- c) Az élettani intézetnél: Szita Andor, gépész.
Kleckner Lajos, háziszolga.
Péter János, „
- d) Kórboncztani és kórszövettani intézetnél: Jaroskiewitz Nándor,
Székely János.
- e) Az általános kór- és gyógytani intézetnél: Szabó János, műszolga.
- f) Gyógytani intézetnél: Král Ferencz, szolga
Juráskó János, „
- g) I-ső belgyógykórodán: Ortutay István, „
Vas János, „
Hertl István, fűtő.
- h) II-ik belgyógykórodán: Jack Antal, szolga
Tóbiás József „
Szilágyi Ignác, fűtő.
- i) I-ső sebészeti kórodán: Schäffer Pál, szolga
Szallár István, „
Bayer János, „
- k) II-ik sebészeti kórodán: Répásy József, „
Stolz György, „
- l) Szemészeti kórodán: Tremkó Antal, szolga
Molnár József, „
- m) Az első szülészeti kórodán: Schulek Sándorné, szül. Günther Teréz, egyetemi bába.
Lukonics János, szolga.
Német István, „
- n) A II-ik szülészeti kórodán: Schmidt Jozefin, egyetemi bába.
Buda József, szolga.
Jaksa János „
- o) Az orvostörvényszéki intézetnél: Süveg Fer., gépkezelő és fűtő.
Rovádli László, szolga.
Bojás József, „
Timmer János, házmester.
- p) A közegészségtani intézetnél: Szabadszállási János, szolga.
Simon János, „
- q) Az élet- és kórvegytani intézetnél: Szvoboda Venczel, szolga.
- r) A kórszövettani intézetnél: Tertusek József, szolga.
- s) Az elmekórtani intézetnél: Simoné Pál, szolga.

- t) Orvostudományi központi épületi fűtő: Szabó József.
 u) Fogászati intézetnél: Kosik Alajos, szolga.

II. A bölcsészettudományi karnál.

1. A természettani intézetnél: Parázsó Ferencz, szolga.
 Aumann Ádám, „
 Zsiborás Károly, „
2. Az I. vegytani intézetnél: Weber Róbert, gépész.
 Ruzsinszky Lajos, műszolga.
 Mossmayer Gyula, „
 Nagy Károly, házmester.
3. A II. vegytani intézetnél: Springmann Ferencz, műszolga.
 Koleszár Sámuel, szolga
4. A növénytani intézetnél: Kardos Péter, „
 Papp Lajos, „
5. Az állattani intézetnél: Vavrek Gusztáv, praeparator szolga.
 Bende János szolga.
 Pányoki József „
6. Az ásványtani intézetnél: Kovács János, praeparator szolga.
 Benkő József, szolga.
 Szalai Jenő, szolga.
7. Az anthropologiai muzeumnál: Sinkovics János.
8. A palaeontologiai intézetnél: Ferenczi Pál, szolga.
9. A természetrajzi épületben: Tengerdi Ambrus, fűtőszolga.

4. Az egyetemi könyvtárban.

Pertl András, szolga.
 Gelecsics Ignác, „
 Ferenczi József, „
 Majoros Imre, „
 Nagy Pál, „
 Tóth Pál, fűtő.
 Misel Jakab.

5. A gazdasági hivatalnál.

Prazsenka Márton.
 Pollák János.

Az ápolói személyzet száma:
 Az I-ső belgyógykórodán: 10 ápolótestvér (apácza).
 1 kiegészítő ápolónő.

A II-ik belgyógykórodán : 10 ápolótestvér.

1 kisegítő ápolónő.

Az I-ső sebészeti kórodán : 9 ápolótestvér.

1 kisegítő ápolónő.

A II-ik sebészeti kórodán : 2 szolga.

A szemkórodán : 6 ápolónő (világi).

2 kisegítő ápolónő.

Az I-ső szülészeti kórodán : 6 ápolónő.

A II-ik „ „ 4 „

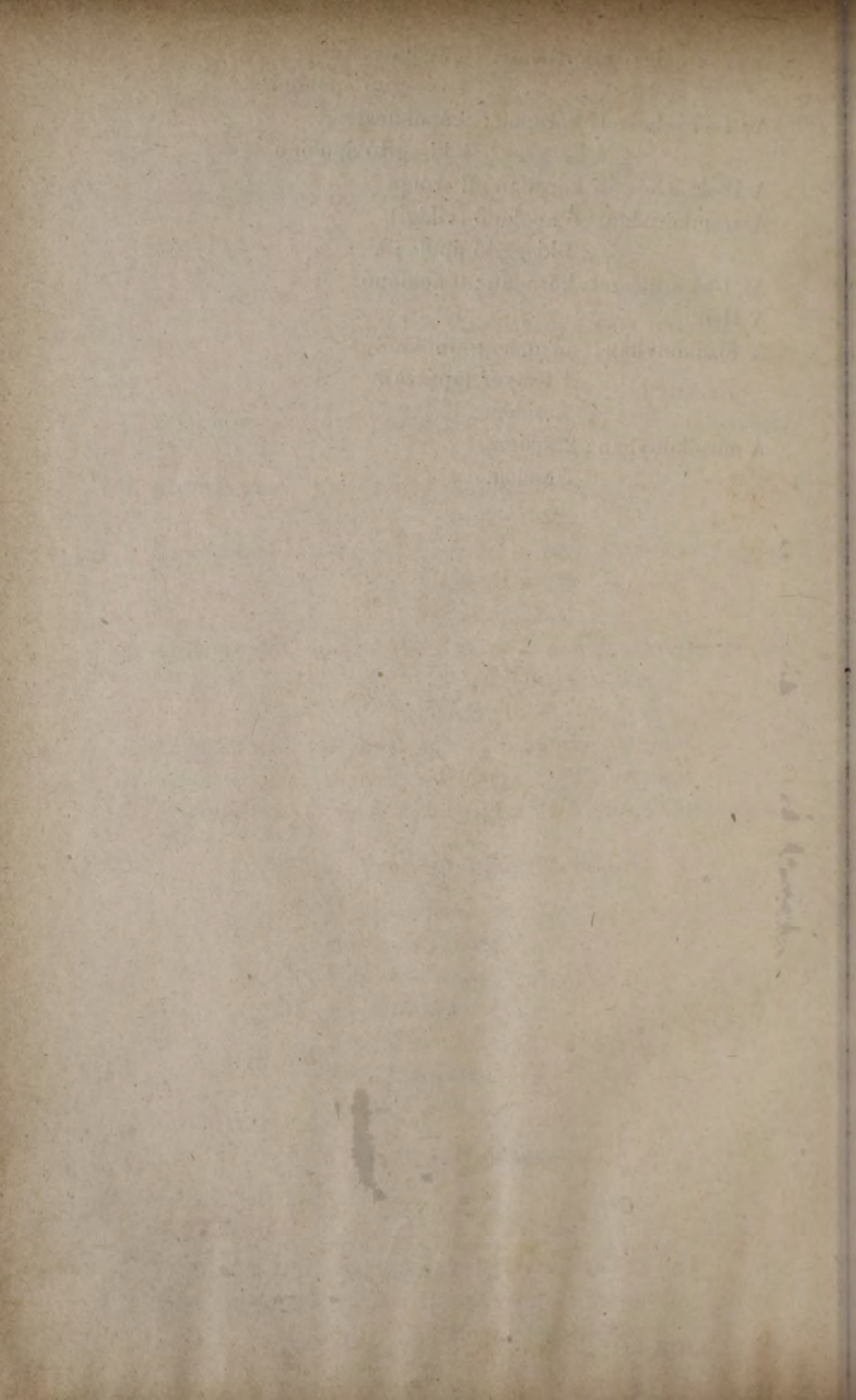
A főzőkonyhán : az apácza-főnöknő.

4 testvér (apácza).

3 cseléd.

A mosókonyhán : 2 apácza.

7 cseléd.

A BUDAPESTI
KIRÁLYI MAGYAR TUDOMÁNY-EGYETEM
TANRENDE

AZ MDCCCXCIV–XCV. TANÉV

ELSŐ FELÉRE.

— 43 —

BUDAPESTEN,
NYOMATOTT A MAGYAR KIRÁLYI EGYETEMI KÖNYVNYOMDÁBAN.
1894.

ELŐADÁSI NYELV.

A hittudományi karban *minden* előadás *latin* nyelven tartatik.

A három világi karban *minden* előadás *magyarul* tartatik. A hol más nyelven is, ez a maga helyén külön ki van téve.

1. Az ő cs. és apost. kir. Felségének 1850. évi július hó 12-én kelt legmagasabb elhatározásával rendszeresített, a volt cs. kir. vallás- és közoktatásügyi ministeriumnak u. a. évi 5697/187. sz. a. kelt ideiglenes rendeletével a pesti egyetemen életbe léptetett leczkepeknek ezen egyetemre nézve megszüntettetnek.

2. Az eddigi leczkepeng helyett a budapesti kir. tud. egyetem valamennyi karain a rendes- és a gyógyszerészhallgatók félévénként 30 frt tandíjat fizetnek.

3. A rendkívüli hallgatók (ide nem számítva a rendes gyógyszerészhallgatókat) ha csak egy tárgyra iratkoznak be és azon tárgy heti óra száma az illető karon kötelezett heti óraszám felét fölül nem haladja, félévénként 10 frtot, ha pedig fölülhaladja, félévénként 15 frtot fizetnek.

Ugyanennyit t. i. félévénként 15 frtot fizetnek azon rendkívüli hallgatók is, kik több tárgyat hallgatnak ugyan, de a hallgatott órák száma az illető karon kötelezett heti óraszám felét túl nem haladja.

Azon rendkívüli hallgatók, kik az illető karon kötelezett heti óraszám felénél többet hallgatnak, az egész tandíjat, azaz félévénként 30 frtot fizetnek.

4. Az 1889. évi 23.802. szám alatt kelt rendeletben megszabott beiratási díj, illetőleg könyvtári illeték változatlan marad.

5. A tandíj az egyetemi quaesturánál fizettetik a beiratkozás alkalmával úgy, mint eddig.

6. A hallgatók a 2. §-ban megállapított tandíjért az egyetemen azon félév alatt hirdetett előadások és gyakorlatok bármelyikére beiratkozhatnak.

7. Minden egyetemi hallgató félévénként kórházdíj czimén 50 krt fizet a beiratás alkalmával.

Az orvosi karban a szülésznői tanfolyam ezentúl is díjmentes.

A folyó félévben az egyetemi könyvtár az olvasó és dolgozó közönség számára d. e. 9—12-ig, d. u. a nagy olvasóterem és hirlapszoba 3—8-ig, a külön dolgozó szobák 3—7-ig vannak nyitva.

Zárva van a könyvtár minden hétfői napon, továbbá husvét, pünkösd és karácsony két ünnepén egész nap, — valamint december 24-én és 31-én délután.

I. HITTUDOMÁNYI KAR.

Alaphittan: a kinyilatkoztatás elmélete s a keresztény vallás igazságának bizonyítása; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 8—9-ig, és, keddet kivéve, ugyanazon napokon d. u. 3—4-ig. Dr. BITA DEZSŐ ny. r. tanár. II. számú tanterem.

Ó-szövetségi történet-ítészeti s régiségtani tanulmányok Salamon király koráig, egybekötve a szentírás vitásabb helyeinek fejtegetésével, nemkülönben úgy általános, mint különös bevezetésekkel a szentiratokba; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 9—10-ig. Dr. BERGER EV. JÁNOS ny. r. tanár. II. sz. tanterem.

Héber nyelv, szövegelemzési gyakorlatokkal; hétfőn és pénteken d. e. 10—11-ig és kedden d. e. 10—12-ig. *Ugyanazon tanár.*
Ugyanott.

Jézus nyilvános életéből kiszemelt részek értelmezése a négy evangéliumból, a görög szöveg nyomán; ezután

Szent Pál apostol levele a rómaiakhoz, fejtegetve ugyancsak a görög szövegből; csütörtök kivételével, minden köznapon d. e. 9-től 10-ig. Dr. BOGNÁR ISTVÁN ny. r. tanár. I. sz. tanterem.

Bevezetés az új-szövetségi szentiratokba; szerdán, pénteken és szombaton d. e. 10—11-ig. *Ugyanazon tanár.*

Szentírási magyarázat; hétfőn d. e. 10—11-ig. *Ugyanazon tanár.*

Az ágazatos hittan első része; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 8—9-ig, kedden 10—11-ig; hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3—4-ig. Dr. KISFALUDY Á. BÉLA ny. r. tanár. I. számú tanterem.

Egyháztörténelem Krisztus születésétől VII. Gergely pápa koráig; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 8-tól 9-ig, és, keddet kivéve, ugyanazon napokon d. u. 3—4-ig. Dr. RAPAICS RAYMOND ny. r. tanár. III. sz. tanterem.

Keresztény kath. erkölcsstan folytatása; az ember végcélja, az erkölcsi világrend, az erkölcsi jó és rossz, a törvények, lelkiismeret, cselekedetek, erények általában; hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 9—10-ig, kedden és szombaton d. e. 9—11-ig, hétfőn és szerdán d. e. 11—12-ig. Dr. BREZNAY BÉLA ny. r. tanár. III. sz. tanterem.

Egyházjog; egyházjogi forrástan és egyházi személyek s javadalmakról; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 8—9-ig, kedden d. e. 10—11-ig. Dr. ASCHENBRIER ANTAL ny. r. tanár. IV. sz. tanterem.

Az egyház alkotmánya és viszonya az államhoz; hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Lelkipásztorságtan; a lelkipásztori hivatalról általában s különösen a próféta i hivatal: az általános tanmód, a kisdedek vallási oktatása, az egyházi szónoklattan és a magánoktatás elmélete; hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 9—11-ig és kedden d. e. 9—10-ig. Dr. KLINGER ISTVÁN ny. r. tanár. IV. sz. tanterem.

Arab nyelvtan, szövegelemzéssel és tárgyi magyarázattal; hétfőn és szerdán d. u. 2—3-ig és pénteken d. u. 3—4-ig. Dr. KANYORSZKY GYÖRGY ny. r. tanár. I. sz. tanterem.

Szjr és khald nyelvtan, szövegelemzéssel és tárgymagyarázattal; hétfőn d. e. 11—12-ig, szerdán d. e. 10—11-ig és pénteken d. u. 2—3-ig. *Ugyanazon tanár.* II. sz. tanterem.

Általános metaphysika; szerdán és pénteken délelőtt 11—12-ig. Dr. KISS JÁNOS magántanár.

A hittudományi előadások az egyetemi központi épület udvari szárnyában tartatnak.

II. JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KAR.

- Magyar közjog.* (Alkotmány.) Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 10—11-ig. Dr. LECHNER ÁGOST ny. r. tanár. VIII. sz. tanterem.
- Magyar közigazgatási jog.* Általános rész és belügyi igazgatás. Hetenkint 4 óra. Hétfőn, kedden, pénteken és szombaton d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* VIII. számú tanterem.
- Egyetemes európai jogtörténet.* Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 8—9-ig. Dr. HAJNIK IMRE ny. r. tanár. VIII. sz. tanterem.
- Jogbölcsezzet.* Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 9—10-ig. Dr. SCHNIERER ALADÁR ny. r. tanár. II. sz. tanterem.
- Magyar polgári törvénykezési rendtartás.* (Birósági szervezet. Ügyfelek. Sommás és rendes eljárás). Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 8—9-ig. Dr. HERCZEGH MIHÁLY ny. r. tanár. I. sz. tanterem.
- Magyar magánjog.* (Bevezetés. Általános rész.) Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 11—12-ig. *Ugyanazon tanár.* II. sz. tanterem.
- Magyar csődtörvény.* Hetenkint 2 óra. Szerdán és szombaton d. e. 12—1-ig. *Ugyanazon tanár.* II. sz. tanterem.
- Ausztriai általános magánjog.* Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 9—10-ig. Dr. SÁGHY GYULA ny. r. tanár. VIII. számú tanterem.
- Az egyházjog nevezetesebb forrásai és a katolikus egyház szervezete,* különös tekintettel hazai egyházi viszonyainkra. Hetenkint 3 óra. Hétfőn, kedden és pénteken, d. e. 8—9-ig. *Ugyanazon tanár.* VII. sz. tanterem.
- Pandekták.* (Általános rész.) Hetenkint 3 óra. Szerdán és szombaton d. e. 8—9-ig. és szombaton d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* VII. sz. tanterem.

- Római jog.* (Bevezetés. Módszertan. Forrástörténet. Institutiók a források exegetikus olvasásával). Hetenkint 8 óra. Minden hétköznap d. e. 9—10-ig, kedden és szerdán d. u. 6—7-ig. Dr. VÉCSEY TAMÁS ny. r. tanár. I. sz. tanterem.
- Magyarország statistikája.* (I. Népszerű statisztika). Hetenkint 4 óra. Hétfőn, kedden, pénteken és szombaton d. e. 9—10-ig. Dr. LÁNG LAJOS ny. r. tanár. IV. sz. tanterem.
- A monarchia kereskedelmi politikája 1850-től napjainkig.* Hetenkint 1 óra. Szerdán d. e. 9—10-ig. Ugyanazon tanár. IV. sz. tanterem.
- Egyházjog.* Hetenkint 5 óra. Naponkint, szombat kivételével, d. e. 8—9-ig. Dr. ANTAL GYULA ny. r. tanár. II. sz. tanterem.
- Ausztriai öröklési jog.* Hetenkint 3 óra. Szerdán, csütörtökön és pénteken d. u. 4—5-ig. Ugyanazon tanár. II. sz. tanterem.
- Az egyházi jog és politika rendszere.* Hetenkint 5 óra. Naponkint, szombat kivételével, d. e. 8—9-ig. Dr. KOVÁTS GYULA ny. r. tanár. III. sz. tanterem.
- Görögkeleti egyházi jog.* Hetenkint 1 óra. Pénteken d. e. 9—10-ig. Ugyanazon tanár. III. sz. tanterem.
- Államszámviteltan,* tekintettel a törvényhatósági és községi számtartásra. Hetenkint 5 óra. Hétfőn, szerdán és csütörtökön d. u. 5—6-ig és pénteken d. u. 5—7-ig. Dr. BOCHKOR KÁROLY ny. r. tanár. VII. sz. tanterem.
- Nemzetgazdaságtan.* (Elmélet.) Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. u. 3—4-ig. Dr. FÖLDES BÉLA ny. r. tanár. II. számú tanterem.
- Részletek a közgazdasági politikából.* Hetenkint 1 óra. Kedden d. u. 4—5-ig. Ugyanazon tanár. I. sz. tanterem.
- Nemzetgazdasági és statisztikai seminarium.* Hetenkint 1 óra. Szerdán d. u. 4—5-ig. Ugyanazon tanár. I. sz. tanterem.
- Magyar magánjog.* (Általános rész.) Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 11—12-ig. Dr. ZSÓGÖD BENŐ nyilv. r. tanár. VII. számú tanterem.
- Magyar magánjogi praktikum.* Döntvénytári esetek fejtegetése. Hetenkint 1 óra. Hétfőn d. e. 12—1-ig. Ugyanazon tanár. V. sz. tanterem.
- Kereskedelmi és váltójog.* Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, délután 4—5-ig. Dr. NAGY FERENCZ ny. r. tanár. V. sz. tanterem.

- Magyar büntetőjog és eljárás.* (Anyagi jog általános része. Perjogi alapelvek.) Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 9—10-ig. Dr. Wlassics Gyula ny. r. tanár. V. sz. tanterem.
- Büntetőjogi seminarium.* (Elméleti gyakorlatok és practicum.) Hetenkint 1 óra. Csütörtökön d. e. 9—10-ig. Ugyanazon tanár. V. sz. tanterem.
- Magyar alkotmány- és jogtörténet.* Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, délelőtt 10—11-ig. Dr. Timon Ákos ny. r. tanár. VII. sz. tanterem.
- Magyar pénzügyi jog.* Hetenkint 4 óra. Hétfőn, kedden, szerdán és szombaton d. e. 10—11-ig. Dr. Mariska Vilmos nyilv. r. tanár. III. számú tanterem.
- A kereskedelem és közlekedés elmélete.* Hetenkint 2 óra. Szerdán d. u. 5—6-ig és csütörtökön d. e. 10—11-ig. Ugyanazon tanár. III. sz. tanterem.
- Politika.* (Alkotmánytan.) Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 11—12-ig. Dr. Concha Győző ny. r. tanár. V. sz. tanterem.
- Társadalomtan.* Hetenkint 2 óra. Csütörtökön d. e. 11—1-ig. Ugyanazon tanár. V. sz. tanterem.
- Közegészségügy.* Hetenkint 2 óra. Csütörtökön délelőtt 11—1-ig. Dr. Fodor József orvoskari ny. r. tanár. III. sz. tanterem.
- Telekkönyvi rendtartás magyarázata.* Hetenkint 2 óra. Hétfőn és pénteken d. u. 3—4-ig. Dr. Csillag Gyula czimz. nyilv. rk. tanár. IV. sz. tanterem.
- Büntetőjog.* (Általános tanok.) Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 11—12-ig. Dr. Fayer László czimz. nyilv. rk. tanár. III. sz. tanterem.
- Bűnvádi eljárás.* Hetenkint 3 óra. Kedden, szerdán és pénteken d. u. 5—6-ig. Ugyanazon tanár. V. sz. tanterem.
- Büntetőjogi seminarium.* Hetenkint 2 óra. Hétfőn és csütörtökön d. u. 5—6-ig. Ugyanazon tanár. V. sz. tanterem.
- Kereskedelmi vételről.* Hetenkint 2 óra. Kedden és pénteken d. u. 6—7-ig. Dr. Neumann Ármin czimz. nyilv. rk. tanár. V. sz. tanterem.
- Nemzetközi jog.* Hetenkint 3 óra. Hétfőn, kedden és szerdán d. e. 11—12-ig. Dr. Csarada János czimz. nyilv. rk. tanár. I. sz. tanterem.

- A nemzetközi jog története.* Hetenkint 2 óra. Kedden és szerdán d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* IV. sz. tanterem.
- Észjogi előadások.* Hetenkint 1 óra. Hétfőn d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* IV. sz. tanterem.
- Jogbölcselet.* A jog alakulásának és fejlődésének törvényei és visszavezetésök elemi okokra. Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 9—10-ig. Dr. PIKLER GYULA czimz. ny. rk. tanár. VII. sz. tanterem.
- Jogbölcseleti seminarium.* (Jogbölcseleti és összehasonlító jogtudományi dolgozatok.) Hetenkint 2 óra. Később meghatározandó időben. *Ugyanazon tanár.*
- Római jogi practicum.* Kezölök számára. (Az Institutiók kiegészítéséül.) Hetenkint 2 óra. Később meghatározandó időben. Dr. SCHWARTZ GUSZTÁV czimz. nyilv. rk. tanár.
- Bevezetés a nemzetgazdaságtanba.* Hetenkint 1 óra. Pénteken d. e. 8—9-ig. Dr. RÁTH ZOLTÁN czimz. nyilv. rk. tanár. V. sz. tanterem.
- Igazságügyi statisztika.* (Különös tekintettel a bűnügyi statisztikára.) Hetenkint 1 óra. Szerdán d. e. 8—9-ig. *Ugyanazon tanár.* V. sz. tanterem.
- Morálstatisztika.* Hetenkint 2 óra. Kedden és szombaton d. u. 2-től 3-ig. Dr. DOBRÁNSZKY PÉTER m.-tanár IV. sz. tanterem.
- Közgazdasági statisztika.* (Összehasonlító módon.) Hetenkint 2 óra. Csütörtökön d. u. 2—4-ig. *Ugyanazon tanár.* IV. sz. tanterem.
- Törvénytörökön orvostan.* Hetenkint 2 óra. Csütörtökön d. e. 9—11-ig. Dr. CSATÁRY LAJOS magán-tanár. XII. sz. tanterem.
- Egyházi törvényhozás.* Hetenkint 1 óra. Csütörtökön d. u. 4—5-ig. Dr. MELICHÁR KÁLMÁN magántanár. IV. számú tanterem.
- Magyar bünvádi eljárási jog.* Hetenkint 3 óra. Kedden, szerdán és pénteken d. e. 8—9-ig. Dr. BALOGH JENŐ m.-tanár. IV. sz. tanterem.
- Büntetőjogi practicum és dolgozatok a büntetőjog és börtönügy köréből.* Hetenkint 1 óra. Csütörtökön d. e. 8—9-ig. *Ugyanazon tanár.* IV. sz. tanterem.
- Agrár kérdések.* Hetenkint 1 óra. Csütörtökön délelőtt 8—9-ig. Dr. PÓLYA JAKAB m.-tanár. VIII. számú tanterem.
- Werböczy Hármaskönyvének ismertetése és magyarázata.* Hetenkint 1 óra. Csütörtökön d. e. 8—9-ig. Dr. CSIKY KÁLMÁN magántanár. V. sz. tanterem.

Iparpolitika. Hetenkint 2 óra. Kedden és szerdán d. u. 4—5-ig.

Dr. KOVÁCS GYULA magántanár. III. sz. tanterem.

A kegyuri jog. Hetenkint 3 óra. Hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 3—4-ig. Dr. REINER JÁNOS m.-tanár. V. sz. tanterem.

A római jog alaptana. (Personae, res, actiones.) Hetenkint 2 óra. Később meghatározandó időben. Dr. HOFFMANN JÓZSEF m.-tanár.

A római jog alaptanai. Hetenkint 2 óra. Később meghatározandó időben. Dr. KAJUCH MÁRTON m.-tanár.

Közgazdaságtan. (Elmélet.) Hetenkint 5 óra. Később meghatározandó időben. Dr. MANDELLO GYULA m.-tanár.

Sociologia. Hetenkint 1 óra. Később meghatározandó időben. Ugyanazon tanár.

Előadást nem tartanak:

Dr. HERICH KÁROLY, Dr. KÓRÓSSY JÓZSEF és Dr. GOSZTHONY MIHÁLY magántanárok.

III. ORVOS-SEBÉSZTUDOMÁNYI KAR.

I. Boncztani tudományok.

Leiró- és tájboncztan; hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken (ez utóbbi napon fejlődéstani rész) d. e. 11— $\frac{1}{2}$ 1-ig.

(Boncztani épület, I. em. tant.) Dr. MIHÁLKOVICS GÉZA ny. r. t.

Gyakorlati boncztan; naponta, vasárnap kivételével, egész napon át. (Heti 6 óra.) (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Leiró- és tájboncztan, kapcsolatosan a szövettannal és fejlődéstannal; hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken d. e. 11— $\frac{1}{2}$ 1-ig. (Boncztani épület II. emeleti tanterem.) Dr. THANHOFFER LAJOS ny. r. tanár.

Tájboncztan. Törzs- és végtagok. Kedden d. u. $2\frac{1}{2}$ —4-ig. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Gyakorlati boncztan; naponta, vasárnap kivételével, egész napon át. (Heti 6 óra.) (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Önálló szövettani kutatások; vasár- és ünnepnapokat kivéve, egész napon át. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Jegyzet. Erre korlátolt számban és csakis orvosok vagy olyan hallgatók vétetnek fel, a kik kimutatják, hogy a szövettani technikát már elsajátították.

Szövettan, mikroskopi készítmények bemutatásával; kedden és csütörtökön d. u. 4—5-ig. (Muzeum-körút, 4. szám. Állattani intézet.) Dr. MARGÓ TIVADAR bölcsészeti nyilv. r. tanár.

Szövettani gyakorlatok; pénteken délután 2—6-ig. (Heti 4 óra.) (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

II. Élettani tudományok.

Kísérleti élettan; hétfőtől péntekig, d. e. 8—9-ig. (Heti 5 óra.) (Élettani intézet. Eszterházy-utca 5. sz.) Dr. KLUG NÁNDOR ny. r. tanár.

Élettani gyakorlatok és demonstrációk kezdők számára; hétfőtől péntekig, d. e. 11—1-ig. (Heti 10 óra.) (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Élettani önálló buvárlatok; hétfőtől péntekig egész napon át és szombaton délig. (Heti 10 óra.) (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Jegyzet. Ez utóbbi tárgyra csak az élettani, illetőleg szövettani eljárásokban és eszközök kezelésében jártas orvosdoctorok vagy előbbre haladt orvostanhallgatók vétetnek fel korlátolt számban. (Lásd alább: élettani intézet.)

III. Kórboncztani tudományok.

Elméleti kórboncztan; hétfőn, kedden, szerdán; csütörtökön és pénteken d. e. 12—1-ig. (Kórboncztani intézet, Mária-utca 47. sz.) Dr. PERTIK OTTÓ helyettes tanár.

Gyakorlati kórboncztan; csütörtökön és pénteken d. u. $3/4$ — $3/4$ -ig, szombaton 12—1-ig. (Stáhlly-utca, Rókus-kórház bonczterme.) *Ugyanazon tanár.*

Gyakorlati kórszövettan; egész napon át, az 1—3 óráig tartó időben s vásár- és ünnepnapok kivételével. (Heti 10 óra.) (Mária-utca 47.) *Ugyanazon tanár.*

Elméleti kórszövettan; hétfőn délután 2—3-ig és csütörtökön d. u. 4—6-ig. (Üllői-úti köz-kórház.) Dr. PERTIK OTTÓ nyilv. rendk. tanár.

Bevezetés a bacteoriológiai módszerekbe; heti 2 óra, hétfőn és pénteken d. u. 6—7-ig. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Bacteoriológiai vizsgálatok, előrehaladottabbak számára. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

IV. Kór- és gyógytan; orvosi történelem.

Általános kórtan; kedden és csütörtökön d. e. 9— $1/2$ —11-ig, szombaton d. e. 9—11-ig. (Orvoskari központi épület, III. emelet.) Dr. HÖGYES ENDRE ny. r. tanár.

Önálló kór- és gyógytani buvárlatok; szombat és vasárnap kivételével, naponként reggeltől estig. A vizsgálatok áttekintése hetenként többször. (Heti 6 óra) (Az általános kór- és gyógytani tanszék külön laboratoriumi helyiségében.) *Ugyanazon tanár.*

Jegyzet. E tárgyra csak olyan orvosdoctorok vagy előbbre haladt orvostanhallgatók vétetnek fel korlátozott számban, kik az állati ép vagy kóros szövetek mikroszkopozásában, a physikai, chemiai és phisiologicaliai eszközök kezelésében járatosak. (L. alább: Ált. kór- és gyógytani intézetnél.)

Élet- és kórvegytan; szerdán és csütörtökön d. u. 5— $\frac{1}{2}$ 7-ig. (Orvoskari központi épület III. em.) Dr. PLÓSZ PÁL ny. r. tanár.

Húgvizsgálat; pénteken d. u. 5—7-ig. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Laboratoriumi gyakorlatok; naponta egész napon át (heti 6 óra). (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Az ó-kori orvostudomány története; hétfőn és pénteken d. u. 5—6-ig. (Az I. belgyógy. klinika kisebb tantermében.) Dr. PURJESZ ZSIGMOND m.-tanár.

V. Gyógyszerisme és gyógyszerhatástan.

Gyógyszerisme; orvosnövendékek számára. Hétfőn és szerdán d. e. 9— $\frac{1}{2}$ 11-ig. (Gyógyszertani intézet.) Dr. BÓKAI ÁRPÁD ny. r. tanár.

Gyógyszerisemi gyakorlatok, orvosnövendékek számára. (Hetenkint 10 óra.) Szombat kivételével d. u. 3—5-ig. Csoportokban. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Méregtan; szombaton d. e. 9—11-ig. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Gyógyszerisme, gyógyszerésznövendékek számára. Kedden és pénteken d. e. $\frac{1}{2}$ 10—11-ig, szombaton d. e. 9—11-ig. (Heti 5 óra.) *Ugyanazon tanár.*

Ásványtan, különös tekintettel hazai ásványvizeinkre; szombaton d. u. 3—4-ig. (I. belgyógy. kóroda kisebb terme.) Dr. HASENFELD MANÓ m.-tanár.

Általános gyógyszerésztan; szombaton d. u. 3—5-ig. (Gyógyszertani tanterem központi orvoskari épület.) Dr. TÓTH LAJOS m.-tanár.

VI. Közegészségtan.

Közegészségtan; (pótló előadások: járványtan, orvosi rendészet, közegészségügyi statisztika); kedden és szombaton d. u. 2—4-ig. (Eszterházy-utca 5. sz. Közegészségtani intézet.) Dr. FODOR JÓZSEF nyilv. rend. tanár.

Közegészségtan gyógyszerészek számára; kedden és szombaton d. u. 4— $\frac{1}{2}$ 6-ig. (Eszterházy-utca 5. sz. Közegészségtani tanterem.) *Ugyanazon tanár.*

Laboratoriumi dolgozatok, előrehaladottabbaknak; naponként d. e. (Heti 5 óra.) (Közegészségtani intézet.) *Ugyanazon tanár.*

Orvosi statisztika, (hetenként 1 óra); szombat d. u. 3—4-ig. (Fehérkereszt-egyesület intézetében VI. Mozsár-utca 16. sz.) Dr. SZALÁRDI MÓR m.-tanár.

VII. Belső bajok kór- és gyógytana.

Különös kór- és gyógytan s kórodai előadások; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 8—10-ig. (I. belgyógyászati kóroda.) Dr. KORÁNYI FRIGYES ny. r. tanár.

Különös kór- és gyógytan s kórodai előadások; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 8—10-ig. (II. belgyógyászati kóroda.) Dr. KÉTLI KÁROLY ny. r. tanár.

Az elmebetegségek kór- és gyógytana; (előadások a központi idegrendszer bonczati szerkezete- és működéséről); csütörtökön d. u. 2—4-ig. (Szt.-János-kórház elmebeteg megfigyelő osztálya, Nagy-Rókus-utca 20. sz.) Dr. LAUFENAUER KÁROLY ny. r. tanár.

Laboratoriumi munkálatok a központi idegrendszer ép- és kór-szövettanából; naponként, később meghatározandó órákban és korlátozott felvétellel. (Heti 6 óra.) (Üllői-út, orvoskari telep, központi épület, földszint.) *Ugyanazon tanár.*

Idegbetegségek kór- és gyógytana; szerdán d. e. 12—1-ig és szombaton d. u. 5—6-ig. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Hasonszenvi különös kór- és gyógytan s kórodai előadások; hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 9—11-ig. (Rókus-kórház 24. és 46. sz. kórtermeiben.) Dr. BAKODY TIVADAR ny. rk. tanár.

Idegkórtan; csütörtökön és pénteken d. u. 5— $\frac{1}{2}$ 7-ig. (A II. belklinikai tantermében.) Dr. JENDRASSIK ERNŐ ny. rk. tanár.

A hasbetegségek kór- és gyógytana, fekvő és járó betegek bemutatásával; csütörtökön és vasárnap d. e. 8—9 $\frac{1}{2}$ -ig. (Izraelita új kórház.) Dr. STILLER BERTALAN ny. rk. tanár.

Hasbetegségek kór- és gyógytana, hasbetegek bemutatásával; vasárnap és csütörtökön d. e. 10—11-ig. (Rókus-kórház hasbeteg osztályán.) Dr. MÜLLER KÁLMÁN ny. rk. tanár.

Gyermekgyógyászat (heti 3 óra); szerdán és csütörtökön d. u. 3— $\frac{1}{2}$ 5-ig. (Stephania-gyermekkórház, Üllői-út 72—74. szám.)
Dr. BÓKAI JÁNOS ny. rk. tanár.

A hasiüri szervek kór- és gyógytana; csütörtökön és vasárnap d. e. 9—10-ig (Rókus-kórház II. orvosi osztály.) Dr. ÁNGYÁN BÉLA ny. rk. tanár.

Idegkór- és gyógytan betegek bemutatásával; kedden, csütörtökön és szombaton d. u. 5—6-ig. („Ált. polyklinikai egyesület” rendelő intézetében. Dohány-utca 31.) Dr. TAKÁCS ENDRE m.-tanár.

Elméleti és gyakorlati orr- és gégetükrözés; hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 5—6-ig. (I. belgyógyászati kóroda.) Dr. IRSAI ARTHUR m.-tanár.

Az orr-, torok- és gégebajok kór- és gyógytana, orr- és gégetükrözési gyakorlatokkal; háromszor hetenkint: hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 5—6-ig. (II. belkóroda tanterme s gégegyógyászati ambulatoriuma.) Dr. ÓNODI ADOLF m.-tanár.

Gyermekgyógyászat, különös tekintettel az újszülöttek és csecsemők élettani és kóros viszonyaira; kedden d. u. 5—6-ig. (I. szül. klinika tantermében, Mária-utca 31. sz.) Csütörtökön és vasárnap d. e. 11—12-ig. (Ált. polyklinika. Dohány-utca 31. sz.)
Dr. ERŐSS GYULA m.-tanár.

Physikalís vizsgálati módszerek; vasárnap és csütörtökön d. e. 8—9-ig, kedden d. u. 6—7-ig. (I. belgyógyászati kóroda.)
Dr. STERN SAMU m.-tanár.

A szív- és tüdőbetegségek tana; hetenkint 2 óra; hétfőn és kedden d. u. 6—7-ig (II. belgyógyászati klinika tanterme.) Dr. BENCZUR DÉNES m.-tanár.

Az elmekórtan, a lipótmezei orsz. tébolyda beteganyagának felhasználásával; vasárnap d. e. 10—12-ig. (Lipótmezei orsz. tébolyda.) Dr. SALGÓ JAKAB m.-tanár.

Az emésztési szervek bántalmái; csütörtökön és vasárnap d. e. 8—10-ig (I. belkóroda.) Dr. HIRSCHLER ÁGOSTON, m.-tanár

Idegkór- és gyógytan; kedden és pénteken d. u. 5—6-ig. (Orvostudományi központi épület, földszint, balra az elme- és idegkórtani klinika szövettani dolgozójában.) Dr. SCHAFFER KÁROLY m.-t.

Kísérleti és gyakorlati idegkórtan; (hetenkint 2 óra); kedden és pénteken d. u. 5—6-ig. (I. belgyógyászati kóroda.) Dr. KORÁNYI SÁNDOR m.-tanár.

- Gyermekgyógyászat* (heti 2 óra); hétfőn és csütörtökön d. u. 4—5-ig.
(Szt.-János-kórház.) Dr. SZONTAGH FELIX m.-tanár.
- A mellkasi szervek betegségeinek kór- és gyógytana*; csütörtökön és vasárnap délelőtt 8—9-ig. (I. belklinika kisebb tanterme.)
Dr. TERRAY PÁL m.-tanár.

VIII. Sebészet.

- Gyakorlati sebészet s kórodai előadások*; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 10—12-ig. (I. sebészeti kóroda.)
Dr. KOVÁCS JÓZSEF ny. r. tanár.
- Sebészeti műtétan*, mutaványokkal hullán; hétfőn és szerdán d. u. 5— $\frac{1}{2}$ 7-ig, csütörtökön d. e. 10—12-ig. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*
- Gyakorlati sebészeti s kórodai előadások*; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 10—12-ig. (II. sebészeti klinika Szt.-Rókus-kórház, I. sebészeti oszt.) Dr. RÉCZEY IMRE ny. r. tanár.
- A fej és nyak sebészeti bántalmairól* (különös tekintettel az orr- és gégetükrészetre); csütörtökön és vasárnap d. e. 10—12-ig. (Szt. Rókus-kórház II. sebészeti osztály 21. sz.) Dr. NAVRATIL IMRE ny. r. tanár.
- Elméleti és gyakorlati fülgyógyászat*; csütörtökön és vasárnap d. e. 9—12-ig. (Rókus-kórház fülbeteg osztályán.) Dr. BÓKE GYULA ny. rk. tanár.
- Testgyógyászat*, elméletileg és gyakorlatilag; vasárnap d. e. 9—12-ig. (Kerepesi-ut 52. sz., testgyógyászati intézet.) Dr. DOLLINGER GYULA ny. rk. tanár.
- Fogászati poliklinikum*, részletes kór- és gyógytan; csütörtökön és szombaton d. u. 5— $\frac{1}{2}$ 7-ig. (Üllői-ut, fogászati intézet.)
Dr. ÁRKÓVY JÓZSEF ny. rk. tanár.
- Fogászati műtétan* (conservatio); kedden d. u. 5—7-ig. (Ugyanott.)
Ugyanazon tanár.
- Sebészeti műtétan*; kedden és pénteken d. u. 5 $\frac{1}{2}$ —7-ig; (később meghatározandó helyen.) Dr. VEREBÉLY LÁSZLÓ m.-tanár.
- A sérvek kór- és gyógytana*, betegek bemutatásával; csütörtökön és vasárnap d. e. 9— $\frac{1}{2}$ 11-ig. (A pesti izr. kórház sebészeti osztályán.) Dr. BÁRON JÓNÁS m.-tanár.
- A sebész első teendői*; csütörtökön, d. e. 8—10-ig. (II. sebészeti klinika. Szt. Rókus-kórház.) Dr. PUKY ÁKOS m.-tanár.

- Egyetemes fogtan és foggyógyászat*; pénteken d. u. $\frac{1}{2}6$ — $\frac{1}{2}7$ -ig.
(Előadási hely Gizella-tér 2.) Dr. ISZLAI JÓZSEF m.-tanár.
- Általános sebészeti kór- és gyógytan*, mutatóványok és gyakorlatokkal; csütörtökön és vasárnap d. e. 10 — $\frac{1}{2}12$ -ig. (Üllői-uti új közkórház A) pavillon.) Dr. JANNY GYULA m.-tanár.
- Elméleti és gyakorlati fülgyógyászat*; csütörtökön és vasárnap d. e. 10 — 11 -ig. (Polyklinikán, Dohány-utca 31.) Dr. LICHTENBERG KORNÉL m.-tanár.
- A húgy- és ivarszervek sebészi bántalmái*; csütörtökön d. e. 10 — $\frac{1}{2}12$ -ig. (Szt. Rókus-kórház húgy és ivarszervi osztályán) és vasárnap d. e. 10 — $\frac{1}{2}12$ -ig. (Az első sebészeti kóroda műtőintézetében.) Dr. BAKÓ SÁNDOR m.-tanár.
- Sebészi műszertan és köttan*; csütörtökön és vasárnap délelőtt 10 — $\frac{1}{2}12$ -ig. (I. sebészeti kóroda tantermében.) Dr. SZÉNÁSSY SÁNDOR magántanár.
- A hekkologia (fekélytan) és a sebek kezelésének tana*, betegbemutatókkal; vasárnap és csütörtökön d. e. $\frac{1}{2}9$ — 10 -ig. (I. sebészeti kóroda.) Dr. SCHÄCHTER MIKSA m.-tanár.
- A csontok és ízületi sebészi bántalmak kór- és gyógytana*, betegbemutatókkal és műtési gyakorlatokkal; csütörtökön és vasárnap d. e. 8 — $\frac{1}{2}10$ -ig. (II. sebészeti klinika Szt. Rókus-kórház.) Dr. BARTHA GÁBOR m.-tanár.
- A csontok és ízületi bántalmak sebészete*, betegbemutatókkal; vasárnap d. e. 8 — 9 -ig és csütörtökön d. e. 8 — 10 -ig. (Kún-utca 4. sz., új dologházi fiókkórház.) Dr. HABERERN JONATHÁN PÁL m.-tanár.
- A fogak kór- és gyógytana*; hétfőn d. u. 6 — 7 -ig, csütörtökön d. e. 8 — 9 -ig. (Poliklinika, Dohány-utca 31. szám.) Dr. ROTHMAN ÁRMIN m.-tanár.

IX. Szemészet.

- Elméleti és gyakorlati szemészet*; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 10 — 12 -ig. (Szemészeti klinika, Üllői-út 26.) Dr. SCHULEK VILMOS ny. r. tanár.
- Szemészeti műtéttan*; kedden, csütörtökön és szombaton d. e. 10 — 11 -ig. Heti 3 óra. (Rókus-kórház szemészeti osztály.) Dr. SIKLÓSSY GYULA magántanár.

A látószerv kórbonczatana; bemutatásokkal. 2-szer hetenkint, vasárnap és csütörtökön d. e. 11—12-ig. (Ált. poliklinika helyiségében.) Dr. GOLDZIEHER VILMOS magántanár.

Elméleti és gyakorlati szemtükrészet; heti 4 óra; csütörtökön és vasárnap d. e. 10—12-ig. (A pesti izr. kórház szembeteg osztályán.) Dr. SZILY ADOLF m.-tanár.

Szemoperálások elméletileg és gyakorlatilag; hétfőn, kedden, szerdán d. e. 7—8-ig. (II. bonczatani intézet tanterme.) Dr. OTTAVA IGNÁCZ magántanár.

Szemvizsgálás gyakorlati módszerei: *Szemtükrészes* változó csoportokkal, csütörtökön d. e. 10—12-ig. *Látásvizsgálás*, vasárnap d. e. 10—11-ig. (Egyetemi szemkliniká.) Dr. CSAPODY ISTVÁN magántanár.

Szemészeti műtéttan gyakorlatokkal; csütörtökön és vasárnap d. e. 8— $\frac{1}{2}$ 10-ig. (Egyetemi szemkóroda.) Dr. FEUER NÁTHÁN m. tanár.

X. Szülészet és nőgyógyászat.

Elméleti és gyakorlati szülészet és gynaekologia; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 8—10-ig. (I. szül. kóroda Mária-utca 31.) Dr. KÉZMÁRSZKY TIVADAR ny. r. tanár.

Szülészeti műtéttan; kedden d. u. 4—5-ig. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Nőgyógyászat és szülészeti poliklinikum, olyanok számára, kik a szülészetet már egy féléven át hallgatták; a nőgyógy. kedden és szerdán d. e. 8—10-ig. A szülészeti poliklinikum csoportokban, később meghatározandó időben. Heti 4 óra. (VIII. ker., Röck-Szilárd-utca 35. sz.) Dr. TAUFFER VILMOS ny. r. tanár.

A méh és járulékainak lobos folyamatairól; csütörtökön és vasárnap d. e. 9—10-ig. (Szt.-Rókus kórház szülészeti és nőgyógy. osztályán, II. em. 35. sz.) Dr. ELISCHER GYULA magántanár.

Szülészeti műtéttan; szerdán d. u. 6—8-ig. (I. szül. és nőgyógy. kóroda tantermében. Mária-utca 31.) Dr. LIEBMANN MÓR magántanár.

Szülészeti műtételek tana; csütörtökön d. u. 5—7-ig. (I. szül. és nőgyógy. kóroda. Mária-utca 31.) Dr. BÁRSONY JÁNOS m.-tanár.

Nőgyógyászati műtéttan; pénteken és szombaton d. e. $\frac{1}{2}$ 9—10-ig. (II. sebészeti kóroda. Szt.-Rókus kórház.) Dr. DIRNER GUSZTÁV magántanár.

XI. Törvénytörvényes orvostan.

Törvénytörvényes orvostan; heti 5 óra. Hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 12—1-ig. (Törvénytörvényes orvostani intézet, IX. ker., Üllői-ut 93.) Dr. AJTAY K. SÁNDOR ny. r. tanár.

Törvénytörvényes orvostan gyakorlatokkal; csütörtökön és vasárnap $\frac{1}{2}$ 8—10-ig. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Törvénytörvényes elmekörtan és lélektan elméletileg; csütörtökön d. e. 10—12-ig. (Törvénytörvényes orvostani intézet, Üllői-ut 93. sz.) Dr. MORAVCSIK ERNŐ EMIL ny. rk. tanár.

Az elméleti állapotok törvénytörvényes orvosi elbírálása; szerdán d. e. 11—12-ig. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Törvénytörvényes elmekörtani gyakorlatok; hétfőn d. u. 5—7-ig (az irgalmasrend tébolydai osztályán, II. k., Zsigmond-utca 24, Margit-hidfőnél.) *Ugyanazon tanár.*

Törvénytörvényes és egészségrendőri vegytan; hetenkint 2 óra, később meghatározandó időben. (Orsz. m. kir. chemiai intézet, nádor-utca, földmívelési ministerium.) Dr. LIEBERMANN LEÓ m.-tanár.

XII. Bőrbajok és bujabetegségek.

Bőrkörtan; rendszeres oktatás, valamint bőr- és bujakóros betegek bemutatása; csütörtökön és vasárnap d. e. 11— $\frac{1}{2}$ 1-ig; kedden és pénteken d. u. 2—3-ig. (Orvostani központi épület, földszint és üllői-uti közkórház.) Dr. SCHWIMMER ERNŐ ny. rk. tanár.

Bőrgyógyászat és bujakörtan, betegek bemutatásával; csütörtökön és vasárnap d. e. 9—10-ig. (1-ső belgyógyászati kóroda.) Dr. HAVAS ADOLF m.-tanár.

Bőrgyógyászat és bujakörtan; betegek és górcsövi készítmények bemutatásával; vasárnap d. e. 9— $\frac{1}{2}$ 11-ig és pénteken d. u. 6— $\frac{1}{2}$ 8-ig. (Nyilvános ambulatorium, VI., Révay-utca 22. sz.) Dr. RÓNA SÁMUEL m. tanár.

XIII. Gyógyszerészeti tanfolyam.

ELSŐ ÉV.

Természetan
Állattan

} lásd a bölcsészeti karnál.

<i>Növénytan</i>	}	lásd a bölcsészeti karnál.
<i>Ásványtan</i>		
<i>Általános és kísérleti vegytan</i>		

MÁSODIK ÉV.

<i>Gyógyszerismerme</i>	}	lásd az orvosi és bölcsészeti karnál.
<i>Elemző vegytan</i>		
<i>Közegészségtan</i>		
<i>Elemző vegytani gyakorlatok</i>		

XIV. Szülészeti tanfolyam bábák számára.

Elméleti szüléset; hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön d. e. 8-tól 9-ig. (Rökk-Szilárd-utca 35. szám.) Dr. TAUFFER VILMOS ny. r. tanár.

Gyakorlati szüléset; egész napon át. *Ugyanazon tanár.*

Gyermekápolás; szombaton d. e. 10—11-ig. Dr. BÓKAI JÁNOS cz. rk. tanár.

Előadást nem hirdettek:

Dr. BATIZFALVY SÁMUEL, dr. CSATÁRY ÁGOST, dr. FRANK ÖDÖN, dr. HOOR KÁROLY, dr. HUTYRA FERENCZ, dr. SCHWARCZ ARTHUR, egyetemi magán-tanárok.

Orvoskarbeli intézetek.

I. *Leiró-, tájboncztoni és fejlődéstani intézet.* (Mária-utca a boncztoni épületben.)

1. A bonczteremben boncztoni gyakorlatok az I. félévben és a 2-diknak elején egész napon át tartatnak s azokban a beirtott hallgatók részt vesznek. A II. félévben a hallgatók szövettani gyakorlatokat végeznek az 1-ső emeleti laboratoriumban. Az előadási tanterem az I. emeleten van, a bonczterem a földszinten.

2. A boncztoni gyűjteménytár azon hónapokban, melyekben az időt fületlen szobákban tölthetni, minden szombaton délelőtt 10—12-ig az orvoshallgatók részére nyitva áll.

II. *Leiró- és tájboncztani intézet.* (Mária-utcza, az új boncztani épületben.)

Az intézetben boncztani és szövettani előadások s boncztani gyakorlatok tartatnak. Az előadások tartására a II. emeleten levő tanterem, a boncztani gyakorlatokra a földszinten levő boncztan terem használtatik. A górcsővező terem az I. emeleten van. A boncztani gyűjteménytár felügyelet mellett (I. emelet) vasárnap d. e. 10—12-ig megtekinthető.

III. *Kórboncztani és kórszövettani intézet.* (Mária-utcza, orvosi telep, a földszintes épület.)

A beírt tanulók kórszövettani dolgozatokkal, déli 1—3 órai időköz kivételével, egész napon át foglalkozhatnak, s ugyan ezen időben az orvoshallgatók a kórboncztani gyűjteménytárt megtekinthetik.

A kórbonczzatok a városi boncztanteremben (VIII. ker. Stáhly-utcza) végeztetnek, hol a kórboncztan ny. r. tanára, mint városi kórbonczznok működik, s a rendelkezésre álló gazdag tananyagot tanítási czélokra felhasználja.

IV. *Élettani intézet.* (Eszterházy-utcza 5. sz.)

Az intézetben a hirdetett előadásokon kívül, az intézet igazgató tanárának vezetése és segédeinek közreműködése mellett, úgy élettani gyakorlatok, valamint önálló tudományos buvárlatok is folynak; az elsők feladata a tanulóval azon egyszerűbb vizsgálati eljárásokat megismertetni, melyek alapján az élettünemények és azok okainak kutatása történik, az önálló tudományos buvárlatok czélja pedig az élettannak újabb vizsgálatok alapján való továbbfejlesztése. — E végből az intézet vásár- és ünnepnapok kivételével hétfőtől szombat délig naponta reggel 7-től déli 1 óráig és délután 3—6-ig nyitva áll.

Az élettani gyakorlatokra kezdők iratkoznak be, kik az eszközöket és készülékeket az intézetből díjtalanul kapják használatra, de ezek épenmaradásáért felelősséget vállalnak; az esetleg ejtett kárt megtérítik. Az ezeken kívül szükséges kézi eszközöket (üvegneműeket és törllőruhát) valamint egyes, sűrűn használt kémszereket a tanulók maguk szerzik be. — A gyakorlatokra jelentkeztettek csoportokba osztva vesznek részt a gyakorlatokon.

Az élettani önálló dolgozatokra jelentkező orvosdoctorok vagy előhaladott orvoshallgatók, a lehetőségig a buvárlat tárgyai szerint berendezett külön helyiségekben végzik vizsgálataikat.

Az e célra szükséges állapotokat, azok tartásdíját, maguk fizetik meg. A használt intézeti eszközök épségeért felelősek, az azokon esetleg ejtett kárt megtéríteni tartoznak. A vizsgálatok eredményei az intézeti igazgató beleegyezésével, mint intézeti közlemények, tehetők csak közzé.

V. *Általános kór- és gyógytani intézet.* (Üllői-út, központi orvoskari épület, III. emelet.)

Az általános kór- és gyógytani tanszékkal egybekötött intézet céljai a következők:

a) Megadni az orvostanulóknak azt az általános kórtani és gyógytani képzettséget, mely nekik a betegségek lényegének felfogására, felismerésére és gyógyítására szükséges és a mely tőlök mint leendő egyetemes orvosdoctoroktól az állam által követelendő.

b) Azok számára alkalmat nyújtani, kik magukat a kór- és gyógytani buvárkodásban kiképezni akarják.

c) A kórtani és gyógytani tudományt újabb vizsgálatokkal tovább fejleszteni.

E célok valósítására az eszközök, addig is, míg az intézet a betegség felismerő és gyógyító módszerek kritikai tanulmányozására okvetlenül szükséges kórodával, a kórtani buvárkodás, orvosi diagnostika és therapeutika módszerének a részletes klinikai tanulmányokat megelőző egyetemes megismerésére és lehető begyakoroltatására a szükséges helyiségekkel ellátható leendő, a következők:

1. Az intézet igazgatóságának a leczkerendben hirdetett előadásai.

2. Az intézet főnökének vezetése és segédének felügyelete alatt végzendő önálló tudományos buvárkodás, az egyelőre ezen célokra berendezett dolgozó helyiségekben.

3. A II. belgyógyászati kóroda ideiglenesen átengedett bizonyos számú betegei.

A tudományos buvárkodás tárgyai az intézet felszereléséhez mérten, lehetőleg a beiratkozottak kívánságai szerint, állapíttatnak meg, és a mennyiben a vizsgálatok új tudományos igazságokat derítenének fel, azokat maguk a dolgozók fogják közzétenni. A vizsgálatokhoz szükséges eszközöket és készülékeket az intézet szolgáltatja a vizsgálónak kártérítési kötelezettsége mellett. A vizsgálat anyagát maga a vizsgáló szerzi be; ha azonban a buvárkodás folyamán a további vizsgálatra érdemesnek mutat-

kozó adatok merülnének fel, erre az anyagot az intézeti költség erejéhez képest maga az intézet fogja szolgáltatni.

VI. *Gyógyszertani intézet.* (Üllői-út, orvoskari központi épület, II. emelet.)

A leczkerendben az első félévre hirdetett gyógyszerisme gyakorlatokhoz a górcsövet az intézet szolgáltatja, a kézi eszközöket azonban a tanuló maga szerzi be; az elhasznált drogueokért és kémszerekért pedig 1 frtnyi díjt fizet félévenkint. Tömeges jelentkezés esetén a dolgozók csoportokba osztatnak be.

A leczkerendben a második félévre gyógyszeriani gyakorlatok előhaladottabbak számára hirdettek. E gyakorlatok azok számára hirdetvék, kik élettant, kórtant és gyógyszerhatástant már hallgattak. Ezen gyakorlatok tárgyát a kísérleti gyógyszerian és méregtan, valamint mérgezések vegyi úton ismérése képezi. Elhasznált kémszerekért, állatokért, gyógyszeranyagokért a hallgató félévenkint 2 frtnyi összeget térít meg az intézetnek.

Szigorló orvosok és gyógyszerészek az intézet igazgatójánál történő személyes jelentkezés után 10 egymásután következő napon át d. u. 3—5-ig díjtalanul látogathatják az intézetnek e célra berendezett és fölszerelt tanuló-szobáját, melyben droguegyűjtemény, górcsói metszetek, képek, górcsói rajzok és górcsói áll rendelkezésükre. Egyebekben a kifüggesztett házi szabályok irányadók.

Orvosdoktorok, tanulmányaikban előhaladott orvoshallgatók gyógyszeriani, méregtani és kórtani vizsgálatokkal az intézet igazgatójánál történő előleges bejelentés után, annak engedelmével foglalkozhatnak a kitűzött napokon és órákban. A kísérleti állatok beszerzése, a kutyák táplálása, a gyógyszer és méreganyagok beszerzése az illető vizsgálot terheli. A vizsgálatokhoz szükséges eszközöket és készülékeket az intézet szolgáltatja a vizsgálonak kártérítési kötelezettsége mellett. Ily vizsgálatok eredményei irodalmilag csak az intézeti igazgató beleegyezésével s az intézeti közlemények között bocsáthatók a nyilvánosságra.

VII. *Közegészségtani és orvosrendészeti intézet.* (Eszterházy-utcza, élettani épület, földszint.)

A bejegyzett hallgatók a kitűzött időben közegészségtani és orvosi rendészeti vizsgálatokkal foglalkozhatnak, az intézet igazgatójának s a segédeknek vezetése mellett. Az eszközöket az intézet szolgáltatja.

VIII. *Törvényszéki orvostani intézet.* (Ullői-út 93. sz.)

A törvényszéki orvosi képzés lehető biztosítása és a szakbeli tudományos buvárlat előmozdítása czéljából, az intézet munkaköréhez vannak csatolva a fővárosi államrendőrség hullanyaga, valamint a budapesti kir. törvényszék területén felmerülő összes törvényszéki orvosi vizsgálatok, a melyek feldolgozásánál, a mennyiben azt a vizsgálat érdeke megengedi, a hallgatók megjelenhetnek, sőt részt is vehetnek. Ezen vizsgálatoknál az intézeti főnököknek két tanársegéd és két gyakornok segítkezik.

Az intézeti tevékenység ehhez képest három főirányban, tulajdonképeni tanszéki, a törvényszéki orvosi és rendőrboncznoki működésben nyilvánul.

a) A tanszéki működésnél:

1. Előadatik a törvényszéki orvostan, mint főcollegium, minden téli félévben, hetenkinti 5 órában;

2. előadatik ennek kiegészítéseül minden nyári félévben hetenkint 2 órai special-collegiumban váltakozólag a törvényszéki orvostan egy-egy fontosabb fejezete;

3. mindkét félévben hetenkint 5 órai gyakorlati előadások tartatnak a törvényszéki és rendőri bonczolások felhasználásával, melyeknél a hallgatók maguk bonczolnak, s gyakoroltatnak a boncz-jegyzőkönyvek és vélemények szerkesztésében; ezen előadásoknál gyakorlati megvilágításba jönnek a hullákra vonatkozó törvényszéki orvostani kérdések;

4. minden nyári félévben hetenkinti 1 órában törvényszéki orvosi casuistika tartatik, melyben az élőkre vonatkozó törvényszéki orvostani kérdések kerülnek gyakorlati megvilágításra, az intézet hivatalos működéséről vett oly esetek bemutatásával és tárgyalásával, hogy azok az élőkre vonatkozó kérdésekben gyakorlati kiegészítését képezzék az elméleti előadásoknak, ép úgy, mint képezik ugyanezeknek kiegészítését a hullákra vonatkozó kérdésekben a 3. alatti előadások; ezen collegiumban egyszersmind gyakorolják magukat a hallgatók az élőkön való törvényszéki orvosi vizsgálatokban, s a leletek és vélemények szerkesztésében;

5. mindkét félévben, a délutáni órákban, — korlátolt számban — (hetenkint 4-es csoportokban) a hallgatók dolgozdabeli gyakorlatokban is részt vehetnek, és főleg gócsövi, vegyi és színelemzés vizsgálatokkal foglalkozhatnak;

6. végre a hallgatóknak módjukban áll nyilvános bűnügyi végtárgyalásokon is résztvenni.

b) A rendőrboncznoki és törvényszéki orvosi működésnél, évenként mintegy 800 hivatalos bonczolat (1882-ben 634, 1883-ban 685, 1884-ben 729, 1885-ben 803) és átlag 180—200 élőkön való vizsgálat ejtetik meg; valamennyi megfelelő jegyzőkönyvi felvételekkel és véleményezésekkel. A bonczolatok rendszerint az intézetben, a már rothadt, különösen vízi hullákon, s a járványossá válható ragályos betegségekben kimultak hulláin a kerepesi-úti halottas házban, a délelőtti órákban (kitűzött idő naponta 8—10-ig) ejtetnek meg, a melyeknél előadásokon kívüli időben is naponta hallgatók, szigorló orvosok és tudorok rendszerint megjelenhetnek. Az élőkön való vizsgálatok részint az intézetben, részint a törvényszék bünt. oszt. helyiségeiben, részint szétszórtan a város területén végeztetnek. Ezeken kívül idegen tárgyakon (bűnjelek) is végeztetnek górcsövi és vegyi vizsgálatok, melyek a tanításra részint a dolgozdabeli gyakorlatoknál, részint a casuistikus előadásoknál használtatnak fel.

IX. I. *belgyógyászati kóroda.* (Üllői-út, orvoskari telep.)

A beirt hallgatóknak egész napon át nyitva áll; a délutáni látogatás rendszeren 4—5 óráig tartatik.

A kóroda vegyészeti és górcsövészeti dolgozdájában a tanulók a megfelelő kórjelző vizsgálatokban gyakorolhatják magukat.

X. II. *belgyógyászati kóroda.* (Üllői-út, orvoskari telep.)

A beirt hallgatóknak mindig nyitva áll; a délutáni látogatás rendszeren 4—5-ig tartatik.

A rendelkezésre álló górcsöveket és vegyészeti eszközöket a tanulók kórjelzési czélokra használhatják.

XI. I. *sebészeti kóroda.* (Üllői-út, orvoskari telep.)

Betegbemutatások és műtétek a tanteremben s kórtermekben történnek. D. u. 5—6-ig van a kórodai beteglátogatás, betegfelvétel és kórtermékek vizsgálata.

A kóroda műtő-intézetében, hol a műtő-növendékek képeztetnek, később kijelölendő időben műtétgyakorlatok tartatnak, melyeknél az intézet eszközei használtatnak.

A könyvtár hozzáférhető oly szorgalmas tanulóknak, kik kórodai betegszlelésre vállalkoznak.

XII. II. *sebészeti kóroda.* (Szt.-Rókus-közkórház I. sebészeti osztály 29—34. számú kórtermek.)

Betegbemutatók, előadások és műtétek a tanteremben és a 104 betegágygyal rendelkező kórtermekben történnek. A délutáni beteglátogatás, betegek felvétele, kórtermek vizsgálása naponta d. u. 5—6-ig van, melyen a beirt hallgatók résztvesznek a tanársegédek vezetése alatt.

A kórodával kapcsolatos műtőintézetben (II. műtőintézet boncztani épületben földszinten) történnek a műtéti gyakorlatok hullákon a műtönövendékek kiképzésére. Ugyanott tartatnak a műtétteni előadások is hullákon a beirt hallgatók számára.

A kórodával ezenkívül kapcsolatban áll a *kórodai előkészítő sebészeti intézet* (Mária-utcza, boncztani épület), mely sebészeti műszerek és kötések gyűjteményével és sebész-boncztani készítmények muzeumával van felszerelve, melyek a műtétteni előadások alkalmával tananyagul s a gyakorlatoknál felhasználtatnak.

Vége a kórodán naponta d. e. 9—10 óráig nyilvános rendelés tartatik járó betegek számára, kik (évente közel 5000) a kórodai tanítás céljaira felhasználtatnak.

A kórodán berendezett laboratóriumban górcsövi, bacteriologikus vizsgálatok történnek a kórodán előforduló kóresetek felderítése s a műtönövendékek kiképzése céljából.

A könyvtár hozzáférhető oly szorgalmas tanulóknak, kik kórodai betegek tanulmányozására vállalkoznak s valamely tudományos kérdéssel önállólag foglalkoznak.

XIII. *Kórodai előkészítő sebészeti intézet.* (Mária-utcza, boncztani épület.)

a) A sebészi eszközök és kötések gyűjteménye (akolgiai muzeum) és b) a sebész-boncztani készítmények gyűjteménye naponta d. u. 4—6-ig nyitva tartatik, s ekkor a tanársegéd közreműködésével használható; ezenkívül c) ugyancsak délután 4—6-ig a műtéti teremben a kórodai előkészítő sebészetre beirt orvoshallgatókkal hulla-műtéti gyakorlatok tartatnak, hasonlóképen a tanársegéd közreműködése mellett.

XIV. *Szemészeti kóroda.* (Üllői-út, központi orvoskari épület.)

A hetenkinti 10 órából 3 elméleti rendszeres előadásokra, 2 műtételekre, 3 járkórodai betegrendelésekre és betegbemutatósokra, 2 pedig kórodai beteglátogatásra fordítatik; ezenkívül az I. félévben hetenkint egyszer 2 órán át szemtükrészeti előadások és bemutatások tartatnak.

A szemművészetből a tanársegéd ad tanfolyamokat.

A kóroda nyitva áll a beirt hallgatóknak feltételek nélkül naponta (vasárnapokat, ünnepnapokat és szünnapokat sem véve ki), az előadási óráknak megfelelő időben, továbbá a délutáni beteglátogatás alkalmával; egyébkor és másoknak az igazgató beleegyezése és engedélye szerint.

A délutáni beteglátogatás 5—6 óráig tartatik a t.-segéd által.

A készülékek, kórboncztatni szemkészítmények gyűjteménye és a szakkönyvtár első alapítási és kezdeményezési szakbanlétük miatt tágasabb körben nem használhatók, hanem alkalmilag szemészeti tanulmányokat tevőknek az igazgató-tanár által szivesen hozzáférhetőkké tételnek.

XV. *I. szülészeti és nőgyógyászati kóroda.* (Mária-utca 31. sz.)

Itt az orvoshallgatók taníttatnak és gyakoroltatnak be a szülések vezetésébe, nemkülönben a szükséges kézfogásokba.

A szülészeti műtéttanból orvostanhallgatók számára a tanár külön előadásokat tart.

XVI. *II. szülészeti és nőgyógyászati kóroda és polyclinicum* (Rökk-Szilárd-utca 35. szám.)

Ezen intézetben a bábanövendékek taníttatnak.

A nőgyógyászatból a tanár az orvosok számára külön előadásokat tart.

Az intézettel a polyclinicum áll kapcsolatban, a melyet az orvoshallgatók, orvosszigorlók, valamint orvosok egy külön tanársegéd vezetése mellett, gyakorlati kiképzetetésükre felhasználhatnak.

XVII. *Élet- és körvegytani intézet.* (Üllői-út, orvoskari központi épület.)

Ezen intézet működését illetőleg lásd a leczkerendet.

XVIII. *Az elmebetegségek kór- és gyógytana.*

Az elmekórtani és törvényszéki lélektani előadások a Szt.-János-közkórház kötelékéhez tartozó elmebeteg-megfigyelő osztályon (Buda, Nagy-Rókus-utca 20.) tartatnak. Az előadásokra beirt hallgatók a délelőtti beteglátogatásokban a tanár vezetése alatt d. e. 8—10 óráig résztvehetnek, úgyszintén a tanársegéd által tartott délutáni betegszemlékre is eljárhatnak.

Góresövi dolgozatok a klinika szövettani intézetében (VIII., Üllői-út, központi épület) végezhetőek, ugyanitt naponkint ambulatorium tartatik kedély- és idegbetegek számára.

XIX. *Kórszövettani intézet.* A kórszövettani dolgozda az üllői-úti új közkórházban van elhelyezve.

XX. *Fogászati intézet.* (Üllői-út, orvoskari telep, gazdasági épületének II. emeletén). Helyiségei: egy tanterem, egy műtéti terem, egy narcosis szoba, kézi laboratórium és váróhelyiség. Berendezve: 12 műtéti szék, teljes műszer és egyéb készülék felszereléssel; továbbá 12 hely száraz műtéti gyakorlatokra, szintén felszerelve a szükségesekkel, végül taneszközök, melynek gyűjteménytárak, készítmények, rajzok stb. Szakkönyvtár kezdeményezési szakban; még nem használható általánosan.

Előadások (I. tanrend) 3-szor hetenkint összesen $4\frac{3}{4}$ óraszámban tartatnak a fogászati részletes kór- és gyógytan, a foghúzás műtéttana és a fogászati conservatív műtéttanból; ide be nem vonva a technico-klinikai fogászat is.

A klinika hivatalosan nyitva van naponta 5—7-ig. Különös gyakorlatokat cursusok alakjában a tanársegéd vezet. Foghúzást névsor szerint minden hallgató végezhet. Műtéttanban haladottabb hallgatók egyenkint vagy kettenként műtőszéket kapnak rendelkezésükre.

Az orvosi karral kapcsolatban álló intézetek:

XXI. *A fej és nyak sebészeti betegségei, kapcsolatban a gyakorlati orr- és gégetükrészettel.*

Ezen tantárgy cz. r. tanára, a Sz.-Rókus-kórház II. sebészeti osztályán — melynek főorvosa — tartja előadásait, csütörtökön és vasárnap d. e. 10—12-ig. A tananyagot 104 ágyra berendezett, 1500 fekvő, 3500 járó beteg évi forgalommal bíró II. sebészeti osztály és fiókja, a gégeészeti osztály szolgáltatják.

A műtétek helye részint a nagyobb sebészeti műtőterem, részint a gégeészeti osztály kisebb műtőszobája.

Az említett osztály mellett egy al-, egy segédorvos és több gyakornok van alkalmazva.

XXII. *Elméleti és gyakorlati fülgyógyászat.*

Ezen tantárgy a Rókus-kórházban levő bejáró betegek számára berendezett rendelőszobán 52. sz. és ugyanott a 19 ágyra berendezett fülbeteg osztályon taníttatik. Dr. Böke Gyula ny. rk. tanár mint a Rókus-kórház rendelő főorvosa és a fülbeteg-osztály vezetője saját bonczani és kórbonczani készítményeinek igénybevételével a tantárgyat elméletileg, az évenként 1400 bejáró, valamint a közel 400-ra menő fekvőbetegen pedig gyakorlatilag tanítja.

A fülbeteg-osztály mellett egy segédorvos és gyakornok van alkalmazva.

XXIII. *Bőr- és bujakórtani intézet.*

A bőr- és bujakórtan oktatása az üllői-úti új közkórháznak bőr- és bujakóros betegek számára berendezett 2 pavillonjában, mely tanítási czélokra szolgál, történik. Az előadások a két szakmából oly módon folynak, hogy az orvoskari központi épületben levő ambulatoriumon kívül még az említett kórosztályon, mely több mint 100 ágy felett rendelkezik, gyakorlati bemutatások is tartatnak. A bőségesen kínálkozó tananyag járó és fekvő betegekből áll.

Az osztály mellett egy al-, egy segédorvos és több gyakornok van alkalmazva.

XXIV. *Testgyógyászat. (Orthopaedia.) (Városligeti fasor 51. sz.)*

A testgyógyászat Batizfalvy Sámuel magántanár orthopaediai gyógyintézetében a II. félévben adatik elő. Tananyagul szolgálnak az intézet betegei, kik az emberi test elferdüléseinek csaknem minden nemére és fokára példát szolgáltatnak. Taneszközök a kórbonczatani készítmények, gipszlenyomatok, fényrajzok, testgyógyászati- és villamgépek; a helybesített (localisált) svéd gyógytestgyakorlat gépezetei és a gyakorlatok praktikus bemutatása; Glisson-féle inga, Pichery-féle láncgymnasztika stb.

XXV. *Testgyógyászat.* Dollinger Gyula ny. rk. tnr. testgyógyászati intézete (VII., Kerepesi-út 52. szám) az e czélra 1887/88-ban újonnan épült háromemeletes házat foglalja el. A földszinten van a bejáró-betegek váróterme, a rendelőszoba, az öltözőszobák, fürdőszoba és muzeumszoba, továbbá egy 15 m. hosszú, 7 m. széles, 5 m. magas terem, a melyben Dollinger Gyula ny. rendk. egyetemi tanár előadásait tartja. 1892 tavaszán készült a II-ik emeleten a betegek lakószobái közelében a műtőterem, a mely a kötőszerek, eszközök stb. sterilisatiójához szükséges készülékekkel el van látva. Az intézetben lakó betegek kórtermei és különosztói 25 ágygyal vannak felszerelve. Tananyagul a nyilvános rendeléshez bejáró betegek szolgálnak. Előadás minden vasárnap d. e. 9—12-ig tartatik. Az előadás alatt a felsőbb évi orvostanhallgatók részint a tanár, részint pedig a két segédorvos és a két gyakornok vezetése mellett, gyakorlatilag résztvesznek a gyógykezelésben, kötéseket alkalmaznak és kisebb műtéteket végeznek.

IV. BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR.

I. Philosophia.

Általános neveléstan; hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 10—11-ig.

LUBRICH ÁGOST ny. r. tanár. XII. számú tanterem.

A test neveléstana; kedden és szombaton d. e. 10—11-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Az újkori philosophia története (különös tekintettel az empirismus és criticismus fejlődésére); hétfőn és kedden d. u. 2—3-ig.

Dr. MEDVEZKY FRIGYES ny. r. tanár. XII. sz. tanterem.

Bevezetés a philosophiai tudományokba; hétfőn délután 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Logikai és ismerettani kérdések; kedden d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Psychologiai tanulmányok és gyakorlatok (philosophiai seminarium); szerdán d. u. 2—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Eszthetika: a művészi képzelet tana; hétfőn és kedden d. e. 11—12-ig. Dr. BEÖTHY ZSOLT ny. r. tanár. XIII. sz. tanterem.

Ethika; hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken d. 12—1-ig. Dr. PAUER IMRE ny. r. tanár. XIV. sz. tanterem.

Psychologia; kedden és csütörtökön d. e. 11—12-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Ethika (bölcészeti erkölcesstan), különös tekintettel történetére; hétfőn, kedden, pénteken és szombaton d. 12—1-ig. Dr. KÁRMÁN MÓR m. tanár. XV. sz. tanterem.

Gymnasiumi paedagogia (az egyes tanulmányok methodikája); szerdán és csütörtökön délután 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Psychologiai repetitorium, főképen tanárképezdei tagok számára; hétfőn d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* A tanárképző (gyakorló gymnasiuma) helyiségében.

- A philosophia története*, tekintettel az emberiség kulturai fejlődésére; kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. 12—1-ig. Dr. ALEXANDER BERNÁT magántanár. XVII. sz. tanterem.
- Philosophiai Conversatorium: *Schopenhauer*, Philos. Irók Tára. II. Bevezetésül: Schopenhauer élete és rendszere; szombaton d. u. 2—3-ig. Dr. BÁNÓCZI JÓZSEF magántanár. XII. sz. tanterem.
- Az egységes középiskola*; kedden d. u. 5—7-ig. Dr. BOKOR JÓZSEF m. tanár. XVIII. sz. tanterem.
- Herbert Spencer Sociológiája*; szerdán és szombaton d. u. 4—5-ig. Dr. BUDAY JÓZSEF m.-tanár. X. számú tanterem.

II. Történet és földrajz.

- Magyarország története 1700—1740*; hétfőn és szerdán d. u. 2—3-ig; pénteken d. u. 2—4-ig. Dr. KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD ny. r. tanár. I. sz. tanterem.
- Történeti kútfőink ismertetése és bírálata 1301—1437*; hétfőn d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Magyar oklevéltan*, különösen: előismeretek; az oklevéltan története és irodalma; hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton d. u. 3—4-ig. Dr. HORVÁT ÁRPÁD ny. r. tanár. XIII. sz. tanterem.
- Magyar jogtörténelmi bevezetés* az oklevéltani előadásokhoz; szombaton d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Franciaország az újkorban*; hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön d. e. 8—9-ig. Dr. BALLAGI ALADÁR ny. r. tanár. I. sz. tanterem.
- A kalvinizmus*; kedden d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* XIII. sz. tanterem.
- Általános földrajz.* II. folyam. *Physikai földrajz.* Előtanulmányul az általános földrajz I. folyamára kivántatik; kedden, szerdán d. e. 9—10-ig, csütörtökön 9—11-ig. LÓCZY LAJOS ny. r. tanár. XVI. sz. tanterem.
- Leirő földrajz: Magyarország és Ausztria*; kedden és szerdán d. e. 9—10-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Földrajzi gyakorlatok*; kedden, szerdán és csütörtökön d. e. 11—1-ig. *Ugyanazon tanár.* Dr. KÖVESLIGETHY RADÓ nyilv. rendk. tanárral együtt. Földrajzi seminarium.

- A művészetek története Magyarországon I.*; hétfőn, kedden és szerdán d. 12—1-ig. Dr. PASTEINER GYULA ny. r. tanár. X. sz. tanterem.
- Michel-Angelo*; csütörtökön és pénteken d. 12—1-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Egyetemes történelem XIII. század*; hetfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken d. 12—1-ig. Dr. LÁNCZY GYULA ny. r. tanár. XII. sz. tanterem.
- Forrástanulmányok II. Frigyes császár történetéhez*; szombaton d. u. 5—7-ig. *Ugyanazon tanár.* A történelmi seminariumban.
- Classikai archaeologia*: az antik szobrászat emlékei a Phidias előtti korból; csütörtökön, pénteken és szombaton d. e. 8—9-ig. Dr. HAMPEL JÓZSEF ny. r. tanár. VIII. számú tanterem.
- A görög agyagmivesség őskora*; kedden és szerdán d. e. 8—9-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- A keresztény műarchaeologia encyclopaediája*, I. szakasz: *Őskereszténykor*; szerdán és pénteken d. e. 11—12-ig. Dr. CZOBOR BÉLA m.-tanár. X. számú tanterem.
- Kutatói gyakorlatok az Árpádok koráról*; szerdán d. u. 4—6-ig. Dr. MARCZALI HENRIK magántanár. Történelmi seminarium.
- Bevezetés az oklevéltanba*; (gyakorlatokkal); kedden d. u. 4—6-ig. Dr. FEJÉRPATAKY LÁSZLÓ m.-tanár. A történelmi seminariumban.
- XI. századi oklevelek*; csütörtök d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- A görögök története a perzsa háboruktól kezdve*; hétfőn d. e. 10—11-ig. Dr. MANGOLD LAJOS m.-tanár. X. sz. tanterem.
- Róma társadalmi viszonyai a császárság korában*; csütörtökön és pénteken d. e. 11—12-ig. Dr. KUZSINSZKY BÁLINT magántanár. XV. sz. tanterem.
- Magyar művelődéstörténet: a szellemi és anyagi fejlődés az Árpádok korában*; kedden és szombaton d. u. 3—4-ig. Dr. BÉKEFI REMIG m.-tanár. XV. sz. tanterem.
- A magyar történelem középkori kútatói*; pénteken d. e. 8—9-ig. *Ugyanazon tanár.* X. sz. tanterem.
- Magyarország XVI. és XVII. századi története*; kedden, csütörtökön és szombaton d. u. 3—4-ig. Dr. CSUDAY JENŐ magántanár.

III. Classica-philologia.

- Római régiségek*; hétfőn, kedden és csütörtökön délelőtt 9—10-ig.
Dr. PONORI THEWREWK EMIL nyilvános rendes tanár. XV. sz. tanterem.
- Horatius*; kedden és csütörtökön d. e. 10—11-ig. *Ugyanazon tanár.*
Ugyanott.
- Nyelvtani gyakorlatok*; szerdán d. e. 9—10-ig. *Ugyanazon tanár.*
Ugyanott.
- Seminariumi gyakorlatok*; pénteken d. e. 9—10-ig. *Ugyanazon tanár.*
Ugyanott.
- Görög mondattan összehasonlító mondattani alapon*; hétfőn délelőtt 10—12-ig. Dr. HEGEDŰS ISTVÁN nyilvános rendes tanár. XV. sz. tanterem.
- Aristoteles: poetikájának értelmezése*; szerdán délelőtt 10—11-ig és pénteken délelőtt 10—12-ig. *Ugyanazon tanár.*
Ugyanott.
- Xenophon: Memorabilia; lectio cursiva*; szombaton d. e. 9—10-ig. *Ugyanazon tanár.* Tanárképzőben.
- Seneca: „Thyestes“-ének értelmezése; lectio cursiva*; szombaton d. e. 10—11-ig. *Ugyanazon tanár.* Tanárképzőben.
- Seminariumi dolgozatok*; szombaton d. e. 11—12-ig. *Ugyanazon tanár.*
Ugyanott.
- Latin stílusgyakorlatok*; (a tanárképző intézet tagjai számára); szerdán d. u. 2—4-ig. Dr. KASSAI GUSZTÁV magántanár. XV. sz. tanterem.
- Latin beszédgyakorlatok*, egybekötve *Cicero XIV. philippikai beszédének latin nyelven való interpretációjával* (a tanárképző intézet tagjai számára); pénteken d. u. 2—3-ig. *Ugyanazon tanár.*
Ugyanott.
- Sophokles „Elektra“ cz. tragoediájának latin nyelven való interpretációja* (a tanárképző intézet tagjai számára); pénteken d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.*
Ugyanott.
- Vergilius élete és művei*; csütörtökön és szombaton d. 12—1-ig. Dr. NÉMETHY GÉZA magántanár. XVII. sz. tanterem.
- A homerosi költemények ismertetése* (főleg a „görögptló tanfolyam“ szempontjából); hétfőn és szombaton d. 12—1-ig. Dr. CSENGERI JÁNOS magántanár. XIII. sz. tanterem.

IV. Matematika.

Egyenletek elmélete; hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 11—12-ig.

Dr. KONDOR GUSZTÁV ny. r. tanár. XI. sz. tanterem.

Analytikai térméktan; kedden, csütörtökön és szombaton d. e.

11—12-ig. *Ugyanazon tanár*. Ugyanott.

Determinansok; hétfőn és csütörtökön d. 12—1-ig. *Ugyanazon*

tanár. Ugyanott.

Gömbi csillagászat; kedden, szerdán, pénteken és szombaton d.

12—1-ig. *Ugyanazon tanár* mint helyettes. Ugyanott.

Differentiál számítás; hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken

d. e. 9—10-ig. Dr. SCHOLTZ ÁGOST ny. r. tanár. XI. számú tanterem.

Analytikai függvények elmélete; hétfőn és csütörtökön d. e. 8—9-ig.

Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Invariánsok elmélete; kedden és pénteken d. e. 8—9-ig. *Ugyanazon*

tanár. Ugyanott.

Infinitesimal geometria; szerdán és szombaton d. e. 8—9-ig. *Ugyan-*

azon tanár. Ugyanott.

Harmadrendű síkgörbék; hétfőn d. e. 10—11-ig. Dr. KLUG LIPÓT

magántanár. XI. sz. tanterem.

Kúpszeletek projektív tulajdonsága; szombaton d. u. 3—5-ig. *Ugyan-*

azon tanár. Ugyanott.

Ábrázoló geometria; hétfőn d. u. 3—5-ig. *Ugyanazon tanár*.

Ugyanott.

A Fourier-féle sorok és alkalmazásuk; kedden és csütörtökön d. e.

10—11-ig. Dr. DEMECZKY MIHÁLY magántanár. XI. sz. tanterem.

Gyakorlatok a substitutiók elméletéből; szombaton d. e. 10—11-ig.

Ugyanazon tanár. Ugyanott.

V. Physika és Chemia.

Kísérleti chemia, tekintettel az orvosnövendékek igényeire; kedden,

szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton d. e. 9—10-ig.

Dr. THAN KÁROLY ny. r. tanár. Az I. chemiai intézet nagy tantermében.

Chemiai gyakorlatok; szombat és vasárnap kivételével, naponkint

reggeltől estig. Áttekintés kedden és csütörtökön d. e. 11-ig.

Ugyanazon tanár. Az I. chemiai intézet 31—36. számú laboratoriumaiban.

Jegyzet. Az I. chemiai intézet (Muzeum-körút 4. sz. a telek közepén), nyitva áll a gyakornokok számára, szombat és vasárnap kivételével, naponkint d. e. 10—1-ig és d. u. 3—6-ig. Bővebb felvilágosítást adnak az intézetnek házi szabályai. Igazgató dr. THAN KÁROLY ny. r. tanár.

Általános és kísérleti chemia; szombat kivételével, naponkint d. e. 11—12-ig. Dr. LENGYEL BÉLA ny. r. tanár. Botanikai intézet tantermében.

Bevezetés az elemző chemiába; szombat kivételével, naponkint d. 12—1-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Chemiai gyakorlatok, kezdők számára; szombat kivételével, naponkint délután 3—6-ig. *Ugyanazon tanár.* II. chemiai intézetben.

Az analitikai mechanika elemei; hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken d. e. 9—10-ig. Dr. FRÖHLICH IZIDOR ny. r. tanár. A physikai intézet kis tantermében.

Gyakorlatok az analitikai mechanikához; szerdán és pénteken d. e. 9—10-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Hőelmélet (Mechanikai hőtán és hővezetés); hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 10—11-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Általános földrajz. I. folyam. *Mathematikai földrajz*; heti 4 órában; kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken d. e. 10—11-ig. Dr. KÖVESLIGETHY RADÓ ny. rk. tanár. XIV. sz. tanterem.

Földrajzi gyakorlatok; heti 6 órában; kedden, szerdán és csütörtökön d. e. 11—1-ig. *Ugyanazon tanár* LÓCZY LAJOS ny. r. tanárral együtt. Földrajzi seminarium.

Az égi testek tengelyforgása, praecessió és mutatio; heti 2 órában; hétfőn és pénteken d. e. 11—12-ig. *Ugyanazon tanár.* XVI. sz. tanterem.

Válogatott részletek a geophysikából; heti 2 órában; hétfőn d. e. 10—11-ig és pénteken d. e. 9—10-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Tápszerek és élvezeti szerek vizsgálata; később meghatározandó napokon, heti 2 órában. Dr. LIEBERMANN LEO magántanár. Az országos m. kir. chemiai intézetben, földművelésügyi m. kir. miniszterium.

Kísérleti természettan, I. rész; kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton d. e. 8—9-ig. Dr. KLUPATHY JENŐ helyettes tanár. Az egyetemi physikai intézetben.

Elemi természettan. Gyógyszerészettan-hallgatók számára; kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton d. e. 10—11-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Gyakorlatok a fizikai laboratóriumban; hetenkint 5 óra, az egyes résztvevőkkel külön megállapítandó időben. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

A kvalitatív kémiai analysis elemei (orvostan-hallgatók számára); hetenkint 2 óra; szombaton d. e. 11—1-ig. Dr. WINKLER LAJOS magántanár. I. chem. intézet. Kis tanterem.

A gyógyszerül használt szénvegyületek chemiája; hetenkint 2 óra; később megállapítandó időben. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

VI. Leiró természettudományok.

Általános állattan és összehasonlító boncztan; orvoshallgatók és tanárjelöltek számára; hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken d. e. 10—11-ig. Hetenkint 5 óra. Dr. MARGÓ TIVADAR ny. r. tanár. Zoologiai tanterem. Muzeum-körút 4. sz.

Állattan; gyógyszerészhallgatók részére, demonstrációkkal; hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken d. 12—1-ig. Hetenkint 5 óra. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Állatboncztani gyakorlatok gerinces állatokon; hétfőn és szerdán d. u. 4—7-ig. Hetenkint 6 óra. Ugyanazon tanár vezetése alatt. A zoologiai intézetben.

Haladottabbak foglalkozása a zoologiai intézetben; hetenkint 9 óra, külön meghatározandó időben. Ugyanazon tanár vezetése alatt. Ugyanott.

Szövetteni előadások és gyakorlatok, (lásd az orvoskari előadásokat.)

Jegyzet. Az egyetemi zoologiai és comparatív-anatomiai intézet és museumok nyitva állanak a gyakorlatokban résztvevő hallgatók számára a leezkerendben meghatározott órákban.

A gyakorlatokhoz szükséges kézi eszközöket a gyakorlónak magának kell beszereznie; az arra szükséges anyagot, a górcsövet s egyéb készülékeket az intézet szolgáltatja, a gyakorlónak kártérítési kötelezettsége mellett. — Az intézet könyvtárából a munkák csak az intézet helyiségein belül használhatók. — Orvos- és bölcsészettudományok is, a mennyire ezt az intézet felszerelése és helyiségei megengedi, foglalkozhatnak állattani vizsgálatokkal. Erre nézve bővebb felvilágosítást nyerhetni az intézetben.

A közönség számára a zoologiai és comparatív-anatomiai intézet és muzeum egyelőre csak vasárnap és ünnepnapokon van nyitva 10—12 óra között. Igazgató dr. MARGÓ TIVADAR ny. r. tanár.

Tud. növénytan. Általános külalaktan, sejttan és szövettan, orvos-növendékek és tanárjelöltek számára (hetenként 4 óra); hétfőn d. e. 8—10-ig és szombaton d. e. 10—12-ig. Dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár. Növénytani intézet tanterme. Muzeum-körút 4. sz. IV. emelet.

Növénytan gyakorlatokkal; gyógyszerész-növendékek számára (hetenként 5 óra); kedden, szerdán és csütörtökön d. e. 8—9-ig, hétfőn d. u. 2—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Mikroszkopi növénytani gyakorlatok, kezdők és haladottabbak számára (hetenként 6 óra); szerdán, csütörtökön és pénteken d. u. 2—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Növénytani intézet dolgozó terme. Muzeum-körút 4. sz. IV. emelet.

Haladottabbak foglalkozása a növényi rendszertanban; szerdán, csütörtökön és pénteken a délelőtti órákban. *Ugyanazon tanár.* Növénytani intézet. Növénykert. Üllői-út 78. sz.

Jegyzet. A növénytani intézetben csak az igazgató engedélyével szabad a meghatározott időn kívül foglalkozni vagy munkálkodni. Intézeti könyvek és eszközök csak az intézeten belül használhatók, haza nem adhatnak. Igazgató dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár.

Általános embertan; hétfőn és kedden d. 12—1-ig. Dr. TÖRÖK AURÉL ny. r. tanár. Embertani intézet.

A kőkori emberről; szerdán d. 12—1-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

A bűnügyi embertanról (Anthropologia criminalis); csütörtökön d. 12—1-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Emberméréstan (Anthropometria); később meghatározandó időben. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Jegyzet. Az embertani intézet és muzeum, helyiségeinek gyűjtemény-tárgyakkal való túlságos megtömöttsége következtében, csak az igazgató előzetes engedélye mellett tekinthető meg. Az intézet könyvtárából a szakmunkák csakis az intézetben használhatók. Igazgató Dr. TÖRÖK AURÉL ny. r. tanár.

Ásványtan, demonstrációkkal; (hetenként 5 óra); kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken d. u. 3—4-ig és szombaton d. 12—1-ig. Dr. SCHMIDT SÁNDOR ny. rk. tanár, mint helyettes. Mineralogiai tanterem.

Ásványtani gyakorlatok (hetenként 6 óra); külön meghatározva. *Ugyanazon tanár.* Mineralogiai dolgozó termekben.

Elméleti kristálytan (hetenkint 3 óra); hétfőn, kedden és szerdán d. e. 8—9-ig. *Ugyanazon tanár.* Mineralogiai tanterem.

Jegyzet. *Az egyetemi mineralogiai és petrográfiai muzeum* nyitva áll a közönségnek általában vasárnap d. e. 10—12-ig; előleges bejelentéssel megtekinthető máskor is. Az intézet meghatározott órákban nyitva van a tanulóknak, kivéve a vásár- és ünnepnapokat, valamint szombat délutánt. Az intézeti könyvek, eszközök és tárgyak csak az intézetben használhatók, haza nem adatnak. Igazgató dr. SCHMIDT SÁNDOR ny. rk. tanár. mint helyettes.

A hazai mérges és orvosi növények ismertetése mutatványokkal; szerdán d. u. 4—5^{1/2}-ig, vagy később meghatározandó időben. Dr. BORBÁS VINCZE m.-tanár. A növénytani tanteremben. Muzeum-körút 4. sz.

Floristikai kirándulások; szombaton d. u. 2—8-ig. *Ugyanazon tanár.* A szabad természetben.

Belvizi gerinczelen állatokról; heti 2 óra, később meghatározandó időben. Dr. DADAY JENŐ m.-tanár. Magyar nemzeti muzeum állattári osztály. II. emelet.

Anatomiai gyakorlatok az Entomostraca rák-csoport megismerése tekintetéből; heti 4 óra, vasárnaponként d. e. 9—1-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

A kőzetek rendszerbe foglalásáról; később meghatározandó heti 2 órán. Dr. SZÁDECZKY GYULA magántanár.

Az ehető és mérges gombákról, különös tekintettel az orvostan- és gyógyszerészetten-hallgatókra. Bemutatásokkal; szombaton d. 12—1-ig. Dr. ISTVÁNFFI GYULA magántanár. A M. N. Muzeum növénytani osztályán. V. ker. Széchenyi-utca 1. sz. II. em. 17.

Európa bükkfa-kerületének növényföldrajza, kiváló tekintettel a magyar flóramegyére; csütörtökön délután 5—6-ig, esetleg később meghatározandó időben. Dr. SIMONKAI LAJOS magántanár. A növénytani intézet tantermében. Muzeum-körút 4. sz. 4. em.

Növényföldrajzi kirándulások; vasárnap félnapon át. *Ugyanazon tanár.* A szabad természetben.

Módszertan. I. Általános rész; szombaton d. u. 3—4-ig. Dr. VÁNGEL JENŐ m.-tanár. Zoologiai tanterem.

VII. Általános és keleti nyelvészet.

Arab nyelvtan, tekintettel a főbb sémi nyelvágakra és az elő nyelvre.

Saját nyelvtana szerint; hétfőn, szerdán, pénteken d. u. 3—4-ig.

Dr. HATALA PÉTER ny. r. tanár. XVII. sz. tanterem.

Arab olvasmányok: A Korán mekkai fejezetei. Kezdeknek könnyebb szakasszal; hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár*. Ugyanott.

A fenicziai nyelv és emlékei; kedden, csütörtökön d. u. 3—4-ig.

Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Az arab irodalom története. Mohammed utáni kor: Az Omajjaház uralkodásának korszaka; kedden és csütörtökön d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár*. Ugyanott.

Török-tatár nyelv; hétfőn, csütörtökön és szombaton d. u. 2—3-ig.

Dr. VÁMBÉRY ÁRMIN ny. r. tanár. XVII. számú tanterem.

Oszmán olvasmányok; kedden és pénteken d. u. 2—3-ig. *Ugyanazon tanár*. Ugyanott.

Persa nyelv; hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár*. Ugyanott.

Magyar-ugor összehasonlító nyelvtan (Bevezetés: az altáji, kül. az ugor nyelvekről. Hangtan); szerdán, csütörtökön d. e. 11—12-ig. XII. sz. tanterem; szombaton d. e. 9—10-ig. XIII. sz. tanterem. Dr. SZINNYEI JÓZSEF ny. r. tanár.

Ugor nyelvek ismertetése. I. Finn nyelv; szerdán d. 12—1-ig. *Ugyanazon tanár*. XIII. sz. tanterem.

Semináriumi gyakorlatok: a) A kalevala olvasása; b) finn nyelv-járások; c) dolgozatok a magyar-ugor nyelvhasznítás köréből; csütörtökön d. 12—1-ig és szombaton d. e. 10—11-ig. *Ugyanazon tanár*. Ugyanott.

Ind-german összehasonlító nyelvtan; hétfőn d. u. 1—2-ig és csütörtökön d. u. 2—3-ig. Dr. MAYR AURÉL ny. rk. tanár. X. sz. tanterem.

Bevezetés a nyelvtudományba; hétfőn d. u. 2—3-ig. *Ugyanazon tanár*. Ugyanott.

Gót nyelvtan; csütörtökön d. u. 1—2-ig. *Ugyanazon tanár*. Ugyanott.

A Korán magyarázása; szerdán és pénteken d. u. 2—3-ig. Dr. GOLDZSIHER IGNÁCZ magántanár. XVII. sz. tanterem.

- Az erbaidsán török nyelvjárás*; szombaton d. 12—1-ig. Dr. KÚNOS
IGNÁCZ m.-tanár. XIV. sz. tanterem.
- Gyakorlati török nyelvtan* (kezdőknek); szerdán d. e. 11—1-ig.
Ugyanazon tanár. Ugyanott.
- Hafiz költeményei* nyelvtani magyarázatokkal; szerdán és csütörtökön d. e. 11—12-ig. Dr. KÉGL SÁNDOR magántanár. XVII. számú tanterem.

VIII. Magyar nyelv és irodalom.

- Br. Jósika Miklós regényei*; kedden és szerdán d. u. 4—5-ig.
Dr. GYULAI PÁL ny. r. tanár. XIII. sz. tanterem.
- Zrinyi Miklós „Szigeti veszedelme”*; csütörtökön és pénteken
d. u. 4—5-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.
- Seminariumi gyakorlatok*; szerdán, csütörtökön és pénteken d. u.
3—4-ig. Ugyanazon tanár. XI. sz. tanterem.
- Az irodalomtörténet elmélete*; szerdán és csütörtökön d. e. 11—12-ig.
Dr. BEÓTHY ZSOLT ny. r. tanár. XIII. sz. tanterem.
- Bánkbán fejtegetése*; pénteken d. e. 11—12-ig. Ugyanazon tanár.
Ugyanott.
- Magyar stílygyakorlatok*; hétfőn d. u. 3—5-ig. Ugyanazon tanár.
XV. sz. tanterem.
- Mondattan* (az egyszerű mondat); hétfőn és kedden d. e. 10—11-ig.
Dr. SIMONYI ZSIGMOND ny. r. tanár. XIV. sz. tanterem.
- Arany: „Toldi Szerelme”* (nyelvi magyarázatok); hétfőn, szerdán
d. u. 3—4-ig. Ugyanazon tanár. XVI. sz. tanterem.
- Nyelvemlék-gyakorlatok*; szombaton d. u. 3—4-ig. Ugyanazon tanár
XII. sz. tanterem.
- Stílygyakorlatok* (fő tekintettel a helyes magyarságra); pénteken
és szombaton d. e. 11—12-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.
- A magyar irodalom története kezdetétől fogva, tekintettel a világ-
irodalomra*; pénteken és szombaton d. e. 8—9-ig. BODNÁR
ZSIGMOND magántanár. XII. sz. tanterem.
- Rhetorika*; kedden, pénteken d. 12—1-ig. Dr. NÉGYESY LÁSZLÓ
magántanár. XIII. sz. tanterem.

IX. Modern nyelvek és irodalmak.

Goethe és Schiller. Német nyelven; kedden, szerdán, és csütörtökön d. e. 9—10-ig. Dr. HEINRICH GUSZTÁV ny. r. tanár. XIII. sz. tanterem.

A germán nyelvek és irodalmak áttekintése; kedden és szerdán d. e. 10—11-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

A Niebelungének története; pénteken d. e. 9—10-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Seminariumi gyakorlatok: a) Goethe költeményeinek magyarázata.

b) Irodalomtörténeti dolgozatok; csütörtökön és pénteken d. e. 10—11-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

A román nyelvtanból (folytatólag) az *alaktan*; hétfőn és pénteken d. u. 3—4-ig. ROMÁN SÁNDOR ny. r. tanár. XIV. sz. tanterem.

Latin, görög és szláv szók a román keresztény terminológiában (folytatólag); kedden d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

A voroneczi codex összehasonlítva a schiai-i és mohácsi (Erdélyben) nyelvemlékekkel; szerdán d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Conversatorium a román nyomdúkról; szombaton délután 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Orosz nyelvtan; kedden, pénteken és szombaton d. u. 4—5-ig. Dr. ÁSBÓTH OSZKÁR ny. r. tanár. XVI. sz. tanterem.

Bolgár nyelvtan; kedden, pénteken d. u. 5—6-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Az olasz nyelv elméletileg és gyakorlatilag előadva; szerdán, pénteken és szombaton d. u. 3—4-ig. MESSI ANTAL ny. rk. tanár. X. sz. tanterem.

Alberto Nota színműveinek fejtegetése; kedden d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Studi sulla lirica italiana; csütörtökön d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Angol költők (1780—1850) haladottak számára (angolul); hétfőn d. u. 4—5-ig. PATTERSON ARTHUR ny. rk. tanár. XII. sz. tanterem.

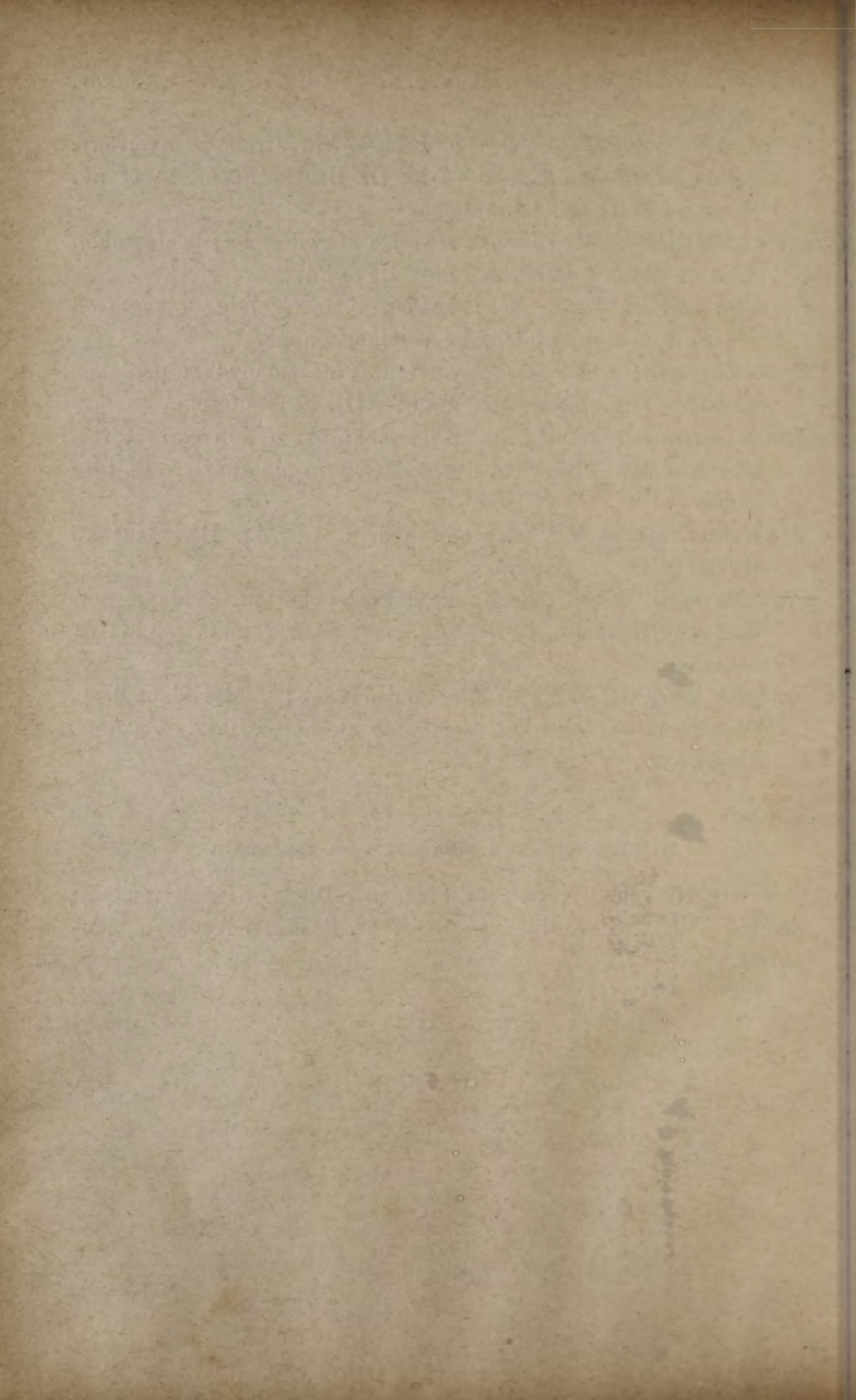
Angol nyelvtan, kezdők számára; kedden és pénteken d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Könnyű angol olvasmányok; szerdán d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

- Shelley „Adonais“-a*; csütörtökön d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.*
Ugyanott.
- A francia irodalom története a középkorban* (francia nyelven);
hétfőn és szerdán d. u. 6—7-ig. Dr. BECKER FÜLÖP ÁGOST ny.
rk. tanár. XIII. sz. tanterem.
- Boileau Miklós költői műveinek olvasása és fejtegetése*; csütörtökön
d. u. 6—7-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Francia kiejtési gyakorlatok*; kedden d. u. 6—7-ig. *Ugyanazon
tanár.* A modern philologiai semináriumban.
- Bevezetés a provençal nyelvbe* (nyelvtan és olvasmányok); pénteken
d. u. 6—7-ig. *Ugyanazon tanár.* XIII. sz. tanterem.
- Német nyelvtan* (bevezetés, hangtan, alaktan); hétfőn és csütörtö-
kön d. e. 10—11-ig. Dr. PETZ GEDEON magántanár. X. sz. tan-
terem.
- A francia vígjáték története*; hétfőn d. u. 4—5-ig. Dr. HARASZTI
GYULA XIII. sz. tanterem.
- Francia nyelv. Cours moyen*; kezdőknek; hétfőn, kedden, szer-
dán csütörtökön d. e. 8—9-ig. ISOZ SIDÉON tanító. XIV. sz.
tanterem.
- Francia nyelv. Cours supérieur*; haladóknak; csütörtökön d. e.
9—10-ig; pénteken és szombaton d. e. 8—10-ig. *Ugyanaz.*
Ugyanott.

A jelen félévben előadást nem tartanak:

Dr. HEINRICH ALAJÓS, dr. MÁGÓCSY-DIETZ SÁNDOR magán-
tanárok, VARGAY ISTVÁN, VIKÁR BÉLA, dr. SZALÁGYI AURÉL magán-
tanítók.

ÓRÁK SZERINTI ÁTTEKINTÉSE

A

TANTÁRGYAKNAK.

Reggeli órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
7-8		
1/2 8-10		
8-9	<p><i>Alaphittan</i>; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton. Dr. BITA DEZSŐ ny. r. t.</p> <p><i>Az ágazatos hittan első része</i>; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton. Dr. KISFALUDY Á. BÉLA ny. r. tanár.</p> <p><i>Egyháztörténelem Krisztus születésétől VII. Gergely pápa koráig</i>; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton. Dr. RAPAICS RAYMOND ny. r. tanár.</p> <p><i>Egyházjog</i>; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton. Dr. ASCHENBRIER ANTAL ny. r. tanár.</p>	<p><i>Magyar polgári törvénykezési rendtartás</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. HERCZEGH MIHÁLY ny. r. tanár.</p> <p><i>Egyházi jog nevezetesebb forrásai</i>; hétfőn, kedden és pénteken. Dr. SÁGHY GYULA ny. r. tanár.</p> <p><i>Pandekták</i>; szerdán és szombaton. Ugyanazon tanár.</p> <p><i>Egyetemes európai jogtörténet</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. HAJNIK IMRE ny. r. tanár.</p> <p><i>Egyházjog</i>; naponkint, szombat kivételével. Dr. ANTAL GYULA ny. r. t.</p> <p><i>Az egyházi jog és politika rendszere</i>; naponkint, szombat kivételével. Dr. KOVÁTS GYULA ny. r. tanár.</p> <p><i>Bevezetés a nemzetgazdaságtanba</i>; pénteken. Dr. RÁTH ZOLTÁN czimz. ny. rk. tanár.</p> <p><i>Igazságügyi statisztika</i>; szerdán. Ugyanazon tanár.</p> <p><i>Werböczy Hármaskönyvének ismertetése és magyarázata</i>; csütörtökön. Dr. CSIKY KÁLMÁN magántanár.</p> <p><i>Magyar bűnvádi eljárás jog</i>; kedden, szerdán és pénteken. Dr. BALOGH JENŐ magántanár.</p> <p><i>Büntetőjogi practicum</i>; csütörtökön. Ugyanazon tanár.</p> <p><i>Agrár kérdések</i>; csütörtökön. Dr. PÓLYA JAKAB magántanár.</p>
8-1/2 10		

Az orvostudományi karban

A bölcsészettudományi karban

Szemoperálások elméletileg és gyakorlatilag; hétfőn, kedden és szerdán.
Dr. OTTAVA IGNÁC magántanár.

Törvényszéki orvostan gyakorlatokkal; csütörtökön és vasárnap. Dr. AJTAI K. SÁNDOR ny. r. tanár.

Kísérleti élettan; hétfőtől péntekig. Dr. KLUG NÁNDOR ny. r. tanár.

Physikális vizsgálati módszerek; vasárnap és csütörtökön. Dr. STERN SAMU magántanár.

A csontok és izületi bántalmak sebészete; vasárnap. Dr. HABERERN J. PÁL m. tanár.

A fogak kór- és gyógytana; csütörtökön. Dr. ROTHMANN ÁRMIN m. tanár.

A mellkasi szervek betegségeinek kór- és gyógytana; csütörtökön és vasárnapon. Dr. TERRAY PÁL, m. tanár.

Franciaország az új-korban; hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön.
Dr. BALLAGI ALADÁR nyilv. r. tanár.

Classikai archaeologia; csütörtökön, pénteken és szombaton. Dr. HAMPEL JÓZSEF ny. r. tanár.

A görög agyagművéség őskora; kedden, szerdán. Ugyanazon tanár.

A magyar történelem középkori kútfői; pénteken. Dr. BÉKEFI REMIG m. t.

Analytikai függvények elmélete; hétfőn és csütörtökön. Dr. SCHOLTZ ÁGOST ny. r. tanár.

Invariánsok elmélete; kedden és pénteken. Ugyanazon tanár.

Infinitesimal geometria; szerdán és szombaton. Ugyanazon tanár.

Kísérleti természettan, I. rész; kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton. Dr. KLUPATHY JENŐ helyettes tanár.

Növénytan gyakorlatokkal; gyógyszerész-növendékek számára; kedden, szerdán és csütörtökön. Dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár.

Elméleti kristálytan; hétfőn, kedden, és szerdán. Dr. SCHMIDT SÁNDOR ny. rk. tanár, mint helyettes.

A magyar irodalom története kezdetétől fogva, tekintettel a világirodalomra; pénteken és szombaton. Dr. BODNÁR ZSIGMOND m. tanár.

Francia nyelv (kezdőknek); hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön. Isoz SIDÉON tanító.

A hasbetegségek kór- és gyógytana; csütörtökön és vasárnap. Dr. STILLER BERTALAN ny. rk. tanár.

Reggeli órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
8— $\frac{1}{2}$ 10		
8—10		
$\frac{1}{2}$ 9—10		
9—10	<p><i>Ó-szövetségi történet-ítészeti s régiségtani tanulmányok Salamon király koráig; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton. Dr. BERGER EV. JÁNOS ny. r. tanár.</i></p> <p><i>Jézus nyilvános életéből kiszemelt részek értelmezése a négy evangéliumból; ezután</i></p>	<p><i>Jogbölcészlet; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. SCHNIERER ALADÁR ny. r. tanár.</i></p> <p><i>Római jog; minden hétköznap. Dr. VÉCSEY TAMÁS ny. r. tanár.</i></p> <p><i>Ausztriai általános magánjog; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. SÁGHY GYULA ny. r. tanár.</i></p>

Az orvostudományi karban

A bölcsészettudományi karban

Szemészeti műtéttan, gyakorlatokkal; csütörtök és vasárnap. Dr. FEUER NÁTHÁN m.-tanár.

A csontok és ízületei, sebészi bántalmak kór- és gyógytana; csütörtökön és vasárnap. Dr. BARTHA GÁBOR magántanár.

Különös kór- és gyógytan s kórodai előadások; naponta, csütörtök kivételével. Dr. KORÁNYI FRIGYES ny. r. tanár.

Elméleti és gyakorlati szülészet és gynaekologia; naponta, csütörtök kivételével. Dr. KÉZMÁRSZKY TIVADAR ny. r. tanár.

Nőgyógyászati és szülészeti polyclinicum; kedden és szerdán. Dr. TAUFFER VILMOS ny. r. tanár.

Különös kór- és gyógytan s kórodai előadások; naponta, csütörtök kivételével. Dr. KÉTLI KÁROLY ny. r. tanár.

A sebész első teendői; csütörtökön. Dr. PUKY ÁKOS magántanár.

Az emésztési szervek bántalmai; csütörtökön és vasárnap. Dr. HIRSCHLER ÁGOST m.-tanár.

A csontok és ízületei bántalmak sebészete; csütörtökön. Dr. HABERERN J. PÁL m.-tanár.

A helikologia (fekélytan) és a sebek kezelésének tana; betegbemutatásokkal; vasárnap és csütörtökön. Dr. SCHÄCHTER MIKSA magántanár.

Nőgyógyászati műtéttan; pénteken és szombaton. Dr. DIRNER GUSZTÁV m.-tanár.

Elméleti és gyakorlati fülgyógyászat; csütörtökön és vasárnap. Dr. BÖKE GYULA ny. rk. tanár.

A hasiüri szervek kór- és gyógytana; csütörtökön és vasárnap. Dr. ANGYÁN BÉLA ny. rk. tanár.

A méh és járulékaiknak lobos folyamatairól; csütörtökön és vasárnap. Dr. ELISCHER GYULA m.-tanár.

Tud. növénytan; orvosnövendékek és tanárjelöltek számára; hétfőn. Dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár.

Francia nyelv (Cours supérieur) haladók számára; pénteken és szombaton. ISOZ SIDÉON tanító.

Általános földrajz; kedden és szerdán. LÓCZY LAJOS ny. r. tanár.

Leirő földrajz. Magyarország és Ausztria; kedden, szerdán. Ugyanazon tanár.
Római régiségek; hétfőn, kedden és csütörtökön. Dr. PONORI THEWREWK EMIL ny. r. tanár.

Nyelvtani gyakorlatok; szerdán. Ugyanazon tanár.

Reggeli órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
9—10	<p><i>Szent Pál apostol levele a rómaiakhoz</i>, fejtegetve; csütörtök kivételével, minden köznapon. Dr. BOGNÁR ISTVÁN nyilv. r. tanár.</p> <p><i>Keresztény kath. erkölcsstan</i>; hétfőn, szerdán és pénteken. Dr. BREZNAV BÉLA ny. r. tanár.</p> <p><i>Lelkipásztorságtan</i>; kedden. Dr. KLINGER ISTVÁN ny. r. tanár.</p>	<p><i>Magyarország statisztikája</i>; hétfőn, kedden, pénteken és szombaton Dr. LÁNG LAJOS ny. r. tanár.</p> <p><i>A monarchia kereskedelmi politikája</i>; szerdán. Ugyanazon tanár.</p> <p><i>Görögkeleti egyházi jog</i>; pénteken. Dr. KOVÁTS GYULA ny. r. tanár.</p> <p><i>Magyar büntetőjog és eljárás</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. WLASSICS GYULA ny. r. tanár.</p> <p><i>Büntetőjogi seminarium</i>; csütörtökön. Ugyanazon tanár.</p> <p><i>Jogbölcselet</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. PIKLER GYULA czimz. ny. rk. tanár.</p>
9— ¹ / ₂ 11		
9—11	<p><i>Keresztény kath. erkölcsstan</i>; kedden és szombaton. Dr. BREZNAV BÉLA nyilv. r. tanár.</p> <p><i>Lelkipásztorságtan</i>; hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton. Dr. KLINGER ISTVÁN ny. r. tanár.</p>	<p><i>Törvénytudományi orvostan</i>; csütörtökön. Dr. CSATÁRY LAJOS m.-tanár.</p>

Az orvostudományi karban

Bőrgyógyászat és bujakórtan; csütörtökön és vasárnap. Dr. HAVAS ADOLF magántanár.

Általános kórtan; kedden és csütörtökön. Dr. HÖGYES ENDRE ny. r. tanár.

Gyógyszerisme, orvosnövendékek számára; hétfőn és szerdán. Dr. BÓKAI ÁRPÁD ny. r. tanár.

A bölcsészettudományi karban

Semináriumi gyakorlatok; pénteken. Ugyanazon tanár.

Xenophon: Memorabilia (tanárképzőben); szombaton. Dr. HEGEDŰS ISTVÁN ny. r. tanár.

Differenciál számítás; hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken. Dr. SCHOLTZ ÁGOST ny. r. tanár.

Kísérleti chemia, tekintettel az orvosnövendékek igényeire; kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton. Dr. THAN KÁROLY ny. r. t.

Az analitikai mechanika elemei; hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken. Dr. FRÖHLICH IZIDOR ny. r. tanár.

Gyakorlatok az analitikai mechanikához; szerdán és pénteken. Ugyanazon tan.

Válogatott részületek a geophysikából; pénteken. Dr. KÖVESLIGETHY RADÓ ny. rk. tanár.

Magyar-ugor összehasonlító nyelvtan; szombaton. Dr. SZINNYEI JÓZSEF ny. r. tanár.

Goethe és Schiller; német nyelven; kedden, szerdán és csütörtökön. Dr. HEINRICH GUSZTÁV ny. r. tanár.

A Nibelung-ének története; pénteken. Ugyanazon tanár.

Francia nyelv (Cours supérieur) haladóknak számára; csütörtökön. ISOZ SIDÉON tanító.

A sérvek kór- és gyógytana, betegek bemutatásával; csütörtök és vasárnap. Dr. BÁRON JÓNÁS magán-tanár.

Bőrgyógyászat és bujakórtan, betegek és görcsői készítmények bemutatásával; vasárnap. Dr. RÓNA SÁMUEL m.-tanár.

Általános kórtan; szombaton. Dr. HÖGYES ENDRE ny. r. tanár.

Méregtan; szombaton. Dr. BÓKAI ÁRPÁD ny. r. tanár.

Gyógyszerisme, gyógyszerésznövendékek számára; szombaton. Dr. BÓKAI ÁRPÁD ny. r. tanár.

Hasonszenvi különös kór- és gyógytan s kórodái előadások; hétfőn, szerdán és pénteken. Dr. BAKODI TIVADAR ny. rk. tanár.

Általános földrajz; csütörtökön. LÓCZY LAJOS ny. r. tanár.

Reggeli órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
9—12		
9—1		
1/2—10—11		
10—11	<p><i>Héber nyelv</i>; hétfőn és pénteken. Dr. BERGER EV. JÁNOS ny. r. tanár.</p> <p><i>Bevezetés az új-szövetségi szentíratokba</i>; szerdán, pénteken és szombaton. Dr. BOGNÁR ISTVÁN nyilv. r. tanár.</p> <p><i>Szentírási magyarázat</i>; hétfőn. Ugyanazon tanár.</p> <p><i>Az ágazatos hittan első része</i>; kedden. Dr. KISFALUDY Á. BÉLA ny. r. tanár.</p> <p><i>Egyházjog</i>; kedden. Dr. ASCHENBRIER ANTAL ny. r. tanár.</p> <p><i>Szay és khalál nyelvtan</i>; szerdán. Dr. KANYORSZKY GYÖRGY ny. r. tanár.</p>	<p><i>Magyar közjog</i>; naponként, csütörtök kivételével. Dr. LECHNER ÁGOST ny. r. tanár.</p> <p><i>Magyar pénzügyi jog</i>; hétfőn, kedden, szerdán és szombaton. Dr. MARISKA VILMOS ny. r. tanár.</p> <p><i>A kereskedelem és kereskedés elmélete</i>; csütörtökön. Ugyanazon tanár.</p> <p><i>Magyar alkotmány- és jogtörténet</i>; naponként, csütörtök kivételével. Dr. TIMON ÁKOS ny. r. tanár.</p>

Az orvostudományi karban

A bölcsészettudományi karban

Testgyógyászat elméletileg és gyakorlatilag; vasárnap. Dr. DOLLINGER GYULA ny. rk. tanár.

Gyógyszerismeret, gyógyszerész-növendékek számára; kedden és pénteken. Dr. BÓKAI ÁRPÁD ny. r. tanár.

Hasbetegségek kór- és gyógytana; vasárnap és csütörtökön. Dr. MÜLLER KÁLMÁN ny. rk. tanár.

Szemészeti műtéttan; kedden, csütörtökön és szombaton. Dr. SIKLÓSSY GYULA m.-tanár.

Elméleti és gyakorlati fülgyógyászat; csütörtökön és vasárnap. Dr. LICHTENBERG KORNÉL m.-tanár.

A szemvizsgálás gyakorlati módszerei, (látásvizsgálás); vasárnap. Dr. CSAPODI ISTVÁN m.-tanár.

Anatomiai gyakorlatok: az Entomostracarácsoport megismerése tekintetéből; vasárnaponkint. Dr. DADAY JENŐ m. tanár.

Általános neveléstan; hétfőn, szerdán és pénteken. LUBRICH ÁGOST ny. r. tanár.

A test neveléstan; kedden és szombaton. Ugyanazon tanár.

A görögök története a perzsa háborútól kezdve; hétfőn. Dr. MANGOLD LAJOS m.-tanár.

Horatius; kedden és csütörtökön. Dr. PONORI THEWREWK EMIL nyilv. r. tanár.

Aristoteles poeticája; szerdán. Dr. HEGEDŰS ISTVÁN ny. r. tanár.

Seneca „Thyestes“-ének értelmezése (tanárképzőben); szombaton. Ugyanazon tanár.

Harmalrenliú sikkörbék; hétfőn. Dr. KLUG LIPÓT m.-tanár.

A Fourier-féle sorok és alkalmazásuk; kedden és csütörtökön. Dr. DEMECZKY MIHÁLY m.-tanár.

Gyakorlatok a substitutiók elméletéből; szombaton. Ugyanazon tanár.

Hőelmélet (mechanikai hőtan és hővezetés); hétfőn, szerdán és pénteken. Dr. FRÖHLICH IZIDOR ny. r. tanár.

Általános földrész. Matematikai földrész; kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken. Dr. KÖVESLIGETHY RADÓ ny. rk. tanár.

Válogatott részletek a geophysikából; hétfőn. Ugyanazon tanár.

Elemi természettan. Gyógyszerészettan-hallgatók számára; kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton. Ugyanazon tanár.

Reggeli órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
10-11		
10-1/212		
10-12	<p><i>Héber nyelv; kedden. Dr. BERGER Ev. János ny. r. tanár.</i></p>	

Az orvostudományi karban

A bölcsészettudományi karban

Általános sebészeti kór- és gyógytan; csütörtökön és vasárnap. Dr. JANNY GYULA m.-tanár.

A húgy- és ivarszervek sebézi bántalmai; csütörtökön és vasárnap. Dr. BAKÓ SÁNDOR m.-tanár.

Sebészeti műszertan és köttan; csütörtökön és vasárnap. Dr. SZÉNÁSSY SÁNDOR m.-tanár.

Gyakorlati sebészet és kórodai előadások; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. KOVÁCS JÓZSEF ny. r. tanár.

Sebészeti műtéttan mutatóványokkal hullán; csütörtökön. Dr. KOVÁCS JÓZSEF ny. r. tanár.

Elméleti és gyakorlati szemészet; naponkint, csütörtököt kivéve. Dr. SCHULEK VILMOS ny. r. tanár.

Gyakorlati sebészet s kórodai előadások; naponta, csütörtök kivételével. Dr. RÉCZEY IMRE ny. r. tanár.

A fej és nyak sebészeti bántalmaivól. (Különös tekintettel a gyakorlati orr- és gégetükrészetre.) Csütörtök és vasárnap. Dr. NAVRATIL IMRE ny. r. tanár.

Általános állattan és összehasonlító boncztan; orvostanhallgatók és tanárjelöltek számára; hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken. Dr. MARGÓ TIVADAR ny. r. tanár.

Semináriumi gyakorlatok; szombaton. Dr. SZINNYEY JÓZSEF ny. r. tanár.

Mondattan (az egyszerű mondat); hétfőn és kedden. Dr. SIMONYI ZSIGMOND ny. r. tanár.

A germán nyelvek és irodalmak áttekintése; kedden és szerdán. Dr. HEINRICH GUSZTÁV ny. r. tanár.

Semináriumi gyakorlatok: a) Goethe költeményeinek magyarázata. — b) Irodalomtörténeti dolgozatok; csütörtökön és pénteken. *Ugyanazon tanár.*

Német nyelvtan (bevezetés, hangtan, alaktan); hétfőn és csütörtökön. Dr. PETZ GEDEON m.-tanár.

Görög mondatlan összehasonlító mondatlani alapon; hétfőn. Dr. HEGEDŰS ISTVÁN ny. r. tanár.

Aristoteles poetikája; pénteken. *Ugyanazon tanár.*

Tud. növénytan; orvosnövendékek és tanárjelöltek számára; szombaton. Dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár.

Reggeli órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
10—12		
11—12	<p><i>Keresztény kath. erkölcsstan</i>; hétfőn és szerdán. Dr. BREZNAY BÉLA ny. r. tanár.</p> <p><i>Szjr- és khald nyelvtan</i>; hétfőn. Dr. KANYORSZKY GYÖRGY ny. r. tanár.</p> <p><i>Általános metaphysika</i>; szerdán és pénteken. Dr. KISS JÁNOS m.-tanár.</p>	<p><i>Magyar magánjog</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. HERCZEGH MIHÁLY ny. r. tanár.</p> <p><i>Magyar magánjog</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. ZSÖGÖD BENŐ ny. r. tanár.</p> <p><i>Politika</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. CONCHA GYÓZÓ nyilv. r. tanár.</p> <p><i>Büntetőjog</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. FAYER LÁSZLÓ cz. ny. rk. tanár.</p> <p><i>Nemzetközi jog</i>; hétfőn, kedden és szerdán. Dr. CSARADA JÁNOS cz. ny. rk. tanár.</p>

Az orvostudományi karban

A bölcsészettudományi karban

Törvényszéki elmekörtan és lélektan; csütörtökön. Dr. MORAVCSIK ERNŐ EMIL ny. rk. tanár.

Elméleti és gyakorlati szemtükrczés; csütörtökön és vasárnap. Dr. SZILY ADOLF m.-tanár.

Szemvizsgálás gyakorlati módszerei, (szemtükrczés váltakozó csoportokkal); csütörtökön. Dr. CSAPODI ISTVÁN m.-tanár.

Elmekörtan; vasárnap. Dr. SALGÓ JAKAB magántanár.

Az elméleti állapotok törvényszéki orvosi elbírálása; szerdán. Dr. MORAVCSIK ERNŐ EMIL ny. rk. tanár.

A látószerv kórbonczana, bemutatásokkal; vasárnap és csütörtökön. Dr. GOLDZIEHER VILMOS m.-tanár.

Gyermekgyógyászat; csütörtökön és vasárnap. Dr. ERŐSS GYULA m.-tanár.

Eszhetika: a művészi képzelet tana; hétfőn és kedden. Dr. BEÖTHY ZSOLT ny. r. tanár.

Psychologia; kedden és csütörtökön. Dr. PAUER IMRE ny. r. tanár.

A keresztény műarchaeologia encyclopaediája; Óskereszténykor; szerdán és pénteken. Dr. CZOBOR BÉLA m.-tanár.

Róma társadalmi viszonyai a császárság korában; csütörtökön és pénteken. Dr. KUZSINSZKY BÁLINT m.-tanár.

Semináriumi dolgozatok; szombaton. Dr. HEGEDŰS ISTVÁN ny. r. tanár.

Egyenletek elmélete; hétfőn, szerdán, pénteken. Dr. KONDOR GUSZTÁV ny. r. t.

Analytikai térmértan; kedden, csütörtökön, szombaton. Ugyanazon tanár.

Általános és kísérleti chemia; szombat kivételével, naponkint. Dr. LENGVEL BÉLA ny. r. tanár.

Az égi testek tengelyforgása, praecessió és nutatió; hétfőn és pénteken. Dr. KÖVESLIGETHY RADÓ ny. rk. tanár.

Magyar-ugor összehasonlító nyelvtan; szerdán és csütörtökön. Dr. SZINNYEI JÓZSEF ny. r. tanár.

Hafiz költeményei nyelvtani magyarázatokkal; szerdán és csütörtökön. Dr. KÉGL SÁNDOR m.-tanár.

Az irodalomtörténet elmélete; szerdán és csütörtökön. Dr. BEÖTHY ZSOLT ny. r. tanár.

Bánk-bán fejtegetése; pénteken. Ugyanazon tanár.

Stílygyakorlatok (főtekintettel a helyes magyarságra); pénteken és szombaton. Dr. SIMONYI ZSIGMOND ny. r. tanár.

Reggeli órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
11—1/2		
11—1		<p><i>Társadalomtan</i>; csütörtökön. Dr. COCHA Győző ny. r. tanár.</p> <p><i>Közegészségügy</i>; csütörtökön. Dr. FODOR JÓZSEF ny. r. tanár.</p>
12—1		<p><i>Magyar csótörvény</i>; szerdán és szombaton. Dr. HERCZEGH MIHÁLY ny. r. tanár.</p> <p><i>Magyar magánjogi practicum</i>; hétfőn. Dr. ZSÖGÖD BENŐ ny. r. tanár.</p>

Az orvostudományi karban

A bölcsészettudományi karban

Leíró és tájbondoztatás; naponkint, szombatot kivételével. Dr. MIHÁLKOVICS GÉZA ny. r. tanár.

Leíró és tájbondoztatás; naponkint, szombatot kivételével. Dr. THANHOFFER LAJOS ny. r. tanár.

Bőrkórtan; csütörtökön és vasárnap. Dr. SCHWIMMER ERNŐ ny. rk. tanár.

Élettani gyakorlatok és demonstrációk, kezdők számára; hétfőtől péntekig. Dr. KLUG NÁNDOR ny. r. tanár.

Törvényszéki orvostan; naponkint, csütörtököt kivéve. Dr. AJTAI K. SÁNDOR ny. r. tanár.

Idegbetegségek kór- és gyógytana; szerdán. Dr. LAUFENAUER KÁROLY ny. r. tanár.

Elméleti kórbondoztatás; naponkint, szombatot kivételével. Dr. PERTIK OTTÓ helyettes tanár.

Gyakorlati kórbondoztatás; szombaton. *Ugyanazon tanár.*

Földrajzi gyakorlatok; kedden, szerdán és csütörtökön. LÓCZY LAJOS ny. r. tanár Dr. KÖVESLIGETHY RADÓ ny. rk. tanárral együtt.

A kvalitatív kémiai analysis elemei (orvostanhallgatók számára); szombaton. Dr. WINKLER LAJOS m.-tanár.

Gyakorlati török nyelvtan (kezdők számára); szerdán. Dr. KÚNOS IGNÁCZ m.-tanár.

Ethika; hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken. Dr. PAUER IMRE ny. r. tanár.

Ethika; hétfőn, kedden, pénteken és szombaton. Dr. KÁRMÁN MÓR m.-tanár.

A philosophia története; kedden, szerdán, pénteken és szombaton. Dr. ALEXANDER BERNÁT m.-tanár.

A művészetek története Magyarországon; hétfőn, kedden és szerdán. Dr. PASTERNER GYULA ny. r. tanár.

Michel-Angelo; csütörtökön és pénteken. *Ugyanazon tanár.*

Egyetemes történelem; hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken. Dr. LÁNCZY GYULA ny. r. tanár.

Vergilius élete és művei; csütörtökön és szombaton. Dr. NÉMETHY GÉZA m.-tanár.

A homerosi költemények ismertetése; hétfőn és szombaton. Dr. CSENGERI JÁNOS m.-tanár.

Determinansok; hétfőn és csütörtökön. Dr. KONDOR GUSZTÁV ny. r. tanár.

Gömbi csillagászat; kedden, szerdán, pénteken és szombaton. *Ugyanazon tanár, mint helyettes.*

Bevezetés az elemző kémiába; szombatot kivételével, naponkint. Dr. LENGVEL BÉLA ny. r. tanár.

Dél- utáni órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
12-1		
1-2		
2-3	<p><i>Arab nyelvtan; hétfőn és szerdán. Dr. KANYORSZKY György ny. r. tanár.</i></p> <p><i>Szjr és khalid nyelvtan; pénteken. Ugyanazon tanár.</i></p>	<p><i>Morálstatisztika; kedden és szombaton. Dr. DOBRÁNSZKY Péter magántanár.</i></p>

Az orvostudományi karban

A bölcsészettudományi karban

Állattan; gyógyszerészhallgatók részére; hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken. Dr. MARGÓ TIVADAR ny. r. tanár.

Általános embertan; hétfőn és kedden. Dr. TÖRÖK AURÉL ny. r. tanár.

A kőkori emberről; szerdán. *Ugyanazon tanár.*

A bűnügyi embertanról (Anthropologia criminalis); csütörtökön. *Ugyanazon tanár.*

Ásványtan, demonstrációkkal; szombaton. Dr. SCHMIDT SÁNDOR ny. rk. tanár, mint helyettes.

Az ehető és mérges gombákról, különös tekintettel az orvostan- és gyógyszerészettanhallgatókra; szombaton. Dr. ISTVÁNFY GYULA m.-tanár.

Ugor nyelvek ismertetése. I. Finn nyelv; szerdán. Dr. SZINNYEI JÓZSEF ny. r. tanár.

Semináriumi gyakorlatok; csütörtökön. *Ugyanazon tanár.*

Az erbajdsán-török nyelvjárás; szombaton. Dr. KÜNOS IGNÁC m.-tanár.

Rhetorika; kedden és pénteken. Dr. NÉGYESY LÁSZLÓ m.-tanár.

Indgermán összehasonlító nyelvtan; hétfőn. Dr. MAYR AURÉL ny. rk. tanár.

Gót nyelvtan; csütörtökön. *Ugyanazon tanár.*

Elméleti kórszövettan; hétfőn. Dr. PERTIK OTTÓ ny. rk. tanár.

Bőrkórtan; kedden és pénteken. Dr. SCHWIMMER ERNŐ ny. rk. tanár.

Az újkori philosophia története; hétfőn és kedden. Dr. MEDVECKY FRIGYES ny. r. tanár.

Philosophiai conversatorium; szombaton. Dr. BÁNÓCZI JÓZSEF m.-tanár.

Magyarország története 1700—1740; hétfőn és szerdán. Dr. KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD ny. r. tanár.

Latin beszédgyakorlatok. Cicero XIV. philippicai beszéde (a tanárképzőintézet tagjai számára); pénteken. Dr. KASSAI GUSZTÁV m.-tanár.

Török-tatár nyelv; hétfőn, csütörtökön és szombaton. Dr. VÁMBÉRY ÁRMIN ny. r. tanár.

Oszmán olvasmányok; kedden és pénteken. *Ugyanazon tanár.*

Dél- utáni órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
2-3		
2-4		<i>Közgazdasági statisztika</i> ; csütörtökön. Dr. DOBRÁNSZKY PÉTER magántanár.
2-6		
2-8		
1/23-4		
3/8-3/4		

Az orvostudományi karban

A bölcsészettudományi karban

Indgermán összehasonlító nyelvtan; csütörtökön. Dr. MATR AURÉL ny. r. tanár.

Bevezetés a nyelvtudományba; hétfőn. Ugyanazon tanár.

A korán magyarázása; szerdán és pénteken. Dr. GOLDZIERH IGNÁCZ magántanár.

Közegészségtan; kedden és szombaton.

Dr. FODOR JÓZSEF ny. r. tanár.

Az elmebetegségek kór- és gyógytana; csütörtökön. Dr. LAUFENAUER KÁROLY ny. r. tanár.

Psychologiai tanulmányok és gyakorlatok

(philosophiai seminarium); szerdán.

Dr. MEDVECKY FRIGYES ny. r. tanár.

Magyarország története 1700—1740; pénteken. Dr. KERÉKVÁRTÓ ÁRPÁD ny. r. tanár.

Latin stílusgyakorlatok (a tanárképzőintézet tagjai számára); szerdán. Dr. KASSAI GUSZTÁV m.-tanár.

Növénytan gyakorlatokkal; gyógyszerész-növendékek számára; hétfőn. Dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár.

Mikroszkopi növénytan gyakorlatok, kezdők és haladottabbak számára; szerdán, csütörtökön és pénteken. Dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár.

Szövegtani gyakorlatok; pénteken. Dr.

MARGÓ TIVADAR, bölcsészeti ny. r. tanár.

Floristikai kirándulások; szombaton. Dr. BORBÁS VINCZE magántanár.

Tájbocztan. Törzs és végtagok; kedden. Dr. THANHOFFER LAJOS ny. r. tanár.

Gyakorlati kórbocztan; csütörtökön és pénteken. Dr. PERTIK OTTÓ helyettes tanár.

Dél- utáni órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
	<p><i>Alaphittan</i>; hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton. Dr. BITA DEZSÓ nyilv. r. tanár.</p> <p><i>Az ágazatos hittan első része</i>; hétfőn, szerdán és szombaton. Dr. KISFALUDY Á. BÉLA ny. r. tanár.</p> <p><i>Egyháztörténelem Krisztus születésétől VII. Gergely pápa koráig</i>; hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton. Dr. RAPAICS RAYMOND ny. r. tanár.</p> <p><i>Az egyház alkotmánya és viszonya az államhoz</i>; hétfőn, szerdán és pénteken. Dr. ASCHENBRIER ANTAL ny. r. tanár.</p> <p><i>Arab nyelvtan</i>; pénteken. Dr. KANYORSZKY GYÖRGY ny. r. tanár.</p>	<p><i>Nemzetgazdaságtan</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. FÖLDES BÉLA ny. r. tanár.</p> <p><i>Telekkönyvi rendtartás</i>; hétfőn és pénteken. Dr. CSILLAG GYULA czimz. nyilv. rk. tanár.</p> <p><i>A kegyuri jog</i>; hétfőn, szerdán és pénteken. Dr. REINER JÁNOS magántanár.</p>

Az orvostudományi karban

Ásványviztan (különös tekintettel hazai ásványvizeinkre); szombaton. Dr. HASENFELD MANÓ m.-tanár.
Orvosi statistika; szombaton. Dr. SZALÁRDY MÓR m.-tanár.

A bölcsészettudományi karban

Bevezetés a philosophiai tanulmányokba; hétfőn. Dr. MEDVECZKY FRIGYES ny. r. tanár.
Logikai és ismerettani kérdések; kedden. Ugyanazon tanár.
Történeti kútfők ismertetése és bírálata 1301—1437-ig; hétfőn. Dr. KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD ny. r. tanár.
Magyar oklevéltan; hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton. Dr. HORVÁT ÁRPÁD ny. r. tanár.
A kalvinizmus; kedden. Dr. BALLAGI ALADÁR ny. r. tanár.
XI. századi oklevelek; csütörtökön. Dr. FEJÉRPATAKY LÁSZLÓ m.-tanár.
Magyar művelődéstörténet. A szellemi és anyagi fejlődés az Árpádok korában; kedden és szombaton. Dr. BÉREFI Remig m.-tanár.
Magyarország XVI. és XVII. századi története; kedden, csütörtökön és szombaton. Dr. CSUDAY JENŐ magántanár.
Sophokles „Elektra“ cz. tragoediája (a tanárképző-intézet tagjai számára); pénteken. Dr. KASSAI GUSZTÁV m.-tanár.
Ásványtan, demonstrációkkal; kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken. Dr. SCHMIDT SÁNDOR ny. rk. tanár, mint helyettes.
Módszertan. I. általános rész; szombaton. Dr. VÁNGEL JENŐ m.-tanár.
Arab nyelvtan; hétfőn, szerdán, pénteken. Dr. HATALA PÉTER ny. r. tanár.
A fenecziai nyelv és emlékei; kedden és csütörtökön. Ugyanazon tanár.
Persa nyelv; hétfőn, szerdán és pénteken. Dr. VÁMBÉRY ÁRMIN ny. r. t.
Semináriumi gyakorlatok; szerdán, csütörtökön és pénteken. Dr. GYULAI PÁL ny. r. tanár.
Arany: Tolly szerelme (nyelvi magyarázatok); hétfőn és szerdán. Dr. SIMONYI ZSIGMOND ny. r. tanár.
Nyelvemlék - gyakorlatok; szombaton. Ugyanazon tanár.
A román nyelvtanból az alaktan; hétfőn és pénteken. ROMÁN SÁNDOR ny. r. tanár.
Latin, görög és szláv szók a román keresztény terminológiában; kedden. Ugyanazon tanár.

Dél-utáni órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
3-4		
3-1/25		
3-5		
3-6		
4-5		<p><i>Magyar közigazgatási jog</i>; hétfőn, kedden, pénteken és szombaton. Dr. LECHNER ÁGOSTON ny. r. tanár.</p> <p><i>Pandekták, általános rész</i>; szombaton. Dr. SÁGHY GYULA ny. r. tanár.</p> <p><i>Ausztriai öröklési jog</i>; szerdán, csütörtökön és pénteken. Dr. ANTAL GYULA ny. r. tanár.</p> <p><i>Részletek a közgazdasági politikából</i>; kedden. Dr. FÖLDES BÉLA nyilv. r. tanár.</p> <p><i>Nemzetgazdaságtani és statisztikai seminarium</i>; szerdán. Ugyanazon tanár.</p> <p><i>Kereskedelmi és váltójog</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. NAGY FERENCZ ny. r. tanár.</p> <p><i>Nemzetközi jog története</i>; kedden és szerdán. Dr. CSARADA JÁNOS czimz. ny. rk. tanár.</p>

Az orvostudományi karban

A bölcsészettudományi karban

Gyermekgyógyászat; szerdán és csütörtökön. Dr. BÓKAI JÁNOS magántanár.

Gyógyszerismereti gyakorlatok; orvosnövendékek számára; naponkint, szombatot kivéve. Dr. BÓKAI ÁRPÁD ny. r. tanár.

Általános gyógyszer-tan; szombaton. Dr. TÓTH LAJOS m.-tanár.

Szülészeti műtét-tan; kedden. Dr. KÉZMÁRSZKY TIVADAR ny. r. tanár.

Szövegtan (mikroszkopi készítmények bemutatásával); kedden és csütörtökön. Dr. MARGÓ TIVADAR ny. r. tanár.

Gyermekgyógyászat; hétfőn és csütörtökön. Dr. SZONTAGH FELIX, m.-tanár.

A voronezi codex összehasonlítóva a schiai-i és mohácsi (Erdélyben) nyelvelmékekkel; szerdán. *Ugyanazon tanár.*

Conversatorium a román nyomdáról; szombaton. *Ugyanazon tanár.*

Az olasz nyelv elméletileg és gyakorlatilag; szerdán, pénteken és szombaton. MESSI ANTAL ny. rk. tanár.

Alberto Nota színműveinek fejtegetése; kedden. *Ugyanazon tanár.*

Studi sulla lirica italiana; csütörtökön. *Ugyanazon tanár.*

Küpszeletek projektív tulajdonsága; szombaton. Dr. KLUG LIPÓT m.-tanár.

Ábrázoló geometria; hétfőn. *Ugyanazon tanár.*

Magyar stílgyakorlatok; hétfőn. Dr. BEÖTHY ZSOLT ny. r. tanár.

Chemiai gyakorlatok, kezdők számára; szombat kivételével, naponkint. Dr. LENGYEL BÉLA ny. r. tanár.

Gymnasiumi paedagogia; szerdán és csütörtökön. Dr. KÁRMÁN MÓR m.-tanár.

Psychologiai repetitorium, főképpen tanárképzési tagok számára; hétfőn. *Ugyanazon tanár.*

Herbert Spencer Sociológiája; szerdán és szombaton. Dr. BUDAY JÓZSEF m.-tanár.

Magyar jogtörténelni bevezetés az oklevéltani előadásokhoz; szombaton. Dr. HORVÁT ÁRPÁD ny. r. tanár.

Arab olvasmányok; kezdőknek könnyebb szakasszal; hétfőn, szerdán és pénteken. Dr. HATALA PÉTER ny. r. tanár.

Az arab irodalom története; kedden és csütörtökön. *Ugyanazon tanár.*

Br. Jósika Miklós regényei; kedden és szerdán. Dr. GYULAI PÁL ny. r. tanár.

Del- utáni órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
4—5		<p><i>Észjogi előadások</i>; hétfőn. <i>Ugyanazon tanár.</i></p> <p><i>Egyházi jogi törvényhozás</i>; csütörtökön. Dr. MELICHÁR KÁLMÁN m.-tanár.</p> <p><i>Iparpolitika</i>; kedden és szerdán. Dr. KOVÁCS GYULA magántanár.</p>
4— $\frac{1}{2}$ 5		
4—6		
4—7		
5—6		<p><i>A kereskedelem és közlekedés elmélete</i>; szerdán. Dr. MARISKA VILMOS ny. r. tanár.</p> <p><i>Államszámvitel</i>; hétfőn, szerdán és csütörtökön. Dr. BOCHKOR KÁROLY ny. r. tanár.</p> <p><i>Bűnvádi eljárás</i>; kedden, szerdán és pénteken. Dr. FAYER LÁSZLÓ czimz. ny. rk. tanár.</p> <p><i>Büntetőjogi seminarium</i>; hétfőn és csütörtökön. <i>Ugyanazon tanár.</i></p>

Az orvostudományi karban

A bölcsészettudományi karban

	<p>Zrinyi Miklós „Szigeti veszedelme“; csütörtökön és pénteken. Ugyanazon tanár.</p> <p>Orosz nyelvtan; kedden, pénteken és szombaton. Dr. ASBÓTH OSZKÁR ny. r. tanár.</p> <p>Angol költők (1780–1850) haladottak számára (angolul); hétfőn. PATTERSON ARTHUR ny. rk. tanár.</p> <p>Angol nyelvtan, kezdők számára; kedden és pénteken. Ugyanazon tanár.</p> <p>Könnyű angol olcasmányok; szerdán. Ugyanazon tanár.</p> <p>Shelley „Adonais“-a; csütörtökön. Ugyanazon tanár.</p> <p>A francia vígjáték története; hétfőn. Dr. HARASZTI GYULA m.-tanár.</p>
Közegészségtan, gyógyszerészek számára; kedden és szombaton. Dr. FODOR JÓZSEF ny. r. tanár.	A hazai mérges és orvosi növények ismertetése; szerdán. Dr. BORBÁS VINCZE m.-tanár.
Elméleti kórszövettan; csütörtökön. Dr. PERTIK OTTÓ ny. rk. tanár.	Kütfői gyakorlatok az Árpádok koráról; szerdán. Dr. MARCZALI HENRIK m.-tanár.
	Bevezetés az oklevéltanba; kedden. Dr. FEJÉRPATAKI LÁSZLÓ m.-tanár.
	Állatbonczatani gyakorlatok, gerinces állatokon; hétfőn és szerdán. Dr. MARGÓ TIVADAR ny. r. tanár vezetése alatt.
Idegbetegségek kór- és gyógytana; szombaton. Dr. LAUFENAUER KÁKOLY ny. r. tanár.	Európa bükkfa-kerületének növényföldrajza; csütörtökön. Dr. SIMONKAI LAJOS m.-tanár.
Az ó-kori orvostudomány története; hétfőn és pénteken. Dr. PURJESZ ZSIGMOND magántanár.	Bolgár nyelvtan; kedden és pénteken. Dr. ASBÓTH OSZKÁR ny. r. tanár.
Idegkór- és gyógytan, betegek bemutatásával; kedden, csütörtökön és szombaton. Dr. TAKÁCS ENDRE m.-t.	
Elméleti és gyakorlati orr- és gégetükrözés; hétfőn, szerdán és pénteken. Dr. IRSAI ARTHUR magántanár.	
Orr-, torok- és gégebajok kór- és gyógytana; hétfőn, szerdán és pénteken. Dr. ONODI ADOLF magántanár.	

Dél- utáni órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
5—6		
5— $\frac{1}{2}$ 7		
5—7		<i>Államszámvitel</i> ; pénteken. Dr. BOCHKOR KÁROLY ny. r. tanár.
$\frac{1}{2}$ 6— $\frac{1}{2}$ 7		
$\frac{1}{2}$ 6—7		
6—7		<i>Római jog</i> ; kedden és szerdán. Dr. VÉCSEY TAMÁS ny. r. tanár. <i>A kereskedelmi vételről</i> ; kedden és pénteken. Dr. NEUMANN ÁRMIN cz. ny. rk. tanár.

Az orvostudományi karban

A bölcsészettudományi karban

Gyermekgyógyászat; kedden. Dr. ERŐSS GYULA magántanár.

Idegkór- és gyógytan; kedden és pénteken. Dr. SCHAFFER KÁROLY m.-tanár.

Kísérleti és gyakorlati idegkörtan; kedden és pénteken. Dr. KORÁNYI SÁNDOR m.-tanár.

Sebészeti műtéttan mutatóványokkal hullán; hétfőn és szerdán. Dr. KOVÁCS JÓZSEF ny. r. tanár.

Élet- és kórvegytan; szerdán és csütörtökön. Dr. PLÓSZ PÁL ny. r. tanár.

Idegkörtan; csütörtökön és pénteken. Dr. JENDRASSIK ERNŐ ny. rk. tanár.

Fogászati polyklinikum; csütörtökön és szombaton. Dr. ÁRKÖVY JÓZSEF ny. rk. tanár.

Húgvizsgáló; pénteken. Dr. PLÓSZ PÁL ny. r. tanár.

Törvényszéki elmekörtani gyakorlatok; hétfőn. Dr. MORAVCSIK ERNŐ EMIL ny. rk. tanár.

Fogászati műtéttan; kedden. Dr. ÁRKÖVY JÓZSEF nyilv. rk. tanár.

Szülészeti műtevések tana; csütörtökön. Dr. BÁRSONY JÁNOS m.-tanár.

Egyélcemes fogtan és foggyógyászat; pénteken. Dr. ISZLAY JÓZSEF m.-tanár.

Sebészi műtéttan; kedden és pénteken. Dr. VEREBÉLY LÁSZLÓ magántanár.

Bevezetés a bacteoriológiai módszerekbe; hétfőn és pénteken. Dr. PERTIK OTTÓ ny. rk. tanár.

Physikális vizsgálati módszerek; kedden. Dr. STERN SAMU m.-tanár.

Az egységes középiskola; kedden. Dr. BOKOR JÓZSEF m.-tanár.

Forrástamulmányok II. Frigyes császár történetéhez; szombaton. Dr. LÁNCZY GYULA ny. r. tanár.

A francia irodalom története a közép-korban (francia nyelven); hétfőn és szerdán. Dr. BECKER FÜLÖP ÁGOST ny. rk. tanár.

Dél- utáni órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
6-7		
6-1/2-8		
6-8		
Delelőtt		
Délután		
Egész napon át		

Az orvostudományi karban	A bölcsészettudományi karban
<p><i>A szív- és tüdőbetegségek tana</i>; hétfőn és kedden. Dr. BENCZUR DÉNES m.-tanár.</p> <p><i>A fogak kór- és gyógytana</i>; hétfőn. Dr. ROTHMANN ÁRMIN m.-tanár.</p>	<p><i>Boileau Miklós költői műveinek olvasása és fejtegetése</i>; csütörtökön. Ugyanazon tanár.</p> <p><i>Francia kiejtési gyakorlatok</i>; kedden. Ugyanazon tanár.</p> <p><i>Bevezetés a procnçal nyelvbe</i>; pénteken. Ugyanazon tanár.</p>
<p><i>Bőrgyógyászat és bőjakórtan</i>; pénteken. Dr. RÓNA SÁMUEL m.-tanár.</p>	
<p><i>Szülészeti műtéttan</i>; szerdán. Dr. LIEBMAN MÓR m.-tanár.</p>	
<p><i>Laboratóriumi dolgozatok</i> előrehaladottabbaknak. Dr. FODOR JÓZSEF ny. r. tanár.</p> <p><i>Élettani önálló búvárlatok</i>; szombaton. Dr. KLUG NÁNDOR ny. r. tanár.</p>	<p><i>Haladottabbak foglalkozása a növényi rendszertanban</i>; szerdán, csütörtökön és pénteken. Dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár.</p>
	<p><i>Növényföldrajzi kirándulások</i>; vasárnap. Dr. SIMONKAI LAJOS m.-tanár.</p>
<p><i>Gyakorlati boncztan</i>; naponkint, vasárnapot kivéve. Dr. MIHALKOVICS GÉZA ny. r. tanár.</p> <p><i>Laboratóriumi gyakorlatok</i>; naponkint. Dr. PLÓSZ PÁL ny. r. tanár.</p> <p><i>Önálló kór- és gyógytani búvárlatok</i>; naponta, szombat és vasárnap kivételével. Dr. HÖGYES ENDRE ny. r. tanár.</p> <p><i>Gyakorlati boncztan</i>; naponta, vasárnap kivételével. Dr. THANOFFER LAJOS ny. r. tanár.</p> <p><i>Önálló szövettani kutatások</i>; naponta, vasárnap kivételével. Dr. THANOFFER LAJOS ny. r. tanár.</p> <p><i>Élettani önálló búvárlatok</i>; hétfőtől péntekig. Dr. KLUG NÁNDOR ny. r. tanár.</p> <p><i>Gyakorlati kórszövettan</i>; vasárnap és ünnepnapok és az 1—3 óráig tartó idő kivételével, naponkint. Dr. PERTIK OTTÓ helyettes tanár.</p>	<p><i>Chemiai gyakorlatok</i>; szombat és vasárnap kivételével, naponkint regeltől estig. Dr. THAN KÁROLY ny. r. tanár.</p>

A hittudományi karban

A jog- és államtudományi karban

Később meghatározandó időben

Joghölseleti seminarium. Dr. PIKLER
GYULA czimz. ny. rk. tanár.
Római jogi practicum. Dr. SCHWARZ
GUSZTÁV czimz. ny. rk. tanár.
A római jog alaptanai. Dr. KAJUCH
MÁRTON m.-tanár.
Közgazdaságtan. Dr. MANDELLÓ GYULA
m.-tanár.
Sociologia. Ugyanazon tanár.
A római jog alaptana: Dr. HOFFMANN
JÓZSEF magán-tanár.

Az orvostudományi karban

Szülészeti polyklínikum. Dr. TAUFFER
VILMOS ny. r. tanár.

Laboratoriumi munkálatok a központi idegrendszer ép- és kórszövettanából; naponként korlátozott felvétellel.

Bakteorológiai vizsgálatok előrehaladottabbak számára. Dr. PERTIK OTTÓ ny. rk. tanár.

Törvényszéki és egészségrendőri vegytan. Hetenkint 2 óra. Dr. LIEBERMANN LEÓ m.-tanár.

A bölcsészettudományi karban

Tápszerek és élvezeti szerek vizsgálata; heti 2 órában. Dr. LIEBERMANN LEÓ m.-tanár.

Gyakorlatok a fizikai laboratóriumban; hetenkint 5 óra, az egyes résztvevőkkel külön megállapítandó időben. Dr. KLUPATHY JENŐ helyettes tanár.

A gyógyszerül használt szénvegyületek chemiája; hetenkint 2 óra. Dr. WINKLER LAJOS m.-tanár.

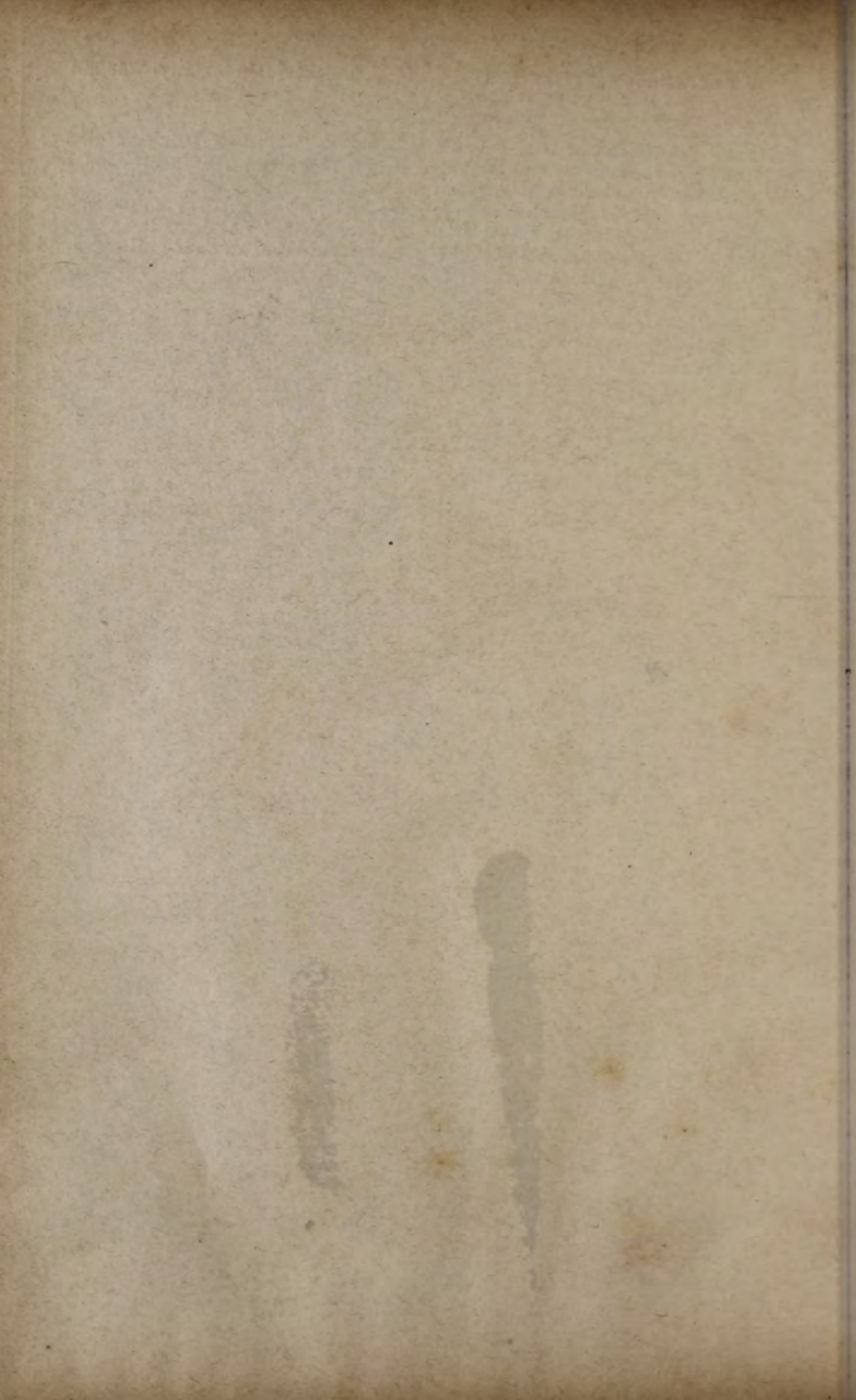
Haladottabbak foglalkozása a zoológiai intézetben; hetenkint 9 óra. Dr. MARGÓ TIVADAR ny. r. tanár vezetése alatt.

Emberméréstan (Anthropometria); Dr. TÖRÖK AURÉL ny. r. tanár.

Ásványtani gyakorlatok; hetenkint 6 óra, külön meghatározva. Dr. SCHMIDT SÁNDOR ny. rk. tanár, mint helyettes

A belvízi gerinczelen állatok; heti 2 óra. Dr. DADAY JENŐ m.-tanár.

A kőzetek rendszerbe foglalásáról; heti 2 óra. Dr. SZÁDECZKY GYULA magántanár.

A BUDAPESTI

KIRÁLYI MAGYAR TUDOMÁNY-EGYETEM

TANRENDE

AZ MDCCCXCIV—XCV. TANÉV

MÁSODIK FELÉRE.

— 113 —

BUDAPESTEN,

NYOMATOTT A MAGYAR KIRÁLYI EGYETEMI KÖNYVNYOMDÁBAN.

1895.

ELŐADÁSI NYELV.

A hittudományi karban *minden* előadás *latin* nyelven tartatik.

A három világi karban *minden* előadás *magyarul* tartatik. A hol más nyelven is, ez a maga helyén külön ki van téve.

1. Az ő cs. és apost. kir. Felségének 1850. évi július hó 12-én kelt legmagasabb elhatározásával rendszeresített, a volt cs. kir. vallás-és közoktatásügyi ministeriumnak u. a. évi 5697/187. sz. a. kelt ideiglenes rendeletével a pesti egyetemen életbe léptetett leczkepeznek ezen egyetemre nézve megszüntettek.

2. Az eddigi leczkepez helyett a budapesti kir. tud. egyetem valamennyi karain a rendes- és a gyógyszerészhallgatók félvévenként 30 frt tandijat fizetnek.

3. A rendkívüli hallgatók (ide nem számítva a rendes gyógyszerész-hallgatókat) ha csak egy tárgyra iratkoznak be és azon tárgy heti óra, száma az illető karon kötelezett heti óraszám felét fölül nem haladjai félvévenként 10 frtot, ha pedig fölülhaladja, félvévenként 15 frtot fizetnek.

Ugyanennyit t. i. félvévenként 15 frtot fizetnek azon rendkívüli hallgatók is, kik több tárgyat hallgatnak ugyan, de a hallgatott órák száma az illető karon kötelezett heti óraszám felét túl nem haladja.

Azon rendkívüli hallgatók, kik az illető karon kötelezett heti óraszám felénél többet hallgatnak, az egész tandijat, azaz félvévenként 30 frtot fizetnek.

4. Az 1889. évi 23.802. szám alatt kelt rendeletben megszabott beiratási díj, illetőleg könyvtári illeték változatlan marad.

5. A tandij az egyetemi quaesturánál fizettetik a beiratkozás alkalmával úgy, mint eddig.

6. A hallgatók a 2. §-ban megállapított tandijért az egyetemen azon félév alatt hirdetett előadások és gyakorlatok bármelyikére beiratkozhatnak.

7. Minden egyetemi hallgató félvévenként kórházdíj czimén 50 krt fizet a beiratás alkalmával.

Az orvosi karban a szülésznői tanfolyam ezentúl is díjmentes.

A folyó félévben az egyetemi könyvtár az olvasó és dolgozó közönség számára d. e. 9—12-ig, d. u. a nagy olvasóterem és hírlapszoba 3—8-ig, a külön dolgozó szobák 3—7-ig vannak nyitva.

Zárva van a könyvtár minden hétfői napon, továbbá husvét, pünkösd és karácsony két ünnepén egész nap, — valamint deczember 24-én és 31-én délután.

I. HITTUDOMÁNYI KAR.

Alaphittan folytatása a keresztény vallás isteni eredetéről, az egyházzal és hitszabályról; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 8—9-ig, és, keddet kivéve, ugyanazon napokon d. u. 3—4-ig. Dr. BITA DEZSŐ ny. r. tanár. III. számú tanterem.

Ó-szövetségi történet-ítészeti s régiségtani tanulmányok folytatása egybekötve a szentírás vitásabb helyeinek fejtegetésével, nemkülönben úgy általános, mint különös bevezetésekkel a szentíratokba; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 9—10-ig. Dr. BERGER EV. JÁNOS ny. r. tanár. III. sz. tanterem.

Héber syntaxis, elméletileg és gyakorlatilag; ezután

Bibliai értelmezéstan, különös tekintettel az ó-szövetségi szentíratokra. Ennek befejezése után:

Exegetikai gyakorlatok: a bölcselmi és látnoki könyvekből kiszemelt szakaszok értelmezése, folytonos tekintettel az eredeti szövegre; hétfőn és pénteken d. e. 10—11-ig és kedden d. e. 10—12-ig. *Ugyanazon tanár.* III. sz. tanterem.

Jézus nyilvános életéből kiszemelt részek értelmezése a négy evangéliumból, a görög szöveg nyomán; ezután

Szent Pál apostol I. levele a Korinthusiakhoz, fejtegetve ugyancsak a görög szövegből; csütörtök kivételével, minden köznapon d. e. 9—10-ig. Dr. BOGNÁR ISTVÁN ny. r. tanár. II. sz. tanterem.

Bevezetés az új-szövetségi szentíratokba (folytatólag); szerdán, pénteken és szombaton d. e. 10—11-ig. *Ugyanazon tanár.*

Az új-szövetségi apokryph-könyvekről; hétfőn d. e. 10—11-ig. *Ugyanazon tanár.*

Az ágazatos hittan (dogmatica speciális) *második része*; naponként, csütörtök kivételével, d. e. 8—9-ig, kedden 10—11-ig; hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3—4-ig. Dr. KISFALUDY Á. BÉLA ny. r. tanár. II. sz. tanterem.

4
Egyháztörténelem VII. Gergely pápa idejétől a legújabb korig; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 8—9-ig, és, keddet kivéve, ugyanazon napokon d. u. 3—4-ig. Dr. RAPAICS RAYMOND ny. r. tanár. IV. sz. tanterem.

Keresztény kath. erkölcsstan folytatása; az erényekről, az erényes életéről és ennek eszközeiről s ellentéteiről; hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 9—10-ig, kedden és szombaton d. e. 9—11-ig, hétfőn és szerdán d. e. 11—12-ig. Dr. BREZNAY BÉLA ny. r. tanár. IV. sz. tanterem.

Házasságjog; naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 8—9-ig, kedden d. e. 10—11-ig. Dr. ASCHENBRIER ANTAL ny. r. tanár. I. sz. tanterem.

Az egyházi törvénykezés és büntetőjog; hétfőn és pénteken d. u. 3—4-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Az egyházi vagyonjog; szerdán d. u. 3—4-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Lelkipásztorságtan folytatása; a lelkipásztornak papi és egyház-községigazgatói tisztjeiről; hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 9—11-ig és kedden d. e. 9—10-ig. Dr. KLINGER ISTVÁN ny. r. tanár. I. sz. tanterem.

Arab nyelvtan, szövegelemzéssel és tárgyi magyarázattal; hétfőn és szerdán d. u. 2—3-ig és pénteken d. u. 3—4-ig. Dr. KANYORSZKY GYÖRGY ny. r. tanár. II. sz. tanterem.

Szjr és khald nyelvtan, szövegelemzéssel és tárgymagyarázattal; hétfőn d. e. 11—12-ig, szerdán d. e. 10—11-ig és pénteken d. u. 2—3-ig. Ugyanazon tanár. III. sz. tanterem.

Általános metaphysika és természetbölcselet; szerdán és pénteken d. e. 11—12-ig. Dr. KISS JÁNOS magántanár. I. sz. tanterem.

A hittudományi előadások az egyetemi központi épület udvari szárnyában tartatnak.

II. JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KAR.

Magyar közigazgatási jog: Folytatás. Belügyi és közgazdasági igazgatás. Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 10—11-ig. Dr. LECHNER ÁGOSTON ny. r. tanár. VIII. sz. tanterem.

A végrehajtó hatalomról a magyar közjog szerint. Hetenkint 1 óra. Szombaton d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* VIII. számú tanterem.

Egyetemes európai jogtörténet. Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 8—9-ig. Dr. HAJNIK IMRE ny. r. tanár. VIII. sz. tanterem.

Büntetőjog. (Folytatás). Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 9—10-ig. Dr. SCHNIERER ALADÁR ny. r. tanár. II. sz. tanterem.

Jogbölcészlet története. Hetenkint 2 óra. Szerdán és szombaton d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* II. sz. tanterem.

Magyar polgári törvénykezési rendtartás. (Birói határozatok. Perorvoslatok. Végrehajtás. Urbéri eljárás). Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 8—9-ig. Dr. HERCZEGH MIHÁLY ny. r. tanár. I. sz. tanterem.

Magyar magánjog. (Dologbeli, kötelmi, családi és öröklési jog.) Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 11-től 12-ig. *Ugyanazon tanár.* II. sz. tanterem.

Telekkönyvi rendtartás. Hetenkint 2 óra. Szerdán és szombaton d. e. 12—1-ig. *Ugyanazon tanár.* II. sz. tanterem.

Ausztriai általános magánjog. (Folytatás). Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 9—10-ig. Dr. SÁGHY GYULA ny. r. tanár. VIII. számú tanterem.

Római jog. Hetenkint 8 óra. Naponkint d. e. 9—10-ig. Institutiókból a vagyonyjog, családjog, örökjog. Kedden és szerdán d. u. 6—7-ig a Corpus iuris civilis jogeseteinek seminariumi tárgyalása. Dr. VÉCSEY TAMÁS ny. r. tanár. I. sz. tanterem.

- Magyarország statisztikája.* (Culturális és gazdasági statisztika). Hetenkint 4 óra. Hétfőn, kedden, pénteken és szombaton d. e. 9—10-ig. Dr. LÁNG LAJOS ny. r. tanár. IV. sz. tanterem.
- Ausztria-Magyarország kereskedelmi politikája.* Hetenkint 1 óra. Szerdán d. e. 9—10-ig. *Ugyanazon tanár.* IV. sz. tanterem.
- Egyházjog.* Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 8—9-ig. Dr. ANTAL GYULA ny. r. tanár. II. sz. tanterem.
- Egyházi jog és politika.* (Folytatólag, főleg házassági jog). Hetenkint 5 óra. Hétfőn, kedden és szerdán d. e. 8—9-ig, csütörtökön d. e. 8—10-ig. Dr. KOVÁTS GYULA ny. r. tanár.
- Államszámvevőtan* (gazdasági számtartás) tekintettel a törvényhatóságok és községek számtartására. Hetenkint 5 óra. Hétfőn, szerdán és csütörtökön d. u. 5—6-ig és pénteken d. u. 5—7-ig. Dr. BOCHKOR KÁROLY ny. r. tanár. VII. sz. tanterem.
- Pénzügytan.* Hetenkint 4 óra. Hétfőn, kedden, pénteken és szombaton d. u. 3—4-ig. Dr. FÖLDES BÉLA ny. r. tanár. II. számú tanterem.
- Közgazdasági politika.* Hetenkint 2 óra. Szerdán d. u. 3—5-ig. *Ugyanazon tanár.* II. sz. tanterem.
- Közgazdasági seminarium.* Hetenkint 1 óra. Kedden d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* II. sz. tanterem.
- Magyar magánjog.* (Különös rész.) Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 11—12-ig. Dr. ZSÓGÖD BENŐ nyilv. r. tanár. VII. számú tanterem.
- Magyar bányajog.* Hetenkint 2 óra. Szerdán és szombaton déli 12—1-ig. *Ugyanazon tanár.* VII. sz. tanterem.
- Kereskedelmi és váltójog.* Értékpapírok tana, különösen a váltó. Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, délután 4—5-ig. Dr. NAGY FERENCZ ny. r. tanár. V. sz. tanterem.
- Magyar alkotmány- és jogtörténet.* Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, délelőtt 10—11-ig. Dr. TIMON ÁKOS ny. r. tanár. VII. sz. tanterem.
- Pénzügytan.* Hetenkint 4 óra. Hétfőn, kedden, szerdán és szombaton d. e. 10—11-ig. Dr. MARISKA VILMOS nyilv. r. tanár. III. sz. tanterem.
- A magyar bélyeg és illetékek iránti törvények és szabályok (gyakorlatokkal).* Hetenkint 2 óra. Szerdán d. u. 3—4-ig és csütörtökön d. e. 10—11-ig. *Ugyanazon tanár.* III. számú tanterem.

- Politika.* (Alkotmánytan folytatása és közigazgatástan.) Hetenkint 6 óra. Minden hétköznap d. e. 11—12-ig. Dr. CONCHA GYÖZŐ ny. r. tanár. V. sz. tanterem.
- Pandekta jog.* Hetenkint 8 óra. Naponkint d. u. 5—6-ig. rendszeres előadás; hétfőn és csütörtökön 6—7-ig seminarium. Dr. SCHWARZ GUSTÁV ny. r. tanár. I. sz. tanterem.
- Római jog.* (Különös rész: dologi-, kötelmi-, családi- és örökösödési jog.) Hetenkint 8 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 9—10-ig; kedden, szerdán és pénteken d. u. 6—7-ig. Dr. KAJUCH MÁRTON ny. rkiv. tanár. III. sz. tanterem.
- Eljárás a perenkívüli jogügyletekben.* Hetenkint 2 óra. Hétfőn és pénteken d. u. 3—4-ig. Dr. CSILLAG GYULA czimz. nyilv. rk. tanár. IV. sz. tanterem.
- Büntetőjog.* (Különös rész.) Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 11—12-ig. Dr. FAYER LÁSZLÓ czimz. nyilv. rk. tanár. III. sz. tanterem.
- Bűnvádi eljárás.* Hetenkint 3 óra. Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* VII. sz. tanterem.
- Büntetőjogi seminarium.* Hetenkint 2 óra. Kedden és pénteken d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* III. sz. tanterem.
- A biztosítási ügyletről.* Hetenkint 2 óra. Hétfőn és pénteken d. u. 6—7-ig. Dr. NEUMANN ARMIN czimz. nyilv. rk. tanár. IV. sz. tanterem.
- Jogbölcészlet.* Hetenkint 5 óra. Csütörtök kivételével naponkint. Dr. CSARADA JÁNOS cz. rk. tanár. VII. sz. tanterem.
- Nemzetközi jog.* Hetenkint 3 óra. Hétfőn, kedden és szerdán d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* VII. sz. tanterem.
- Jogbölcészlet.* Különös rész. Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével, d. e. 9—10-ig. Dr. PIKLER GYULA czimz. ny. rk. tanár. VII. sz. tanterem.
- Jogbölcseleti seminarium.* (Dolgozatok a jogbölcselet és az összehasonlító jogtudomány köréből.) Hetenkint 2 óra. Később meghatározandó időben. *Ugyanazon tanár.*
- Nemzetgazdaságtan.* Hetenkint 5 óra. Naponkint, csütörtök kivételével. Dr. RÁTH ZOLTÁN czimz. rk. tanár. V. sz. tanterem.
- Magyarország statisztikája.* Hetenkint 4 óra. Kedden és csütörtökön d. u. 2—4-ig. Dr. DOBRÁNSZKY PÉTER m.-tanár. V. sz. tanterem.
- Törvénytészki orvostan.* Hetenkint 2 óra. Csütörtökön d. e. 9—11-ig. Dr. CSATÁRY LAJOS magán-tanár. VII. sz. tanterem.

- Az egyházjog forrásai.* Hetenkint 1 óra. Csütörtökön d. u. 4—5-ig.
Dr. MELICHÁR KÁLMÁN magántanár. IV. számú tanterem.
- Magyar közjog.* Ausztria és Magyarország közjogi kapcsolata és közös ügyei. Horvát-Szlavon- és Dalmátországok autonóm alkotmánya. Hetenkint 3 óra. Hétfőn, kedden és szerdán d. e. 8—9-ig. Dr. GOSZTHONY MIHÁLY magántanár. VII. sz. tanterem.
- Az esküdtszékéről.* (A jury jogtörténeti fejlődése. A laicus elem részvétele kérdésének jelen állása. Esküdtbírószági szervezet, hatáskör és eljárás). Hetenkint 1 óra. Csütörtökön d. e. 8—9-ig.
Dr. BALOGH JENŐ m.-tanár. IV. sz. tanterem.
- Büntető eljárás a járásbírószágok és közigazgatási hatóságok előtt.* Hetenkint 1 óra. Csütörtök d. u. 2—3-ig. Ugyanazon tanár. IV. sz. tanterem.
- Börtönügyi kérdések.* Hetenkint 1 óra. Szerdán d. u. 2—3-ig.
Ugyanazon tanár. IV. sz. tanterem.
- Közgazdasági politika, különös tekintettel a mezőgazdaságra.* Hetenkint 2 óra. Kedden és szerdán d. u. 2—3-ig. Dr. KOVÁCS GYULA magántanár. II. sz. tanterem.
- Házasságkötés joga* (a házassági jogról szóló törvény magyarázatával.) Hetenkint 3 óra. Hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 3—4-ig. Dr. REINER JÁNOS m.-tanár. V. sz. tanterem.
- A contractusok tana.* Hetenkint 2 óra. Csütörtökön 8—10-ig.
Dr. HOFFMANN JÓZSEF m.-tanár. VII. sz. tanterem.
- Gazdaságtörténet.* (Általános bevezetés.) Hetenkint 2 óra. Csütörtökön és szombaton d. e. 8—9-ig. Dr. MANDELLO GYULA m.-tanár. V. sz. tanterem.

Előadást nem tartanak:

Dr. CSIKY KÁLMÁN, Dr. KÖRÖSSY JÓZSEF, Dr. SCHWARTZER OTTÓ és PÓLYA JAKAB magántanárok.

III. ORVOS-SEBÉSZTUDOMÁNYI KAR.

I. Bonczteni tudományok.

Leiró- és tájboncztan; hétfőtől péntekig, d. e. 11— $\frac{1}{2}$ 1-ig, pénteken fejlődéstani rész. (Bonczteni épület, I. em. tanteremben.)
Dr. MIHÁLKOVICS GÉZA ny. r. tanár.

Szövettani és finomabb bonczteni gyakorlatok; hétfőtől szombatig d. u. 3—5-ig. (Heti 12 óra.) (Ugyanott, az I. em. górcsövező teremben.) *Ugyanazon tanár.*

Útmutatás a szövettani gyakorlatokhoz; hétfőn d. u. $\frac{1}{2}$ 3—4-ig. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Fejlődéstani gyakorlatok; hétfőtől szombatig egész uapon át. (Heti 12 óra.) (Ugyanott) *Ugyanazon tanár.*

Jegyzet. A fejlődéstani gyakorlatokra csak olyan haladottabb hallgatók jelentkezhetnek korlátolt számban, a kik a szövettani gyakorlatokat már vették és a górcsövezésben az első jártasságot elsajátították.

Leiró- és tájboncztan; pénteken fejlődéstani rész; hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken d. e. 11— $\frac{1}{2}$ 1-ig. (Bonczteni épület II. emeleti tanterem.) Dr. THANHOFFER LAJOS ny. r. tanár.

Tájboncztan, folytatás. Kedden d. u. $\frac{1}{2}$ 3—4-ig. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Útmutató a szövettani gyakorlatokhoz; hétfőn d. u. $\frac{1}{2}$ 3—4. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Szövettani és finomabb bonczteni gyakorlatok; hétfőn d. u. 4—6-ig, a többi napokon, vasár- és ünnepnapokat kivéve, d. u. 3—5-ig. (A II. bonczteni intézet I. emeleti szövettani laboratóriumában.) *Ugyanazon tanár.*

Szövettani gyakorlatok; pénteken d. u. 2—6-ig. (Hetenként 4 óra.) (Állattani intézet.) Dr. MARGÓ TIVADAR bölcsészeti nyilv. r. tanár.

II. Élettani tudományok.

Kísérleti élettan; hétfőtől péntekig, d. e. 8—9-ig. (Heti 5 óra.)
(Élettani intézet. Eszterházy-utca 5. sz.) Dr. KLUG NÁNDOR
ny. r. tanár.

Élettani gyakorlatok és demonstrációk kezdők számára; hétfőtől
péntekig, d. e. 11—1-ig. (Heti 10 óra.) (Ugyanott.) *Ugyan-*
azon tanár.

Élettani önálló buvárlatok; hétfőtől péntekig egész napon át és
szombaton délig. (Heti 10 óra.) (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Jegyzet. Ez utóbbi tárgyra csak az élettani, illetőleg szövettani
eljárásokban és eszközök kezelésében jártas orvosdoktorok vagy előbbre
haladt orvostanhallgatók vétetnek fel korlátolt számban. (Lásd alább:
élettani intézet.)

III. Kórboncztoni tudományok.

Elméleti kórboncztan; hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken
d. e. 12—1-ig. (Kórboncztoni intézet, Mária-utca 47. sz.)
Dr. PERTIK OTTÓ helyettes tanár.

Gyakorlati kórboncztan; csütörtökön és pénteken d. u. $\frac{3}{4}$ — $\frac{3}{4}$ -ig,
szombaton 12—1-ig. (Stáhly-utca, Rókus-kórház bonczterme.)
Ugyanazon tanár.

Gyakorlati kórszövettan; egész napon át, az 1—3 óráig tartó időben
s vásár- és ünnepnapok kivételével. (Heti 10 óra.) (Mária-
utca 47.) *Ugyanazon tanár.*

Bevezetés a bacteoriológiába. (Hetenként 5 óra) később meghatározandó
időben. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

IV. Kór- és gyógytan; orvosi történelem.

Általános kór- és gyógytan; (II. rész a betegségek felismeréséről
és gyógyításáról), kedden és csütörtökön d. e. $\frac{1}{2}$ 10—11-ig és
szombaton d. e. 9—11-ig. (Orvoskari központi épület, III. em.)
Dr. HÓGYES ENDRE ny. r. tanár.

Önálló kór- és gyógytani buvárlatok; szombat és vasárnap kivételével,
naponkint reggeltől estig. (Heti 10 óra.) A vizsgálatok áttekintése
hetenként többször. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Jegyzet. E tárgyra csak olyan orvosdoctorok vagy előbbre haladt orvostanhallgatók vétetnek fel korlátozott számban, kik az állati ép vagy kóros szövetek mikroskopizálásában, a physikai, chemiai és phisiologiai eszközök kezelésében járatosak. (L. alább: Ált. kór- és gyógytani intézetnél.)

Élet- és kórvegytan; szerdán és csütörtökön d. u. 5— $\frac{1}{2}$ 7-ig. (Élet- és kórvegytani intézet az üllői úton.) Dr. PLÓSZ PÁL ny. r. t.

Húgyvizsgálat; pénteken d. u. 5—7-ig. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*
Laboratoriumi gyakorlatok; naponta egész napon át (10 óra) és fél napon át (5 óra). (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Az ó-kori orvostudomány története; hétfőn és pénteken d. u. 5—6-ig. (Az I. belgyógy. kóroda kisebb tantermében.) Dr. PURJESZ ZSIGMOND m.-tanár.

V. Gyógyszerisme és gyógyszerhatástan.

Gyógyszerhatástan; orvsnövendékek számára. Hétfőn és szerdán d. e. $\frac{1}{2}$ 10—11-ig és pénteken d. e. 9—11-ig. (Heti 5 óra.) (Gyógyszertani tanterem.) Dr. BÓKAI ÁRPÁD ny. r. tanár.

Vényszerkesztéstan; csütörtökön d. u. 5—6-ig. (Heti 1 óra.) (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Gyógyszerhatástani dolgozatok; hétfőn és szerdán d. e. 11—1-ig. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.* (Ezen előadásra csak korlátolt számban vétetnek fel hallgatók, mely számot az intézet terjedelme határozza meg.)

Balneologia, különös tekintettel a hazai fürdőkre és ásványvizekre; szombaton d. u. 3—5-ig. (Heti 2 óra.) (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Gyógyszerisimei gyakorlatok, gyógyszerész - növendékek számára; szombatot kivéve, naponkint d. u. 3—5-ig. (Heti 10 óra.) (Gyógyszertani intézet.) *Ugyanazon tanár.*

Méregtan; általános rész, különös tekintettel a mérgeknek élettani és chemiai módszerekkel való kimutatására. (A gyógyszerertani intézet tantermében); hétfőn d. u. 5—7-ig. Dr. KÖSSA GYULA m.-tanár.

VI. Közegészségtan.

Közegészségtan; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. u. 3—4-ig. (Eszterházy-utca. Élettani épület, földszint nagyterem.) Dr. FODOR JÓZSEF nyilv. rend. tanár.

Élelmi szerek stb. közegészségtani és orvosrendőri vizsgálata; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. u. 4—5-ig. (Közegészségtani intézet laboratoriuma.) *Ugyanazon tanár.*

Az emberi járványok tana; különös tekintettel a prophylaxisra. (Heti 4 órán át.) Ebből 1 óra a diphtheria története; később meghatározandó időben (az egyet. közegészségtani intézetben.) Dr. FRANK ÖDÖN m.-tanár.

VII. Belső bajok kór- és gyógytana.

Különös kór- és gyógytan s kórodai előadások; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 8—10-ig. (I. belgyógyászati kóroda.) Dr. KORÁNYI FRIGYES ny. r. tanár.

Különös kór- és gyógytan s kórodai előadások; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 8—10-ig. (II. belgyógyászati kóroda.) Dr. KÉTLI KÁROLY ny. r. tanár.

Az elmebetegségek kór- és gyógytana; (előadások a központi idegrendszer bonczati szerkezete- és működéséről); csütörtökön d. u. 2—4-ig. (Szt.-János-kórház elmebeteg megfigyelő osztálya, Nagy-Rókus-utca 20. sz.) Dr. LAUFENAUER KÁROLY ny. r. tanár.

Laboratoriumi munkálatok a központi idegrendszer ép- és kór-szövettanából; naponkint, később meghatározandó időben és korlátozott felvétellel. (Heti 6 óra.) (Üllői-út, orvoskari telep, központi épület, földszint.) *Ugyanazon tanár.*

Idegbetegségek kór- és gyógytana; szerdán d. e. 12—1-ig és szombaton d. u. 5—6-ig. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Hasonszenvi különös kór- és gyógytan s kórodai előadások; kedden, csütörtökön és pénteken d. e. $\frac{1}{2}$ 9—11-ig. (Szt.-István kórház C és F pavillonjaiban.) Dr. BAKODY TIVADAR ny. rk. tanár.

Idegkórtan; csütörtökön és pénteken d. u. 5— $\frac{1}{2}$ 7-ig. (Az egyet. II. belklinikai tantermében.) Dr. JENDRASSIK ERNŐ nyilv. rk. t.

Idegkórtani ambulatorium; (heti 2 óra) később meghatározandó időben. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

A hasbetegségek kór- és gyógytana, fekvő és járó betegek bemutatásával; csütörtökön és vasárnap d. e. 8— $9\frac{1}{2}$ -ig. (Pesti izr. kórház.) Dr. STILLER BERTALAN ny. rk. tanár.

Gyermekgyógyászat; szerdán és szombaton d. u. 3— $\frac{1}{2}$ 5-ig. (Stefania-gyermekkórház, Üllői-út 72—74.) Dr. BÓKAI JÁNOS ny. rk. tanár.

- A hasüri szervek bántalmainak kór- és gyógytana*; csütörtökön és vasárnap d. e. 9—10-ig. (Rókus-kórház II. orvosi osztályán.) Dr. ANGYÁN BÉLA ny. rk. tanár.
- Idegkór- és gyógytan* betegek bemutatásával; kedden, csütörtökön és szombaton d. u. 5—6-ig. (Ált. polyklinikai egyesület rendelő intézetében és a Szt.-István kórházban.) Dr. TAKÁCS ENDRE m.-tanár.
- Elméleti és gyakorlati orr- és gégetükrözés*; hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 5—6-ig. (Az I. belgyógyászati kórodán.) Dr. IRSAI ARTHUR m.-tanár.
- Az orr-, torok- és gégebajok kór- és gyógytana, orr- és gégetükrözési gyakorlatokkal*; hetenkint háromszor: hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 5—6-ig. (A II. belkóroda tantermében és gégegyógyászati rendelőjében.) Dr. ÓNODI ADOLF m.-tanár.
- Gyermekgyógyászat*, különös tekintettel az újszülöttek és csecsemők élettani és kóros viszonyaira: kedden d. u. 5—6-ig. (Az I. szül. klinika tantermében, Mária-utca 31. sz.) Csütörtökön és vasárnap d. e. 11—12-ig. (Ált. polyklinika, Dohány-utca 31. sz.) Dr. ERŐSS GYULA m.-tanár.
- Physikalis vizsgálati módszerek*; vasárnap és csütörtökön d. e. 8—9-ig, kedden d. u. 6—7-ig. (Poliklinika, Dohány-utca 31.) Dr. STERN SAMU m.-tanár.
- Idegkór és gyógytan*, különös tekintettel az elektrotherapiára; (hetenkint 2 órában), később meghatározandó időben. (Nyilvános ambulatorium, Révai-utca 22. sz.) Dr. SCHWARCZ ARTHUR m.-tanár.
- Az idiült szívbetegségek kór- és gyógytana*; hétfőn és kedden d. u. 6—7-ig. (A II. belgyógyászati klinika tanterme.) Dr. BENCZUR DÉNES m.-tanár.
- Az emésztési szervek bántalmainak kór- és gyógytana*; csütörtökön és vasárnap d. e. 8—10-ig. (I. belkóroda.) Dr. HIRSCHLER ÁGOSTON, m.-tanár.
- Vesebetegségek és általános táplálkozási zavarok*; vasárnap d. e. 10—12-ig. (Egyet. II. belklinika tanterme.) Dr. CSATÁRY ÁGOSTON, m.-tanár.
- Idegkór- és gyógytan*; hetenkint 2-szer, kedden és csütörtökön d. u. 5—6-ig. (Központi orvoskari épület, az elme- és idegkórtani klinika szövettani dolgozójában.) Dr. SCHAFFER KÁROLY m.-tanár.

- Kísérleti és gyakorlati idegkórtan*; kedden és pénteken d. u. 5—6-ig.
(Az I. belgyógyászati kórodán.) Dr. KORÁNYI SÁNDOR m.-tanár.
- A mellkasi szervek betegségeinek kór- és gyógytana*; csütörtökön és vasárnap délelőtt 8—9-ig. (I. belklinika kisebb tanterme.)
Dr. TERRAY PÁL m.-tanár.
- Gyakorlati orr- és gégetükrözés*, csütörtökön és vasárnap d. e. 11—1-ig. (Poliklinika, Dohány-utca 31. sz.) Dr. NEUMANN JÓZSEF m.-tanár.
- Elektrotherapia*; különös tekintettel az idegbántalmakra; csütörtökön és vasárnapon d. e. 11—12-ig. (A II. belklinika tantermében.) Dr. DONATH GYULA m.-tanár.

VIII. Sebészet.

- Gyakorlati sebészet s kórodai előadások*; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 10—12-ig. (I. sebészeti kóroda.)
Dr. KOVÁCS JÓZSEF ny. r. tanár.
- Gyakorlati sebészet és kórodai előadások*; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 10—12-ig. (II. sebészeti kóroda, Szt.-Rókus-kórház I. sebészeti osztályán.) Dr. RÉCZEY IMRE ny. r. tanár.
- Sebészeti műtétan*, mutatóványokkal és gyakorlatokkal hullákon; hétfőn, szerdán és csütörtökön d. u. $\frac{1}{2}$ 6—7-ig. (II. sebészeti műtőintézet, bonczani épületben.) *Ugyanazon tanár.*
- A fej és nyak sebészeti bántalmairól* (különös tekintettel a gyakorlati orr- és gégetükrészetre); csütörtök és vasárnap d. e. 10—12-ig. (Szt. Rókus-kórház II. sebészeti osztály 21. sz.)
Dr. NAVRATIL IMRE címz. ny. r. tanár.
- Elméleti és gyakorlati fülgyógyászat*; csütörtökön 8—11-ig és vasárnap 9—11-ig. (A Szt. Rókus-kórház fülbeteg osztályán.)
Dr. BÓKE GYULA ny. rk. tanár.
- Testgyógyászat*, elméletileg és gyakorlatilag; vasárnap d. e. 9—12-ig. (Kerepesi-ut 52. sz., testgyógyászati intézet.) Dr. DOLLINGER GYULA ny. rk. tanár.
- Fogászati poliklinikum*, részletes kór- és gyógytan; csütörtökön és szombaton d. u. 5— $\frac{1}{2}$ 7-ig. (Üllői-ut, fogászati intézet.)
Dr. ÁRKÓVY JÓZSEF ny. rk. tanár.
- Fogászati műtétan* (conservatio); kedden d. u. 5—7-ig. (Ugyanott.)
Ugyanazon tanár.

- Testgyógyászat*, elméletileg és gyakorlatilag; (heti 2 óra); később meghatározandó időben. (Városligeti fasor és Arena-ut sarkán fekvő gyógyintézetben.) Dr. BATIZFALVY SÁMUEL m.-tanár.
- A sérvek kór- és gyógytana*, betegek bemutatásával; csütörtökön és vasárnap d. e. 9— $\frac{1}{2}$ 11-ig. (A pesti izr. hitközség kórháza sebészeti osztályán.) Dr. BÁRON JÓNAS m.-tanár.
- A sebész első teendői*; csütörtökön d. e. 8—10-ig. (Az ált. poliklinikán. Dohány-utca 31. sz.) Dr. PUKY ÁKOS m.-tanár.
- Általános sebészeti kór- és gyógytan*, bemutatások- és gyakorlatokkal; csütörtökön és vasárnap d. e. 10— $\frac{1}{2}$ 12-ig. (Szt. István-kórház A) pavillon.) Dr. JANNY GYULA m.-tanár.
- Elméleti és gyakorlati fülgyógyászat*; (hetenkint 2-szer) csütörtökön és vasárnap d. e. 10—11-ig. (Polyklinikán, Dohány-utca 31. sz.) Dr. LICHTENBERG KÖRNÉL m.-tanár.
- A húgy- és ivarszervek sebészi bántalmai*, betegbemutatókkal csütörtökön d. e. 10— $\frac{1}{2}$ 12-ig (Szt. János-kórház) és vasárnap d. e. 10— $\frac{1}{2}$ 12-ig. (Az I. sebészeti kóroda műtőintézetében.) Dr. BAKÓ SÁNDOR m.-tanár.
- A helkologia (fekélytan) és a sebek kezelésének tana*, betegbemutatókkal; vasárnap és csütörtökön d. e. $\frac{1}{2}$ 9—10-ig. (I. sebészeti kóroda.) Dr. SCHÄCHTER MIKSA m.-tanár.
- A csont és ízületi sebészi bántalmak kór- és gyógytana*, betegbemutatókkal és műtéti gyakorlatokkal; csütörtökön és vasárnap d. e. 8— $\frac{1}{2}$ 10-ig. (II. sebészeti klinika Szt. Rókus-kórház.) Dr. BARTHA GÁBOR m.-tanár.
- A csontok és ízületi bántalmak sebészete*, betegbemutatókkal; (hetenkint 3 óra); vasárnap d. e. 8—9-ig és csütörtökön d. e. 8—10-ig. (Kún-utca 4. sz. fiókkórház.) Dr. HABERERN JONATHÁN PÁL m.-tanár.
- Erőszakos sérülések*; különös tekintettel csonttörésekre és ficamokra (hetenkint; 2-szer) csütörtökön és vasárnap d. e. 10— $\frac{1}{2}$ 12-ig. (Az I. sebészeti klinikán.) Dr. PROCHNOV JÓZSEF m.-tanár.

IX. Szemészet.

- Elméleti és gyakorlati szemészet*; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 10—12-ig. (Szemészeti klinika, Üllői-út 26.) Dr. SCHULEK VILMOS ny. r. tanár.

A szem kórbonczana. 2-szer hetenkint, vasárnap és csütörtökön d. e. 11—12-ig. (Ált. poliklinika helyiségében.) Dr. GOLDZIEHER VILMOS magántanár.

Elméleti és gyakorlati szemtükreszet; csütörtökön és vasárnap d. e. 10—12-ig. (Pesti izr. hitközség kórházának szembeteg osztálya, VI. ker. Szabolcs-utca.) Dr. SZILY ADOLF m.-tanár.

Szemoperálások elméletileg és gyakorlatilag; heti 3 óra; később meghatározandó időben. (II. boncztani intézet tanterme.) Dr. OTTAVA IGNÁCZ magántanár.

Szemvizsgálás gyakorlati módszerei; (heti 3 óra.) *Szemtükreszés* csütörtökön I. csoport d. e. 10—11-ig; II. csoport 11—12-ig. *Látásvizsgálás,* vasárnap d. e. 10—11-ig. (Egyetemi szemklinikai.) Dr. CSAPODY ISTVÁN magántanár.

Szemészeti műtéttan gyakorlatokkal; csütörtökön és vasárnap d. e. 8— $\frac{1}{2}$ 10-ig. (Egyetemi szemkóroda.) Dr. FEUER NÁTHÁN m.-tanár.

X. Szülészet és nőgyógyászat.

Elméleti és gyakorlati szülészet és gynaekologia; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. e. 8—10-ig. (I. szül. kóroda Mária-utca 31.) Dr. KÉZMÁRSZKY TIVADAR ny. r. tanár.

Szülészeti műtéttan; kedden d. u. 4—5-ig. (Ugyanott.) *Ugyanazon tanár.*

Nőgyógyászat és szülészeti poliklinikum, olyanok számára, kik a szülészetet már egy féléven át hallgatták; kedden és szerdán d. e. 8—10-ig. (VIII. ker., Röck-Szilárd-utca 35. sz.) Dr. TAUFFER VILMOS ny. r. tanár.

Szülészeti műtéttan; szerdán d. u. 6—8-ig. (Az I. szül. és nőgyógy. kóroda tantermében. Mária-utca 31.) Dr. LIEBMANN MÓR magántanár.

Szülészeti műtevések tana; csütörtökön d. u. 5—7-ig. (Az I. szül. és nőgyógyászati kóroda. Mária-utca 31.) Dr. BÁRSONY JÁNOS m.-tanár.

Nőgyógyászati műtéttan; pénteken és szombaton d. e. $\frac{1}{2}$ 9—10-ig. (A kórboncztani intézetben és a Szt.-János kórház sebészti osztályán.) Dr. DIRNER GUSZTÁV magántanár.

XI. Törvényszéki orvostan.

Törvényszéki orvostan gyakorlatokkal; csütörtökön és vasárnap d. e. 8—10-ig, pénteken 12—1-ig. (Törvényszéki orvostani intézet, IX. ker., Üllői-ut 93.) Dr. AJTAY K. SÁNDOR ny. r. tanár.

Törvényszéki elmekórtan és lélektan; csütörtökön d. 12—1-ig (a törvényszéki orvostani intézet, Üllői-ut 93. sz.) és hétfőn d. u. 5—7-ig. (Az irgalmas-rend tébolydái osztályán II. ker., Zsigmond-utca 24. sz., a Margithid főnél. Dr. MORAVCSIK ERNŐ EMIL ny. rk. tanár.

Törvényszéki elmekórtani gyakorlatok; különös tekintettel a törvényszéki elmeorvosi vélemények szerkesztésére; kedden d. u. 5—7-ig. (A törvényszéki orvostani intézetben, Üllői-út 93. sz.) *Ugyanazon tanár.*

XII. Bőrbajok és bujabetegségek.

Bujakórtan; rendszeres oktatás betegek bemutatásával. Kórodai előadások: csütörtökön és vasárnap d. e. 11— $\frac{1}{2}$ 1-ig; gyakorlatok: hétfőn, kedden és pénteken ugyanazon időben. (Orvoskari központi épület, földszint, bőrkórtani intézet és Szt.-István közkórház.) Dr. SCHWIMMER ERNŐ ny. rk. tanár.

Bőrgyógyászat és bujakórtan, betegek bemutatásával; csütörtökön és vasárnap d. e. 9—10-ig. (Poliklinika, Dohány-utca 31. sz.) Dr. HAVAS ADOLF m.-tanár.

Bőrgyógyászat és bujakórtan, betegek bemutatásával; vasárnap d. e. 9— $\frac{1}{2}$ 11-ig és pénteken d. u. 6— $\frac{1}{2}$ 8-ig. (Nyilvános ambulátorium, VI., Révay-utca 22. sz. és fővárosi fiókkórház, VIII., Kun-utca 4. sz.) Dr. RÓNA SÁMUEL m. tanár.

XIII. Gyógyszerészeti tanfolyam.

ELSŐ ÉV.

Növénytan

Vegyteni gyakorlatok

Általános és kísérleti vegyten

} lásd a bölcsészeti karnál.

MÁSODIK ÉV.

Gyógyszerészeti vegytan	}	lásd a bölcsészeti és orvosi karnál.
Gyógyszerészeti vegytani gyakorlatok		
Gyógyszerismereti gyakorlatok		

XIV. Szülészeti tanfolyam bábák számára.

Elméleti szülészet; hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön d. e. 8-tól 9-ig. (Rökk-Szilárd-utca 35. szám.) Dr. TAUFFER VILMOS ny. r. tanár.

Gyakorlati szülészet; egész napon át. *Ugyanazon tanár.*

Gyermekápolás; szombaton d. e. 10—11-ig. Dr. BÓKAI JÁNOS ny. rk. tanár.

Előadást nem hirdettek:

Dr. MÜLLER KÁLMÁN ny. rk. tanár, HASENFELD MANÓ, SIKLÓSY GYULA, VEREBÉLY LÁSZLÓ, ELISCHER GYULA, SZALÁRDI MÓR, ISZLAY JÓZSEF, TÓTH LAJOS, LIEBERMANN LEÓ, HUTYRA FERENCZ, SZÉNÁSSY SÁNDOR, SALGÓ JAKAB és SZONTAGH FÉLIX magántanárok.

Orvoskarbeli intézetek.

I. *Leiró-, tájboncztani és fejlődéstani intézet.* (Mária-utca a boncztani épületben.)

1. A boncztaromban boncztani gyakorlatok az I. félévben és a 2-diknak elején egész napon át tartatnak s azokban a beírott hallgatók részt vesznek. A II. félévben a hallgatók szövettani gyakorlatokat végeznek az 1-ső emeleti laboratóriumban. Az előadási tanterem az I. emeleten van, a boncztarom a földszinten.

2. A boncztani gyűjteménytár azon hónapokban, melyekben az időt fűtetlen szobákban tölthetni, minden szombaton délelőtt 10—12-ig az orvoshallgatók részére nyitva áll.

II. *Leiró- és tájboncztani intézet.* (Mária-utca, az új boncztani épületben.)

Az intézetben boncztani és szövettani előadások s boncztani gyakorlatok tartatnak. Az előadások tartására a II. emeleten levő tanterem, a boncztani gyakorlatokra a földszinten levő bonczterem használtatik. A górcsővező terem az I. emeleten van. A boncztani gyűjteménytár felügyelet mellett (I. emelet) vasárnap d. e. 10—12-ig megtekinthető.

III. *Kórboncztani és kórszövettani intézet.* (Mária-utcza, orvoskari telep, a földszintes épület.)

A beírott tanulók kórszövettani dolgozatokkal, déli 1—3 órai időköz kivételével, egész napon át foglalkozhatnak, s ugyan ezen időben az orvoshallgatók a kórboncztani gyűjteménytárt megtekinthetik.

A kórbonczolatok a városi bonczteremben (VIII. ker. Stáhly-utcza) végeztetnek, hol a kórboncztan ny. r. tanára, mint városi kórboncznok működik, s a rendelkezésre álló gazdag tananyagot tanítási czélokra felhasználja.

IV. *Élettani intézet.* (Eszterházy-utcza 5. sz.)

Az intézetben a hirdetett előadásokon kívül, az intézet igazgató tanárának vezetése és segédeinek közreműködése mellett úgy élettani gyakorlatok, valamint önálló tudományos buvárlatok is folynak; az elsők feladata a tanulóval azon egyszerűbb vizsgálati eljárásokat megismertetni, melyek alapján az élettünemények és azok okainak kutatása történik, az önálló tudományos buvárlatok czélja pedig az élettannak újabb vizsgálatok alapján való továbbfejlesztése. — E végből az intézet vásár- és ünnepnapok kivételével hétfőtől szombat délig naponta reggel 7-től déli 1 óráig és délután 3—6-ig nyitva áll.

Az élettani gyakorlatokra kezdők iratkoznak be, kik az eszközöket és készülékeket az intézetből díjtalanul kapják használatra, de ezek épenmaradásáért felelősséget vállalnak; az esetleg ejtett kárt megtérítik. Az ezeken kívül szükséges kézi eszközöket (üvegneműeket és törlőruhát) valamint egyes, sűrűn használt kémszereket, a tanulók maguk szerzik be. — A gyakorlatokra jelentkezettek csoportokba osztva vesznek részt a gyakorlatokon.

Az élettani önálló dolgozatokra jelentkező orvosdoctorok vagy előhaladott orvoshallgatók, a lehetőségig a buvárlat tárgyai szerint berendezett külön helyiségekben végzik vizsgálataikat. Az e célra szükséges állatokat, azok tartásdíját, maguk fizetik meg. A használt intézeti eszközök épségeért felelősek, az azokon

esetleg ejtett kárt megtéríteni tartoznak. A vizsgálatok eredményei az intézeti igazgató beleegyezésével, mint intézeti közlemények, tehetők csak közzé.

V. *Általános kór- és gyógytani intézet.* (Üllői-út, központi orvoskari épület, III. emelet.)

Az általános kór- és gyógytani tanszékkal egybekötött intézet céljai a következők:

a) Megadni az orvostanulóknak azt az általános kórtani és gyógytani képzettséget, mely nekik a betegségek lényegének felfogására, felismerésére és gyógyítására szükséges és a mely tőlök mint leendő egyetemes orvosdoctoroktól az állam által követelendő.

b) Azok számára alkalmat nyújtani, kik magukat a kór- és gyógytani buvárkodásban kiképezni akarják.

c) A kórtani és gyógytani tudományt újabb vizsgálatokkal tovább fejleszteni.

E célok valósítására az eszközök, addig is, míg az intézet a betegség felismerő és gyógyító módszerek kritikai tanulmányozására okvetlenül szükséges kórodával, a kórtani buvárkodás, orvosi diagnostika és therapeutika módszerének a részletes klinikai tanulmányokat megelőző egyetemes megismerésére és lehető begyakoroltatására a szükséges helyiségekkel ellátható leendő, a következők:

1. Az intézet igazgatóságának a leczkerendben hirdetett előadásai.

2. Az intézet főnökének vezetése és segédének felügyelete alatt végzendő önálló tudományos buvárkodás, az egyelőre ezen célokra berendezett dolgozó helyiségekben.

3. A II. belgyógyászati kóroda ideiglenesen átengedett bizonyos számú betegei.

A tudományos buvárkodás tárgyai az intézet felszereléséhez mérten, lehetőleg a beiratkozottak kívánságai szerint, állapíttatnak meg, és a mennyiben a vizsgálatok új tudományos igazságokat derítenének fel, azokat maguk a dolgozók fogják közzétenni. A vizsgálatokhoz szükséges eszközöket és készülékeket az intézet szolgáltatja a vizsgálónak kártérítési kötelezettsége mellett. A vizsgálat anyagát maga a vizsgáló szerzi be; ha azonban a buvárkodás folyamán a további vizsgálatra érdemesnek mutató adatok merülnének fel, erre az anyagot az intézeti költség erejéhez képest maga az intézet fogja szolgáltatni.

VI. *Gyógyszertani intézet.* (Üllői-út, orvoskari központi épület, II. emelet.)

A leczkerendben az első félévre hirdetett gyógyszerismereti gyakorlatokhoz a gócsövet az intézet szolgáltatja, a kézi eszközöket azonban a tanuló maga szerzi be; a gyakorlatok céljaira beszerzendő drogokért és kémszerekért pedig 1 frtnyi díjt fizet félvénekint. Tömeges jelentkezés esetén a dolgozók csoportokba osztatnak be.

A leczkerendben a második félévre gyógyszerertani gyakorlatok előhaladottabbak számára hirdettettek. E gyakorlatok azok számára hirdetvék, kik élettant, kórtant és gyógyszerhatástant már hallgattak. Ezen gyakorlatok tárgyát a kísérleti gyógyszerertan és méregtan, valamint mérgezések vegyi úton ismérése képezi. A kísérletekhez beszerzendő állatokért, gyógyszeranyagokért a hallgató félvénekint 2 frtnyi összeget fizet félvére.

Gyógyszerészek az intézet igazgatójánál történő személyes jelentkezés után 10 egymásután következő napon át d. u. 3—5-ig díjtalanul látogathatják az intézetnek e célra berendezett és felszerelt tanuló-szobáját, melyben drog-gyűjtemény, gócsói metszetek, képek, gócsói rajzok és gócsó áll rendelkezésükre. Egyebekben a kifüggesztett házi szabályok irányadók.

Orvosdoktorok, tanulmányaikban előhaladott orvoshallgatók gyógyszerertani, méregertani és kórtani vizsgálatokkal az intézet igazgatójánál történő előleges bejelentés után, annak engedelmével foglalkozhatnak a kitűzött napokon és órákban. A kísérleti állatok beszerzése, a kutyák táplálása, a gyógyszer és méreganyagok beszerzése az illető vizsgálót terheli. A vizsgálatokhoz szükséges eszközöket és készülékeket az intézet szolgáltatja a vizsgálónak kártérítési kötelezettsége mellett. Ily vizsgálatok eredményei irodalmilag csak az intézeti igazgató beleegyezésével s az intézeti közlemények között bocsáthatók a nyilvánosságra.

VII. *Közegészségtani és orvosrendészeti intézet.* (Eszterházy-utcza, élettani épület, földszint.)

A bejegyzett hallgatók a kitűzött időben közegészségtani és orvosi rendészeti vizsgálatokkal foglalkozhatnak, az intézet igazgatójának s a segédeknek vezetése mellett. Az eszközöket az intézet szolgáltatja.

VIII. *Törvényeséki orvostani intézet.* (Üllői-út 93. sz.)

A törvényeséki orvosi képzés lehető biztosítása és a szak-

beli tudományos buvárlat előmozdítása czéljából, az intézet munkaköréhez vannak csatolva a fővárosi államrendőrség hullanyaga, valamint a budapesti kir. törvényszék területén felmerülő összes törvényszéki orvosi vizsgálatok, a melyek feldolgozásánál, a mennyiben azt a vizsgálat érdeke megengedi, a hallgatók megjelenhetnek, sőt részt is vehetnek. Ezen vizsgálatoknál az intézeti főnököknek két tanársegéd és két gyakornok segédkezik.

Az intézeti tevékenység ehhez képest három főirányban, tulajdonképeni tanszéki, a törvényszéki orvosi és rendőrboncznoki működésben nyilvánul.

a) A tanszéki működésnél:

1. Előadatik a törvényszéki orvostan, mint főcollegium, minden téli félévben, hetenkinti 5 órában;

2. előadatik ennek kiegészítéseül minden nyári félévben hetenkint 2 órai special-collegiumban váltakozólag a törvényszéki orvostan egy-egy fontosabb fejezete;

3. mindkét félévben hetenkint 5 órai gyakorlati előadások tartatnak a törvényszéki és rendőri bonczolások felhasználásával, melyeknél a hallgatók maguk bonczolnak, s gyakoroltatnak a boncz-jegyzőkönyvek és vélemények szerkesztésében; ezen előadásoknál gyakorlati megvilágításba jönnek a hullákra vonatkozó törvényszéki orvostani kérdések;

4. minden nyári félévben hetenkinti 1 órában törvényszéki orvosi casuistika tartatik, melyben az élökre vonatkozó törvényszéki orvostani kérdések kerülnek gyakorlati megvilágításra, az intézet hivatalos működéséről vett oly esetek bemutatásával és tárgyalásával, hogy azok az élökre vonatkozó kérdésekben gyakorlati kiegészítését képezzék az elméleti előadásoknak, ép úgy, mint képezik ugyanezeknek kiegészítését a hullákra vonatkozó kérdésekben a 3. alatti előadások; ezen collegiumban egyszersmind gyakorolják magukat a hallgatók az élökön való törvényszéki orvosi vizsgálatokban, s a leletek és vélemények szerkesztésében;

5. mindkét félévben, a délutáni órákban, — korlátolt számban — (hetenkint 4-es csoportokban) a hallgatók dolgozadabeli gyakorlatokban is részt vehetnek, és főleg góresövi, vegyi és színelvezés vizsgálatokkal foglalkozhatnak;

6. végre a hallgatóknak módjukban áll nyilvános bűnügyi végtárgyalásokon is résztvenni.

b) A rendőrbonecznoki és törvényszéki orvosi működésnél, évenként mintegy 800 hivatalos boneczolat (1882-ben 634, 1883-ban 685, 1884-ben 729, 1885-ben 803) és átlag 180—200 élőkön való vizsgálat ejtetik meg; valamennyi megfelelő jegyzőkönyvi felvételekkel és véleményezésekkel. A boneczolatok rendszerint az intézetben, a már rothadt, különösen vízi hullákon, s a járványossá válható ragályos betegségekben kimultak hulláin a kerepesi-úti halottas házban, a délelőtti órákban (kitűzött idő naponta 8—10-ig) ejtetnek meg, a melyeknél előadásokon kívüli időben is naponta hallgatók, szigorló orvosok és tudorok rendszerint megjelenhetnek. Az élőkön való vizsgálatok részint az intézetben, részint a törvényszék bünt. oszt. helyiségeiben, részint szétszórtan a város területén végeztetnek. Ezekon kívül idegen tárgyakon (bűnjelek) is végeztetnek górcsövi és vegyi vizsgálatok, melyek a tanításra részint a dolgozdabeli gyakorlatoknál, részint a casuistikus előadásoknál használatnak fel.

IX. I. *belgyógyászati kóroda.* (Üllői-út, orvoskari telep.)

A beirt hallgatóknak egész napon át nyitva áll; a délutáni látogatás rendszeren 4—5 óráig tartatik.

A kóroda vegyészeti és górcsövészeti dolgozdájában a tanulók a megfelelő kórjelző vizsgálatokban gyakorolhatják magukat.

X. II. *belgyógyászati kóroda.* (Üllői-út, orvoskari telep.)

A beirt hallgatóknak mindig nyitva áll; a délutáni látogatás rendszeren 4—5-ig tartatik.

A rendelkezésre álló górcsöveket és vegyészeti eszközöket a tanulók kórjelzési czélokra használhatják.

XI. I. *sebészeti kóroda.* (Üllői-út, orvoskari telep.)

Betegbemutatások és műtétek a tanteremben s kórtermekben történnek. D. u. 5—6-ig van a kórodai beteglátogatás, betegfelvétel és kórtermékek vizsgálata.

A kóroda műtő-intézetében, hol a műtő-növendékek képeztetnek, később kijelölendő időben műtétyakorlatok tartatnak, melyeknél az intézet eszközei használatnak.

A könyvtár hozzáférhető oly szorgalmas tanulóknak, kik kórodai betegszlelésre vállalkoznak.

XII. II. *sebészeti kóroda.* (Szt.-Rókus-közkórház I. sebészeti osztály 29—34. számú kórtermek.)

Betegbemutatások, előadások és műtétek a tanteremben és a 104 betegágygyal rendelkező kórtermekben történnek. A dél-

utáni beteglátogatás, betegek felvétele, kórtermek vizsgálása naponta d. u. 5—6-ig van, melyen a beirt hallgatók résztvesznek a tanársegédek vezetése alatt.

A kórodával kapcsolatos műtőintézetben (II. műtőintézet boncztoni épületben földszinten) történnek a műtéti gyakorlatok hullákon a műtőnövendékek kiképzésére. Ugyanott tartatnak a műtéttani előadások is hullákon a beirt hallgatók számára.

A kórodával ezenkívül kapcsolatban áll a *kórodai előkészítő sebészeti intézet* (Mária-utcza, boncztoni épület), mely sebészeti műszerek és kötések gyűjteményével és sebész-boncztoni készítmények muzeumával van felszerelve, melyek a műtéttani előadások alkalmával tananyagul s a gyakorlatoknál felhasználtatnak.

Vége a kórodán naponta d. e. 9—10 óráig nyilvános rendelés tartatik járó betegek számára, kik (évente közel 5000) a kórodai tanítás céljaira felhasználtatnak.

A kórodán berendezett laboratóriumban góresövi, bacteriologikus vizsgálatok történnek a kórodán előforduló kóresetek felderítése s a műtőnövendékek kiképzése céljából.

A könyvtár hozzáférhető oly szorgalmas tanulóknak, kik kórodai betegek tanulmányozására vállalkoznak s valamely tudományos kérdéssel önállólag foglalkoznak.

XIV. *Szemészeti kóroda.* (Üllői-út, központi orvoskari épület.)

A hetenkinti 10 órából 3 elméleti rendszeres előadásokra, 2 műtételekre, 3 járkórodai betegrendelésekre és betegbemutatósokra, 2 pedig kórodai beteglátogatásra fordítottatik; ezenkívül az I. félévben hetenkint egyszer 2 órán át szemtükrészeti előadások és bemutatások tartatnak.

A szemműtesztből a tanársegéd ad tanfolyamokat.

A kóroda nyitva áll a beirt hallgatóknak feltételek nélkül naponta (vasárnapokat, ünnepnapokat és szünnapokat sem véve ki), az előadási óráknak megfelelő időben, továbbá a délutáni beteglátogatás alkalmával; egyébkor és másoknak az igazgató beleegyezése és engedélye szerint.

A délutáni beteglátogatás 5—6 óráig tartatik a t.-segéd által.

A készülékek, kórboncztoni szemkészítmények gyűjteménye és a szakkönyvtár első alapítási és kezdeményezési szakbanlétük miatt tágasabb körben nem használhatók, hanem alkalmilag szemészeti tanulmányokat tevéknek az igazgató-tanár által szívesen hozzáférhetőkké tétetnek.

XV. I. *szülészeti és nőgyógyászati kóroda.* (Mária-utca 31. sz.)

Itt az orvoshallgatók taníttatnak és gyakoroltatnak be a szülések vezetésébe, nemkülönben a szükséges kézfogásokba.

A szülészeti műtéttanból orvostanhallgatók számára a tanár külön előadásokat tart.

XVI. II. *szülészeti és nőgyógyászati kóroda és polyclinicum* (Rökk-Szilárd-utca 35. szám.)

Ezen intézetben a bábanövendékek taníttatnak.

A nőgyógyászatból a tanár az orvosok számára külön előadásokat tart.

Az intézettel a polyclinicum áll kapcsolatban, a melyet az orvoshallgatók, orvosszigorlók, valamint orvosok egy külön tanársegéd vezetése mellett, gyakorlati kiképeztetésükre felhasználhatnak.

XVII. *Élet- és kórvegytani intézet.* (Üllői-út, orvoskari központi épület.)

Ezen intézet működését illetőleg lásd a leczkerendet.

XVIII. *Az elmebetegségek kór- és gyógytana.*

Az elmekórtani és törvényszéki lélektani előadások a Szt-János-közkórház kötelékéhez tartozó elmebeteg-megfigyelő osztályon (Buda, Nagy-Rókus-utca 20.) tartatnak. Az előadásokra beirt hallgatók a délelőtti beteglátogatásokban a tanár vezetése alatt d. e. 8—10 óráig résztvehetnek, úgyszintén a tanársegéd által tartott délutáni betegszemlékre is eljárhatnak.

Górosövi dolgozatok a klinika szövettani intézetében (VIII., Üllői-út, központi épület) végezhetők, ugyanitt naponkint ambulatorium tartatik kedély- és idegbetegek számára.

XIX. *Kórszövettani intézet.* A kórszövettani dolgozda az üllői-úti új közkórházban van elhelyezve.

XX. *Fogászati intézet.* (Üllői-út, orvoskari telep, gazdasági épületének II. emeletén). Helyiségei: egy tanterem, egy műtési terem, egy narcosis szoba, kézi laboratorium és váróhelyiség. Berendezve: 12 műtési szék, teljes műszer és egyéb készülék felszereléssel; továbbá 12 hely száraz műtési gyakorlatokra, szintén felszerelve a szükségesekkel; végül taneszközök, melynek gyűjteménytárak, készítmények, rajzok stb. Szakkönyvtár kezdeményezési szakban; még nem használható általánosan.

Előadások (l. tanrend) 3-szor hetenkint összesen $4\frac{3}{4}$ óraszámban tartatnak a fogászati részletes kór- és gyógytan, a fog-

húzás műtéttana és a fogászati conservatív műtéttanból; ide be nem vonva a technico-klinikai fogászat is.

A klinika hivatalosan nyitva van naponta 5—7-ig. Különös gyakorlatokat cursusok alakjában a tanársegéd vezet. Foghúzást névsor szerint minden hallgató végezhet. Műtéttanban haladottabb hallgatók egyenkint vagy kettenkint műtőszéket kapnak rendelkezésre.

Bőr- és bujakórtani intézet.

A bőr- és bujakórtan oktatása rendszeresen a közkórtani intézetben, az orvosi központi épületben történik, hol évente több mint 2000 járóbeteg szokott jelentkezni; azonkívül rendelkezésre áll az oktatásra az üllői-uti új közkórháznak (Szt. István kórház) bőr- és bujakóros betegek számára berendezett 2 pavillonja, mely kórosztály több mint 100 ágy felett rendelkezik és gyakorlati bemutatások számára be van rendezve.

Az orvosi karral kapcsolatban álló intézetek.

XXI. A fej és nyak sebészeti betegségei, kapcsolatban a gyakorlati orv- és gégetükrészettel.

Ezen tantárgy cz. r. tanára, a Sz.-Rókus-kórház II. sebészeti osztályán — melynek főorvosa — tartja előadásait, csütörtökön és vasárnap d. e. 10—12-ig. A tananyagot 104 ágyra berendezett, 1500 fekvő, 3600 járó beteg évi forgalommal bíró II. sebészeti osztály és fiókja, a gégészeti osztály szolgáltatják.

A műtétek helye részint a nagyobb sebészeti műtőterem, részint a gégészeti osztály kisebb műtőszobája.

Az említett osztály mellett egy al-, egy segédorvos és több gyakornok van alkalmazva.

XXII. Elméleti és gyakorlati fülgyógyászat.

Ezen tantárgy a Rókus-kórházban levő bejáró betegek számára berendezett rendelőszobán 52. sz. és ugyanott a 19 ágyra berendezett fülbeteg osztályon taníttatik. Dr. Bőke Gyula ny. rk. tanár mint a Rókus-kórház rendelő főorvosa és a fülbeteg-osztály vezetője saját bonczani és kórbonczani készítményeinek igénybevételével a tantárgyat elméletileg, az évenkint 1400 bejáró, valamint a közel 400-ra menő fekvőbetegben pedig gyakorlatilag tanítja.

A fülbeteg-osztály mellett egy segédorvos és gyakornok van alkalmazva.

XXIII. Bőr- és bujakórtani intézet.

A bőr- és bujakórtan oktatása az üllői-úti új közkórháznak bőr- és bujakóros betegek számára berendezett 2 pavillonjában, mely tanítási czéloknek szolgál, történik. Az előadások a két szakmából oly módon folynak, hogy az orvoskari központi épületben levő ambulatoriumon kívül még az említett kórosztályon, mely több mint 100 ágy felett rendelkezik, gyakorlati bemutató-sok is tartatnak. A bőségesen kínálkozó tananyag járó és fekvő betegekből áll.

Az osztály mellett egy al-, egy segédorvos és több gyakornok van alkalmazva.

XXIV. Testgyógyászat. (Orthopaedia.) (Városligeti fasor 51. sz.)

A testgyógyászat Batizfalvy Sámuel magántanár orthopaediai gyógyintézetében a II. félévben adatik elő. Tananyagul szolgálnak az intézet betegei, kik az emberi test elferdüléseinek csaknem minden nemére és fokára példát szolgáltatnak. Taneszközök a kórbonecz-tani készítmények, gipszlenyomatok, fényrajzok, testgyógyászati- és villamgépek; a helybesített (localisált) svéd gyógytestgyakorlat gépezetei és a gyakorlatok praktikus bemutatása; Glisson-féle inga, Pichery-féle láncgymnasztika stb.

XXV. Testgyógyászat. Dollinger Gyula ny. rk. tnr. testgyógyászati intézete (VII., Kerepesi-út 52. szám) az e célra 1887/88-ban újonnan épült háromemeletes házat foglalja el. A földszinten van a bejáró-betegek váróterme, a rendelőszoba, az öltözőszobák, fürdőszoba és muzeumszoba, továbbá egy 15 m. hosszú, 7 m. széles, 5 m. magas terem, a melyben Dollinger Gyula ny. rendk. egyetemi tanár előadásait tartja. 1892 tavaszán készült a II-ik emeleten a betegek lakószobái közelében a műtőterem, a mely a kötőszerek, eszközök stb. sterilisatiójához szükséges készülékekkel el van látva. Az intézetben lakó betegek kórtermei és különkószobái 25 ágygyal vannak felszerelve. Tananyagul a nyilvános rendeléshez bejáró betegek szolgálnak. Előadás minden vasárnap d. e. 9—12-ig tartatik. Az előadás alatt a felsőbb évi orvostanhallgatók részint a tanár, részint pedig a két segédorvos és a két gyakornok vezetése mellett, gyakorlatilag résztvesznek a gyógykezelésben, kötéseket alkalmaznak és kisebb műtéteket végeznek.

Kivonat a szigorlati szabályrendeletből.

Azon tárgyak, melyeknek hallgatását az egyes szigorlatokra való jelentkezésnél ki kell mutatnia a jelöltnek:

1. A természetrajzi elővizsgálatokra való jelentkezésnél külön megjelölt tárgyak kimutatása nem kívántatik, csak azt kell kimutatni, hogy a jelölt már egy évet töltött az egyetemen, mint kebelezett orvostanhallgató.

2. Az orvostudori elővizsgálatra való jelentkezésnél ki kell mutatni a vegytan, természettan, leíró boncztan és élettan 2 félévi hallgatását.

3. Az orvosgyakorlati szigorlatokra való jelentkezésnél a következő tárgyak hallgatását kell kimutatni:

- a) az általános kórtant egy féléven,
- b) a gyógyszertert két féléven,
- c) a kórboncztant két féléven,
- d) a törvényszéki orvostant egy féléven,
- e) a közegészségtant egy féléven,
- f) a belkórodát négy féléven,
- g) a sebészeti kórodát 3 féléven,
- h) a műtéttant egy féléven,
- i) a szemészeti kórodát egy féléven,

k) a szülészeti kórodát egy féléven, továbbá hogy a szabályszerű boncztani gyakorlatokban legalább egy féléven át résztvett.

IV. BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR.

I. Philosophia.

Általános neveléstan; folytatólag; hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 10—11-ig. LUBRICH ÁGOST ny. r. tanár. XII. sz. tanterem.

Az idegen, különösen az ó-klasszikus nyelvek, a történelem és bölcsélet tanmódja; kedden és szombaton d. e. 10—11-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Módszertani bevezetés a gyakorlati philosophiába és a társadalmi tudományokba; hétfőn és kedden d. u. 2—3-ig. Dr. MEDVECZKY FRIGYES ny. r. tanár. XII. sz. tanterem.

Ismerettani és pszichológiai tanulmányok, kapcsolatban Locke főművének magyarázatával (Phil. seminarium); szerdán d. u. 2—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

A philosophia történetéből: a legujabb kor gyakorlati philosophiája, különös tekintettel Kantra; hétfőn és kedden d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Esztétika: a művészi képzelet tana; hétfőn és kedden d. e. 11—12-ig. Dr. BEÖTHY ZSOLT nyilv. r. tanár. XIII. számú tanterem.

Ethikai eszmék és elméletek fejtegetése; hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken d. e. 11—12-ig. Dr. PAUER IMRE ny. r. tanár. XIV. sz. tanterem.

Psychologia (folytatva); hétfőn és csütörtökön d. 12—1-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Ethika (bölcészeti erkölctan) alkalmazott része; hétfőn, kedden, pénteken és szombaton d. 12—1-ig. Dr. KÁRMÁN MÓR magántanár. XV. sz. tanterem.

- Gymnasiumi paedagogia* (folytatva: az egyes tanulmányok módszere; az iskolai szervezet); szerdán és csütörtökön délután 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Psychologiai repetitorium* (főkép tanárképezdei tagok számára); hétfőn d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* A tanárképző int. főgymnasiumban (Trefort-utca 8. sz.)
- A főbb európai államok* (Anglia, Francia- és Németország) *közoktatásügyének ismertetése*; kedden és szombaton d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* XV. sz. tanterem.
- A legújabb philosophia története*; kedden, szerdán, pénteken és szombaton d. 12—1-ig. Dr. ALEXANDER BERNÁT magántanár. XVII. sz. tanterem.
- Philosophiai Conversatorium. Schopenhauer: Die beiden Grundprobleme der Ethik* magyarázata. Bevezetéssel; szombaton d. u. 2—3-ig. Dr. BÁNÓCZI JÓZSEF magántanár. XII. sz. tanterem.
- A módszerről*; kedden d. u. 5—7-ig. Dr. BOKOR JÓZSEF m. tanár. X. sz. tanterem.
- Herbert Spencer ethikája*; szerdán d. u. 3—5-ig. Dr. BUDAY JÓZSEF magántanár. X. számú tanterem.

II. Történet és földrajz.

- Magyarország története 1839—1848-ig*; hétfőn és szerdán d. u. 2—3-ig; pénteken d. u. 2—4-ig. Dr. KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD ny. r. tanár. I. sz. tanterem.
- Történetünk kútforrásainak ismertetése és bírálata 1438—1490-ig*; hétfőn és szerdán d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Franciaország a XVIII. században*; hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön d. e. 8—9-ig. Dr. BALLAGI ALADÁR ny. r. tanár. XV. sz. tanterem.
- Magyar művelődéstörténet*; hétfőn és kedden d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Módszertani gyakorlatok*; hétfőn d. e. 10—12-ig. *Ugyanazon tanár.* X. sz. tanterem.
- Általános földrajz.* II. folyam. Orographia, a földkéreg tektonikája, a levegő és a víz hatása a föld felületén; csütörtökön és pénteken d. e. 10—11-ig és szombaton 9—11-ig. LÓCZY LAJOS ny. r. tanár. XVI. sz. tanterem.

- Leiró földrajz: Magyarország és Ausztria (folytatás);* csütörtökön és pénteken d. e. 9—10-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Földrajzi gyakorlatok;* csütörtökön, pénteken és szombaton d. e. 11—1-ig. *Ugyanazon tanár* dr. KÖVESLIGETHY RADÓ ny. rk. tanárral együtt. Földrajzi seminarium.
- Kirándulások;* külön meghatározandó napokon. *Ugyanazon tanár.*
- A művészetek története Magyarországon;* hétfőn és kedden d. 12—1-ig. Dr. PASTEINER GYULA ny. r. tanár. X. sz. tanterem.
- Ráfél;* szerdán, csütörtökön és pénteken d. 12—1-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Egyetemes történelem XIII—XIV. század;* hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken d. 12—1-ig. Dr. LÁNCZY GYULA ny. r. tanár. XII. sz. tanterem.
- A Történelmi Seminariumban: *válogatott fejezetek a XIII. századi történet köréből — főként semináriumi tagok dolgozatai;* szombaton d. u. 5—7-ig. *Ugyanazon tanár.* A Történelmi Seminarium helyiségében.
- Classikai archaeologia:* a görög szobrászat első virágzása korában; csütörtökön, pénteken és szombaton d. e. 8—9-ig. Dr. HAMPEL JÓZSEF ny. r. tanár. VIII. számú tanterem.
- Az antik agyagművesség a Kr. előtti VI. századtól kezdve;* kedden és szerdán d. e. 8—9-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Az athenei történelem folytatása és befejezése,* kapcsolatban a kisebb görög államok történelmével; hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön d. u. 4—5-ig. Dr. SCHVARCZ GYULA ny. r. tanár. XII. sz. tanterem.
- A római alkotmánytörténelem folytatása és befejezése;* pénteken d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- A keresztény műarchaeologia encyclopaediája,* II. szakasz: a középkori építészet, szobrászat és festészet emlékei; szerdán és pénteken d. e. 11—12-ig. Dr. CZOBOR BÉLA magántanár. X. számú tanterem.
- Itália az ó-korban;* szombaton d. u. 3—5-ig. Dr. HEINRICH ALAJOS magántanár. XVII. sz. tanterem.
- A magyar történet külfői az Árpádok korában (folytatva);* szerdán d. u. 4—6-ig. Dr. MARCZALI HENRIK magántanár. Történelmi seminarium.
- Oklevéltani gyakorlatok;* kedden d. u. 4—6-ig. Dr. FEJÉRPATAKY LÁSZLÓ magántanár. A történelmi seminariumban.

Római felirattan (Epigraphia); csütörtökön és pénteken d. e. 11—12-ig. Dr. KUZSINSZKY BÁLINT magántanár. XVI. számú tanterem.

Magyar művelődéstörténet: Hadiügy, nemzetgazdaság és városi szervezet az Árpádházi királyok korában; csütörtökön d. u. 2—3-ig és szombaton d. u. 3—4-ig. Dr. BÉKEFI REMIG m.-tanár. XV. sz. tanterem.

A hitújítás terjedésének előnyei és hátrányai hazánkban; csütörtökön d. u. 3—4-ig. Dr. CSUDAY JENŐ magántanár. XII. sz. tanterem.

Magyarország kormányzata a XVI. században; szombaton d. u. 4—5-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

III. Classica-philologia.

Római régiségek (folytatás); hétfőn, kedden és csütörtökön délelőtt 9—10-ig. Dr. PONORI THEWREWK EMIL nyilvános rendes tanár. XV. sz. tanterem.

Livius; kedden és csütörtökön d. e. 10—11-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Latin nyelvtani gyakorlatok (folytatás); szerdán d. e. 9—10-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Semináriumi dolgozatok; pénteken d. e. 9—10-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Görög mondattan, összehasonlító alapon (folytatás); hétfőn d. e. 10—12-ig. Dr. HEGEDŰS ISTVÁN nyilvános rendes tanár. XV. sz. tanterem.

Aristoteles poetikájának értelmezése (folytatás); szerdán délelőtt 10—11-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Magyar vonatkozású görög históriás énekek értelmezése; pénteken d. e. 10—11-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Plutarkhus Moralia (tanárképzőben); szombaton d. e. 9—10-ig. Ugyanazon tanár. XV. sz. tanterem.

Xenophon, Memorabilia, mondattani elemzés; szombaton d. e. 10—11-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Quintilianus Inst. Or. X.; pénteken d. e. 11—12-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Semináriumi gyakorlatok; szombaton d. e. 11—12-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

- Latin stílusgyakorlatok*; (a tanárképző intézet tagjai számára); szerdán d. u. 2—4-ig. Dr. KASSAI GUSZTÁV magántanár. XV. sz. tanterem.
- Latin beszédgyakorlatok*, egybekötve *Cicero XIV. philippikai beszédének* latin nyelven való interpretációjával (folytatás). A tanárképző intézet tagjai számára; pénteken d. u. 2—3-ig. *Ugyanazon tanár. Ugyanott.*
- Sophokles „Elektra“* cz. tragoediájának latin nyelven való interpretációja (folytatás). A tanárképző intézet tagjai számára; pénteken d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár. Ugyanott.*
- Vergilius élete és művei* (folytatás); csütörtökön és szombaton d. 12—1-ig. Dr. NÉMETHY GÉZA magántanár. XIII. sz. tanterem.
- Aischylos *Eumenidái*-nak fordítása az Oresteia taglalásával kapcsolatban; hétfőn d. 12—1-ig. XIII. sz. tanterem; pénteken d. 12—1-ig. XIV. sz. tanterem. Dr. CSENGERI JÁNOS magántanár.

IV. Matematika.

- Egyenletek elmélete* (folytatva); hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 11—12-ig. Dr. KONDOR GUSZTÁV ny. r. tanár. XI. sz. tanterem.
- Analytikai térmértan* (folytatva); kedden, csütörtökön és szombaton d. e. 11—12-ig. *Ugyanazon tanár. Ugyanott.*
- Válogatott részek az analitikai síkmértanból*; hétfőn és csütörtökön d. 12—1-ig. *Ugyanazon tanár. Ugyanott.*
- Gömbi csillagászat* (folytatva); kedden, szerdán, pénteken és szombaton déli 12—1-ig. *Ugyanazon tanár* mint helyettes. *Ugyanott.*
- Integrál számítás*; hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken d. e. 9—10-ig. Dr. SCHOLTZ ÁGOST ny. r. tanár. XI. számú tanterem.
- Elliptikus függvények elmélete*; hétfőn és csütörtökön d. e. 8—9-ig. *Ugyanazon tanár. Ugyanott.*
- Differentiál egyenletek elmélete*; kedden és pénteken d. e. 8—9-ig. *Ugyanazon tanár. Ugyanott.*
- Algebrai alakok elmélete*; szerdán és szombaton d. e. 8—9-ig. *Ugyanazon tanár. Ugyanott.*

- Ábrázoló geometria* (II. rész); hétfőn d. u. 3—5-ig. Dr. KLUG LIPÓT magántanár. XI. sz. tanterem.
- Végtelen sorok*; kedden, csütörtökön és szombaton d. e. 10—11-ig. Dr. DEMECZKY MIHÁLY magántanár. XI. sz. tanterem.

V. Physika és Chemia.

- Kísérleti chemia*, tekintettel az orvosnövendékek igényeire; kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton d. e. 9—10-ig. Dr. THAN KÁROLY ny. r. tanár. Az I. chemiai intézet nagy tantermében.
- A szén vegyületeinek áttekintése*; szombaton d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Chemiai gyakorlatok*; ünnep és vasárnap kivételével, naponkint reggeltől estig. A II-od éves gyógyszerész-növendékek számára reggel 8-tól d. u. 1-ig. *Ugyanazon tanár.* A 31—36. számú laboratoriumokban.
- Jegyzet.** *Az I. chemiai intézet* (Muzeum-körút 4. sz. a telek közepén), nyitva áll ünnep és vasárnap meg szombat délután kivételével, naponkint d. e. 8—1-ig és d. u. 3—6-ig. Bővebb felvilágosítást adnak az intézet házi szabályai. Igazgató dr. THAN KÁROLY ny. r. tanár.
- Általános és részletes chemia*; gyógyszerész-növendékek igényeihez mérve; szombat kivételével, naponkint d. e. 11—12-ig. Dr. LENGYEL BÉLA ny. r. tanár. Botanikai tanterem.
- Gyógyszerészeti chemia*; szombat kivételével, naponkint déli 12—1-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Chemiai gyakorlatok*, kezdők és haladottabbak részére; szombat kivételével, naponkint egész délután. *Ugyanazon tanár.* II. chemiai intézetben.
- Fényelmélet*; hétfőn, szerdán és pénteken délelőtt 9—10-ig. Dr. FRÖHLICH IZIDOR ny. r. tanár. A physikai intézet kis tantermében.
- Electrodynamika és inductió*; hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 10—11-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Gyakorlatok az elméleti physikából* (hydromechanika s a vele kapcsolatos fejezetek); hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 9—10-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Általános földrajz.* I. folyam. *Mathematikai földrajz* (a föld tüzetesebb alakja, orometria, földmágnesség, kosmologia és gya-

korlati csillagászati hely és időmeghatározás); heti 4 órában; szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton d. e. 10—11-ig Dr. KÖVESLIGETHY RADÓ ny. rk. tanár. XVII. sz. tanterem.

Földrajzi gyakorlatok; LÓCZY LAJOS ny. r. tanárral együtt, heti 6 órában; csütörtökön, pénteken és szombaton d. e. 11—1-ig. *Ugyanazon tanár.* Földrajzi seminarium.

Meteorologia és klimatographia; heti 2 órában; kedden és szerdán d. e. 9—10-ig. *Ugyanazon tanár.* XVI. sz. tanterem.

Perturbatio-elmélet és a Három Test problémája; heti 2 órában; kedden d. e. 10—11-ig és szerdán d. e. 11—12-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Kísérleti természettan, II. rész; kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton d. e. 8—9-ig. Dr. KLUPATHY JENŐ helyettes tanár. Az egyetemi fizikai intézetben.

Gyakorlatok a fizikai laboratóriumban (folytatólag). Résztvehetnek azok, a kik már az előző félévben is dolgoztak; hetenkint 5 óra, (egy délután), később megállapítandó napokon. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

A quantitativ chemiai analysis elemei (orvostan-hallgatók számára); hetenkint 2 óra; később meghatározandó időben. Dr. WINKLER LAJOS magántanár. I. chem. intézet. Kis tanterem.

A gyógyszerül használt szénvegyületek chemiája (II. rész); hetenkint 2 óra; szombaton d. e. 11—1-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

VI. Leiró természettudományok.

Rendszeres állattan; orvoshallgatók és tanárjelöltek számára; hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken d. e. 10—11-ig. Hetenkint 5 óra. Dr. MARGÓ TIVADAR ny. r. tanár. Zoologiai tanterem. Muzeum-körút 4. sz.

Állatfejlődéstan, mutatóanyagokkal; csütörtökön d. u. 4—5-ig; hetenkint 1 óra. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Állattani gyakorlatok gerincztelen állatokon; hétfőn, szerdán d. u. 3—6-ig; hetenkint 6 óra. *Ugyanazon tanár* vezetése alatt. A zoologiai intézetben.

Haladottabbak foglalkozása a zoologiai intézetben; hetenkint 9 óra, külön meghatározva. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Szövevényi előadások és gyakorlatok, (lásd az orvoskari előadásokat.)

Jegyzet. Az egyetemi zoológiai és comparativ-anatómiai intézet és muzeumok nyitva állanak a gyakorlatokban résztvevő hallgatók számára a lezkerendben meghatározott órákban.

A gyakorlatokhoz szükséges kézi eszközöket a gyakorlónak magának kell beszereznie; az arra szükséges anyagot, a görccsövet s egyéb készülékeket az intézet szolgáltatja, a gyakorlónak kártérítési kötelezettsége mellett. — Az intézet könyvtárából a munkák csak az intézet helyiségein belül használhatók. — Orvos- és bölcsészettudósok is, a mennyire ezt az intézet felszerelése és helyiségei megengedi, foglalkozhatnak állattani vizsgálatokkal. Erre nézve bővebb felvilágosítást nyerhetni az intézetben.

A közönség számára a zoológiai és comparativ-anatómiai intézet és muzeum egyelőre csak vasárnap és ünnepnapokon van nyitva 10—12 óra között. Igazgató dr. MARGÓ TIVADAR ny. r. tanár.

Tud. növénytan: rendszertan; orvosnövendékek és tanárjelöltek számára (hetenként 4 óra); hétfőn d. e. 8—10-ig és szombaton d. e. 10—12-ig. Dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár. Muzeumkörút 4. sz. IV. emelet.

Növénytan gyakorlatokkal; gyógyszerész-növendékek számára (hetenként 5 óra); kedden, szerdán és csütörtökön d. e. 8—9-ig, hétfőn d. u. 2—4-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Mikroszkopi növénytani gyakorlatok, kezdők és haladottabbak számára (hetenként 6 óra); csütörtökön és pénteken d. u. 2—5-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Növényleírástani gyakorlatok; orvosnövendékek és tanárjelöltek számára; kedden d. u. 3—5-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott és a növénykertben. Üllői-út 78. sz.

Haladottabbak foglalkozása a növényi rendszertanban; szerdán, csütörtökön és pénteken a délelőtti órákban. Ugyanazon tanár. Növénytani intézet. Növénykert. Üllői-út 78. sz.

Növénytani kirándulások; külön meghatározandó napokon és órákban. Ugyanazon tanár.

Jegyzet. A növénytani intézetben csak az igazgató engedélyével szabad a meghatározott időn kívül foglalkozni vagy munkálkodni. Intézeti könyvek és eszközök csak az intézeten belül használhatók, haza nem adtnak. Igazgató dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár.

Általános embertan (folytatás); hétfőn és kedden d. 12—1-ig.

Dr. TORÓK AURÉL ny. r. tanár. Az őslénytani tanteremben.

Az emberfajta néprajza; szerdán d. 12—1-ig. Ugyanazon tanár. Ugyanott.

Bünyügi embertan (folytatás); csütörtökön d. 12—1-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Emberméréstan; utóbb meghatározandó időben (5 óra hetenkint). *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Jegyzet. Az embertani intézet és muzeum helyiségeinek gyűjtemény-tárgyakkal való túlságos megtömöttsége következtében, csak az igazgató előzetes engedélye mellett tekinthető meg. Az intézet könyvtárából a szakmunkák csakis az intézetben használhatók. Igazgató dr. TÖRÖK AVRÉL ny. r. tanár.

Közettan, kiváló tekintettel a hazai geológiai viszonyokra; hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön d. u. 2—3-ig (hetenkint 4 óra). Dr. KRENNER JÓZSEF ny. r. tanár. Ásványtani tanterem.

Hazai ásványok ismertetése; I. rész: elemek, érczek; csütörtökön d. e. 8—9-ig (hetenkint 1 óra). *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

Ásványtani gyakorlatok; hétfőn, kedden és szerdán d. e. 8—10-ig (hetenkint 6 óra). *Ugyanazon tanár* vezetése alatt. Ásványtani intézetben.

Haladottabbak foglalkozása az ásványtani intézetben; hetenkint 9 óra (külön meghatározandó időben). *Ugyanazon tanár* vezetése alatt. Ugyanott.

Jegyzet. Az egyetemi mineralógiai és petrográfiai muzeum nyitva áll a közönségnek általában vasárnap d. e. 9—12-ig; előleges bejelentéssel megtekinthető máskor is. Az intézet meghatározott órákban nyitva van a tanulóknak, kivéve az ünnepnapokat, valamint szombat délutánt. Az intézeti könyvek, eszközök és tárgyak csak az intézetben használhatók, haza nem adatnak. Igazgató dr. KRENNER JÓZSEF ny. r. tanár.

Alkalmazott kristályoptika; heti két órában, külön meghatározandó napokon és órákban. Dr. SCHMIDT SÁNDOR ny. rk. tanár. Műegyetemi ásványtani tanterem.

Floristikai kirándulások; szombaton d. u. 2—8-ig a szabad természetben. Dr. BORBÁS VINCZE magántanár.

A gyűjtött anyag tudományos feldolgozása, időnkint pedig a botanikus kert nevezetesebb növényeinek ismertetése; hétfőn d. u. 4—5-ig, a botanikus kertben 3—6-ig. A növénytani intézetben (Múzeum-körút 4. sz.), meg az egyetemi növénykertben. *Ugyanazon tanár.*

A belvizi gerincztelen állatokról; később meghatározandó időben, hetenkint két óra. Dr. DADAY JENŐ m.-tanár. Magyar nemzeti muzeum állattára. (II. emelet.)

- A virágok biológiai jelenségei*; később meghatározandó időben. Dr. MÁGÓCSY-DIETZ SÁNDOR m.-tanár. Növénytani intézet tantermében. Muzeum-körút 4. sz.
- Magyarország eruptív kőzeteiről*; később meghatározandó heti két órában. Dr. SZÁDECZKY GYULA m.-tanár. Az ásvány- és kőzettani intézetben.
- Gyakorlati mykologia*, a legfontosabb penészi kárttevők, tekintettel az orvos- és gyógyszerészettan-hallgatókra, mikroszkopos bemutatásokkal; szombaton d. 12—1-ig. Dr. ISTVÁNFFI GYULA m.-tanár. Magyar nemzeti muzeum növénytani osztályán. V. ker., Széchenyi-uteza 1., II., 17.
- Európa bükkfa-kerületének növényföldrajza*, kiváló tekintettel a magyar flóramegyére; csütörtökön délután 5—6-ig, esetleg később meghatározandó időben. Dr. SIMONKAI LAJOS magántanár. A növénytani intézet tantermében. Muzeum-körút 4. sz. 4. em.
- Növényföldrajzi kirándulások*; vasárnap félnapon át. *Ugyanazon tanár.* A szabad természetben.
- Összehasonlító szövettan.* II. Rész. Szövetek ismertetése; szombaton d. u. 2—4-ig. Dr. VÁNGEL JENŐ magántanár. Zoologiai tanterem.
- Iskolai és magán-egészségtan*; hétfőn d. u. 5—7-ig. Dr. CSAPODI ISTVÁN orvoskari m.-tanár. X. sz. tanterem.

VII. Általános és keleti nyelvészet.

- Arab nyelvtan*, tekintettel a főbb sémi nyelvágakra és az élő nyelvre. Saját nyelvtana szerint; hétfőn, szerdán, pénteken d. u. 3—4-ig. Dr. HATALA PÉTER ny. r. tanár. XVII. sz. tanterem.
- Arab olvasmányok*: A Korán egyes fejezetei és Assanfara: Lamiat al arab költeménye; hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Az arab irodalom története* (folytatólag): az Omajja-ház uralkodásának korszaka; kedden és csütörtökön d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Feniciai feliratok magyarázata* (folytatólag); kedden, csütörtökön d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Török-tatár nyelv*; hétfőn, csütörtökön és szombaton d. u. 3—4-ig. Dr. VÁMBÉRY ÁRMIN ny. r. tanár.

- Oszmán olvasmányok*; kedden és pénteken d. u. 2—3-ig. *Ugyanazon tanár.*
- Persa nyelv*; hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.*
- Magyar-ugor összehasonlító nyelvtan* (folytatás); szerdán és csütörtökön d. e. 11—12-ig. Dr. SZINNYEI JÓZSEF ny. r. tanár. XV. sz. tanterem.
- Ugor nyelvek ismertetése*. II. Finn mondattan és olvasmányok; szombaton d. e. 9—11-ig. *Ugyanazon tanár.* XIII. számú tanterem.
- Semináriumi gyakorlatok* a magyar-ugor nyelvhasznítás köréből; szerdán és csütörtökön d. 12—1-ig. *Ugyanazon tanár.* XV. sz. tanterem.
- A Korán kiválogatott fejezeteinek magyarázása*; szerdán és pénteken d. u. 2—3-ig. Dr. GOLDZSIHER IGNÁCZ ny. r. tanár. XIII. sz. tanterem.
- Ind-germán nyelvek ismertetése*; hétfőn és csütörtökön d. u. 1—2-ig. Dr. MAYR AURÉL ny. rk. tanár. X. sz. tanterem.
- Ind-germán összehasonlító nyelvtan*; csütörtökön d. u. 2—3-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Szanszkrit nyelvtan*, kezdőknek; hétfőn d. u. 2—3-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Gyakorlati török nyelvtan*; szerdán d. e. 11—1-ig. Dr. KÜNÖS IGNÁCZ magántanár. XIV. sz. tanterem.
- Török nyelvjárások ismertetése*; szombaton d. 12—1-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Szaadi Gulisztánja* nyelvtani magyarázatokkal; szerdán és csütörtökön d. u. 2—3-ig. Dr. KÉGL SÁNDOR magántanár. XVII. sz. tanterem.

VIII. Magyar nyelv és irodalom.

- Vörösmarty munkái*; kedden és szerdán d. u. 4—5-ig. Dr. GYULAI PÁL ny. r. tanár. XIII. sz. tanterem.
- A Toldi monda és földolgozói*; csütörtökön és pénteken d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Semináriumi gyakorlatok*; szerdán, csütörtökön és pénteken d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* XI. sz. tanterem.

- Az irodalomtörténet elmélete*; szerdán, csütörtökön és pénteken d. e. 11—12-ig. Dr. BEÖTHY ZSOLT ny. r. tanár. XIII. sz. tanterem.
- Magyar stílygyakorlatok*; hétfőn d. u. 3—5-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Magyar mondattan II.* (A határozók és a szórend); hétfőn, kedden d. e. 11—12-ig. Dr. SIMONYI ZSIGMOND ny. r. tanár. XII. sz. tanterem.
- Régi s ritka szók magyarázata*; szerdán, csütörtökön d. e. 11—12-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Nyelvjárástan gyakorlatokkal*; pénteken, szombaton d. e. 11—12-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- A magyar irodalom történetének második kora*; pénteken, szombaton d. e. 8—9-ig. BODNÁR ZSIGMOND magántanár. XII. sz. tanterem.
- Magyar verstan*; kedden, pénteken d. 12—1-ig. Dr. NÉGYESY LÁSZLÓ magántanár. XIII. sz. tanterem.

IX. Modern nyelvek és irodalmak.

- Schiller és kortársai.* Német nyelven; kedden, szerdán, és csütörtökön d. e. 9—10-ig. Dr. HEINRICH GUSZTÁV ny. r. tanár. XIII. sz. tanterem.
- A német irodalom története a legrégebb időktől a keresztes hadjáratokig*; kedden és szerdán d. e. 10—11-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- A német dráma a XIX. században.* Német nyelven; pénteken d. e. 9—10-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- A Nibelung-ének magyarázata*; pénteken d. e. 10—11-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Irodalomtörténeti gyakorlatok* Schiller műveiről; később meghatározandó két órában. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- A román nyelv alaktana*; (folytatólag) hétfőn és pénteken d. u. 3—4-ig. ROMÁN SÁNDOR ny. r. tanár. XIV. sz. tanterem.
- A tagadó módszer összehasonlítva az olasz, francia, spanyol s a többi nyelvekben használt tagadó módszerrel*; kedden d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- A latin irodalmi nyelv fokozatos hanyatlása és a latin népyelvek (u. n. román nyelvek) alakulása*; szerdán d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.

- A román nép hitregéi, szokásai, ünnepei* s az ezekben a pogány korból fenmaradt nyelvemlékek; szombaton d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Könnyű orosz olvasmányok*; kedden, pénteken és szombaton d. u. 4—5-ig. Dr. ÁSBÓTH OSZKÁR nyilv. r. tanár. XVI. sz. tanterem.
- Bolgár népdalok olvasása*; kedden, pénteken d. u. 5—6-ig. *Ugyanazon tanár* Ugyanott.
- Az olasz nyelv elméletileg és gyakorlatilag előadva* (folytatólag); szerdán, pénteken és szombaton d. u. 3—4-ig. MESSI ANTAL ny. rk. tanár. X. sz. tanterem.
- Alberto Nota színműveinek fejtegetése*; kedden d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Studi sulla lirica italiana*; csütörtökön d. u. 3—4-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Angol költők Words-Worth után* (angolul) haladottabbak számára; hétfőn d. u. 4—5-ig. PATTERSON ARTHUR ny. rk. tanár. II. sz. tanterem.
- Angol nyelvtan, kezdők számára*; kedden és pénteken d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Könnyű angol olvasmányok*; szerdán d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- „On Liberty” John Stuart Mill 4-dik fejezet*; csütörtökön d. u. 4—5-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- A francia irodalom története a XVI. és XVII. században* (francia nyelven); hétfőn, kedden és szerdán d. u. 6—7-ig. Dr. BECKER FÜLÖP ÁGOST ny. rk. tanár. XIII. sz. tanterem.
- A francia konjugáció története* (francia nyelven); hétfőn d. e. 8—9-ig. *Ugyanazon tanár.* X. sz. tanterem.
- Ó-francia olvasmányok.* (Aucassin et Nicolette); kedden d. e. 8—9-ig. *Ugyanazon tanár.* Ugyanott.
- Francia fordításgyakorlatok* (a tanárképző-intézet tagjai számára); szerdán d. e. 8—9-ig. *Ugyanazon tanár.* A modern philologiai seminariumban.
- Német nyelvtan* (alaktan és mondattan); hétfőn és csütörtökön d. e. 10—11-ig. Dr. PETZ GEDEON magántanár. X. sz. tanterem.
- Molière és a francia vígjáték*; szombaton d. u. 3—4-ig. Dr. HARASZTI GYULA magántanár. XIII. sz. tanterem.

Francia nyelv. Cours moyen; hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön
d. e. 8—9-ig. ISOZ SIDÉON tanító. XIV. sz. tanterem.

Francia nyelv. Cours supérieur; csütörtökön d. e. 9—10-ig;
pénteken és szombaton d. e. 8—10-ig. *Ugyanaz.* Ugyanott.

A jelen félévben előadást nem tartanak:

Dr. MANGOLD LAJOS, dr. LIEBERMANN LEO, dr. BUGARSZKY
ISTVÁN magántanárok; VARGAY ISTVÁN, VIKÁR BÉLA és dr. SZALÁGYI
AURÉL magántanítók.

ÓRÁK SZERINTI ÁTTEKINTÉSE

A

TANTÁRGYAKNAK.

Reggeli
órák

A hittudományi karban

Alaphittan (folytatás); hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton. Dr. BÉTA DEZSÓ ny. r. tanár.

Az ágazatos hittan második része; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. KISFALUDY Á. BÉLA ny. r. tanár.

Egyháztörténelem VII. Gergely pápa idejétől a legújabb korig; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton. Dr. RAFAICS RAYMOND ny. r. tanár.

Házasságjog; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. ASCHENBRIER ANTAL ny. r. tanár.

A jog- és államtudományi karban

Egyetemes európai jogtörténet; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. HAJNIK IMRE ny. r. tanár.

Magyar polgári törvénykezési rendtartás; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. HERCZEGH MIHÁLY ny. r. tanár.

Egyházjog; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. ANTAL GYULA ny. r. t.

Egyházjog és politika; hétfőn, kedden és szerdán. Dr. KOVÁTS GYULA ny. r. tanár.

Nemzetgazdaságtan; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. RÁTH ZOLTÁN czimz. rk. tanár.

Magyar köz.og; hétfőn, kedden, szerdán. Dr. GOSZTHONY MIHÁLY, m.-tanár.

Az esküdtsekről; csütörtökön. Dr. BALOGH JENŐ magántanár.

Gazdaságtörténet; (általános bevezetés); csütörtökön és szombaton. Dr. MANDELLO GYULA magántanár.

Az orvostudományi karban

- Kísérleti élettan*; hétfőtől péntekig. Dr. KLUG NÁNDOR ny. r. tanár.
- Physikális vizsgálati módszerek*; vasárnap és csütörtökön. Dr. STERN SAMU magántanár.
- A csontok és ízületi bántalmak sebészete*; vasárnap. Dr. HABERERN JONATHÁN PÁL m.-tanár.
- A mellkasi szervek betegségeinek kór- és gyógytana*; csütörtökön és vasárnapon. Dr. TERRAY PÁL m.-tanár.

A bölcsészettudományi karban

- Franciaország a XVIII. században*; hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön. Dr. BALLAGI ALADÁR nyilv. r. tanár.
- Classikai archaeologia*: a görög szobrászat első virágzása korában; csütörtökön, pénteken és szombaton. Dr. HAMPEL JÓZSEF ny. r. tanár.
- Az antik agyagművéség a Kr. előtti VI. századtól kezdve*; kedden, szerdán. *Ugyanazon tanár.*
- Elliptikus függvények elmélete*; hétfőn és csütörtökön. Dr. SCHOLTZ ÁGOST ny. r. tanár.
- Differenciál egyenletek elmélete*; kedden és pénteken. *Ugyanazon tanár.*
- Algebrai alakok elmélete*; szerdán, szombaton. *Ugyanazon tanár.*
- Kísérleti természettan*, II. rész; kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton. Dr. KLUPATHY JENŐ helyettes tanár.
- Növénytan gyakorlatokkal*; gyógyszerész-növendékek számára; kedden, szerdán és csütörtökön. Dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár.
- Hazai ásványok ismertetése*; csütörtökön. Dr. KRENNER JÓZSEF ny. r. tanár.
- A magyar irodalom történetének második kora*; pénteken és szombaton. BODNÁR ZSIGMOND m.-tanár.
- A francia konjugáció története*, francia nyelven; hétfőn. Dr. BECKER FÜLÖP ÁGOST ny. rk. tanár.
- Ó-francia olvasmányok*; kedden. *Ugyanazon tanár.*
- Francia fordításgyakorlatok*, a tanárképző intézet tagjai számára. *Ugyanazon tanár.*
- Francia nyelv*. Cours moyen; hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön. ISOZ SINDÉON tanító.

- A hasbetegségek kór- és gyógytana*; vasárnap és csütörtökön. Dr. STILLER BERTALAN ny. rk. tanár.
- Szemészeti műtéttan*, gyakorlatokkal; vasárnap és csütörtökön. Dr. FEUER NÁTHÁN m.-tanár.
- A csont- és ízületi sebészi bántalmak kór- és gyógytana*; csütörtökön és vasárnap. Dr. BARTHA GÁBOR magántanár.

Reggeli órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
8—10		<p><i>Egyházi jog és politika</i>; csütörtökön. Dr. KOVÁTS GYULA ny. r. tanár. <i>A contractusok tana</i>; csütörtökön. Dr. HOFFMANN JÓZSEF magántanár.</p>
8—11		
8—1		
$\frac{1}{2}$ 9—10		
$\frac{1}{2}$ 9—11		

Az orvostudományi karban

A bölcsészettudományi karban

Az emésztési szervek bántalmainak kór- és gyógytana; csütörtökön és vasárnap. Dr. HIRSCHLER ÁGOST m.-tanár.

A sebész első teendői; csütörtökön. Dr. PUKY ÁROS magántanár.

A csontok és izületi bántalmak sebészete; csütörtökön. Dr. HABERERN JONATHÁN PÁL m.-tanár.

Elméleti és gyakorlati szülészet és gynaekologia; csütörtök kivételével, mindennap. Dr. KÉZMÁRSZKY TIVADAR ny. r. tanár.

Különös kór- és gyógytan s kórodai előadások; csütörtök kivételével, mindennap. Dr. KORÁNYI FRIGYES ny. r. tanár.

Különös kór- és gyógytan s kórodai előadások; csütörtök kivételével, mindennap. Dr. KÉTLI KÁROLY ny. r. tanár.

Nőgyógyászati és szülészeti polyklinikum; kedden és szerdán. Dr. TAUFFER VILMOS ny. r. tanár.

Törvényszéki orvostan gyakorlatokkal; csütörtökön és vasárnap. Dr. AJTAI K. SÁNDOR ny. r. tanár.

Elméleti és gyakorlati fülgyógyászat; csütörtökön. Dr. BÖKE GYULA ny. rk. tanár.

A helkologia és a sebek kezelésének tana; csütörtökön és vasárnap. Dr. SCHÄCHTER MIKSA magántanár.

Nőgyógyászati műtétan; pénteken és szombaton. Dr. DIRNER GUSZTÁV m.-tanár.

Hasonszenvi különös kór- és gyógytan és kórodai előadások; kedden, csütörtökön és pénteken. Dr. BAKÓVY TIVADAR ny. rk. tanár.

Tud. növénytan; rendszertan; orvosnövendékek és tanárjelöltek számára; hétfőn. Dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár.

Ásványtani gyakorlatok; hétfőn, kedden, szerdán. Dr. KRENNER JÓZSEF ny. r. tanár vezetése alatt.

Francia nyelv. Cours supérieur; pénteken és szombaton. ISOZ SIDÉON tanító.

Chemiai gyakorlatok; ünnep- és vasárnap kivételével, naponkint. A II-od éves gyógyszerész-növendékek számára. Dr. THAN KÁROLY ny. r. tanár.

Reggeli órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
9—10	<p><i>Ó-szövetségi történet-ítészeti s régiség-tani tanulmányok</i> folytatása; hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton. Dr. BERGER EV. JÁNOS ny. r. tanár.</p> <p><i>Jézus nyilvános életéből kiszemelt részek értelmezése</i> a négy evangéliumból; ezután</p> <p><i>Szent Pál apostol I. levele a korintusiakhoz</i>, fejtegetve; csütörtök kivételével, minden köznapon. Dr. BOGNÁR ISTVÁN nyilv. r. tanár.</p> <p><i>Keresztény kath. erkölcsstan</i> folytatása; hétfőn, szerdán és pénteken. Dr. BREZNAV BÉLA ny. r. tanár.</p> <p><i>Lelkipásztorságtan</i> folytatása; kedden. Dr. KLINGER ISTVÁN ny. r. tanár.</p>	<p><i>Büntetőjog</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. SCHNIERER ALADÁR ny. r. tanár.</p> <p><i>Római jog</i>; minden hétköznap. Dr. VÉCSEY TAMÁS ny. r. tanár.</p> <p><i>Ausztriai általános magánjog</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. SÁGHY GYULA ny. r. tanár.</p> <p><i>Magyarországstatisztikája</i>; hétfőn, kedden, pénteken és szombaton. Dr. LÁNG LAJOS ny. r. tanár.</p> <p><i>Ausztria-Magyarország kereskedelmi politikája</i>; szerdán. <i>Ugyanazon tanár.</i></p> <p><i>Római jog</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. KÁJUCH MÁRTON ny. rkiv. tanár.</p> <p><i>Jogbölcészet</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. CSARADA JÁNOS czimz. ny. rkiv. tanár.</p> <p><i>Jogbölcselet</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. PIKLER GYULA czimz. ny. rk. tanár.</p>
9— ¹ / ₂ 11		
9—11	<p><i>Keresztény kath. erkölcsstan</i> folytatása; kedden és szombaton. Dr. BREZNAV BÉLA ny. r. tanár.</p> <p><i>Lelkipásztorságtan</i> folytatása; hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton. Dr. KLINGER ISTVÁN ny. r. tanár.</p>	<p><i>Törvényszéki orvostan</i>; csütörtökön. Dr. CSATÁRY LAJOS m.-tanár.</p>

Az orvostudományi karban

A hasüri szervek bántalmainak kór- és gyógytana; csütörtökön és vasárnap. Dr. ÁNGYÁN BÉLA ny. rk. tanár.
Bőrgyógyászat és bujakórtan; vasárnap és csütörtökön. Dr. HAYAS ADOLF magántanár.

A bölcsészettudományi karban

Leiró földrajz: Magyarország és Ausztria (folytatás); csütörtökön, pénteken. LÓCZY LAJOS ny. r. tanár.
Római régiségek (folytatás); hétfőn, kedden és csütörtökön. Dr. PONORI THEWREWK EMIL ny. r. tanár.
Latin nyelvtani gyakorlatok (folytatás); szerdán. *Ugyanazon tanár.*
Semináriumi dolgozatok; pénteken. *Ugyanazon tanár.*
Plutarkhus Moralia. (tanárképzőben); szombaton. Dr. HEGEDŰS ISTVÁN ny. r. tanár.
Integrál számítás; hétfőn, kedden, csütörtökön, pénteken. Dr. SCHOLTZ ÁGOST ny. r. tanár.
Kísérleti kémia, tekintettel az orvosnövendékek igényeire; kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton. Dr. THAN KÁROLY ny. r. tanár.
Fényelmélet; hétfőn, szerdán és pénteken. Dr. FRÖHLICH IZIDOR ny. r. tanár.
Gyakorlatok az elméleti fizikából; hétfőn, szerdán és pénteken. *Ugyanazon tanár.*
Meteorologia és klimatographia; kedden és szerdán. Dr. KÖVESLIGETHY RADÓ ny. rk. tanár.
Schiller és kortársai. Német nyelven; kedden, szerdán és csütörtökön. Dr. HEINRICH GUSZTÁV ny. r. tanár.
A német dráma a XIX. százalban. Német nyelven; pénteken. *Ugyanazon tanár.*
Francia nyelv. Cours supérieure; csütörtökön. ISOZ SIDÉON tanító.

A sérvék kór- és gyógytana; csütörtökön és vasárnap. Dr. BÁRON JÓNÁS magántanár.
Bőrgyógyászat és bujakórtan; vasárnap. Dr. RÓNA SÁMUEL m.-tanár.

Általános kór- és gyógytan; szombaton. Dr. HÖGYES ENDRE ny. r. tanár.
Gyógyszerhatástan; pénteken. Dr. BÓKAI ÁRPÁD ny. r. tanár.
Elméleti és gyakorlati fülgyógyászat; vasárnap. Dr. BÜKE GYULA ny. rk. tanár.

Általános földrajz. II. folyam; szombaton. LÓCZY LAJOS ny. r. tanár.
Ugor nyelvek ismertetése; szombaton. Dr. SZINNYEI JÓZSEF ny. r. tanár.

Reggeli órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
9—12		
1/2 10—11		
10—11	<p><i>Héber syntaxis</i>; ezután <i>Bibliai értelmezéstan</i>. Ennek befejezése után <i>Exegetikai gyakorlatok</i>: a bölcselmi és látnoki könyvekből kiszemelt szakaszok értelmezése; hétfőn és pénteken. Dr. BERGER EV. JÁNOS ny. r. tanár.</p> <p><i>Bevezetés az új-szövetségi szentiratokba</i> (folytatólag); szerdán, pénteken és szombaton. Dr. BOGNÁR ISTVÁN nyilv. r. tanár.</p> <p><i>Az új-szövetségi apokryph könyvekről</i>; hétfőn. <i>Ugyanazon tanár.</i></p> <p><i>Az ágazatos hittan második része</i>; kedden. Dr. KISFALUDY Á. BÉLA ny. r. tanár.</p> <p><i>Házasságjog</i>; kedden. Dr. ASCHENBRIER ANTAL ny. r. tanár.</p> <p><i>Szjr és khald nyelvten</i>; szerdán. Dr. KANYORSZKY GYÖRGY ny. r. tanár.</p>	<p><i>Magyar közigazgatási jog</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. LECHNER ÁGOST ny. r. tanár.</p> <p><i>Pénzügytan</i>; hétfőn, kedden, szerdán és szombaton. Dr. MARISKA VILMOS ny. r. tanár.</p> <p><i>A magyar bélyeg és illetékek iránti törvények és szabályok</i>. (Gyakorlatokkal) csütörtökön. <i>Ugyanazon tanár.</i></p> <p><i>Magyar alkotmány- és jogtörténet</i>; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. TIMON ÁKOS ny. r. tanár.</p>

Az orvostudományi karban	A bölcsészettudományi karban
<p><i>Testgyógyászat</i>; vasárnap. Dr. DOLLINGER GYULA ny. rk. tanár.</p>	
<p><i>Általános kór- és gyógytan</i>; kedden és csütörtökön. Dr. HÖGVES ENDRE ny. r. tanár. <i>Gyógyszerhatástan</i>; hétfőn és szerdán. Dr. BÓKAI ÁRPÁD ny. r. tanár.</p>	
<p><i>Elméleti és gyakorlati fülgyógyászat</i>; csütörtökön és vasárnap. Dr. LICHTENBERG KORNÉL m.-tanár. <i>A szemvizsgálás gyakorlati módszerei</i>: szemtükrészes csütörtökön, I. csoport; látásvizsgálás vasárnap. Dr. CSAPODI ISTVÁN m.-tanár.</p>	<p><i>Általános neveléstan</i>, folytatólag; hétfőn, szerdán és pénteken. LUBRICH ÁGOST ny. r. tanár. <i>Az idegen, különösen az ó-klasszikus nyelvek, a történelem és bölcsélet tanulmánya</i>; kedden, szombaton. <i>Ugyanazon tanár.</i> <i>Általános földrajz</i>. II. folyam; csütörtökön és pénteken. LÓCZY LAJOS ny. r. tanár. <i>Livius</i>; kedden és csütörtökön. Dr. PONORI THEWREWK EMIL ny. r. tanár. <i>Aristoteles poeticájának értelmezése</i>; szerdán. Dr. HEGEDŰS ISTVÁN ny. r. tanár. <i>Magyar vonatkozású görög históriás énekek értelmezése</i>; pénteken. <i>Ugyanazon tanár.</i> <i>Xenophon, Memorabilia mondattani elemzés</i>; szombaton. <i>Ugyanazon tanár.</i> <i>Végtelen sorok</i>; kedden, csütörtökön és szombaton. Dr. DEMECZKY MIHÁLY magántanár. <i>Electrodinamika és inductió</i>; hétfőn, szerdán és pénteken. Dr. FRÖHLICH IZIDOR ny. r. tanár. <i>Általános földrajz</i>. I. folyam. <i>Mathematikai földrajz</i>; szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton. Dr. KÖVESLIGETHY RADÓ ny. rk. tanár. <i>Perturbatio-elmélet és a Három Test problémája</i>; kedden. <i>Ugyanazon tanár.</i> <i>Rendszeres állattan</i>, orvostanhallgatók és tanárjelöltek számára; hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken. Dr. MARGÓ TIVADAR ny. r. tanár. <i>A német irodalom története a legrégibb időktől a keresztes hadjáratokig</i>; kedden és szerdán. Dr. HEINRICH GUSZTÁV ny. r. tanár. <i>A Nibelung-ének magyarázata</i>; pénteken. <i>Ugyanazon tanár.</i> <i>Német nyelvtan: alaktan és mondattan</i>; hétfőn és csütörtökön. Dr. PETZ GEDEON magántanár.</p>

A hittudományi karban

A jog- és államtudományi karban

10—1/2

10—12

11—12

Héber syntaxis; ezután
Bibliái értelmezéstan. Ennek be-
fejezése után:
Exegetikai gyakorlatok; kedden.
Dr. BERGER EV. JÁNOS ny. r.
tanár.

Keresztény kath. erkölcsstan foly-
tatása; hétfőn és szerdán.
Dr. BREZNAV BÉLA ny. r. tanár.
Szjr- és khalá nyelvtan; hétfőn.
Dr. KANYORSZKY GYÖRGY ny.
r. tanár.
*Általános metaphysika és termé-
szetbölcsélet*; szerdán és pén-
teken. Dr. KISS JÁNOS magán-
tanár.

Magyar magánjog; naponkint, csütör-
tök kivételével. Dr. HERCZEGH MIHÁLY
ny. r. tanár.
Magyar magánjog; naponkint, csütör-
tök kivételével. Dr. ZSÖGÖD BENŐ
ny. r. tanár.
Politika; minden hétköznap. Dr. CON-
CHA Győző nyilv. r. tanár.
Büntetőjog; naponkint, csütörtök ki-
vételével. Dr. FAYER LÁSZLÓ cz. ny. rk.
tanár.

Az orvostudományi karban

Általános sebészeti kór- és gyógytan; csütörtökön és vasárnap. Dr. JANNY GYULA m.-tanár.

A húgy- és ivarszervek sebézi bántalmai; vasárnap és csütörtökön. Dr. BAKÓ SÁNDOR m.-tanár.

Erőszaki sérülések; vasárnap és csütörtökön. Dr. PROCHNOV JÓZSEF m.-tanár.

Vesebetegségek és általános táplálkozási zavarok; vasárnap. Dr. CSATÁRY ÁGOST m.-tanár.

Gyakorlati sebészet és kórodai előadások; csütörtököt kivéve, mindennap. Dr. KOVÁCS JÓZSEF ny. r. tanár.

Gyakorlati sebészet s kórodai előadások; csütörtököt kivéve, mindennap. Dr. RÉCZEY IMRE ny. r. tanár.

A fej és nyak sebészeti bántalmai; vasárnap és csütörtökön. Dr. NAVRATIL IMRE címz. ny. r. tanár.

Elméleti és gyakorlati szemészet; csütörtök kivételével, mindennap. Dr. SCHULEK VILMOS ny. r. tanár.

Elméleti és gyakorlati szemtükreszet; vasárnap és csütörtökön. Dr. SZILY ADOLF m.-tanár.

Gyermekgyógyászat; vasárnap és csütörtökön. Dr. ERŐSS GYULA m.-tanár.

A szem kórbonctana; vasárnap és csütörtökön. Dr. GOLDZIEHER VILMOS m.-tanár.

Szemvizsgálás gyakorlati módszerei; szemtükreszés; II. csoport, csütörtökön. Dr. CSAPÓDI ISTVÁN m.-tanár.

Elektrotherapia, különös tekintettel az idegbántalmakra; csütörtökön, vasárnapon. Dr. DONÁTH GYULA m.-tanár.

A bölcsészettudományi karban

Görög mondatlan összehasonlító alapon; hétfőn. Dr. HEGEDŰS ISTVÁN ny. r. tanár.

Tud. növénytan; rendszertan; orvsnövendékek és tanárjelöltek számára; szombaton. Dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár.

Eszhetika: a művészi képzelet tana; hétfőn és kedden. Dr. BEÖTHY ZSOLT ny. r. tanár.

Ethikai eszmék és elméletek fejtegetése; hétfőn, kedden, csütörtökön, pénteken. Dr. PAUER IMRE ny. r. tanár.

Módszertani gyakorlatok; hétfőn. Dr. BALLAGI ALADÁR ny. r. tanár.

A keresztény miarchaeologia encyclopaediája; szerdán és pénteken. Dr. CZOBOR BÉLA magántanár.

Római felirattan (Epigraphia); csütörtökön és pénteken. Dr. KUZSINSZKY BALINT magántanár.

Quintilianus Inst. Or. X.; pénteken. Dr. HEGEDŰS ISTVÁN ny. r. tanár.

Semináriumi gyakorlatok; szombaton. Ugyanazon tanár.

Egyenletek elmélete; hétfőn, szerdán, pénteken. Dr. KONDOR GUSZTÁV ny. r. t.

Analytikai térméktan; kedden, csütörtökön, szombaton. Ugyanazon tanár.

Reggeli órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
11—12		
11— $\frac{1}{2}$ 1		
11—1		
Délutáni órák		<p><i>Telekkönyvi rendtartás</i>; szerdán, szombaton. Dr. HERCZEGH MIHÁLY ny. r. tanár.</p> <p><i>Magyar bányajog</i>; szerdán, szombaton. Dr. ZSÖGÖD BENŐ ny. r. tanár.</p>
12—1		

Az orvostudományi karban	A bölcsészettudományi karban
	<p><i>Általános és részletes chemia</i>, gyógyszerészönvendékek igényeihez mérve; szombat kivételével, naponkint. Dr. LENGYEL BÉLA ny. r. tanár.</p> <p><i>Perturbatio-elmélet és a Három Test problémája</i>; szerdán. Dr. KÖVESLIGETHY RADÓ ny. rk. tanár.</p> <p><i>Magyar-ugor összehasonlító nyelvtan</i>; szerdán és csütörtökön. Dr. SZINNYEI JÓZSEF ny. r. tanár.</p> <p><i>Az irodalomtörténet elmélete</i>; szerdán, csütörtökön és pénteken. Dr. BEÖTHY ZSOLT ny. r. tanár.</p> <p><i>Magyar mondattan II.</i> Hétfőn, kedden. Dr. SIMONYI ZSIGMOND ny. r. tanár.</p> <p><i>Régi s ritka szók magyarázata</i>; szerdán, csütörtökön. Ugyanazon tanár.</p> <p><i>Nyelvjárástan gyakorlatokkal</i>; pénteken és szombaton. Ugyanazon tanár.</p>
<p><i>Leíró és tájbocztan</i>; hétfőtől péntekig. Dr. MIHÁLKOVICS GÉZA ny. r. tanár.</p> <p><i>Leíró és tájbocztan</i>; szombat kivételével, mindennap. Dr. THANHÖFFER LAJOS ny. r. tanár.</p> <p><i>Bujakórtan</i>; vasárnap és csütörtökön. Dr. SCHWIMMER ERNŐ ny. rk. tanár.</p>	
<p><i>Élettani gyakorlatok és demonstrációk</i>, hétfőtől péntekig. Dr. KLUG NÁNDOR ny. r. tanár.</p> <p><i>Gyógyszerhatástani dolgozatok</i>; hétfőn és szerdán. Dr. BÓKAI ÁRPÁD ny. r. tanár.</p> <p><i>Gyakorlati orr- és gégetükrözés</i>; csütörtökön és vasárnap. Dr. NEUMANN JÓZSEF m.-tanár.</p>	<p><i>Földrajzi gyakorlatok</i>; csütörtökön, pénteken, szombaton. LÓCZY LAJOS ny. r. tanár. Dr. KÖVESLIGETHY RADÓ ny. rk. tanárral együtt.</p> <p><i>Földrajzi gyakorlatok</i>; Lóczy Lajos ny. r. tanárral együtt; csütörtökön, pénteken és szombaton. Dr. KÖVESLIGETHY RADÓ ny. rk. tanár.</p> <p><i>A gyógyszerül használt szénvegyületek chemiája</i>; szombaton. Dr. WINKLER LAJOS magántanár.</p> <p><i>Gyakorlati török nyelvtan</i>; szerdán. Dr. KÚNOS IGNÁCZ magántanár.</p>
<p><i>Elméleti kórbocztan</i>; szombat kivételével, mindennap. Dr. PERTIK OTTÓ helyettes tanár.</p> <p><i>Gyakorlati kórbocztan</i>; szombaton. Ugyanazon tanár.</p> <p><i>Idegbetegségek kór- és gyógytana</i>; szerdán. Dr. LAUFENAUER KÁROLY ny. r. tanár.</p>	<p><i>Psychologia</i> (folytatva); hétfőn, csütörtökön. Dr. PAUER IMRE ny. r. tanár.</p> <p><i>Ethika</i> (bölcsészeti erkölcsstan) alkalmazott része; hétfőn, kedden, pénteken, szombaton. Dr. KÁRMÁN MÓR magántanár.</p>

Dél-
utáni
órák

A hittudományi karban

A jog- és államtudományi karban

12-1

1-2

Az orvostudományi karban

Törvényszéki orvostan gyakorlatokkal; pénteken. Dr. AJTAI K. SÁNDOR ny. r. tanár.
Törvényszéki elmekörtan és lélektan; csütörtökön. Dr. MORAVCSIK ERNŐ EMIL ny. rk. tanár.

A bölcsészettudományi karban

A legújabb philosophia története; kedden, szerdán, pénteken, szombaton. Dr. ALEXANDER BERNÁT m.-tanár.
A művészetek története Magyarországon; hétfőn és kedden. Dr. PASTEINER GYULA ny. r. tanár.
Ráfiál; szerdán, csütörtökön és pénteken. *Ugyanazon tanár.*
Egyetemes történelem, XIII—XIV. század; hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken. Dr. LÁNCZY GYULA ny. r. tanár.
Vergilius élele és művei; csütörtökön és szombaton. Dr. NÉMETHY GÉZA magántanár.
Aischylos Eumenidáinak fordítása; hétfőn és pénteken. Dr. CSENGERI JÁNOS m.-tanár.
Válogatott részek az analitikai síkmértanból; hétfőn és csütörtökön. Dr. KONDOR GUSZTÁV ny. r. tanár.
Gömbi csillagászat; kedden, szerdán, pénteken és szombaton. *Ugyanazon tanár,* mint helyettes.
Gyógyszerészeti chemia; szombat kivételével, naponkint. Dr. LENGVEL BÉLA ny. r. tanár.
Általános embertan, folytatás; hétfőn és kedden. Dr. TÖRÖK AURÉL ny. r. tanár.
Az emberfajták néprajza; szerdán. *Ugyanazon tanár.*
Bűnügyi embertan, folytatás; csütörtökön. *Ugyanazon tanár.*
Gyakorlati mykologia, a legfontosabb penészi kárttevők, tekintettel az orvos- és gyógyszerészettan hallgatókra, mikroszkopos bemutatásokkal; szombaton. Dr. ISTVÁNFFY GYULA magántanár.
Seminariumi gyakorlatok a magyar-ugor nyelvhasznítás köréből; szerdán és csütörtökön. Dr. SZINNYEI JÓZSEF ny. r. tanár.
Török nyelvjáráások ismertetése; szombaton. Dr. KÉNOS IGNÁCZ m.-tanár.
Magyar verstan; kedden és pénteken. Dr. NÉGYESY LÁSZLÓ m.-tanár.

Indgermán nyelvek ismertetése; hétfőn, csütörtökön. Dr. MAYR AURÉL ny. rk. tanár.

Dél- utáni órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
2-3	<p><i>Arab nyelvtan</i>; hétfőn és szerdán. Dr. KANYORSZKY György ny. r. tanár.</p> <p><i>Szjr és khald nyelvtan</i>; pénteken. Ugyanazon tanár.</p>	<p><i>Börtönügyi kérdések</i>; szerdán. Dr. BALOGH Jenő magántanár.</p> <p><i>Büntetőeljárás</i>; csütörtökön. Ugyanazon tanár.</p> <p><i>Közgazdasági politika</i>; kedden és szerdán. Dr. Kováts Gyula m.-tanár.</p>
2-4		<p><i>Magyarország statisztikája</i>; kedden és csütörtökön. Dr. DOBRÁNSZKY Péter magántanár.</p>

Az orvostudományi karban

Bujakórtan; kedden és pénteken. Dr. SCHWIMMER ERNŐ ny. rk. tanár.

Az elmebetegségek kór- és gyógytana; csütörtökön. Dr. LAUFENAUER KÁROLY ny. r. tanár.

A bölcsészettudományi karban

Módszertani bevezetés a gyakorlati filozófiába és a társadalmi tudományokba; hétfőn és kedden. Dr. MEDVECKY FRIGYES ny. r. tanár.

Philosophiai conversatorium. Schopenhauer: Die beiden Grundprobleme der Ethik magyarázata; szombaton. Dr. BÁNÓCZI JÓZSEF m.-tanár.

Magyarország története 1839—1848-ig; hétfőn és szerdán. Dr. KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD ny. r. tanár.

Magyar művelődéstörténet; csütörtökön. Dr. BÉREFI REMIG m.-tanár.

Latin beszédgyakorlatok, egybekötve Cicero XIV. philippicai beszédének latin nyelven való interpretációjával (a tanárképző-intézet tagjai számára); pénteken. Dr. KASSAI GUSZTÁV m.-tanár.

Közettan, kiváló tekintettel a hazai geológiai viszonyokra; hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön. Dr. KRENNER JÓZSEF ny. r. tanár.

Oszmán olvasmányok; kedden és pénteken. Dr. VÁMBÉRY ÁRMIN ny. r. tanár.

A Korán kiválogatott fejezeteinek magyarázása; szerdán és pénteken. Dr. GOLDZIERH IGNÁCZ ny. r. tanár.

Indgermán összehasonlító nyelvtan; csütörtökön. Dr. MAYR AURÉL ny. rk. tanár.

Szanszkrit nyelvtan kezdőknek; hétfőn. Ugyanazon tanár.

Szawi Grammatikája, nyelvtani magyarázatokkal; szerdán és csütörtökön. Dr. KÉGL SÁNDOR magántanár.

Ismeretani és pszichológiai tanulmányok (philosophiai seminarium); szerdán. Dr. MEDVECKY FRIGYES ny. r. tr.

Magyarország története 1839—1848-ig; pénteken. Dr. KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD ny. r. tanár.

Latin stílusgyakorlatok (a tanárképző-intézet tagjai számára); szerdán. Dr. KASSAI GUSZTÁV m.-tanár.

Növénytan gyakorlatokkal; gyógyszerésznövendékek számára; hétfőn. Dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár.

Összehasonlító szövegtan; szombaton. Dr. VÁNGEL JENŐ magántanár.

Dél-utáni órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
2-5		
2-6		
2-8		
1/23-4		
3/13-3/14		
3-4	<p><i>Alaphittan</i> folytatása; hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton. Dr. BITA DEZSÓ nyilv. r. tanár.</p> <p><i>Az ágazatos hittan második része;</i> hétfőn, szerdán és szombaton. Dr. KISFALUDY Á. BÉLA ny. r. tanár.</p> <p><i>Egyháztörténelem VII. Gergely pápa idejétől a legújabb korig;</i> hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton. Dr. RÁPAICS RAJMOND ny. r. tanár.</p> <p><i>Az egyházi törvénykezés és büntetőjog;</i> hétfőn és pénteken. Dr. ASCHENBRIER ANTAL ny. r. tanár.</p> <p><i>Egyházi vagyonjog;</i> szerdán. Ugyanazon tanár.</p> <p><i>Arab nyelvtan;</i> pénteken. Dr. KANYORSZKY GYÖRGY ny. r. tanár.</p>	<p><i>Pénzügytan;</i> hétfőn, kedden, pénteken és szombaton. Dr. FÖLDES BÉLA ny. r. tanár.</p> <p><i>A magyar bélyeg és illetékek iránti törvények és szabályok (gyakorlatokkal);</i> szombaton. Dr. MARISKA VILMOS ny. r. tanár.</p> <p><i>Eljárás a perenkívüli jogügyletekből;</i> hétfőn, pénteken. Dr. CSILLAG GYULA czimz. nyilv. rk. tanár.</p> <p><i>Bűnvádi eljárás;</i> hétfőn, szerdán és szombaton. Dr. FAYER LÁSZLÓ czimz. ny. rk. tanár.</p> <p><i>Büntetőjogi seminarium;</i> kedden és pénteken. Ugyanazon tanár.</p> <p><i>Házasságkötés joga;</i> hétfőn, szerdán, pénteken. Dr. REINER JÁNOS magántanár.</p>

Az orvostudományi karban

A bölcsészettudományi karban

Szövetteni gyakorlatok; pénteken. Dr. MARGÓ TIVADAR ny. r. tanár.

Tájböncztan; kedden. Dr. THANHOFFER LAJOS ny. r. tanár.

Utmutató a szövettani gyakorlatokhoz; hétfőn. Dr. THANHOFFER LAJOS ny. r. tanár.

Utmutatás a szövettani gyakorlatokhoz; hétfőn. Dr. MIHALKOVICS GÉZA ny. r. tanár.

Gyakorlati kórböncztan; csütörtökön és pénteken. Dr. PERTIK OTTÓ helyettes tanár.

Közegészségtan; csütörtököt kivéve, mindennap. Dr. FODOR JÓZSEF ny. r. tanár.

Mikroskopi növényteni gyakorlatok, kezdők és haladottabbak számára; csütörtökön, pénteken. Dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár.

Floristikai kirándulások; szombaton. Dr. BORBÁS VINCZE magántanár.

A philosophia történetéből: a legujabb kor gyakorlati philosophiája; hétfőn és kedden. Dr. MEDVECZKY FRIGYES ny. r. tanár.

Történetünk külföldinek ismertetése és bírálata 1438—1490-ig; hétfőn és szerdán. Dr. KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD ny. r. tanár.

Magyar művelődéstörténet; hétfőn és kedden. Dr. BALLAGI ALADÁR ny. r. tanár.

Magyar művelődéstörténet; szombaton. Dr. BÉKEFI REMIG magántanár.

A hitújítás terjedésének előnyei és hátrányai hazánkban; csütörtökön. Dr. CSUDAY JENŐ magántanár.

Sophokles „Elektra“ cz. tragoediájának latin nyelven való interpretációja (a tanárképző-intézet tagjai számára); pénteken. Dr. KASSAI GUSZTÁV m.-tanár.

Dél- utáni órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
3-4		
3-1/25		
3-5		<p><i>Közgazdasági politika</i>; szerdán. Dr. FÖLDES BÉLA nyilv. r. tanár.</p>
3-6		

Az orvostudományi karban

A bölcsészettudományi karban

Gyermekgyógyászat; szerdán és szombaton. Dr. BÓKAI JÁNOS ny. rk. tanár.

Szöveztani és finomabb bonczani gyakorlatok; hétfőtől szombatig. Dr. MIHALKOVICS GÉZA ny. r. tanár.

Szöveztani és finomabb bonczani gyakorlatok; vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap. Dr. THANHOFFER LAJOS ny. r. tanár.

Balneológia; szombaton. Dr. BÓKAI ÁRPÁD ny. r. tanár.

Gyógyszerismereti gyakorlatok; szombatot kivéve, mindennap. Dr. BÓKAI ÁRPÁD ny. r. tanár.

Arab nyelvtan. Saját nyelvtana szerint; hétfőn, szerdán, pénteken. Dr. HATALA PÉTER ny. r. tanár.

Ae arab irodalom története, folytatólag; kedden, csütörtökön. *Ugyanazon tanár.*

Török-tatár nyelv; hétfőn, csütörtökön és szombaton. Dr. VÁMBÉRY ÁRMEN ny. r. tanár.

Persa nyelv; hétfőn, szerdán és pénteken. *Ugyanazon tanár.*

Seminariumi gyakorlatok; szerdán, csütörtökön és pénteken. Dr. GYULAI PÁL ny. r. tanár.

A román nyelv alaktana; hétfőn és pénteken. ROMÁN SÁNDOR ny. r. tanár.

A tagadó módszer; kedden. *Ugyanazon tanár.*

A latin irodalmi nyelv fokozatos hanyatlása; szerdán. *Ugyanazon tanár.*

A román nép hitregéi, szokásai, ünnepei; szombaton. *Ugyanazon tanár.*

Az olasz nyelv elméletileg és gyakorlatilag; szerdán, pénteken és szombaton. MESSI ANTAL ny. rk. tanár.

Alberto Nota színműveinek fejtegetése; kedden. *Ugyanazon tanár.*

Studi sulla lirica italiana; csütörtökön. *Ugyanazon tanár.*

Molière és a francia vígjáték; szombaton. Dr. HARASZTI GYULA m.-tanár.

Herbert Spencer etikája; szerdán. Dr. BUDAY JÓZSEF m.-tanár.

Itália az ó-korban; szombaton. Dr. HEINRICH ALAJOS magántanár.

Ábrázoló geometria; hétfőn. Dr. KLUG LIPÓT m.-tanár.

Növényleírastani gyakorlatok; orvosnövendékek és tanárjelöltek számára; kedden. Dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár.

Magyar stílusgyakorlatok; hétfőn. Dr. BEÖTHY ZSOLT ny. r. tanár.

Állattani gyakorlatok, gerinceztelen állatokon; hétfőn, szerdán. Dr. MARGÓ TVADAR ny. r. tanár vezetése alatt.

Dét-
utáni
órák

A hittudományi karban

A jog- és államtudományi karban

A végrehajtó hatalomról; szombaton.
Dr. LECHNER ÁGOSTON ny. r. tanár.
Jogbölcshészet története; szerdán, szombaton. Dr. SCHNIERER ALADÁR ny. r. tanár.
Közgazdasági seminarium; kedden. Dr. FÖLDES BÉLA ny. r. tanár.
Kereskedelmi és váltófog; naponkint, csütörtök kivételével. Dr. NAGY FERENCZ ny. r. tanár.
Nemzetközi fog; hétfőn, kedden és szerdán. Dr. CSARADA JÁNOS czimz. ny. rk. tanár.
Az egyházfog forrásai; csütörtökön. Dr. MELICHÁR KÁLMÁN m.-tanár.

4-5

4-6

Az orvostudományi karban

Élelmi szerek stb. közegészségtani és orvosrendőri vizsgálata; csütörtök kivételével, mindennap. Dr. FODOR JÓZSEF ny. r. tanár.
Szülészeti műtéttan; kedden. Dr. KÉZMÁRSZKY TIVADAR ny. r. tanár.

A bölcsészettudományi karban

Gymnasiumi pædagogia (folytatva); szerdán és csütörtökön. Dr. KÁRMÁN MÓR m.-tanár.
Psychologiai repetitorium, főkép tanárképezdei tagok számára; hétfőn. Ugyanazon tanár.
A főbb európai államok (Anglia, Francia- és Németország) *közoktatásügyének ismertetése*; kedden és szombaton. Ugyanazon tanár.
Az athenei történelem folytatása és befejezése; hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön. Dr. SCHVARCZ GYULA ny. r. tanár.
A római alkotmánytörténelem; pénteken. Ugyanazon tanár.
Magyarország kormányzata a XVI. században; szombaton. Dr. CSUDAY JENŐ magántanár.
A szén vegyületeinek áttekintése; szombaton. Dr. THAN KÁROLY ny. r. tanár
Állatfejlődéstan, mutatóványokkal; csütörtökön. Dr. MARGÓ TIVADAR ny. r. tanár.
Arab olvasmányok. A Korán egyes fejezetei; hétfőn, szerdán, pénteken. Dr. HATALA PÉTER ny. r. tanár.
Feniciai feliratok magyarázata, folytatólag; kedden, csütörtökön. Ugyanazon tanár.
Vörösmarty munkái; kedden és szerdán. Dr. GYULAI PÁL ny. r. tanár.
A Tolly-monda és földolgozói; csütörtökön és pénteken. Ugyanazon tanár.
Könnyű orosz olvasmányok; kedden, pénteken és szombaton. Dr. ÁSRÓTH OSZKÁR ny. rk. tanár.
Angol költők Words-Worth után, angolul; haladottabbak számára; hétfőn. PATTERSON ARTHUR ny. rk. tanár.
Angol nyelvtan, kezdők számára; kedden és pénteken. Ugyanazon tanár.
Könnyű angol olvasmányok; szerdán. Ugyanazon tanár.
„On Liberty“ John Stuart Mill; csütörtökön. Ugyanazon tanár.

Szövevtani és finomabb bonczani gyakorlatok; hétfőn. Dr. THANHÖFFER LAJOS ny. r. tanár.

A magyar történet kútfoi az Árpádok korában; szerdán. Dr. MARCZALI HENRIK m.-tanár.
Oklevéltani gyakorlatok; kedden. Dr. FEJÉRPATÁKY LÁSZLÓ m.-tanár.

Del- utáni órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
5-6		<p><i>Államszámvitel</i>; hétfőn, szerdán és csütörtökön. Dr. BOCHKOR KÁROLY ny. r. tanár.</p> <p><i>Pandektajog</i>; naponkint. Dr. SCHWARZ GUSZTÁV ny. r. tanár.</p>
5-1/2		
5-7		<p><i>Államszámvitel</i>; pénteken. Dr. BOCHKOR KÁROLY ny. r. tanár.</p>

Az orvostudományi karban

- Kísérleti és gyakorlati idegkórtan*; kedden és pénteken. Dr. KORÁNYI SÁNDOR m.-tanár.
- Az ó-kori orvostudomány története*; hétfőn és pénteken. Dr. PURJESZ ZSIGMOND magántanár.
- Vényszerkesztés*; csütörtökön. Dr. BÓKAI ÁRPÁD ny. r. tanár.
- Idegbetegségek kór- és gyógytana*; szombaton. Dr. LAUFENAUER KÁROLY ny. r. tanár.
- Idegkór- és gyógytan*; kedden, csütörtökön és szombaton. Dr. TAKÁCS ENDRE m.-tanár.
- Elméleti és gyakorlati orr- és gégetükrözés*; hétfőn, szerdán és pénteken. Dr. IRSAI ARTHUR magántanár.
- Orr-, torok- és gégebajok kór- és gyógytana, orr- és gégetükrészeti gyakorlatokkal*; hétfőn, szerdán és pénteken. Dr. ÓNODI ADOLF magántanár.
- Gyermekgyógyászat*; kedden. Dr. ERŐSS GYULA magántanár.
- Idegkór- és gyógytan*; kedden és csütörtökön. Dr. SCHAFFER KÁROLY m.-tanár.

- Fogászati polyklínikum*; csütörtökön és pénteken. Dr. ÁRKÖVY JÓZSEF ny. rk. tanár.
- Élet- és kórvégítan*; szerdán és csütörtökön. Dr. PLÓSZ PÁL ny. r. tanár.
- Idegkórtan*; csütörtökön és pénteken. Dr. JENDRASSIK ERNŐ ny. rk. tanár.

- Hügyvizsgálat*; pénteken. Dr. PLÓSZ PÁL ny. r. tanár.
- Méregtan*; hétfőn. Dr. KOSSA GYULA magántanár.
- Fogászati műtét*; kedden. Dr. ÁRKÖVY JÓZSEF nyilv. rk. tanár.
- Szülészeti műveletek tana*; csütörtökön. Dr. BÁRSONY JÁNOS m.-tanár.
- Törvényszéki elmekórtan és lélektan*; hétfőn. Dr. MORAVCSIK ERNŐ EMIL ny. rk. tanár.
- Törvényszéki elmekórtani gyakorlatok*; kedden. Dr. MORAVCSIK ERNŐ EMIL ny. rk. tanár.

A bölcsészettudományi karban

- Európa bükkfa-kerületének növényföldrajza*; csütörtökön, esetleg később meghatározandó időben. Dr. SIMONKAI LAJOS m.-tanár.
- Bolgár néplalok olvasása*; kedden és pénteken. Dr. ÁSBÓTH OSZKÁR ny. r. tanár.

- A módszerről*; kedden. Dr. BOKOR JÓZSEF m.-tanár.
- A történelmi seminariumban: válogatott fejezetek a XIII. századi történet köréből — főként seminariumi tagok dolgozatai*; szombaton. Dr. LÁNCZY GYULA ny. r. tanár.
- Iskolai és magánegészségtan*; hétfőn. Dr. CSAPODI ISTVÁN orvoskari m.-tanár.

Dél- utáni órák	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
5 ^{1/2} —7		
6—7		<p><i>Római jog</i>; kedden és szerdán. Dr. VÉCSEY TAMÁS ny. r. tanár.</p> <p><i>Pandektajog</i>; hétfőn és csütörtökön Dr. SCHWARZ GUSZTÁV ny. r. tanár.</p> <p><i>Római jog</i>; kedden, szerdán, pénteken. Dr. KAJUCH MÁRTON ny. rk. tanár.</p> <p><i>A biztosítási ügyletről</i>; hétfőn és pénteken. Dr. NEUMANN ÁRMIN czimz. ny. rk. tanár.</p>
6— ^{1/2} 8		
6—8		
Délelőtt		
Dél- után		
Fél napon át		
Egész napon át		

Az orvostudományi karban	A bölcsészettudományi karban
<p><i>Sebészeti műtéttan</i>; hétfőn, szerdán és csütörtökön. Dr. RÉCZEY IMRE ny. r. tanár.</p>	
<p><i>Physikális vizsgálati módszerek</i>; kedden. Dr. STERN SAMU m.-tanár. <i>Az ülőt szívbetegek kór- és gyógytana</i>; hétfőn. Dr. BENCSUR DÉNES m.-tanár.</p>	<p><i>A francia irodalom története a XVI. és XVII. században</i> (francia nyelven); hétfőn, kedden, szerdán. Dr. BECKER FÜLÖP ÁGOST ny. rk. tanár.</p>
<p><i>Bőrgyógyászat és bujakórtan</i>; pénteken. Dr. RÓNA SÁMUEL m.-tanár.</p>	
<p><i>Szülészeti műtéttan</i>; szerdán. Dr. LIEBERMANN MÓR m.-tanár.</p>	
<p><i>Élettani önálló buvárlatok</i>; szombaton. Dr. KLUG NÁNDOR ny. r. tanár.</p>	<p><i>Haladottabbak foglalkozása a növényi rendszertanban</i>; szerdán, csütörtökön és pénteken a délelőtti órákban. Dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár.</p>
<p><i>Laboratóriumi gyakorlatok</i>. Dr. PLÓSZ PÁL ny. r. tanár.</p>	<p><i>Chemiai gyakorlatok</i>, kezdők és haladottabbak részére; szombat kivételével, naponként egész délután. Dr. LENGVEL BÉLA ny. r. tanár. <i>Gyakorlatok a fizikai laboratóriumban</i>; hetenként 5 óra (egy délután), később megállapítandó napokon. Dr. KLUPATHY JENŐ helyettes tanár.</p>
<p><i>Fejlesztési gyakorlatok</i>; hétfőtől szombatig. Dr. MIHALKOVICS GÉZA ny. r. tanár. <i>Élettani önálló buvárlatok</i>; hétfőtől péntekig. Dr. KLUG NÁNDOR ny. r. tanár. <i>Gyakorlati kórszövettan</i>; az 1—3 óráig tartó idő s vasár- és ünnepnapok kivételével. Dr. PERTIK OTTÓ h.-tnr.</p>	<p><i>Chemiai gyakorlatok</i>; ünnep- és vasárnap kivételével, naponként reggeltől estig. Dr. THAN KÁROLY ny. r. tanár.</p>

	A hittudományi karban	A jog- és államtudományi karban
Egész napon át		
Később meghatározandó időben		<i>Jogbölcséleti seminarium</i> ; hetenkint 2 óra. DR. PIKLER GYULA czimz ny. rk. tanár.

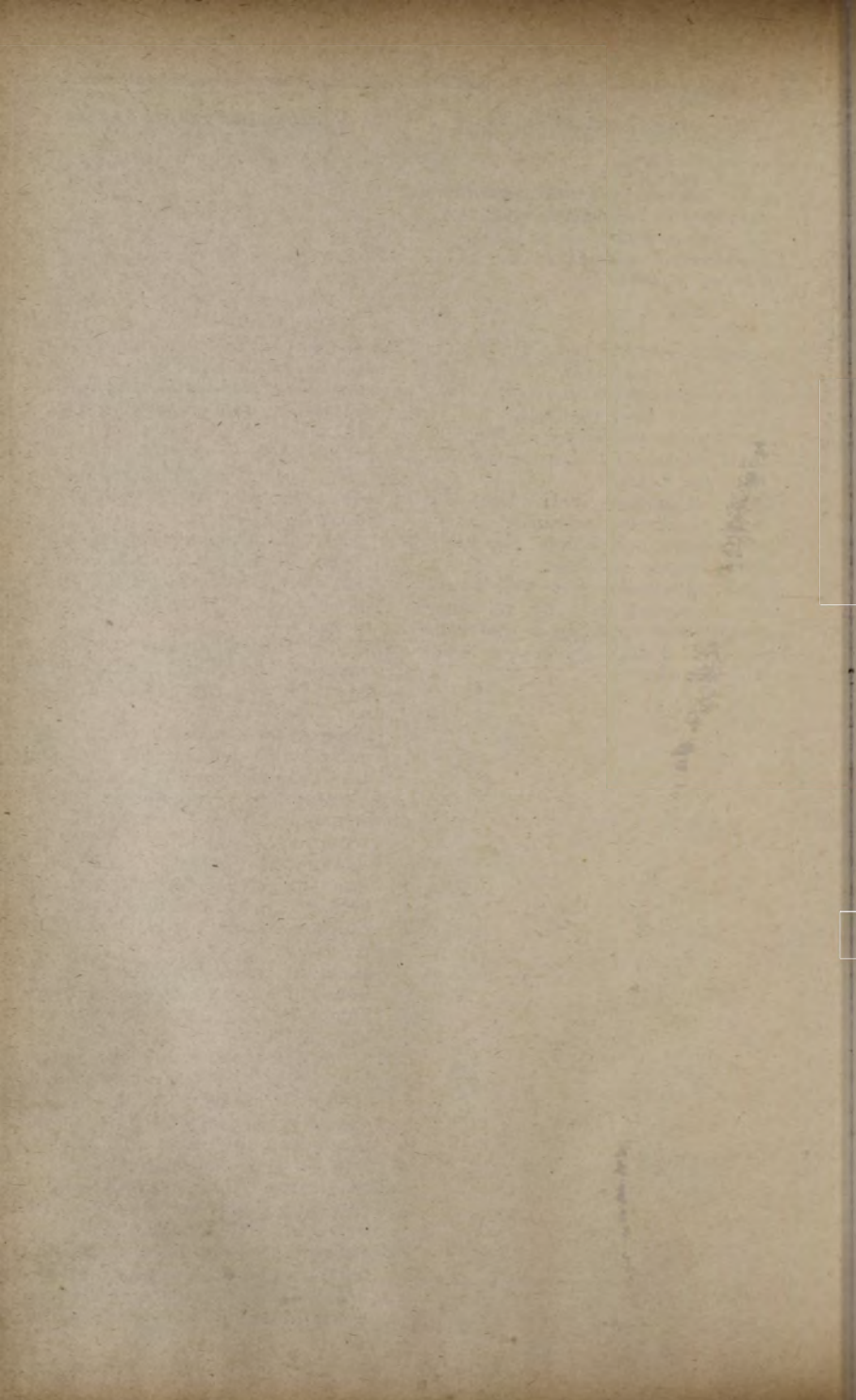
Az orvostudományi karban

A bölcsészettudományi karban

Önálló kór- és gyógytani buvárlatok; szombat és vasárnap kivételével.
Dr. HÖGYES ENDRE ny. r. tanár.
Laboratoriumi gyakorlatok. Dr. PLÓSZ PÁL ny. r. tanár.

Bevezetés a bakteoriológiába. Dr. PERTIK OTTÓ helyettes tanár.
Az emberi járványok tana (heti 4 óra).
Dr. FRANK ÖDÖN m.-tanár.
Laboratoriumi munkálatok; naponkint (heti 6 óra). Dr. LAUFENAUER KÁROLY ny. r. tanár.
Idegkór- és gyógytana (heti 2 óra). Dr. SCHVARCZ ARTHUR m.-tanár.
Testgyógyászat (heti 2 óra). Dr. BATIZFALVY SÁMUEL m.-tanár.
Idegkórtani ambulatórium (heti 2 óra).
Dr. JENDRASSIK ERNŐ ny. rk. tanár.
Szemoperálások elméletileg és gyakorlatilag (heti 3 óra). Dr. OTTAVA IGNÁCZ magántanár.

Kirándulások; később meghatározandó napokon. LÓCZY LAJOS ny. r. tanár.
Gyakorlatok a fizikai laboratóriumban (folytatólag). Résztvehetnek azok, akik már az előző felévben is dolgoztak; hetenkint 5 óra (egy délután), később megállapítandó napokon. Dr. KLUPATHY JENŐ helyettes tanár.
A quantitativ kémiai analysis elemei, orvostanhallgatók számára; hetenkint 2 óra, később meghatározandó időben. Dr. WINKLER LAJOS magántanár.
Haladottabbak foglalkozása a zoológiai intézetben; hetenkint 9 óra, külön meghatározva. Dr. MARGÓ TIVADAR ny. r. tanár.
Növénytani kirándulások; külön meghatározandó napokon és órákban. Dr. JURÁNYI LAJOS ny. r. tanár.
Embermérésstan; 5 óra hetenkint, utóbb meghatározandó időben. Dr. TÖRÖK AURÉL ny. r. tanár.
Haladottabbak foglalkozása az ásványtani intézetben; hetenkint 9 óra, külön meghatározandó időben. Dr. KRENNER JÓZSEF ny. r. tanár vezetése alatt.
Alkalmazott kristályoptika; heti 2 órában, külön meghatározandó napokon és órákban. Dr. SCHMIDT SÁNDOR ny. rk. tanár.
A belvízi gerinczelen állatok; hetenkint 2 óra, később meghatározandó időben. Dr. DADAY JENŐ m.-tanár.
A virágok biológiai jelenségei; később meghatározandó időben. Dr. MÁGÓCSI-DIETZ SÁNDOR m.-tanár.
Magyarország eruptív kőzeteiről; később meghatározandó heti 2 órában. Dr. SZÁDECZKY GYULA magántanár.
Irodalomtörténeti gyakorlatok Schiller műveiről; később meghatározandó két órában. Dr. HEINRICH GUSZTÁV ny. r. tanár.

A BUDAPESTI

KIR. MAGYAR TUDOMÁNY-EGYETEMNEK

JUTALOMTÉTELEI

AZ 1894/95. TANÉVRE.

I. A hittudomány karéi.

1.

Solide demonstrata relatione quae Genesim inter et ceteros pentateuchi libros intercedit, speciatim ostendatur qualinam Moses consilio et scribendi oeconomia usus fuerit in hexaemeri conceptioni.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

2.

Omni cum apparatu exponantur psalmus XIV. (V. 13.) et psalmus LIII. (V. 52.) invicem necnon cum epistola S. Pauli ad Rom. III. 10—18. collati, habita et diligenter discussa singulari ratione textus hebraici, LXX., et Vulgatae; simulque adjiciatur ubique continua textus masorethici analysis grammatico-syntactica.

Jutalma a Fogarassy-Dertsik-alapból 70 frt.

Az új-szövetségi szentirati tanulmányokból.

3.

Explicata natura inspirationis, refutatisque variis circa eam erroribus, ostendatur modus quo inspiratio librorum sacrorum nobis innotescat.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

II. A jog- és államtudomány karéi.

A magyar jogtörténetből.

(Másodszor.)

4.

A fúsiás intézményének fejlődése.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

Az egyházjogból.

5.

Az egyházi házasság vonatkozása a polgári házassághoz, különösen a házasságkötés módját illetőleg.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

A jogbölcseletből.

(Másodszor.)

6.

Adassanak elő az örökjogra vonatkozó természetjogi és jogbölcészeti elméletek.

Jutalma a Pauler-féle alapból 100 frt.

A magyar magánjogból.

(Másodszor.)

7.

Kijelölendők s rendszeres keretben megvilágosítandók Verböczy Hármas Könyvének ama nevezetesebb pontjai, a melyek

s a miként azok akár közvetlenül, akár szokásjogi átalakulattal hazai magánjogunk terén mai nap még életben vannak.
Jutalma a Senger Katalin-alapból 260 frt.

A polgári perrendtartásból.

(Másodszor.)

8.

Fejtessék ki a contumacia tana.

Jutalma a Senger Katalin-alapból 260 frt.

A kereskedelmi jogból.

9.

Fejtessék ki az életbiztosítás jogi természete.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

A magyar közjogból és a politikából.

10.

A ministeri kormányzat és felelősség intézményének fejlődése és jelenlegi állása általán és a magyar közjog szerint.

Jutalma a Schwartner-alapból 360 forint.

A magyar közigazgatási jogból és a közigazgatási tanból.

11.

A kisajátítás jog-intézménye. Annak fejlődése, célja, alapja és szabályzatának főbb elvei, különös tekintettel a magyar törvényhozásra.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

A közgazdaságtanból.

12.

Az egyes és kettős (sánta) valuta elmélete.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

III. Az orvostudomány karéi.

Az élettanból.

13.

Megvizsgálandó az éhező és jóllakott állat gyomor- és bélhámjának szerkezete.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

A gyógyszerertanból.

14.

Vizsgáltassék meg, mily szöveti változásokat okoznak a különböző szívmergek a szívbeli gangliumokra.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

A sebészetből.

(Ötödször.)

15.

Irassanak le a lymphoma alakjai, fajai, különös tekintettel a lymphomá-nak egyszerű (simplex hyperplastica) és gümős elsajtosodó alakjaira, ez utóbbinak pedig kóroktana, kórodai jellegzése, differentialis diagnostikája s gyógykezelési módjai.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

A közegészségtanból.

16.

Budapest halálozási viszonya, tekintettel a fontosabb halálokokra, valamint tekintettel a külföld nevezetesebb városaira.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

A törvénytudomány orvostanból.

(Másodszor.)

17.

Az 1883—1893. közötti decenniumban, a Budapesten előfordult erőszakos halálmemek statistikai feldolgozása, különös tekintettel az oki mozzanatokra.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

A törvényszéki orvostanból.

18.

Kísérleti tanulmányok alapján deríttessék ki a higcarbolsav-oldatok mérgező hatásának oka és módja.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 ft.

A kórszövettanból.

19.

Tanulmányoztassék a rák kóroktanának kérdése irodalmi tanulmányok és önálló vizsgálatok alapján.

Jutalma az Arányi-alapból 60 ft.

20.

Tétessék vizsgálatok tárgyává az óriási sejtek képződésének kérdése a kariomytosisra vonatkozólag, újabb felfogások figyelembe vételével.

Jutalma az Arányi-alapból 60 ft.

(Másodszor.)

21.

Pontos szövettani vizsgálata a csontoknak az úgynevezett Rachitis foetalisnál, az erre vonatkozó górcsövi készítmények melléklésével és a nevezett betegség fölötti legújabb nézetek méltánylásával.

Jutalma az Arányi-alapból 60 ft.

(Negyedszer.)

22.

Felderítendő a terhességi veselob oka, különös tekintettel Doleris azon hypothesisére, hogy azt bizonyos bakteriumok okozzák.

Jutalma az Arányi-alapból 60 ft.

(Másodszor.)

23.

Szövettanilag megvizsgálandó s górcsöi készítményekkel támogatandó, hogy vajjon helyes-e Rokitsanszky azon állítása,

miszerint a plexus solaris és mesentericus superior különféle stadiumaiban különféle változásokat mutat?

Jutalma az Arányi-alapból 60 frt.

Az anatómiából.

24.

Vizsgáltassanak meg és irassanak le a csirlelevelek (folia germinativa) és első átalakulásaik a gerinczes állatok valamely osztályában, górcsői készítmények és rajzok kíséretében. A készítmények az I-ső boncztanai és fejlődéstani intézet tulajdonába mennek át.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

Az elmekórtanból.

25.

Irassanak le az ideg- és elmebetegeknél található szervezeti degeneráció tünetei, különös figyelemben részesítendő a koponya, szem, fül és fogak állapota.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

A néhai *Senger Katalin* alapítványból díjazandó jutalomtéttelek a következők:

A belgyógyászatból.

(Negyedszer.)

26.

A szív incompensationak nevezett tünetcsoport lényegének magyarázata és előidéző okai s az ebből levonható therapeutikus irányelvek.

Jutalma 260 frt.

A szemészetből.

(Harmadszor.)

27.

Adassanak elő a glaucoma tüneti változásai mikroskopos készítményekkel.

Jutalma 260 frt.

A szülészetből.

28.

Állapíttassanak meg klinikai észlelések alapján az újszülött és függelékeinek fejlődési viszonyai (hosszúság, súly és más méretek) a terhesség különböző szakáiban, tekintettel az anya testi fejlődésére és azokra a változásokra, melyeknek a magzat teste szülés következtében alá van vetve.

Jutalma 260 ft.

A közegészségtanból.

29.

Bakteriumok magatartása és ptomainszerű anyagok képződése talajban, különféle viszonyok között.

Jutalma 260 ft.

A bőrkórtanból.

30.

Vizsgáltsanak a bőr beidegzési viszonyai a leggyakrabban előforduló bőrbántalmakban, tekintettel a tapintás, fájdalom és hőérzés elváltozásaira, a bőr-reflexek magatartásaira és a trophicus viszonyokra.

Jutalma 260 ft.

IV. A bölcsészettudomány karéi.**Magyarország történetéből.**

(Másodszor kitűzve.)

31.

Kivántatik Magyarország története hazai és külföldi kútfőinek ismertetése és bírálata 1526-tól 1606-ig.

Határidő 1894 október 31.

Jutalma a Schwartner-alapból 360 ft.

(Má s o d s z o r k i t ű z v e.)

32.

Kivántatik Magyarország története hazai és külföldi kút-
főinek ismertetése és bírálata 1607-től 1711-ig.

Határidő 1894 december 31.

Jutalma a Schwartner-alapból 360 frt.

A magyar oklevéltanból.

33.

Ismertettessék az iktató-levelek (litterae statutoriae) külön-
féle szerkezete, — vonatkozással a donationalis ügy különféle
phasisaira.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

Az ó-kori egyetemes történelemből.

34.

Állíttassanak össze mindazok az adatok, melyek a pan-
noniai városok V—IX. századi történetére vonatkoznak.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

A művészet történetéből.

35.

Kivántatik a florenzi festészet XV. századbéli fejlődésének
méltatása.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

A földrajzból.

36.

Magyarország átnézetes térképeinek kritikai leírása és
története.

Jutalma a fővárosi alapból 50 frt.

A classica-philológiából.

(Másodszor kettős díjjal.)

37.

A görög s római példabeszédeknek megfelelő magyar közmondások.

Jutalma a Pasquich-alapból 140 frt.

A latin philológiából.

38.

Vizsgáltassék meg az, hogy a liber glossarumnak mely glossái vonatkoznak Vergilius költeményeire.

Jutalma a fővárosi alapból 50 frt.

Az elméleti természettanból.

39.

Valamely egyenletesen feszített köralakú rugalmas hártya keresztrezgéseinek elméleti és kísérleti megvizsgálása.

Jutalma az Arenstein-alapból 50 frt.

A csillagászatból.

40.

Határozottassanak meg az égitest parabolikus pályaelemei.

Jutalma az Arenstein-alapból 50 frt.

A felsőbb mennyiségtanból.

41.

Kivántatik a görbe felületek, különösen az ellipsoid görbületi vonalainak kimerítő elmélete.

Jutalma az Arenstein-alapból 50 frt.

A sémi nyelvészetből.

42.

A sémi nyelvcsalád összes ágainak ismertetése, egymáshoz való főbb viszonyaikban.

Jutalma a fővárosi alapból 50 frt.

Az ugor összehasonlító nyelvtudományból.

43.

A finn, mordvín és eseremiszi nyelvnek egymáshoz való viszonya.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

A német irodalom történetéből.

44.

A bécsi színügy és drámai irodalom Mária-Terézia és II. József alatt.

Jutalma a fővárosi alapból 50 frt.

Az összehasonlító boncztanból.

45.

Vizsgáltassék meg összehasonlító boncztani szempontból az egyetemi comparativ-anatomiai múzeum példányain, valamint saját készítmények után — az emlős állatok tápláló esőve, különös tekintettel a gyomor és vakbél nagysági, alak- és szerkezeti viszonyaira.

Az eredeti rajzokkal és méret-táblákkal ellátott pályadolgozatok, valamint az ezekre vonatkozó készítmények — a díj elnyerése esetén — az állattani intézet tulajdonába mennek át.

Jutalom a Margó-féle alapból 50 frt.

(A dolgozatok benyújtásának határideje 1895 márcz. 31.)

Nyílt pályázat a növénytanból.

(Másodszor hirdetve.)

46.

Kivántatik valamely, a tudományos növénytan körébe tartozó önálló vizsgálat tervezete, melyben úgy a vizsgálandó tárgy, mint a vizsgálat tudományos célja s a vizsgálati módszerek kijelöltessenek.

A tervezet névaláírással 1894-ik évi október 15-én az egyetemi irodába nyújtandó be.

A pályázók közül a vizsgálat kivitelével az bizatik meg, kinek tervezete legjobb, vizsgálatait pedig a tudományegyetem

növénytani intézetében végezheti s ezeknek eredményét tudományos értekezés alakjában egybeállítva, 1895. évi márczius 15-én nyújtja be s jutalmat nyer, ha dolgozata jó.

Jutalma a Margó-alapból 100 frt.

E pályázat módjára nézve a 4., 5. és 6. alatti szakaszok kivételével, a rendes pályázati szabályok érvényesek.

Nyílt pályázat az állattanból.

47.

Kivántatik valamely, a tudományos állattan körébe tartozó önálló vizsgálat tervezete, melyben úgy a vizsgálandó tárgy mint a vizsgálat tudományos czélja s a vizsgálati módszerek kijelöltesenek.

A tervezet névaláírással 1894. évi október hó 15-éig az egyetemi irodába nyújtandó be.

A pályázók közül a vizsgálat kivitelével az bizatik meg, kinek tervezete legjobb, vizsgálatait pedig a tudományegyetem zoologiai és comp. anatomiai intézetében végezheti s ezeknek eredményét tudományos értekezés alakjában egybeállítva, 1895. évi márczius 15-ig nyújtja be s jutalmat nyer, ha dolgozata jó.

Jutalma a Margó-alapból 100 frt.

E pályázat módjára nézve a 4., 5. és 6. alatti szakaszok kivételével, a rendes pályázati szabályok érvényesek.

Pályázati szabályok.

1. A 10., 31. és 32. szám alatti jutalomtételek kivételével, melyekért bárki versenyezhet, a többiekre csak budapesti tudom. egyetemi hallgatók pályázhatnak, és pedig a 7., 8., 26., 27. és 28., 29., 30. számuaknál olyanok is, kik a pályakérdés kihirdetésekor még be voltak írva.

2. Az 1., 2. és 3. szám alatti jutalomtételért pályázhatni latin vagy magyar, a 10., 31. és 32. szám alattira latin vagy magyar, vagy német, vagy francia, a többiekre egyedül magyar nyelven.

3. Valamennyi pályairatok 1895. márczius 31-ig az egyetemi központi irodában nyujtandók be. A hol más a benyújtási határidő, az a pályakérdésnél meg van említve. A jutalmak 1895 május 13-án, mint a kir. tud. egyetem újjáalakítása emlékének ünneplésére kibűzött napon, adatnak ki az egyetem ünnepélyes közülésében. Beadott pályaművek a pályázat elintézése előtt vissza nem adatnak.

4. A pályairatok negyedrébten, tisztán (a 10., 31. és 32. szám alatti jutalomra készülők idegen kézzel is) írva, lapszámozva, kötve legyenek.

5. A szerző nevét és állását, illetőleg egyetemi tanszakát tartalmazó pecsétetes levelen ugyanazon jelige álljon, mely a pályamű homlokán olvasható. Álnevű pályaművek nem díjaztatnak.

6. A jutalom a viszonylag legjobb munkának csak azon esetben adatik ki, ha az magában véve is díjra méltónak találtatik. Egyszerű fordítások vagy plágiumok a pályázásból kizárvák.

7. Rendszerint pályadíjat csak egyes dolgozó nyerhet el, a mennyiben azonban a pályakérdést kitűző kar többek közreműködését is helyén levőnek találná, a díj ezeknek is kiadatik.

8. A pályairatok a szerzőé maradnak, azok kézíratai az illető kar levéltárában eltéttetnek.

Budapesten, 1894. évi május hó 12-én.

Királyi magyar tud. egyetemi központi iroda.

ACTA REG. SCIENT. UNIVERSITATIS HUNG.

BUDAPESTINENSIS.

ANNI MDCCCXCIV—XCV.

© ————— © FASCICULUS I. © ————— ©

I—II.

BESZÉDEK

MELYEK

A BUDAPESTI KIRÁLYI TUDOMÁNY-EGYETEM

MDCCCXCIV—XCV. TANÉVI

RECTORA ÉS TANÁCSÁNAK BEIKTATÁSOKOR

1894. SZEPTEMBER 16-ÁN TARTATTAK.

— — — — —
III.

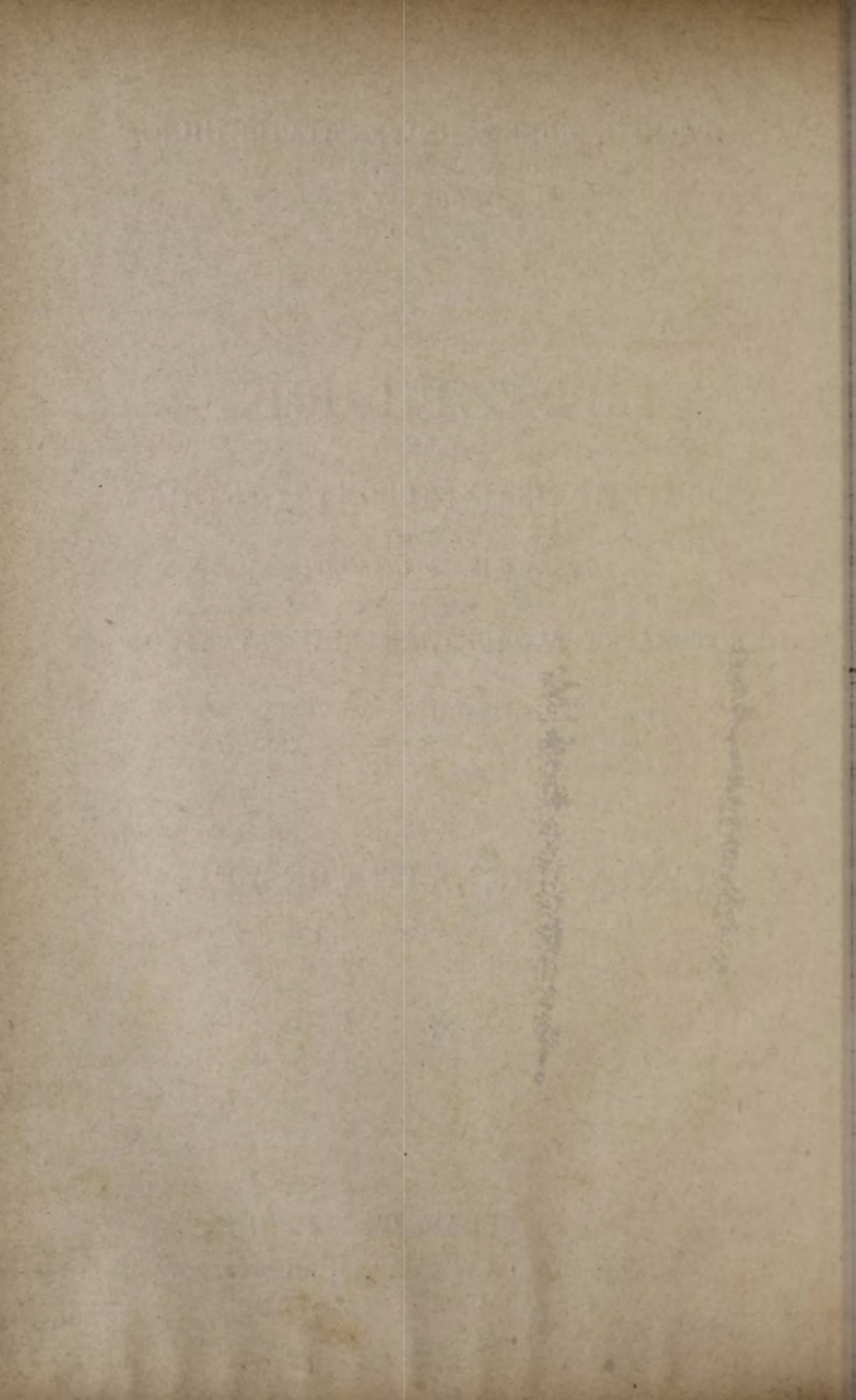
TANÉV-MEGNYITÓ BESZÉD.

BUDAPEST

MAGYAR KIRÁLYI TUD.-EGYETEMI NYOMDA

1894

I.

AZ EGYETEM TÖRTÉNETE

— MDCCCXIII—XCIV-BEN. —

*

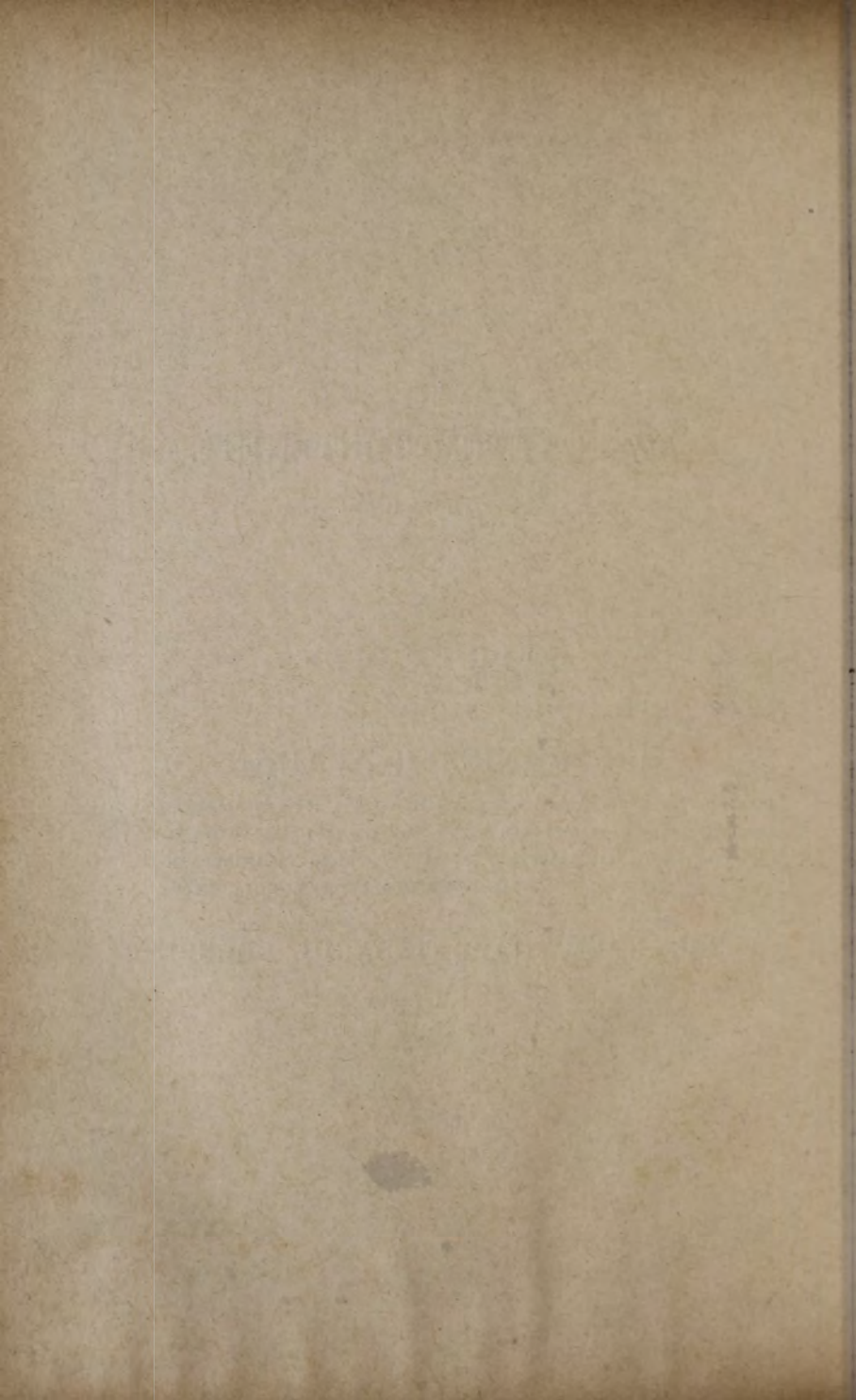
BESZÉD

MELYLYEL

Dr. SCHNIERER ALADÁR

JOGTUDOR, A BÜNTETŐJOG NY. R., AZ ÉSZJOG S A JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI
ENCYCLOPAEDIA JOGOSÍTOTT TANÁRA, A JOGTUDOMÁNYI, ÁLLAMVIZSGÁLATI ÉS
II-IK ALAPVIZSGÁLATI BIZOTTSÁG TAGJA, A JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KAR
KÉT IZBEN VOLT DÉKÁNJA, A KIR. TUD.-EGYETEM VOLT RECTORA

AZ EGYETEM IGAZGATÁSÁRÓL LELEPETT.

Tisztelt közgyűlés!

Ismét egy év, a komoly munkának szentelt egy év tűnt alá a végtelenség tengerébe.

Egy évnek értünk végéhez, mely egyetemünk szervezete és tanulmányi rendszere tekintetében nem létesített ugyan nagyobb korszakot alkotó reformokat, de — mi talán nem kevésbé becses — tüntet fel csendes lefolyása mellett számos jelenséget, a melyek egyetemünk szakadatlan továbbfejlődéséről örvendetes tanúbizonyságot tesznek!

Felszólalásom szűkre mért határai nem engedik meg, hogy mindezen mozzanatokat és jelenségeket szóval megemlítssem; s így be kell érnem azzal, hogy a tisztelt gyülekezetet egyetemünknek a lefolyt tanév történetét rövid vázlatban tartalmazó jelentésére utaljam.

*

A lefolyt 1893/94. tanévnek főbb eseményeit a következők tüntetik elő.

Előadások.

Az előadásoknak száma, tantárgyak szerint, egyetemünk mindnégy karán összesen 662 volt, és pedig az I. félévben 332, a II.-ban 330. Előadattak

mindezen tantárgyak: 78 nyilv. rendes, 20 nyilv. rendkívüli, 95 magán, 4 helyettes és 3 tanító által.

Az említett tantárgyak és tanerők, karok szerint következőleg oszoltak meg:

Az I. félévben.

Előadatott a hittudományi karban 15 tantárgy: 9 rendes, 1 magán, 2 tanárhelyettes által.

A jog- és államtudományi karban 60 tantárgy: 19 rendes, 7 rendkívüli és 13 magántanár által.

Az orvosi karban 98 tantárgy: 17 rendes, 12 rendkívüli, 1 helyettes, 41 magántanár által.

A bölcsészeti karban 159 tantárgy: 31 rendes, 6 rendkívüli, 1 helyettes, 33 magántanár és 3 tanító által.

A II. félévben.

A hittudományi karban 16 tantárgy: 9 rendes, 1 magán és 2 tanárhelyettes által.

A jog- és államtudományi karban 52 tantárgy: 18 rendes, 7 rendkívüli és 12 magántanár által.

Az orvostudományi karban 95 tantárgy: 18 rendes, 12 rendkívüli és 40 magántanár által.

A bölcsészeti karban 167 tantárgy: 31 rendes, 6 rendkívüli, 1 helyettes, 31 magántanár és 3 tanító által.

Ezekén kívül mint tanítói segéderő alkalmazva volt 29 tanársegéd és 73 gyakornok az orvosi karban; 14 tanársegéd és 1 gyakornok bölcsészetiiben. A mütönövendékek száma 19 volt.

Kitüntetések.

Örömteljes esemény érte úgy egyetemünket, mint általán hazai közoktatásügyünket, midőn egyetemünk tanári karának egyik díszét és kiváló tagját Ő cs. és ap. kir. Felsége legelső tanácsosainak sorába, a cultus és közoktatási ügyek élére emelte, t. i. dr. báró EÖTVÖS LÓRÁNDnak közoktatásügyi ministerré történt legkegyelmesebb kineveztetése által; a mily sajnálattal nélkülozi egyetemünk a kiváló tudóst, ép oly örömmel látja őt azon a helyen, a melyen mint széles látkörű szakférfiútól a hazai tanügynek és így egyetemünk újabbi felvirágzásának hathatós előmozdítását reméli.

További kitüntetések is érték egyetemünket, ugyanis:

Hazánk nagynevű írója és költője 50 éves irodalmi munkásságának országosan megünnepelt jubileuma alkalmából Ő Felségének legmagasabb engedélye folytán tiszteletbeli bölcsészeti doctorrá avattatott és díszoklevelet nyert.

Dr. KOVÁCS JÓZSEF egyetemünk orvosi karának egyik dísze és jelese, Ő cs. és apost. kir. Felsége által a Ferencz - József-rend csillagos középkeresztével tüntettetett ki.

Dr. LECHNER ÁGOST, egyetemünk jog- és államtudományi karának egyik dísze és jelese és seniora, Ő cs. és ap. kir. Felsége által a magyar főrendi háznak élethossziglani tagjává neveztetett.

Dr. PULSZKY GUSZTÁV és dr. PLÓSZ SÁNDOR jogkari ny. r. tanárok s mindketten annak jelesei, Ő cs. és ap. kir. Felsége által államtitkárokká

neveztek ki, előbbi a közoktatásügyhöz, utóbbi az igazságügyhöz.

Dr. ASCHENBRIER ANTAL a hittudományi karban az egyházi jognak jeles tanára, Ő cs. és ap. kir. Felsége által esztergom-mezei cz. apáttá neveztetett.

Dr. HOFFMANN PÁL érdemesült egyetemi tanár és Rector, Ő cs. és ap. kir. Felsége által a Lipótrend kis keresztjével tüntettetett ki.

Ő cs. és ap. kir. Felsége dr. FODOR JÓZSEF ny. r. tanárnak a nagykorona-rend III. oszt. jelvényét, dr. HÖGYES ENDRE és dr. KÉTLI KÁROLY tanároknak pedig legfelsőbb elismerését nyilvánítja a cholera-járvány körül szerzett érdemeik méltóságául.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister az orsz. közoktatási tanács tagjaivá az 1894. évi január hó 1-től számítandó hat esztendő tartamára kinevezte:

dr. MEDVECZKY FRIGYES, tud. egyetemi ny. r. tanárt,
 dr. PAUER IMRE, tud. egyetemi nyilv. r. tanárt,
 dr. SIMONYI ZSIGMOND, tud. egyetemi ny. r. tanárt,
 dr. DOLLINGER GYULA, tud. egyetemi ny. rk. tanárt,
 dr. CSENGERY JÁNOS, tanárképző-intézeti gyakorló főgymnasiunai rendes és egyetemi m.-tanárt,
 dr. DEMECZKY MIHÁLY magántanárt.

*

dr. BÓKAI ÁRPÁD ny. r. tanár az orsz. közegészségi tanács rendes tagjává,

dr. SCHWARCZ ARTHUR magántanár, az orsz. közegészségi tanács rendkívüli tagjává.

A m. kir. igazságügyminister az 1883. évi I. t.-cz. 9. §-ának I. 7. és 11. bekezdései értelmében szervezett törvényszéki orvosi vizsgáló bizottság elnökévé dr. KOVÁCS JÓZSEF cz. ministeri tanácsost, budapesti tud. egyetemi ny. r. tanárt és az igazságügyi orvosi tanács elnökét; tagjaivá pedig dr. AJTAY SÁNDOR budapesti tud. egyetemi ny. r. tanárt és az igazságügyi orvosi tanács tagját; dr. KÉZMÁRSZKY TIVADAR budapesti tud. egyetemi ny. r. tanárt; dr. MORAVCSIK EMIL budapesti tud. egyetemi ny. rk. tanárt és az igazságügyi orvosi tanács tagját; dr. NIEDERMANN GYULA budapesti tud. egyetemi magántanárt, a budapesti orsz. tébolyda igazgatóját; és az igazságügyi orvosi tanács tagját; dr. PERTIK OTTÓ budapesti tud. egyetemi ny. rk. tanárt, az igazságügyi orvosi tanács tagját; dr. RÉCZEY IMRE budapesti tud. egyetemi ny. r. tanárt, az igazságügyi orvosi tanács tagját; dr. SCHWARTZER OTTÓ budapesti tud. egyetemi magántanárt, a közegészségügyi tanács tagját nevezte ki.

A m. tud. akadémia 1894. évi nagygyűlésén megválasztottak: igazgató tagnak dr. VÁMBÉRY ARMIN ny. r. tanár; rendes tagnak: dr. PLÓSZ SÁNDOR, dr. KLUG NÁNDOR, dr. LENGYEL BÉLA nyilv. r. tanárok; levelező tagnak: dr. FAYER LÁSZLÓ ny. rk., dr. RÁTH ZOLTÁN, dr. PÓLYA JAKAB m.-tanárok.

Dr. RADIVOJEVIC LIVIUS a horvátországi hét-személyes tábla nyug. elnöke, 50 évi doctori jubileuma alkalmából, jubiláris díszoklevéllel tiszteltetett meg.

Kinevezések.

Ő cs. és ap. kir. Felsége dr. SCHVARCZ GYULA orsz. képviselőt az ó-kori történelem ny. rendes,

Dr. KRENNER JÓZSEF SÁNDOR műegyetemi ny. r. tanárt az ásvány- és kőzettan ny. rendes egyetemi tanárává;

Dr. GOLDZIEHER IGNÁCZ, a keleti nyelvek magán tanárát címzetes rendes tanárrá;

Dr. BECKER FÜLÖP ÁGOSTOT, a francia nyelv és irodalom ny. rk. tanárává méltóztatott lk. kinevezni.

Továbbá dr. ÁNGYÁN BÉLA m.-tanárnak az egyetemi ny. rk. tanári címet és jelleget; ugyszintén dr. RÁTH ZOLTÁN, a nemzetgazdaság és statistika m.-tanárának az egyetemi ny. rk. tanári címet méltóztatott legkegyelmesebben adományozni.

Dr. HOOR KÁROLY m.-tanár, a kolozsvári egyetemhez a szemészet ny. r.,

Dr. HALÁSZ IGNÁCZ m.-tanár ugyanazon egyetemre a magyar- és ugor összehasonlító nyelvtudomány,

Dr. KENYERES BALÁZS, a törvényszéki orvostan magántanára, a kolozsvári egyetemhez, ugyanazon tantárgynak ny. rk. tanárává;

Dr. FEJÉRPATAKY LÁSZLÓ m.-tanár, a nemzeti muzeum könyvtárában igazgató őrré;

Dr. FARKAS JENŐ, II. boncztani tanársegéd a belügyministeriumhoz közegészségügyi felügyelővé;

Dr. JANKÓ JÁNOS tanársegéd, a m. nemzeti muzeumhoz segéddé;

Dr. NURICSÁN JÓZSEF, chemiai tanársegéd, állami culturvegyészsé;

az egyetemi könyvtárhoz II. könyvtártisztte
EGERVÁRI ÖDÖN neveztek ki.

Magántanári képesítések.

Dr. KORÁNYI SÁNDOR, az idegrendszer kísérleti
és gyakorlati kór- és gyógytanából;

Dr. SCHAFFER KÁROLY, az idegkór- és gyógy-
tanból;

Dr. DONÁTH GYULA, az „Elektro-Therapia külö-
nös tekintettel az idegbántalmakra“ című tárgyból;

Dr. TERRAY PÁL, a „mellkasi szervek bántal-
mai“-ból;

Dr. CSUDAY JENŐ, a magyar történelem XVI.
és XVII. századai részéből;

Dr. SZONTÁGH BÓDOG, a gyermekgyógyászatból;

Dr. KENYERES BALÁZS, a törvényszéki orvos-
tanból;

Dr. MAGYARY GÉZA, a kereskedelmi jogból;
egyetemi magántanárokká képesítették.

Halálozások.

Egyetemünk kórbonecztnai tanszékének tudós
és jeles képviselője dr. SCHEUTHAUER GUSZTÁV közel
30 évi tanárkodása után a hazai tudományosság
és egyetemünk nagy veszteségére, rövid szenvedés
után meghalt.

Nem csekély veszteség sújtotta egyetemünket
az európai műveltségű és tudományos érdemeinél
fogva a művelt külföld által is kellőleg méltatott
tudós és tanárnak dr. SZABÓ JÓZSEFnek váratlanul

bekövetkezett elhunytával; ő volt egyetemünkön az ásványtan és geologia modern tanításának, valamint az enemű párját ritkító intézetünk és gyűjteménytárunk megteremtője.

Veszteséget szenvedett egyetemünk dr. TAKÁCS LAJOS a római jog cz. tanárának elhunytával is, ki hosszú évek során át mint magántanár, úgy az előadásokban, mint a vizsgálatokban való részvételével egyetemünk jogi karával szemben nem csekély érdemeket szerzett.

Épen a tanév végén érte egyetemünket még egy veszteség, t. i. dr. HERICH KÁROLY nyug. min. tanácsos, volt jeles képzettségű m.-tanár halála.

EGAN JAMES, ki a mult tanév végével szüntette be aggkorának okából az angol nyelvnek 30 éven túl folytatott tanítását, jobblétre szenderült.

TÁBLÁS KIMUTATÁSA

az 1893/4. tanévben beiratkozott egyetemi hallgatóknak.

I. félév.

Tanszak	A hallgatók száma		Vallásukra nézve							Születésükre nézve					
	Rendes	Rendkívüli	Róm. kath.	Gör. kath.	Görög keleti	Ágost. hitv.	Helv. hitv.	Unitárius	Anglikán	Izrael. vall.	Magyarorsz.	Horvát-szlavon-oroszagi	A monar. többi tartományából	Más államokból	Összesen
Hittudom. kar	85	3	65	23	—	—	—	—	—	—	81	6	1	—	88
Jogtudom. "	2140	186	1101	51	86	195	258	8	—	627	2301	6	15	4	2326
Orvostud. "	840	28	236	10	11	72	68	3	—	468	847	7	12	2	868
Bölcsészeti "	331	26	172	9	19	56	42	1	—	58	353	1	2	1	357
Összesen .	3396	243	1574	93	116	323	368	12	—	1153	3582	20	30	7	3639
Gyógyszer. { I.	—	67	—	2	1	9	11	—	—	10	66	—	1	—	67
hallgató { II.	—	66	—	—	3	7	8	—	—	9	65	—	1	—	66
Szülésznök . .	—	120	74	4	—	10	16	—	—	16	118	—	2	—	120
											Mindössze .				3892

A kimutatott rendes hallgatók között beiktatva lett: hittanhallgató 35, joghallgató 813 orvostanhallgató 209, bölcsészettanhallgató 123. Összesen 1180.

II. félév.

Tanszak	A hallgatók száma		Vallásukra nézve							Születésükre nézve					
	Rendes	Rendkívüli	Róm. kath.	Gör. kath.	Görög keleti	Ágost. hitv.	Helv. hitv.	Unitárius	Anglikán	Izraelita	Magyarorsz.	Horvát-szlavon-oroszagi	A monar. többi tartományából	Más államokból	Összesen
Hittudom. kar	84	1	62	23	—	—	—	—	—	—	78	6	1	—	85
Jogtudom. kar	1891	156	963	31	90	170	233	8	—	552	2022	9	13	3	2047
Orvostud. kar	813	32	232	9	11	78	69	3	—	443	826	6	12	1	845
Bölcsészeti kar	314	15	167	10	14	54	36	—	—	48	326	1	2	—	329
Összesen .	3102	204	1424	73	115	302	338	11	—	1043	3252	22	28	4	3306
Gyógyszer. { I.	67	67	34	3	1	8	10	1	—	10	65	1	1	—	67
hallgató { II.	1	63	36	—	2	5	11	—	—	9	62	—	1	—	63
Szülésznök . .	—	56	32	—	—	6	8	—	—	10	55	—	1	—	56
											Mindössze .				3492

A kimutatott rendes hallgatók között beiktatva lett: hittanhallgató 1, joghallgató 97, orvostanhallgató 7, bölcsészettanhallgató 22; összesen: 127.

Szigorlatok és egyéb vizsgálatok.

I. A hittudományi karban:

Doctori szigorlat	28
Rendes vizsgálat	176

II. A jog- és államtudományi karban:

Canonjogi szigorlat	6
Jogtudományi szigorlat	817
Államtudományi szigorlat	168
Pótszigorlat	251
Az I. alapvizsgálat száma volt	794
A II. alapvizsgálat	603
Jogtudományi államvizsgálat	53
Államtudományi vizsgálat	80

III. Az orvosi karban:

Elővizsgálatra jelentkezett	533
Előszigorlatra	174
Első, második és harmadik orvosgyakorlati szigorlat volt	564
Ġyógyszerészeti szigorlat volt	143
Pótszigorlat és pótvizsgálat	579
Bába-szigorlat	146

IV. A bölcsészeti karban volt:

Bölcsészetdoctori szigorlat	31
Ġyógyszerészeti szigorlat	56
Középtanodai tanárvizsgálat	219
Középtanodai tanári oklevelet nyert	42

Felavattattak a lefolyt tanévben:

Hittud. doctorrá	7
Canonjog doctorrá	6
Jogtudományi doctorrá	183
Államtudományi doctorrá	53
Egyetemes orvos-doctorrá	198

Bölcsészeti doctorrá	30
Gyógyszerész doctorrá	1

Ezenkívül kisebb fokozatot nyertek:

Mint gyógyszerézmester	80
Mint szülésznő	148

A tandijelengedés ügyéről az alábbi táblázat ad részletezést.

Sorszám	Az egyes karok és félévek megjelölése	Egész mentességet nyert hallgatók száma	Az egész mentesek után elengedett tandíj összege	Fél tandíjmentességet nyert hallgatók száma	A félmentesek után elengedett tandíj összege	Az elengedett összes tandíj
1	Hittani karnál I. félévben	2	60	.	.	} 120
	" " II. "	2	60	.	.	
2	Jogi karnál I. félévben . .	34	1020	117	1755	} 5835
	" " II. " . .	70	2100	64	960	
3	Orvosi karnál I. félévben .	34	1020	55	825	} 3885
	" " II. " .	19	570	98	1470	
4	Bölcsészeti karnál I. félévben	50	1500	64	960	} 5310
	" " II. "	61	1830	68	1020	
5	I. éves gyógyszer. II. félévben	.	.	1	15	15
6	II. " " I. "	1	30	2	30	60
7	II. " " II. "	.	.	6	90	90
	Együtt	273	8190	475	7125	15315

Tandíj az 1893/4. tanév I. felében befolyt 102.205 frt.

" " " II. " " 91.735 "

Összesen 193.940 frt.

Ezen tandíj után az állam javára eső 5%
9.697 frt — krt tesz ki.

Végbizonyítványt nyert:

1. Hittanhallgató	I. 1	II. 10
2. Joghallgató	I. 128	II. 298
3. Orvostanhallgató . . .	I. 38	II. 118
4. Bölcsészethallgató . .	I. 12	II. 33
Összesen	I. 179	II. 459

Távozási bizonyítványt nyert:

1. Hittanhallgató	I. —	II. —
2. Joghallgató	I. 30	II. 17
3. Orvostanhallgató . . .	I. 11	II. 2
4. Bölcsészethallgató . .	I. 6	II. 9
Összesen	I. 47	II. 28

A kiosztott ösztöndíjak összege
mindkét félévben:

1. A hittudományi karnál	1.500	frt — kr.
2. Jogi	29.000	„ — „
3. Orvosi	21.800	„ — „
4. Bölcsészeti	15.527	„ 50 „
Együtt	67.827	frt 50 kr.

Ehhez járúl még 30 díjazott gyakornok után 400 frtjával 12.000 frt, nemkülönben még a különböző egyetemi alapítványokból fedezett pályázati, szorgalmi díjak, valamint betegsegélyezések czímén kifizetett 10.000 frt, mihez képest az egyetemi hallgatók által élvezett segélyek a gyakornoki ösztöndíjakkal együtt 89.327 frt 50 kr. jelentékeny összegre rúgnak, ide nem számítva azon összegeket, miket a különböző egyetemi egyesületek segélyként osztottak ki saját egyesületi vagyonukból.

Az egyetemi egyesületeknek erre szolgáló alap-
tőkéje következő számokat mutatja fel:

A tudomány és műegyetem olvasó- körének tőkéje	2.000	frt.
A joghallgatókat segítő egyesületé	57.700	"
Az orvostanhallgatókat segítő egye- sületé	34.200	"
A bölcsészethallgatókat segítő egye- sületé	8.600	"
A gyógyszerészhallgatókat segítő egyesületé	30.000	"
Kórházegylet	17.400	"
Összesen	149.900	frt.

A könyvtár állománya az 1892. decz. 31-iki
állapotnak megfelelő kimutatás szerint: 207,925
kötet nyomtatványból és 32.895 darab apró nyom-
tatványból áll.

A könyvtár állománya az 1893. évben 1.618
művel, mely 2.201 kötetet képez, és 935 darab
apró nyomtatvánnyal gyarapodott, ezt hozzáadva
a mult évi álladékhoz, az 1893. december 31-iki
könyvtárállomány 210.126 kötet műből és 33.830
darab apró nyomtatványból áll. — A használati
forgalmat az I. és II. táblázatban foglalt adatok
tüntetik fel; megjegyzendő azonban, hogy e táblá-
zatokban az egyetemi tanárok és kutatók számára
fentartott dolgozóteremben és a folyóirati szobában
történt használati forgalom, a mi pedig évről-évre
progressiv módon nagyobbodva, igen jelentékeny,
itt nincsen felvéve.

I. Táblázat.

Az egyetemi könyvtár olvasótermét látogatók foglalkozási ág szerinti kimutatása 1893. évben.

	Január	Február	Márczius	Április	Május	Junius	Szeptemb.	Október	November	Deczember	ÖSSZESEN
Jog- és államtudományhallgató . .	65	47	17	15	13	4	76	490	175	59	961
Orvostanhallgató . .	36	36	8	5	3	1	38	161	80	36	404
Bölcsészethallgató	15	15	6	2	3	2	23	126	30	13	235
Gyógyszerészethallgató	3	3	1	3	2	2	14
Hittanhallgató . . .	2	1	1	.	.	.	2	3	.	3	12
Műegyetemi hallgató	12	10	4	2	4	1	9	46	10	14	112
Közép- és szakiskolai tanuló	24	19	6	9	4	6	39	28	20	29	184
Állatorvostanhallgató	3	2	2	.	.	.	5	3	3	2	20
Jog- és államtudományi szigorló . . .	2	5	1	.	.	1	6	7	3	2	27
Orvostani szigorló .	7	2	1	3	1	.	9	3	10	4	40
Bölcsészeti szigorló	1	1
Ügyvédjelölt és joggyakornok	12	5	19	7	4	1	16	10	7	3	84
Tanár- és tanítójelölt	5	4	3	.	2	.	7	4	4	4	33
Magánzó	1	1	1	1	.	4
Hivatalnok	1	6	8	4	.	1	7	15	7	8	57
Hirlapíró és író	3	1	1	5
Tanár és tanító	2	3	.	3	2	3	2	1	2	18
Ügyvéd	3	.	.	2	1	.	.	3	1	.	10
Orvos	1	6	3	1	11
Lelkész
Katonatiszt	1	1
Kereskedő	1	1
Mérnök	1	1	2	3	3	1	11
Művész	3	2	2	1	8
Vegyész	1	.	1
Műiparos	3	1	.	4
Gazdász	1	1
Összesen . .	191	159	82	49	39	22	248	919	365	185	2259

A 2.259 látogatási jogosultsággal bíró olvasó 39.255 ízben vette igénybe az olvasótermet és itt 42.081 művet használt. Az erre vonatkozó részletes kimutatás a II. táblázatban foglaltatik.

II. Táblázat.

*Az egyetemi könyvtár olvasótermének forgalma az
1893. tanévben.*

Hónap	Olvasók összege	A használt művek szakok szerint									A használt művek összege
		A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.	H.	I.	
		Hittud.	Jogtud.	Államtud.	Orvostud.	Mathem. és ter- mészettud.	Bölcsészet- és neveléstud.	Történelmi és földrajzi tud.	Nyelvészet és irodalom	Egyet. encycl. és vegyesek	
Január	5330	7	1819	317	1340	405	231	632	534	367	5652
Február	5158	13	1666	258	1337	341	99	644	646	507	5511
Márczius	4311	20	1582	250	943	325	87	504	535	372	4618
Április	3019	28	1231	167	532	255	56	444	332	221	3266
Május	3140	27	1447	268	468	196	89	321	313	235	3364
Junius	2009	1	969	139	262	147	29	202	146	206	2101
Septemb.	1120	1	344	44	173	70	40	139	287	67	1165
Október	3571	39	1372	233	698	316	100	385	601	231	3975
Novemb.	6335	43	2632	377	1217	431	222	858	803	416	6999
Deczemb.	5262	72	1656	310	1208	387	184	621	624	368	5430
Összeg	39255	251	14718	2363	8178	2873	1137	4750	4821	2990	42081

Az olvasóterem július 1-től szeptember 1-ig zárva volt.

Házon kívül 1768 kikölcsönző 3590 művet használt.

	1894. évi elő- irányzat
	forint
A II-ik szülészeti kóroda s ezzel kapcsolatos szülészeti poliklinikum számára	2 200
Az ebdüh elleni gyógymód kísérleteire	4.500
Az ásványtani múzeum számára	900
A természettani intézet számára	1.850
Az anthropologiai tanszék számára	500
Ugyanazon tanszék számára ásatások eszközzésére . .	200
A paleontologiai tanszék számára	500
A sebészeti mű- és kötszertani múzeum gyarapítására	150
A törvényszéki orvostan számára intézeti átalány .	700
Ugyanezen intézet számára kocsi-átalány	300
A közegészségtan és orvosi rendészet számára	900
A görög philologiai múzeum számára	150
A régiség- és éremtanszék számára	300
A fővárosi kórházban elhelyezett II-ik sebészeti kórodán szükségelt gyógy- és kötszerek többlete által okozott költségek megtérítésére	1.000
A kórodák részére szükségelt szerek, eszközök és edényeknek használható állapotban tartására, a kórtermek és mellékhelyiségek világítására, kisegítő ápolónők díjazására, valamint kisebb szükségletekre	12.000
A kórodáknál folytonos használat által elviselt ágyszám fenntartása tekintetéből újakkal leendő pótlására, ágyneműeknek a nagy szünet alatti teljes tisztogatására és átdolgoztatására	8.000
A kórodái betegek ételmezésére	57.000
Gyógyszerekre	12.000
A fehéreneműek mosásaért	4.000
Hulla-kifuvározásra és temetkezési költségekre . . .	3.000
Nyomatványok költségeire és változó felszerelésekre	3.400
Templomi szükséglet	1.200
Házbérek	2.880
Irodai költségek	1.550
Utazási költségek	500
Fűtés, világítás, épületek fenntartása stb.	96.500
Összesen	256.040
Személyi járandóságok	523.380
Együtt	779.420

Utazási ösztöndijak.

A Bene-féle 825 frtos utazási ösztöndij dr. SZIGETI HENRIK-nek adományoztatott.

Állami 1200 frtos utazási ösztöndíjban részesültek dr. GYÖRI ISTVÁN bölcsészeti, dr. DOLESCHALL ALFRÉD jogkari; továbbá 1000 forintban: dr. HORNYÁNSZKY GYULA és 300 frtban ZIGÁNY ÁRPÁD tanárjelöltek.

Dr. VANGEL JENŐ-nek külföldre tudománybővítés céljából teendő utazásra 300 frt engedélycztetett.

Adományok.

VASZARY KOLOS, az ország hercegprimása, a „Mensa Academica“ javára 1000 koronát alapítványkép küldött a Rector kezéhez.

Idősb báró WODIANER ALBERT ugyancsak a Mensa Academica javára 2000 koronát ajándékozott alapítványképen.

TILLMANN LAJOS a Mensa Academica javára 25 frtot CÁPAY SÁNDOR ugyanezen célra 5 frtot adományoztak.

Dr. HALÁSZ FRIGYES az Eötvös-alap javára 30 frtot adományozott.

A vallás- és közoktatásügyi minister a bölcsészethallgatók segítő egyesületének 200 frtot adományozott.

Néhai dr. GÁRDOS JÁNOS özvegye az egyetemek kórház-egylete javára 1000 frtot adott át alapítványkép.

Az egyetemek kórház-egyletének a budapesti hírlap szerkesztősége 50 frtot küldött.

Főtisztelendő ROMEISER JÓZSEF a Mensa Academica javára 50 frtot adományozott.

Ugyan-e célra a budapesti hirlap szerkesztősége 50 frtot küldött.

Néhai özvegy dr. GÁRDOS JÁNOSNÉ, ki már életében is, mint előbb említettett, 1000 frtnyi alapítványt tett, bekövetkezett halála után végrendeletében még a következő nagylelkű alapítványokkal adózott, néhai b. férje emlékeül egyetemünknek:

1. Az egyetemek kórház-egyletének 16.000 frt névértékű államkötvényeket.

2. Az itteni egyetemen létesítendő „Mensa Academicá“-nak 6 drb egyesült budapesti fővárosi takarékpénztári és 7 drb pesti kereskedelmi bankrészvényt.

3. Ösztöndíj alapul az orvosi karnak 1 drb első hazai takarékpénztári és 2 drb első magyar általános biztosító társulati részvényt, melynek kamataiban évenként, egy, az itteni egyetemen felavatott fiatal orvosdoctor orvostudományi kutatások céljából részesül.

A vallás- és közoktatásügyi minister úr a „Mensa Academica“ szálláspénze költségeire 450 frtot adományozott a Rector kezéhez.

Jutalmak és segélyek.

A középiskolai egészségügyi orvosok kiképzéseért dr. FODOR JÓZSEF ny. r. tanár 400, dr. KÁRMÁN MÓR, dr. CSAPODI ISTVÁN egyenkint 100, dr. RIGLER GUSZTÁV tanársegéd 150 frt tiszteletdíjban, SINKOVICS JÁNOS szolgálta 50 frt jutalomban részesültek.

Dr. BÖKE GYULA, dr. FAYER LÁSZLÓ, dr. CSARADA JÁNOS és dr. PIKLER GYULA cz. rk. tanárok a lefolyt tanévben is egyenkint 1500 frt segélyben részesültek a rezervált alapból.

Dr. BECKER FÜLÖP ÁGOST, a franczia nyelv és irodalom tanára, költözködési költségeire 300 frtot nyert.

Gróf VAY LAJOS, vivómester, 500 frtnyi segélyezésben részesült.

Dr. KISS JÁNOS, hittudk.; dr. DOBRÁNCZKY PÉTER, dr. MELICHÁR KÁLMÁN, dr. KOVÁCS GYULA, jogkari; dr. ÓNODY ADOLF, dr. RÓNA SÁMUEL, dr. OTTAVA IGNÁCZ, orvoskari; dr. CZOBOR BÉLA, dr. SCHMIDT SÁNDOR, dr. KUNOS IGNÁCZ, dr. MANGOLD LAJOS, dr. KUZSINSZKY BÁLINT, dr. NÉMETHY GÉZA, dr. BODNÁR ZSIGMOND és dr. PETZ GEDEON bölcsészeti magántanárok, egyenkint 300 frtnyi jutalomban részesültek.

Dr. CSAPODI ISTVÁN, a bölcsészeti karon tartott közegészségtani előadásaiért 300 frt tiszteletdíjat nyert.

Dr. DOLLINGER tanárnak intézeti segélyül 300 forintot.

Dr. TÖRÖK AURÉL, anthropologiai ásatásokra 200 frt segélyben részesült.

Dr. TAUFFER VILMOS, r. tanárnak, az ujonnan építendő 2-ik szül. klinika érdekében tett külföldi tanulmány utjára költségül 500 frt engedélyeztetett.

Dr. FODOR JÓZSEF, ny. r. tanár, a közegészségtannak a jogászok és gyógyszerészeknek való előadásaért 600 frt tiszteletdíjat élvezett.

Dr. WANGEL JENŐ és dr. FILÁRSZKY NÁNDOR,

tanársegédek, illetményeik javítása czéljából a rezervált alapból fejenként 550 frtot nyertek.

A tanács a rendelkezése alatt álló alapból a bölcs. segítő egyesületnek 200, a joginak 150, az orvosinak 100, a gyógyszerészetinek 50, és az egyetemi körnek 100 frtot adományozott.

A Mailáth-féle 130 frtos jogdoctori kitüntető jutalom dr. HALÁSZ FRIGYES-nek adományoztatott.

KUSTÁR SÁNDOR, quaesturái díjnok, a rezervált alapból 350 frt segélyt nyert.

FEHÉR GYULA, nyugalmazott irodatiszt, 100 frt segélyben részesült.

LEITNER FERENCZ, jogkari irodatiszt, 300 frt;

JANKOVICS ANTAL, könyvtártiszt részére 100 frt segély utalványoztatott.

Az egyetemi szolgálknak legnagyobb része kisebb-nagyobb összegű segélyben részesült.

Rendeletek és intézkedések.

A lefolyt tanév, tekintettel az országban uralkodott cholera-veszélyre, szeptember helyett csak octóber 1-én nyitattott meg; az előadások csak octóber 10-ike után kezdődtek meg; a szigorlatok és vizsgálatok azonban már szept. 18-án vették kezdetüket.

A vallás- és közoktatásügyi minister megengedte, hogy a fogászati intézetnél egy 400 frttal díjazott gyakornoki állás rendszeresíttessék.

Ugyanaz elrendeli, hogy az egyik hazai egyetemről való átlépésnél a másikba, a régi leczke-könyv marad használatban.

Ugyanannak rendelete, melynélfogva az egye-

temi tanársegédek szolgálati ideje mily esetekben, és mily arányban számíttatnak be esetleges nyugdíjaztatásukba.

Az egyetemi könyvtár évi rendes átalánya 12.000 frtra emeltetett, megengedte egyúttal a vallás- és közoktatásügyi minister, hogy a quæstura által könyvtári jutalék czímén szedett díjak szintén ezen célra fordíttassanak.

A Budapesten ülésezett nemzetközi közegész-ségi és demographiai congressusnak az egyetemi helyiségek készséggel átengedtettek.

Az egyetemi szolgaszemélyzet, a már oly rég óhajtott, a rend és tisztaság érdekében megkivánt egyenruházattal láttattak el.

MESSI ANTAL az olasz nyelvnek rk. tanára a tanév I-ső felében szabadságoltatott.

Az Innsbrukban tartandó német anthropologiai congressusba egyetemünk képviselőjében dr. TÖRÖK AURÉL küldetett ki.

A bőr- és bujakórtani, valamint az I. belgyógyászati tanszékek mellé egy-egy 800 frt fizetés és 150 frt lakbérrel javadalmazott tanársegédi állás rendszeresített; a bujakórtani tanszék számára évi 500 frt átalány, a fogászati intézet mellé pedig egy 400 frttal díjazott gyakornoki állás, a palaeontologiai intézet részére pedig 500 frt átalány engedélyeztetett.

A közegésztségtani, gyógyszer-tani, II. vegytani intézetek és a II. belgyógyklinika részére felszerelésekre 4000 frt utalványoztatott.

Az egyetemi templom szerelvényeinek kiegészítésére 1000 frt utalványoztatott.

Az egyetemi tanács koszorús írónk Jókai Mór összes munkáira egy példányban előfizetett a könyvtár számára.

Dr. SZINNYEY JÓZSEF és dr. BECKER FÜLÖP tanárok a modern philologiai seminariumban vezető tanárokká lettek.

Dr. SCHULEK VILMOS a szemészet tanára a folyó tanév mindkét felében egészségi szempontból szabadságoltatott.

A vallás- és közoktatásügyi minster az I. és II. szülészeti klinikák részére egy-egy sterilizator beszerzését engedélyezte 1000 frt költséggel.

Az egyetemi tanács felterjesztésére Ő cs. és ap. kir. Felsőge megengedte, hogy a horvát nyelv és irodalom számára egyetemünkön viszont a magyar nyelv és irodalom számára a zágrábi egyetemen tanszékek állíttassanak fel.

Úgy a jogi, mint a bölcsészeti karoknál egy-egy kiegészítő szolgálata felvétele engedélyeztetett egyenkint 300 frt díjazással.

A vallás- és közoktatásügyi minsternek szabályrendelete a külföldi érettségi bizonyítvánnyal jelentkezők ügyében.

Ugyanaz az egyetemi tanács felterjesztésére megengedte egyelőre 6 évre, hogy a pannonhalmi sz. Benedekrend tagjai, kik a tanári vizsgálatot letették, bölcsészet-doctori szigorlatra bocsáttassanak.

A halálozás folytán megüresedett ásványtani tanszéknek helyetteskinti ellátásával dr. SCHMIDT SÁNDOR cz. rk. tanár bizatott meg.

A Genfben tartandó X-ik nemzetközi orien-

talista-congressusra dr. VÁMBÉRY ARMIN ny. r. tanár küldetett ki.

Egyetemünk orvosi karán fényes és megható ünnepélylyel tartották meg a hírneves sebész-tanár és egyetemünk egyik kiváló díszének dr. KOVÁCS JÓZSEF tanárkodásának 25 éves fordulóját.

Az elhalálozás folytán üresedésbe jutott kórbonczatani tanszék ellátásával helyettesként dr. PERTIK OTTÓ tanár bízott meg.

A vallás- és közoktatásügyi minister megengedte, hogy a tandíj elengedésekre 1000 firttal több fordíttathassék.

Ugyanaz elrendelte, hogy azon szózat, melyet Jókai Mór koszorús írónk az egyetemi ifjúsághoz jubileuma alkalmából intézett, az egyetem falain belül illő módon megörökíttessék.

A vallás- és közoktatásügyi minister elrendeli, hogy a kinevezése alá tartozó állások betöltésére szolgáló pályázatok az általa kiadott Hiv. Közlönynek is megküldessenek.

Dr. KÖVESLIGETHY RADÓ cz. rk. tanár a földrajzi seminarium vezető tanárává neveztetett.

A hallei egyetem kétszázados fennállásának jubileumára meghivatván, egyetemünk ez ünnepélyen való képviseltetését elhatározta, s e célból dr. SCHNIERER ALADÁR rector, dr. MIHALKOVICS GÉZA orvoskari decan és dr. HEINRICH GUSZTÁV bölcsészeti kari prodecan küldettek ki, mely ünnepélyen a kiküldöttek magyar díszben jelenvén meg, a rector az alkalomhoz mért rövid üdvözlő szavak kíséretében nyújtá át egyetemünknek díszesen kiállított latin szövegű üdvözlését.

Örömmel jelezhető, hogy a küldöttség úgy a német császárt ezen az ünnepélyen képviselő porosz királyi herczeg, mint a közhatóságok és az egyetem részéről a legszívélyesebb és egyetemünket kiválóan kitüntető fogadtatásban részesült.

A Kölnben tartandó műtörténeti congressusban végre egyetemünk képviselétével dr. PASTEINER GYULA ny. r. tanár bizatott meg. Részt vett az egyetem hatósága a lefolyt tanévben is mindazon közünnepélyekben, melyek az egyetem székhelyén tartattak.

*

És most, mielőtt egyetemünk kormányzatát utódomnak átadnám, köszönetet mondok *összes tanártársaimnak*, kiknek bizalma engemet nemcsak az egyetemi kormány élére helyezett, hanem annak vitelénél mindenkor támogatólag kísért; kik lan- kadatlan kötelességérzettől áthatva, az oktatás nehéz, de magasztos feladatát oly sikeresen teljesítették.

Köszönetet nyilvánítok az *egyelemi tanács nagyérdemű tagjainak*, azon folytonos jóakaratóért és rokonszenvért, melylyel működésemet könnyíteni, és gyakran nehéz és felelősséggel járó feladatomban támogatni kegyeskedtek.

Legteljesebb elismerésemet nyilvánítom *egyetemünk derék polgárságának*, mely a kor magasztos eszméi iránt lelkesedve, mindenkor higgadt, férfias és az akadémiai törvényeket tisztelő magatartást tanúsított.

Végül egyetemünk derék, jellemes és szakképzett *hivatali személyzete* iránt is nemcsak teljes elismeréssel tartozom, de őszinte köszönettel is: a

mindenkor lelkiismeretes, lankadást nem ismerő fáradozása s ügybuzgó tevékenységeért, melynek egyedül köszönhető, hogy a hivatali ügyek nagy tömege pontos és fennakadás nélküli elintézést talált.

És ezzel megérkezett az idő, hogy e diszes rectori székről lelépjek, s a rectori méltóságot, az ahhoz kötött hatalommal együtt, melyet csorbíthatlanul megőrizni szent kötelességemnek tartottam, igen tisztelt utódomnak, az orvoskar volt prodecanjának átengedjem.

De mielőtt ezt tenném, az 1894/5 tanévre megválasztott tanács tagjait méltóságaik és székeik elfoglalására hívom fel. Igen tisztelt utódom pedig, kinek kiváló tulajdonságai, lelkiismeretes buzgósága, ismert tapintatossága és decani működése alatt tanúsított kiváló szakavatottsága csak javára lehetnek egyetemünknek — foglalja el ezen immár őt illető széket; és midőn a rectori díszjelvényt is átadom, szivem mélyéből kívánom, hogy bölcs és erélyes kormányja új fényt hozzon egyetemünkre!

BESZÉD,

MELYLYEL

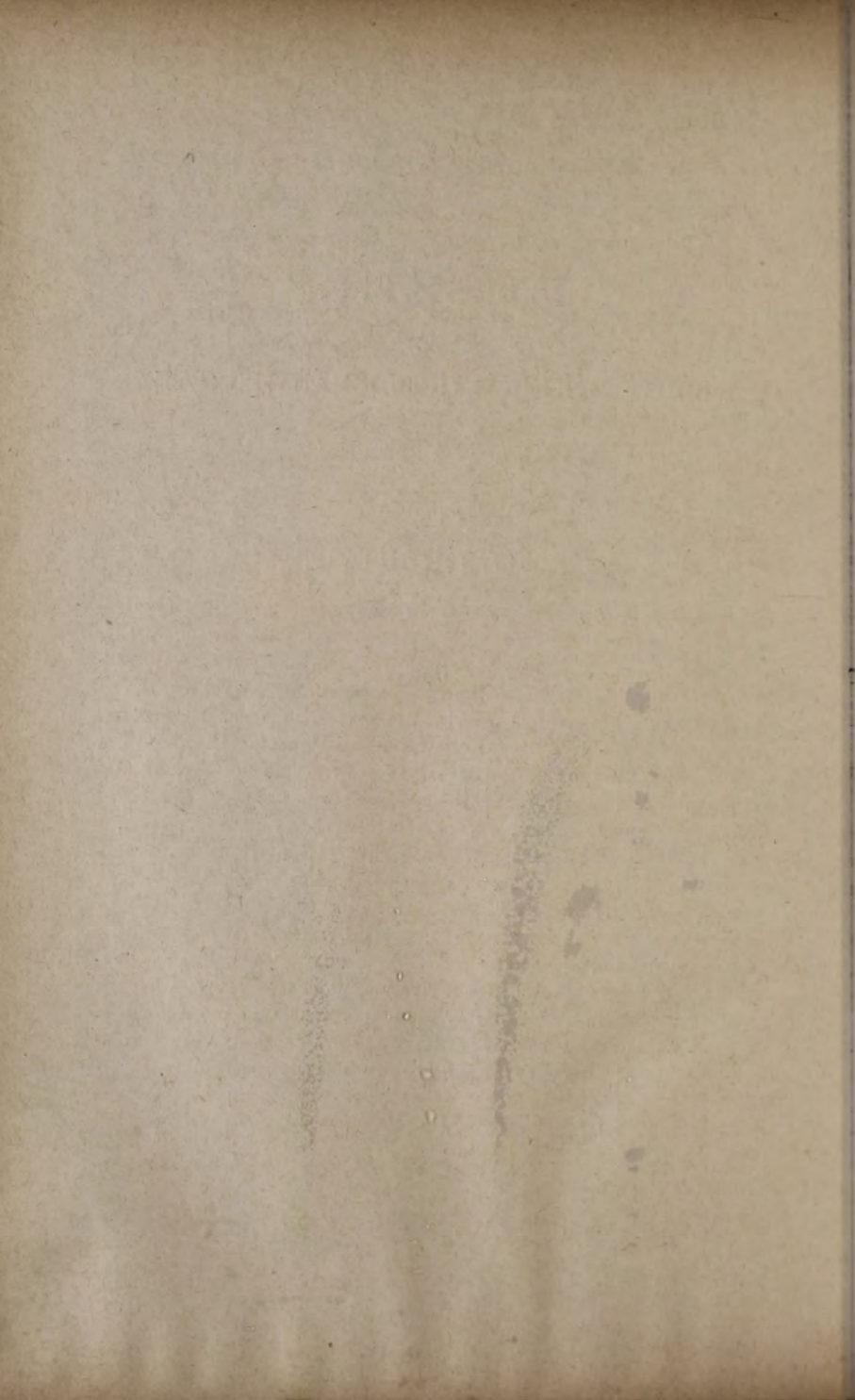
A BUDAPESTI KIRÁLYI TUDOMÁNY-EGYETEM

REKTORI SZÉKÉT

ELFOGLALTA

Dr. FODOR JÓZSEF,

A VASKORONA-REND LOVAGJA, ORVOS-SEBÉSZDOKTOR, SZEMÉSZ- ÉS SZÜLÉSZ-
MESTER, A CAMBRIDGEI EGYETEMEN A JOGTUDOMÁNYOK TISZTELETBELI DOKTORA,
A KÖZEGÉSZSÉGTAN ÉS ORVOSI RENDŐRSÉG NY. R. TANÁRA S A KÖZEGÉSZSÉG-
TANI INTÉZET IGAZGATÓJA; A M. KIR. TUD. AKADÉMIA RENDES-, A BELGA KIR.
ORVOS-AKADÉMIA KÜL-, AZ ORSZ. STATISZTIKAI TANÁCS, AZ ORSZ. KÖZEGÉSZSÉGI
TANÁCS RENDES TAGJA; A PÓ- ÉS SZÉKVÁROSI TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁG, A
MAGYAR SZT.-KORONA ORSZÁGAI VÖRÖSKERESZT-EGYESÜLETE ORVOSI TANÁCSÁ-
NAK TAGJA; A BUDAPESTI KIRÁLYI ORVOS-EGYLET ALAPÍTÓ, A BUDAPESTI
FOGÁSZ-EGYESÜLET TISZTELETI, A KOLOZSVÁRI ORVOS-TERMÉSZETTUDOMÁNYI, A
NÉMET KÖZEGÉSZSÉGÜGYI TÁRSULAT RENDES TAGJA; A „SANITARY INSTITUTION
OF GREAT BRITAIN“ ÉS A „SOCIETY OF MED. OFFICERS OF HEALTH“, UGYSZINTÉN
„SOCIETÀ D'IGIENE FIORENTINA“, AZ „ASSOCIATION INTERNATIONALE POUR LE
PROGRÈS DE L'HYGIÈNE“ (BRUXELLES) TISZTELETI, A BELGA KÖZEGÉSZSÉGÜGYI
TÁRSULAT LEVELEZŐ, A „SOCIÉTÉ D'HYGIÈNE DE FRANCE“ KÜLTAGJA; A NEM-
ZETKÖZI HYG. CONGRESSUS ÁLLANDÓ BIZOTTSÁGÁNAK RENDES TAGJA; A MAGYAR
KÖNYVKIADÓ TÁRSULAT S A KIR. M. TERM. TUD. TÁRSULAT ALAPÍTÓ TAGJA,
AZ ORSZ. KÖZEGÉSZSÉGI EGYESÜLET ALAPÍTÓ TAGJA ÉS ELNÖKE, AZ ORVOS-
TUDOMÁNYI KARNAK VOLT DEKÁNJA.

Tisztelt egyetemi közgyűlés!

Meghatva, megindulva állok önök előtt uraim. Egyetemünk, hazánk eme régi és szellemi életünkre, kulturánkra nézve legfontosabb közintézete, a folyó tanévre *rectorául* választott meg.

Ne gondolják, kérem, hogy fejembe szállott ezen állás fénye, vagy, mi több, talán hatalma. Tudom jól, hogy a mai világ az ő praktikus és tapasztalt számításával nem becsüli valami fényesre a rectori állást, és tudom azt is, hogy még a parlamentáris korszak is úgy megnyirbálta a rectornak hatalmát és befolyását, még egyetemi ügyekre nézve is, hogy az nem sokkal terjed többre, mint számadások és nyugták láttamozására s véleményező hatáskörű üléseken való elnöklésre.

Nem a fejembe szállott, t. közgyűlés, ez az állás, hanem a lelkemet melegíti át; a *tanár szívét* reszketteti meg bennem.

És miért? Megmondom.

Ezen egyetem tanárának ez az egyetem, rendszeren tanári bölcsője, de sírja is; számára ezen kívül, a nagy világon nincsen hely; és nincsen számára fényesebb dicsőség sem, mint ha a rectori széket, annyi jeles, tudós, magaslelkületi férfiú után betöltheti.

Hosszú idők óta egymást követik ugyan a rectorok egyetemünkön, és így számuk elég nagy: de mégis csak keveset érhet meg tanáraink közül ez a megtisztelés — és csak egyszer életében. Az aloë is — habár 100 évet él meg — csak egyszer virágzik. Virág a rectorság a tanárnak, jól tudom, és semmi egyéb.

De ime azt is mondám: hogy egyetemünk tanára számára ezen egyetemen kívül nincsen hely. Nem jól mondtam, mert az nem törvény és tényleg gyakran van alóla kivétel; ámde ki is jelentem, mint egyéni véleményemet, hogy káros a gyakori kivétel; káros egyetemünkre, káros kultúránkra nézve. Kimentí azonban nálunk is, mint más, többnyire keleti és kisebb államokban, ezt a jelenséget az: hogy szűkében vagyunk a nagy képességű, alaposan tanult férfiaknak.

Pedig éppen ilyenekre van szüksége a mai államnak, közéletre és közigazgatásra minden terén, — kivált a legfelsőbb régiókban. Mert az a régi közmondás, hogy: „parva sapientia regitur mundus“, ma már, a fölvilágosodás, a szabad sajtó korában nem áll, — és a hol és a kik mégis úgy, parva sapientiá-val akarnak kormányozni, hamar megdőlnek.

De az állami és társadalmi élet ezernyi más, szerényebb állásai és számos pályái is ma már mind *képzett, egész embereket* követelnek meg; csupán a protectió, csupán a szerencse és csupán a fáradhatatlan, — hogy is mondjam — *stréberség*, ma már egyre kevesebb és kevesebb embernek ad hatáskört és befolyást. — Lehet, hogy optimista

vagyok, — de meggyőződése, hogy hazám és nemzetem jövője, létele kívánja meg, hogy így legyen.

Legalább így van az mindenütt, a hol a cultura s vele a nemzet anyagi és szellemi jóléte fejlődésben van, s azt az elmaradástól, elpusztulástól meg akarják oltalmazni. Egyébként Magyarországon sem hiszik immár, hogy a kinek a gondviselés állást ad, majd ész is ad a betöltésére; keresik, megválogatják a *szakembert*. Erre czéloz a sok minősítő vizsgálat.

És azt a sok jól képzett és szakismerő embert nekünk magunknak kell, itt Magyarországon, termelnünk; azokat nem lehet, mint a mienknél jobb angol posztót, készen, kívülről importálni, — vagy csak kivételesen.

Egy kicsiny, barbár ország, avagy valamely provinczia el lehet a nélkül, hogy benne magasra fejlődött legyen a tudomány; el lehet teljesen képzett és megbízható szakemberek nélkül az állami és társadalmi élet különféle pályájára és szakmájára nézve; mert kölcsön veheti, egyszerűen másolhatja avagy megkapja más műveltebb országoktól a szellemi kapitalist: de egy önálló, nagy birodalom, minő Magyarország, kell, hogy önálló, öntudatos legyen ezen a téren is és ne csupán államjogi tekintetben. Szellemi fejlődésünknek sajnálatos hátránya még ma is hajdani viszonyunk Ausztriával, a mikor Ausztria gondolkodott helyettünk, az rendelkezett velünk. Még ma is igen gyakran tapasztalható, hogy tudományban, állami közigazgatásban, szellemi munkálkodásunk és nyilatkozásaink mezején nem keressük a nemzeti geniuszt, nem törekszünk szellemi

önállóságra, hanem veszszük kényelmesen a kész osztrák . . . *simli*-t, habár az sokszor épenséggel nem felel meg viszonyainknak.

Gondoskodnunk kell tehát, — a közügyekért felelőseknek gondoskodniok kell, hogy — csak példákat említek — legyenek jogtudósaink, államtudósaink, még pedig oly tanultságuk és képességük, mint vannak a külföldön, a művelt szomszéd népek között, mert törvényeket hozni, országokat kormányozni, nem rendelhetünk meg a külföldről jogtudósokat és államférfiakat; gondoskodni kell, hogy legyen oly tanult és önálló felfogású közigazgatási karunk, mint a külföldnek van; legyenek oly képzett és képes orvosaink, hygienikusaink, mint a külföldön vannak, — legyenek oly férfaink, a specialis szaktudományok minden terén, a kik az államnak és a közéletnek képesek azt a szellemi erőt, ítéletet, azt a szakszerű munkát szolgáltatni, a mire azoknak szükségük van, hogy a művelt és egyre haladó külfölddel szemben, az azokkal való versenyben, el ne maradjunk, — a külföld magasabb értelmisége által meg ne károsíttassunk.

Társadalmunk szellemi képességétől, tudományunk virágzásától avagy gyarló voltától függ országunk anyagi föllendülése, avagy a műveltebb szomszédnépek által való kizsákmányolása. Teljesen igaz az, a mit *Klinger István* tanártársam rectori beszédében mondott (1888): „A tudományon alapszik, általa mozdíttatik elő a földi jólét“.

Az állami és társadalmi életre szükséges eme nagyszámú és egyre tökéletesbedő férfiakat azonban, az önálló és magyar nemzeti géniuszt, csakis az

egyre tökéletesbedő kultúra, az egyre magasabbra fejlődő iskola, a jó oktatásügy adhatja meg hazánknak, társadalmunknak, — mindenek fölött pedig a *jó egyetem*, a mely szakférfaiban, tanáraiban, birja a korunkbeli tudomány egész erejét és haladását, hatalmát, — tanítványaiban pedig képzett és méltó szellemi munkásokat, valamint utódokat nevel az állam és társadalom számára.

A midőn azonban, t. közgyűlés, oly nagy súlyt fektetek a közjólét szempontjából a tudományra, a szellemi kiművelés széles körben fejlesztésére, az iskolára, az egyetemre, akkor nem abban az irányban kívánom folytatni gondolatfűzésemet, hogy sürgessem a mai szellemi munka, iskolázás, tanítás bővítését, megsarkantyúzását, a tanulónak, a tanárnak, a tudósnak egyre nagyobb szellemi megterhelését. Azt hiszem, és talán nem itélek teljesen fonákul, ha állítom, hogy azt a szellemi dresszurát, a mit oktatásügyünk — hazánkban és még inkább a külföldön — rá ró az emberi elmére, a mai utakon és módokon nem lehet fokozni, szaporítani, az emberi elme veszedelme nélkül. Ennélfogva a további tökéletesedést más utakon kell elérni igyekeznünk.

Erről kívánok elmélkedni mint orvos és hygienikus, tekintettel a kultur-nemzetekre de kiváltképen hazai viszonyainkra.

Mint magam is szellemi munkás, évtizedeken át tanár és a közélet némely terén szerényen közreműködő szakférfiú, évről-évre látom, sőt érzem, miképen növekedik, párosan a kulturával, a követelés az egyes emberrel, mondhatnám min-

den egyes polgárral szemben. Mit kellett tudnia, mit lehetett tanulnia az embernek — még a kiválónak is — ezelőtt aránylag rövid idővel. Fontolják csak meg, bármely életpálya, bármely tudomány — de leghelyesebben saját szakmájuk és életpályájuk — szellemi követeléseit, ennek rohamosan szaporodó tömegét, — és igazat adnak nekem. — Csak a magam pályáját és szakmáját tekintem: mi volt a higiénie tudománya és mi volt a szerepe a közéletben ezelőtt 100 —, nem 50 —, nem, csak 25 évvel, és mi az most, a mikor (egy-egy higiénikus kongresszus 100 és több ülésen 800 és több higiénikus szakkérdést tárgyal; kérdéseket, melyek megértéséhez ma már orvosi- és természettudomány egyaránt, a chemia, physika, bakteriologia, statisztika, sőt magának a társadalmi életnek megfigyelése szükségesek. — És így van ez, így fejlődött a tudomány és ismeret minden téren. A mai kor tudása csak a közelmulttal szemben is óriási —, mérhetetlen fokozást nyert.

És a tudományoknak és ismereteknek ez a bővülése, behatolása a dolgok mélyébe ma még nem érte el befejeződését, — sőt talán még csak a fejlődés kezdetén van. Évről-évre és szünes-szünetelenül gyarapodik az újabb ismeret a régi mellé. A tanügy vezetői pedig — a mint látom — nyugodtan halmozzák a saját ifjúságukban szerzett ismeretekhez a férfikorukban gyűjtött tudást, és az új nemzedéket mind a kettőnek egyesített tömegével terhelik.

És így megy ez nemzedékről nemzedékre. A régi szellemi teher megmarad, mint valami noli me

tangere, de hozzá csatoltatik generációról generációra az újabb haladás, az újabb tudás. Mivé fog növekedni a tudásnak az a tömege, a mit egy gymnasistától meg fognak követelni nem sokára, ha a mai rendszer szerint tanítva, ráróják mindazt velejére, a mit e század eleje óta a paedagogusok a gymnasistától megkivántak, — mint ama kor kulturájának tartalmát, ama korét, a melyben még alig volt természettudomány, hézagos volt a történelem stb. — s hozzá csatolják a tudományok óriás fellendülése nyomán azóta elért haladást, a *modern kultúra* vívmányait?!

Nem panaszoznám fel — tisztelt közgyűlés — a mai kornak eme egyre fokozódó követelését az ember szellemi munkájával szemben, ha az ember szellemi munkája ép oly arányban és ép oly könnyen volna fejleszthető, fokozható, a mint a követelés nő. De nem így áll a dolog. Mert, a míg az emberi lélek és agyvelő — és a test is — ma is csak azzal a képességgel bír — nagyjában, — melylyel a természet ezred évek előtt felruházta, — vannak-e bölcsebb és eszesebb velejűek ma is, mint Plato, Aristoteles voltak? — a míg ma is mindenki, még a legnagyobb tudós is abc-vel kezdi ismereteit megszerezni, mint hajdan, és nem folytathatja ott, a hová egy *Kant* vénségére elérkezett: addig a szellemi ismeret tömege egyre és egyre és rohamosan nő. Mondhatnám: a szellemi ismeret és szellemi munka iránt való követelés korunkban geometriai progressióban nő: míg a szellemi képesség legfőlebb arithmetikaiban — sőt jó, ha egyáltalán nő és fejlődik.

Gondoljuk most meg, mi lesz a vége annak ha a szellemi munka iránt való követelés, a munkateher, a mai arányban, sőt fokozódottabban, egyre tovább nő, a szellemi munkaképesség ellenben nem fejlesztetik, nem fokoztatik kellő arányban?

Régi példás mesét mondok: Egy jóra való és egészséges számmal gondatlan gazdája mezőre ment, hogy megélhetésére szükséges gabonáját haza szállítsa. Útközben piruló almákkal megrakott fát talál; leszedi mind; jó lesz élvezésre; majd díszesen viruló lombokat lát; letépi, összegyűjti, jó lesz háza díszítésére; száraz galyakat is talál; fölszedi és szamarára halmozza; hasznos lesz tüzelésre; végre kiér a mezőre s rárakja a nélkülözhetetlen gabonát is szamara hátára, de íme ez, a sok teher alatt, összeroskad s a gazda most már a nélkülözhetetlen gabonát sem szállíthatja haza.

Valóban, *mint orvos és hygienikus aggodom*, hogy a már is rendkívül nagy, de e mellett egyre növekvő szellemi megterheléssel nem jut-e az ember is, nem jutnak-e társadalmunk szellemi munkásai is maholnap ama jó állat sorsára. — Világosan szólva: *mint hygienikus aggodom*, hogy a mai, szerfölött nagy és még folytonosan növekedő szellemi követeléseknek képesek leszünk-e egészségünk kockáztatása nélkül megfelelni, avagy nem szükséges-e immár komolyan megfontolni azt, vajjon mi módon lehetne a kultúra által túlterhelt léleknek segítségére sietni.

Tisztelt gyülekezet! A *szellemi túlterhelés* kérdése jó ideje már, hogy napirenden van iskoláinkban; azt tartom azonban, hogy sem nem veszi

elég komolyan társadalmunk ezt a fontos kérdést, sem nem látja annak egész terjedelmét. Mert túlterhelés nem csupán az elemi vagy a középiskolákban van, de egyáltalán mindenütt az oktatásügy terén, — de sőt nem csupán itt, hanem magában a társadalmi életben is.

A mai orvos az elmének, a szellemnek a munkáját körülbelől éppen olyannak ismeri, mint pl. az izomnak munkáját. Az elmének munkája anyagcsere növekedéssel jár, mint az izomé; az elme munkáját fáradás követi, mint az izom munkáját. Az elme is edződik a helyes és mérsékelt szellemi munka által, és eltompul, egyes funkcióiban elgyengül a szellemi munka hiánya vagy egyoldalúsága esetén; de egyszersmind az elme is össze roskad, kimerül, ha mértéken felül megterhelik. Az emberi elmét, ismeretek fölvehetése és megmunkálása tekintetében, végesnek kell kijelentünk. Csak bizonyos mennyiséget fogadhat be és dolgozhat fel bármily munka és megerőltetés mellett is; igaz, egyik emberé többet, másiké kevesebbet, s az is igaz, hogy nem mindenki tölti meg csordultig a fejét tudással, ismerettel.

Elménkben a látott, hallott, érzett dolgok mintegy miniatúr-fotogramokban örökítettnek meg. Elrakatnak az agyvelő különféle részeiben levő millió és millió sejtecskébe. A fotogramm eleinte éles, tiszta; világos tudásunk, emlékezésünk van róla, — de idővel homályosodik. Elenyészik-e végkép? Ki tudja megmondani. Tény, hogy elenyészettnek látszó, rég elfelejtett dolgok azért még sem enyésztek el, hisz látjuk, hogy egy emlékez-

tető jelnek megadásával fölelevenül az egész régi kép. És öreg emberekről, különösen pedig a haladókról halljuk, hogy réges-régi dolgokra egyszerre és világosan visszaemlékeznek. A fotogramm tehát megmaradt, és így *helyet foglal*, csak az ideges vezetők, melyek annak képét érezhetővé teszik, azok sorvadtak.

Ha a gyermek nő, fejlődik, tanul, egyre több és több ismeretet, fotogrammot gyűjt velője kaptáraiba, — a kaptár sejtjei telülnek. Ily módon azonban egyszersmind fogy a hely a sejtekben; új dolgok megtanulása egyre nehezebbé válik. Ha az elme túlhalmoztatik, fogy a fotografálás élessége és tartóssága is. A tanultat gyorsan elfeledjük, egyszersmind az összefüggést nagyobb tárgyak, kérdések körében elveszítjük; a tárgyat azért nem értjük meg. Nyilván való ez abból, hogy a túlterhelt gyermek tanulóképessége, megértése, emlékezése gyorsan alászáll; éppen így alászáll a tanulás, az új ismeretek szerzésének, lefotografálásának és bekaptározásának képessége az emelkedő korról is. A kifáradás és a túlhalmozás káros tehát a lélekre, mert rontja a fotografálás élességét és mert elvonja a helyet, tért az agyvelőben újabb képek elől.

Az agyvelőt tehát úgy kell ismeretekkel megtölteni, hogy *ne egyszerre* rohantassék meg az agyvelő, mert ekkor hiányosan, mulólag veszi fel a képeket; és úgy töltsék meg, hogy *ne pazaroltassék a hely* oly dolgokra, ismeretekre, a melyeket bátran nélkülözhet az ember, hanem tartassék fenn a szép, a hasznos, kivált pedig a szükséges ismeretek számára. A jól ápolt agyvelő friss és

munkaképes; maga teremt új képeket, *inveniál*. A rosszúl ápolt, elesigázott, megtömött agyvelő lassú működésű, csekély inventiójú. Nézzék a fölfedezések történetét, — nézzék egyes népek szellemi munkásságukban való sajátosságait s szellemi produktióik mivoltát, s igazat adnak a mondottaknak.

Ha túlságos sok és túlságos sietéssel, erőszakos módon vitetik az agyvelőbe, akkor nem csupán a fölvetel zavartatik meg, hanem súlyos izgatása, megbetegítése az agyvelőnek is okoztathatik. Az elme-orvosok ismerik jól a szellemi túlterhelésből származó elme-bajokat; egyszersmind elme-orvosaink újra és újra hirdetik, hogy napjainkban eme szellemi túlterhelésből származó betegségek, idegesség, izgatottság, agybeli kimerültség, egyre gyakrabban és általánosabban tapasztalhatók.

Ha eme röviden elmondott s a tapasztalás nyomán helyeseknek tekinthető elveket szemelőtt tartjuk, és most vizsgáljuk iskoláink, társadalmunk szellemi munkáját, mennyi fonákságot látunk: nevezetesen a két legnagyobbat, u. m. először, hogy *helytelen módon*, izgatottan, időről-időre sietve, majd lankadva tanulunk, munkálkodunk; másodsor, hogy gondos és értelmes megválogatás nélkül és így gyakran *helytelent tanulunk*, — szükséges helyett hasznosat, a hasznos helyett szépet, sőt teljesen fölöslegest is, valamint károsat.

Nincs idő és nem is alkalmas a hely arra, hogy behatóan foglalkozzam a szellem munkája, a *tanulás higienéjének* akár csupán eme két alapvető fogalmával is, — csak néhány olyan dologra kívánok rámutatni, a mely szembeöltő és fontos, valamint alkalomszerű.

A *leghelytelenebb módja* a tanulásnak és a szellemi munkának az, a hogyan az egyetemen ifjaink elég gyakran a vizsgákra készülnek. Heteken, hónapokon át jóformán teljesen szellemi munka nélkül élnek; ha el is mennek az előadásra, szellemük másutt — talán a kávéházban, avagy egy ablak alatt — kalandoz. Most közeledik a vizsga ideje. Még egy hónapig, még egy hétig, még egy napig reá ér a tanulásra: ekkor végre neki esik, — éjjelnappal rajta küzköd, — siet, izgatódik: s azután csodálkozik, hogy veleje nem veszi fel a tárgyat. Nem képes megérteni annak tartalmát, mert mindig csak egyes kisebb, legfrissebben tanult részei lebegnek emlékezeté előtt, a többi pedig gyorsan elrepül, — és mire vége a vizsgának, ott van ismereteivel, a hol a vizsga előtt volt, — lelke pedig fáradt, sorvadozó, új szellemi munkától irtózó.

Általában véve a *vizsgázás mai rendszere* összes tanügyünk terén a lélek és elme hygienéjének legnagyobb ellensége. A folytonos, de mérsékelt szellemi munkához kell szoktatni a tanulót, nem pedig a vizsgák rossz rendszere által, a szellemi tétlenséghez s ezt felváltva az önzsaroláshoz.

A tanulás helyes módja továbbá az, a mely a tanult dolgot *megérteti* a tanulóval. A megértett dolog oly világos kép az agyvelő számára, mint a jól meglátott tárgy, — azt jól és szilárdan lefotografozza az agyvelő; a meg nem értett dolog elmosódott kép, nem marad meg a tanuló eszében. Jobb tehát kevesebbet tanulni, de jól megérteni, mint sokat összeolvasni, értelem nélkül.

De éppen annyi fonákságot találhatunk a *tanu-*

lás tárgyában is, mint módjában. Például az elemi iskolában betanult, de meg nem értett mondatokkal szabályokkal oktatják a gyermeket a nyelv szerkezetére, a helyes írás szabályaira, — a helyett, hogy gyakorlás, megszokás által magától vésnék elméjébe az eljárást. Internationalis lélekkínzás pedig a gyermek észére nézve az, hogy más alakú betűkkel él a latin, mással a német, az orosz stb. De sőt a mi iskoláinkban is más alakokkal iratják a nagy *A*-t, mással a kis *a*-t és más alakokkal tanítják a nyomtatott nagy *A*-t, mással a nyomtatott kis *a*-t; más alakokkal írják és nyomtatják a magyar alfabétát, mással a németet.

Az elemi iskolákban 8-féle *a*-t, 8-féle *b*-t, stb. tanul meg a gyermek, holott teljesen elég volna egyféle *a*, *b*, *c*, melyet majd nagyobbra, majd kisebbre lehetne írni és nyomtatni is. Mennyire megkönnyíthetnék ezzel sok milliónyi gyermek szellemi munkáját, s a mi a fő, helyet és időt hagynának neki más hasznosabb ismeretek megszerzésére.

Ugyanezt a helytelenséget találjuk a tanulás tárgyában a felsőbb iskolákban is, fel az egyetemekig. A mit a középkor bámult, művelt és tanult, a klasszikus kort és nyelveket, azt akarják bámultatni, műveltetni, tanultatni az egész mai társadalommal is. Akkor művelhették, nem volt tudásuk számára más tárgy, anyag; de ma, mindennemű tudomány, mindenféle irodalom óriási fejlődése idején amazokra fecsérelni az ifjúságnak befogadásra legképesebb elme-sejtjeit és idejét, valódi léleksorvasztás, lélekpesztítés.

Ne értessem félre. Nem azt mondom, hogy ne

is gondoljunk többé a multakra, a klasszikusokra; — egyedül azt keressük, a mi mai, a mi reális, ami szükséges; nem azt mondom, hogy egyedül a természettudományokkal, physikával, chemiával s e félével töltsük meg társadalmunk agyvelejét, mert ez szükséges a mai reális korban a megélhetéshez és vagyonszerzéshez, — ellenben hagyjuk el a költészetet, mert az csupán dísz a lélek számára és nem nélkülözhetetlen életeszköz.

Ezt nem óhajtom. Ellenben meggyőződésemm, hogy egyensúlyt kell tartani a szellem kiművelésében. Nem a *tudóságban*, — az mindenkorra megköveteli immár az egyoldalú belemélyedést egyes tudományszakmákba, hanem az *életre szolgáló kiművelésben*. Több helyet kell adni, mint eddig adtak, a reális ismereteknek, köztük nevezetesen az életre legfontosabb ismeretnek: az egészségtannak is, — és szűkebbre kell szabni a klasszikusokat, nyelveket, ezek theoretikus törvényeit stb. Ily módon a szükséges mellett hely marad a szépnek is és — a mi a fő — hely jut újabb haladásra és *fejlődésre*.

A *természettudományokban* iskolázás elégtelensége megfosztja a társadalmat a mai kor legfontosabb vívmányainak a közjólétre kellő kihasználhatásától; a *klasszikusok* teljes hiánya pedig sivárrá tenné a társadalom kedélyét. Ép oly fonák volna tehát az a kor, melyben a társadalom csupán chemia, physika iránt érdeklődnék, mint amaz, a melyben nem tett mást, mint Horac-ot, Vergil-t czitált kívülről.

És mennyi a fonákság a magasabb oktatásban, az egyetemen is! Egyetemi tanulmányügyünk-

ről szólást más alkalomra hagyva, most csak példát mondok. Ma is sok és fáradságos időt veszteget az orvos-tanuló például az ásványtanra, növénytanra, állattanra stb. ép úgy mint a század elején, a mikor kénytelenek voltak eme tárgyakat fölvenni az orvosi tanulmányok közé, más tantárgyak és tudományok hiányában. Ma az orvosi tudomány egy-egy szakmája terjedelmesebb tudomány immár, mint akkor az összes orvosi tudomány volt. És ma is ama „szép“ és „hasznos“ ismeretekkel töltik meg az ifjút és lelkét, a mikor — mint tapasztalásból és határozott meggyőződéssel állíthatom — nem képes immár „nélkülözhetetlen“ dolgait meggyőzni.

Csak helyesen kell megválasztani a szellemi munka tárgyát, tartalmát; ki kell küszöbölni azt, a mi útban áll és helyet foglal; mértéket kell szabni annak, ami *szép* és *hasznos*: és lesz még hely az emberi velőben a *szükségesre* sőt a tovahaladásra, az újabb vívmányok fölvételére is. — Hogy meddig lesz hely, hogy milyen munkaosztásra lesz szükség majd idővel, a tudományok tovafejlődésével, bővülésével, hogy a véges emberi elme ki ne merüljön, meggyőzze a kor haladásával a versenyfutást — azt a jövő fogja megmutatni.

Csak rövid és általános vonásokban igyekeztem megvilágosítani azt a tényt, hogy korunk mindenkítől, de nevezetesen a *szellemi munkástól egyre több és több szellemi munkát követel meg*; hogy a *tudományok és ismeretek köre egyre és szinte határtalanul bővül, míg az emberi elme az a régi maradt*; figyelmeztettem arra, hogy a *szellemi munka — ép úgy*

mint a testi — kimerít, s túlságban elnyomorít, azért elkerülhetetlennek jeleztem hygienikus okokból a szellemi munka reformját, nevezetesen a tanítás reformját.

Meggyőződésem, hogy nagy szolgálatot tesz a *kulturának*, a ki a mai tanítás módját valamint anyagát úgy reformálja, hogy kiveti abból a régi megszokás szentesítette sallangot és ólmos töltelékét s így több helyet szerez a túlsufolt elmében a modern ismereteknek; és meggyőződésem, hogy nagy szolgálatot tesz a *szellem hygienéjének* az, a ki megkönnyíti az elme terhét a nélkül, hogy a kulturát esorbítaná, — ámbár, beismerem, hogy mindez nehéz, a zsenihez méltó feladat.

Vajha éppen magyar geniusz teremtené meg azt a zsenit. Magyarországtól már kapott a művelt világ vezéreszméket a hygiene terén. *Trefort* jelentette ki, hogy a mi pénz hiányzik egészségügyi intézményekre, azt pótolni kell az olcsóbb, de szintén hasznos értelmiséggel, és behozta a hygienének tanítását iskolákba, seminariumokba és létesítette az iskolaorvosokat. *Berzeviczy* pedig hangoztatta, hogy a szellemi munka által veszélyeztetett testi egészséget oltalmazni kell a test erősítésével és ápolásával, és buzgalommal munkálkodott az iskolai játékok meghonosításán. De sőt a szellemi munka megválogatására, a *kiselejtezésre* is éppen Magyarországon tettek legelőbb kísérleteket: *Csáky* minister! Bizalommal vagyok az iránt, hogy a lélek hygienéje éppen Magyarországon fogja megtalálni mesterét, zsenijét. Hygienisták, humanisták: *Sursum corda!*

Tisztelt közgyűlés! Átvettem az egyetem rectori tisztjét a folyó évre. Megszokott phrasis, hogy az új rectortól „sok üdvös reformot, lendületet várnak az egyetem fejlődése körül“. Kérem, ne várjanak tőlem semmi reformot, semmi lendületet. Hisz a rectori év oly rövid, a rector hatásköre olyan szerény és tisztán aprólékos adminisztratori természetű, hogy nem is merek gondolni valami újra, valami reformra. Örülök, ha nem maradok el nagyon is messze jeles elődeim példájától. Azt már ígérhetem, hogy igyekezni fogok nyomukba jutni. És nem is jók azok az egyetemi reformok, melyek túlhamar, éretlenül lépnek régi intézmények helyébe!

Másrészt tudom, hogy az egyetem működése, hatása a tanítványokra és társadalomra nem rector-tól, hanem *tanároktól* függ, s ha ez az év gyümölcsöző év lesz a magyar kulturára nézve, a tanárok érdeme lesz. Ebben az érdemben nem osztozhatik a rector, nem osztozhatik más, mint a tanítvány és a kormány, a mely a tanárokat működésükben támogatja.

A *tanítványok!* — az egyetemi hallgatóság! — mily szép, mily becsülésre, mily szeretetre méltó testület — és mégis — szinte szégyenlem megvallani — a hallgatóság okozza bennem az aggodalmat, vajjon képes leszek-e rectori adminisztratív tisztemnek megfelelni. Különös volt. Az első, a ki megválasztásomhoz gratulált, hozzá tette jó kívánságképen: csak ne legyen bajom az egyetemi ifjúság *lelkedéssel*, politikai szereplésével.

Tudom jól, hogy ifjúságunkat nagyon is hamar elragadja a lelkesülés s ekkor nem csupán a szíve dobog, de elméje is lángol. És a rector legyen a

hideg zubany, a mely a lázat eloltsa s a lelkesültet józan gondolkodásra bírja? — Nehéz feladat!

Sok és jeles egyetemi férfinak okozott már gondot egyetemi ifjúságunk megszokott politikai szereplése. *Greguss* már 1879-ben így szólt az egyetemi ifjúsághoz: „Mivel bizonyítják be önök hon-szeretetüket: azzal-e, hogy szent nevét derürebora hangoztatják, vagy pedig azzal, ha minden erejükből minél hasznosabb polgáraivá képződnek.“ *Balogh* pedig (1882) azt kérdezi az ifjúságtól: „Ol-vasták-e, hogy Róma forumán az ifjak politikai ügyben szót emeltek.“

Én nem ismerem a római jogot, de látom a mai népek politikai életét s azt veszem észre, hogy mennél kisebb, éretlenebb, zabolátlanabb valamely nép, annál több szerepet játszik politikájában az ifjúság és az utcza; a nagy kulturnépek között az ifjúság a nemzet nagy politikai törzsének fiatal hajtása, a mely idővel maga is törzsszé fejlődik és nem engedi magát gyenge és hajlékony korában, élelmes emberektől, lenyesegetni, hogy söprűvé kössék az utcza számára.

A lelkesedés a nemesért, a közjóért szép és üdvös dolog. És nem tudnám becsülni, kivált pedig nem tudnám szeretni azt az ifjúságot, mely magas, nemzeti czélokért nem lelkesülne. De a lelkesülésben az alak a döntő, — a *forma*, a melyben nyilatkozik. Az igaz lelkesülés nemes *tettekben* nyilatkozzék, munkában, ha kell áldozatban; a *frázis*, mennél hangosabb annál kevésbbé igaz lelkesedés, — hanem inkább *feltűnésvágy*.

Lelkesedjenek uraim, de *őszintén*, az ifjú szív hamisítatlan, igaz hazafiasságával.

És most befejezésül ahhoz fordulok, a kit lelki szemeim előtt láttam, a mikor elmondott gondolataimat agyamban forgattam; a kit mindnyájan örömmel, tisztelettel és szeretettel látunk magunk fölött: a közoktatásügy miniszteréhez, *Eötvös* báróhoz.

Örömteljes véletlennek köszönhetem, hogy én üdvözölhetem *Őt* először magas állásában, egyetemünk színe előtt. Tudósabbat, bölcsőbbet nem művelhet ugyan ott sem, mint tanári székében s laboratoriumában művelt, de igenis hazánk kulturájára, egyetemünk fejlődésére nézve sokszorosan nyomatékosabban, hasznosabban intézkedhetik.

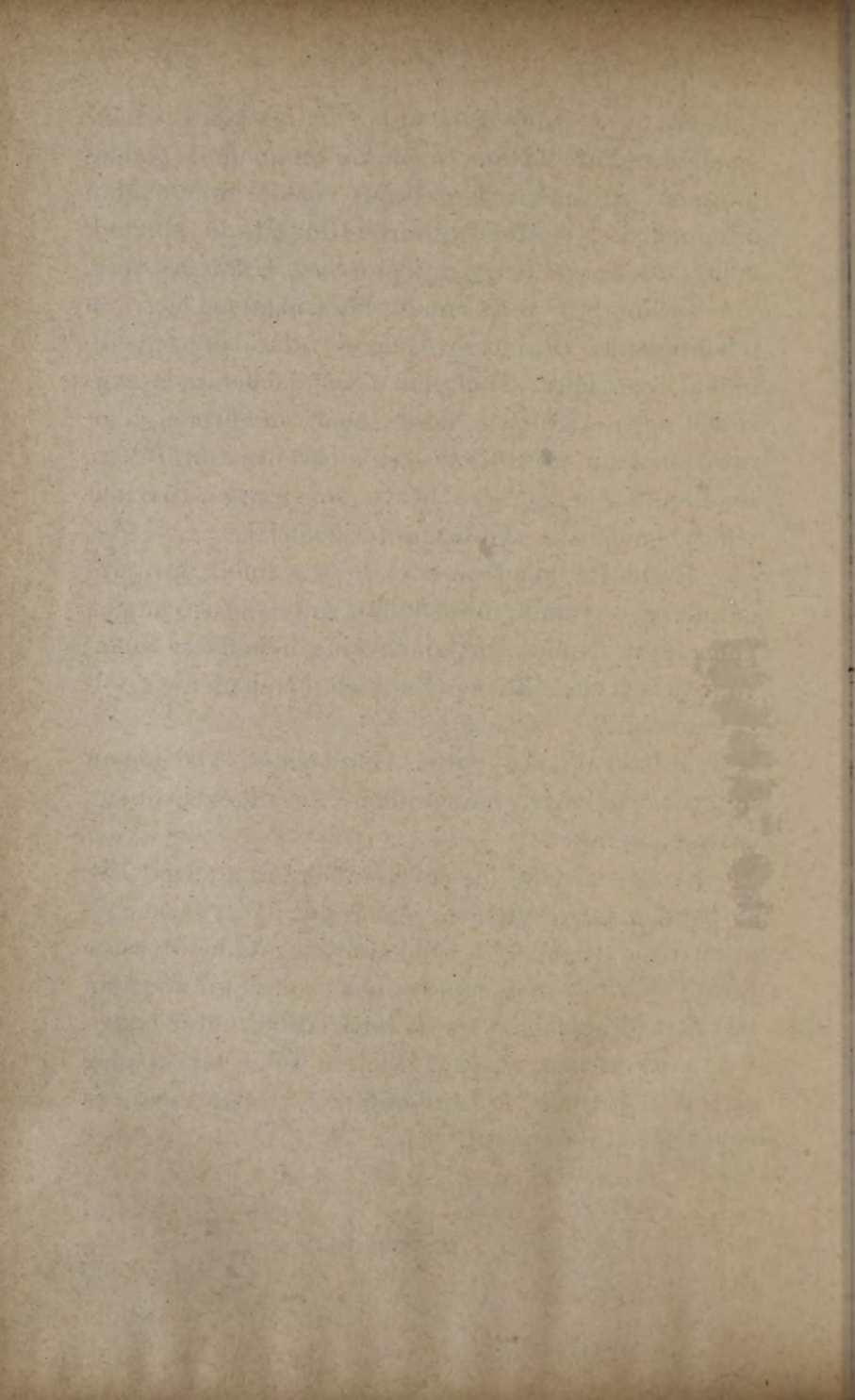
És most, mondjam-e el, hogy vannak kívánságaink egyetemünk föllendülése érdekében; vannak panaszaink fennálló intézményeink némelyike ellen; vannak szükségaink épületekben, tudományos felszerelésben?

Mily balgaság volna. Hisz' ismeri *Ő*, jobban mint én és más, hiányainkat, fogyatkozásainkat, szükségleteinket.

Avagy kérjem tőle egyetemünknek támogatását, — igyekezzem megnyerni jóakarátát? Mily blasphemia volna. Hisz' eszét, tudományát, munkáját, élete javát áldozta ezen egyetemnek; hisz' mindnyájan láttuk, tudjuk, mennyire szerette Alma mater-ünket.

Csak azt az egyet kérhetem tőle: tartsa meg szívében jövőre is egyetemünket, tanárainkat és egyetemi ifjúságunkat.

BESZÉD,

MELYET

AZ 1894—1895. EGYETEMI TANÉVNEK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSAKOR

1894. ÉVI SZEPTEMBER 16-ÁN

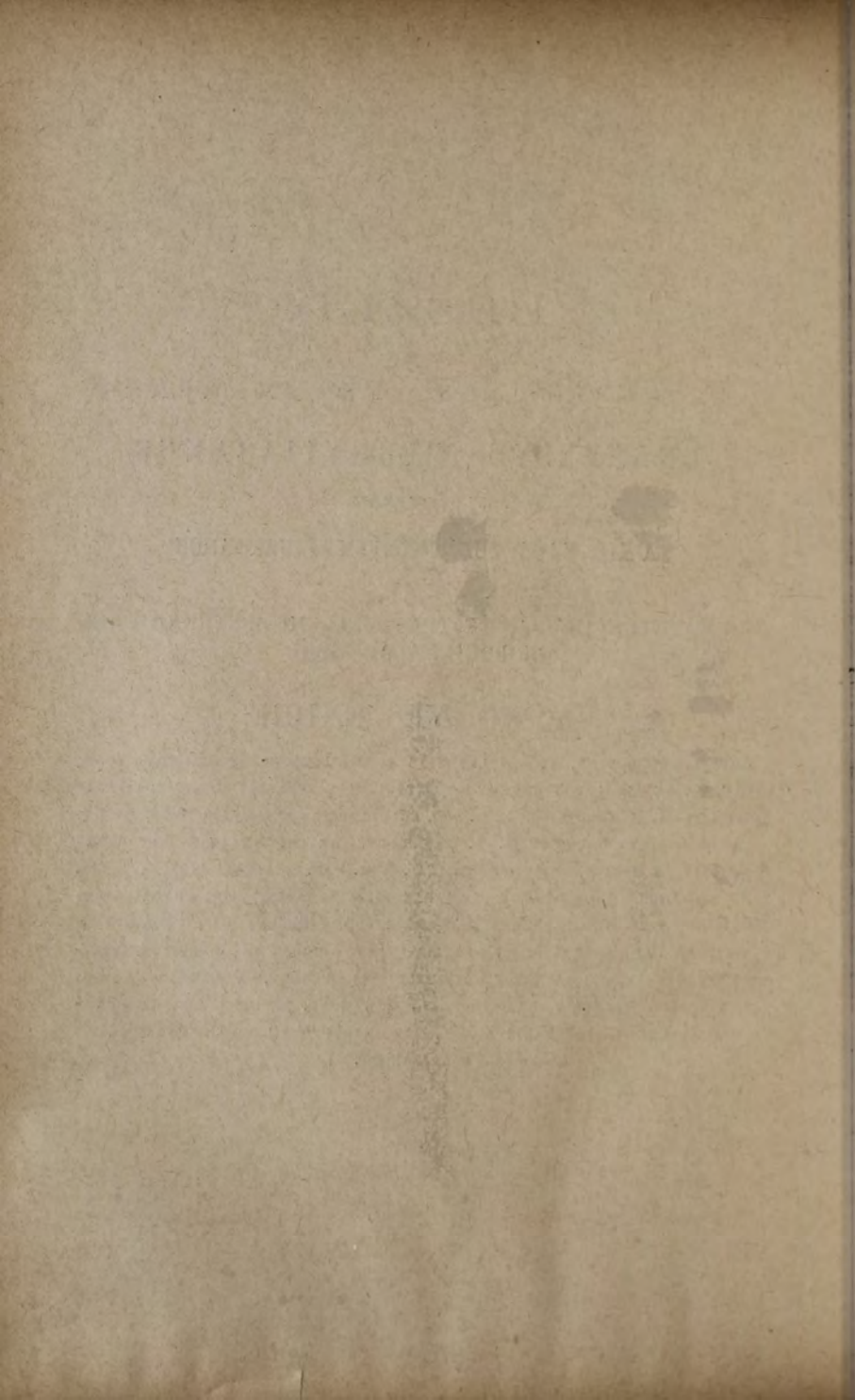
A KIR. MAGY. TUD.-EGYETEM IFJUSÁGÁHOZ

INTÉZETT

AZ EGYETEMI IFJUSÁG TESTI ÉS SZELLEMI ÉLETRENDJÉNEK
BIOLOGIAI ALAPJAIRÓL

Dr. HÖGYES ENDRE,

ORVOS-SEBÉSZDOCTOR, AZ ÁLTALÁNOS ÉS KISÉRLETI KÓR- ÉS GYÓGYTAN NY. R. TANÁRA, AZ ÁLTALÁNOS KÓR- ÉS GYÓGYTANI ÉS A BUDAPESTI PASTEUR-INTÉZET IGAZGATÓJA, A KOLOZSVÁRI K. M. TUD. EGYETEMEN AZ ÁLTALÁNOS KÓR-, GYÓGY- ÉS GYÓGYSZERTAN VOLT NY. R. TANÁRA ÉS ORVOSI KARÁNAK KÉT IZBEN DECÁNJA ÉS HÁROM IZBEN PRODECÁNJA, A M. TUD. AKADÉMIA RENDES TAGJA, AZ ORSZÁGOS KÖZEGÉSZSÉGI TANÁCS RENDES, A BUDAPESTI KIR. ORVOS-EGYLET VÁLASZTMÁNYI ÉS ALAPÍTÓ, A KIR. TERM. TUD. TÁRSULAT PÁRTOLÓ TAGJA ÉS ALELNÖKE, AZ ERDÉLYI MUZEUM-EGYLET RENDES TAGJA ÉS ORVOS-TERMÉSZET-TUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLYÁNAK TISZTELETBÉLI ELNÖKE, A MAGYAR ORVOSI KÖNYVKIADÓ TÁRSULAT ALAPÍTÓ TAGJA ÉS ELNÖKE, AZ ORSZÁGOS KÖZEGÉSZSÉGI EGYLET VÁLASZTMÁNYI TAGJA, AZ ORVOSI HETILAP SZERKESZTŐJE ÉS TULAJDONOSA.

*Az egyetemi ifjúság testi és szellemi életrendjének
biológiai alapjairól.*

Uraim! Tisztelt egyetemi polgárok!

Üdvözlöm önöket, mint dékánja egyetemünk orvosi karának, melynek kebeléből jelölte ki a közbizalom alma materünk számára e tanév folyamára a rektor magnifikust.

Üdvözlöm mindenekelőtt egyetemünk újonnan jött polgárait, kik mostan lépnek be először tantermeinkbe, intézeteinkbe, klinikáinkba. némelyek és többen, hogy megkezdjék, mások és kevesebben, hogy folytassák más egyetemeken elkezdett szakbeli és egyetemes tudományos kiképzésüket.

Üdvözlöm továbbá az egyetem régebben bekebelezett növendékeit, kik újra és ismételve eljöttek hozzánk, hogy tovább merítsenek azon tudományos ismeretek forrásaiból, melyeknek éltető és üdítő hatását már megízlelték, melyeket számukra alma materünk a törvényhozás, a király és a közoktatásügyi kormányzat segítségével továbbra is készségesen nyitva tart.

Uraim! Mióta az a szokás életbe lépett, hogy az egyetemi tanévet megnyitó díszülésen a rektori dékán — úgy mint én teszem — üdvözli az új tanév folyamára bekebelezett és beiratkozott hall-

gatókat, innen e szószerűkről sok és bölcs beszédek hangzottak el, melyek sok és jó tanácsokat nyújtottak az ifjúságnak a legkülönbözőbb szempontokból arra nézve, hogy mi módon foghatja fel hivatását és mi módon futhatja meg legsikeresebben egyetemi pályáját.

Megtalálják részletesen egyetemünk aktáiban, a mit én itt csak röviden kívánok ismételni, hogy mi vár itt reájok és mit kell tenniök, a kik ide jöttek egyetemünkre, a magyar tudományos kultúra ezen serényen és szakadatlanul működő nagy munka- és iparcsarnokába, hol minden egyes tanszék — hogy képből szóljak — megannyi műhely, mely mellett a tanár mint saját tudományágának legavatottabb mestere feltűrt ingujjakkal, feszült karizmokkal és feszült elmével folytonosan serény munkában van és keze alól egymásután bocsátja ki a mások vagy a munkálkodás hevében saját agyában támadt, de mindenesetre az ő saját esze tüzeiben megtisztult tudományos ismereteket és eszméket, melyeknek alakításában rajta látszik a mester keze nyoma, előtűntetésében pedig eszejárásának saját szerű zománca. A különböző tudományos eszmék és ismeretek e tisztogató és életrekelő műhelyeiben a mestert segédei és gyakornokai veszik körül, kik már többé-kevésbé beleélték magukat mesterüknek tudományába; ellesték, sőt elsajátították annak gondolatirányát és maguk is folyton próbálkoznak az önálló alkotás saját ügyességét és saját teremtő erőt igénylő foglalkozásával.

Őnök a szaktudományok e műhelyeibe mint tanítványok lépnek be, kiválogatva azok közül sza-

bad akaratjuk és elhatározásuk szerint azokat, a melyekbe hajlamuk és választott életpályairányuk vezetik.

Tapasztalni fogják, a kik már beléptek tapasztalták, hogy a tudomány e műhelyeiben a szabad gondolkodás és szabad meggyőződés-szerzés uralkodik. A mester olyan módon, olyan megokolással terjeszti önök elé tudományos tételeit, a hogyan ő jónak látja, az önök teljes szabadságára van hagyva, vajjon a felhozott megokolások alapján elhigyjék-e azt, a mit mond, annyira, hogy öntudatos meggyőződést szerezzenek a felállított tételek való igazságáról, avagy netán támadó kétségeiket egyéb források alapján erősítsék meg, vagy oszlassák el.

A szabad tanítás és szabad tanulás e rendszere kétségtelenül fáradtságosabb, mint a dogmatikus tanítás és tanulás, a miben eddigelé az alsó és középiskolákban nagyrészt részesültek. A mesternek ugyancsak rajta kell lenni, hogy a tudományos igazságok közlése alkalmával azokat úgy tudja előterjeszteni, hogy az előterjesztés folyamán tételei való igazságáról ugyanaz a tudományos meggyőződés támadjon hallgatóiban, a mely arról ő benne él. A tanulónak ugyancsak résen kell lenni elméje felfogó, megokoló, bíráló képességeinek egész összességével, hogy tisztán álljon öntudatában a bebizonyított tudományos tétel való igazsága. De csak az ilyen értelemben vezetett tanítás és tanulás juttatja el a tanulót az egyes tudományok szellemében való önálló és szigorúan fegyelmezett gondolkodóképesség elsajátításához, a mely fő-főfeladata a jól felfogott egyetemi oktatásnak és tanulásnak.

Ez az, a mit önöknek az egyes szaktárgyakkal való foglalkozásaikban elsajátítaniok kell és el is fogják azt sajátítani, ha az előadásokat folytonos figyelemmel kísérik, az előadottakat odahaza jegyzeteik alapján átgondolják és írásba foglalják, az egyes tárgyak tanulásába elmélyedve, későbben annak egyes részleteit részint az előadás, részint egyéb tudományos források (tankönyvek, folyóiratok stb.) segítségével önállóan kidolgozni megkísérlik.

A tudományos gondolkodás önállóságát nagyban fogja elősegíteni, ha tanulmányaik előhaladottabb szakában valamely még megoldatlan tudományos kérdésnek önálló megfejtésével foglalkoznak. Alkalmat nyújtanak erre az egyetemi pályadíjtelek. Ezt önök közül tanfolyamuk alatt csak egyesek, a tehetségesebbek tehetik. Erre már a tantárgynak és a buvárló módszereknek behatóbb ismerete és sok idő szükséges és ennek folytán az átlagos tanuló arra valamennyi nem vállalkozhatik.

A szakbeli kiképeztetés legmagasabb fokát természetesen legjobban úgy fogják elérni, ha valamely tanszék mellett mint gyakornokok vagy mint segéddek fognak működni, midőn hivatásszerűleg foglalkozva az illető tárggyal, a mester mellett részletebben merülnek el választott külön szakmájuknak tudományos művelésében. Ehhez természetesen szintén kevesen és tanfolyamuk vége felé vagy azután juthatnak el és többnyire olyanok, kik az illető szakmában magok is mesterek szándékoznak lenni.

Az államnak, a társadalomnak hitoktatókra, jogtudókra, orvosokra, tanárookra van szüksége. Ez életpályákra a szakembereket az egyetem neveli.

A gyakorlati élet e szükséglete, továbbá az egyes tudományágak folytonosan növekedő fejlődése hozzák magukkal azt, hogy a tudomány-egyetem egyes szakai rokonságuk és összetartozandóságuk szerint külön egyes csoportokban vannak összefoglalva és magok az egyetemre beiratkozott hallgatók egyetemünk mostani berendezése szerint hit-, jog-, orvosi és bölcsészeti tanulóira oszlanak fel.

Önök bizonyára tisztában vannak azzal, hogy mai nap az egyes tudományok óriás fejlettsége miatt egy ember elméje, bármilyen hatalmas legyen is, mind a négy kar tárgyainak tanulását fel nem ölelheti. Sőt tapasztalni fogják, hogy az egyes élet-pályák szerint csoportosított szaktárgyak egyenként is oly terjedelmesek, hogy tanfolyamuk alatt azokba is egy bizonyos mélységnél tovább be nem hatolhatnak. A polihistorságnak az a kora, midőn az egyetemi tanuló sorba vette volt az egyetemek egyes karainak tárgyait és egymásután megszerezte a hit-, jog-, orvosi- és bölcsészeti-doktori fokozatokat, mai nap már teljesen elmúlt. A ki ma ezt cselekedné, csak kuriositás számba menne.

Concentrálniok kell azért majdnem összes törekvésüket saját szakmabeli tárgyaik megtanulására azon fokig legalább, hogy azoknak szellemében önállóan gondolkodni tudjanak, a mely képesség elsajátítása alkalmassá fogja tenni önöket arra, hogy az egyes tudományágak fejlődését figyelemmel és érdeklődéssel kísérhessék akkor is, midőn majd elhagyják az egyetemet és a gyakorlati élet egyik vagy másik pályáján működendének.

Habár a szakbeli kiképzés tanfolyamuk alatt

idejüknek javarészét igénybe is fogja venni, időt kell szakítaniok és fel kell használniok a kedvező alkalmat arra, hogy legalább általános tájékozódást szerezzenek a szakmájukon kívül eső egyéb szakokban is. A társadalom és közélet szükségletei hivatás- és hatáskörükben minduntalan érintkezésben tartják azon főbb életpályákat, melyekre itt az egyetemen magokat kiképzik: érdeklődniök kell azért egymás ismeretköre és tudománya iránt; a jogásznak szüksége van különben is sok esetekben orvosi, viszont az orvosnak jogi belátásra, tájékozódással kell birni bizonyos mértékben a jogi és orvosi tudományok egynémelyikében a jó lelkésznek és jó tanárnak is, valamennyinek érdeklődnie kell továbbá némely az egyetemes műveltséghez tartozó bölcsészeti tárgyak iránt, mint a milyen a művelődéstörténelem, különböző nyelvek és irodalmak stb.

Nem szabad elhanyagolni a szakbeli kiképzés mellett kedélyéletök kultuszát sem. A szép, jó, nagy, nemes és fenkölt eszményekért való lelkesülést, mely ifjú lelkületöknek különben is alap-jellemvonását képezi, fenn kell tartaniok és ápolniok szívükben és ezt fenn is tarthatják, ha üres óráikban olvassák a költészet remekeit, alkalomadtán elmerülnek a festészet, szobrászat műremekeinek szemléletében, megtekintik a nevezetesebb színházi és operai előadásokat, sőt nem hanyagolják a hit kultuszát sem, ki-ki a maga hitéét mint kultuszát az ismereteink határain túl eső világ különféle formákban bölcseledő költészetének, a melyben időnként való elmélyedés meg fogja önöket óvni attól, hogy elért

eredményeikben elbizakodottak ne legyenek, balsorsukban pedig el ne csüggedjenek.

Szellemi és kedélyi életök ilynemű kiművelése mellett nem szabad elfelejtkezniök *testi nevelésükről* sem. Nem röpké szólam, hanem mély és megdöntetetlen tapasztalaton alapuló igazság rejlik abban a mondásban, hogy ép testben ép lélek lakik. Szellemi világunk életfolyamatai szoros kapcsolatban állanak testi világunk életfolyamataival. Izmainkat, szöveteinket, melyek testünket mozgatják; érzékeinket, melyeknek segélyével a körülöttünk lefolyó eseményekről tudomást szerezzünk, ugyanazon vér táplálja és teszi működésképpé, mint agyvelőnk, melynek szövvényeiben terem annak éber állapotában a megérzés, észrevétel, az észrevett külvilági események emlékezete, a gondolat, a gondolatok kapcsolatba jövedele, az ítélet, az akarat, a saját magunk és környezetünkről való tudalom, egyszóval: lelkünk minden működése. Miként agyvelőnk a belőle kiinduló idegszálakon át szakadatlanul befolyást gyakorol testünk valamennyi szerveire akár látszólagos nyugalomban, akár észrevehető működésben vannak azok: viszont testünk valamennyi szövete, de különösen testünk izomzata — mely különben is több mint felét teszi ki az összes testi szöveteknek — visszahatnak idegrendszerünk és agyvelőnk mindenkori állapotára.

Abban a korban, melyben önöknek túlnyomó része egyetemi pályafutását járja, szervezetük valamennyi szerve kifejlődésének teljessége, a zenith felé közeledik. Csontrendszerük, izomzatuk, tüdejük, szívük és vérkeringésük a növekvés maximumának

utolsó éveiben van. Hasonlóképen van ez agyvelejünkkel és idegrendszerünkkel is. Testi és lelki életünk fejlődéstörténetében kétségenkívül ez az az időszak, melyben leginkább kell ügyelni arra, hogy szervezetünk e különböző organumai és azoknak munkaképességük fejlődésükben lehetőleg arányos befejezést nyerjenek.

Vajjon lehetséges-e az arányos kifejlődést szántszándékosan vezetni és mi módon? Feleletet ad reá az elmélet és a tapasztalat; a hygiene, a biologia és kórtan. Lehetséges! helyesen vezetett testi és szellemi életrend segedelmével.

Megkísértem a testi és szellemi helyes életrend biologiai alapelveit közérthetőleg megismertetni önökkel. Talán hasznát fogják venni mint életünk e korszakában már, sajátmaguknak önnön nevelői. Kérem kísérjék, a mit mondok, figyelemmel.

Három nagy *biologiai* alapelv az, a mely szerint helyesen berendezhetik testi és szellemi életrendjüket.

Az *első* ezek közül a *váltogató cselekvés és kinyugvás szükségességének alapelve*. A cselekvést kinyugvásnak, a nyugalmat ismét cselekvésnek kell követni szakadatlan egymásutánban, a míg az ember él. Egész szervezetünk, valamint annak egyes szervei csak úgy maradnak élet- és cselekvésképességben, ha a két élettani állapot szakadatlanul váltogatja egymást. Nagyban és egészben az ébrenlét állapota a cselekvés, az alvás állapota a nyugalom ideje. A cselekvő ébrenlét és a megnyugtató álmó ritmikus egymásutánjában telik el egész életünk; ép és egészséges viszonyok között e két állapotnak mindig kellő arányosságban kell lenni egymással.

A mi az éberlét és alvás az egész szervezetre, az a cselekvés és kinyugvás a szervezet egyes részeire; az életképesség és kellő munkabírás csak úgy marad fenn ezekben, ha ama két állapot kellő arányban következik rájuk nézve egymásután.

Az olyan testrészek, a melyek nem működnek vagy tétlenségre vannak kárhozthatva, elsatnyulnak; szöveteikben megfogyatkoznak; erejük, munkaképességük lassanként elvész és hovatovább haszontalanná változnak a szervezet háztartásában. Legszembeszökőbb példáját látjuk ennek a gutaütött emberek izomzatában. A szélütött ember bénult karja és lába tétlenségre van kárhozthatva, mert izmait akarata szerint nem mozgathatja, mivel a kórfolyamat, mely a bajt előidézte, megszakította az idegösszeköttetést az akarat székhelye, az agyvelő és izom között. S mi lesz e kényszerített nyugalomnak a következménye? A megbénult kar és láb egy idő múlva elkezd soványodni, izomzatának térfogata megcsökken; ha az ilyen gutaütött ember izomzatát halála után nagyító alatt megvizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy az izmokat alkotó egyes rostok meg vannak vékonyodva és bennük apró zsírcseppek mutatkoznak; a kórtani műnyelv e folyamatot zsíros elsatnyulásnak nevezi. Ha az orvos gondoskodik arról, hogy a megbénult izmot elektromosság segedelmével napról-napra többszörös összehúzódásba hozza — ha idejekorán lát a dologhoz — az izomrostok ezen degenerációjának és az egész kéz vagy láb lesóványodásának elejét veheti. A cselekvéstelenség tehát halála, a mesterséges cselekvésbehozás tehát életmentője az izomzatnak.

Az élettan és kórtan számtalan egyéb példája bizonyítja, hogy így van ez egyéb szervekkel, de így van magával az agyvelővel, illetőleg annak egyes részleteivel is. Az olyan szerencsétlen emberek agyvelejében, például kik hosszú ideig vakságban szenvednek és így szemük működésképtelenségre van kárhozthatva, haláluk után azon részeket, melyekben a látóideg agybeli rostjai szétterülnek, az ú. n. látó-spherákat elsorvadva találjuk.

A folytonos nyugalom és tétlenség tehát egyenértékű a szövetek és szervek halálával.

De a cselekvés szakadatlan folytonossága szintén káros a test egyes részeinek életére. A physiologia tanítja, hogy ha valamely élő izmot mesterségesen tartós összehúzódásba, ú. n. tetanusba hozunk, az egy idő múlva elveszti összehúzódó képességét és chemiai összetételében is változást szenved. Athletáknak, akrobatáknak szíve, mely a folytonos erőlködések miatt előbb megnagyobbodik, később elzsírosodik és működésképtelen lesz. A túlságosan használt mirigyek elsorvadnak. Hogy a túlságos szellemi erőltetés szintén káros az agyvelő működésére, mutatják azon nagyszámú ú. n. neurastheniás egyének, kiknél az agyvelő cselekvő képesség elgyengülését rendszeren valamely egy irányban kifejtett túlságos erőltető szellemi munkásságra lehet visszavezetni.

Levonhatják tehát a mondottakból a kellő következtetéseket testi és szellemi munkálkodásuk egyetemes berendezésére. Nem szabad tétlenségben elhanyagolni sem izmaikat, sem idegrendszerüket, illetőleg agyvelejüket. Izmaikat, agyvelejüket időnként foglalkoztatni, cselekvésre kényszeríteniök kell,

hogy sem az egyik, sem a másik satnya ne maradjon; viszont nem szabad azokat túlságos és mértéken felül tartós erőfeszítésre kényszeríteni, mivel ennek kora kimerülés és egyéb káros utóhatása lenne testi és lelki cselekvő képességükre.

Izmaik és agyuk működésében tehát kellő nyugalom váltogassa a kellő cselekvést.

Arra, hogy miben álljon a kellő cselekvés és megfelelő kinyugvás, két másik fontos biológiai alapelv mutatja meg az utat. Az egyiket talán *a kellő begyakorlás*, — a másikat *a kellő munkafelosztás biológiai lehetősége alapelvének* lehetne helyesen elnevezni. Foglalkozzunk előbb az egyikkel!

Szervezetünk egyes szerveinek természetadta cselekvő képessége gyakorlás által tökéletesíthető. Mi a gyakorlás? Ugyanazon cselekvés ismétlése több ízben egymásután azon célból, hogy maga a cselekvés későbbben jobban sikerüljön. A cselekvések ismétlése alkalmával nemcsak azt tapasztaljuk, hogy azok könnyebben jönnek létre, hanem azt is, hogy a cselekvés energiája is fokozódik. E fokozódás azonban egy bizonyos fokon túl nem emelkedhetik.

A begyakorlás e biológiai lehetőségének törvényén alapul összes testi és értelmi nevelésünk. Nem felesleges azért, hogy annak a legfőbb biológiai tapasztalati tényeivel közelebbről megismerkedjenek.

Legkézzelfoghatóbban lehet belátást szerezni a begyakorlás következményeiről szintén az *izmokon*, melyeknek megismerése már csak azért is fontos, mert mint említve volt, izmaink tömege olyan nagy, hogy súlya többet tesz ki testsúlyunk felénél. Mit tapasztalunk izmainknak begyakorlásánál? ha vivünk,

lovagolunk, hegyet mászunk vagy akármely erősebb izommozgást ismételve végezzünk? Azt, hogy a bizonyos célból végezett izommozgások kezdetben mindig bizonyos fokú erőlködéssel járnak, akaratumnak bizonyos fokú erőfeszítésre van szükség, hogy azt megtehessük. Ha az első gyakorlatokat elvégeztük, a működésben volt izmok, ha megnyomjuk, fájnak. Ismételt gyakorlatok alkalmával mindig kevesebb-kevesebb erőfeszítésre van szükség, hogy ugyanazon célra elérjük mint előbb, érezzük, hogy izmaink erősödnek, tényleg nagyobb súlyt tudunk azokkal emelni, erősebb vágásokat mérni vagy felfogni; egy idő múlva már az utó fájdalom sem mutatkozik. Ez idő az, midőn az izomerősödés egészben véve eléri maximumát. Mi történik magában az izomban? Azt tapasztaljuk, hogy a megfelelő izmok táján karunk-lábunk meg van vastagodva és maguk az izmok feszesek lesznek, mintha mindig összehúzódásuk maximumán lennének. Ha ilyenkor megmérhetnők az izom súlyát, azt tapasztalnánk, hogy annak súlya eredeti súlyához képest megnagyobbodott. Mikroskoppal való vizsgálatok tanúsítják, hogy az ilyen begyakorolt izmok ú. n. elemi vagy alkotó rostszálai megvastagodnak és erőteljesebbek lesznek. Magában a gyakorlás által megvastagodott izomban élénkebb a vérkeringés, élénkebb és oxydatio. Mindezen tények csaknem mindenki előtt ismeretesek. Azt is tudjuk továbbá, hogy az így megerősödött izom erős marad sokáig, még ha nem gyakoroljuk is, később azonban ismét veszít erejéből, de új begyakorlás alkalmával gyorsabban és könnyebben éri el előbbi erejét. Mindezekből

pedig mi következik? az, hogy izmainknak természetadta erejét begyakorlás által növelni, tehát szervezetünk ezen apparatusát *tökéletesíteni* vagyunk képesek. Hogy milyen tökélyre lehet vinni begyakorlás által az egyszerűbb és bonyolódottabb izomműködések, különösen tapasztalhatjuk az akrobaták, erőművészek sokszor valóban bámulatos egyensúlyi és erőmutatványainál.

Izmaink begyakorlásánál azonban nemcsak magában az izomban keletkeznek olyan változások, a melyek e szervünk cselekvő képességét megnövelik. Minden izmunkhoz az agy és gerinczagy ú. n. szürke részleteinek dúczsejtjeiből idegszálak vezetnek. Ezeken megy az akarát impulsusa szándékos mozgásaink alkalmával azokhoz, mire azok azután a kívánt összehuzódásba jönnek. Minden szándékolt mozgásnál ezenkívül szerepet visz még látásunk, továbbá megítélő képességünk, melyeknek idegapparatusai agyvelőnkben foglalnak helyet. Így az izomgyakorlatoknál nemcsak izmainkat, hanem *idegrendszerünknek, agyunknak azon részét is gyakoroljuk*, a melyek e complicált mozgások mechanismusában részt vesznek. Ezekből is kitűnik a tornázás és a különböző testgyakorlatoknak (vivás, lovaglás, uszás, csolnakázás, korcsolyázás, hegymászás stb.) nagy jelentősége; nemcsak az által hatnak azok jótékonyan, hogy az izmokat erősítik, a vér forgását úgy magában az izmokban, valamint az egész testben megelevenítik és valamennyi szövetben a testnek az anyagcseréjét fokozzák; hanem azáltal is, hogy az idegrendszer bizonyos és jó nagy részének cselekvő képességét is gyarapítják. Kétségenkívül tökéletesítő

befolyást gyakorolnak azok az akaraterő, sok tekintetben az agy megfigyelő és kombináló, mindenestre pedig az agy és gerinczagy izombeidegző és mindezek által az egész szervezet kitartó képességére.

Minden erőteljesebb izomgymnastika tehát gymnastikája egyszersmind az idegrendszernek is, különösen pedig az abban levő idegdúcsejtek egy nagy részének, melyek az agy és gerinczagy ú. n. szürke részében foglalnak helyet, a melyekhez viszik a külvilág érzékszerveinkre történő behatásait az ú. n. érző idegszálak és a melyektől indulnak ki az egyes testizmokhoz az ú. n. mozgató idegszálak, a melyeken megy azokhoz az akarat impulsusa a szándékos mozgások alkalmával. Szintén a dúcsejtek azok, a melyek áteszik az érző idegszálakon jövő impulsusokat a mozgató idegszálakra, a nélkül, hogy azokat az öntudat székhelyéhez is eljuttatnák, a mely módon állanak elő az ú. n. szándéktalan vagy öntudatlan reflexmozgások, a milyen pl. a szempillák becsukása, ha hirtelen erős fény sugar esik szemünkbe.

Még szembeötlőbben játszik szerepet az *idegrendszer gymnastikája* a különböző kisebb-nagyobb fajta kézügyességek elsajátítása és betanulásában. Egy zongora- vagy hegedű-művész kar- és kézizomzatának egyes részei erőkifejtő képességük maximumáik vannak ugyan begyakorolva: virtuositásuk azonban mégis főképen agyuk, gerinczagyuk dúcsejtjeinek begyakorlásában leli alapját. Hasonlókép áll a dolog egyéb kézügyességekkel is: az asztalos, lakatos, órás, a bonczoló és operáló kísér-

letező orvos technikai kézügyessége az idegrendszer különböző helyein levő nagyobbbrésznint már világra hozott idegszál- és idegdúc-kapcsolatoknak begyakorlásán alapul, mely, ha egyszer megtörtént, az egész complicált izomművelet, mihelyt azt megindítja az ember, automaticae az öntudat közbejárása nélkül könnyedén és szabatosan mechanice leperog, mint egy zenélő óra lejátsza a maga zenedarabját, ha a megfelelő akadályvető csapot kihúzzuk. Az írás, rajzolás, az éneklés, a beszélés és szónoklás ügyességének megtanulása is az agy, gerinczagy egyes és bizonyos meghatározott részein levő idegdúcsejtek és az ezeknek megfelelő idegszál- és izomösszeköttetések begyakorlásán alapszik. Jellemző ez ügyességek elsajátítása folyamán az, hogy a begyakorlás elején az egyes izomműveletek végzésére az akarat erőfeszítése szükséges, később pedig az akarat minden megerőltetése nélkül könnyedén folynak azok és a legbonyolódottabb izomműködések teljesen hasonlóká lesznek az egyszerű reflexmozgásokhoz, a milyen például a fentebb már említett akaratlan szembehunyás, ha egy porszem esik szemünkbe.

Az agyvelő magasabb jelentőségű ú. n. szellemi vagy lelki tehetségeire szintén érvényes a szóban forgó biológiai nagy alapelv. Azoknak cselekvő képességét is lehet tökéletesíteni kisebb-nagyobb mértékben egy bizonyos természetadta maximumig a begyakorlás különböző fokozatai által. E begyakorlás az alapja összes szellemi kulturánknak. E begyakorlással foglalkoznak önök is egész egyetemi pályafutásuk alatt. Engedjék meg azért, hogy

az ide vonatkozó tapasztalati tényekből is fel-
említsek egyet-mást a nevezetesebbek közül.

Agyvelőnk a cselekvése által feldolgozandó
anyagot végelemzetben mindig a külső világból
kapja és pedig érzékszerveinek a segedelmével.
Látás és hallás, a szem és a fül: ez a két főérék
az, a melyen keresztül jut agyvelőnk tudomására
mind az, a mi körülöttünk történik és a mi történt,
akár úgy, hogy az aktualiter körülöttünk lefolyó
eseményeket momentan látjuk és halljuk, avagy
úgy, hogy elmúlt történeteket olvasunk és elbeszélni
hallunk; ez utakon nemcsak egyes természeti tüne-
ményeket, a fény és hang végtelen változatosságú
tüneteményeit vesszük észre, hanem egész gondolat-
és fogalomvilág támad agyunkban, másoknak gon-
dolat- és fogalomvilága, melyet azok vagy leírtak
vagy előadtak, melyekben többeknek, nemzedékek-
nek, nagyobb korszakoknak tapasztalata és gon-
dolatvilága lehet lefektetve. A tapintás, meg-
ízlelés és megszagolás alsóbb jelentőségű érzékek,
melyek inkább egyes természeti jelenségek észre-
vevésére valók, noha ezek működésére is megfelelő
gondolatsorozat indulhat meg az agyvelőben.

Minden érzékek begyakorolhatók, cselekvő
képességük a begyakorlás által egy bizonyos ter-
mészetadta maximumig fokozható. Mindenki tudja,
hogy a fül meghalló képességét mennyire lehet
élesíteni: egy karnagy például zenekarának hang-
zürzavarából szabatosan képes minden egyes hang-
szerének hangját jól megkülönböztetni, és ha az
hibát ejtett, azonnal a kellő figyelmeztetést meg-
adni. A szemnek látó és megkülönböztető képes-

ségét is rendkívül tökéletesíti a begyakorlás. A hortobágyi juhász, ki egész sereg juhnyájából, melyben a laikus gyakorlatlan szeme csak juhot juh mellett lát és egyik állatot nem tudja megkülönböztetni a másiktól, első tekintetre meg tudja mondani azt, hogy melyik állatnak ki a gazdája. Szemének e megkülönböztető képességét ő szintén úgy begyakorlás által szerzi meg, mint a mikroszkopozó, ki, midőn először tekint be műszerébe, csak egy értetetlen zavaros képet vesz észre és csak begyakorlás után tudja látni annak részleteit, melyből az ismereteknek és a tudásnak a közönséges látás határán túl eső egész nagy egyetemét alkotja magának. Ki ne ismerné a chemikusnak vagy a pharmacologusnak szag és íz megkülönböztető finom képességeit, melyeknek segedelmével egész sereg chemiai testet és gyógyszert tud megkülönböztetni egymástól, melyek között a gyakorlatlan laikus e tekintetben semmi eltérést sem tud felfedezni.

Az érzékszervek begyakorlásával is úgy van azonban a dolog, mint az izomgyakorlatokkal. A szemnek, fülnek, orrnak, nyelvnek, tapintó szervnek gymnastikája egyszersmind az agyvelő gymnastikája is. Minden érzékszerv sajátos apparatusából idegszálak özöne megy az agyvelőbe és özönével lép ott összeköttetésbe az agy szürke kérgében levő dúczsejteknek. Az érzékszervekkel való finom megkülönböztető képesség begyakorlása tulajdonképen ezen dúczsejtek cselekvő képességének a begyakorlása.

Minden külvilági behatás, mely az érzékszervek idegszálain, az agyvelő dúczsejtjeihez jutott, nyomokat hagy azokban maga után, az emlékezetnek

képeit, melyet ítéletünk összehasonlít azután egy későbbben jövő benyomással, és megállapítja, van-e különbség az új és régi benyomás között. A dúcsejtekben keletkező különféle emlékezeti képek a dúcsejteket egymással összekapcsoló assziáló ideg-szálak segédelmével viszonyba lépnek egymással; ezekből épülnek fel a gondolatok, fogalmak, eszmék, lelki világunk alapkövei, melyeket agyvelőnk éber állapotában öntudatának összehasonlító, megokoló képességével ismeretökké alakít és így átülteti a kívülünk levő makrokosmos eseményeit saját sejt-szövevényeink mikrokosmosába.

Ezen különféle szellemi cselekvések gyakorlás által egy bizonyos természetadta határig szintén tökéletesíthetők. Köztudomású dolog, hogy az *emlékező tehetséget* mennyire lehet tökéletesíteni. Du Bois-Reymond említi, hogy *Brown Róbert botanikus* 25,000 különböző növényfaj nevét tudta emlékezetben tartani, *Kunth* botanikus pedig csak 20,000-nek; midőn többet akart megtanulni, az alatt körülbelül annyit felejtett el a régiekből, a mennyit az újakból megtanult. Ki-ki azon körben bírja fejleszteni emlékező tehetségét legjobban, a melyben foglalkozik; a rajzolni tudó az alakokat, a zenével foglalkozó a zenedarabokat, a sakkjátékos a sakkproblemákat, a matematikus az egyes formulákat, a philologus a beszédalakokat és nevezetes mondásokat tudja megtartani leginkább emlékezetében; egyes hadvezérek, magasrendű egyének, kiknek szemei előtt sok ember vonul el, néha bámulatosan tudnak visszaemlékezni az arcokra. Egyes egyéneket, kiket egyszer láttak életükben, még évek múlva is felismernek.

A magasabb szellemi és értelmi cselekvés egyes módjait, a megfigyelő, egybevető, gondolkodó, okadatoló, buvárkodó képességet, valamennyit szintén be lehet gyakorolni és begyakorlás útján tökéletesíteni. Egy természeti tűnemény pontos megfigyelése után a másiké már könnyebben megy. Egy sakktalány sikeres megoldása vagy egy önálló tudományos kérdés kidolgozása után egy második sakktalány vagy egy második tudományos kérdés megfejtése kevesebb fáradsággal sikerül. Szintén úgy van a tudomány új problémáinak felvetésével és megfejtésével is; ismételt buvárkodás által a tudományos buvárkodó képesség is fokozódik.

Még a kedélyélet világában is érvényesül a begyakorlás tökéletesítő hatása. A költő a művész inspirációinak alkotásai sem a pillanatok szüleményei, nekik is bele kell melegedni és ismételve belemelegedni munkájukba, hogy képzeletüknek, eszményeiknek a költeményekben, festményeikben, szobraikban, zeneszerzeményeikben a kellő alakot és kifejezést megadhassák.

Noha a modern anatomia és physiologia bámulatos haladást tett az agyvelő finomabb szerkezetének ismeretében és már sok szellemi működésnek idegmechanismusát kikutatta, még távol állunk attól, hogy értelmi cselekvéseink valamennyi mechanismusát ismerjük. Tökéletlenül ismerjük még továbbá azon physikai és chemiai folyamatokat, melyek testi és lelki cselekvéseink alkalmával izmainkban és agyunk idegsetjeiben véghezmennek; így homályos még belátásunk a cselekvések létrejöttének, valamint azok tökéletesedésének lényegébe.

Maga a tapasztalati tény azonban bizonyos, hogy az ember begyakorlás által önönmagát tökéletesítheti. Izmaít erősebbekké, kitartóbbakká, tagjait hajlékonyabbá, érzékszerveit élesebbekké változtathatja; szellemi tehetségeinek, értelmi felfogásának energiáját megnövelheti; szintén bizonyos másfelől az is, hogy a gyakorlás elhanyagolása mindezen tehetségeknek parlagon maradását, csökkenését, sőt esetleg teljes elromlását idézi elő.

Levonhatják tehát önök a mondottakból testi és szellemi életrendjükre a tanuságokat.

Természetadta testi és lelki tehetségeiket rendszeres begyakorlás által kell tökéletesíteniök; módszeres gyakorlat alá kell vetniök izmaikat, érzékszerveiket, megfigyelő, emlékező, combináló, ítélő tehetségeiket; kitartó gyakorlás által elérhetik, hogy mindezen tehetségeik természetadta határok között a cselekvő képesség maximumát elérhetik.

Alig szükséges mondani a fentebbiek után, hogy a testgyakorlás minden életpályán levő egyetemi ifjúnak általános egészségi szempontokból egyaránt szükséges. Lényegében véve majdnem egyre megy, a testgyakorlás bármely módját választják ki e célból; válaszsza ki-ki, a mihez hozzá jut, tegyen nagy sétákat a szabadban a helyett, hogy a romlott levegőjű kávéházakban üljön, másszon hegyeket, usszon, lovagoljon, vívjon, tornázzon.

Az értelmi cselekvés különböző módjainak begyakorlása szintén minden egyetemi ifjúra egyáltalán nagyon fontos. A látó, halló szervek a megfigyelő képesség különös begyakorlására első

pillanatra, úgy látszik, hogy főleg csak a természet-tudományokkal foglalkozóknak lenne szükségük, kik ismereteiket a természet egyes tárgyain önként jelentkező, vagy pedig kísérlet segédelmével előidézett jelenségeinek megfigyelésével kezdik és csak ezen megfigyelések eredményeit dolgozzák fel azután agyukban értelmileg. Alig szenved azonban kétséget, hogy az oly tudományokkal foglalkozók is nagy hasznát veszik annak, a melyekben demonstratio és kísérlet nincsen és a tanuló halló szervén át kész és megalkotott fogalmakat, eszméket és gondolatvilágot vesz át tanárai előadásaiból saját agyába; a jogásznak, a bölcsésznek, a lelkésznek elvont tanulmányait az emberi társadalom fennálló viszonyaival kell hogy összemérje, a társadalom nagy életfolyamata szintén a természetvizsgálat tárgya, a melynek jelenségeit, hogy alaposan értsük, szintén megfigyelni és az abban történőket látni, hallani kell. A tapintó, szagló és ízlelő érzékszervek begyakorlásának szükségességét különösen az orvosi és természettudományi tárgyakkal foglalkozók fogják érezni egyetemi tanulmányaik alatt.

A látottak és hallottak értelmi feldolgozásának módja a különböző tudományokban lényegileg egyre megy. A tudományos igazság megállapítása céljából váltogatva használjuk az inductiót és a deductiót. Csak a bizonyosság fokának elérhetése különböző a különböző tanokban. Legtisztabban elérhető ez oly tudományokban, melyek aránylag legegyszerűbb tünemények tanulmányozásával foglalkoznak, pl. a physika és chemia, a hol a jelenségeket, melyeknek összefüggését megismerni akar-

juk, kísérleteinkkel különféle változtatások alá vehetjük. Nehezebben érhető el már a biológiai tanokban, hol a bonyolódottabb kapcsolatokban álló jelenségeket kísérletileg nehezebb szételemezni és közöttük az okbeli összefüggést megállapítani. Magától érthetőleg még sokkal nehezebb a társadalmi tudományokban, a hol a jelenségek még complicáltabban jelennek meg és a tényleg észlelhető jelenségek kifejlődésének a messze múltba visszamenő története van, melynek folyamatát a jelenben élő buvár saját szemlélet útján nem észlelheti és csak a történet tapasztalataira van utalva, a mely tapasztalatok alaposágát megítélni nagyon sok és a legtöbb esetben nem áll módjában. A rendkívül különféle forrású ismeretek egybevetése a különböző tudományokban különböző gondolkodást, különböző észjárást teremt, melynek megmarad a sajátossága azoknak észjárásán is, a kik bizonyos tudománycsoportokkal szakmaszerűleg foglalkoznak és átmegegy az később a gyakorlati életre is. A diplomatának, a jogásznak más az eszejárása, mint az orvosé vagy a leíró és magyarázó természettudományokkal foglalkozóké, vagy mint a matematikusé és a technikusé.

Kinek-kinek feladata egyetemi tanfolyama alatt beleélni magát saját szakmaköre tudományainak észjárásába, úgy azonban, hogy abban önálló gondolkodó képességre tegyen szert. Ehhez természetesen szintén csak a gyakorlat adja meg a lehetőséget.

És e tekintetben a tanuló ifjúság jelen generációja mindig előnyben van a megelőző generatio

felett. Önök tőlünk a különböző tudományágak szaktanáraitól évről-évre a haladó tudomány időszerinti állásán kapják meg az egyes ismereteket, az egy szakmacsoporthoz tartozó szaktudományokkal egyidőben való foglalkozásuk közben, saját maguknak haladottabb álláspontok alapján alkotják meg az önálló tudományos gondolkodást szakmájukban, mint elődjeik. A jelen jogász-orvost-bölcsész generatio így mindig előnyben van elődje felett. És ez így van helyesen, mert csak így fejlődhet és tökéletesedhetik erőteljesen és szakadatlanul az egyetemes tudományos kultúra.

A kellő munkabeosztás biológiai lehetőségének törvénye még az, melyre figyelmüket röviden felhívni óhajtom, midőn az forog szóban, hogyan rendezzék be egyetemi pályafutásuk testi és szellemi életrendjében a kellő cselekvés és kinyugvás módjait.

A kiindulás pontját ismét az izomgyakorlat adja meg. Ha valaki nagyon soká zongorázik vagy hegedül, kézizmai és a megfelelő idegdúcsejtek az agyban és gerinczagyban utoljára kifáradnak; ha ilyenkor felkel és sétálni kezd, lábizmai teljesen szabatosan működnek, annak a jeléül, hogy azok az idegdúcok, melyek a lábizmokat idegszálaikon keresztül kormányozzák, üde és cselekvésképes állapotban maradnak, annak daczára, hogy a kézizmokat beidegző agybeli dúcok kifáradtak. Ha az illető azután sétájában belefárad, azaz lábizmai és annak agybeli és gerinczagybeli dúcsejtjei kimerülnek és ismét zongorájához ül, feltéve, hogy nem túlságos volt a járkálásban való belefáradás, a legnehezebb zenedarabot is újra erőltetés nélkül játszhatja el,

annak jeléül, hogy a sétálás alatt kézizmai, illetőleg ezeknek idegdúczejtjei fáradságukból felüdültek és cselekvő képességüket újra visszakapták.

A *cselekvések* illetén *váltakoztatása* hasonló eredményekre vezet az agy értelmi cselekvéseire vonatkozólag is. Egyik fajta értelmi cselekvés, illetőleg az annak létesítésénél szereplő agykéregdúczejtek kimerülhetnek, midőn a többi értelmi cselekvésnek megfelelő dúczejtek még teljes épségben fungálhatnak.

Ha valaki kifárad a nézésben, például valamely képtár festményeinek, rajzolatainak, vagy mikroskop alatti készítményeknek szemlélésében, egy zenedarab megfigyelésére, sőt annak élvezésére teljesen alkalmas állapotban marad; agyveleje, ú. n. *látóspherájának* kifáradása, *hallóspherájának* cselekvő képességét nem zavarja meg; viszont ha valakinek hallóspherája egy matinén valamely Wagner-féle concertdarab végighallgatásában kimerül, bátran megnézheti azonnal a Muzeum- vagy Eszterházy-képtárat és gyönyörködni fog azok festményeiben.

Mire tanítanak a tapasztalás e tényei? arra, hogy értelmi cselekvő képességeink tökéletesítését legcélszerűbben, az időt kellőleg kihasználva, leggazdaságosabban úgy érzük el, ha agyunk munkarendjét váltogatjuk. Erre a lehetőséget megadja az a nagy élettani tény, melynek körvonalait épen a fentebbiekben jeleztem, hogy *az agy különböző functiói az agykéreg különböző dúczejt-csoportjaiban külön-külön vannak lokalizálódva*, melynélfogva lehetséges az, hogy addig, míg az agy egyik functiója tevékenységben van, a másik megpihenhet és megfordítva.

Milyen következtetést vonhatnak tehát le a mondottakból testi és szellemi életrendjük berendezésére? Egyetemi tanulásuknak feladata, hogy egy bizonyos életpályához szükséges szaktudománycsoportban maguknak a tudományos önálló észjárást megszerezzék, a mellett pedig felhasználják azon kedvező alkalmat, a mit egyetemünk a székes-főváros egyéb kulturális intézményei nyújtanak arra, hogy az egyetemes műveltség egy bizonyos fokára legalább felemelkedjenek. Mindezek értelmi tehetőségük és kedélyéletük gyakorlása által érhető el. E begyakorlásokat tehát úgy kell intézniök, hogy főfigyelmüket, főerőködéseiket szaktárgyaikra fordítsák, pihenésül pedig használják fel hajlamaik, vágyaik szerint az alkalmat más tudományszakokban, a szépművészetekben, sőt még a társadalmi élet különböző viszonyainak ismeretében is a tájékozódás megszerzésére.

Uraim! Tisztelt egyetemi polgárok!

Midőn önök testi és lelki képességeik lehető tökéletesítése végett egyetemi tanfolyamuk alatt az ismeretek különböző terein magukat helyesen választott testi és szellemi életrend segédelmével szorgalmasan és kitartóan gyakorolják és e gyakorlás által a szellemi önállóság egy bizonyos magaslatáig küzdik fel magokat, nemcsak önmaguknak és közelebbi hozzátartozóiknak, nemcsak annak a hivatás-körnek, a hová későbbi életük folyása majdan vezetendi, hanem a nemzet egyetemének is tesznek szolgálatot.

Minden generatio, mely főiskolánkat testi és lelki képességeit jól kimívelve és szellemi önállóságra szert téve hagyja el, a nemzet organismusában arra a szerepre van hivatva, mint az idegrendszer az emberi testben. Uralkodni, kormányozni, vezetni azt a nagy erőt, a mely a nemzet testét alkotó nagy tömegekben rejtve van. Az emberi test agyvelejének súlya alig nyom két kilogrammot, mégis annak 40—50 kilogrammnyi izomtömege és annak összes mechanikai ereje felett idegdúczejtjeivel csaknem korlátlan hatalommal rendelkezik, szabályozza, igazgatja, vezeti annak mozgásait és cselekvéseit, természetesen a szervezet egész egyeteme közös érdekének megfelelőleg. Minden egyes értelmileg kimívelt és szellemi önállóságra jutott egyén ilyen idegdúczejt, ilyen agyvelőrészet a nemzettest organismusában és eszének kifejtett értelmi erejéhez képest, kisebb-nagyobb hatalmi kört biztosíthat magának a nemzet-testet alkotó nagy tömegek és azok mechanikai erejének vezetésében.

Nép, melynek kitartó, szívós, jellemében erős intelligentiája, és ennek segédelmével intensív önálló kulturája van, a történelmi sorsuk által vele egy állami kapocsba jutott más népeknek természet-szerű vezetője lehet még akkor is, ha száma nem valami nagy.

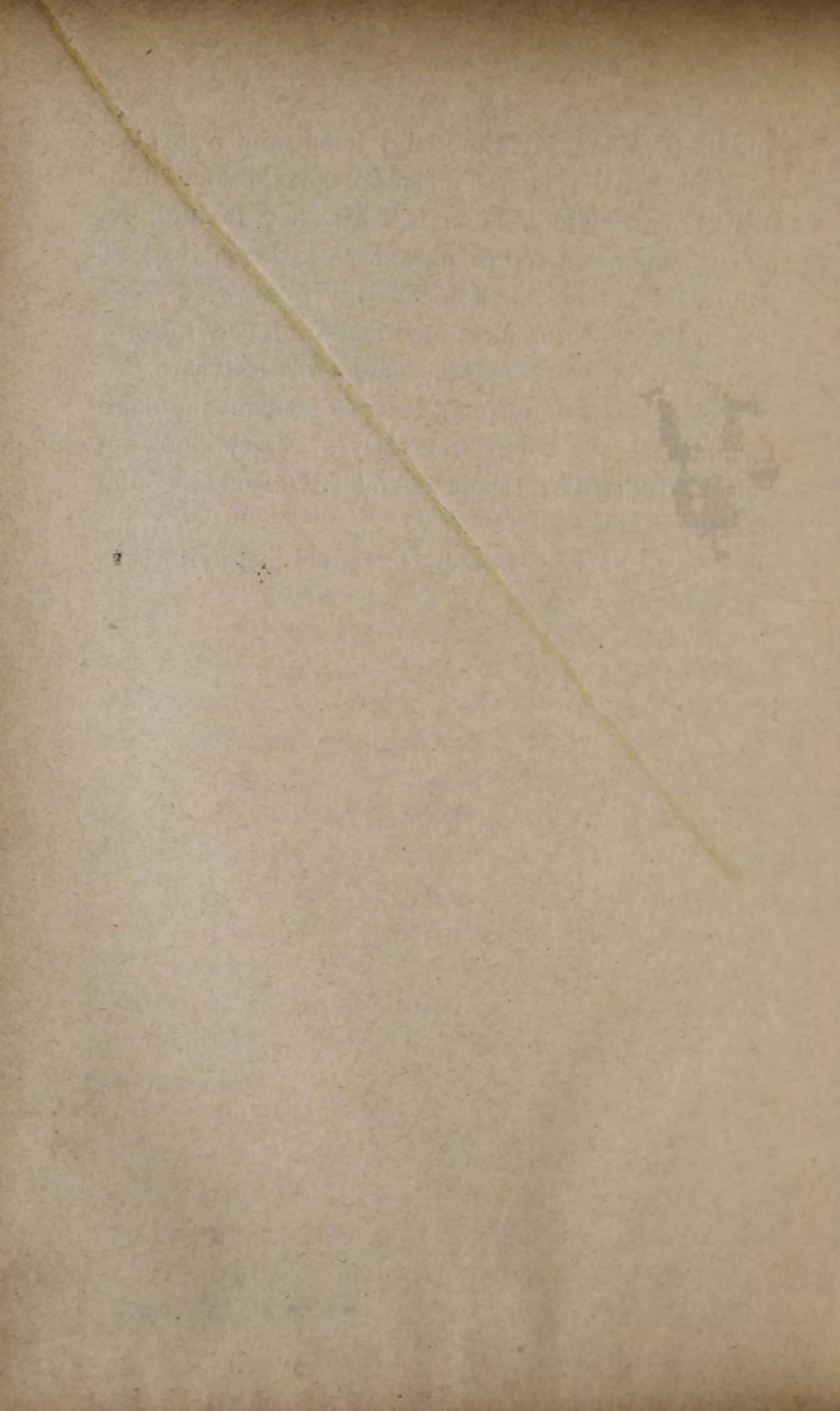
A Szent István koronája alatt közös kapcsolatba jutott különböző népek között szervezetbeli ereje és értelmi önállósága folytán a vezető szerep ezer éve immár népünknek lett természet-szerű hivatása. E hegemoniát — természetesen a nemzet egyeteme közös java érdekében — fentartani szent kötelme

marad továbbra is fajunk úgy jelen mint a jövőben végtelen sorozatban egymásután következő minden generációjának. Fenn is fogja azt tartani, ha fiaiban meglesz az erős akarat és kitartás testi és szellemi tehetségeiknek lehető kiképzésére és tökéletesítésére és ezek által egy önálló intenzív magyar kultúra folytonos fenmaradásának biztosítására.

A jelen generációnak testi és szellemi munkára termett tagjainak egy tekintélyes részét önök alkotják. Teljesítsék tehát fenkölt hivatásuknak magasztos kötelességeit!

Az 1894/95-dik tanévet ezennel megnyitottnak nyilvánítom.

BESZÉD

MELYET

AZ 1894—95. EGYETEMI TANÉVNEK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSOKOR

1894. ÉVI SZEPTEMBER 16-ÁN

A KIR. MAGY. TUD.-EGYETEM IFJUSÁGÁHOZ

INTÉZETT

AZ EGYETEMI IFJUSÁG TESTI ÉS SZELLEMI ÉLETRENDJÉNEK
BIOLOGIAI ALAPJAIRÓL

Dr. HÖGYES ENDRE,

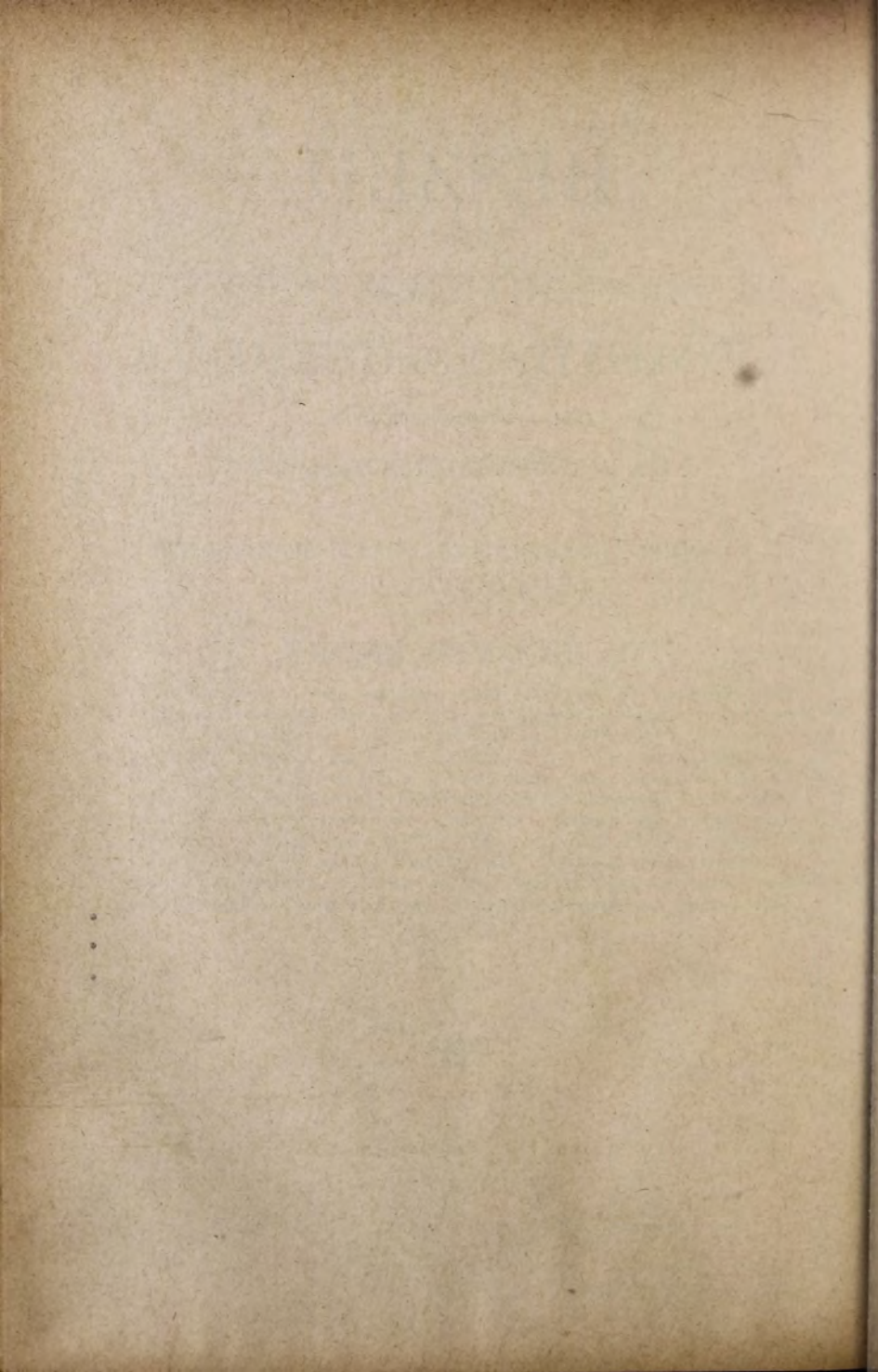
ORVOS-SEBÉSZDOCTOR, AZ ÁLTALÁNOS ÉS KISÉRLETI KÓR- ÉS GYÓGYTAN NY. R. TANÁRA, AZ ÁLTALÁNOS KÓR- ÉS GYÓGYTANI ÉS A BUDAPESTI PASTEUR-INTÉZET IGAZGATÓJA, A KOLOZSVÁRI K. M. TUD. EGYETEMEN AZ ÁLTALÁNOS KÓR-, GYÓGY- ÉS GYÓGYSZERTAN VOLT NY. R. TANÁRA ÉS ORVOSI KARÁNAK KÉT IZBEN DECÁNJA ÉS HÁROM IZBEN PRODECÁNJA, A M. TUD. AKADÉMIA RENDES TAGJA, AZ ORSZÁGOS KÖZEGÉSZSÉGI TANÁCS RENDES, A BUDAPESTI KIR. ORVOS-EGYLET VÁLASZTMÁNYI ÉS ALAPÍTÓ, A KIR. TERM. TUD. TÁRSULAT PÁRTOLÓ TAGJA ÉS ALELNÖKE, AZ ERDÉLYI MUZEUM-EGYLET RENDES TAGJA ÉS ORVOS-TERMÉSZET-TUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLYÁNAK TISZTELETBELI ELNÖKE, A MAGYAR ORVOSI KÖNYVKIADÓ TÁRSULAT ALAPÍTÓ TAGJA ÉS ELNÖKE, AZ ORSZÁGOS KÖZEGÉSZSÉGI EGYLET VÁLASZTMÁNYI TAGJA, AZ ORVOSI HETILAP SZERKESZTŐJE ÉS TULAJDONOSA.

BUDAPEST,

NYOMATOTT A MAGY. KIR. TUD.-EGYETEMI KÖNYVNYOMDÁBAN.

1894.

*Az egyetemi ifjúság testi és szellemi életrendjének
biológiai alapjairól.*

Uraim! Tisztelt egyetemi polgárok!

Üdvözlöm önöket, mint dékánja egyetemünk orvosi karának, melynek kebeléből jelölte ki a közbizalom alma materünk számára e tanév folyamára a rektor magnifikust.

Üdvözlöm mindenekelőtt egyetemünk újonnan jött polgárait, kik mostan lépnek be először tantermeinkbe, intézeteinkbe, klinikáinkba. némelyek és többen, hogy megkezdjék, mások és kevesebben, hogy folytassák más egyetemeken elkezdett szakbeli és egyetemes tudományos kiképezteségüket.

Üdvözlöm továbbá az egyetem régebben bekebelezett növendékeit, kik újra és ismételve eljöttek hozzánk, hogy tovább merítsenek azon tudományos ismeretek forrásaiból, melyeknek éltető és üdítő hatását már megízlelték, melyeket számukra alma materünk a törvényhozás, a király és a közoktatásügyi kormányzat segítségével továbbra is készségesen nyitva tart.

Uraim! Mióta az a szokás életbe lépett, hogy az egyetemi tanévet megnyitó díszülésen a rektori dékán — úgy mint én teszem — üdvözli az új tanév folyamára bekebelezett és beiratkozott hall-

gatókat, innen e szószékről sok és bölcs beszédek hangzottak el, melyek sok és jó tanácsokat nyújtottak az ifjúságnak a legkülönbözőbb szempontokból arra nézve, hogy mi módon foghatja fel hivatását és mi módon futhatja meg legsikeresebben egyetemi pályáját.

Megtalálják részletesen egyetemünk aktáiban, a mit én itt csak röviden kívánok ismételni, hogy mi vár itt reájok és mit kell tenniök, a kik ide jöttek egyetemünkre, a magyar tudományos kultúra ezen serényen és szakadatlanul működő nagy munka- és iparcsarnokába, hol minden egyes tanszék — hogy képből szóljak — megannyi műhely, mely mellett a tanár mint saját tudományágának legavatottabb mestere feltűrt ingujjakkal, feszült karizmokkal és feszült elmével folytonosan serény munkában van és keze alól egymásután bocsátja ki a mások vagy a munkálkodás hevében saját agyában támadt, de mindenesetre az ő saját esze tüzeiben megtisztult tudományos ismereteket és eszméket, melyeknek alakításában rajta látszik a mester keze nyoma, előtűntetésében pedig eszejárásának sajátos zománca. A különböző tudományos eszmék és ismeretek e tisztogató és életrekeltő műhelyeiben a mestert segédei és gyakornokai veszik körül, kik már többé-kevésbé beleélték magukat mesterüknek tudományába; ellesték, sőt elsajátították annak gondolatirányát és maguk is folyton próbálkoznak az önálló alkotás saját ügyességét és saját teremtő erőt igénylő foglalkozásával.

Őnök a szaktudományok e műhelyeibe mint tanítványok lépnek be, kiválogatva azok közül sza-

bad akaratjuk és elhatározásuk szerint azokat, a melyekbe hajlamuk és választott életpályairányuk vezetik.

Tapasztalni fogják, a kik már beléptek tapasztalták, hogy a tudomány e műhelyeiben a szabad gondolkodás és szabad meggyőződés-szerzés uralkodik. A mester olyan módon, olyan megokolással terjeszti önök elé tudományos tételeit, a hogyan ő jónak látja, az önök teljes szabadságára van hagyva, vajjon a felhozott megokolások alapján elhigyjék-e azt, a mit mond, annyira, hogy öntudatos meggyőződést szerezzenek a felállított tételek való igazságáról, avagy netán támadó kétségeiket egyéb források alapján erősítsék meg, vagy oszlassák el.

A szabad tanítás és szabad tanulás e rendszere kétségtelenül fáradtságosabb, mint a dogmatikus tanítás és tanulás, a miben eddigelé az alsó és középiskolákban nagyrészt részesültek. A mesternek ugyancsak rajta kell lenni, hogy a tudományos igazságok közlése alkalmával azokat úgy tudja előterjeszteni, hogy az előterjesztés folyamán tételei való igazságáról ugyanaz a tudományos meggyőződés támadjon hallgatóiban, a mely arról ő benne él. A tanulónak ugyancsak résen kell lenni elméje felfogó, megokoló, bíráló képességeinek egész összességével, hogy tisztán álljon öntudatában a bebizonyított tudományos tétel való igazsága. De csak az ilyen értelemben vezetett tanítás és tanulás juttatja el a tanulót az egyes tudományok szellemében való önálló és szigorúan fegyelmezett gondolkodóképesség elsajátításához, a mely fő-főfeladata a jól felfogott egyetemi oktatásnak és tanulásnak.

Ez az, a mit önöknek az egyes szaktárgyakkal való foglalkozásaikban elsajátítaniok kell és el is fogják azt sajátítani, ha az előadásokat folytonos figyelemmel kísérik, az előadottakat odahaza jegyzeteik alapján átgondolják és írásba foglalják, az egyes tárgyak tanulásába elmélyedve, későbbben annak egyes részleteit részint az előadás, részint egyéb tudományos források (tankönyvek, folyóiratok stb.) segítségével önállóan kidolgozni megkísérik.

A tudományos gondolkodás önállóságát nagyban fogja elősegíteni, ha tanulmányaik előhaladottabb szakában valamely még megoldatlan tudományos kérdésnek önálló megfejtésével foglalkoznak. Alkalmat nyújtanak erre az egyetemi pályadíjtelek. Ezt önök közül tanfolyamuk alatt csak egyesek, a tehetségesebbek tehetik. Erre már a tantárgynak és a buvárló módszereknek behatóbb ismerete és sok idő szükséges és ennek folytán az átlagos tanuló arra valamennyi nem vállalkozhatik.

A szakbeli kiképzetés legmagasabb fokát természetesen legjobban úgy fogják elérni, ha valamely tanszék mellett mint gyakornokok vagy mint segéddek fognak működni, midőn hivatásszerűleg foglalkozva az illető tárgygyal, a mester mellett részletebben merülnek el választott külön szakmájuknak tudományos művelésében. Ehhez természetesen szintén kevesen és tanfolyamuk vége felé vagy azután juthatnak el és többnyire olyanok, kik az illető szakmában magok is mesterek szándékoznak lenni.

Az államnak, a társadalomnak hitoktatókra, jogtudókra, orvosokra, tanárookra van szüksége. Ez életpályákra a szakembereket az egyetem neveli.

A gyakorlati élet e szükséglete, továbbá az egyes tudományágak folytonosan növekedő fejlődése hozzák magukkal azt, hogy a tudomány-egyetem egyes szakai rokonságuk és összetartozandóságuk szerint külön egyes csoportokban vannak összefoglalva és magok az egyetemre beiratkozott hallgatók egyetemünk mostani berendezése szerint hit-, jog-, orvosi és bölcsészeti tanulóokra oszlanak fel.

Önök bizonyára tisztában vannak azzal, hogy mai nap az egyes tudományok óriás fejlettsége miatt egy ember elméje, bármilyen hatalmas legyen is, mind a négy kar tárgyainak tanulását fel nem ölelheti. Sőt tapasztalni fogják, hogy az egyes életpályák szerint csoportosított szaktárgyak egyenként is oly terjedelmesek, hogy tanfolyamuk alatt azokba is egy bizonyos mélységnél tovább be nem hatolhatnak. A polihistoriáknak az a kora, midőn az egyetemi tanuló sorba vette volt az egyetemek egyes karainak tárgyait és egymásután megszerezte a hit-, jog-, orvos- és bölcsészeti-doktori fokozatokat, mai nap már teljesen elmúlt. A ki ma ezt cselekedné, csak kuriositás számba menne.

Concentráltniok kell azért majdnem összes törekvésüket saját szakmabeli tárgyaik megtanulására azon fokig legalább, hogy azoknak szellemében önállóan gondolkodni tudjanak, a mely képesség elsajátítása alkalmassá fogja tenni önöket arra, hogy az egyes tudományágak fejlődését figyelemmel és érdeklődéssel kísérhessék akkor is, midőn majd elhagyják az egyetemet és a gyakorlati élet egyik vagy másik pályáján működendének.

Habár a szakbeli kiképzés tanfolyamuk alatt

idejüknek javarészt igénybe is fogja venni, időt kell szakítaniok és fel kell használniok a kedvező alkalmat arra, hogy legalább általános tájékozódást szerezzenek a szakmájukon kívül eső egyéb szakokban is. A társadalom és közélet szükségletei hivatás- és hatáskörükben minduntalan érintkezésben tartják azon főbb életpályákat, melyekre itt az egyetemen magokat kiképzik: érdeklődniök kell azért egymás ismeretkőre és tudománya iránt; a jogásznak szüksége van különben is sok esetekben orvosi, viszont az orvosnak jogi belátásra, tájékozódással kell birni bizonyos mértékben a jogi és orvosi tudományok egynémelyikében a jó lelkésznek és jó tanárnak is, valamennyinek érdeklődnie kell továbbá némely az egyetemes műveltséghez tartozó bölcsészeti tárgyak iránt, mint a milyen a művelődéstörténelem, különböző nyelvek és irodalmak stb.

Nem szabad elhanyagolni a szakbeli kiképzés mellett kedélyéletök kultuszát sem. A szép, jó, nagy, nemes és fenkölt eszményekért való lelkesülést, mely ifjú lelkületöknek különben is alap-jellemvonását képezi, fenn kell tartaniok és ápolniok szívükben és ezt fenn is tarthatják, ha üres óráikban olvassák a költészet remekeit, alkalomadtán elmerülnek a festészet, szobrászat műremekeinek szemléletében, megtekintik a nevezetesebb színházi és operai előadásokat, sőt nem hanyagolják a hit kultuszát sem, ki-ki a maga hitét mint kultuszát az ismereteink határain túl eső világ különféle formákban bölcselkedő költészetének, a melyben időnként való elmélyedés meg fogja önöket óvni attól, hogy elért

eredményeikben elbizakodottak ne legyenek, balsorsukban pedig el ne csüggedjenek.

Szellemi és kedélyi életök ilyenmő kiművelése mellett nem szabad elfelejtkezniök *testi nevelésükről* sem. Nem röpke szólam, hanem mély és megdönt-hetetlen tapasztalaton alapuló igazság rejlik abban a mondásban, hogy ép testben ép lélek lakik. Szellemi világunk életfolyamatai szoros kapcsolatban állanak testi világunk életfolyamataival. Izmainkat, szöveteinket, melyek testünket mozgatják; érzeinket, melyeknek segélyével a körülöttünk lefolyó eseményekről tudomást szerezünk, ugyanazon vér táplálja és teszi működésképpé, mint agyvelőnk, melynek szövényeiben terem annak éber állapotában a megérzés, észrevétel, az észrevett külvilági események emlékezete, a gondolat, a gondolatok kapcsolatba jövedele, az ítélet, az akarat, a saját magunk és környezetünkről való tudalom, egyszóval: lelkünk minden működése. Miként agyvelőnk a belőle kiinduló idegszálakon át szakadatlanul befolyást gyakorol testünk valamennyi szerveire akár látszólagos nyugalomban, akár észrevehető működésben vannak azok: viszont testünk valamennyi szövete, de különösen testünk izomzata — mely különben is több mint felét teszi ki az összes testi szöveteknek — visszahatnak idegrendszerünk és agyvelőnk mindenkori állapotára.

Abban a korban, melyben önöknek túlnyomó része egyetemi pályafutását járja, szervezetük valamennyi szerve kifejlődésének teljessége, a zenith felé közeledik. Csontrendszerük, izomzatuk, tüdejük, szívük és vérkeringésük a növekvés maximumának

utolsó éveiben van. Hasonlóképen van ez agyvelejünkkel és idegrendszerünkkel is. Testi és lelki életünk fejlődéstörténetében kétségenkívül ez az az időszak, melyben leginkább kell ügyelni arra, hogy szervezetük e különböző organumai és azoknak munkaképességük fejlődésükben lehetőleg arányos befejezést nyerjenek.

Vajjon lehetséges-e az arányos kifejlődést szántszándékosan vezetni és mi módon? Feleletet ad reá az elmélet és a tapasztalat; a hygiene, a biologia és kórtan. Lehetséges! helyesen vezetett testi és szellemi életrend segedelmével.

Megkísértem a testi és szellemi helyes életrend biológiai alapelveit közérthetőleg megismertetni önmagammal. Talán hasznát fogják venni mint életünk e korszakában már, sajátmaguknak önnön nevelői. Kérem kísérjék, a mit mondok, figyelemmel.

Három nagy *biológiai* alapelv az, a mely szerint helyesen berendezhetik testi és szellemi életrendjüket.

Az *első* ezek közül a *változó cselekvés és kinyugvás szükségességének alapelve*. A cselekvést kinyugvásnak, a nyugalmat ismét cselekvésnek kell követni szakadatlan egymásutánban, a míg az ember él. Egész szervezetünk, valamint annak egyes szervei csak úgy maradnak élet- és cselekvőképességben, ha a két élettani állapot szakadatlanul változtatja egymást. Nagyban és egészben az ébrenlét állapota a cselekvés, az alvás állapota a nyugalom ideje. A cselekvő ébrenlét és a megnyugtató álmó ritmikus egymásutánjában telik el egész életünk; ép és egészséges viszonyok között e két állapotnak mindig kellő arányosságban kell lenni egymással.

A mi az éberlét és alvás az egész szervezetre, az a cselekvés és kinyugvás a szervezet egyes részeire; az életképesség és kellő munkabírás csak úgy marad fenn ezekben, ha ama két állapot kellő arányban következik rájuk nézve egymásután.

Az olyan testrészek, a melyek nem működnek vagy tétlenségre vannak kárhozthatva, elsatnyulnak; szöveteikben megfogyatkoznak; erejük, munkaképességük lassanként elvész és hovatovább haszontalanná változnak a szervezet háztartásában. Legszembeszökőbb példáját látjuk ennek a gutaütött emberek izomzatában. A szélütött ember bénult karja és lába tétlenségre van kárhozthatva, mert izmait akarata szerint nem mozgathatja, mivel a kórfolyamat, mely a bajt előidézte, megszakította az idegösszeköttetést az akarat székhelye, az agyvelő és izom között. S mi lesz e kényszerített nyugalomnak a következménye? A megbénult kar és láb egy idő múlva elkezde soványodni, izomzatának térfogata megcsökken; ha az ilyen gutaütött ember izomzatát halála után nagyító alatt megvizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy az izmokat alkotó egyes rostok meg vannak vékonyodva és bennük apró zsírcseppek mutatkoznak; a kórtani műnyelv e folyamatot zsíros elsatnyulásnak nevezi. Ha az orvos gondoskodik arról, hogy a megbénult izmot elektromosság segédelmével napról-napra többszörös összehúzóadásba hozza — ha idejekorán lát a dologhoz — az izomrostok ezen degenerációjának és az egész kéz vagy láb lesoványodásának elejét veheti. A cselekvéstelenség tehát halála, a mesterséges cselekvésbehozás tehát életmentője az izomzatnak.

Az élettan és kórtan számtalan egyéb példája bizonyítja, hogy így van ez egyéb szervekkel, de így van magával az agyvelővel, illetőleg annak egyes részleteivel is. Az olyan szerencsétlen emberek agyvelejében, például kik hosszú ideig vakságban szenvednek és így szemük működésképtelenségre van kárhozottatva, haláluk után azon részeket, melyekben a látóideg agybeli rostjai szétterülnek, az ú. n. látó-spherákat elsorvadva találjuk.

A folytonos nyugalom és tétlenség tehát egyenértékű a szövetek és szervek halálával.

De a cselekvés szakadatlan folytonossága szintén káros a test egyes részeinek életére. A physiologia tanítja, hogy ha valamely élő izmot mesterségesen tartós összehúzódásba, ú. n. tetanusba hozunk, az egy idő múlva elveszti összehúzódó képességét és chemiai összetételében is változást szenved. Athletáknak, akrobatáknak szíve, mely a folytonos erőlködések miatt előbb megnagyobbodik, később elzsírosodik és működésképtelen lesz. A túlságosan használt mirigyek elsorvadnak. Hogy a túlságos szellemi erőltetés szintén káros az agyvelő működésére, mutatják azon nagyszámú ú. n. neurastheniás egyének, kiknél az agyvelő cselekvő-képesség elgyengülését rendszeren valamely egy irányban kifejtett túlságos erőltető szellemi munkásságra lehet visszavezetni.

Levonhatják tehát a mondottakból a kellő következtetéseket testi és szellemi munkálkodásuk egyetemes berendezésére. Nem szabad tétlenségben elhanyagolni sem izmaikat, sem idegrendszerüket, illetőleg agyvelejüket. Izmaikat, agyvelejüket időnként foglalkoztatni, cselekvésre kényszeríteniök kell,

hogy sem az egyik, sem a másik satnya ne maradjon; viszont nem szabad azokat túlságos és mértékenfelül tartós erőfeszítésre kényszeríteni, mivel ennek kora kimerülés és egyéb káros utóhatása lenne testi és lelki cselekvő-képességükre.

Izmaik és agyuk működésében tehát kellő nyugalom váltogassa a kellő cselekvést.

Arra, hogy miben álljon a kellő cselekvés és megfelelő kinyugvás, két másik fontos biológiai alapelv mutatja meg az utat. Az egyiket talán *a kellő begyakorlás*, — a másikat *a kellő munkafelosztás biológiai lehetősége alapelvének* lehetne helyesen elnevezni. Foglalkozzunk előbb az egyikkel!

Szervezetünk egyes szerveinek természetadta cselekvő-képessége gyakorlás által tökéletesíthető. Mi a gyakorlás? Ugyanazon cselekvés ismétlése több ízben egymásután azon célból, hogy maga a cselekvés későbbben jobban sikerüljön. A cselekvések ismétlése alkalmával nemcsak azt tapasztaljuk, hogy azok könnyebben jönnek létre, hanem azt is, hogy a cselekvés energiája is fokozódik. E fokozódás azonban egy bizonyos fokon túl nem emelkedhetik.

A begyakorlás e biológiai lehetőségének törvényén alapul összes testi és értelmi nevelésünk. Nem felesleges azért, hogy annak a legfőbb biológiai tapasztalati tényeivel közelebbről megismerkedjenek.

Legkézzelfoghatóbban lehet belátást szerezni a begyakorlás következményeiről szintén az *izmokon*, melyeknek megismerése már csak azért is fontos, mert mint említve volt, izmaink tömege olyan nagy, hogy súlya többet tesz ki testsúlyunk felénél. Mit tapasztalunk izmainknak begyakorlásánál? ha vivünk,

lovagolunk, hegyet mászunk vagy akármely erősebb izommozgást ismételve végezzük? Azt, hogy a bizonyos célból végezett izommozgások kezdetben mindig bizonyos fokú erőlködéssel járnak, akarattunknak bizonyos fokú erőfeszítésre van szükség, hogy azt megtehessek. Ha az első gyakorlatokat elvégeztük, a működésben volt izmok, ha megnyomjuk, fájnak. Ismételt gyakorlatok alkalmával mindig kevesebb-kevesebb erőfeszítésre van szükség, hogy ugyanazon cél eléréjéig mint előbb, érezzük, hogy izmaink erősödnek, tényleg nagyobb súlyt tudunk azokkal emelni, erősebb vágásokat mérni vagy felfogni; egy idő múlva már az utófájdalom sem mutatkozik. Ez idő az, midőn az izomerősödés egészben vége eléri maximumát. Mi történik magában az izomban? Azt tapasztaljuk, hogy a megfelelő izmok táján karunk-lábunk meg van vastagodva és maguk az izmok feszesek lesznek, mintha mindig összehúzódásuk maximumán lennének. Ha ilyenkor megmérhetnők az izom súlyát, azt tapasztalnánk, hogy annak súlya eredeti súlyához képest megnagyobbodott. Mikroskoppal való vizsgálatok tanúsítják, hogy az ilyen begyakorolt izmok ú. n. elemi vagy alkotó rostszálai megvastagodnak és erőteljesebbek lesznek. Magában a gyakorlás által megvastagodott izomban élénkebb a vérkeringés, élénkebb és oxydatio. Mindezen tények csaknem mindenki előtt ismeretesek. Azt is tudjuk továbbá, hogy az így megerősödött izom erős marad sokáig, még ha nem gyakoroljuk is, később azonban ismét veszít erejéből, de új begyakorlás alkalmával gyorsabban és könnyebben éri el előbbi erejét. Mindezekből

pedig mi következik? az, hogy izmainknak természetadta erejét begyakorlás által növelni, tehát szervezetünk ezen apparatusát *tökéletesíteni* vagyunk képesek. Hogy milyen tökélyre lehet vinni begyakorlás által az egyszerűbb és bonyolódottabb izomműködések, különösen tapasztalhatjuk az akrobaták, erőművészek sokszor valóban bámulatos egyensúlyi és erőmutatványainál.

Izmaink begyakorlásánál azonban nemcsak magában az izomban keletkeznek olyan változások, a melyek e szervünk cselekvő képességét megnövelik. Minden izmunkhoz az agy és gerinczagy ú. n. szürke részleteinek dúcsejtjeiből idegszálak vezetnek. Ezeken megy az akarat impulsusa szándékos mozgásaink alkalmával azokhoz, mire azok azután a kívánt összehuzódásba jönnek. Minden szándékolt mozgásnál ezenkívül szerepet visz még látásunk, továbbá megítélő képességünk, melyeknek idegapparatusai agyvelőnkben foglalnak helyet. Így az izomgyakorlatoknál nemcsak izmainkat, hanem *idegrendszerünknek, agyunknak azon részét is gyakoroljuk*, a melyek e complicált mozgások mechanismusában részt vesznek. Ezekből is kitűnik a tornázás és a különböző testgyakorlatoknak (vivás, lovaglás, uszás, csolnakázás, korcsolyázás, hegymászás stb.) nagy jelentősége; nemcsak az által hatnak azok jótékonyan, hogy az izmokat erősítik, a vér forgását úgy magában az izmokban, valamint az egész testben megelevenítik és valamennyi szövetben a testnek az anyagcseréjét fokozzák; hanem azáltal is, hogy az idegrendszer bizonyos és jó nagy részének cselekvő képességét is gyarapítják. Kétségenkívül tökéletesítő

befolyást gyakorolnak azok az akaraterő, sok tekintetben az agy megfigyelő és combináló, mindenestre pedig az agy és gerinczagy izombeidegző és mindezek által az egész szervezet kitartó képességére.

Minden erőteljesebb izomgymnastika tehát gymnastikája egyszersmind az idegrendszernek is, különösen pedig az abban levő idegdúcsejtek egy nagy részének, melyek az agy és gerinczagy ú. n. szürke részében foglalnak helyet, a melyekhez viszik a külvilág érzékszerveinkre történő behatásait az ú. n. érző idegszálak és a melyektől indulnak ki az egyes testizmokhoz az ú. n. mozgató idegszálak, a melyeken megy azokhoz az akarat impulsusa a szándékos mozgások alkalmával. Szintén a dúcsejtek azok, a melyek áteszik az érző idegszálakon jövő impulsusokat a mozgató idegszálakra, a nélkül, hogy azokat az öntudat székhelyéhez is eljuttatnák, a mely módon állanak elő az ú. n. szándéktalan vagy öntudatlan reflexmozgások, a milyen pl. a szempillák becsukása, ha hirtelen erős fénysugár esik szemünkbe.

Még szembeötlőbben játszik szerepet az *idegrendszer gymnastikája* a különböző kisebb-nagyobb fajta kézügyességek elsajátítása és betanulásában. Egy zongora- vagy hegedű-művész kar- és kézizomzatának egyes részei erőkifejtő képességük maximumáik vannak ugyan begyakorolva: virtuositásuk azonban mégis főképen agyuk, gerinczagyuk dúcsejtjeinek begyakorlásában leli alapját. Hasonlókép áll a dolog egyéb kézügyességekkel is: az asztalos, lakatos, órás, a bonczoló és operáló kísér-

letező orvos technikai kézügyessége, az idegrendszer különböző helyein levő nagyobb részint már világra hozott idegszál- és idegdúc-kapcsolatoknak begyakorlásán alapul, mely, ha egyszer megtörtént, az egész complicált izomművelet, mihelyt azt megindítja az ember, automaticæ az öntudat közbejárása nélkül könnyedén és szabatosan mechanice leperog, mint egy zenélő óra lejátsza a maga zenedarabját, ha a megfelelő akadályvető csapat kihúzzuk. Az írás, rajzolás, az éneklés, a beszélés és szónoklás ügyességének megtanulása is az agy, gerinczagy egyes és bizonyos meghatározott részein levő idegdúcsejtek és az ezeknek megfelelő idegszál- és izomösszeköttetések begyakorlásán alapszik. Jellemző ez ügyességek elsajátítása folyamán az, hogy a begyakorlás elején az egyes izomműveletek végzésére az akarat erőfeszítése szükséges, később pedig az akarat minden megerőltetése nélkül könnyedén folynak azok és a legbonyolódottabb izomműködések teljesen hasonlókká lesznek az egyszerű reflexmozgásokhoz, a milyen például a fentebb már említett akaratlan szembehunyás, ha egy porszem esik szemünkbe.

Az agyvelő magasabb jelentőségű ú. n. szellemi vagy lelki tehetségeire szintén érvényes a szóban forgó biológiai nagy alapelv. Azoknak cselekvő képességét is lehet tökéletesíteni kisebb-nagyobb mértékben egy bizonyos természetadta maximumig a begyakorlás különböző fokozatai által. E begyakorlás az alapja összes szellemi kulturánknak. E begyakorlással foglalkoznak önök is egész egyetemi pályafutásuk alatt. Engedjék meg azért, hogy

az ide vonatkozó tapasztalati tényekből is fel-
említsek egyet-mást a nevezetesebbek közül.

Agyvelőnk a cselekvése által feldolgozandó anyagot végelemzetben mindig a külső világból kapja és pedig érzékszerveinek a segedelmével. Látás és hallás, a szem és a fül: ez a két főérzék az, a melyen keresztül jut agyvelőnk tudomására mind az, a mi körülöttünk történik és a mi történt, akár úgy, hogy az aktualiter körülöttünk lefolyó eseményeket momentan látjuk és halljuk, avagy úgy, hogy elmúlt történeteket olvasunk és elbeszélni hallunk; ez utakon nemcsak egyes természeti tünetményeket, a fény és hang végtelen változatosságú fűneményeit veszszük észre, hanem egész gondolat- és fogalomvilág támad agyunkban, másoknak gondolat- és fogalomvilága, melyet azok vagy leirtak vagy előadtak, melyekben többeknek, nemzedékeknek, nagyobb korszakoknak tapasztalata és gondolatvilága lehet lefektetve. A tapintás, megízlelés és megszagolás alsóbb jelentőségű érzékek, melyek inkább egyes természeti jelenségek észre-
vevésére valók, noha ezek működésére is megfelelő gondolatsorozat indulhat meg az agyvelőben.

Minden érzékek begyakorolhatók, cselekvő képességük a begyakorlás által egy bizonyos természetadta maximumig fokozható. Mindenki tudja, hogy a fül meghalló képességét mennyire lehet élesíteni: egy karnagy például zenekarának hangzűr-zavarából szabatosan képes minden egyes hangszerének hangját jól megkülönböztetni, és ha az hibát ejtett, azonnal a kellő figyelmeztetést megadni. A szemnek látó és megkülönböztető képes-

ségét is rendkívül tökéletesíti a begyakorlás. A hortobágyi juhász, ki egész sereg juhnyájából, melyben a laikus gyakorlatlan szeme csak juhot juh mellett lát és egyik állatot nem tudja megkülönböztetni a másiktól, első tekintetre meg tudja mondani azt, hogy melyik állatnak ki a gazdája. Szemének e megkülönböztető képességét ő szintén úgy begyakorlás által szerzi meg, mint a mikroszkopozó, ki, midőn először tekint be műszerébe, csak egy érthetetlen zavaros képet vesz észre és csak begyakorlás után tudja látni annak részleteit, melyből az ismereteknek és a tudásnak a közönséges látás határán túl eső egész nagy egyetemét alkotja magának. Ki ne ismerné a chemikusnak vagy a pharmacologusnak szag- és íz- megkülönböztető finom képességeit, melyeknek segedelmével egész sereg chemiai testet és gyógyszer tud megkülönböztetni egymástól, melyek között a gyakorlatlan laikus e tekintetben semmi eltérést sem tud felfedezni.

Az érzékszervek begyakorlásával is úgy van azonban a dolog, mint az izomgyakorlatokkal. A szemnek, fülnek, orrnak, nyelvnek, tapintó szervnek gymnastikája egyszersmind az agyvelő gymnastikája is. Minden érzékszerv sajátzerű apparatusából idegszálak özöne megy az agyvelőbe és özönével lép ott összeköttetésbe az agy szürke kérgében levő dúcsejteknek. Az érzékszervekkel való finom megkülönböztető képesség begyakorlása tulajdonképen ezen dúcsejtek cselekvő képességének a begyakorlása.

Minden külvilági behatás, mely az érzékszervek idegszálain, az agyvelő dúcsejtjeihez jutott, nyomokat hagy azokban maga után, az emlékezetnek

képeit, melyet ítéletünk összehasonlít azután egy későbbben jövő benyomással, és megállapítja, van-e különbség az új és régi benyomás között. A dúcsejtekben keletkező különféle emlékezeti képek a dúcsejteket egymással összekapcsoló asszociáló idegszálak segédelmével viszonyba lépnek egymással; ezekből épülnek fel a gondolatok, fogalmak, eszmék, lelki világunk alapkövei, melyeket agyvelőnk éber állapotában öntudatának összehasonlító, megokoló képességével ismeretekké alakít és így átülteti a kívülünk levő makrokosmos eseményeit saját sejt-szövevényeink mikrokosmosába.

Ezen különféle szellemi cselekvések gyakorlás által egy bizonyos természetadta határig szintén tökéletesíthetők. Köztudomású dolog, hogy az *emlékező tehetséget* mennyire lehet tökéletesíteni. Du Bois-Reymond említi, hogy *Brown Róbert botanikus* 25,000 különböző növényfaj nevét tudta emlékezetben tartani, *Kunth* botanikus pedig csak 20,000-nek; midőn többet akart megtanulni, az alatt körülbelül annyit felejtett el a régiékből, a mennyit az újakból megtanult. Ki-ki azon körben bírja fejleszteni emlékező tehetségét legjobban, a melyben foglalkozik; a rajzolni tudó az alakokat, a zenével foglalkozó a zenedarabokat, a sakkjátékos a sakkproblemákat, a matematikus az egyes formulákat, a philologus a beszédalakokat és nevezetes mondásokat tudja megtartani leginkább emlékezetében; egyes hadvezérek, magasrendű egyének, kiknek szemei előtt sok ember vonul el, néha bámulatosan tudnak visszaemlékezni az arcokra. Egyes egyéneket, kiket egyszer láttak életükben, még évek mulva is felismernek.

A magasabb szellemi és értelmi cselekvés egyes módjait, a megfigyelő, egybevető, gondolkodó, okadatoló, buvárkodó képességet, valamennyit szintén be lehet gyakorolni és begyakorlás útján tökéletesíteni. Egy természeti tűnemény pontos megfigyelése után a másiké már könnyebben megy. Egy sakktalány sikeres megoldása vagy egy önálló tudományos kérdés kidolgozása után egy második sakktalány vagy egy második tudományos kérdés megfejtése kevesebb fáradsággal sikerül. Szintén úgy van a tudomány új problémáinak felvetésével és megfejtésével is; ismételt buvárkodás által a tudományos buvárkodó képesség is fokozódik.

Még a kedélyélet világában is érvényesül a begyakorlás tökéletesítő hatása. A költő, a művész inspirációinak alkotásai sem a pillanatok szüleményei, nekik is bele kell melegedni és ismételve belemelegedni munkájukba, hogy képzeletüknek, eszményeiknek a költeményekben, festményekben, szobraikban, zeneszerzeményekben a kellő alakot és kifejezést megadhassák.

Noha a modern anatomia és physiologia bámulatos haladást tett az agyvelő finomabb szerkezetének ismeretében és már sok szellemi működésnek idegmechanismusát kikutatta, még távol állunk attól, hogy értelmi cselekvéseink valamennyi mechanismusát ismerjük. Tökéletlenül ismerjük még továbbá azon physikai és chemiai folyamatokat, melyek testi és lelki cselekvéseink alkalmával izmainkban és agyunk idegsejteiben véghezmennek; így homályos még belátásunk a cselekvések létrejöttének, valamint azok tökéletesedésének lényegébe.

Maga a tapasztalat: tény azonban bizonyos, hogy az ember begyakorlás által önönmagát tökéletesítheti. Izmaikt erősebbekké, kitartóbbakká, tagjait hajlékonyabbá, érzékszerveit élesebbekké változtathatja; szellemi tehetségeinek, értelmi felfogásának energiáját megnövelheti; szintén bizonyos másfelől az is, hogy a gyakorlás elhanyagolása mindezen tehetségeknek paragon maradását, csökkenését, sőt esetleg teljes elromlását idézi elő.

Levonhatják tehát önök a mondottakból testi és szellemi élettrendjükre a tanulságokat.

Természetadta testi és lelki tehetségeiket rendszeres begyakorlás által kell tökéletesíteniök; módszeres gyakorlat alá kell vetniök izmaikat, érzékszerveiket, megfigyelő, emlékező, combináló, ítélő tehetségeiket; kitartó gyakorlás által elérhetik, hogy mindezen tehetségeik természetadta határok között a cselekvő képesség maximumát elérhetik.

Alig szükséges mondani a fentebbiek után, hogy a testgyakorlás minden életpályán levő egyetemi ifjúnak általános egészségi szempontokból egyaránt szükséges. Lényegében véve majdnem egyre megy, a testgyakorlás bármely módját választják ki e célból; válaszsza ki-ki, a mihez hozzá jut, tegyen nagy sétákat a szabadban a helyett, hogy a romlott levegőjű kávéházakban üljön, másszon hegyeket, usszon, lovagoljon, vívjon, tornázzon.

Az értelmi cselekvés különböző módjainak begyakorlása szintén minden egyetemi ifjúra egyáltalán nagyon fontos. A látó, halló szervek a megfigyelő képesség különös begyakorlására első

pillanatra úgy látszik, hogy főleg csak a természet-tudományokkal foglalkozóknak lenne szükségük, kik ismereteiket a természet egyes tárgyain önként jelentkező, vagy pedig kísérlet segédelmével előidézett jelenségeinek megfigyelésével kezdik és csak ezen megfigyelések eredményeit dolgozzák fel azután agyukban értelmileg. Alig szenved azonban kétséget, hogy az oly tudományokkal foglalkozók is nagy hasznát veszik annak, a melyekben demonstratio és kísérlet nincsen és a tanuló halló szervén át kész és megalkotott fogalmakat, eszméket és gondolatvilágot vesz át tanárai előadásaiból saját agyába; a jogásznak, a bölcsésznek, a lelkésznek elvont tanulmányait az emberi társadalom fennálló viszonyaival kell hogy összemérje, a társadalom nagy életfolyamata szintén a természetvizsgálat tárgya, a melynek jelenségeit, hogy alaposan értsük, szintén megfigyelni és az abban történőket látni, hallani kell. A tapintó, szagló és ízlelő érzékszervek begyakorlásának szükségességét különösen az orvosi és természettudományi tárgyakkal foglalkozók fogják érezni egyetemi tanulmányaik alatt.

A látottak és hallottak értelmi feldolgozásának módja a különböző tudományokban lényegileg egyre megy. A tudományos igazság megállapítása céljából váltogatva használjuk az inductiót és a deductiót. Csak a bizonyosság fokának elérhetése különböző a különböző tanokban. Legtisztábban elérhető ez oly tudományokban, melyek aránylag legegyszerűbb tünetmények tanulmányozásával foglalkoznak, pl. a physika és chemia, a hol a jelenségeket, melyeknek összefüggését megismerni akar-

jük, kísérleteinkkel különféle változtatások alá vehetjük. Nehezebben érhető el már a biológiai tanokban, hol a bonyolódottabb kapcsolatokban álló jelenségeket kísérletileg nehezebb szételemezni és közöttük az okbeli összefüggést megállapítani. Magától érthetőleg még sokkal nehezebb a társadalmi tudományokban, a hol a jelenségek még complicáltabban jelennek meg és a tényleg észlelhető jelenségek kifejlődésének a messze múltba visszamenő története van, melynek folyamatát a jelenben élő buvár saját szemlélet útján nem észlelheti és csak a történet tapasztalataira van utalva, a mely tapasztalatok alaposságát megítélni nagyon sok és a legtöbb esetben nem áll módjában. A rendkívül különféle forrású ismeretek egybevetése a különböző tudományokban különböző gondolkodást, különböző észjárást teremt, melynek megmarad a sajátossága azoknak észjárásán is, a kik bizonyos tudománycsoportokkal szakmaszerűleg foglalkoznak és átmegy az később a gyakorlati életre is. A diplomatának, a jogásznak más az észjárása, mint az orvosé vagy a leíró és magyarázó természettudományokkal foglalkozóké, vagy mint a matematikusé és a technikusé.

Kinek-kinek feladata egyetemi tanfolyama alatt beleélni magát saját szakmaköre tudományainak észjárásába, úgy azonban, hogy abban önálló gondolkodó képességre tegyen szert. Ehhez természetesen szintén csak a gyakorlat adja meg a lehetőséget.

És e tekintetben a tanuló ifjúság jelen generációjája mindig előnyben van a megelőző generatio

felett. Önök tőlünk, a különböző tudományágak szaktanáraitól, évről-évre a haladó tudomány időszerinti állásán kapják meg az egyes ismereteket, az egy szakmacsoporthoz tartozó szaktudományokkal egyidőben való foglalkozásuk közben, saját maguknak haladottabb álláspontok alapján alkotják meg az önálló tudományos gondolkodást szakmájukban, mint elődjeik. A jelen jogász-orvostudomány generáció így mindig előnyben van elődje felett. És ez így van helyesen, mert csak így fejlődhet és tökéletesedhetik erőteljesen és szakadatlanul az egyetemes tudományos kultúra.

A kellő munkabeosztás biológiai lehetőségének törvénye még az, melyre figyelmüket röviden felhívni óhajtom, midőn az előző szövegben, hogyan rendezzék be egyetemi pályafutásuk testi és szellemi életrendjében a kellő cselekvés és kinyugvás módjait.

A kiindulás pontját ismét az izomgyakorlat adja meg. Ha valaki nagyon soká zongorázik vagy hegedül, kézizmai és a megfelelő idegdúcsejtek az agyban és gerinczagyban utoljára kifáradnak; ha ilyenkor felkel és sétálni kezd, lábizmai teljesen szabatosan működnek, annak a jeléül, hogy azok az idegdúcok, melyek a lábizmokat idegszálaikon keresztül kormányozzák, üde és cselekvésképes állapotban maradnak, annak daczára, hogy a kézizmokat beidegző agybeli dúcok kifáradtak. Ha az illető azután sétájában belefárad, azaz lábizmai és annak agybeli és gerinczagybeli dúcsejtjei kimerülnek és ismét zongorájához ül, feltéve, hogy nem túlságos volt a járkálásban való belefáradás, a legnehezebb zenedarabot is újra erőltetés nélkül játszhatja el,

annak jeléül, hogy a sétálás alatt kézizmai, illetőleg ezeknek idegdúczejtjei fáradtságukból felüdültek és cselekvő képességüket újra visszakapták.

A *cselekvések* ilyenén *váltakoztatása* hasonló eredményekre vezet az agy értelmi cselekvéseire vonatkozólag is. Egyik fajta értelmi cselekvés, illetőleg az annak létesítésénél szereplő agykéregdúczejtek kimerülhetnek, midőn a többi értelmi cselekvésnek megfelelő dúczejtek még teljes épségben fungálhatnak.

Ha valaki kifárad a nézésben, például valamely képtár festményeinek, rajzolatainak, vagy mikroszkop alatti készítményeknek szemlélésében, egy zenedarab megfigyelésére, sőt annak élvezésére teljesen alkalmas állapotban marad; agyveleje, ú. n. *látóspherájának* kifáradása, *hallóspherájának* cselekvő képességét nem zavarja meg; viszont, ha valakinek hallóspherája egy matinén valamely Wagner-féle concertdarab végighallgatásában kimerül, bátran megnézheti azonnal a Muzeum- vagy Eszterházy-képtárat és gyönyörködni fog azok festményeiben.

Mire tanítanak a tapasztalás e tényei? arra, hogy értelmi cselekvő képességeink tökéletesítését legczélszerűbben, az időt kellőleg kihasználva, leggazdaságosabban úgy érjük el, ha agyunk munkarendjét változtatjuk. Erre a lehetőséget megadja az a nagy élettani tény, melynek körvonalait épen a fentebbiekben jeleztem, hogy *az agy különböző funciói az agykéreg különböző dúczejt-csoportjaiban külön-külön vannak lokalizálódva*, melynélfogva lehetséges az, hogy addig, míg az agy egyik funciója tevékenységben van, a másik megpihenhet és megfordítva.

Milyen következtetést vonhatnak tehát le a mondottakból testi és szellemi életrendjük berendezésére? Egyetemi tanulásuknak feladata, hogy egy bizonyos életpályához szükséges szaktudomány-csoportban maguknak a tudományos önálló észjárást megszerezzék, a mellett pedig felhasználják azon kedvező alkalmat, a mit egyetemünk a székes-főváros egyéb kulturális intézményei nyújtanak arra, hogy az egyetemes műveltség egy bizonyos fokára legalább felemelkedjenek. Mindezek értelmi lehetőségük és kedélyéletük gyakorlása által érhető el. E begyakorlásokat tehát úgy kell intézniök, hogy főfigyelmüket, főerőlködéseiket szaktárgyaikra fordítsák, pihenésül pedig használják fel hajlamaik, vágyaik szerint az alkalmat más tudományszakokban, a szépművészetekben, sőt még a társadalmi élet különböző viszonyainak ismeretében is a tájékozódás megszerzésére.

Uraim! Tisztelt egyetemi polgárok!

Midőn önök testi és lelki képességeik lehető tökéletesítése végett egyetemi tanfolyamuk alatt az ismeretek különböző terein magukat helyesen választott testi és szellemi életrend segédelmével szorgalmasan és kitartóan gyakorolják és e gyakorlás által a szellemi önállóság egy bizonyos magaslatáig küzdik fel magukat, nemcsak önmaguknak és közelebbi hozzátartozóiknak, nemcsak annak a hivatáskörnek, a hová későbbi életük folyása majdan vezetendi, hanem a nemzet egyetemének is tesznek szolgálatot.

Minden generatio, mely főiskolánkat testi és lelki képességeit jól kimívelve és szellemi önállóságra szert téve hagyja el, a nemzet organismusában arra a szerepre van hivatva, mint az idegrendszer az emberi testben. Uralkodni, kormányozni, vezetni azt a nagy erőt, a mely a nemzet testét alkotó nagy tömegekben rejtve van. Az emberi test agyvelejének súlya alig nyom két kilogrammot, mégis annak 40—50 kilogrammnyi izomtömege és annak összes mechanikai ereje felett idegdúcsejtjeivel csaknem korlátlan hatalommal rendelkezik, szabályozza, igazgatja, vezeti annak mozgásait és cselekvéseit, természetesen a szervezet egész egyeteme közös érdekének megfelelőleg. Minden egyes értelmileg kimívellt és szellemi önállóságra jutott egyén ilyen idegdúcsejt, ilyen agyvelőrészlet a nemzettest organismusában és eszének kifejtett értelmi erejéhez képest, kisebb-nagyobb hatalmi kört biztosíthat magának a nemzet-testet alkotó nagy tömegek és azok mechanikai erejének vezetésében.

Nép, melynek kitartó, szívós, jellemben erős intelligentiája, és ennek segedelmével intensív önálló kulturája van, a történelmi sorsuk által vele egy állami kapocsba jutott más népeknek természet-szerű vezetője lehet még akkor is, ha száma nem valami nagy.

A Szent István koronája alatt közös kapcsolatba jutott különböző népek között szervezetbeli ereje és értelmi önállósága folytán a vezető szerep ezer éve immár népünknek lett természet-szerű hivatása. E hegemoniát — természetesen a nemzet egyeteme közös java érdekében — fentartani szent kötelem

marad továbbra is fajunk úgy jelen mint a jövőben végtelen sorozatban egymásután következő minden generációjának. Fenn is fogja azt tartani, ha fiaiban meglesz az erős akarat és kitartás testi és szellemi tehetségeiknek lehető kiképzésére és tökéletesítésére és ezek által egy önálló intenzív magyar kultúra folytonos fenmaradásának biztosítására.

A jelen generációnak testi és szellemi munkára termett tagjainak egy tekintélyes részét önök alkotják. Teljesítsék tehát fenkölt hivatásuknak magasztos kötelességeit!

Az 1894/95-dik tanévet ezennel megnyitottnak nyilvánítom.

ACTA REG. SCIENT. VNIVERSITATIS VNG.

ANNI MDCCCXCIV—XCV.

— FASCICVLVS II. —

A BUDAPESTI

KIRÁLYI MAGYAR TUDOMÁNY-EGYETEM

UJJÁALAKÍTÁSÁNAK

CXV. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

MDCCCXCV. ÉVI MÁJUS HÓ 13-án

TARTOTT

Ü N N E P E.

BUDAPEST,

NYOMATOTT A MAGYAR KIRÁLYI TUD.-EGYETEMI KÖNYVNYOMDÁBAN

1895.

A TUDOMÁNYOK, AZ EGYETEMEK ÉS A KÖZJÓLÉT.

BESZÉD

MELYET

A BUDAPESTI KIRÁLYI TUDOMÁNY-EGYETEM

UJJÁALKÍTÁSÁNAK 115. ÉVFORDULÓJA

ALKALMÁBÓL

1895. ÉVI MÁJUS HÓ 13-ÁN MONDOTT

FODOR JÓZSEF,

A KIR. TUD. EGYETEM RECTORA, A VASKORONA-REND LOVAGJA, ORVOS-SEBÉSZ-DOCTOR, SZEMÉSZ- ÉS SZÜLÉSZMESTER, A CAMBRIDGEI EGYETEMEN A JOGTUDOMÁNYOK TISZTELETBELI DOCTORA, A KÖZEGÉSZSÉGTAN ÉS AZ ORVOSI RENDŐRSÉG NY. R. TANÁRS A KÖZEGÉSZSÉGTANI INTÉZET IGAZGATÓJA; A M. T. AKADÉMIA RENDES-, A BELGA ÉS AZ OLASZ (TURINI) KIR. ORVOS-AKADÉMIA KÜLTAGJA; AZ ORSZ. STATISZTIKAI TANÁCS, AZ ORSZ. KÖZEGÉSZSÉGI TANÁCS RENDES TAGJA; A FŐ-ÉS SZÉKVÁROSI TÖRVÉNYPÁRTOSÁGI BIZOTTSÁG, A MAGYAR SZT. KORONA ORSZÁGAI VÖRÖSKERESZT-EGYESÜLETE ORVOSI TANÁCSÁNAK RENDES, A BUDAPESTI KIR. ORVOS-EGYLET ALAPÍTÓ, A BUDAPESTI MENTŐ-EGYESÜLET ÉS A BUDAPESTI FOGÁSZ-EGYESÜLET TISZTELETI, A KOLOZSVÁRI ORVOSTERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT RENDES, A KIR. MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT ALAPÍTÓ TAGJA; A NÉMET GESELLSCHAFT F. ÖFFENTL. GESUNDHEITSPFLEGE (BERLIN) TISZTELETI ÉS A NÉMET VEREIN FÜR ÖFFENTL. GESUNDHEITSPFLEGE (FRANKFURT A. M.) RENDES TAGJA; A „SANITARY INSTITUTE OF GREAT BRITAIN“ ÉS A „SOCIETY OF MED. OFFICERS OF HEALTH“, ÚGYSZINTÉN „SOCIETÀ D'IGIENE FIORENTINA“, AZ „ASSOCIATION INTERNATIONALE POUR LE PROGRÈS DE L'HIGIÈNE“ (BRUXELLES), A „SOCIEDAD ESPAÑOL DE HIGIENE“ (MADRID), A FINN (HELSINGFORS) ORVOS-EGYESÜLET TISZTELETI, A BELGA „SOCIÉTÉ ROY. DE MED. PUBLIQUE“ LEVELEZŐ, A „SOCIÉTÉ FRANÇAISE D'HYGIÈNE“ KÜLTAGJA, A NEMZETKÖZI HYG. CONGRESSUS ÁLLANDÓ BIZOTTSÁGÁNAK RENDES TAGJA; A MAGYAR KÖNYVKIADÓ TÁRSULAT S AZ ORSZ. KÖZEGÉSZSÉGI EGYESÜLET ALAPÍTÓ TAGJA ÉS ELNÖKE, STB.; AZ ORVOSTUDOMÁNYI KARNAK VOLT DEKÁNJA.

A tudományok, az egyetemek és a közjólét.

Kétszázhatvan esztendeje immár, hogy PÁZMÁNY PÉTER, a legnagyobb magyar főpap, 100.000 forinttal, akkoron mesés összeggel, egyetemünket megalapította.¹

Ime ez a pompás ezüst jogar, az ő ajándéka, az egyetem rektorainak jelvénye, a mely ma is itt fényeskedik előttünk, kétszázhatvan esztendő előtt tanúja volt egyetemünk ünnepi megnyitásának.² Mennyi és mily fényes gyülekezetet látott az immár! Mennyi szép, mennyi ideális, mennyi tudós és hazafias gondolat és eszme hangzott el már előtte!

Igaz, egyetemünk alapításakor még csonka vala: hittudományi és bölcsészeti karból állott csupán; de ama csonka egyetem is, amaz időben, a mikor kelet és nyugat egyaránt célul tűzi vala a magyar nemzet megsemmisítését, megbecsülhetetlen védőbástyája leve a nemzet fönnállásának. És azt is tekintetbe kell vennünk, hogy akkoron a tudományokat majdnem hogy teljesen ama karok képviselték.

Azt hiszem, hogy helytelen volna egyetemünk alapításának eme történetét csak egy ünnepünkön is elhallgatni. Hadd tudja az ország, milyen nemes lelkek ültenek Magyarország legfőbb egyházi székében, és hadd lássák mások, hogy évszázadok nem elégségesek

¹ 1635. május 12-ki alapító levéllel. L. Pauler. Egyet. tört. I. 4. l.

² L. *Bita Dezső*, Rectori beszéd, 1885., 41. l.

arra, hogy egy hazafias, nemes tettet e haza fiai s gondolkodói elfelejtssenek.

PÁZMÁNY PÉTER egyeteméhez csatolták később (1667) LÓSY és LIPPAY primások a jogi kart, és sokkal később (1769) MÁRIA TERÉZIA királynő az orvosi kart. 1780-ban, negyven éves uralkodása alkalmából elérkezettnek látta a királynő az időt, hogy a törökök pusztításaitól való félelemből Nagyszombatba telepített egyetemet Budára, az ország fővárosába költöztesse.

A magyar történelem szívet, lelket izgató dolgokat mondd el MÁRIA TERÉZIA királynőről. Csodaszép mesének kellene tartanunk elbeszélését, ha nem volna az olyannyira igaz.

És leírja a történelem a szépséges, szerelmes, ifjú királynőt, a mindenha látott legbüszkébb ős trón sarkját, a mint álnok ellenfelektől hitszegően megtámadva, ama trón kegyéből meggazdagodottaktól cserben hagyva, reszkető szívvel, könnyes szemekkel tárja karjait segítségért a fény napjaiban lenézett magyar nemzet felé. És beszél az a történet egy lovagias nemzet szíve megdobbanásáról. Arról, hogy e nemzet elfeledte az évszázados keserűséget, a mint ott látja Szent István koronájának föl Kent hordozóját kifosztásnak, megalázásnak kiszolgáltatva. És a mit hajdan az Árpádok alatt művelt ez a nemzet, azt tette egy lélekkel megint: lóra ült és kardot rántott, s e bátor, e szilaj, de mindig nemeslelkű és hű nép verejtékével s patakzó vére árán porba alázta az árulókat, megszégyenítette a hűteleneket, — régi trónja dicsőségét visszaszerezte a királynőnek.

Igaz, trónját és hatalmát visszanyerve MÁRIA TERÉZIA királynő, csakhamar *Imperatrix* lett és a *Rex*

Hungariae majd-majd feledésbe merült, de azért a királynő és császárné élte fogytáig hangoztatta, hogy ő jó magyar, és hogy szive telve hálával e nemzet iránt.

E hálájának legkimagaslóbb és legmaradandóbb két kifejezése volt: *oktatásügyünknek* és *közegészségügyünknek* újjáteremtése és fejlesztése. Kibocsátá a királynő a *Ratio Educationis*-t (1777), általa szabályozva oktatásügyünket; Budára telepíté (1777), *reorganizálta* (1780) egyetemünket, ez által hasznosságában, életképességében magasra emelve azt; és kibocsátá a *Generale Normativum Sanitatis*-t (1770), egészségügyi közigazgatásunk első, szervező Codex-ét.

Egyetemünk MÁRIA TERÉZIA által való újjáalakításának ünnepét immár 115 éve üli meg, mindenkor hálával telt szívvel és dicsőítő ajkaikkal.

Ez mai ünnepünknek is a feladata.

Félreismerhetetlen és sajátságos vonása a magyar szívnek a szinte túláradó hálaérzete azok iránt, a kik a nemzet jótevői valának. A magyar hála-kultuszt uez jeleseivel: az Árpádokkal, a nagy Anjouval, Lajossal, a Hunyadiakkal, Mária Teréziával, épúgy mint politikai vezéreivel: a Rákóczyakkal, Deákkal, Széchenyivel, Andrássyval, Kossuthtal.

Ez az elfojthatatlan, túláradó hálaérzet feltűnő és ritka jellemvonása a magyar nemzetnek, — ép azért a külföld előtt jóformán érthetetlen. Innét van az, hogy e nemzet kegyeletnyilvánítását pl. KOSSUTH LAJOS iránt olyannyira félreértik, félremagyarázzák.

Ime 115 esztendeje, hogy hálatelten ünnepeljük MÁRIA TERÉZIA királynőnek azt az érdemét, hogy *egyetemünket reorganizálta*, megerősítette s gazdagította, —

míg Bécsben a *Mária Terézia-émlék* alig emlékezik már a magyar nemzet áldozataira MÁRIA TERÉZIÁÉRT! Én a magyar szívnek ezt a generosus hálaérzetét egyrészt a nemzet forró hazaszeretetének tulajdonítom, — másrészt pedig a magyar nép lovagias jellemének tudom be, a mely soha sem képes adós maradni a jóért, — de a rosszért sem. S azért úgy vagyok meggyőződve, hogy senki sem épít biztosabban ez országban, mint a ki a nemzet hálájára épít — csak legyen érdeme hozzá.

Tisztelt gyülekezet! Régi szokás, hogy egyetemünk újjáalakításának ünnepén a rektor beszédet mond — még pedig természetesen többnyire a tudományokról, egyetemünk élete köréből. Engedjék meg, hogy én is a *Tudományokkal és Egyetemünkkel*, valamint ezek viszonyával a *Közjóléttel* szemben foglalkozzam.

Kérem figyelmöket!

lomá-
fejlő-
se.
Sajátszerű a tudományok támadása és fejlődése az emberi nemben.

Alapja az az ellenállhatatlan ösztöne az embernek, a melyről már ARISTOTELES beszél, *hogy mindent tudni akar*. Ez az ösztön kezdetlegességeiben, mint kíváncsiság, meg van az állatban is, s a lelki képességekkel párosan emelkedik az emberben az alacsony kíváncsiságtól a magas lényeg- és oknyomozásig, a tudományig.

Az őskor s az ókor is, sőt a középkor nagy része, alig emelkedett felül azon az alsó skáláján a lélek munkájának, a kíváncsiságon, és könnyen ki volt elégíthető, mert alig tud vala gondolkodni.

Ez volt a *kíváncsiság* kora.

Majd következett azonban az a kor, a mikor gondolkodni kezdtek az emberek, s most olyan dolgok is foglalkoztatták az ember elméjét, a melyek fölötté állottak a látható, érthető tüneményeken. E kort különösen a kereszténység alkotja, a mely minden gondolkodást, minden tudást, minden tudományt arra törekedett egyesíteni, hogy a láthatóból és felfoghatóból magyarázza a láthatatlant és felfoghatatlant, a mely nem lehetett más, mint az ő hite tanítása.

Ez volt a *gondolkodás kora*, — a theologia, a philosophia, a metaphysika kora.

A harmadik korszak akkor kezdődött, a mikor belátták az emberek, hogy sok dolog azért és addig érthetetlen és felfoghatatlan, mert és a míg lényegét és okát ki nem kutatták. Meggyőződtek, hogy a láthatatlannak, a felfoghatatlannak legalább egy-egy atomját jobban megközelítjük egy vizsgálattal, egy positiv megfigyeléssel, mint egy egész élet abstract elmélkedésével, philosophiájával. És úgy vélekedtek, hogy a megismert atomokból állanak az ismeretlen molekulák, ezekből pedig talán megismerhetjük a megfoghatatlant. Tehát nem a véghetetlenen, láthatatlanon, megfoghatatlanon kell a tudósnak a megismerés, a tudomány munkáját *megkezdnie*, hanem a kicsinyen, a közelfekvőn, a hozzáférhetőn, megfoghatóan, s szüntelenül, fáradhatatlanul előre kell haladnia a megfoghatatlan felé.

Hogy ebből az ismeretből fog-e származni és mikor a véghetetlen, a megfoghatatlan ismerete . . . ki tudja megmondani? De arra törekszik folytonos munkával, abban reménykedik a tudomány. De ezzel egyszersmind, inkább mint bárminő philosophiával vagy frázissal,

tanúsítja, hogy keresi ugyan, de *nem ismeri* még és azért *nem is tagadhatja* a véghetetlent, a megfoghatatlant. A szívével azonban ő is érzi, a lelkével ő is sejti azt. És ez érzése, sejtése korántsem kell, hogy ellentétben álljon a theologia, a philosophia, a metaphysika alapgondolataival és tételeivel, s hogy ezeket absolute megtagadja; — s a ki mégis tagadja, tudományos basis nélkül tagadja.

Ez a buvárkodás, a *reális tudományok kora*.

omá-
hasz-
ga a
létre
ve.
A tudományok sohasem voltak oly fontosak az emberiségre, a társadalomra s annak jólétére nézve, mint mai napság, és ez a befolyásuk a közjólétre folyton gyarapodik, a mint szaporodik a földön az emberi nem, a mint növekednek az emberben — a kulturával párosan — az igények, s a mint e szaporodó népet s igényeket egyre nehezebb a pusztá természetnek kielégítenie.

A társadalom és állam még csak a legközelebb mult századokban is beérte a theológiával és egy kevés mindennapos empyriával, — legfőlebb még egy kevés jogtudománnyal. És teste és lelke ki volt elégítve. A többi tudomány volt avagy nem volt, — és tudjuk, hogy alig-alig volt — nem érdekelte az államéletet. A philosophus bátran szöhetett maga körül metaphysikai ábrándjainak kezdetet és véget nem találó hálóját; a tapogatózó természetbúvár nem volt más, mint legfőlebb versenytársa a boszorkánynak, a bűbajosnak; az empyriából élő orvos együtt vándorolt vásárról-vásárra a vele egyenlő rangú kuruzslókkal; a technikust egy-egy művész avagy ezer-mester helyettesítette. A társadalom pedig akkoron hatalmasokból állott, a

kiké volt minden, — és gyengékből, a kik a hatalmasokéi voltak s emberszámba alig mentek.

Mennyire megváltozott ma már a föld képe, a társadalom élete a tudományok reális művelése által. Psychologikus jogtudomány ül a bírói székekben; statisztikus és humanisztikus — a gyengét is emberként támogató — államtudomány vezeti az állami közigazgatás ezernyi kantárszárát; az experimentális orvostudomány nélkülözhetetlen az egészségi közigazgatás kormányrúdjánál, — a természettudomány és a technika a vezető erő a modern élet, gazdaság, közlekedés, ipar, kereskedelem minden ágában. Az elektromos erő csodaszerezrel győzedelmeskedik időn és téren; a gőz hatalmasabbá válik, mint tenger és bércz. És ezen erőkkel él állam és társadalom kényelme és jóléte érdekében. Felkutatják az ezelőtt hozzáférhetetlen földsegeket, s benépesítik; felkutatják az állat-, növény- és ásványvilágot s kihasználják a társadalom, az ember jólétére. Meglesik az egész nép érverését, szíve dobbanását, betegségeit, s éppen a legveszedelmesebbeket, a fertőző epidemiákat elhárítják, korlátok közé szorítják. Gyógyítják a legszörnyűbb betegségeket, mikhez annakelőtte emberi ész nem fért hozzá, — a veszettséget, a difteriát.

És nem kételkedhet immár senki, a ki ért és gondolkodik, hogy a társadalom nem lehet meg többé ama tudományok nélkül, melyek e haladást létrehozták; nem kételkedik senki, hogy eme tudományok haladásával még jobban felvirul a társadalmi jólét, s hogy azoknak sorvadása az emberi nemet — vagy legalább annak gyenge részét — inségbe, nélkülözésbe, elnyomorodásba, elvadulásba, pusztulásba juttatná.

omá-
sődje. Vagy talán mégis van valaki, a ki az államéletnek, a közjólétnek magasra fejlődöttségét csak a közel multtal szemben is föl ne ismerné, s a ki tagadná, hogy e fejlődést a tudományoknak munkája és haladása hozta létre? Van valaki, a ki haragos szemmel nézné a tudomány e fáradszathatlan munkáját az emberiség érdekében s a ki a munkás tudós kezéből ki akarná csavarni munkája ásóját, kapáját, — hitét akarná venni munkája hasznosságában, becsületességében?

Igenis vannak ilyen emberek, épúgy, mint vannak a rendes látású és gondolkodású emberek közepe tette öntudatlan színvakok és öntudatos skopocok is.

Sok jel mutat arra — a mi szinte hihetetlen —, hogy az újabb időben ismét oly hangulatok ébrednek, áramlatok indulnak, a melyek a tudományok művelésének ellenségesek. Kétkedést akarnak hinteni a tudományok céljai, megbízhatósága ellenében; kicsinylik őket és eredményeiket, hogy elfordítsák tőlök a bizalmat, a rokonszenvet, a mely nélkülözhetetlen rájuk nézve, mert ezáltal szerzik meg a támogatást, a mely, ha csökken, ha kiapad, megakad a tudományok művelése is.

A sok jel közül egy a német birodalomban napirendre hozott ú. n. *felforgató-törvény*, a mely a lélek repülését akarja láncra verni, — más jel az a cikely, a melylyel a francia sajtó legelterjedtebb közege, a *Revue de deux Mondes* akarja a tudományok hasznosságát s hitelét diskreditálni, — és sok más jel csak nézzünk körül.

BRUNETIÈRE, ama folyóirat szerkesztője, azt írja lapja ez évi első füzetében, hogy a tudomány immár csödöt mondott.¹ A tudományt szájhösködéssel vádolja,

¹ „Après une visite au Vatican.“ R. d. D. M. 1895. I.

a mely nem tudja beváltani ígérését, azért — szerinte — „la science a perdu son prestige!“ Bizonyításul CONDORCET-t citálja, a mult század encyclopaedistáját, a ki ígérte, hogy a tudomány meg fogja újítani a föld színét, és RENAN-t, a ki állítja, hogy „la science fournira toujours à l'homme le seul moyen qu'il ait pour améliorer son sort“.

BRUNETIÈRE szerencsétlen hivatkozásaival. Először is azért, mert a mit itt citál, azt épenséggel nem cáfolja meg és nem is cáfolhatja ép eszű, szemű emberek előtt, — másodsor azért, mert mind a két tudós nem azok közül való, a kiknek a munkáját ő első sorban sújtani akarja: azok nem is természettudósok.

A szájhösködés vádja pedig éppen a természettudományokkal szemben igaztalan, mert a valódi természettudomány — kevés természettudós kivételével — épenséggel nem ígér többet, mint a mit, a mivel bír, s nem állít többet, mint a mit tud. A természettudós egész munkairánya szerény, kétkedő, óvatos, mert hisz a természetben mindenütt tapasztalható véghetetlenség mellett positive látja saját kicsinységét. Tudja, hogy kevés az, a mit eddig tud, ismeri tévedései sorát is. Mindazáltal a mit tud, és a mit kutat, arra büszke, arra reménynyel tekint, mert látja, hogy az reális valami, mint a bánya aranya. És sajnosan félreismeri a tudományok és tudósok szellemét, a ki azt hiszi rólok, hogy „meghajolást“ kívánnak a társadalomtól,¹ holott csupán *megismerést* sürgetnek.

Más tudósok, köztük BRUNETIÈRE, amazokkal szemben igenis kérkedők. Azt hiszik és hitükben hisznek hogy tudás nélkül is megfejtik a mindenséget, benne

¹ H. ö. Pesti Napló, 1895 május 2.; 5-ik oldal.

a multat s a jövődőt, mert az nekik olyan, mint a milyennek ők gondolják. És e hitük minden jottája számára föltétlen meghajolást követelnek az egész emberiségtől.

BRUNETIÈRE avval az épenséggel nem új szemrehányással támadja továbbá a tudományokat, hogy nem képesek megmagyarázni az ember eredetét, jövő rendeltetését; hogy az anatomia, a physiologia nem mondják meg, mi lesz testünkkel, mi lesz ennek rendeltetése.

De vajjon hol és mikor ígérte a komoly tudomány, az anatomia, physiologia, hogy mindezt egyhamarjában meg fogja fejteni? Sehol. — Ha pedig BRUNETIÈRE többet várt a tudománytól, mint a mit megadott, akkor nyilván félreértette annak szavait, ígérését, — naivan, mint az egyszeri menyecske a férjét, a ki tengeri útra vitte. Nézd angyalom — susogja a boldog férj — a leáldozó nap izzó korongja miképen fog azonnal a tengerbe merülni. Istenem — szepegi az asszonyka, füleit bedugva — szörnyen fog sisteregni!

Igaz tehát, hogy a természettudomány nem mond meg mindent, sőt nagyon is keveset mond, azért, mert a mit mond, azt be is kell bizonyítania, s nem elég mondania.

De vajjon többet ér-e ARISTOTELES-nél — a ki nem tudta megmondani, honnét valók a csillagok — az a görög tudomány, a mely egy sereg szép csillagra az égen rámondta, hogy valaha szép leány, Andromeda, Ariadne, Berenice volt a földön és Zeus emelte fel az égbe — de ezt nem tudta bebizonyítani mással, mint azzal, hogy sok tudós és bölcs ember így adta elő, így hitte a dolgot.

És milyen türelmetlenek BRUNETIÈRE és társai. Kicsínylik, hogy a physiologia nem tudja megmondani, mi a test rendeltetése. De hisz a physiologia alig száz éves tudomány; s azok a másik tudományok, a melyekkel BRUNETIÈRE nagyra van, sok ezer esztendő alatt nem tudták megmondani ugyanazt, — ha pedig mondták, nem tudták bebizonyítani.

Nyugodjék meg BRUNETIÈRE, a mai tudomány nem mondott csődöt, és nem is mond addig, a míg csupán azt állítja, a mit tud, s nem tagadja, hogy létezik olyan is, a mit nem tud.

És meg lehet elégedve tudomány és a társadalom, a tudós és nem tudós egyaránt a tudományok mai helyzetével és fejlődésével. Ma béke uralkodik a tudományok s tudósok között. Az egyik szabadon fejlesztheti ismereteit és bűvárolhatja a természetet. A másik szabadon munkálhat a lélek örök üdvén. Mind a kettő pedig serkent és tanít a haza boldogításán fáradozni.¹ Nem akadályozza őket immár az elfogultak és hiúk erőszakoskodása, türelmetlensége.

És meg lehet elégedve a társadalom is a tudományokkal, mert a tudományok nem hogy megtámadnák, megrontanák a társadalmat, az emberiség jólétét, megnehezítenék az ember testi és szellemi existenciáját, hanem inkább felkutatják, gyarapítják, fejlesztik a jót és hasznosat és szerteosztogatják az összesség, az egész emberiség számára.

Nem mondott csődöt a tudomány, mert hisz látjuk, hogy ma, talán inkább, őszintébben s öntudatosabban, mint valaha, tisztelik a valódi vallásosságot,

¹ H. Ő. AGLIARDI érsek, pápai nuncius beszédét a Szt. István-társulat küldöttségéhez. Pesti Napló, 1895 április 22.

a lélek és szív ösztönét, — ha másért nem, úgy humanizmusból; látjuk, hogy az ember becsületét, igazságérzékét és szükségletét védi és kielégíti a mai jogtudomány, teste és munkája biztonságát védi a mai közigazgatás, az ember munkája terhét könnyíti a gőz, a villamos erő, a technika; az ember élelmét szaporítja a természettudomány sok ága; az ember egészségét oltalmazza s teste szenvedését enyhíti, munkaképességét növeli a higiéné s az orvosi tudomány; látjuk, hogy e tudományokkal együtt tisztulnak az erkölcsök, gyarapodik a föld éltető képessége, nő a munkaerő, fogy az inség, betegség, járvány.

És nagy szerencsétlenség is volna emberre és társadalomra nézve, ha a tudományok is, meggondolatlanoktól felbújtvá, hiúktól elragadva, erőszakosoktól vezérelve, nevezetesen pedig — a mint ezt BRUNETIÈRE alapjában véve cselekszi — *politikai, hatalmi czélokra mozgósítva* elhagynák mai békés magatartásukat és a kölcsönös tiszteletet, és versengésre, a suggerálásra, mi több, az erőszakos proselytagyűjtésre s ezek kihasználására adnák magukat.

A tudományok békéjét nem szabad könnyelmű kezekkel felkavarni.

omá-
egfőbb
a fő-
s azok
rai.

A tudományoknak és a társadalom jólétének eme kölcsönösségi viszonyából foly az emberiségnek az a nyomós érdeke, hogy a tudományok:

1. műveltessenek, — gondolkodással, búvárkodással és kutatással fejlesztessenek;
2. oktatással terjesztessenek, másokkal közöltesenek;
3. az államélet, a közjó céljaira kihasználtassanak.

E feladatok teljesítésében fő részük van az egyetemeknek.

A tudományok művelésének magasztos és közhasznú voltát elismeri ugyan a társadalom túlnyomó része, de azért ne gondolja senki, hogy a tudományt valami nagy általánosságban művelik, ápolják immár, avagy hogy annak művelését érdeme szerint méltányolják. Ellenkezőleg; a tudományok valódi művelői, előbbrevivői egyre fogynak és munkájok is még mindig sok más, silányabb munkánál kevesebbre becsültetik.

A tudományos bűvárok gyér számának egyik fő oka pedig az, hogy a tudomány, minden ágában, fölötte nagyot haladott, úgy, hogy a vele foglalkozótól sok ismeretet és sok munkát kíván meg, a mire kevés ember képes és még kevesebb hajlandó.

Hol van a multaknak az a boldog bölcsesége, a mikor az egyes ember akár az összes tudományokat uralhatta. HIPPOCRATES még azt kívánta az orvostól, hogy a csillagászatban is jártas legyen. ARISTOTELES, PLATO az összes akkori tudományokat teljességükben birták és uralták. Még LAVOISIER is nem csupán nagy chemikus volt, hanem hírneves asztronomus is, de botanikus is, sőt még mathematicus is.

Manap az olyan mindentudó, a tudományok nagy terjedelménél fogva, képzelhetetlen, — a felületesen, ámbár sokat tudót pedig nem becsülik meg. Ki törődik ma azzal a tudóssal, a ki a föld, a csillagok fölött akar véleményyt mondani, s nem tud physikát, geológiát; avagy ki hallgat arra a philosophusra, a ki az elme tüneményeit akarja magyarázni és nem ért psychopathológiához; és ki bízik abban a hygienikusban,

a ki epidemiákról szól és nem ismeri a fertőző baktériumok életföltételeit.

Nem csupán az egyes tudományszakok nőttek ki immár az egyes ember elméleti kapacitásának határain túl, de a szakmák egyes disciplinái is. Önálló tudomány-individuumokká nőttek ezek is, más-más kutatási térrel, iránynyal, eszközökkel és rendeltetéssel.

De nehezíti még a tudományos kutatás munkáját s elriasztja a munkást az is, hogy a mai inductiv búvárlat sok eszközt, anyagot kíván s nem elégszik meg a régi philosophus padlásszobájával. Kellően felszerelt intézetek, gyűjtemények, tömeges megfigyelések, adatok nélkül a mai tudomány nem művelhető, mert az egyszerű, könnyen megoldható fundamentalis kérdések után, melyeket valóban és csakhamar meg is oldottak, következnek immár a komplikáltabbak. És nem véletlenség dolga és nem is kizárólag zsenialitás kérdése az, hogy például a párisi gazdag Pasteur-intézet, a berlini páratlan epidemiológiai intézet, valamint pl. a jól ellátott bukaresti kórbúvárlati intézet többet mutatnak fel a fertőző betegségek búvárlatában, mint Európának többi, sokkal szerényebb viszonyok közt élő rokonintézetei.

Érthető ezekből, hogy a tudományok művelése és fejlesztése immár legnagyobb részt az egyetemek, illetve a főiskolák falai közé húzódott, a hol még leginkább feltalálja a búvárkodáshoz szükséges szellemi erőket s anyagi eszközöket.

Nem kerül nagy körültekintésbe, hogy meggyőződhessünk, hogy a tudományok gyűjtői, azoknak búvárai, bővítői valóban túlnyomólag az egyetemek és főiskolák tanférfaiból kerülnek ki, a mivel nem

akarom tagadni, hogy az egyetem körén kívül is vannak velük teljesen egyenlő, de sőt esetleg még nagyobb érdemű tudósok.

Az egyetem tanára nem csupán tanítója, elreptetője tudományának a hallgatóság előtt, s nem csupán vizsgázó gépe az államnak, mint sokan hiszik és képzelik — s ha van ilyen is, annak a kormány az oka, a mely az olyan tanárt kinevezi — hanem az egyetemi tanár egyetemi óráin és funkcióin kívül az egész nemzet kulturájának gyűjtője, tárháza, munkása. Így látjuk, hogy a jogásztanárnak tudománya a jogtudományok, a judicatura, a törvényhozás tudományos tartalmára és niveaujára hat be, — az orvostanaré nem csupán tanítványai tanítására, de az egész orvosi rend tudományos emelésére, edzésére, a közegészségügy irányzására; a technikus tanár az ipari, kereskedelmi, közlekedési intézmények, közmunkák fejlesztésére foly be stb. Az egyetemek, főiskolák konyháiban, tanáraik és tanítványaiknak szellemi munkájával készül, sül, föl első sorban — de nem kizárólag — az a szellemi táplálék, melylyel dúsan teríthetnek az akadémiák, melylyel táplálkoznak nagyszámú tudományos, kulturális és közigazgatási egyesületek, testületek, hatóságok, — és egyáltalán ők tanítják az egész nemzetet a szellemi, tudományos táplálkozásra,

Túlzás nélkül elmondhatjuk hogy nem lehet egy ország fejlődöttebb a tudományokban, a kulturában, s ezek nyomán magasabb fejlődésű állami és társadalmi életében, törvényhozásában, közigazgatásában, mint a milyen kulturával és tudománnyal legfőbb tudós és tanító intézetei, egyetemei s főiskolái bírnak.

Eme kölcsönös viszony a tudományok s az állam-

élet, úgyszintén a tudományok és az egyetemek (főiskolák) — tehát egyszersmind az utóbbiak s az államélet között teszi a főiskolákat az államélet legfontosabb tényezőivé, szellemi centrumaivá. És nem a népiskola emeli az egyik népet a másik fölé kulturában, mert hisz az analfabeták száma nagyobb Franciaországban, Olaszországban, mint nálunk, — valamint a középiskolák sem teremtői és fentartói a nemzet kulturájának, habár fontos szerepüket, az *előkészítést* a legmagasabb szellemi munkára, a tudományok recipiálására és reprodukálására beismerjük és megbecsüljük; *a nemzet kulturájának és ezáltal társadalmi jólétének alapvetői s folytonos ápolói az egyetemek, a főiskolák.*¹

Minden művelt nemzet meg is becsüli azért egyetemeit, főiskoláit. Különösen meg kell becsülnünk nekünk magyarokul, mint minden kicsiny nemzetnek.

Nagy nemzetekben erős, hatalmas a nemzeti erő, még kultura nélkül is; másrészt sok forrása van náluk a kulturának. Ha egyik egyetemük vagy főiskolájuk, ennek egyik-másik tanára nem is felel meg a föntebb leírt egyetemi ideálnak — a mint hogy mindenütt a világon vannak hiányos egyetemek és méltatlan tanárok — mégis pótlást talál a hiány más egyetemeikben, más tanáraikban. Kicsiny nemzetek ellenben, nevezetesen mi magyarok, csakis magasabb kulturánk által tarthatjuk meg nemzeti különségünket, s a szomszéd nemzetek mellett, fölött szellemi, sőt állami önállásunkat, s e kulturánkat csakis minden

¹ És ebben nincs semmi kicsinyítő a népiskolák s középiskolák ellen; mert hisz világos, hogy ezeknek kulturális foka szintén az egyetemtől függ, a mely közvetlenül avagy közvetve az ő tanítóikat is kímélte.

erőnk kihasználásával és megfeszítésével, főiskoláink segítségével tarthatjuk meg és fejleszthetjük.

Serkentsen bennünket e tekintetben a példa, melyet az egyetem megbecsülésében a szomszéd, szintén kicsiny oláh nemzet mutat. Ez év elején, március 26-án, ülte meg ottan KÁROLY király 25 éves uralkodásának jubileumát — s ez alkalomra, mint a lapok írják, a király, királyné, trónörökös s az államhatalom legmagasabb képviselői jelenlétében felavatták az új *egyetemet*, szemben a királyi palotával. A király alapítványt tett a szegény tanulók számára s beszédet mondott, intve az ifjúságot, hogy a haza fejlődésére és virágzására vezető úton haladjon.

És Te, szegény magyar Alma Materünk, egy negyed ezredéves fennállás után, egy ezredik évében élő nagy és népes királyságban, olyan mult után, minővel NAGY LAJOS, MÁTYÁS idejében, félezredév előtt birtál, ma könyörögve fordulsz a fővároshoz teremért, hogy ünnepet ülhess MÁRIA TERÉZIA királynő hálás emlékezetére, miután az öreg jezsuita-zárda, melyben szállásoltak vala, már több mint évtizede összeroskadt és még ma sem épült fel.

Tudomány és államélet tehát egyaránt jól berendezett főiskolákat, egyetemeket kívánnak meg. De nyilvánvaló, hogy az *egyetem jósága azért még sem az egyetemi épületekben, avagy berendezésekben, hanem a tanárok és tanítványok munkásságában rejlik*. Ezek adják az éltető lelket az alkotmányba.

Igen jól mondá EÖTVÖS LÓRÁNT báró rektori beszédében (1891): „az egyetemi kérdés mindenekelőtt személykérdés.“

Tudóso
tanárok
becsüle

A tanárok tudományától, ügybuzgalmától, munkakedvétől függ első sorban az egyetem eredménye; és azokat a százezreket, mibe egyes intézet kerül, azt a nagy összeget, mibe asszisztensek, szolgák, fűtés, világítás, fentartás kerülnek — s azt a szép és drága időt, a mit évről-évre száz és száz ifjú lélek a tanár szavaiért elveszteget: *azt mind a tanár szelleme, képessége és munkakedve van rendelve kamatoztatni.* Megdöböntő tudat ez a kötelesség-tisztelő tanárra —, és figyelmeztetés az államra és társadalomra nézve. Azért annyira, de olyannyira fontos kérdés a tanárszékek betöltése, kivált nálunk, hol még a legjelentősebb tudományszakokat is, évtizedeken át, egyes személyek, tanárok, képviselik; ezért oly fontos továbbá a már kinevezett *tanárok munkaképességének és munkakedvének ébrentartása.*

Rektor elődeim közül többen és ismételten foglalkoztak ezzel a katexochen tanárkérdéssel, s ismételve hallattak panaszokat az állam-kormányzattal, sőt a társadalommal szemben.

Eötvös báró mondja előbb idézett beszédében: „nálunk nem szokás a tanár személyes értékének oly nagy fontosságot tulajdonítani, a minőt az megérdemel.“ S ez valóban így van. Társadalmunk elhanyagolja, nem méltányolja, sőt elég gyakran akarva kicsinyíti kulturánk legelső harczosait, az egyetem tanárait, s ennek káros következménye, közvetlen és közvetett kinyomata ott látszik minden kulturális viszonyon, az államélet minden pályáján, minden művén.

Az egyetemnek, illetve a tanároknak ama kicsinyítése szinte divat még a sajtóban is és ennek nyomán a közéletben. Olvassa csak el valaki a

cikkelyeket, a mik például a folyó tanév megnyitásakor is egy s más lapban egyetemünkről megjelentek! Azt mondja az egyik tekintélyes napilap: „Egyáltalában az egész egyetem nem egyetem, nem iskola, hanem egy mindenképen elhanyagolt, a célját semmiben el nem érő, a feladatait semmiben meg nem oldó, s a kötelességeit semmiben sem teljesítő intézmény; mulasztások tanyája, társadalmi kórságok tenyésztő helye; első kezdeteiben ép úgy, mint végső eredményeiben valóságos megrontója annak az ifjúságnak, melyet készületlen, fölszereletlen, illuzióiból kifosztva s rideg életfölfogással megmételvezve szabadít rá az emberiségre.“

Valóban lélekemelő buzdítás, jó Veni Sancte! az egyetemi tanár számára, fáradságos évi munkája megkezdése napján!

És látjuk, hogy számos művelt ember szemében az Abszi zsenialis gyerek, mert nem jár előadásokra; mindennapos tréfa, — az erősebbekről nem szólok — hogy egyik-másik professor előadásán jól lehet aludni. Valóban szinte megfoghatatlan, hogy az a sajtó, az a közvélemény, a mely elismeri a legegyszerűbb néptanító érdemeit, a mely tisztelettel tekint a középiskolák tanári karára, épen az egyetemmel szemben gyakran ilyen egyoldalú és igaztalan s ez által hazafiatlan. Megfoghatatlan volna, ha nem látnók az egyetemi tanárok elleni kifakadások hátterében a politikai céltatot, — máskor pedig még rosszabb valamit.

Egyáltalán kurtán szeretnek elbánni nálunk a tudományos szakismerettel!

Mindennapos dolog, hogy majd fenn, a kormányzat székében, majd a tanácskozó termek zöld asztalainál, avagy a poharazás közben elbizakodott tudat-

lanok kikelnek a szakférfiak, a „tudósok“ (a mint ők mondják) ítélő-képessége, megbízhatósága ellen, még szakszerű kérdésekben is, s saját „józan“, „praktikus“ eszükre — még díszesebb jelzőkkel „szerénységből“ nem merik magukat ékesíteni —, saját értelmességükre hivatkoznak. Gúnyolják a tudós, a szakértő lassú, nehezen megállapodó íteletét egynémely kérdésben, és nem értik meg, hogy ez onnét való, hogy a tudós ama kérdések minden zúgába, minden nehézségeibe belát, s mindent megfontol. A tapasztalt vezető a havasokban lassabban halad előre, mint a szeles tapasztalatlan, mert az tudja, hogy sima felszín alatt rianások, hóhidak lehetnek, a melyek a gondatlanul és értelmetlenül reálépőt elvesztik.

Hányszor látjuk azt a praktikus eszüt gyorsan elkészülni fontos szellemi munkával, törvénynyel, szabályrendelettel, utasítással, oly módon, hogy kölcsönveszi máshonnét, az osztráktól, némettől, a kész „simli“-t. Ezeknek nem kell, fölösleges a tudós. De hogy kölcsönvett alkotásuk jól van-e választva, megfelel-e a mi viszonyainknak, nem ütközik-e össze meglévő egyéb alkotásainkkal, arra nem érnek rá, nyilván nem is tudnak gondolni.

Egész társadalmunkban nagyon is elharapódzott a törekvés könnyen, gyorsan, kényelmesen itélni, fáradság nélkül, gondolkodás nélkül dolgozni. Tanulmány, komoly megfontolás, beható mérlegelés nem divatosak — nem is találjuk, vagy csak kivételesen, állami vagy társadalmi életünkben, a törvényhozásban, a közigazgatásban, sőt immár a tudományban is. Innét való nagy hajlandóságunk a „bizottsági“ tárgyalásokra, az ülésezésekre, erre a valódi „morbus

hungaricus“-ra. Mert a bizottsági tárgyalásban senki sem fárad, senki sem foglalkozik alaposan a tárggyal, de azért mégis mindegyik quasi re bene gesta ítél.

A társadalom szellemi foglalkozásai és kedvtöltései is, mind arra mutatnak, hogy az élvezetben is a könnyüt, kényelmest keresik, — a lelket, elmét munkáldoktatót únják, kerülik. Innét a lóversenyek divatja, a könnyű vígjátékok, bohózatok, operettek sikere; a rövid novellák, tárcacikkelyek kelendősege — mint csak nem rég hangoztatta GYULAI PÁL. Innét az ujságírás szertelensége, a zene kedvelése, a művészet, festészet vonzó ereje, a verses és versikés gyűlések népszerűsége. Ki törődnék ezekkel szemben hazafias és komoly közügyekkel, ki az akadémiával, a tudóssal, vagy könyvével; ki jár még drámába, ki olvas most már három kötetes regényt, 12 szakaszos hőskölteményt.

Innét való jó részében, az érdeklődés a parlamenti nyilvános küzdőtér iránt is. A parlament, az ő könnyű, érdekes munkájával, gyors és fényes sikerével, elragadja az egész társadalmat, — vonzza a tudóst s az ifjút egyaránt, — a tudomány komoly, fáradságos és hálátlan csarnoka pedig kiürül. Mi serkentse, mi buzdítsa, mi elégítse ki a tudóst, a tanárt, hogy hazája javára, nemzete dicsőségére ne lankadjon fáradságos munkájában? Én alig látok olyan serkentést, buzdítást nálunk — és nyilván azért látom oly gyakran a lankadást.

Boldogult MARKUSOVSKY számtalanszor hangoztatta, hogy mi, magyarok, eljutunk a katonaságban úgy mint a tudományban, bravúrral az ezredességig

— de tovább vajmi ritkán. És sajnós, nagyon is igaza volt!

De érthető is.

Ha egyszer nyilvános rendes tanár, akkor egyre megy, vajjon agyon dolgozza-e velejét, avagy megelégszik azzal, hogy megtanulta immár a studiumát s azzal beéri ez életben. A német tanár remélheti, — és hajdan, a mikor az internationalis latin nyelv volt a tudósok nyelve, a magyar is remélhette, — hogy tudományos munkái pénzt, dicsőséget szereznek neki, s előléptetést más és más, jobban fizető egyetemre. Ez ösztönzi a folytonos munkára. Nálunk nem juthat előbbre, még ha Socratessel vetekedhetik is, mert csak egy a kathedra. Legyen boldog, hogy 300 frtos 5-ödéves korpótléka van. Ha boldogulni akar eszével és munkájával, ott hagyja az egyetemet.

Német-, Angol-, Franciaországban továbbá a szellemi munka, az írás jól jövedelmez. Nálunk a könyvírás — tudós könyvé, nem iskolai compendiumé — csak pénzáldozat. A szellemi munka nem jövedelmez, még ha az Akadémia adja is ki. Az Akadémia „*nagydíja*“ 200 arany, s ilyen nagy díj van az egész ország összes tudósai számára évente egy, — ellenben 2000 aranyos, és több ezer aranyos díj sok van, de csak a lovak számára.

Bizony-bizony okosabb Magyarországon lólábakkal versenyezni, mint emberi észszel! Pedig csak kísérelnék meg, adnának évente 10—20—40.000 forintos díjakat tudományos munkákért, meglátnák, mennyire felvirúlna ez országban a szellemi munka is, a versenyképesség a tudományokban is.

Miképen maradjon meg a tanár buzgón és tevé-

kenyen a tudomány művelésének és tanításának nehéz és fáradságos útján, hisz nemcsak hogy nem jutalmazák, de rendszeren figyelembe nem veszik, sőt nem is látják a munkáját. Azok a legmagasabb körök is, melyek másutt (pl. Bukarestben is) oly buzditólag hatnak a tudományok és művészetek művelőire, nálunk nem kísérik figyelemmel, nem is ismerik a magyar tudományt s annak művelőit. A társadalom pedig legfőlebb a parlamenti s némileg még a művészeti sikerek iránt lelkesedik. A tudománynak egyedül az Akadémia ad Magyarországon babért, — de sokan, elég hazafiatlanul, folyton arra törnek, hogy az Akadémia babéra is alig legyen értékesebb egy szalmakoszorúnál. Vajjon festene-e BENCZÜR, ha képeit nem vennék meg, de csak meg sem néznék, — csak a hibáját keresnék?

Nemcsak hogy nem buzditják a tanárt, de sőt inkább mesterségesen fokozzák elégedetlenségét, nyugtalanítják existenciáját.

Pár éve történt, hogy egyesek ismeretes hibái miatt új rendet hoztak be az egyetemre, a tanárok javadalmazásába. Habozás nélkül elismerem a reformátorok nemes szándékát, de kétségbe vonom kellő tapintatukat, tapasztalatukat. Az eredmény pedig az, hogy az egyetem tanárai jó részének, bátran mondhatom, hogy a majoritásnak érzelmeit mélyen sértették amaz intézkedések.

És hogy ama intézkedések eddig nem vezettek tudomány- s tanításügyünkre nézve szerfölött káros eredményekre, a szellemi strike-ra, azt csakis *a tanárok hazafias érzelmeinek s tudományos ihlettségüknek* lehet betudni. De tény az, hogy *az egyetemi tanárok díjazásának rendszere már évek óta éles és egyre izgató töris*

egyetemi tanügyünk testében, melyet okvetellenül ki kell venni, mert a baj elmérgesedhetik idővel, a mikor legmagasabb nemzeti s kulturális érdekeink singlyenék meg.

A francia anarkia elmondhatta éppen száz és egy esztendő előtt, a mikor LAVOISIER-t lefejezte, hogy a republikának nincsen szüksége sem tudósokra, sem chemikusokra, — de Magyarország s egyáltalán a mai kultura efélét nem vallhat.

A mai kultura, a mai államélet igenis nem nélkülözheti a tudóst s annak szellemi munkaerejét, de sőt egyre jobban rászorúl. És pedig nem csupán azért, mert az szerzi meg és gyarapítja a jólét kútforrásait, hanem azért is, mert a mai társadalom rászorúl ama erőkre, a melyek a tömegeknek az anyagiak iránt erősen kifejlődött érzékeit szelidítik, nemesítik. Ily erők pedig — az első sorban álló tiszta vallásosságon kívül, — a tudomány, a felvilágosodás.

A hol minden érzék és érdeklődés a politika, eme enyém, tied, övé kérdése (helyesebben enyém, enyém, enyém kérdése) felé fordul, ott folytonos és fokozatos a radikalizmus fejlődése. Ezzel szemben, a kik a tudás, a tudomány iránt érzéket birnak ébreszteni a tömegekben, azok elvonják emezeket a politikától.

A vallás és a tudomány, a műveltség a legerősebb konzervatív hatalmak, a *szocialis béke* oszlopai, annál inkább, mert nem ébresztenek irigységet, mint a vagyon, vagy a hatalom.

Minden emberi tudásnak és tettnek legfőbb és legnemesebb célja — az égiekről nem szólva — az, hogy az embertársaknak, a társadalomnak, a hazának használjon. A kereszténység alapelve, a szeresd fele-

barátodat, ugyanezen alapgondolatból indul ki. Igaz, a kereszténységben ezen elvből inkább az vált ki, hogy jótékonyak legyünk szükölködő és nyomoruságban levő embertársainkkal szemben, tehát inkább *keresztényi könyörületre* és alamizsnára tanított, míg az emez elveken felnőtt mai *szociális humanizmus* minden ember testi és szellemi javát, jólétét egyenlően óhajtja érvényesíteni, előmozdítani, a mint ezt legszebben a francia államférfiak fejezik ki, a mikor mondják, hogy a *respublica* feladata támogatni a gyengéket, a kik nem képesek saját erejükből magukat fentartani. Úgyhiszem nincsen senki, a ki be nem látná, hogy ezen eszméknek nincsen semmi közösségük az alapjában igazságtalan és társadalmilag, emberileg káros *kommunizmus*sal.

És valóban, a társadalom a tudományban nem a *tudást* magát tiszteli, de a célt s az eredményt, a mely annak munkálkodásában, az emberiség javára nézve, nyilvánul. Azért a társadalom mindig gyűlölte az alchymistákat, a bűbájosokat, méregkeverőket, bár nagy tudósoknak tartotta őket. Ma sem tiszteljük, sőt elítéljük például annak a chemikusnak a tudását, a ki az élelmi szert, italt meghamisítja, pedig sokszor komoly és mély tudomány az alapja hamisításainak; a robbantó szerek, fegyverek feltalálói sem emlegeti a társadalom valami nagy hálával, és nem becsüljük a legzseniálisabb irót sem, a ki morális felfogásunkkal ellentétes tanokkal, „szívének erkölcselenségével“ akarná „beárnyékolni korát.“ *

A természettudományok, a nemzetgazdaság, technika, az orvostudomány, a hygiene becsülése abban a mértékben emelkedett, a mint több és több és

* H. ö. Pesti Napló, 1895. május 2.; 5-dik oldal.

nyilvánvaló hasznót tudtak az emberiségnek szerezni, — ennek a javát előmozdították; és ellenkezőleg, sok szellemi munka és tudomány, a mely annak idején nagy tekintélyvel birt emezekkel szemben, háttérbe szorúl immár, mert látják, hogy az emberiség javát nem viszi előbbre. A metaphysika, bölcsekedés egyik-másik ága, a klasszikusok betanulása és fenhéjazó citálása, a kívülről betanult história, eseményeinek éveivel és napjaival, kívülről — még akár visszafelé is — elmondott kalendárium, egyszóval a scholasticismus, a mezzofantinismus a tudományban immár elkopott, — helyettök új, reális elvek léptek a tudományok ápolásában uralomra. *A tudományok mai feladata: a közjó munkálása, a szociális humanizmus szolgálása.*

Így áll a dolog egyetemeinkkel is. Nyíltan valom, hogy az egyetemnek és tanárainak feladatát nem az absztrakt tudományos bűvárkodásban, avagy szakmájuk betanításában látom csupán, hanem abban is, hogy tudományukkal és tanításukkal a közjó érdekét előmozdítsák. Más szóval, az egyetem és a tanár akkor felel meg leginkább feladatának, ha a benne, az általa művelt *tudomány* az emberek, a társadalom testi vagy lelki jólétét célozza, ha a *tanítás* munkásokat nevel a társadalom jóléte előmozdítására, és végre, s nevezetesen ha az egyetem, a tanár — mint legmagasabb intellektualis faktor — *kihat a társadalomra*, — együtt él és munkál a társadalommal a közjóért szolgálásban.

Ne értessem felre és ne vádoltassam reál-utilitárizmussal. Én nem csupán *anyagi* hasznót értek akkor, a mikor a társadalom jólétét, a közjót hangoztatom. Ide értem én — a magasabb lelki jólétről,

a vallási üdvösségről nem szólva — mindazt, a mi a testet fentartja és annak kényelmet, fejlődést, oltalmat szolgáltat; de ide értem azt is, a mi a léleknek békét, nyugalmat biztosít, annak nemes ösztöneit fölébreszti, fejleszti és táplálja s a mi az erkölcsi érzést kielégíti. És így nemcsak pl. a technikus, a chemikus működik a közjólétre, a mikor anyagi javak sokasítására képesít, hanem a pap is, a mikor a lélek nyugalmaát ápolja és érzéseit nemesíti (evangeliumi feladatairól itt nem szólok); a jogász, a mikor a társadalmi rend biztosítására és az erkölcsi érzet kielégítésére munkálkodik; a bölcsező és philolog, a mikor a szellemet nemes élvezésre tanítja, képesíti; az orvos, a hygienikus, a mikor a test szenvedéseit csillapítja, a mikor a testet betegség, szenvedés, munkára képtelenség ellenében, oltalmába veszi, az egész nemzetet pedig az elsatnyulás, kipusztulás, epidemiák ellenében oltalmazza.

Nem szándékozom fejtegetni, hogy miképen válassza meg, s miképen irányítsa a tudós tudományos munkáját s búvárkodását, hogy a főcél, a közjó lehető legsikeresebb előmozdítását soha szeméi előtt ne téveszse. Ily fejtegetésre egyébként — és természetesen — csakis a saját szakmámra nézve volnék képesítve.

Arról szintén röviden szólhatok, miképen vezessék az egyetemi oktatást, hogy az a közjó hasznára váljék.

Nézetem szerint az oktatásban irányadó elvnek kell lenni: hogy *az életnek és ne az iskolának tanítsunk.*

Tudom, hogy itt megint sok ellentmondásra találok. Sokan vélik, hogy az egyetemi oktatás csak a tudomány eszményeit, az igazságot, a tény, s ne az abból származható gyakorlati hasznosat, jót tartsa

szemei előtt, s hogy az egyetemi oktatás a tanulót a tudós, a tanár gondolat-világába s felfogása mélységébe vezesse be. Ezek anathemát suttognak reám, mint egyáltalán ama imént kifejtett nézeteimre, melyek a tudományoknak *közhasznosságát* helyezik előtérbe, holott ők a tudományt magát, és pusztán öncélnak tekintik. Mindazáltal szilárdan ragaszkodom én is nézetemhez, és sürgetem a közjó érdekében, hogy az egyetemi oktatás a tanulók *tömegére* nézve *szakiskolázás* legyen első sorban, s hogy csak a választottak számára, tehát *kivételesen, tudósok nevelése*.

A szakmájában s annak az élethez való viszonyában jól iskolázott jogász, orvos, technikus stb. hasznosabb a társadalomra nézve, mint a szakszerűleg tanulatlan s gyakorlatlan egyén, habár egy kevés tudós mázzal bír is; mert a társadalomnak jóléte függ attól, milyen tanult a jogász, milyen gyakorlott az orvos, milyen készültségű a technikus. Sőt úgy vélem, hogy alig lehetne hasznos a nemzetre nézve, ha valamennyi jogásza pl. alapos jogbölcsező volna, akár a professzora, de nem értene a perrendtartáshoz, váltó-, kereskedelmi joghoz, közigazgatási joghoz stb.; — vagy például — ne sutor ultra crepidam — előnyösebb a közjólétre nézve, ha valamennyi orvos jól be van gyakorolva az orvoslásba, a műtevésbe, a gyógyításba, mint ha mindannyian oly kiváló anatomusok, physiologusok volnának, mint nagy tekintélyű tanáraik, — de rossz orvosok maradnának.

A tudományos nevelés, a szakmabeli gyakorlati kitanítás elhanyagolásával, csakis a választottaknak, tudós-, professzorjelölteknek való.

A tudományok miként, mely irányban való művelése, valamint az oktatás módja első sorban a tanár egyéniségétől függ. Ő választja meg legjobb tudása, lelkiismerete szerint, mily kérdésekkel foglalkozzék és mily alakban adja elő tudományát. Nem kételkedem, hogy valamennyi tanár arra törekszik, hogy a nézete szerint legfontosabbat kutassa s a tanuló jövő feladataira nézve leghasznosabbat tanítsa. A tudás és tanítás iránya és tartalma tehát a tanártól függ. De nem függ tőle, hanem a viszonyoktól és a *tanügyi szervezettől*, az, vajjon képes-e a tanár, illetve az egyetem a bennök rejlő intelligencia erejével a társadalomra, az államéletre is hatni. Az egyetemek s főiskolák szervezésétől lényegesen függ, vajjon az a gazdag tudományos kincs, a mi a tanárokbán összehalmozva van, érvényesítheti-e hatását, avagy nem a nemzet kulturájára s közjólétére: a jogásztanár és fakultás tudása az igazságszolgáltatás nemzeti ügyére, a közigazgatás országos ügyére, a technikus tanár és a műegyetem tudománya a közlekedés, ipar, kereskedelem ügyére, az orvosi kar tudása a közegészség ügyére stb.

Én úgy látom, hogy mai egyetemi rendszerünk mellett a tanár művelheti tudományát és taníthatja annak vívmányait, azonban a társadalomra, az államéletre nem, avagy csak hiányosan folyhat be, mert *egyetemeink az államélettől elzárt életet élnek*, mint a gubójába zárt báb, s az államélettel, a közügyekkel, ezeknek javával csak kivételesen s kerülő utakon érintkezhetnek.

Ennek pedig a főoka az, *hogy egyetemeink és műegyetemünk a kultusz és közoktatási miniszteriumba vannak összpontosítva*, a hol az élettel nem is jöhetnek érint-

kezésbe, a helyett, hogy pl. az egyetem jogtudományi osztálya az igazságügyhöz, az orvostudomány a belügyhöz, pl. a technika a kereskedelemügyhöz stb. oszthatnák be, vagyis oly miniszteriumokba, amelyek szakköréhez tartoznak s a melyek kebelében érintkezhetnének az étellel, a közigazgatással s arra szellemi erejökkel befolyhatnának.

Látom a felzúdulást. Ime ez haeresis. Elárulom a „*Scientiarum Universitas*“-t; szétdarabolom az egységes egyetemet s ezzel aláásom a tudományok alapos művelését, helyes oktatását.

Lehet, hogy tévedek nézeteimmel. Azt is beismerem, hogy elfogult lehetek; elfogulttá tehet szakmám, az orvostudomány, a hygiene, a mely oly kiválóképen bír szereppel a közigazgatásban, ennek szocialis humanisztikus törekvéseiben. Azért ki is jelentem, hogy én első sorban az orvosi és hygienikus szakma szempontjából bírálom egyetemi rendszerünket. De másrészt határozott meggyőződésből beszélek, s úgy hiszem sikerülni fog kimutatnom, hogy:

1. a tudományok (nevezetesen az orvosi tudományok s a hygiene) sikeres művelése és oktatása nem sajátossága az egyetemi iskolarendszernek, — azok a szakiskolákban is virágozhatnak;

2. a szakiskolák inkább alkalmasak bizonyos tudományos szakmáknak (orvosi, technikai, jogi stb.) az államélet, a közjó javára érvényesítésére, mint az egységes egyetemi rendszer.

Kérem hallgassanak meg.

Tudom jól, hogy sok kiváló tudós lelkesen hangoztatja s ékesen bizonyítja, hogy az egységes egyetemek s az egyetemi rendszer a tudomány oszlopai és erősségei, — hogy sokan állítják, miszerint a német nép magas műveltségét s a tudományokban ez idő szerint való hegemoniáját a német egyetem-rendszer szülte stb.

Ismerem DU BOIS-REYMOND¹ lelkesülését az egységes egyetemek iránt, ismerem CHARLES DE VILLERS² és más franciák csodálatát e rendszer iránt, és ismerem HUNFALVY,³ BREZNAVY⁴ nagy tudományú rektor-elődeim elismerését az egységes egyetemek irányában — de nem értek egyet velök.

Az egyetemi rendszernek lényegét és előnyét DU BOIS REYMOND és mások is abban látják, hogy az egyetemben a tudományok mind együtt vannak s hogy a három szaktudományi kar benső viszonyban van a negyedik, a bölcsészeti karral, a mely azoknak kezet nyújt, nekik az előkészítő és közönségesen általánosabb érdekű tanulmányokat szolgáltatja, s az egész intézménynek tudományos szellemét s egyszersmind a kölcsönös termékenyítő hatást is biztosítja.

Nos, először is, semmiféle egyetemen sincsenek ma már együtt az összes tudományok; tehát egyik sem viseli jogosan ma már a Scientiarum Universitas címet. Hiányoznak belőlök pl. a technikai tudomány, óriás terével, a mezőgazdasági tudomány, fontos specialis ismereteivel, — a bányászat, az erdőszet, az állatorvoslástan stb.

¹ L. Reden. Zweite Folge. Leipzig, 1887.

² Coup d'oeil sur les Universités d'Allemagne.

³ Rectori beszéd, 1888.

⁴ Rectori beszéd, 1893.

Azután az a kölcsönös hatásuk a fakultásoknak is inkább frázis, mint valóság. Tény az, hogy költségkimelésből nem állítanak fel pl. külön chemiai, physikai, természetrajzi tanszéket a tanárjelölteknek a philosophiai karban s az orvosoknak az orvosi karban, hanem együtt hallgatják e tudományokat a philosophiai karban. De ez nem előnye az egyetemi rendszernek, hanem inkább hátránya, és tudományos és didactikai szempontból egyaránt célszerűbb volna a külön-külön chemiai, physikai, természetrajzi tanszék az orvosi s a philosophiai fakultás kebelében. Éppen így áll a dolog pl. a historikus stb. tárgyak tekintetében is, a philosophiai s jogi hallgatókra nézve. Ebben a tanszék-megspórolásban nincsen semmi különös behatásuk a különféle fakultásoknak egymásra és az ifjúságra.

Én is látom, és pedig már régóta, az egyetemi fakultások életét egymás mellett, de kölcsönösséget, egymásra való tudományos hatást sem a tanárok, sem a tanulók tekintetében *az egyetem kebelében* absolute nem tapasztalok. Erre a kölcsönös tudományos termékenyítésre az egyetem egyáltalán nem nyújt, alig is nyújthat módot, alkalmat. A különféle fakultások tanárai és tanítványai semmiféle közös munkában, ülésben, tárgyalásban (ama közös előadásokat kivéve) nem érintkeznek tudományosan egymással.

Az *egyetem tanácsa* pedig tisztán adminisztráló testület, a mely a tudományok szellemével s egymásra hatásával nem foglalkozik, — és csak elvétve, nagy ritkán fordul elő, hogy valami egyetemi ügy eldöntésébe a különféle fakultások tudományos gondolkodás-módja, szelleme is belejátszik, közreműködik.

Régebben igenis meg volt ez a kapcsolat a fakultások között, de egyszerűen azért, mert a bölcsészeti karon tanulta az orvos s a jogász is a neki nélkülözhetetlen *latin* nyelvet.¹ A mint fejlődött a gymnasium s a nemzeti nyelv, csökkent a philosophiai kar nélkülözhetlensége más tudományszakok számára.

Hajdan azok, a kik a tudományos pályát választották, az egyetemre vonultak, és összes ismereteiket ottan, a különféle karok előadásaiból, szedték össze. Ott éltek egyetemi városaikban éveken át, a legszabadabb tanrendszer mellett, s hallgatták azt, a mi lelküknek tetszett, és lettek belőlök encyclopaedisták. Akkoron meg volt a kölesönös érintkezés a kevés számú s szűk körű tudományszakmák között, — akkor teljes egyetem nélkül nem is volt teljes tudományos képezés. Mai nap képtelenség azt kívánni az egyetemi hallgatótól, hogy pl. orvosi tanulmányain kívül philosophiai, jogi s más eféle előadásokra is eljárjon; és tényleg nem is jár el egy sem. Azért nincs is külön hatásuk az egyetem különféle fakultásainak a tanulóra.

Ha dicsérik (HUNFALVY), hogy német egyetemeken pl. a jogász elmegy néha Du Bois-REYMOND physiologiai, avagy CURTIUS-nak görög philologiai előadására is, úgy én ezt a betekintést Debrecenbe nem tartom valami nagyon művelőnek az egyetemi hallgatóra nézve, még kevésbbé tartom ahhoz az egyetemet nélkülözhetetlenek. Ahhoz ugyanis, hogy valaki valami híres tanár tudományos előadásait látogathassa, nem szükséges, hogy amaz előadások az egyetemen tartassanak, vagy hogy a hallgató annak az egyetemnek hallgatója legyen;

¹ Dr. Mathias KAPPES: Die philosophische Bildung unserer gelehrten Berufe. Münster, 1892.

eljuthat oda egyetemi rendszer nélkül, a mint pl. Párisban a „Faculté“-k előadásaira a nagy közönség bejár. Boldogult LENHOSSÉK professzor előadásain mindig nagy gaudiumot okozott, — az előadás rovására — ha egy-egy jogász az előadásra betekintett.

Ahhoz, hogy tanár és tanítvány más tudományágak szelleméről és irányáról, vívmányairól tájékozást szerezhessenek, hogy a különféle tudományok egymásra behassanak, ma már nem szükséges a fakultásoknak egyetembe egyesítése, s a különféle fakultások előadásainak látogatása, mint hajdan, mert ma birunk ama szellemi szükségletek kielégítésére sokkal alkalmasabb módszerekkel, mint a minő az el-el-látogatás egyes híresek egyes előadásaira az egyetemen: ilyenek az akadémiák s rokon tudományos testületek tárgyalásainak hallgatása s nevezetesen és mindenek fölött a tudományokat összegező s folyton figyelemmel kíséző . . . *sajtó, az irodalom.*

És attól félnek, hogy ha a mai egyetemi rendszer megbomlik, akkor a tudományszakok szerte hullanak s a nemes, magas, önzéstelen ideál elesik, a tudomány csakhamar korlátolt gyakorlati irányokat követ (DU BOIS-REYMOND, HUNFALVY) és begyakorló iskolává süllyed a kenyérkereset számára. (KAPPES.)

Ezt az aggodalmat a tapasztalat legfényesebben megcáfolja, még pedig magában a legtökéletesebb egyetemi rendszer hazájában is, Németországban. Ottan immár nem kételkedhetik senki, hogy az egyetemek kapcsán kívül álló *technikai főiskolák*, — például a berlini, hannoverai, drezdai stb. stb., sőt pl. a *gazdasági akadémiák*, pl. a berlini, hohenheimi, az *állatorvos-akadémiák*, pl. a berlini, müncheni, az élet gyakorlati

követeléseinek kitűnő kielégítésén kívül az ideális tudomány terén is ép oly becses, ideális irányú munkásságot fejtenek ki, mint az egyetemek. De nálunk is, Magyarországon, a Polytechnikum tudományos inferioritása immár pusztá ráfogás, — sőt konstatálhatjuk, hogy állatorvos-akadémiánk is, a tiszta természet-tudomány — orvostudomány — művelésében is, sok tekintetben méltán versenyez az egyetem orvosi karával, s nevezetesen pedig, hogy szakminiszteriuma részéről eme tudományos munkásságban több és határozottabb támogatásban részesül, mint maga az orvosi fakultás.

Kardoskodnak még az *egységes tanrendszerrel* is az egységes egyetem mellett s a szakiskolák ellen. Nézetem szerint azt is teljesen helytelenül. Egységes tanrendszert nem is lehetséges a különböző tudományszakmákra nézve az egyetemen fentartani; más tanrendszert kíván az orvos, természettudós, és mást a theologus, a bölcész, a philologus, jogász. És tényleg más a theologus tanrendszere egyetemünkön, más a jogászé és más az orvosé, a kitől laboratoriumokat, klinikákat stb. kívánnak meg. Más a tanároknak életpályájuk is, más a jövőjük, nevezetesen pedig nagyon is egyenlőtlen a munkájuk, minél fogva jogosan és méltányosan más az igényük.

Sőt másnak kell lenni az *előképzítésnek* is a különféle szaktanulmányokra. A theoretikusok minden sophismái s gúnyolódásai dacára más középiskola kell az orvosnak, más a jogásznak. S ha VIRCHOW és EXNER ellentétes nézetben vannak az egyetemi előképzést illetőleg, mint BREZNAV kiemeli,¹ az természetes. VIRCHOW

¹ Rectori beszéd, 1893. 23. lap.

nagyobb súlyt fektet az előképzésben a matematikára s természettudományra — mert ő orvos, — EXNER ellenben nagyobb súlyt fektet az ó-klasszikus előképzésre, mert ő meg jogász. Tehát az egységes tanrendszert nélkülözniünk kell a jó egyetemen, de el kell hagynunk a jól berendezett középiskolában is. Az orvos-tanító, a technikus-tanító valószínűleg azt kívánja — nem akarok pozitíve szólni, — hogy az előképzés, a gymnasium legyen 5—6 osztályú, — ellenben az egyetemi — vagyis szakképzés — a mostani 4—5 év helyett, 7—8 éves. Ellenben a jogász, philosophus, theologus talán megelégszik a mai középiskolával.

Az *egységes tanügyi adminisztráció* az egyetemen szép frázis, de sok árnyékoldallal bír. Az a sokféle tudományszak, s a szakokban a sok disciplina, a melyek — mint már kifejtém — többnyire külön tudományindividuumot képviselnek immár, más és más szükséglettel bírnak, más ellátást igényelnek. Eme ellentétes igényű tudományszakok egységes adminisztrációja szerfölött nehéz. És képzelhetetlen is az az adminisztrátor, a ki a theologus, a jogász, az orvos, a philosophus, a technikus tudományos és tanulmányi igényeit egyformán képes volna felfogni és méltányolni. Így történik azután, hogy az adminisztráció ingadozik, — egyszer jobban támogatja az orvosi, a természettudományokat, mint pld. TREFORT alatt, máskor ezek igényei iránt nem bír érzékkel.

Az a körülmény, hogy a 4 fakultás adminisztratív véleményező testülettel bír az *egyetemi tanácsban*, (akarva mondom, hogy csupán adminisztratív és csupán véleményező ez idő szerint a tanács szerepköre, mert

tényleg így áll a dolog) nem hogy előnyére válnék a tudományszakoknak s így az egyetemi rendszernek, de inkább még hátrányukra válhat. Ez idő szerint s már régóta nincsen ugyan konfliktus az egyetemi tanács és a fakultások között, de csak azért, mert a tanács nem avatkozik a fakultások dolgaiba. Tehát a tanács egy fölösleges bureau az expédiatur-ra. Ha akadna tanácstag avagy tanács, a mely egységesíteni akarná a tudomány, az oktatás rendszerét az egyetemen, s a fakultásokat kényszeríteni akarná egységes rendszerre, mindjárt kiütne a háború, s egymás útjában állának fakultás és tanács, vagyis az egyetem, mert mindhiába, a fakultások tudományos és tanítási igényei nem egységesek. Azt, hogy a különféle tudományszakok képviselői az egyetemi tanácsban a tudományok kölcsönös egymásra hatását, azok harmonikus fejlődését hoznák létre, eufemisztikusan lehet mondani, de pozitive kimutatni, bebizonyítani nem lehet, a mint ezt föntebb már említém.

Mindezek szerint nem fogadható el, hogy csakis az egységes egyetemi rendszer biztosítaná a tudományt, haladást, közzelvilágosodást stb. És Németország szellemi világát is nem az egységes egyetemek tették nagygyá, de a német nép tette nagygyá a német egyetemeket; és nem a szakiskola-rendszer tette elmaradottá a francia szellemet a legújabb korban, hanem a francia nép tette sterillé a francia szakiskolákat. A míg ugyanis a tudománynak elég volt az egyéni inspiratio, a gondolat, addig jól működött a francia iskola is; akkoron egyeteme is messze túlhaladta a német egyetemeket. A mióta azonban a tudományhoz laboratóriumok, pénz, idő és *munka* kellene, azóta megválto-

zott a francia iskola helyzete a némettel szemben. Míg a német nemzet számos egyetemet állított fel, ezekben nagyszámú laboratóriumot létesített, munkásokat alkalmazott, addig a francia nemzet fukar maradt felső iskolái anyagi ellátásában, laboratóriumok, tanerők s eszközök dolgában. Azóta természetesen felülkerekedett a német egyetem. A ki látta a párisi felső iskolák, például az 5000-nyi hallgatósággal bíró orvosiskola silány laboratóriumait, fölszereléseit, tanárainak gyér számát, kivált a közelmúltban, és látta azokkal szemben, akár a kicsiny német egyetemek (Strassburg, Halle stb.) fölszerelését, tanárai, munkásai számát, érteni fogja, hogy a francia szakiskoláknak el kellett maradniok a német egyetemek mögött, — de nem rendszerük, hanem hiányos fölszerelésük miatt.

kiskola-
zer elő-
yei.

Az elmondottakban, úgy hiszem, eléggé kimutattam, hogy nincsen semmi komolyabb tudományos avagy közoktatási érdek, a mely az egységes és egy külön miniszter — a közoktatási miniszter — által kormányzott főiskola-rendszert, egységes egyetemi rendszert követelne meg.

Ezzel párosan, úgy hiszem, azt is bebizonyíthatom, hogy a főntebb ajánlottam szakiskola-rendszer, a mely az orvosi oktatást a belügyi, a jogi oktatást az igazságügyi miniszter alá, a technikát a kereskedelmi miniszter, a philosophiai fakultást a kultusz és közoktatási miniszter alá helyezi, — a tudományoknak (pl. orvosi, jogi, technikai) az életre, a közjólétre való behatásuk szempontjából több előnnyel biztat, mint a mennyivel az egységes egyetemi rendszer bír.

Erről kívánok szólni.

Mielőtt azonban a *szakiskola-rendszernek* s a külön szakminiszteriumok alá helyezésnek előnyeit fejtegetném, nem hallgathatok el egy megjegyzést, nehogy félreértessem az indokokra nézve, melyek nézeteim formálásában vezettek. Mint egyetemi tanár évtizedek során immár annyi jót, annyi támogatást élveztem a magas kultusz- és közoktatási miniszterium s annak jeles főnökei részéről, hogy szinte rosszul esik vázolnom, bizonyítanom a szakiskola-rendszer, a szakminiszteri vezetés előnyeit, a mai egyetemi rendszer, közoktatási miniszteri vezetés fölött.

És nem az az értelme felszólalásomnak, mintha én az egyetemet, avagy a miniszteri kormányzást hibáztatnám, — ez legtávolabb áll tőlem. Gondolkodásom vezetője, rugója egyedül az, hogy hiszem és reménylem, miszerint szakminiszteri vezetés és szakiskola-rendszer mellett különféle tudományágak, nevezetesen az orvos-egészségtudományi, azonfelül hogy tudományosan és didaktikailag ép úgy megfelellhetnek, mint egyetemi rendszer és kultuszminiszteri vezetés mellett, még a közjóra is, a közigazgatásra, az államéletre, a *gyakorlati életre* is befolyhatnak, és pedig sokkal hathatósabban, mint az egyetem kötelekében és a kultuszminiszter kormányzása alatt.

Ezt a gyakorlati behatását pedig a szaktudományoknak az államéletre éppen Magyarországon, hazám és nemzetem érdekében, rendkívül fontosnak, elhanyagolhatatlannak s azért elhallgathatatlannak tartom.

Ez felszólalásom indító oka.

A kultusz- és közoktatásügyi miniszteriumok, természetüknél, ügytartalmuknál fogva általában scholastikusok, theoretikusok és idealisták. A gyakorlati étellel keveset érintkeznek. Ennélfogva igen kevés is bennök az érzék bizonyos szakmák gyakorlati jelentősége, az étellel való gyakorlati vonatkozásaik iránt, — így kivált a jogi, az orvosi, a technikai szakmák ama vonatkozásai iránt, — minélfogva egyszersmind kevés bennük az érzék arra nézve, hogy ama szakmák gyakorlati része is kellően fejlesztessék az egyetemen.

Maga a nagyközönség, ide értve a törvényhozást is, az egyetemben egyszerűen theoretikus „iskolát” lát, a melynek kihatását a gyakorlati életre alig veszi észre, nem méltányolja. Ennélfogva nincs meg a hajlandósága arra, hogy ama „iskolák” fejlesztésére kellő, azok gyakorlati jelentőségének megfelelő mértékben áldozzék. Innét számos egyetemi (orvosi) intézetünknek elszomorító, a közérdekre nézve káros elhanyagolása, szűkölködése.¹

Ha ama tudományszakmák a szakminiszterek vezetése alatt állanak, azt reményelem, hogy inkább méltatást fognak találni náluk; gyakorlati fejlesztésükre a szakminiszteriumok, saját szükségleteik érdekében, nagyobb figyelmet fognak fordítani, és a törvényhozás is, látva összefüggésüket a gyakorlati étellel és a közjóléttel, inkább lesz hajlandó fejlesztésükre az eddiginél is nagyobb áldozatot hozni.

A mi az orvosi tanulmányokat illeti, számba-

¹ Példaképen a közegészségtani tanszék és intézet állapotára hivatkozhatom. Ez intézet 21 évi fennállása után is, ma is oly szűk és sanyarú viszonyok között tengődik, hogy gyakorlati feladatainak a közétellel szemben, a közegészségügy terén, épenséggel nem képes megfelelni.

veendő az, hogy a belügyminiszterium nagyon intensive és extensive érintkezik az orvosi renddel. Az orvosi rendnek több mint fele ugyanis, 1000 és 1000 orvos, a belügyi közigazgatás szolgálatában áll, mint községi, illetve körorvos, városi orvos, mint járásorvos, rendőr-orvos, járványorvos, tisztiorvos, kórházak orvosa stb., nem is szólva arról, hogy a többi orvosnak is, valamennyinek az a feladata, a mit a belügyminiszterium kormányoz: betegek gyógyítása, betegségek megelőzése. Ezzel szemben a kultusz- és közoktatásügyi miniszteriumnak úgyszólván semmi érintkezése sincs az orvosi renddel. A közoktatási miniszter s az egyetem ugyanis kitanítja, kineveli az orvosok tömegét; a mint azonban a diplomát az orvosnak kezébe adják, megszűnt minden összeköttetés köztük s az orvos között. Jelenleg sem a közoktatásügyi miniszterium, sem az egyetem, melyek kitanították az orvosokat és ismerik azok képességeit, nem folyhatnak be semmit sem neveltjeiknek jövő kihasználására az állam érdeke javára; a belügyminiszterium ellenben, a mely alkalmazza, a mely kihasználja az orvost s annak munkáját, nem ismeri az orvost a kit alkalmaz és kihasznál. Ha az orvosi oktatás a belügyminiszterium kebelében van, e miniszterium megismerheti és jól kihasználhatja a képességeket; azokat állítja az orvosi és egészségügyi közigazgatás fontosabb ügyei élére, a kiket kiismert a tanulás és tanítás folyamán.

A belügyminiszter tehát igen jól kihasználhatná a képességeket, a jelesebb asszisztenseket, orvosokat a közegészségügy, a kórházak stb. élén, — azonban jelenleg nem lévén érintkezésben velök, ismeretlenek közül választja embereit.

A belügyminiszter továbbá folytonosan szükségeli közigazgatásához a lehető legmagasabb orvosi, nevezetesen hygieniai intelligenciát. Ez az egyetemen található legbiztosabban. De nem lévén kapcsolatban az egyetemmel, nem használhatja ki ennek szakszerű munkaerejét. Gyenge szurrogátum az, hogy a belügyminiszteriumban közegészségi tanács van, a melynek tagjai túlnyomólag az orvostanárok. A tanár ama tanácsban, úgyszólván, *nobile officiumot* visel; nincsen egybekapcsolva szorosabban a miniszteriummal, az egészségügyi kormányzattal; tehát annak egészségügyi működésével szemben is idegen marad.

A belügyminiszteriumnak, illetve annak egészségügyi és orvosi kormányzatának ez az idegen volta, szemben az egyetemi, orvosi neveléssel, magával hozza egyszersmind, hogy a belügyminiszterium alig bír befolyással az orvosi képezésre, holott neki, az ő céljaira kell a képzett orvosok serege.

Ebből pedig sok visszásság következik. A belügyminiszterium, hogy javítsa, biztosítsa a neki szükséges orvosi rend szakismeretét, *tiszti orvosi vizsgát* létesít, nem törődik azonban azzal, hogy orvosai megszerezhetik-e, tanulhatják-e az egyetemen vagy bárhol a szükséges ismereteket — és tudjuk jól, hogy nem tanulhatják; a közoktatásügyi miniszterium ellenben szervezi ugyan az orvosi oktatás és vizsgázás ügyét¹, de alig van tekintettel a belügyminiszter, az egészségügy, az orvosügy szükségleteire; nem törekszik arra, hogy az orvosok tanulhassák azt, a mire a belügyminiszterium éppen leginkább súlyt fektet.

¹ Az *orvosi szigorlati rend* immár negyedik évében fekszik a közoktatásügyi miniszterium előtt — döntés nélkül.

Sőt a belügyminiszterium s közoktatásügyi miniszterium, mondhatnám, ellenséges szemmel kísérik egymás működését az orvosi oktatásügy terén, a helyett, hogy támogatnák egymást. Így pl. a belügyminiszterium rendelkezik Kolozsvárott országos kórházzal, a melylyel nem tudja, mit csináljon; a közoktatásügyi miniszteriumnak ellenben Kolozsvárott van orvosi fakultása a melynek kellene kórház, de nincsen, mert a belügyminiszterium az ő kórházát nem adja át. Egyáltalán a belügyminiszteriumnak vannak és még inkább kell, hogy legyenek nagy kórházai, de nincsenek orvosai; a közoktatási miniszteriumnak vannak nagyszámú szakértő tanárai, docensei és tanulói stb., de nincsenek és nem is lesznek kórházai, a melyekben ama tanárok, docensek, tanulók tanulhassanak, tudományosan fejlődhessenek.

Vajjon megfelel-e ez a helyzet egy kulturállam igényeinek, a közügy érdekeinek? Vajjon értelmes dolog-e, hogy a közoktatásügyi miniszter képezze a belügy számára az orvost, gyógyszerészt, bábát, nem a belügyminiszterium maga, a mely azokat céljaira kihasználja? Vajjon belenyugodnék-e a hadügyminiszter abba, hogy a kultuszminiszter képezze az ő katonáit s azután diplomával ellátva, odaadná, tessék itt a tüzér, huszár, boldogulj vele a hogyan tudsz? Vajjon nem volna-e helyesebb, ha az orvosi oktatásügy a belügyminiszterium keze alatt volna, a mikor az úgy rendezné be az oktatást, a hogyan azt az ország orvosügye és egészségügye megköveteli, — a mikor kórházait azonnal rendelkezésre bocsáthatná az orvosi oktatásnak stb?

Romániában jobban kihasználják a nemzet intellektualis erőit a közönség érdekében. Ottan az orvos-tanárok egyszersmind egészségügyi főinspektorai az

országnak. Szakmájuk különfélesége szerint a közegészségügynek más és más ágazatát tartják legkompetensebb főfelügyeletök alatt.

De láthatjuk Magyarországon is a dolgoknak ilyen helyesebb rendjét. Az *állatorvos-akadémia* nem a közoktatási miniszterium alatt áll, hanem a földművelési miniszterium alatt, a melynek az állatorvosokra nagy szüksége van. És nézzük csak és csodáljuk az állatorvos-akadémia rohamos tudományos fejlődését a földművelési miniszterium alatt; és nézzük és respekáljuk a bölcs kihasználását ezen akadémia szaktanárainak az állategészségügy terén; és nézzük azt az állandó összeköttetést, a mi van ama miniszterium, amaz akadémia és az ország állatorvosai között.

Az emberorvosok évek óta irigykedve nézik az állatorvosügy, állategészségügy hatalmas fejlődését, az állatorvosi szakismeret szerencsés kihasználását, egyszersmind az állatorvosi szakismeretnek megbecsülését az eme szakismeretet kihasználó miniszterium részéről. Ha az állatorvos-képezés az egyetem mellett volna, a mint van az orvos-képezés, a gyógyszerész-képezés, a bába-képezés, akkor nyilván az állatorvosügy is szerényebb viszonyok között volna, nem fejlődött volna mai magaslatára.

Mindezek nyomán *úgy az orvosi s egészségi tudomány, mint kivált orvosi és egészségi közügyünk érdekében állónak tartom, hogy az orvosi képzés — beleértve a gyógyszerész-képzést s a bábaképzést is — a közoktatási miniszterium alól, a hol az nem válhatik aktív tényezőjévé a közjólétnek, kivétessék és a belügyminiszterium alá rendeltessék.*

Úgyhiszem, hogy mindaz, a mit az orvosi oktatásügyre nézve elmondottam, mutatis mutandis

áll pl. a jogtudományi, a technikai kiképezésre nézve is, a melyek talán szintén nyernének, ha az igazságügy, illetve a kereskedelmi miniszterium alá rendeltetnének, mint a hol közelebbi érintkezésbe léphetnének az államérettel, arra jótékonyan befolyhatnának, — és viszont a gyakorlati élet szükségéi az ő fejlődésükre hatnának. Nem érzem magamat mindazáltal eléggé szakértőnek eme szakmák peripetiáiban, hogy véleményemet kellő alapossággal indokolhassam.

A vázoltam szakiskola-rendszer előnye, hogy könnyebb, mozgékonyabb vele a haladás a mutatkozó szükségletek kielégítésében, mint az egyetemi rendszer mellett. Az kétségtelen, hogy a meglevőknel több orvosra van szükségünk, — az is kétségbe vonhatatlan, hogy az orvosi tanításra sokkal több tere van szükségünk, mint a mennyivel két egyetemünkben birunk, már csak azért is, mert egy-egy laboratoriumban, egy-egy klinikán 150—200 és több orvosnak gyakorlati kiképezése merő illuzio, s azt az orvosok képezése, tehát a beteg ember s a közegészségügy bánja meg.

Az orvosi iskolák szaporítása elkerülhetetlen, — de vajjon kell-e velök együtt a philosophiai, a theologiai, a jogi fakultásokat is szaporítani? Több újabb, egységes és teljes egyetem meghaladhatja a nemzet erejét s bizonyos tekintetben nélkülözhetőnek is mondható, — több újabb orvosi főiskola létesítése azonban elkerülhetetlen, égető szükség a közjó szempontjából, s azért azok, esetleg *egyetemek nélkül* is, felállítandók.

Befejezéshez közeledem. Nézeteim enyhítésére egy kis megnyugtatóssal tartozom. Én az orvosi, jogi, technikai főiskolák életbeléptetése után is fenntartandónak vélem a *Scientiarum Universitas*-t, még pedig a mostaninál igazabbat, valódiabbat.

A *Scientiarum Universitas*-t olyan testületnek képzelem, a melyben minden főiskola választottaival képviselve van. Ennek a *Scientiarum Universitas*-nak feladata volna Magyarország közoktatásügyi tanácsát képezni, — időnként közös gyűléseket tartani, s magas kulturális kérdéseket megvitatni; feladata volna a főiskolák főhatóságai, a miniszteriumok számára véleményezni, s az összes tudományok nevében a doctort promoteálni. Végre feladata volna a törvényhozásban választottai által az ország szellemi arisztokrátiáját (a vallási, születési és vagyoni arisztokratia mellett) képviselni. E képviselők igen hasznos szolgálatot tehetnének ottan a közjónak, nem is szólva arról, hogy mily különös és fonák dolog, hogy az ország Senatus-ában, a főrendiházban, képviselve vannak a vallások, a születés és vagyon, a *tudás* azonban, a tudományok nem.

llás- és
tatás-
minisz-
um.”

A vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak körébe valóknak, az én felfogásom szerint: az elemi népoktatás, a középiskolák, a tanárképzés — tehát a philosophiai facultás és az összes művészeti oktatás, és a művészeti és kulturális intézetek, muzeumok, színházak kormányzása; — továbbá oda valóknak a kultuszügyek, a melyek addig, a míg az egész oktatásügy nincsen államosítva, a mit nemzeti egységünk és jövőnk tekintetéből a legfontosabb intéz-

kedésnek tartok, nem választhatók külön a közoktatási miniszteriumtól, mert az oktatásügy javarésze egyházi, felekezeti hatáskörben fekszik.

Elmondottam nézeteimet a felső oktatásügy szervezéséről. Jól tudom, hogy nagyon is hiányosan, hézagosan fejtettem ki e nagy és fontos kérdést s annak sokféle nehézségeit, de a rendelkezésemre álló idő rövidsége behatóbb méltatást nem enged meg; és tudom, hogy erőm is egyáltalán elégtelen a proponáltam nagyfontosságú reformok teljes és tökéletes kiépítésére, — mégis nem hallgathattam el nézeteimet, mert azt hittem, hogy a javasoltam rendszerrel inkább ki lehet használni a főiskolák, nevezetesen az orvosi fakultás szellemi kapitálisait a közjó, a nemzet előnyére, mint a mai egyetemi rendszerrel. Nagy és hatalmas nemzetek megtarthatják akár évszázadon át hibás institutióikat, — elbirják; de kicsiny nemzetnek minden létező erőt, még a legszerényebbet is, ki kell és teljesen használnia, semmi erő sem szabad használatlanul hevertetnie, mert csak így bírja ki a versenyt a nagy és hatalmas nemzetekkel.

Látom előre is, hogy sokan meg fogják támadni gondolkodásomat és nézeteimet. Rám olvassák, hogy nem becsülöm eléggé a tudományok idealizmusát s az egyetemek fényes multját. — Én tisztelem az idealizmust úgy, mint a multakat is, de azt is vallom, hogy idealizmusból és a multak dicsőségéből nem élhetünk meg, nem prosperálhatunk, nem fejlődhetünk kellőképen. Azért újra és végezetül is azt hangoztatom, hogy *ne csupán az ideáloknak, és kivált ne a sablonnak hódoljunk, hanem az életnek, a közjónak is éljünk.*

A BESZÉD BEFEJEZTE UTÁN

Dr. HÖGYES ENDRE,

ORVOS-SEBÉSZDOCTOR, AZ ÁLTALÁNOS ÉS KISÉRLETI KÓR- ÉS GYÓGYTAN NY. R. TANÁRA, AZ ÁLTALÁNOS KÓR- ÉS GYÓGYTANI ÉS A BUDAPESTI PASTEUR-INTÉZET IGAZGATÓJA, A KOLOZSVÁRI K. M. TUD. EGYETEMEN AZ ÁLTALÁNOS KÓR-, GYÓGY- ÉS GYÓGYSZERTAN VOLT NY. R. TANÁRA ÉS ORVOSI KARÁNAK KÉT IZBEN DECÁNJA ÉS HÁROM IZBEN PRODECÁNJA, A M. TUD. AKADÉMIA RENDES TAGJA, AZ ORSZÁGOS KÖZEGÉSZSÉGI TANÁCS RENDES, A BUDAPESTI KIR. ORVOS-EGYLET VÁLASZTMÁNYI ÉS ALAPÍTÓ, A KIR. TERM. TUD. TÁRSULAT PÁRTOLÓ TAGJA ÉS ALELNÖKE, AZ ERDÉLYI MUZEUM-EGYLET RENDES TAGJA ÉS ORVOS-TERMÉSZETTUDOMÁNYI SZAKOSZTÁLYÁNAK TISZTELETBELI ELNÖKE, A MAGYAR ORVOSI KÖNYVKIADÓ TÁRSULAT ALAPÍTÓ TAGJA ÉS EGYIK TITKÁRA, AZ ORSZÁGOS KÖZEGÉSZSÉGI EGYLET VÁLASZTMÁNYI TAGJA, AZ ORVOSI HETILAP SZERKESZTŐJE ÉS TULAJDONOSA ; AZ ORVOS-
TUDOMÁNYI KAR DECÁNJA,

A KARI JELENTÉSEKET

OLVASTA FEL.

I. A hittudományi kar jelentése.

Tekintetes Egyetemi Tanács!

A hittudományi kar által az 1894/5-ki tanévre kitűzött jutalomtételekre a következő pályamunkák érkeztek be:

I. A Pasquich-alapból 70 frttal díjazandó 1-ső számú tételre: „Solide demonstrata relatione, quae Genesim inter et ceteros pentateuchi libros intercedit, speciatim ostendatur, qualinam Moses consilio et scribendi oeconomia usus fuerit in hexaemeri conceptione“, ezen jeligével: „Kezdetben teremté Isten a mennyet és földet“ egy pályamunka érkezett, melyet a kar, a bírálók egyező véleménye alapján, a jutalomra méltónak ítelt. A jeligés levélke felbontatván, kitűnt, hogy a pályanyertes mű szerzője *Ivanovics Emil II. é. hittanhallgató.*

II. A Fogarassy-Dercsik-alapból 70 frttal jutalmazandó 2-ik számú tételre: „Omni cum apparatu exponantur psalmus XIV. (Vulg. 13.) et psalmus LIII. (Vulg. 52.), invicem necnon cum epistola S. Pauli ad Rom. III. 10—18. collati, habita et diligenter discussa singulari ratione textus hebraici, LXX., et Vulgatae; simulque adjiciatur ubique continua textus masorethici analysis grammatico-syntactica“, két pályamunka adott be a következő jeligékkal:

1. „Ki a zsoltárokkal dicséri az Istent stb.“
2. „Minden lélek dicsérje az Urat.“

A kar a bírálók egyező véleménye alapján a jutalmat egyik pályázónak sem adta ki.

III. A Pasquich-alapból 70 frttal jutalmazandó 3-ik számú tételre: „Explicata natura inspirationis, refutatisque variis circa eam erroribus, ostendatur modus, quo inspiratio librorum sacrorum nobis innotescat“, két pályamű nyújtott be ily jeligék alatt:

1. „A Szentlélektől ihletetvén stb.“

2. „Mind, a mik megíratnak stb.“

A kar a bírálók egyetértő véleménye szerint a jutalmat a 2. számú munka szerzőjének ítélte oda. A felbontott jeligés levélkéből kitűnt, hogy a pályanyertes dolgozat szerzője *Puchovszky Bálint III. é. hittanhallgató.*

Mindezekről a részletes bírálatok $\frac{1}{2}$. a. mellékelvék.

IV. A *Szabó-féle* alapítványi jutalmat, mely a magyar egyházi szónoklatban leginkább kitűnő hittudomány-hallgatót illeti, a szaktanár ajánlatára, a kar *Rácz Gellért IV. é. hittanhallgató*nak ítélte.

V. A *beiktatási díj*akból a hittudományi kart illető 86 frt 12 kr. jutalékot, mely kari határozat folytán könyvekben kiosztandó szorgalmi jutalmakra fordítandó, a kar *Fodor József, Fűček János, Siegescu József és Szabados János IV. é. hittanhallgató*knak ítélte oda.

VI. A *Schopper-féle* jutalomdíjat, a hittudományi kar, a jog- és államtudom. kar ajánlatára, *Vámosy György II. é. joghallgató*nak adományozta.

VII. A *Bitá-féle* jutalomdíjat, az orvoskari tanártestület ajánlatára, a hittud. kar *Luczy Gusztáv IV. é. orvostanhallgató*nak adományozta.

Van szerencsém egyúttal az ezen utóbbi két jutalomdíjért folyamodott jog- és orvostanhallgatók kérvényeit mellékleteikkel együtt ide csatolva visszaszármaztatni.

Budapest, 1895 május 10.

DR. RAPAICS RAJMOND,
e. i. dékán.

Bírálatok.

Tekintetes Hittudományi Kar!

A Pasquich-alapból az 1894/5. tanévre kitűzve volt ezen jutalomtételre:

„Solide demonstrata relatione, quae Genesim inter et ceteros pentateuchi libros intercedit, speciatim ostendatur,

qualinam Moses consilio et scribendi oeconomia usus fuerit in hexaemeri conceptione“, a pályázati határnapig ezen jelige alatt: „Kezdetben teremté Isten a mennyet és földet“ (Gen. 1., 1.) egyetlen egy pályamunka érkezett be. Ennek birálatával alólírottak bizatván még, van szerencsénk véleményünket a következőkben bemutatni:

A kisnegyedrétű, 121 lapra terjedő magyar dolgozat, rövid bevezetés után, a tétel első részét a 64. lapig tiszta fel fogás s kezdőnél dicséretes szakértelemmel, de világos előadás s érveléssel is elég behatóan tárgyalja, úgy hogy ezen siker mellett az itt-ott elszórtan előforduló helytelen állítások s kifejezések — mint péld. a 16. lapon a theocratiának a világ kezdetétől való fokozatos fejlődéséről, holott másutt (39. lap) ugyanerről helyesen szól; vagy péld. a 20. lapon félreérthető a „világmindenség“, mert a hexaemeron leírása geogoniai; a 39. lapon pedig téves, hogy az Úr a „Schechina-fény alakjában állandóan“ stb. — tekintetbe szigorúbban már azért sem jöhetnek, mert jobbára egészen mellékes dolgokra vonatkoznak. Azonban a szentírás-magyarazók idevágó összhangzó véleményéről szólva, a felsorolt legújabbakon kívül, a régibb és újabb szakirodalom nevesebb képviselői közül is legalább néhány kiválóbbat felhozhatott volna.

A tételnek második, t. i. a hexaemeronra vonatkozó részével már nem tudott teljesen tisztába jönni szerző, noha a kérdést, legalább lényegesb részeiben itt is — néhány apróbb helytelenségtől eltekintve — kielégítőleg megoldotta.

Aránylag leggyengébb s leghiányosabb a 93—114. lapig terjedő s „a hexaemeron előadási módjáról“ szóló rész.

Mindezek után alulírottak egyértelmű véleménye oda terjed, hogy mivel a szorgalmas szerző a kitűzött pályakérdést egészben véve kielégítő sikerrel megoldotta: neki a fennevezett alaptól a jutalomösszeg kiadassék.

Budapesten, 1895. évi május hó 3-án.

DR. BERGER EV. JÁNOS.

DR. KANYORSZKY GYÖRGY.

Tekintetes Hittudományi Kar!

A Fogarassy-Dertsik-alapból az 1894/5. tanévre kitüzve volt ezen jutalomtételre:

„Omni cum apparatu exponantur ps. XIV. (Vulg. 13.) et ps. LIII. (Vulg. 52.), invicem necnon cum epistola S. Pauli ad Rom. III., 10—18. collati, habita et diligenter discussa singulari ratione textus hebraici, LXX. et Vulgatae; simulque adjiciatur ubique continua textus masorethici analysis grammatico-syntactica.

A pályázati határnapig ezen jeligék alatt: I. „Ki a zsoltárokkal dicséri az Istent, az angyalokkal együtt zeng (Arany-szájú sz. János)“ és II. „Minden lélek dicsérje az Urat, Alleluja!“ (150. zs. 6. v.) két magyar pályamunka érkezett be.

Ezek birálatával alulírottak bizatván meg, van szerencsénk véleményes jelentésünket a következőkben bemutatni.

Az első helyen I. alatt említett pályadolgozat kisnegyed-rétű, 67 lapra terjed; majdnem egyharmada, t. i. 24 lap esik a jobbra egészen feles dolgokat érintő, ellenben a tárgyhoz alapvetőleg tartozókat teljesen mellőző „Bevezetés“-re, melyben nemcsak a szerzőnek hiányos s kissé különös forrás-választásáról értesülünk, de nem egy feltűnő egyéb hiánynyal (péld. a 22. lapon a zsoltárczímekről) s helytelen kétértelműséggel is találkozunk (péld. a 15., 16. s 17. lapokon!).

A XIII-ik (héb. XIV.) zsoltárral a 24—54. lapokon, az LII-ikkel (héb. LIII; szerző szerint tévesen 53-ik a görögben is!) pedig az 55—67. lapokon foglalkozik, de oly felületesen, hogy értelmezése, — mely nem egy helyütt helytelen is (az 57. lapon) — nemcsak seminő hermeneutikai fegyelmezettségről nem tanuskodik, de jóformán csak egyszerű bebizonyítatlan állításokból áll, pedig szerző az ily eljárást az 57. lapon maga is korholja s „blind“-re történő önkényes alaptalan véleményezésnek minősíti.

A pályatételben megnevezett szövegek között (a 43. lapon szerző helytelenül „codexek“-nek nevezi) mutatkozó eltérések s különbözetek érintetnek ugyan, de sehol kellőleg meg nem fejtetnek; például a XIII. zsoltár többleteiről egy-

szerűen az mondatik (36. lap): hogy „nem hitelesek“ s a Vaticani Codexhez (37. lap) a scholion egyszerűen „oda van bigyesztve“.

A héber szöveg nyelv- s mondattani elemzésével is szerző csak féligmeddig foglalkozik, a mennyiben a sok helyütt épen döntő mondattani fejtegetés egészen elmaradt s a nyelvtani is csak igen fogyatékos, sőt néha hibás is, például a 35. lapon.

A második helyen II. alatt említett pályamű nagy-nyolczadrétü, 171 lapra terjed s aránylag véve előbbinél nemcsak sokkal terjedelmesebb, de valamivel jobb s behatóbb dolgozat is; azonban, hogy ez is sem a kitűzött pályatétel lényeges követelményeinek, sem azon igényeknek, melyek akár kezdőnél is méltán támaszthatók, kellőleg meg nem felel: a mondandókból azonnal ki fog derülni.

Nemcsak a bevezetésben, mely a 28. lapig terjed, szól minden egyébről, csak arról nem, mi a tétel szoros tárgyára kellőleg előkészítene s a tárgyalandók iránt tájékoztatna, hanem elszórtan másutt is (péld. 39—40., 42—48., 53., 80—81., 86—89. stb.) a dolgozatnak több mint negyed részében valódi elmefuttatáskép teljesen feles dolgokat halmoz össze.

A két zsoltár értelmezésével a 29—56. lapokon, a szövegek egybevetésével az 57—146. lapokon foglalkozik, alapul vévén mindenütt a Vulgata szövegét, melyet a héberrel s aztán csak a göröggel hasonlít össze s ezen eljárását az eltérésekkel hiszi indokolhatónak (59. lap); pedig hogy a Vulgata psalteriuma a „Gallicanum“, azt már dolgozata elején (9. lap) jegyezte meg helyesen; s ha ezt következetesen szem előtt tartja, a görögöt nem választotta volna el a Vulgatától a héber szöveg által s akkor előtte nem is lett volna feltűnő (mint péld. a 13. zsoltárnál), hogy a mi van a Vulgatában, ugyanaz a LXX-ben is található.

Értelmezései s fejtegetései — noha jobb forrásokat választott mint versenytársa, (Schegg, Rohling, Reischl, Delitzsch. V. ö. 169—171. lap — az itt felsorolt többit aligha használhatta!) igen sok helyütt homályosak, sőt zavartak; mert úgy látszik, a különféle forrásokból kölesönzött anyagot kellő átgondolás, összefüggésbehozatal, feldolgozás s következetesség

nélkül időnkint állította össze; azonkívül szintúgy állanak merő állításokból minden kellő bizonyítás nélkül, mint ugyanezt találtuk versenytársának is értelmezéseiben.

A szövegeltérésekkel egyszerűen leírólag ugyan eléggé foglalkozik, azonban a helyett, hogy az általa megnevezett s használt forrásokban található megfajtéseket átvette s követte volna, elég feltűnően vagy ellenmondásos s helytelen véleményeket kockáztat (péld. 36., 51. V. ö. 35. lappal; 53., 84., 85., 125., 165., 166. lap) vagy éppen meg sem kíséri a megfajtést.

Mindezek mellett azonfelül elszórtan nem egy meglepően ferde felfogással (péld. 125., 159., 165. lap), feltűnő helytelenséggel (12., 16., 17., 63. lap) s szakismerethiánnyal is (péld. 19—20., 26., 25—28. stb.) találkozni.

A mi végre a héber szöveg, nyelv s mondattani elemzését (a 148—158. és 158—161. lapokon) illeti: a mondattani fejtegetést e dolgozatban sem találjuk, a nyelvtani elemzések pedig sokhelyütt nemcsak hiányosak, hanem hibásak is, (péld. 59., 136., 137., 157. lap) hozzá még a nyelvtani műszókat s műkifejezéseket is vajmi gyakran összetéveszti (péld. 57., 148., 152., 154., 155., 156.).

Mindezekből kiderül, hogy mindkét pályázó a jutalomtétel első s második részében kifejezett követelményeknek elégtelenül, a harmadik részében kívántaknak pedig csak részben felelt meg; és azért alulírottaknak véleménye más nem lehet, mint: hogy a kitűzve volt jutalom egyiknek se adasék ki.

Budapesten, 1895 évi május hó 8-án.

DR. BERGER EV. JÁNOS.

DR. KANYORSZKY GYÖRGY.

Tekintetes Hittudományi Kar!

A Pasquich-alapból 70 frttal jutalmazandó eme tételre: Explicata natura inspirationis, refutatisque variis circa eam erroribus, ostendatur modus, quo inspiratio librorum sacrorum nobis innotescat — két pályamű nyújtott be ily jeligék alatt:

I. „A Szentlélektől ihletetvén stb.“ Sz. Pét. II. 1, 12.

II. „Mind, a mik megirattak stb.“ Rom. XV. 4.

Ezek elbírálásával a Tek. Kar alulírottakat bizta meg, kik egyetértő véleményöket a következőkben foglalják össze:

Az I. sz. dolgozat szerzője egy bevezető és három főrészben iparkodik a tételt megfejtteni; de már az első résznél, melyben az inspiratio fogalmát és természetét határozza meg, azon lényeges hibába esik, hogy nemcsak kellő részletességgel nem bizonyítja be az alapot, melytől különben helyes meghatározásának értéke függ, hanem még csak föl sem említi, s így az egész sok hasznos dolgot magában foglaló első rész teljesen a levegőben függ. A harmadik résznél pedig, hol a sugalmazott könyvek megismerésének módját kellene föltüntetnie, egészen más, oda nem tartozó dolgokról beszél, s tulajdonképeni tárgyát figyelmen kívül hagyja. Azért bár szorgalmat és helyenkint tehetséget is tanusít, dolgozata sokkal hiányosabb és hibásabb, hogysesem jutalomban részesülhetne. Ellenben

a II. sz. dolgozat szerzője a tételt helyesen fogta föl, és annak minden részét kezdőnél elismerést érdemlő biztossággal és szabatosséggal fejtette meg. Csak elvétve fordulnak elő kisebb botlások, melyeket az alaki tekintetben is kifogástalan dolgozatnál könnyebben elnézhetünk, — miért is a pályadíjat neki kiadhatónak véljük.

Budapesten, 1895 április 29.

DR. BOGNÁR ISTVÁN.

DR. KISFALUDY Á. BÉLA.

II. A jog- és államtudományi kar jelentése.

Nagyságos Rector Úr!

A folyó 1894—5. tanévre kitűzött pályakérdésekre beérkezett s Nagyságod által 1530/1894—5. sz. a. áttett pályamunkálatokra vonatkozólag a tisztelettel alólirott jog- és államtudományi kar jelentését a következőkben terjeszti elő:

1. **Az egyházjogból** kitűzött és a Pasquich-alapból 70 frttal jutalmazott kérdése: „Az egyházi házasság vonatkozása a polgári házassághoz, különösen a házasságkötés módját illetőleg“,

két pályamunka érkezett be, és pedig:

a) „Lainez“,

b) „A jog hatályossága nem a mögötte rejlő kényszer-től függ“, — jeligékkel ellátva.

A pályamunkák bírálata dr. Antal Gyula és dr. Kováts Gyula tanároknak adattak ki, a kiknek egyetértő véleménye alapján a kar a jutalmat nem találta kiadhatónak. A jeligés levélkéek felbontatlanul elégettettek.

2. **A magyar magánjogból** kitűzött és a *Senger Katalin*-alapból 260 frttal jutalmazott kérdésre: „Kijelölendők s rendszeres keretben megvilágosítandók Verbőczy Hármaskönyvnek ama nevezetesebb pontjai, a melyek s a miként azok akár közvetlenül, akár szokásjogi átalakulattal hazai magánjogunk terén mai nap még életben vannak“,

egy pályamunka érkezett be, és pedig:

„Verbőczy“ jelige alatt.

A munkálat bírálatra dr. Herczegh Mihály és dr. Zsögöd Benő tanároknak adatott ki. A bírálók egybehangzó véleményének elfogadásával a kar a jutalmat nem találta kiadhatónak.

A pályázó nevét rejtő jeligés levélke felbontatlanul elégettetett.

3. **A kereskedelmi jogból** kitűzött és a Pasquich-alapból 70 frttal jutalmazott ama kérdésre: „Fejtessék ki az életbiztosítási jog természete“,

egy pályamunka érkezett be, és pedig

„Sàssurer c'est épargner“ jelige alatt.

A munkálat bírálatra dr. Nagy Ferencz és dr. Kováts Gyula tanároknak adatott ki, a kiknek egybehangzó véleménye alapján a kar a pályamunkát jutalomra érdemesnek ítélte. Ennek folytán a jeligés levélke felbontatván, a munkálat szerzőjeül *Beck Lajos III. éves joghallgató neve tünt ki.*

4. **A magyar közjogból és politikából** kitűzött és a

*Schwartner-alapból 360 frttal jutalmazott kérdésre: „A minis-
teri kormányzat, és felelősség intézményének fejlődése és
jelenlegi állása általán és a magyar közjog szerint“,*

három pályamunka érkezett be, és pedig:

a) „Egészen új politikai tudomány kell az egészen új
világnak“. (Tocqueville).

b) „Sed quis custodiet ipsos custodes . . . ?“

c) „Justitia est regnorum fundamentum“, jeligékkal
ellátva.

A pályamunkák bírálatra dr. Lechner Ágoston és
dr. Concha Győző tanároknak adattak ki, a kiknek egyetértő
véleménye alapján a kar a jutalmat nem ítélte ugyan odá
egyiknek sem, azonban a „Sed quis custodiet ipsos custo-
des . . . ?“ jeligével ellátott munkát *dicséretre érdemesnek találta*
és szerzőjét felhivandónak határozta, hogy a mennyiben nevé-
nek közzé tételét kívánja, jeligés levelének felbontása végett
jelentkezzék. A másik két munka jeligés levélkéje felbontat-
lanul elégettetett.

5. A magyar közigazgatási jogból kitűzött és a Pas-
quich-alapból 70 frttal jutalmazott kérdésre: „A kisajátítás
jog-intézménye. Annak fejlődése. célja, alapja és szabályzatá-
nak főbb elvei, különös tekintettel a magyar törvényhozásra“,
két pályamunka érkezett be, és pedig:

a) „Labor omnia vincit“,

b) „A szabadságnak mindazon korlátozása, melyet stb.
Deák Ferencz“, jeligékkal ellátva.

A pályamunkák bírálatra dr. Lechner Ágoston és dr.
Mariska Vilmos tanároknak adattak ki, a kiknek egybehangzó
véleménye alapján a kar a „A szabadságnak mindazon korlá-
tozása, melyet stb. Deák Ferencz“ jeligével ellátott pályamun-
kát a jutalomra érdemesnek ítélte. Ennek folytán a jeligés
levélkéje felbontatván, kitűnt, hogy szerzője *Harrer Ferencz*
III. éves joghallgató.

A „Labor omnia vincit“ jeligéjő munkálatot pedig a
kar *dicséretre érdemesnek találta* és szerzőjét felhivandónak
határozta, hogy amennyiben nevének közzétételét kívánja, jel-
igés levélkéjének felbontása végett jelentkezzék; megtörtén-

vén, kitűnt, hogy a dicséretre érdemesítettett pályamunka szerzője Zachár Kálmán IV. é. joghallgató.

6. A közgazdaságtanból kitűzött és a Pasquich-alapból 70 frttal jutalmazott kérdésre: „Az egyes és kettős (sánta) valuta elmélete”,

két pályamunka érkezett be, és pedig

a) „Csak minden oldalú vizsgálat által lelhetni fel az igazságot Széchenyi I.“,

b) „Quaerenda pecunia primūm est. Horatius jeligékkel ellátva.

A pályamunkák birálatra gr. Láng Lajos és dr. Földes Béla tanároknak adattak ki, a kiknek egybehangzó véleménye alapján a kar a jutalmat nem találta kiadhatónak. A jeligés levélkéek felbontatlanul elégettettek.

Az 1—6. pontokra vonatkozó birálat, valamint a 11 db. pályamunka, a 4. és 5. ponthoz tartozó és esetleg felbontandó 2 db. jeligés levélke tisztelettel ide csatoltatik.

Továbbá van szerencséje a tisztelettel alólirott karnak jelenteni, hogy a folyó tanévre a *kari ösztöndíj-alapból* három kétszáz forintos szorgalmi díjat tesz folyóvá, melyekből, tekintettel a szorgalomra, jó előmenetelre s viszonylagos vagyontalanságra: *Kaufér Izidor IV. éves, Szalay Emül III. éves* joghallgatót egy-egy kétszáz forintos díjban, *Horváth András István és Zachár Kálmán III., illetőleg IV. éves* joghallgatót pedig 100—100 frt díjban részesíti.

A *Kautz-alapítványnak* kamatjából a kar *Králik Dani és Urbach Lajos III. éves* joghallgatóknak 60—60 frtot adományoz.

Végre a *Schopper-féle 40 frtos szorgalmi díjra Vámosy György II. éves* joghallgató hozatott javaslatba.

Kelt Budapesten, a jog- és államtudományi karnak 1895. május 6-án tartott VIII. rendes üléséből.

DR. ANTAL GYULA,
e. i. dekán.

Tekintetes Jog- és Államtudományi kar!

A magyar magánjogi 260 frtos Senger Katalin-féle alaptól díjazandó ezen jutalomtételre: „Kijelölendők és rendszeres keretben megvilágosítandók Verbőczy Hármaskönyvének ama nevezetesebb pontjai, a melyek és a miként azok akár közvetlenül, akár szokásjogi átalakulással hazai magánjogunk terén mai nap még életben vannak” — egyetlen pályamunka érkezett „Verbőczy” jelige alatt.

A munka kis negyedréttben 138 oldalra terjed, miből 100 old. az I., 38 old. pedig a II. füzetre esik. Feloszlik pedig a két oldalt elfoglaló előszón kívül 2 főrészsre. 1. Rész: Általános tanok (5—37). 2. Rész. Különös Rész. Ez ismét 4 főfejezetre. 1. Fej. Dologbeli Jog (37—74. old.), 2. Fej. Kötelmi Jog (75—100. old.), 3. Fej. (101—122. old.), 4. Fej. Örökösödési jog (122—138 old.). Az igen is aprólékos további beosztást mellőzve, tért e szerint eleget szánt a szerző arra, hogy a pályatételnek megfelelő dolgot mutathasson be rajta. Azonban a pályatételt vagy egészen félreértette, vagy pedig nem érzett magában elég erőt s hivatottságot arra, hogy annak valódi értelemben igyekezzék eleget tenni.

T. i. a szerző a helyett, hogy kiszemelte volna a Hkvből annak egyes nevezetesebb tételeit, a melyek eredeti vagy változott alakjukban ma is még intézményi erőben vannak, minők többek közt a szokásjogról, s általán a kutfői rendszerről való elvek, a házassági vagyoni jog, ösiség alaptételei, s ezen tételek elváltozásait, fejlődését, mai terjedelmét tűzte volna ki vizsgálódása keretévé; e helyett elővette a mai magánjogi compendiumok schemáját, s pontról-pontra hasonlítgatja egybe egyfelől Verbőczy tanítását, másfelől a mai jogállapotot. Ezt az így kitűzött feladatot is aztán részint csak egész gépiesen külsőleg végzi el, illetőleg túlnyomóan azt nem is volt szükség elvégezni, mivel ily nagyjából a Hkv. posztója az egyes mai jogtételekhez a compendiumokban is jelezve találhatik.

Már ez a módszer mutatja, hogy szerzőnek semmi érzelme nem volt az iránt, hogy hazai mai jogunkból azon részeket, a melyek kiválóbban impregnálnák, a HK.-tól, mint genetikai

előzménytől, meg tudja különböztetni azoktól, a melyeknek alakulására a HK.-nek különös befolyása nem volt.

Egyáltalán az egész dolgozaton egyéb mint a könyvesi-nálás technikai szorgalma nem észlelhető. Sem az alapfogalmakban való kellő eruditió. Sem egyes intézmények mélyebb alapjaival való kitartóbb foglalkozásnak semmi jele.

Mint már tavalyi birálatomban kijelentettem, e feladatba olyan tanuló fogjon, a ki a magánjogi studiumokat néhány féleven keresztül valóban behatni igyekező buzgalommal tanulva, az alapfogalmakat, s a magyar jog átalakulásának fővonásai iránt való tájékozódást kellően elsajátította.

Hogy szerző mindebben még igenis hátra van, azt s ezzel magának a dolgozatnak a színvonalát is eléggé jelezni fogják a következők:

9 old. szerint 1877. XX. t.-cz. fentartotta a serdült kort, mely fugyerveknél a betöltött 14., leányoknál 12. évvel kezdődik! Hivatkozván I. R. 111. §-ra. Szerző tehát még annyi fáradságot sem vett magának, hogy e czímet megnézzé vala, hol is megtalálta volna, hogy a serdültségnek ily nagy különböztetését (14, 12 év) Verböczy csak is az az előtti jogra nézve említi, s még így is azt a Com. Syst., mint a házasság-képességgel való összezavarást reprobálja. Mai jogunkról pedig mindenki tudja, hogy fiuknál leányoknál épen a HK. ugyanezen Titulusa alapján egyaránt a 12. év a korhatár.

12. old. szerint az ősi és szerzett közti különbséghez „csatolta“ az Ország b. ért. az öröklött jószág fogalmát, holott tudvalevő, hogy amazt ezzel fölváltotta!

49 old.: ezek szerint a tulajdonjognak (!) tárgyai nemcsak testi dolgok lehetnek, de általunk nem érzékelhető jogok is — mi által e jogok *eszmei dolgokká* lesznek. A köv. old. aztán reményli, hogy ezen *elmélet nem fog meglepetést okozni*, miután az semmi egyéb, mint a jogi személyeknél is előforduló fictiónak alkalmazása a dolgok körében! Szóval a testetlen dolgok fogalmát, mely fölött a jogi civilistika már régen napi-rendre tért, mint valami ujságot találja föl!

51, 52, 57, 87. old. s egyéb helyeiből kivehetőleg teljesen tájékozatlan a szerző a 48 előtti ingatlan tulajdonjognak a

viszonya iránt a mai tulajdonjoghoz. Jelesül azon kétfelől való korlátja iránt a 48 előtti magántulajdonjognak, a mely az adományrendszerben és az ősiségben látható.

53 *old.* azon felfedezést teszi, hogy az 1885. XXIII. t.-cz. a földesuri malomjogot a vizimalmokra „korlátozta.“ Egyéb tekintetben pedig, ugymond, a vizek megszűntek magánjogi jelleggel birni, s ma mindenki, tekintet nélkül a földesur malomjogára, iparhatósági engedély mellett vízi malmot építhet! Az 1880. XXXIV. t.-cz.-ről, mely a gőzmalmokat kivette a földesuri hatóság alól, úgy látszik, nincs tudomása szerzőnek.

57 *old.* szerint tulajdon korlátozások (!): az özvegyi jog, hitbér, s a törvényes-osztályrész. A legkülönbözőbb természetű jelenségeknek egészen hamis szempont alatt való összefoglalása.

62 *old.* szerint az ingatlan elbirtoklási idő nálunk 30 s 40 esztendő — az oszt. alapján. Szerző egyszerűen nem vesz tudomást róla, hogy e részben a HK. I. 78. tételei (100, 40, 32 év) érvényesek mai nap is.

70 *old.* már a dologi terhek rovatában találjuk a hitbért, özvegyi jogot. Világos azonban a 72. old.-ból hogy a dologi teher fogalmát összezavarja a dologbeli jogéval.

Következétesen összetéveszti a közszerzeményt a hitvestársi örökléssel (l. 131. old.), az öröklési jogról (igényről) azt mondja, hogy az elévülésnek alávetve nincsen (133. old.), a törvényes örökösödést pedig szembeállítja a hitvestársival (127. old.); egyáltalán a magyar örökösödési és házassági vagyonszerezésnek nemcsak multja, de jelene iránt is oly vastag tájékozatlanságot árul el, a minövel ily feladatra vállalkozni sikerrel csakugyan nem lehetett.

Mindezeknél fogva véleményem oda járul, hogy a pályadíj a pályázónak ki nem adható. Szorgalomdíjat sem javaslok, ezt különösen azért nem, mivel nemcsak a készültségnek, hanem az igyekezet valódi komolyságának a hiánya is egyike a munka árnyoldalainak. A munka, úgyszólván, eleitől végig nemcsak felületes, hanem hányt-vetett, laza, olykor az érhetlenségig.

Bpsten, 1895 május 3.

DR. ZSOGÓD BENŐ.

Jelentés az életbiztosítás jogi természete című pályakérdésről.

Tekintetes Kar!

Az „életbiztosítás jogi természete” című pályakérdésre mindössze egy pályamunka érkezett be: „*S'assurer c'est épargner*” jelige alatt. Középnegyedrét alak, 138 lap. Be van osztva három római számokkal megjelölt részre, melyek elseje a biztosítás és különösen az életbiztosítás s jogi szabályozásának történetét, a második az életbiztosítás gazdasági jelentőségét, a harmadik az életbiztosítás jogi természetét tárgyalja. Befejezésül még egy függelék van adva, melyben az életbiztosítás külföldi és hazai irodalma soroltatik fel. A munkáról teljes elismeréssel kell nyilatkoznom. Nem, mintha minden tekintetben befejezett tudományos vizsgálat eredménye s hibák és hiányoktól ment volna. Ezt egyetemi pályamunkától nem is lehet várni. Azonban szerzője oly nagy olvasottsággal s annyi önállósággal tárgyalja a kérdést, a mely egyetemi hallgatónál szinte bámulatba ejt s a mely arra a reményre jogosít, hogy jogi irodalmunk idővel benne jeles munkást fog nyerni. Maga is igéri, hogy az életbiztosítás terjedelmesebb monografiáját fogja elkészíteni azon esetre, ha dolgozata az illetékes bíráló tetszését s a kitűzött pályadíjat kiérdemelné. Ez csakugyan áll s azért már a buzdítás végett is a *kitűzött pályadíjat kiadandónak véleményezem.*

Budapest, 1895 ápril 17-én.

DR. NAGY FERENCZ.

A bírálathoz hozzájárulok.

Budapesten, 1895 május 6 án.

KOVÁTS GYULA.

Bíralat a közjogi pályaművek felett.

Véleményes jelentése az 1894/95. iskolai év 10. számú pályatételére pályázó művek bírálóinak.

A kérdéses jutalomtétel a magyar közjogból és a politikából: „A ministeri kormányzat és felelősség intézményének fejlődése és jelenlegi állása általán, és a magyar közjog szerint.” Jutalma a Schwartner-alapból 360 ft.

Beérkezett 3 pályamű:

Az I-ső „Egészen új politikai tudomány kell stb.“ Toqueville-jeligével.

A II-ik „Sed quis custodiet ipsos custodes?“

A III-ik „Justitia est regnorum fundamentum“ jelige alatt.

Az I-ső számú, közép 4-edrét, 176 lap. Rendszere nincs megelőzőleg feltüntetve, sőt valamelyes felosztás sem, hanem egyfolytán discursive fejtegeti a kérdést római számokkal megkülönböztetett szakaszokban.

Az I-ső szakaszban az intézmény fejlődését adja 53 lapon, mindkét intézményt a ministeri kormányzatot és felelősséget egynek veszi s kivált Angliában kíséri figyelemmel fejlődését, ügyet vet ugyan Svédországra és Arragoniára is, de beható tárgyalás nélkül.

A II-ik szakaszban az intézmény jelenlegi állását tünteti fel általán (54—108-ik lapon), a III-ik szakaszban Magyarországról szól, (109—124. lapon) s itt kutatja az intézmény fejlődését 1848-ig.

Majd egy IV-ik szakaszban az 1848-iki s további fejlődést 1867-ig (125 - 140. lapon).

Egy V-ik szakaszban pedig jelen állását a magyar közjog szerint (141—176. lapig) adja elő.

Az általa felhasznált irodalomból keveset idéz, úgy látszik hogy általán kevés irodalmi tanulmányt tett, különösen a külföldi irodalmakban.

A történeti fejlődés Angliában nincs hibásan jellemezve, de kissé felületesen, hasonlíthatlanul gyengébben mint a II-ik számú dolgozatban. A II-ik szakasz az intézmény jelenlegi állása, kétségtelenül a mű legsikerültebb része; elemzi itt az államfő, az országgyűlés, a kormány funkcióját, abból indulván, hogy a fejtegetett intézmény azok összhangjának biztosítására való; szól továbbá itt az alsóbb hatóságokról; a katonaságról s a kényszerjogról; a ministeri felelősségről; a költségvetés megszavazásáról; az önkormányzatról s a birói hatalomról.

Mind a történeti fejlődés, mind a jelenlegi állás kifejtése

azonban hiányos, mert csak némely korlátolt egyeduralkodó országokra van tekintettel, de e téren is Olaszországot s Németországot ignorálja, s a köztársaságokat, mint Franciaországot és az észak-amerikai szabad államokat, szintén figyelmen kívül hagyja. A fejtegetés továbbá, noha az említett alapeszméhez mérve helyes és világos, mégsem eléggé beható és kimerítő, s nem menthető fel teljesen a felületesség vádjá alul. A magyar fejlődésre nézve (a III-ik és IV-ik szakaszban) megjegyzendő, hogy a főhatalom kifejlődése, s annak két tényezője (a király és nemzet) közti megoszlása dolgában csak felületesen, a történeti kézikönyvekben előadott felfogás szerint írt; maga semmi különös tanulmányt nem tett, semmi új eszmét nem producál. Sőt a nádori intézményben keresett s ápolt alkotmány-garantiát sem fejti ki.

A kormány felelősségének fejlődésében felemlíti a III. András és II. Ulászló törvényeit, és azoknak túlzott jelentőséget tulajdonít. Ugyanezen hibába esik a másik két pályamű is. Nemzeti büszkeségükben a felett, hogy Magyarország a király tanácsosai felelősségének intézményét korábban fejtette ki mint más nemzetek, nem veszik észre a szerzők, hogy e törvények nem képezik valamely rendszeres fejlődés stadiumait, sem nem nyilvánulásait a nép állandó s rendszeres alkotmányos törekvésének az irányban, hogy a végrehajtó hatalom a törvényhozó alá rendeltessék; hanem hogy azok csak ötletszerű és sikertelen kísérletei az akkor éppen elgyengült királyi hatalomnak, és a nem eléggé szilárdul szervezett, s nem eléggé erős köznemességnek az oligarchák féktelensége ellen a rendet és törvényességet helyreállítani és megvédeni. Nem veszik észre, hogy mindkét alkalommal nem a nemzet összessége küzd a korlátlan királyi hatalom ellen, hanem hogy éppen akkor a királyi hatalom nagyon mélyen sülyedt, s éppen nem törekszik másra, mint saját törvényes tekintélyének, s a tisztességes kormányzat lehetőségének helyreállítására. A mikor pedig utóbb a királyi hatalom helyreállt, az ismét oly erőssé lett, hogy a végrehajtó szervek felelősségére való törekvésnek semmi nyoma sincs többé. A miért e törvények, melyek különben egymással semmi összefüggésben nincsenek is, nem mond-

hatók intézmények fejlődésének; s nem állíthatók párhuzamba az angol vagy svéd ily irányú fejlődéssel; legfeljebb csak annak a bizonyítására szolgálnak, hogy a magyar szabadságszerető nép volt mindig, s az alkotmányos formák és intézmények iránt a régibb időkben is érzékkel bírt. A kifogásolt felfogás pedig a régi magyar társadalom osztályainak, és az állam hatalmi tényezőinek mind szervezetét, mind hatalmi viszonyát s így a magyar régi történetet félreérti.

A mit szerző a 48-iki törvények közvetlen előzményeiről, s magukról e törvényekről mond a IV-ik szakaszban, az igen felületes, minden behatóbb elemzés és kritika nélküli elbeszélésnél nem egyéb. Nem sokkal jobb az V-ik szakasz, az intézmény állásáról a jelenlegi magyar közjogban. Majdnem csupán a törvények részletezésére, s az előbbieket ismétlésére szorítkozván. De még e téren is sajátságosan épen azt a törvényt nem idézi, illetve annak azt a rendelkezését nem emeli ki, mely a solidaris ministeri kormányzat s így a parlamentaris kormányzat receptiójának egyetlen külső kifejezése tételes törvényeinkben, t. i. a ministerek kinevezéséről szóló 1848-as, az 1867-ik évben ismételt törvényt, mely szerint a ministerek csak az elnök ajánlatára nevezhetők ki. A magyar intézmény specialis nemzeti jellegének meghatározását nem keresi, hanem azt csak mint az általános minta egy példányát tünteti fel.

Írálya jó és világos.

Az egész megfontolással, világosan, józan ítélettel írott s eléggé határozottan konstruált értelmes dolgozatnak nevezendő; de csekélyebb tanulmányra és öngondolkodásra vall, kevésbé behatóan tárgyalja az intézménynek mind történeti fejlődését, mind jelen állását, különösen Magyarországon, semhogy igénynyel bírna arra, hogy ily nagy s szokatlan pályadíjra ajánltathassék.

A II-ik számú pályamű közép 4-rét 324 lapon, feloszlik bevezetésre és három részre. A bevezetés 3—6. lapon jogbölcséleti elmélkedésből áll, Buckle, Pulszky Ágost és Guizot idézésével.

Az I-ső rész az intézmény fejlődése történetét, és jelen állását foglalja magában Angliában 8—168. lapon.

A II-ik rész ugyanazt Svédországban 169—256-ik lapon.

A III-ik rész az intézmény előzményeivel foglalkozik azokban az országokban, a hol annak kifejlődése megakadt; azaz: Arragoniában, és Magyarországon; Franciaországra, Olaszországra, Németországra, az észak-amerikai szabad államokra ki nem tér; valamint nem is fejtegeti az intézményt összehasonlítól, vagy magában, az egyes országoktól elvontan, és nem fejtegeti azt a jelen magyar közjog szerint sem.

Egyik részét a kérdésnek tehát bevallottan nem oldja meg. Előszavában azzal mentvén e mulasztását, hogy ez időből kifogyott, és késznek nyilatkozván, hogy azt, azaz az elhagyott részt, ha arra az egyetemről megbízást kap, később pótolja.

Az irodalmi tanulmány, melyre vall, jóval nagyobbak látszik, mint az I. számú dolgozaté, s a külföldi irodalmak néhány alkotmánytörténeti s bölcséleti standart munkája gondos áttanulását mutatja. Irálya tiszta és világos.

Fényoldala az angol alkotmánytörténet szép, világos és igen értelmes előadása. Világos és beható a svéd is, csak hogy túlságos részletesnek s hosszúnak mondható, mert Svédországnak ezen intézmény általános kifejlődésére és elfogadására jelentékeny befolyása nem volt. Sajnosan nélkülözzük azonban a többi nagy alkotmányos államoknak s különösen a köztársaságok közjogának e részbeni fejtegetését; valamint az intézménynek magában, elvonatkoztatva az egyes államok konkrét különöszerűségeitől, elemzését s kritikai méltatását.

A magyarországi fejlődési előzmények közt méltatja szerző a nádori intézményt, anélkül azonban, hogy azt s annak gyakorlati fontosságát a különböző korszakokban, az akkori végrehajtó hatalmi szervezettel összevetve, behatóbban vizsgálná. A fősúlyt ő is, mint az I-ső számú dolgozat szerzője, a III. András és II. Ulászló-féle törvényekre helyezi, ezeknek jelentőségét szerfelett túlozván, úgy, hogy az ő felfogására is ugyanazon bírálat talál, a melyet az I. számú dolgozat e hibájáról elmondtunk.

Történeti fejtegetései, e hibától eltekintve, valamint az intézmény jellemzése az angol közjog szerint, csakugyan jeles, s kétségtelenül oly értelmes, tiszta felfogásról, és konstruálól,

előadói tehetségről tanuskodik, hogy igyekezete legalább is dicséretre méltó.

A díjat azonban a dolgozatnak odaitélni nem lehet, mert a kérdést nem fejtette meg teljesen; annak egy nagy s talán a nehezebb részét, melyben épen saját beható elemzését s önálló elmélkedését érvényesíthette volna, megfejtetlenül hagyván.

A III-ik számú mű közép 4-edrét 204 lapon, feloszlik hat fejezetre. Az első, mint előszó, 8 lapon a kérdést taglalja és azt transformálja „Az európai közjog egy alkotmányos garanciája” címűre; noha a kérdés illetően formulázása, illetőleg transformálása azt némileg átalakítja, a mit maga is érezni látszik, midőn a VI-ik fejezetben a ministeri kormányzat előnyeiről értekezik a dikasteriális rendszer felett.

A II-ik fejezetben 32 lapon „visszaélés és civilizáció” cím alatt szól az alkotmányos fejlődésről. Az egész fejezet szellemes, de kuszált, rendszer nélküli elmefuttatás sok irodalmi idézettel. — A III-ik fejezetben (34—44. lapon) szól az alkotmányos garanciákról hazánkban és Európában, körülbelül ugyanazon módon; a IV-ik fejezetben „A ministeri felelősség elvének alkotmánytörténeti előjátékait” fejtegeti, az egyes államokban, különösen hazánkban. E rész foglalja magában a történeti fejlődést a 44—112. lapig.

Szintén csak Angliáról, s kivált erről; Svédországról, Arragonia- s Magyarországról szól; a többi országokat, monarchiákat s köztársaságokat egyaránt nem vizsgálja sem itt, sem az intézmény jelen állása fejtegetésében. De e fejlődés története is sokkal gyengébb, mint a II-ik számúban, sőt még az I-ső számúban is. Helyenként felületes és rapsodikus s majdnem érthetlenné válik; mindenütt azonban sok, többé-kevésbé szellemes idézettel van díszítve.

Az I-ső és II-ik számú dolgozatnál kifogásolt túlzást a III. András és II. Ulászló vonatkozó törvények jelentőségére nézve szerző sem kerüli ki; a miért az azokról előadott bírálat e tekintetben itt is helyet talál.

Az V-ik fejezetben azt a kérdést tárgyalja, hogy „mikép biztosítja az alkotmányt a ministeri felelősség? 112—166. lapig.

Vegre a VI. fejezetben a ministeri kormányzat előnyeiről szól a dikasteriális felett.

Irodalmi tanulmányai, igen sok idézete daczára, nem oly kiterjedtek, mint a II-ik számúéé, s úgy látszik ő csak a magyar s némileg a német irodalomból merített. Irálya nem rosz, de szintoly nyughatatlan és határozottság nélküli, mint elmékedései.

Az egész dolgozat oly benyomást tesz, mintha szerző, kinek tehetségét és olvasottságát elvitatni nem lehet, nagyon is gyorsan dolgozott volna, a miért fejtegetéseiben hiányzik a rendszeresség és megfontoltság, némely helyütt a világosság is, s előadása némileg kapkodóvá és felületessé válik.

Mind e hiánya miatt, e mű, noha mint mondók, szerzőtől a magyar s magyarra fordított külföldi irodalom tanulmányozását és a közönségesnél jelesebb tehetséget el nem lehet tagadni, formális kitüntetésre sem ajánlható.

Végül abban pontosítjuk össze véleményünket, hogy a díj ezúttal ki ne adassék, hanem a jövő évben ugyanazon kérdésre tűzessék ki, ez alkalommal pedig a II-ik számú pályamű „Sed quis custodiet ipsos custodes“ jelige alatt díjessérettel kitüntessék; megjegyezvén, hogy, ha a szerző nevét kihirdetteté, úgy ő a jövő évi pályázatban jelen pályaművének kiegészített másodkiadásával részt nem vehetne.

Budapesten, 1895 május 6-án.

DR. LECHNER ÁGOSTON.
CONCHA GYÖZÖ.

Véleményes jelentése

az 1894/5. iskolai év 11. számú jutalomtételére pályázó művek bírálóinak.

A kérdéses jutalomtétel a 11. szám alatt, a magyar közigazgatási jogból és a közigazgatási tanból: „A kisajátítás jogintézménye, annak fejlődése, czélja, alapja és szabályzatának főbb elvei; különös tekintettel a magyar törvényhozásra.“
Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

Beérkezett két pályamű. Az I. számú „Labor omnia vincit“; s a II-ik számú „A szabadságnak mindazon korlátozása, melyet stb. Deák Ferencz“ jelige alatt.

Az I. számú közép 4-rét 167 lapon, bevezetésből, öt fejezetből s egy függelékből áll. A bevezetés tárgyalja a kisajátítási jog fogalmát; a fejezetek közül egy-egy a kisajátítási jog fejlődését; alapját; czélját; a kisajátítást mint jogintézményt s annak főbb tényezőit; a kisajátítási eljárást s a kártalanítást; végre a függelék: az ideiglenes és rövid uton való kisajátítást.

A tagozat formailag tisztán és szabatosan van keresztül-vive. Tartalmilag a tudományos alapvető elméleten kívül, a külföldi és magyar vonatkozó törvényhozás fejlődése és jelen állása van előadva.

A kérdés tehát meg van fejtve formailag. Az irodalmi tanulmányok különösen a német irodalom köréből valók. Alapfelfogásra nézve Stein Lőrincz elméletét követi. Irálya eléggé világos és folyékony.

Mint kisebb-nagyobb hiány felemlítendő, hogy az alapvető általános társadalmi fejlődés magyarázata Stein Lőrincz nyomán fel van ugyan említve, de nincs eléggé kifejtve, a mennyiben a rokon mentesítések, felszabadítások és megváltások nincsenek kellőleg jellemezve; hogy továbbá, s ez talán inkább esik kifogás alá, a magyar tételes törvényhozás csak elő van adva, a külföldivel összehasonlítva, de sem történeti előzményeiben, sem jelen állásában nincs kellőleg méltányolva, hiányzik ugyanis annak kritikai megvilágítása a különleges magyar viszonyokra való tekintettel, sőt itt-ott még teljesen nincs is idézve; így azon törvények felsorolása, a melyek különleges kisajátítást engednek, nem kimerítő.

A II-ik számú dolgozat szintén közép 4-rét 181 lapon, egy bevezetésből három szakaszban, és 7 czimből áll. A bevezetés az általános állam- s közigazgatástani alapvetést, a fejlődés történetét; a kisajátítási jogintézmény alapját, czélját és fogalmát tárgyalja, 65 lapon. A címek egyenként a kisajátítás alanyait, tárgyát és eseteit; a kártalanítást; a kiterjesztést és visszavásárlási jogot; az eljárást; az ideiglenes és

rövid uton való kisajátítást; végre a kisajátítási jog következményeit s megszűnését foglalják magukban.

A tagozat, noha nem hiányzik, formailag nincs annyira feltüntetve, mint az I-ső számú dolgozatban, s az előadás inkább folytonos, discursív.

A felhasznált irodalmi anyag körülbelül ugyanaz, mint az I-ső számúnál, s szerző alapfelfogása szintén Stein Lőrincz elméletén sarkal. Az irány s a nyelvezet szabatos, világos, határozott s jó magyaros zamatú. A kérdést mind elméleti, mind tételes részében szintén megfejtí; csakhogy ez a dolgozat sem kerülí ki az I-ső számú ellen emelt kifogásokat, mind az általános társadalmi fejlődés tárgyában, melyet ugyan behatóbban tárgyal, de még sem teljesen magyaráz; mind a magyar törvényhozás nem kimerítő felemlítése és kritikái méltatása dolgában.

Összehasonlítva a két dolgozatot, kétségtelen, hogy mindkettő ugyanazt a dicséretes buzgalmat mutatja, s körülbelül ugyanazon fény- s árnyoldalokkal bír; mégis a II-ik számúnak világos határozottsága, melylyel tételeit felállítja, okoskodásainak biztossága, melylyel a kérdéseket fejtegeti, valamint szabatos irálya némi felsőbbiséget ád, mintha érettebb megfontolást s biztosabb ítéletet bizonyítana. De az I-ső számú is komoly tanulmányra s nem közönséges tehetségre vall. Minélfogva véleményünk s javaslatunk az: hogy a II-ik sz. dolgozatnak, „A szabadságnak mindazon korlátozása, melyet stb. Deák” jeligével, a díj odaitéltessék; az I-ső sz. dolgozat „Labor omnia vincit” jelige alatt, pedig dicsérettel kitüntetessék.

Budapest, 1895. május hó 3-án.

DR. LECHNER ÁGOSTON.

DR. MARISKA VILMOS.

Az egyes és kettős valuta elméletéről kiírt kérdésre két pályamunka érkezett be. A pályázók azonban nem bocsátkoztak eléggé az anyag tanulmányozásába; innét a tájékozottság és tárgyalás hiányossága. Már a dolgozatok rövidsége kizárja,

hogy a kérdést behatóan ismertethessék. A Széchényitől vett mottóval ellátott dolgozat elemző képességről és elméleti érzékről tanuskodik; azonban jóformán teljesen hiányzik az ily kérdések tárgyalásánál nélkülözhetlen statisztikai, történeti és irodalmi anyag. A felfogás is helyenként zavaros. Az anyag aránytalan beosztása is hiány, mert az összesen 93 kis lapra terjedő dolgozathoz 23 lap az általános bevezető fejezetre, 15 lap a német valutareformra esik; a tulajdonképi pályakérdés tárgyalására tehát összesen 55 kis lap jut. A Horatiusból vett mottóval ellátott dolgozat világosabb, több induktív anyagot tartalmaz, ellenben annyira a felületen mozog, hogy a tárgy tudományos átértéséhez nem jut el.

Budapest, 1895 április 20.

FÖLDES BÉLA.

Pályakérdés.

Az egyházi házasság vonatkozása a polgári házassághoz, különösen a házasságkötés módját illetőleg.

Pályamunka kettő érkezett be. Az egyik: „Lainez“, a másik: „A jog hatályossága nem a mögötte rejlő kényszertől függ“ jelige alatt. Az előbbi 52 írott, az utóbbi 92 ugyancsak írott lapra terjed.

Bírálat.

A „Lainez“ jelige alatt készült dolgozat tárgyát nem öleli fel eléggé, mit már az tanúsít, hogy csak 52 oldalra terjed. Ezenkívül inkább theologiai, mint jogi olvasottságról tanuskodik. A mi a jogforrások tartalmára való hivatkozásokat illeti, ezek sem mindig megfelelők. A „Quas vestro brevère“ nézve azt mondja, hogy ebben az mondatott ki, „hogy a vegyes házsságoknál Magyarországon a protestánsokra nézve mindig az ante tridentinum az irányadó.“ Itt a breve a külön kiadott államtitkári utasítással (instructio Lambruschiniana) tévesztetik össze. A breve szól a vegyes házasság tiltó akadályának mibenlétéről s azon feltételekről, melyek felforgása esetén a vegyes házasság megáldható. Megjegyzendő, hogy az értekezés főleg a polgári s egyházi törvényhozás legislatorius

uton való egyeztetéséről szól, nem annyira a tényleges vonatkozásokat emeli ki.

Ugyanezen hibában szenved a másik pályamunka is, mely „A jog hatályossága nem a mögötte rejlő kényszertől függ” jelige alatt nyújtatott be.

E dolgozat már terjedelmesebb s a jogi irodalmat is eléggé ismeri és használja, csak hogy az előbbihez képest kevésbé van jól megírva s itt-ott pongyola is. Előnye, hogy a protestantismus viszonyát a polgári házassághoz jobban tárja fel.

Mindkét dolgozat arra vall, hogy azokat a felvetett kérdés iránt érdeklődő és tehetséges egyének írták. Reményelhető, hogy a felvetett kérdés őket tovább is foglalkoztatni fogja. A pályadíjat kiadhatónak nem, vélem s azt indítványozom, hogy a kar a kérdést nagyobb díjjal újra tűzze ki.

Budapesten, 1895. május 6-án.

DR. KOVÁTS GYULA.

III. Az orvosi karnak jelentése.

A budapesti kir. egyetem e. i. rectora ő nagyságának

Budapesten.

Szerencsénk van Nagyságodat értesíteni, hogy az 1894/5. tanévre hirdetett egyetemi pályakérdésekre történt pályázat eredményei a következők:

1. **Az élettanból** kitűzött pályakérdésre:

„Megvizsgálandó az éhező és jóllakott állat gyomor- és bélhámjának szerkezete,

jutalma a Pasquich-alapból 70 frt”,

egy pályamű érkezett be „*Omne principium grave*” jeligével.

Pályázó a kitűzött kérdést teljes sikerrel, önállóan kutatta. Kívánatos lett volna a regeneratiót több esetben vizsgálni és pedig oly eljárásokkal, melyekkel a sejtszaporo-
dás és sejtképződés direkte kimutatható. — Ez irányban kiegészítve és kellően átdolgozva, a munka közölhető lesz és a buvárok figyelmét nyilván magára fogja vonni.

Ez alapon a kitűzött pályadíj odaitéltetvén, a jeligés levélke felbontása után a munka szerzőjéül *Scholtz János* IV-ed éves orvostanhallgató neve tünt ki.

2. A gyógyszertanból kiírt pályakérdésre:

„Vizsgáltassék meg, mily szöveti változásokat okoznak a különböző szívmérgek a szívbeli gangliumokra, jutalma a Pasquich-alapból 70 frt*, szintén egy pályamunka érkezett be „*Microcosmos*“ jelígével.

Pályázó a digitalint, atropint és muscarint vette vizsgálat alá, ezekkel mérgezve kutyákat. A megölt állatok szívduczait Nissl-féle kezeléssel, de más festéssel is görcsőileg megvizsgálta s a nem mérgezett állatok duczaival hasonlította össze. Ezen összehasonlító vizsgálataiban igen óvatosan járt el, tekintetbe vevén azon kifogásokat, melyek ezen kezelési methodus által nyert képek eddigi értelmezését illetőleg újabb időben felhozattak. Szerző készítményei, melyek szinte tökéletes ügyességgel vannak előállítva, a szövegbeli leírásoknak híven megfelelnek s teljesen beigazolják szerző állításait. A mellékelt rajzok nem ily meggyőzőek. A dolgozat eredményei következők: 1. a kutya szívducz-sejtjeiben a Nissl-féle festéssel előtűnő typicus chromatin-szerkezet van. 2. Ezen chromatin-szerkezet bizonyos szívmérgek behatására megváltozik. 3. Digitalinra az idegsejtek semmi elváltozást nem mutatnak. 4. Atropin-mérgezéskor a chromatin elvegyül a paraplasmában; a mag eleinte élesebben tűnik szembe. Nagyobb fokú mérgezéskor a sejtek homogenisatiója- és transparentiájának csökkenése látható. 5. Muscarin-mérgezés kisebb fokánál a chromatin durva rögösödése, nagyobb fokánál a fent leírthoz hasonló homogenisatio észlelhető. 6. Nagyobb fokú degenerációknál a pericellularis rés megnagyobbodik a sejtek retractiója folytán. Ezek szerzőnek készítményekkel megvilágított leletei, melyekből egyelőre még nem von további következtetéseket. Az egész dolgozat kiváló szorgalom, szakértő ügyesség és józan felfogás productuma. Megírva irodalmi színvonalon van.

Pályamű a kitűzött pályakérdésre érdemesnek találtatván, a jeligés levélke felbontatott. A munka szerzői *Deutsch*

László és Konrád Béla V-öd éves orvostanhallgatók, kik között a pályadíj egyenlő arányban felosztandó.

3. A sebészetből kitűzött pályakérdés a következő volt:

„Irassanak le a lymphoma alakjai, fajai, különös tekintettel a lymphomának egyszerű (simplex hyperplastica) és gümös elsajtosodó alakjaira, ez utóbbinak pedig kóroktana, kórodai jellegzése differentiális diagnostikája s gyógykezelési módjai,

jutalma a Pasquich-alapból 70 frt“;

beérkezett egy pályamunka *Chirurgiae effectus inter omnes medicinae partes evidentissimus** jeligével.

Szerző legnagyobb súlyt fektetett a feladatnak megfelelően a gümös lymphomákra és e kérdés tárgyalásában úgy az ide vonatkozó irodalom gondos tanulmányozásának, mint a leírásokban klinikai megfigyelésnek, a kóros szövétváltozások áttanulmányozásának annyi jelét adja, hogy ezek alapján neki a pályadíj odaitéltetett.

Hogy a többi lymphoma-alakok leírása és a differentiál diagnostika kevésbé sikerültek, azt inkább a kérdés természetéből folyó nehézségnek és a szerző rövid klinikai tapasztalásának kell betudni, úgy, hogy e körülmény a pályamunka értékét le nem rontja.

A felbontott jeligés levélke szerint a pályadíjjal jutalmazott munka szerzője: *Trebits Gyula, IV-ed éves orvostanhallgató.*

4. A közegészségstanból Pasquich-féle 70 frtos jutalomdíjjal kitűzött pályakérdésre a kitűzött határidőig pályázat nem érkezett be.

5. A törvénytörvényes orvostanból Pasquich-féle jutalomdíjjal két pályakérdés volt kitűzve; az egyik:

„Az 1883–1893. közötti decenniumban, a Budapesten előfordult erőszakos halálmegbetegedések statisztikai feldolgozása, különös tekintettel az oki mozzanatokra“;

a másik:

„Kísérleti tanulmányok alapján deríttessék ki a higecarbonsavoldatok mérgező hatásának oka és módja.“

Az első pályakérdésre beérkezett egy pályamunka: „Nulla

*dies sine linea** jeligével. — A második pályakérdés meddő maradt.

Pályázó a kitűzött kérdést anyagára és kidolgozására sok hiányossággal kezeli ugyan, de a szorgalom és a fáradtságos munka jutalmazásra méltó, miért is a kitűzött pályadíj odaitéltetett.

A jeligés levélke felbontása után kitűnt, hogy a munka szerzői: *Wohlheimer Gerzson és Offner Oszkár III-ad éves orvostanhallgatók*, minélfogva a pályadíjban egyenlő arányban részesítendőek.

6. A **boncztanból** Pasquich-féle jutalomdíjjal kitűzött pályakérdésre a kitűzött határidőig pályázat nem érkezett be.

7. Az **elmekórtanból** kitűzött pályakérdésre: „Irassanak le az ideg- és elmebetegnél található szervezeti degeneráció tünetei, különös figyelemben részesítendő a koponya, szem, fül és fogak állapota,

jutalma a Pasquich-alapból 70 frt, egy pályamunka érkezett be „*Küzdj és bizva bízzál*” jeligével.

A pályamű írója feladatát tudományos komolysággal és nagy szorgalommal oldotta meg. Alaposan áttanulmányozva az idevágó irodalmat, átvizsgált összesen 119 ideg- és elmebeteg és fáradságos buvárlatának eredményeit elég tömören, világosan és áttekinthetően írja le. Munkálatának különös érdeme az exakt vizsgálati modor, a keresetlen egyszerű leírás és kerülése mindannak, mi szigorúan tárgyhöz nem tartozik. Pályázó tehát feltétlen dicséretet érdemel és neki a pályadíj odaitéltendő volt. — A felbontott jeligés levélke szerint a munka szerzője *Németh Ödön V-öd éves orvostanhallgató*.

8. A **kórszövevtanból** kitűzött pályakérdések közül négy meddő maradt; egy:

„Pontos szövettani vizsgálata a csontoknak az úgynevezett Rachitis foetalisnál, az erre vonatkozó göröcsövi készítmények melléklésével és a nevezett betegség fölötti legújabb nézetek méltánylásával,

jutalma az *Arányi*-alapból 60 frt*, szerencsés megoldást nyert a beérkezett egy pályamunkával; jeligéje „*labor omnia vincit*”.

Újat a pályamunka — mint az a kérdés complicáltabb volta, az idő rövidege s az észlelési anyag ritkasága mellett csak természetes, — nem nyújt. Viszont azonban a szerző véleményeinek tömkelegében saját vizsgálatokkal törekedett magának nézetet alkotni s ezek eredményeként kilencz rajzot s ügyességről tanuskodó mintegy 50 görcsői készítményt mellékel, melyekre leírásaiban részletesen hivatkozik. Habár szerző tárgyalásának módja kissé nehézkes és ismétlődésekbe eső, habár a saját leletek s bő irodalmi adatok szerves egybeforrasztásában még gyakorlatlan, sőt stylusa sem kifogástalan, úgy, hogy a dolgozat jelen alakjában, pl. sajtóbeli közlésre még nem érett, mégis a leírások és praeparatumok összevetéséből kiderül, hogy szerző helyesen tud görcsőileg észlelni s a látottakat érvelésre alkalmas módon bírja csoportosítani. Ezen érdem, valamint a kifejtett szorgalom alapján, mely gondos rajzaiban, szép készítményeiben s az irodalom alapos áttanulmányozásában nyer kifejezést, a díj szerzőnek odaítéltetett.

A jeligés levélke felbontatván, kitűnt, hogy a munka szerzője: *Ricz Ödön V-öd éves orvostanhallgató.*

A *Senger Katalin*-alapítványból a szemészet, közegészségtan és bőrkórtanból kitűzött pályakérdések meddők maradtak. •

9. A **belgyógyászatból** kitűzött pályakérdésre:

„A sziv incompensationak nevezett tünetcsoport lényegének magyarázata és előidéző okai s az ebből levonható therapeutikus irányelvek,

jutalma 260 frt“,

szintén egy pályamunka érkezett be „*principiis obsta*“ jeligével.

Tekintve, hogy a kitűzött théma az irodalomban sokoldalú s könnyen hozzáférhető tárgyalásai alapján annak, a ki fáradságot vesz magának az olvasásra, nem okoz nehézséget s legalább bizonyos határig egyetemi hallgató által is megoldható, de a jelen munka által még csak megközelítő megoldást sem nyert, s tekintve, miszerint a pályázat föltételei szerint a pályadíj csak absolut becsü munkának adható ki:

a „*principiis obsta*“ jeligéjű pályamű *jutalmazásra ítélhető nem volt.*

10. A szülészetből kitüzött pályakérdésre:

„Állapíttassanak meg klinikai észlelések alapján az újszülött és függelékeinek fejlődési viszonyai (hosszúság, súly és más méretek) a terhesség különböző szakaiban, tekintettel az anya testi fejlődésére és azokra a változásokra, melyeknek a magzat teste szülés következtében alá van vetve,

jutalma 260 frt*, — szintén egy pályamunka érkezett be „*labor omnia vincit*“ jeligével.

A pályázó észleléseinek súlypontját a fejméretekre fekteti s nem tagadhatni, hogy úgy ezeknek, mint a többi szóba jövő méreteknél összehasonlítása az anyák és egy csoport apák méreteivel, elég jelentékeny anyag alapján elismerésre méltó és minden esetre számba veendő eredményre vitte. — S itt különösen kiemelendők azon észlelései, melyek apákra vonatkoznak, a mikhez hasonlók az irodalomban csak elvétve találni. Az a körülmény, hogy eredményei nagyjában a szerzőkével megegyeznek, vizsgálatainak megbízhatóságáról tanúskodik; a hol elütők, ott valószínűen csekélyebb anyaga játszik közbe. Kitűnik azonban a dolgozattól az is, hogy a szerző a felvetett kérdésnek azt a részét, a mely a terhesség különböző szakaira vonatkozik, vagy teljesen félreértette, vagy nem vette tekintetbe, a midőn a terhesség „különböző szakai“ alatt csak érett, korai és néhány éretlen magzatot ért, a helyett, hogy a kérdés inteniójának megfelelően az egyes hónapokkal foglalkozott volna és ez időszakok megállapítására minden rendelkezésre álló adatot (időszámítás, méret stb.) felhasznált volna. Innen van, hogy a szerző dolgozata a pályadíj odaítélésére igényt még nem tarthat.

Tekintettel azonban azon rendkívüli nagy munkára, melyet szerző az adatok összehordására fordított s melyeket bizonyára kellően is felhasznált volna, ha nem, aránylag rövid időhöz kötött pályamunkát kellett volna írnia, hanem egy szabadon észlelő és időben nem korlátolt dolgozatot, — az orvoskari tanártestület szerző munkakedvét továbbra is ébren tartani s munkája folytatására őt serkenteni óhajtván,

a munkát dicséretben részesíté. A jelíges levélke megsemmisítettett.

Budapest, 1895. ápril 30., az orvoskari tanártestület VIII-ik r. üléséből.

BÓKAY,
e. i. jegyző.

HÖGYES,
e. i. dékán.

A budapesti kir. egyetem e. i. rectora ő nagyságának

Budapesten.

Vonatkozással Nagyságodnak 1530/895. IV./2. sz. átíratára, ide mellékelve szerencsénk van áttenni:

1-ör az 1894/5 tanév pályázatainak eredményére vonatkozó jelentést és

2-or az 1895/6. tanévre kitűzendő pályakérdéseket.

Egyszersmind Nagyságodnak becses tudomására juttatjuk, hogy az idei pályabonczolatoknál az Arányi-alapból kiadandó *első díjat* (40 frt) az első sorban legjobb bonczjegyzőkönnyveért: *Gebhardt Ferencz* V-öd éves orvostanhallgató, a *második díjat* (20 frt) a másodsorban legjobb bonczjegyzőkönnyveért: *Konrád Béla* V-öd éves orvostanhallgató nyerte el.

Budapest, 1895. április 30, az orvoskari tanártestület VIII-ik r. üléséből.

BÓKAI,
e. i. jegyző.

HÖGYES,
e. i. dékán.

A budapesti kir. egyetem e. i. rectora ő nagyságának

Budapesten.

Vonatkozással Nagyságodnak 1539/1895. IV./2. számú átíratára szerencsénk van értesíteni, hogy a *Jendrassik-féle alapítványból* kiadandó 100 frtnyi jutalomdíjra, mely a folyó tanévben oly orvostanhallgató részére adandó ki, ki az előző négy évi időközben az élettan, vagy ép szövettan körébe vágó

és tudományos becsü dolgozatot írt, az orvoskari tanártestület nyílt pályázatot hirdetett.

A kitűzött határidőn belől egy pályamunka érkezett be: „Adatok a gyomoremésztéshez” czímen íj. *Klug Nándor* orvostanhallgatótól.

Tekintettel azon körülményre, hogy pályázó e munkájában önálló gondolkozást, buvárlati hajlamot és képességet, vizsgálati jártasságot árul el, vizsgálataival a gyomoremésztést illető ismereteinket kibővíti, — a pályadíjat az orvoskari tanártestület neki odaitélte.

Budapest, 1895. ápril 30, az orvoskari tanártestület VIII-ik r. üléséből.

BÓKAI,
e. i. jegyző.

HÖGYES,
e. i. dékán.

A budapesti kir. egyetem e. i. rectora ő nagyságának

Budapesten.

Vonatkozással Nagyságodnak 1538/895. IV/2. sz. átiratára, szerencsénk van értesíteni, hogy a *Rupp*-féle alapítvány 100 frtnyi kamatját, mely oly *negyed- vagy ötödéves* orvostanhallgató jutalmazására fordítandó, ki helyes magaviselet mellett sikeres tanulmányozás és valamely orvosi vagy ilyennel rokon szakmában ügyessége által tüntette ki magát, — az orvoskari tanártestület alólírt ülésében a $\frac{1}{2}$ alatt mellékelt minősítvényi táblázat alapján *Reisz Oktávián* V-öd éves orvostanhallgátónak ítélte oda, ki kifogástalan magaviselet és jeles előmenetel mellett, különösen a kórboncztan körében kifejtett ügyessége által tünt ki.

Budapest, 1895. ápril 30, az orvoskari tanártestület VIII-ik r. üléséből.

BÓKAI,
e. i. jegyző.

HÖGYES,
e. i. dékán.

IV. A bölcsészeti karnak jelentése.

Nagyságos tudomány-egyetemi Rector Úr!

A bölcsészeti karnál a folyó tanévre hirdetett és lejárt pályázatok eredményéről, a tanártestület mai ülésében hozott határozatok alapján, szerencsém van a következő tiszteletteljes jelentést tennem.

A *Magyarország történetéből, a magyar oklevéltanból, az ókori egyetemes történelemből, a csillagászatból, a sémi nyelvészetből* s az összehasonlító *boncztanból* hirdetett feladatokra pályamű nem érkezett. A *növény- és állattanból* hirdetett nyílt versenyen sem jelentkezett ezúttal pályázó. Az *ugor összehasonlító nyelvészetből* kitűzött pályafeladat díja pedig a beérkezett pályamunkának a bírálók (Simonyi, Szinnyei) jelentése alapján a kar határozata szerint nem adatik ki.

A *művészettörténet köréből* (Pasquich-alap, 70 frt) hirdetett pályakérdésre: „A flórenczi festészet XV. századbéli fejlődésének méltatása“ egy pályamű érkezett „Per questo sempre etc.“ jeligével, mely fölösleges részletei ellenére is fogyatékosan oldotta ugyan meg feladatát, de szerzőjének ismereteit és szorgalmát tekintve, jutalomban részesül. (Bírálók: Pasteiner, Hampel.) A szerző: *Császár Elemér, IV. éves bölcsészethallgató.*

A *földrajzból* kitűzött feladatra: „Magyarország átnézetes térképeinek kritikai leírása és története“, egy pályamű érkezett „A földrajzista tudománya stb.“ jeligével. (Bírálók: Lóczy, Kövesligethy.) Szerzője magukat az átnézetes térképeket nem vette ugyan tüzetes vizsgálat alá s írásmódja sem kielégítő; de tekintve bibliographiai adatai által tanúsított tájékozottságát s önálló megfigyeléseit: megkapja a jutalmat. Neve: *Popovich György, IV. éves bölcsészethallgató.*

A *classica-philologiából* kivántatott: „A görög s római példabeszédeknek megfelelő magyar közmondások összegyűjtése“. (Kettős Pasquich-jutalom, 140 frt.) „Az igazmondás nem emberszólás“ jeligéjű egyetlen pályaművet a bírálók (P. Thewrewk Emil, Hegedüs) nemcsak egyetemi jutalomra méltónak, hanem irodalmunkra is nyereségnek mondják. Szerzője: *Veinstein Sámuel, IV. éves bölcsészethallgató.*

Az elméleti természettanból „Valamely egyenletesen feszített köralakú rugalmas hártya keresztrezgéseinek elméleti és kísérleti megvizsgálása“ volt kitűzve. (Arenstein-alap, 50 frt.) Egy pályamunka érkezett „Et ignem regunt numeri“ jeligével. Minthogy a munka a bírálók (Fröhlich, Scholtz) szerint megfelel azon igényeknek, melyeket fejlődése első stádiumában levő szakember dolgozatával szemben támaszthatni, a jutalom odaitéltetett szerzőjének, *Mikola Sándor, IV. éves bölcsészethallgatónak.*

A német irodalom történetéből a következő pályakérdés volt kitűzve: „A bécsi színügy és drámai irodalom Mária Terézia és II. József alatt“. (A fővárosi alapból 50 frt. Bírálók: Heinrich, Gyulai.) Érkezett rá: „Küzdj és bízva bízzál“ jeligével egy pályamunka, mely, hiányai mellett is, nagy szorgalomról, meglepő tájékozottságról és helyes ítéletről tanuskodván, a jutalomra érdemes. Szerzője: *Heller Izidor, IV. éves bölcsészethallgató.*

A latin philologiai pályázatra, mely a VII. századi liber glossarum-ból a Vergiliusra vonatkozó czikkek kiválogatását kívánta, (a fővárosi alapból 50 frt), egy pályamű érkezett „Dimidium facti“ stb. jeligével. A munka befejezetlen ugyan, de a bírálók szerint (P. Thewrewk, Hegedüs) szorgalmas kutatást bizonyítván és sikeres eredményt mutatván föl: jutalomban részesül. Szerzője: *Pazár Béla, IV. éves bölcsészethallgató.*

Végül *a felsőbb mennyiségtanból* hirdetett jutalomtételre, (Arenstein-alapból 50 frt), „A görbe fölületek, különösen az ellipsoid görbületi vonalainak kimerítő elmélete“, egy pályamű érkezett „Zérus-e stb.“ jeligével. A terjedelmes dolgozat, mint a bírálók (Kondor, Scholtz) jelentik, bő tárgyismeretről, meglepő biztosságról és ügyességről tanuskodván, érdemes a jutalomra. Szerzője: *Breuer Mór, IV. éves bölcsészethallgató.*

Budapesten, 1895. évi május 8.

DR. BEÓTHY,
dékán.

Nagyságos tudomány-egyetemi Rector Úr!

F. évi ápril 2-án 1533. sz. a. kelt becses felhívására van szerencsém Nagyságodat értesíteni, hogy a *Lyka-féle szorgalmi díjat* Karunk ez idénre *Bihari Ferencz első éves matematikai szakbeli tanárjelöltnek ítélte oda*, mint olyannak, ki szorgalom és kifogástalan viselete által kitünnvén, az alapítvány föltételeinek megfelel.

Kelt Budapesten, 1895 május 2. a bölcsészeti kar tanártestületének f. évi VII. rendes üléséből.

DR. BEÖTHY,
dékán.

Nagyságos tudomány-egyetemi Rector Úr!

F. évi ápril 2-án 1534. sz. a. kelt becses felhívására van szerencsém tisztelettel jelenteni, hogy Karunk a *Margó-féle II. alapítványnak 100 forintnyi kamatát*, az alapító indítványára *dr. Kertész Kálmánnak* adományozta, ki az utóbbi négy év alatt egyedül tett zoológiából szigorlatot s a támogatásra egyébként is érdemesnek mutatkozik.

Kelt Budapesten, 1895 május 2. a bölcsészeti kar tanártestületének f. évi VII. rendes üléséből.

DR. BEÖTHY,
dékán.

Nagyságos egyetemi Rector Úr!

Van szerencsém Nagyságodat teljes tisztelettel értesíteni, hogy a Bölcsészeti Kar f. évi május 2-án tartott VII. rendes ülésében a *M. Tud. Akadémia által kitűzött nyelvtudományi jutalmat Hunyady József negyedéves, a történelmit pedig Kletz Gábor szintén negyedéves bölcsészethallgatónak ítélte.*

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1895 május 6.

DR. BEÖTHY,
dékán.

Bírálatok.

Pályamunka a német philológiából. A német philologia köréből kitűzött ily című pályakérdésre: „*A bécsi színügy és drámairodalom Mária Terézia és II. József alatt*“ egy munka érkezett be, melynek jeligéje: „Küzdj és bízva bízzál!“

Szerző hosszabb bevezetésben vázolja a német irodalom, főleg a költészet fejlődését Ausztriában s első sorban Bécsben a középkor kezdeteitől egészen VI. Károlyig, helyesen hangsúlyozva egyoldalról a politikai és egyházi viszonyokat, melyek nyomasztólag súlyosodtak a művelődési tényezőkre, más oldalról a váltakozó idegen (francia, spanyol, olasz) befolyásokat, melyek a nemzeti élet és nemzeti szellem érvényesülését nagy mértékben megakadályozták. Azután áttér voltaképi tárgyára és behatóan tárgyalja a színházak külső történetét a két nagy habsburgi fejedelem alatt, főleg igen érdekesen a burleszk izlés virágzását és bukását. Ez összefüggésben kellő méltatásban részesül a szini kritika is, főleg Sonnenfeld korszakalkotó működése. A kritika a drámairodalom termékeivel is foglalkozik s így, helyesen, a legkiválóbb bécsi drámaírókat ezen összefüggésben tárgyalja szerző, különösen behatóan e korszak legérdekesebb alakját, Ayrenhoff tábornokot. Végül felsorolja a többi korabeli drámaírókat s leghíresebb műveiket, de már nem jellemzi őket, részben mivel a tárgy nagy terjedelménél fogva kifogyott az időből, részben mivel az illető művekhez nem férhetett. Ennyiben a dolgozat befejezetlen, de a kép, melyet szerző a bécsi színügy és drámairodalomnak félszázados (1740—90.) állapotáról nyújt, teljes és elég eleven.

Szerző nagy szorgalommal és fáradsággal szedte össze a rendkívül elszórt és részben nehezen hozzáférhető anyagot, melyet azután helyes módszerrel és általában józan ítélettel dolgozott föl. Ily teljességben, ennyire áttekinthető és összefoglaló rájzban e korszak színügye nem volt még eddigelé német munkában sem földolgozva, és szerzőnek becsületére válik, hogy a föladatával járó nehézségeket ennyire is képes volt leküzdeni. Dolgozatának főgyengéje természetesen hézagossága, a mennyiben sok forráshoz nem férhetett s az illető

kor drámairóit már nem tárgyalja. E hézagok kitöltése és némely stilbeli gyengéinek kijavítása előtt e tanulmány nem a nyilvánosság elé való; *a jutalomra azonban mindenesetre méltó*, mert szerzőnek nemcsak elismerésre méltó nagy szorgalmát bizonyítja, hanem önálló kutatásra rátermettségét, kellő irodalomtörténeti tájékozottságát és helyes ítéletét is.

Budapest, 1895 április 15.

GYULAI PÁL.

HEINRICH GUSZTÁV.

A latin philologiai pályázatra, mely azt kívánta, hogy a VII. században keletkezett liber glossarum-ból válogassák ki mindazokat a cikkeket, melyek Vergiliusra vonatkoznak, egy pályamű érkezett. Jeligióje: *Dimidium facti, qui coepit, habet.*

Nem készült el egészen; de a mi kész belőle, szorgalmas kutatásra vall és egy-két hibáját nem tekintve, sikeres eredményt mutat. Jutalomra méltónak ítélem.

Budapesten, 1895 április 8.

DR. PONORI THEWREWK EMIL.

A classica philologiai pályázatra, mely a görög s római példabeszédeknek megfelelő magyar közmondások egybegyűjtését kívánta, egy pályamű érkezett. Jeligióje: *Igazmondás nem emberszólás.* E mű már tavaly pályázott; de csonka volta miatt nem volt elfogadható: most készen áll előttünk s örömmel jelenthetem, hogy tudományos szakirodalmunkra nézve valóságos nyereség s ennél fogva a pályadíjat teljességgel megérdemli.

1147 magyar közmondás van itt latin, görög s egyéb nyelvekből való aequivalensekkel egybevetve. Szerző lehetőleg mindent felkutatott, amihez csak fért s azon volt, hogy gyűjteményét mentől teljesebbé tegye. Hogy mindamelllett javítani való akad benne, csak a következő pár példával akarom bizonyítani:

Ennek a közmondásnak: „Egy száj fuj hideget is, melegeket is“ nincsen idézve az eredetije, t. i. Aesop. n. 26. edit. Tauchn.

„Ném látja fától az erdőt“. Ezt a mondást mi magyarok nem Ovidiusból merítettük, hanem a Wieland által közkeletűvé vált német közmondásból.

Itt-ott tollhiba is van, péld. Pompa alatt Luxus popular opum (olv.: populator) stb., mindezt könnyen ki lehet javítani.

A jutalom föltétlen kiadását javaslom.

Budapesten, 1895 ápr. 30.

DR. PONORI THEWREWK EMIL.

A budapesti m. kir. tudomány-egyetem bölcsészeti kara az 1894. évi május hó 13-án tartott ünnepélyes közülésén az elméleti természettanból a következő pályakérdést tűzte ki: „*Valamely egyenletesen feszített köralakú rugalmas hártya keresztrezgéseinek elméleti és kísérleti megvizsgálása.*“ Jutalma az *Arenstein*-alapból 50 frt. A folyó évi ápril 1-jére kitűzött határidőre beérkezett *egy* pályamunka; jeligéje: „*Et ignem regunt numeri.*“ A pályamű 121 sűrűn írt negyedréf lapot kitevő kötött kéziratból és kilencz darab köralakú kemény papirosra rögzített u. n. hangidom-porrajzokból áll. A kézirat az 1—6. lapra terjedő *bevezetés* után a 7. és 8. lapokon a részletes *tartalomjegyzéket* mutatja; e szerint egy *történeti részre* (10—32. l.), egy *elméleti részre* (33—106. l.) és egy *kísérleti részre* (107—121. l.) oszlik.

Az első impulzust e pályamű kidolgozására a szerző, saját vallomása szerint, az alulírottak egyikének az 1893/94-ik tanév két félévében a rugalmasság elméletéről tartott előadásából nyerte; törekvése oda irányult, hogy a pályakérdés intenciójának megfelelőleg az elméletileg várható eredményeknek számbeli kifejezéseit a kísérleti eredményekkel összehasonlítsa.

A benyújtott munka az idevágó irodalom és a kérdés történetének elég jó ismeretére vall; tárgyát jól fogta fel és tőle telhetőleg, érthetően és világosan dolgozta ki. A kérdés

megfejtéséhez szükséges u. n. *Bessel*-féle függvények tanában elég jártasságot mutat és a kidolgozásában nagy szorgalmat tanusított.

Csak az idő rövidege akadályozta szerzőt a kérdés kísérleti oldalának teljesebb megvizsgálásában és a fent jelzett összehasonlítás tényleges végrehajtásában; egyébként pályamunkája megfelel azor igényeknek, a melyeket egyetemi hallgató munkáival szemben támaszthatni, ki tudományos fejlődésének csak legelső stádiumában lévő szakembernek tekinthető.

Határozati indítvány. A kifejtettek alapján tisztelettel indítványozzuk, hogy a tek. bölcsészeti kar az „*Et ignem regunt numeri*” jeligéjű pályamű szerzőjének a kitűzött pályadíjat *ítélje oda és adja ki.*

Budapesten, 1895. évi ápril hó 11-én.

DR. FRÖHLICH IZIDOR,
ny. r. tanár.

DR. SCHOLTZ ÁGOST.
ny. r. tanár.

Kérdés volt: *Görög és római eredetű magyar közmondások és közszólások.* Másodszor kitűzve kettős díjjal. Egy pályamű érkezett be: „Igazmondás nem emberszólás” jeligével. Mint az előszó fölfogásából, de magából a pályamű címéből is: *Szólásmondásaink eredetéhez,* kitűnik, ugyanattól a szerzőtől, ki tavaly 100 hosszúdad negyedívrét lapon betürendes jegyzékben állítá össze szótárszerű alakba a magyar közmondásokat az *A—F.* betűkig, a megfelelő görög, latin, itt-ott német, francia, zsidó közmondásokkal párhuzamozva. Jelenleg az egész betűsoron végig ment: 1—14. lapon, még pedig *egész* ívrétlapon bevezetést nyújt, 15—42. üres: 43—48. a források kimerítő és pontos jegyzéke, 51—303. betürendes gyűjteménye az 1147 vezérige alá fogott közmondásoknak.

Szerző a tavalyi bírálatot komoly figyelembe vette; egy év alatt nagyon sokat gyűjtött; a közmondások gyűjteményeinek oly gazdag irodalmát állítá egybe, mely becsületére válik. Kiváló dicsérettel kell megemlítenem, hogy a bevezetés is mérsékeltébb és a magyar irodalmi termékek megítélésében

méltányosabb és serényebb felfogással van tartva. Súlyt helyez a Szentkönyvre, mit nagyon helyeslek, mert az egyházi szónoklat, az igehirdetés útján a közmondások zsidó és görög-latin forrásai beleszakadtak minden nép közmondásainak saját nemzeti eredetű folyamába. Hasonlóképp csak méltányolhatom, hogy *Krumbacher* szép művét a középkori görög közmondásokról alaposan tanulmányozta. A zsidó idézetek után azok magyar fordítását is adhatta volna zárjelben. Főforrását: Ottó kitünő művét behatóan átvizsgálta, a görög közmondások gyűjteményébe: a *Paroemiographi Graeci*-be beletekintett, mert az idézetekben kötet- és lapszám szerint is megjelöli az Ottónál talált idézetek helyét, sőt a jegyzeteket is tekintetbe vette, egy pár új idézetet is használt belőlük. Hogy teljes jegyzéket nem adott, az természetes. Ily mű sohasem lesz teljesen kimerítő. A magyar közmondásokból is nem egy kimaradt.

A szálló igék és a közszólások megjelölésénél nem járt el elég pontos kritikával, mint a bevezetésben ígérte. Pl. „A jókedvű adakozót” nem jelölte meg, holott idézi Pál 2. kor. 9., 7. „Ζῶμεν οὐ ὡς θείλομεν, ἀλλ’ ὡς θυνάμεθα” Menander Monostichi-jében fordul elő: nem jegyzi meg, holott szálló ige. Érdekes, hogy a *Kő* vezérszónál „minden követ megmozdít”, szálló ígét meg sem jegyzi, holott ennek érdekes meséjét találta volna meg *Paroem.* I., 146. és I. 293. ugyanily értelemben.

A *Paroemiographi*-t alaposabban kellene áttanulmányoznia. Hozok föl bizonyítékokat:

56. l. „Én ültetem az almafát, más szedi le az almáját”-ra ott találta volna: ἄλλοι σπείρουσι, ἄλλοι ἀμύθονται.

59. l. „Az arany hatalmánál”, idézhette volna *Paroem.* II., 727.: χρυσοῦ λακωντος πᾶς ἀπρακτεῖτω λόγος.

60. l. „Disznó orrára aranyperecz”, *Paroem.* II., 292.: ἀξία ἢ ζυῶν τοῦ θρόνου, csakhogy itt a kutyáról van hasonló mondva.

98. l. „Disznónak kedves fürdő a mocsár”: *Paroem.* II., 705.: ὅς ἐν βορβόρῳ ὑλισπᾶται.

99. l. „Borúra derű”-re talál *χῦ Ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἰθροῖς, ἄλλοκα δ’ ὕει.*

103. l. „Egér nem fér lyukába“: Paroem. II, 539.: *μῦς εἰς τρωγλὴν οὐ χωρῶν ζολοζύνταν ἔφερειν.*

282. l. „Ha tömjén nem telik, liszttel is áldozunk“: Paroem. II., 494.: *ἀκαπνὰ θύουσιν αἰοδοί.*

283. l. „A szamár fejét nem szokták szappanyozni“: *ὄνον οὔτε πῆξαι οὔτε ζεῖραι τις δύναται.*

Hiányzik: „Ki mint vet, úgy arat“, megvan a görög közmondások közt.

187. l. „Több nap mint kolbász“, kihagyta, holott Düringsfeldnél I., 86. egy spanyol közmondásban szószerinti párja van meg.

252. l. „Szamár nagyobbra tartja a szalmát, mint az aranyat“: *ὄνος εἰς ἄχυρα*-val talál.

128. l. „Lassú víz partot mos“-nak megfelel Krumbachernél p. 128.: *σιγηροῦ ποταμοῦ τὰ βῆλη γίγνεε.*

99. Kihagyta: „Kicsi csupor hamar forr“, melynek közép-
rimét is megtalálta volna Düringsfeldnél I., 921.: A little pot
's soon hot, angol közmondásban, a német *Kleine Töpfe kochen leicht*-val teljesen megfelel.

Érdekes lett volna megemlíteni, hogy „Apánk evett almát, a mi fogunk vásik“ — szálló ige lehet, mint a LXX-ből vett bibliai idézet is mutatja (Jer. 31., 29.) Krumbacher Beneti után e mondás elmés megfordítására hoz föl új görög példát: *τὰ παιδία τὰ τρωῶν τὰ μῆλα καὶ οἱ γερόντοι τὰ μουνδιῶζον.*

361. l. „Hallgatással szép az asszonyember“, Erd. 284.: alighanem Pál 1. kor. 14., 34. alapján vált szálló igévé és nincs ilyenül megjelölve. Fölöslegesnek tartom, hogy a bibliai idézeteknél néha a vulgatát és LXX-t és a magyar bibliafordítást is idézi, mikor ugyanazt jelenti.

Szaporíthatnám még az észrevételeket. Mindez nem csökkenti e dolgozat értékét. A jutalmat teljes mértékében megérdemli a végzett gondos munkáért és ezért azt *kiadandónak* vélem. Szerzőtől e téren többet, sokat várok. A biblia hatását a közmondásokra külön tanulmányban dolgozhatná ki.

Budapest, 1895 április 6.

DR. HEGEDŰS ISTVÁN.

Az 1894/5-iki évre a kir. magyar tudomány-egyetem által a felsőbb mennyiségtanból hirdetett jutalomtételre: „Kivántatik a görbe felületek, különösen az ellipsoid görbületi vonalainak kimerítő elmélete“ egy pályadolgozat érkezett be. Jeligéje: „Zérus-e vagy igen kicsiny csak a terünk görbülete?“ Terjedelme 118 oldal.

Hosszú — 66 oldalra terjedő — bevezetés után, melyben a pályázó általános felületelméleti feladatok megoldásával foglalkozik a görbe felületek különböző analitikai előállítási módjainak alkalmazása mellett — rátér a tulajdonképi tárgyra: a görbületi vonalak fejtegetésére. Háromféle uton vezet be a görbéket: mint konjugált és orthogonális görbéket, a melyek mentén a felületi érintő összeesik a Dupin-féle kúpszelet főtengelyeivel; azután a görbület változásának alapján mint olyan görbéket, melyek mentén a görbület szélső értéké válik; végre a görbék azon tulajdonsága alapján, mely szerint a vonal mentén való felületi normalisok kifejtethető felületet alkotnak. Mind a három uton eljut a pályázó a görbületi vonalok differenciál-egyenletéhez és a harmadik uton különösen az O. Rodrigues-féle formulákhoz, melyeknek bemutatja néhány alkalmazását. Végzi az általános fejtegetéseket azon görbe felületek vizsgálatával, melyek egymást görbületi vonalakban metszik és itt bizonyítja a Dupin-féle tételt az orthogonális felületseregről. A dolgozat második része tárgyalja az ellipsoid görbületi vonalait.

A dolgozat a pályázónak bő tárgyismeretéről tanuskozik. Meglepő az a biztosság és ügyesség, melylyel a formulákat kihozza és geometriai tartalmukat magyarázza.

A dolgozatot a jutalomra érdemesnek ítéljük.

Budapesten, 1895 április 13-án.

DR. KONDOR GUSZTÁV.

DR. SCHOLTZ ÁGOST.

Pályamű a latin philológiából: *Glossae Vergilianae ex Excerptis ex libro Glossarum*. Jelige: „*Dimidium facti qui coepit.*“ Jeligéjének megfelel, mert az „*Excerpta ex libro Glossarum*“-ból, mely a *Corpus Glossariorum Latinorum* Vol. V. 161—255. lapján található, 161—191. dolgozta ki. A glossák közül a Vergilius műveire vonatkozásokat hiven kikereste, az összes vergiliusi helyeket a rendkívül fogyatékos és orthographiai hibák miatt néha érthetetlen glossákból fölkutatta és a *kijavított* glossa után írta.

E munka szerzője szorgalmat tanúsított, de kiváló philologus tehetséget is. Csak bele kell e glossákba hatolni, a bennük található zürzavar, az orthographiai hibák okozta nehézségek, az idézeteknek sok helyen megbizhatatlanságát kell csak jól szemügyre vennünk, hogy fogalmat alkossunk e jól megkezdett munka értékéről.

Mikor pl. *inexsensatis*-ban felfedezi az *inexhaustis*-t (p. 14.), *Cana aula*-ban a *cana mala*-t (p. 15.), *Carnasus*-ban a *carbassus* (p. 16.), *Arqua*-ben *argota*-t (p. 9.). A *vestrum*-ban az *oestrum*-ot, *rusci-habanom*-ban *rustici habanum* (p. 10.) és pattori ily javításokat eszközöl és a javítások alapján a *Verg.* megfelelő helyeit pontosan idézi; mind ez adatok igazolják véleményemet, ha a *dimidium facti*-ért az egész 50 frt jutalom kiadását hozom javaslatba.

Egypár észrevételt teszek: p. 11. *Baccatum*-nál a *sacris* kijavítása *sacriis*-re helytelen; mert itt az ünnepek alkalmával viselt nyaklánczról és nem borostyánkővel kirakott lánczról van szó; hiszen a magyarázat: *baccarum sacris frequentatum*, a bacchansnők ünnepén viselt ékszerre vallanak. A megfelelő I, 655-től látszik a glossator helytelen magyarázata. A *burim*-nál (p. 13.) a glossator előtt G. I, 172. lebegett, hol *temo* és a *dorsalia* vannak az eke alkatrészeiül felhozva.

A *sicium* érthetetlen, alighanem *iliceo-temoni* adjungitur áll. Az *arqua* után a glossa: *coruata*: *cornuta*-val nincs megfejtve.

Érdekes (p. 16.) a glottatorból idézett tiszta és szabatos hexameter, mely eltér G. IV, 247-től. Nem lebegett-e a glossator előtt más szöveg? Vagy csak úgy emlékezetből idéz és az elfelejtett szó: *laxos* helyett maga talál ki más szót és

hozzá idomítja az egész sort? A fentebbieket azért hoztam föl, hogy ama nehézségekre utaljak, melyekkel e munka szerzője megküzdött. A munka befejezését erkölcsi kötelességeül jelentve ki, a teljes jutalom kiadását hozom javaslatba.

Budapest, 1895 ápril 7.

DR. HEGEDÜS.

„Magyarország átnézetes térképeinek kritikai leírása és története“ című földrajzi pályamunkának bírálata.

Egyetlen pályamunka érkezett be a kihirdetett pályadíjra; ennek jeligéje „A földrajzista tudománya a térkép ismeretén van fölépítve“ már maga nem sokat ígért a munka becséről: a mennyiben a geographus tudománya nem alapulhat a térképek ismeretén, hanem csak megnyilatkozik azok megismerésében és még inkább azok önálló megbírálásában.

A pályamunka befejezetlen; bevezető részében a szerző két szempontot ad elő, melyekből a tárgyat kifejtteni óhajtja: az időrendit és a rendszerest.

Az első, tulajdonképeni történeti rész, a 19. századbeli térképeket öt időszakba sorozza és kritikai megjegyzésekkel kíséri; a második rész a térképek ábrázolási módszerét és a módszerek fejlődését fogná ismertetni.

A pályamunka kidolgozott része a program szerinti kritikai történelmi tárgyalást a 4-ik időszakig vezeti. A munka további folyásáról egy mellékelt, jegyzetekkel teli, füzetnek kellene fogalmat adni.

Az elkészült rész 51. oldalon a következő beosztásu:

Előszó és gondolatmenet.

Források.

Bevezetés:

I. Magyarország térképelése a mult századokban, a Lipszky előtti állapot.

II. A jelen századi részletes kartografálások és az eredmények nyilvántartása (befejezetlen).

A szerző igen széles alapon fogott munkába, forrásainak bősége és az ezekből kiírt idézetek sokasága (jegyzetek) roppant szorgalomról és temérdek idő ráfordításáról tanuskodik.

Ezen munka azonban csakis materiális eredményeket szült; a czimek halmazát és a száz helyről kiírt idegen nézetek egybegyűjtését.

A szellemi eredmény semmi egyéb: egy még rendszeres csoportosítás nélküli *kartographiai bibliographiánál*. Ennek fáradtságos egybeállítására bizvást megérdemli, hogy szerzője elismerésben, sőt talán még díjazásban is részesüljön.

Lehet, hogy ép a nagyon is széles alapon megindult tanulmányozás, mely nem csupán a szerzőtől helyesen defineált átnézetes térképek körében maradt, hanem kiterjeszkedett az egész Magyarországra vonatkozó kartographiai, sőt geodeziai anyagra és ezek irodalmára, okozta azt, hogy a szerző elhibázta a czélt; összehalmozott kevés rendszerességgel és minden áttekintés nélkül tömérdek anyagot, mindenféle irodalmi ismertetést harmincz esztendőnek különböző álláspontú nézeteit.

Ezeknek mechanikusan összehordott kevés aktuális becsü halmazából a szerzőnek önálló véleménye és alapos tudása csak ritkán csillog elő. Sőt nagy tévedésére vall az 1:28800 mértékű eredeti katonai térképeknek és ezek 1:144000 illetve 1:75000 mértékű speciális reprodukcióinak hiányos ismerete, midőn ezeknek összeillesztéséről nyilatkozik.

Kétségtelen, hogy a szerző sokat olvasott, sokat dolgozott bibliographice, magát az anyagot, a térképeket, nevezetesen az átnézetes térképeket, azonban nem vette alapos vizsgálat alá.

Írásmódja pongyola és több helyen az érthetlenségig homályos. Interpunkciója hibás. Tehát még alakilag is fogyatékos a pályamunka.

A kitűzött pályadíjat ennél fogva csupán mint szorgalmi díjat vélem kiadhatónak.

Paulison, Aradm. 1895. ápril 13-án.

LÓCZY LAJOS.
ny. r. tanár.

A pályamű megítélésénél abból a nézetből indultam ki, hogy egyetemi hallgatónak a firenzei művészet XV. századi fejlődési stádiumáról nem lehet saját önálló nézete: nézeteit tanárai előadásából és néhány szakirodalmi munkából meríti, melyeket lehető összhangba kell hoznia.

A pályázó szorgalmasan merített e segédeszközeiből és úgylátszik, itt-ott azt a fáradságot vette, hogy fényképet tanulmányozott, bár az adott esetben többet tehetett volna, egyik-másik olasz quattrocentistáról az országos képtárban őrzött eredetiek nyomán is alakíthatott volna magának hozzávető fogalmat. Művészeti ítéleteit természetesen egészen az írók vagy tanárai befolyásolják, kiknek hatása alatt állott; épen azért tartózkodóbbnak kellett volna lennie és egyik-másik esetben, mikor valamely nagy művész egész működéséről kiesynylő véleményt nyilvánít (mint p. o. Verochioról), a forrásra, melyből merített, kellett volna hárítania a felelőséget, mert a fiatal író hivatottságát ily kemény bírálatokra nem ismerhetem el. Egyáltalában inkább szerettem volna, ha nem annyira egyes művészek fogvatkozásait kereste volna, de törekedett volna mélyebben belehatni művészetük lényegének és művészetük külső eszközeinek fölismerésébe.

Alkalomadtával az antik művészetről is kockáztat nézeteket az író; ezt kár volt tennie, mert sem az antik festészetről, sem az antik szobrászatról nincs elég tiszta fogalma.

Ezt azonban ezúttal nem rovom föl hibájául; nagyobb baj, hogy általában nem tudott a különböző források alapján, melyekből merített, tisztázott fölfogáshoz jutni vagy legalább is nem bírja fölfogását mindenkor szabatos, világos magyarsággal kifejezni.

A mű szerkesztésében az a főhiba, hogy nem ott kezdi a hol kellett volna — a XV. századnál; de szükségesnek képzelte, hogy az előzményekkel is foglalkozzék. Így sok ideje és fáradsága kárba vészett, melyre a végén szüksége lett volna, mikor a főbb művészek méltatása után, jellemző összefoglalást kellett volna adnia a XV. század művészeti képességéről. Hogy ily összefoglaló képet nem adott, azt a határozottan kitűzött pályakérdés szempontjából fogvatkozásnak kell tekintenem.

Azonban mindezek daczára szívesen elismerem szerző nagy szorgalmát és nyomról-nyomra tapasztalható meleg érdeklődését a régi művészet iránt és azért a magam részéről én is javaslom, hogy neki a szorgalmi díj a Pasquich-alapból kiadassék.

Budapest, 1895 május 1.

DR. HAMPEL JÓZSEF,
egyet. r. tanár.

A b. kar a f. évre többi közt pályakérdés tárgyául kitűzte „a finn, mordvin és cseremisiz nyelv egymáshoz való viszonyát“. Erre egy pályamunka érkezett, jeligéje: „A beszéd hangos gondolkodás“.

A pályakérdés nyilván arra irányult, vajjon lehet-e biztosan megállapítani e három nyelvnek egymás közt való közelebbi rokonságát a többi ugarsággal szemben. Kellő forrástanulmány alapján össze kellett volna állítani azokat az egyező vonásaikat, melyek egyúttal elválasztják őket többi rokonaiktól. Ez utóbbi feladatról teljesen megfeledkezett a pályamű szerzője. De még a három nyelvnek összehasonlítását is egészen gépiesen végezte, úgy, hogy Budenz Alaktanából igen pontatlan s félreértésektől sem ment kivonatot adott. Az önálló, kritikai gondolkodásnak nyomát is alig találjuk nála. Azonkívül az irodalmat sem használta föl kellően; nagy mulasztás pl. hogy nem ismerte Setälä munkáját az ugor idő- és módalakokról, holott ez magyarul is tüzetesen volt ismertetve.

Mindezek alapján úgy vélem, a díjat nem lehet kiadni.
Budapest, 1895. IV. 20.

SIMONYI ZSIGMOND.

754. sz. „A finn, mordvin és cseremisiz nyelv egymáshoz való viszonya“. Pályamunka. Jeligéje: „A beszéd hangos gondolkodás“.

A pályakérdés a finn, mordvin és cseremisiz nyelv egymáshoz való viszonyának megállapítását kívánta. Ezt a pályamunka

munka szerzője vagy nem értette meg, vagy erejét keveselve, szántszándékkal tért ki előle, s a helyett, hogy a kitűzött kérdés megfejtésével próbálkozott volna meg, egyszerűen csak a három nyelv alaktanának vázlatos összehasonlítását, inkább csak egymás mellé állítását, adta, még pedig jóformán teljesen a Budenz összehasonlító alaktanát követve. A „használt munkák“ rövid sorozatában Budenz „minden dolgozata“ van ugyan említve, de a munkában nem találtam nyomát, pl. a Mordvin Nyelvtannak, a Cseremisiz Tanulmányoknak, az Ugrische Sprachstudiennek, a Verzweigung der ugrischen Sprachen cz. dolgozatnak. Alulirotnak egyetemi előadásai is meg vannak említve a „használt munkák“ között, de hogy ezeket a szerző mennyire nem vette figyelembe, mutatja pl. az, hogy még mindig északi és déli ugor ágról beszél, holott az említett előadások egy része épen ezen fölosztás tarthatatlanságának kimutatásával foglalkozott. Mai napság már alig akad nyelvész, a ki az ugor nyelvcsaládnak egyetlenegy hangtani kritérium alapján való kettéosztását, melyet Budenz állított föl, még helyeselné. — A szakirodalomban a pályamunka szerzője igen kevésbé mutatkozik tájékozottnak. Nem tudja, hogy Budenz Alaktanának megjelenése óta, nem egy részletkérdésre nézve, megváltoztak a nézetek, így pl. nem ismeri, legalább nem használta Setälä E.-nek kiváló jelentőségű munkáit, a melyekben tárgyára vonatkozólag is talált volna elég újat. Wiedemann cseremisiz grammatikáját használta ugyan, de ennek a nyomát is csak egyetlenegy helyen találtam.

Az egész munka nem egyéb, mint a Budenz Alaktana megfelelő szakaszainak hézagos kivonatolása, a mely, úglát-szik, kissé sietve készült, s nem ment a félreértésektől (pl. a 6., 7., 8., 19., 20.) Maga a szerző csak egyetlenegy esetben kockáztat Budenz ellenében más véleményt (43.), de az is csak szerencsétlen ötlet.

Ezeknél fogva a pályadíj kiadását nem javaslom.

SZINNYEI JÓZSEF.

Per questo sempre ciò stb. jellegű dolgozat, pályázik a művészettörténeti pályadíjra, 70 firt a Pasquich-alapból. Kivánatott a firenzei festészet a XV. században.

A pályamunka a következő részekből áll:

1. Bevezetés. 2. Az előzmények. 3. A XIV. század festésze. 4. A XV. század eszméi és törekvései. 5. A festészet kapcsolata a többi művészettel. 6. A XV. század első fele. 7. A XV. század második fele. 8. A festészet további fejlődése.

A pályamunka szerzője a tételt rosszul fogta föl, s azért dolgozatának kelleténél nagyobb keretet szabott, fölösleges munkát végzett.

A bevezetés azt fejtegeti, hogy miként Michel Angelo vázlatai érdekesebbek, mint kész, befejezett festményei, mert mintegy föltárják a művész művészeti tevékenységének háztartását, akként a művészet fejlődésének mozzanatai is érdekesebbek, a kifejlett művészetnél.

A hasonlat beszéd közben megjárja, de írásban fölösleges, mert hosszadalmassá teszi az előadást. Egyébként sincs rá szükség, mert anélkül is elhiszszük szerzőnek, hogy érdeklődik a XV. századbeli florenzi festészet iránt. Annál szívesebben elhiszszük azt neki, mert biztató jelül veszszük, hogy jól fölfogta, megértette feladatát.

Sajnos, a 2-ik fejezetből, melynek Előzmények a czime, mindjárt az ellenkezőről győződünk meg. Szerző visszatekint a görög festészetre. Azután a következő fejezetben a XIV. század festészetével foglalkozik. Mindez fölösleges, mert a ki a XV. századbeli florenzi festészettel foglalkozik, arról föltételezzük, hogy a festészet korábbi állapotát ismeri. Ha pedig olyan nagyon óhajtja ez ismereteit is bemutatni, szűkebbre szabott keretben is talált volna erre alkalmat.

A 2. és 3-ik fejezet tehát bátran elmaradhatott volna, mert egészen fölösleges.

A XV. századbeli flor. festészet főjellembonása, hogy a festészet eszközeit elméletileg, tudományosan is fejleszté. Értjük a távlatot, az anatómiát, a technikát, az elrendezést. E sajátság benső, szerves kapcsolatban van az olasz renaissance-

műveltség szellemével. Tehát, ha valaki a XV. száz. flor. festészettel foglalkozik, természetes, hogy e sajátságot tárgyalja behatóan. A pályamunka 4. és 5. fejezetében vet ügyet e sajátságokra. E fejezetek czimei: „A XV. száz. eszméi és törekvései“, és „A festészet kapcsolata a többi művészettel.“ A föladat körébe vágó egyes megjegyzések fordulnak elő, de rendszeresen nem tárgyalja a kérdést, noha a 4-ik fejezet elején jól indul.

A többi fejezet mely időrendi egymásutánban ismerteti a festőket, egészen fölösleges, ámbár ezekben is számos oly részlet van, melyet szerző igen jó lhasználhatott volna a rendszeres tárgyalásnál.

E szerint a 8 fejezetből 5 elmaradhatott volna, s tulajdonképen csak kettő foglalkozik a tétel érdemével.

A pályamű szerzőjében még egészen fejletlen állapotban van az írói alakító képesség. Irálya is pongyola. Tárgyi ismeretei kielégítők. Szorgalma legnagyobb elismerést érdemel.

A föladatot ugyan nem oldotta meg, de tekintve ismereteit és szorgalmát, bátorkodom javasolni: méltóztassék a szóban levő munkálat szerzőjének a pályadíjat kiadni.

Budapest, 1895 április 24.

DR. PASTEINER GYULA,
ny. r. tanár.

Tekintetes Bölcsészeti Kar!

Az „A földrajzista tudománya a térkép ismeretén van fölépítve“ jeligés „Magyarország átnézetes térképeinek kritikai leírása és története“ című pályakérdésre válaszoló munka 159 lapos adatgyűjtő jegyzetből és egy — valószínűleg az idő rövidsége miatt — be nem fejezett értekezésből áll, melynek terjedelme 51 lap. Az utóbbi meglehetősen bő bevezetésben tárgyalja „a térképeket előkészítő körülményeket“ és „a részletes munkákat, melyek jó térképet lehetővé tesznek.“ Anyagát magát „időrend“ és „rendszer“ szerint dolgozza fel, és a pályakérdésnek megfelelőleg egészen helyesen 200 ezerestől nagyobb, 1 milliónál kisebb méretű térképek megbeszél-

lésére szorítkozik. Sajnos, hogy a bevezetésben épen az előtérbe állított kartographiai rész általában véve nagyon homályos, helyenként pedig épen helytelen, és hogy a kartographiai elfogadott műkifejezések önkényesen számos félreértésre alkalmat adó elnevezésekkel pótolvák. (Így pl. p. 24: a portulánok *aequivalenseknek* mondatnak; u. o. az *itinerariumok* nem ábrázolják arányosan a szélességet; p. 25: Mercator arányosan adja mindkét dimenziót; p. 32: a *polyaederes* vetület összefüggő lapot ad, részben hamis, részben nem *praecis* vagy félreérthető kifejezések.)

A térképeknek katalogusa még egyelőre névszerinti felsorolásnál egyébnek nem mondható; sajnálom, hogy szerző még az általa korszakalkotónak mondott Raffelsberger, Pokorny és Becker-féle térképeknél sem adhat többet, mint pusztá czímet, s hogy majd kizárólag — igaz, hogy hazafiúi lelkesedéssel és büszkeséggel — a külföld kartographiai kritikájára támaszkodik. Annál inkább sajnálandó ez, mert szerző jegyzeteiben nem egy helyen érdekes, saját maga adta megjegyzéseket találok, melyek vagy helynevek orthographiájára, folyók irányára és torkolatára, a Balaton vidékének régi jellemzésére és hasonlókra vonatkoznak, hanem egyenesen kritikai részleteket is tartalmaznak. Viszont fogyatoszásul kiemelendő, hogy a bemutatott térképek hálózatáról mi kevesebb szó esett.

Szerző bibliographiai jegyzetei roppant nagy szorgalommal összehordott, igen bő, sőt talán már most is majdnem teljesnek mondható adathalmaz, mely kellőképen feldolgozva, igen becses munka lehetne. Sőt, ha e feldolgozás a jegyzékbe foglaláson kívül még a pályakérdésben követett kritikai leírást és történetet is adja, oly munkát nyernénk, mely eddig a külföld irodalmában sincs még.

Tekintve, hogy szerző még hasonló munkára példa gyanánt nem támaszkodhatott, hogy bibliographiai adatait valóban elismerésreméltó szorgalommal és buzgalommal gyűjtötte, s hogy jegyzeteiben foglalt önálló megfigyelései tanúsága szerint képes leendő, a kérdésnek egész terjedelmében is megfelelni:

Véleményem, hogy szerzőnek a pályadíj kiadassék, azon kötelező feltevés alatt, hogy munkáját ez útmutatás értelmében javítsa s bővítse, s főleg, hogy a nyelvezetnek nemcsak komolyságára, hanem csinosságára is több súlyt fektessen.

Kérem tehát a Tekintetes Bölcsészeti Kart, hogy pályázónak e feltételek alatt a fővárosi alaphól való ötven forintos jutalomdíjat kiadni méltóztassék.

Budapesten, 1895 április hó 18-én.

DR. KÖVESLIGETHY RADÓ,
ny. rk. tanár.

A BUDAPESTI
KIR. MAGYAR TUDOMÁNY-EGYETEMNEK
JUTALOMTÉTELEI

AZ 1895/96. TANÉVRE.

I. A hittudomány karéi.

1.

Mysteria fidei sunt supra, non contra rationem humanam.
Jutalma a Pasquich-alapból 80 frt.

2.

Demonstretur matrimonium christianum esse verum N. L. sacramentum, divina institutione unum et indissolubile.

Jutalma a Pasquich-Fogarassy-alapból 80 frt.

3.

Adornetur dissertatio de eo, quid mores morumque scientia seu ethica revelationi divinae in acceptis habere debeant.
Jutalma a Fogarassy-Dercsik-alapból 80 frt.

II. A jog- és államtudomány karéi.

A római jogból.

4.

A római jog tanai a szerződésekről, az institutiók s főleg a pandekták szerint, történeti s dogmatikai szempontból.

Jutalma a Senger Katalin-alapból 260 frt.

(A dolgozatok benyújtásának határideje 1897 márczius 31.)

A magyar jogtörténetből.

(Harmadszor.)

5.

A fiasítás intézményének fejlődése.

Jutalma a Pasquich-alapból 140 frt.

Az egyházjogból.

(Másodsor.)

6.

Az egyházi házasság vonatkozása a polgári házassághoz, különösen a házasságkötés módját illetőleg.

Jutalma a Pasquich-alapból 140 frt.

A jogbölcészetszből.

(Harmadszor.)

7.

Adassanak elő az örökjogra vonatkozó természetjogi és jogbölcészeti elméletek.

Jutalma a Pauler-féle alapból 100 frt.

A magyar magánjogból.

(Harmadszor.)

8.

Kijelölendők s rendszeres keretben megvilágosítandók Verbőczy Hármaskönyvének ama nevezetesebb pontjai, a me-

lyek s a miként azok akár közvetlenül, akár szokásjogi átalakulással hazai magánjogunk terén mai nap még életben vannak.
Jutalma a Senger Katalin-alapból 260 frt.

A polgári perrendtartásból.

(Harmadszor.)

9.

Fejtessék ki a contumacia tana.

Jutalma a Senger Katalin-alapból 260 frt.

A magyar közjogból és a politikából.

(Másodsor.)

10.

A ministeri kormányzat és felelősség intézményének fejlődése és jelenlegi állása általán és a magyar közjog szerint.

Jutalma a Schwartner-alapból 360 forint.

A közgazdaságtanból.

11.

(Másodsor.)

Smith Ádám rendszere és annak bölcséleti alapja.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

Az államgazdaságtanból.

12.

Fejtessenek ki az államháztartás alaki rendjének biztosítására irányuló intézmények, kiterjeszkedve a nevezetesebb európai államokban fennálló rendszerekre.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

III. Az orvostudomány karéi.

A közegészségtanból.

13.

Halálozási arány tuberculosisban Budapesten, tekintettel a külföld nevezetesebb városaira is.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

Szövettanból.

14.

Vizsgáltassék a sima izomsejtek idegvégződése a legújabb szövettani módszerek alapján. A beadandó készítmények a II-ik boncztanintézet tulajdonát képezendik.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

Boncztanból.

(Másodszor.)

15.

Vizsgáltassanak meg és irassanak le a csirlelevelek (folia germinativa) és első átalakulásaik a gerinczes állatok valamely osztályában, górcsói készítmények és rajzok kíséretében. A készítmények az I-ső boncztanintézet tulajdonába mennek át.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

Szülészet- és nőgyógyászatból.

16.

Vizsgáltassanak meg a hüvely és méh mikroorganizmusai klinikai jelentőségük tekintetéből ép és kóros viszonyok között.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

Szemészetből.

17.

Az atropinos kötőhártyalob (conjunctivitis atropinica) kórokának tanulmányozása, szövettani vizsgálatok, a kórképnek jellemzése és betegészlelés alapján.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

Élet- és kórvegytanból.

18.

Vizsgáltassanak és állapíttassanak meg azon eljárások, melyek segítségével a czukornak kis mennyisége a vizelet többi szénhydrátjaitól és egyéb redukáló anyagaitól elkülöníthető és azok mellett rövid uton felismerhető.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

A kórszövettanból.

(Másodszor.)

19.

Tanulmányoztassék a rák kóroktanának kérdése irodalmi tanulmányok és önálló vizsgálatok alapján.

Jutalma az Arányi-alapból 60 frt.

(Másodszor.)

20.

Tétessék vizsgálatok tárgyává az óriási sejtek képződésének kérdése a kariomytosisra vonatkozólag, újabb felfogások figyelembe vételével.

Jutalma az Arányi-alapból 60 frt.

(Ötödször.)

21.

Felderítendő a terhességi veselob oka, különös tekintettel Doleris azon hypothesisére, hogy azt bizonyos bakteriumok okozzák.

Jutalma az Arányi-alapból 60 frt.

(Harmadszor.)

22.

Szövettanilag megvizsgálandó s góresői készítményekkel támogatandó, hogy vajjon helyes-e Rokitanszky azon állítása,

miszerint a plexus solaris és mesentericus superior különféle stadiumaiban különféle változásokat mutat?

Jutalma az Arányi-alapból 60 frt.

23.

Makro- és mikroskopikus alapon fejtegettesék, lehetőleg kórbonczatani észlelések belevonásával is, a retrograd-metastasisok kérdése.

Jutalma az Arányi-alapból 60 frt.

24.

Vizsgáltassék az újabb szövettani módszerek figyelembe vételével az osteoplasticus carcinosis kérdése.

Jutalma az Arányi-alapból 60 frt.

A *Senger Katalin* alapítványból díjazandó jutalomtételek a következők:

A belgyógyászatból.

(Ötödször. Meghosszabbítás.)

25.

A szív incompensationak nevezett tünetcsoport lényegének magyarázata és előidéző okai s az ebből levonható therapeutikus irányelvek.

Jutalma 260 frt.

Határidő: 1896 márczius 31.

A szemészetből.

(Negyedszer. Meghosszabbítás.)

26.

Adassanak elő a glaucoma tüneti változásai mikroskopos készítményekkel.

Jutalma 260 frt.

Határidő: 1897 márczius 31.

A szülészetből.

(Negyedszer. Meghosszabbítás.)

27.

Állapíttassanak meg klinikai észlelések alapján az újszülött és függelékeinek fejlődési viszonyai (hosszúság, súly és más méretek) a terhesség különböző szakáiban, tekintettel az anya testi fejlődésére és azokra a változásokra, melyeknek a magzat teste szülés következtében alá van vetve.

Jutalma 260 ft.

Határidő: 1896 márczius 31.

A közegészségtanból.

28.

Cholera-bacterium magatartása a talajban.

Jutalma 260 ft.

Határidő: 1896 márczius 31.

A bőrkórtanból.

29.

Vizsgáltassanak a bőr beidegzési viszonyai a leggyakrabban előforduló bőrbántalmakban, tekintettel a tapintás, fájdalom és hőérzés elváltozásaira, a bőr-reflexek magatartásaira és a trophicus viszonyokra.

Jutalma 260 ft.

Határidő: 1896 márczius 31.

A gyógyszerertanból.

30.

Fejtessék ki önálló vizsgálatok alapján, vajjon a helybeli érzéstelenítő szerek mily szöveti változásokat okoznak az érző idegvég-készülékekben? Rajzok és készítmények melléklendők.

Jutalma 260 ft.

Határidő: 1897 márczius 31.

IV. A bölcsészettudomány karéi.

Magyarország történetéből.

(Harmadszor kitűzve.)

31.

Kivántatik Magyarország története hazai és külföldi kútfőinek ismertetése és bírálata 1526-tól 1606-ig.

Határidő: 1896 október 31.

Jutalma a Schwartner-alapból 360 frt.

(Harmadszor kitűzve.)

32.

Kivántatik Magyarország története hazai és külföldi kútfőinek ismertetése és bírálata 1607-től 1711-ig.

Határidő: 1896 december 31.

Jutalma a Schwartner-alapból 360 frt.

33.

A várnépek és más szolgálónépek tartozásainak és jogainak kifejtése a kiadott oklevelek alapján. Ezen szolgálatok és jogok átmenete a későbbi jobbágyságba.

Határidő: 1895 december 31.

Jutalma a Schwartner-alapból 360 frt.

Az eszthetikából.

34.

A stíl fogalma.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

Az ó-kori egyetemes történelemből.

(Másodsor kitűzve.)

35.

Állíttassanak össze mindazok az adatok, melyek a panoniai városok V—IX. századi történetére vonatkoznak.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

Magyar mivelődéstörténetből.

36.

Városaink műveltsége anyagi, erkölcsi és szellemi tekintetben, 1301—1490-ig.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

A classicai archaeológiából.

37.

Állapíttassanak meg a legutóbbi kutatások fölhasználásával a Zeus-typus főbb változatai.

Jutalma a fővárosi alapból 50 frt.

A földrajzból.

38.

Vizsgáltsék meg Sterneck R. Magyarorszáiban eszközölt ingamegfigyelései alapján: az összefüggés a nehézségi gyorsulás és a talaj geológiai szerkezete között, különös tekintettel a Balaton északi részére.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

A classica-philológiából.

39.

A tulajdonnév kérdése. Nevezetesen: micsoda alapot s micsoda szokást látunk a görögöknél, rómaiaknál és magunknál a családok, személyek és helységek elnevezésében?

Jutalma a fővárosi alapból 50 frt.

A csillagászatból.

(Másodszor kitűzve.)

40.

Határoztsassanak meg az égitest parabolikus pályaelemei.

Jutalma az Arenstein-alapból 50 frt.

A kísérleti természetből.

41.

Kivántatik a fővárosban közhasználatban levő fényforrások (u. m. gázégők, villamos lámpák stb.) photometriai összehasonlítása, színezetük figyelembe vételével.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

Az állattanból.

42.

Kivántatik a Budapest környékén élő Pulmonata csigák főbb alakjai himnős ivarkészülékének önálló vizsgálatokon alapuló összehasonlító boncztani leírása.

Az eredeti rajzokkal és boncztani készítményekkel ellátott pályadolgozatok — a díj elnyerése esetén — az állattani intézet tulajdonába mennek át.

Jutalma az Arenstein-alapból 50 frt.

A dolgozatok benyújtásának határideje 1896 márcz. hó 31.

Az ásványtanból.

43.

Kivántatik valamely kőzetnek vagy ásványnak önálló vizsgálatokon alapuló tudományos leírása.

Jutalma a fővárosi alapból 50 frt.

A magyar nyelvészetből.

44.

A régi magyar szórend. — Összeállítandók a XVI. és XVII. századbéli nyelvemlékekből (a fordításoknak lehető mellőzésével) a fontosabb szórendi jelenségek.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

Az ugor összehasonlító nyelvészetből.

45.

Kivántatik a finn, mordvin és cseremisiz nyelv egymáshoz való viszonyának megállapítása hangalakjuk, gramma-

tikájuk, eredeti és átvett szókincsük egyezéseinek és eltéréseinek tüzetes kimutatása alapján.

Jutalma a Pasquich-alapból 70 frt.

Az összehasonlító boncztanból.

(Másodszor hirdelve.)

46.

Vizsgáltassék meg összehasonlító boncztani szempontból az egyetemi comparativ-anatomiai múzeum példányain, valamint saját készítmények után — az emlős állatok tápláló csöve, különös tekintettel a gyomor és vakbél nagysági, alak- és szerkezeti viszonyaira.

Az eredeti rajzokkal és méret-táblákkal ellátott pályadolgozatok, valamint az ezekre vonatkozó készítmények — a díj elnyerése esetén — az állattani intézet tulajdonába mennek át.

Jutalom a Margó-féle alapból 50 frt.

(A dolgozatok benyújtásának határideje 1896 márcz. 31.)

Nyílt pályázat az állattanból.

(Másodszor hirdelve.)

47.

Kivántatik valamely, a tudományos állattan körébe tartozó önálló vizsgálat tervezete, melyben úgy a vizsgálandó tárgy, mint a vizsgálat tudományos célja s a vizsgálati módszerek kijelöltessenek.

A tervezet névaláírással 1895. évi október hó 15-ig az egyetemi irodába nyújtandó be.

A pályázók közül a vizsgálat kivitelével az bizatik meg, kinek tervezete a legjobb, vizsgálatait pedig a tudományegyetem zoológiai és comp. anatomiai intézetben végezheti s ezeknek eredményét tudományos értekezésalakjában egybeállítva, 1897. évi márcz. 15-ig nyújtja be s jutalmat nyer, ha dolgozata jó.

Jutalma a Margó-alapból 100 frt.

E pályázat módjára nézve, a 4., 5. és 6. alatti szakaszok kivételével, a rendes pályázati szabályok érvényesek.

Nyilt pályázat a növénytanból.

(Harmadszor hirdetve.)

48.

Kivántatik valamely, a tudományos növénytan körébe tartozó önálló vizsgálat tervezete, melyben úgy a vizsgálandó tárgy, mint a vizsgálat tudományos célja s a vizsgálati módszerek kijelöltessenek.

A tervezet névaláírással 1895. évi október 15-éig az egyetemi irodába nyújtandó be.

A pályázók közül a vizsgálat kivitelével az bizatik meg, kinek tervezete a legjobb, vizsgálatait pedig a tudományegyetem növénytani intézetben végezheti s ezeknek eredményét tudományos értekezés alakjában egybeállítva, 1897. évi márcz. 15-én nyújtja be s jutalmat nyer, ha dolgozata jó.

Jutalma a Margó-alapból 150 frt.

E pályázat módjára nézve, a 4., 5. és 6. alatti szakaszok kivételével, a rendes pályázati szabályok érvényesek.

Nyilt pályázat a vegytanból.

49.

Kivántatik valamely, az általános chemia körébe tartozó önálló, kísérleti vizsgálat tervezete, melyben a vizsgálat tárgya, annak tudományos célja és a cél elérését követendő módszerek ki vannak jelölve.

A tervezet névaláírással az 1895 évi október 15-ig az egyetemi irodába nyújtandó be. A pályázók közül a vizsgálat kivitelével az bizatik meg, kinek a tervezete legjobb. A megbizott vizsgálatait a tudományegyetem valamelyik chemiai intézetben végezheti, ezeknek eredményét értekezés alakjában egybeállítva, 1897. évi márczius 31-én nyújtja be és jutalmat nyer, ha dolgozata a bírálólat alapján jónak bizonyul be.

Jutalma a Than-féle alapból 300 frt.

E pályázat módjára nézve, a 6-ik szakasz kivételével, a rendes egyetemi pályázatok szabályai érvényesek.

Pályázati szabályok.

1. A 10., 31., 32. és 33. szám alatti jutalomtételek kivételével, melyekért bárki versenyezhet, a többiekre csak budapesti tudom. egyetemi hallgatók pályázhatnak, és pedig a 4., 8., 9., 25., 26., 27., 28., 29. és 30. számuaknál olyanok is, kik a pályakérdés kihirdetésekor még be voltak írva.

2. Az 1., 2. és 3. szám alatti jutalomtételért pályázhatni latin vagy magyar, a 10., 31. 32., és 33. szám alattira latin vagy magyar, vagy német, vagy francia, a többiekre egyedül magyar nyelven.

3. Valamennyi pályairatok 1896 márczius 31-ig az egyetemi központi irodában nyújtandók be. A hol más a benyújtási határidő, az a pályakérdésnél meg van említve. A jutalmak 1896 május 13-án, mint a kir. tud. egyetem újjáalakítása emlékének ünneplésére kitűzött napon, adatnak ki az egyetem ünnepélyes közülésében. Beadott pályaművek a pályázat elintézése előtt vissza nem adatnak.

4. A pályairatok negyedréiben, tisztán (a 10., 31., 32. és 33. szám alatti jutalomra készülők idegen kézzel is) írva, lapszámozva, kötve legyenek.

5. A szerző nevét és állását, illetőleg egyetemi tanszakát tartalmazó pecsétetes levelen ugyanazon jelige álljon, mely a pályamű homlokán olvasható. Álnevű pályaművek nem díjaztatnak.

6. A jutalom a viszonylag legjobb munkának csak azon esetben adatik ki, ha az magában véve is díjra méltónak találtatik. Egyszerű fordítások vagy plágiumok a pályázásból kizárvák.

7. Rendszerint pályadíjat csak egyes dolgozó nyerhet el, a mennyiben azonban a pályakérdést kitűző kar többek közreműködését is helyén levőnek találná, a díj ezeknek is kiadatik.

8. A pályairatok a szerzőé maradnak, azok kézíratai az illető kar levéltárában eltéttetnek.

Budapest, 1895. évi május hó 13-án.

Királyi magyar tud. egyetemi központi iroda.

A BUDAPESTI

KIRÁLYI MAGYAR TUDOMÁNY-EGYETEM

TANULMÁNYI,

FEGYELMI ÉS LECZKEPÉNZ-

SZABÁLYZATA.

Jóváhagyatott a vallás- és közoktatásügyi minister 1891. évi 28.458. sz. a
kelt rendeletével.)

BUDAPESTEN,

NYOMATOTT A KIR. MAGY. TUDOMÁNY-EGYETEMI KÖNYVNYOMDÁBAN.

1891.

I.

AZ EGYETEMI HALLGATÓK OSZTÁLYOZÁSA.

1. §.

A tudomány-egyetem egyes karainak hallgatói vagy beiktatott rendes hallgatók, *egyetemi polgárok*, vagy csak beirott *rendkívüli hallgatók*.

A) A rendes hallgatók beiktatása és beiratása.

2. §.

A fölvétel az egyetemi polgárok közé *beiktatás* útján történik. Ezt az egyetem Rectora nevében azon kar dékánja teljesíti, melyben az illető rendes hallgatóul felvétetni kíván.

3. §.

A beiktatás ugyanazon időben csak egy tanulmányi karra érvényes, de a beiktatott hallgatónak jogában áll, bármely más karbeli előadásokat is hallgatni.

4. §.

Az átlépés egyik karból a másikba csak új beiktatás alapján történhetik.

5. §.

A beiktatás arra jogosított tanintézeten kellő sikerrel letett érettségi vizsgálat és erről törvényes alakban kiállított bizonyítvány alapján történik.

4

Külföldi tanintézetek bizonyítványai csak annyiban szolgálhatnak a beiktatás alapjául, a mennyiben a felveendőnek oly érettségi fokáról tanuskodnak, milyent az érettségi vizsgálat sikeres kiállítására, a hazai tanintézetek megkívánnak. Kétség esetében a felvétel megengedése iránt azon kar tanártestülete végérvényesen határoz, melyben a jelentkező mint rendes hallgató felvétetni kíván.

A más főintézetekből érkező hallgatók leczkekönyvéről l. a 105. §. intézkedését.

6. §.

A kar visszautasító határozata ellenére vagy a valódi ténykörülmények elhallgatása, elferdítése vagy meghamisítása alapján kieszközölt beiktatás nemcsak érvénytelennek tekintendő, hanem a körülmények szerint fegyelmi, esetleg bűnvádi eljárást is vonhat maga után.

7. §.

A beiktatás csak *személyes* jelentkezés alapján történhetik. A személyazonosság a leczkekönyvbe elválaszthatatlanul beillesztendő fényképpel igazolandó.

E követelmény ellen vétők — és pedig úgy az, aki, valamint az is, akinek érdekében a visszaélést elkövette, — a 90. §. 3. pontja alá esnek.

8. §.

A beiktatás következőkép eszközendő:

Miután a jelentkező a megállapított minták szerint kiállított származási ívet és számozott lapokkal ellátott leczkekönyvet a quaesturában megvette, az egyetem helyiségein kívül úgy a származási ív minden rovatát olvashatóan kitölteni, annak egyes szelvényeire a hallgató előadásokat följegyezni és az egyes szelvényeket

sajátkezüleg aláírni, valamint a leczkekönyvben is, nevezetesen annak 3. és 4. lapján az egyes rovatokat összehangzólag a származási ívvel kitölteni tartozik. Az ekként kitöltött származási ívvel, leczkekönyvvel és az érettségi bizonyítvány, valamint születési bizonyítvánnyal azután azon kar dékánjánál jelentkezik, melynél rendes hallgatóul fölvétetni kíván.

9. §.

A kari dékán, ha az igazoló okmányokat rendben találja, a kellően kitöltött származási ívet és a leczkekönyv első lapján szövegezett *anyakönyvi igazolványt* (Nos Rector) a fölvétel elismeréseül aláírja s azokat a jelentkezőnek kiszolgáltatja. Egyúttal neki a jelen fegyelmi rend és a kar külön tanulmányi, illetőleg vizsgálati szabályzatának egy-egy példányát kézbesíti s őt oda utasítja, hogy a dékánilag ellenjegyzett származási ív és az egyelőre csupán a kari dékán által aláírt anyakönyvi igazolvány alapján a quaesturában az egyetem anyakönyvébe való beiktatását eszközölje.

Az említett okmányok kiadása előtt a jelentkező a dékánnak fogadást tartozik tenni arra, hogy az egyetemi törvényeket meg fogja tartani és az egyetemi hatóságok iránt engedelmességgel és tisztelettel fog viseltetni.

10. §.

Azok, kik szegénységök alapján magukat a tanpénz fizetése alól fölmentetni kívánják, az előbbeni §-ban érintett alkalommal a kar tanártestületéhez intézett, és mentességi igényüket e szabályzat 59. és 60. §§-ai értelmében támogató okmányokkal fölszerelt folyamodványukat a kari dékánál tartoznak benyújtani. A kari dékántól e folyamodás beadásáról igazolványt nyernek, melynek alapján a quaesturában előjegyeztetésüket kieszközlük.

11. §.

A jelentkező, miután a leczkekönyvre félvéenkint szükséges 15 kros bélyeget beszerezte, a quaesturához fordul s a kari dékán által már láttamozott származási ívet és anyakönyvi igazolványt, illetőleg leczkekönyvet a quaestornak átadja.

12. §.

Ha a quaestor a leczkekönyv és származási ív kitöltését rendben találja, a jelentkezőtől az iktatási díjt (2 frt 10 krt), az anyakönyvi igazolvány bélyegdiját (1 frt), továbbá a könyvtári illetéket (3 frt) és a tanpénzt (30 frt) átveszi, mind ezen összegek lefizetését (a bélyegdij kivételével) a leczkekönyvben bejegyzéssel elismeri; azonfelül az átvett tanpénzről külön ellenőrző nyugtatványt is ad, mely a 30-ik §-ban meghatározott időben a kari dékánnak átadandó.

A quaestor ezek után az 1 frt bélyeggel ellátandó anyakönyvi igazolványt szabályszerűen kiállítja, mire a leczkekönyvet a származási lapról lemetszett szelvényekkel együtt a jelentkezőnek, most már beiktatott rendes hallgatónak oly utasítással adja át, hogy az anyakönyvi igazolványnak az egyetem Rectora által leendő aláírása végett az egyetemi központi irodában, — majd, ennek kinyerése után, további beiratása végett az egyes tanároknál jelentkezék.

13. §.

Azon egyetemi polgárok, kik tanpénzmentességért folyamodtak, a beiktatási díj, könyvtári illeték, az anyakönyvi igazolvány bélyegdijának és a kórházi járuléknak (14. §.) lefizetése mellett, melyek alól fölmentésnek helye nincsen, egyelőre csak előjegyeztetnek. Tényleges beiratásnak akkor lesz helye, ha a jelentkező igazolja, hogy a teljes díjmen-

tességet megnyerte, vagy, a tanpénz fele alól történt fölmentés esetében, az el nem engedett tanpénzt a 23. §-ban megszabott idő alatt lefizette.

14. §.

A világi karok rendes hallgatói a 12. §-ban felsorolt díjakon kívül beiktatásuk alkalmával még az ifjúsági kórházra is tartoznak 50 krt fizetni, mely alól fölmentésnek nincsen helye.

15. §.

A származási ív a quaesturában marad, és alapját képezi az egyetemi anyakönyvnek.

16. §.

A beiktatás az egyes tanároknál eszközlött beiratással, illetőleg a leczkekönyvnek a kari dékán által a félév kezdetén (l. 30. §.) eszközlendő láttamozásával be van fejezve.

17. §.

A beiratás a tanároknál akkép történik, hogy a jelentkező a beírásra kitűzött határidőn belül minden egyes tanárnál, kinek előadásait hallgatni kívánja, a leczkekönyv előmutatása mellett személyesen megjelen és a származási ívnek a quaesturában átbélyegzett azon szelvényét kézbesíti, mely a hallgatandó leczkére vonatkozik.

18. §.

A tanár az őt illető szelvényt, ha azt helyesen kitöltöttnek találja, átveszi és nevét, továbbá a beírás keltét és pedig a napot arab, a hónapot pedig római számmal, a leczkekönyv illető rovatába bejegyzí.

19. §.

A beiratás az egyes tanároknál szintén *csak személyesen* kérhető. E czélra az egyes tanárok a beiratásra kitűzött rendes határidő egész tartama alatt naponkint legalább azon órában, melyre előadásaikat hirdették, az egyetemi épületben megjelenni és a beiratást eszközölni tartoznak. Akadályoztatás esetén a kari dékán jóváhagyásával a fekete táblán hírül adandó, hogy a tanár mely időben kívánja a beiratást saját lakásán teljesíteni.

Ugyanez teendő akkor is, ha a beiratás teljesítésével más tanár van megbízva.

20. §.

A már beiktatott egyetemi polgárok, ha tanulmányaikat ugyanazon karnál folytatják, a további félévekben csak beiratásukat eszközlik, a mi akkép történik, hogy a kellően kitöltött származási ívvel és az ezzel összhangzólag kitöltött leczkekönyvükkel egyenesen a quaesturához fordulnak, ott a tanpénzt lefizetik és, ennek a leczkekönyvben történt elismerése után, az illető tanároknál a 17. és 18. §§-okban megállapított módon személyesen jelentkeznek.

21. §.

A mennyiben az előbbi §-ban érintett egyetemi polgárok a tanpénz alól fölmentésre igényt tartanak, a beírásra kitűzött rendes határidőn belül mentességi igényüket e szabályzat 59. és 60. §§-ai értelmében támogató okmányaikkal, továbbá a leczkekönyv hiteles másolatával fölszerelt kérvényüket a kar dékánjánál beadni tartoznak; előjegyeztetésük csakis úgy történhetvén meg, ha a kari dékán igazolványával kimutatják, hogy tandíjmentességi érvényüket kellő időben adták be.

22. §.

Előjegyzés esetében az egyes tanárok nem vezetik be nevüket a leczkekönyvbe, hanem csak a jelentkezés napját (18. §.) jegyzik fel. Nevüket az illető rovatba csak akkor vezetik be, ha a végleges beiratás föltételei teljesítvék.

23. §.

Az előjegyzettek a tanpénzmentesség tárgyában hozott kari határozat vagy a vallás- és közoktatásügyi minister erre vonatkozó rendeletének közlésétől számítandó 8 nap alatt végleges beiratásukat kieszközölni tartoznak. E végből kötelesek azok, kik a tanpénz alól teljesen fölmentettek, a mentességet igazoló határozat felmutatása mellett; azok pedig, kik kérelmükkel elutasítottak, vagy akik csak a tanpénz fele alól menttetek fel, a tanpénznek egészben, illetőleg felerészben lefizetése mellett az érintett 8 napi határidő alatt végleges beiratásukat mind a quaesturában, mind az egyes tanároknál kieszközölni, ellenkezőleg a folyó félévre be nem iratnak.

24. §.

A beiktatás és beiratás rendes határideje mindenik tanfélév első 12 napja. Az egyes tanároknál való beiratás pedig legkésőbb minden félév 15-ik napjáig bezárólag eszközlendő.

25. §.

A kiknek valamely elháríthatatlan akadály miatt lehetetlen személyesen jelentkezniök, *a 24. §-ban megszabott határidőn belül* tartoznak akadályoztatásukat hiteles okmány-nyal igazoló és az illető kar dékánjához intézett kérvényben előjegyeztetésöket kikérni és egyszersmind megjelölni azt az időpontot, a mikor személyesen megjelenhetnek és beira-

10

tásukat úgy a quaesturában, mint az egyes tanároknál teljesíthetik, mely határidő azonban az első félévben október 6-ikán, a második félévben márczius 6-án túl nem terjedhet.

Ez előleges jelentkezés kötelezettsége ki nem terjed az első félévben katonai szolgálatban, illetőleg az évi katonai gyakorlatban szeptember végeig elfoglaltakra, kik, csupán katonai igazolványuk fölmutatása mellett, október 5-ig bezárólag beiratkozhatnak.

26. §.

A 25. §. alapján engedélyezett utólagos felvétel esetén a beiratás úgy a quaesturában, mint az egyes tanároknál a nyert engedély közzétételétől számított 3 nap alatt eszközendő.

27. §.

Az utólagos beiratás egyes előadásokra vagy pedig egyes collegiumoknak törlése az oly hallgatók részéről, kik különben úgy a quaesturában, mint az egyes tanároknál szabályszerűen be vannak írva, csak azon tanárok írásbeli engedélye alapján eszközölhető, kiknek előadására az illető még utólag magát beiratni, vagy kiknek előadásáról magát töröltetni kívánja. Mind a törlés, mind a hozzáírás a származási lapon is eszközendő lévén, e végből a hallgató a quaesturában azonnal jelentkezni köteles.

Az ily utólagos beiratást vagy törlést azonban a rendes (12 napi) határidőn belül iratkozók csakis a rendes beiratásra következő héten, az utólagosan beiratkozók pedig a quaesturánál történt beiratás napjától számított egy hét alatt eszközölhetik.

28. §.

Ha az összes collegiumoknak törlése vagyis az egyetem kötelékéből való kilépés ugyanezen határidőkön belül történik, a quaestura a kilépőnek a tanpénzt visszafizeti.

A kik kilépésöket később jelentik be, a tanpénz visszafizetésére nem tarthatnak igényt.

29. §.

A beiktatás hatálya kiterjed az egész időre, melyet az egyetemi polgár azon tudományi karnál eltölt, melynél beiktattatott. A beiktatás hatályát veszti, ha az illető más karba vagy más tanintézetbe lép át, vagy ha tanulmányait két féléven át félbeszakítja. A tanulmányok folytatásához mind egyik esetben új beiktatás szükséges.

30. §.

A hallgatók, a tanároknál történt beiratásuk után (l. a 24. §-t), a quaesturától nyert ellenőrző nyugtatványt a leczkekönyvvel együtt, ez utóbbinak a félév kezdetén leendő láttamozása végett, a kari dékánnak szolgáltatják át.

A dékán az ellenőrző nyugtatványokat további eljárás végett átveszi és a leczkekönyvet a beiratás befejezésének elismeréseül neve aláírásával láttamozza, — majd pedig a láttamozásával ellátott összes leczkekönyveket jegyzék kíséretében a quaesturához teszi át, hogy a quaestura azokat az anyakönyvi lapokkal összeegyeztesse és az anyakönyvben netán szükséges helyesbítéseket eszközölje.

A leczkekönyvet azután tulajdonosa október 16-ától és márczius 16-ától számított legkésőbb egy hét alatt a quaesturától annyival is inkább átvenni köteles, mivel annak netaláni elvesztéért a quaestura e héten túl szavatossággal nem tartozik.

31. §.

A beiktatás által a hallgató a tudományegyetem polgárává és azon tanulmányi kar bekebelezett tagjává lesz, melybe rendes hallgatóul felvétetett. Mint ilyen az illető kar dékánjának közvetlen felügyelete alatt áll, egy-

szersmind nyeri azon jogokat és magára vállalja azon kötelezettségeket, melyek úgy a jelen tanulmányi és fegyelmi szabályzat szerint az egyetem polgárait egyáltalán illetik, mint a melyek az illető karnak külön tanulmányi rendszerén alapulnak.

B) A rendkívüli hallgatók beiratása.

32. §.

A rendkívüli hallgatók nem beiktatás, hanem beiratás útján vétetnek föl. Nem válnak egyetemi polgárokká, de a fegyelmi szabályoknak mindenben alá vannak vetve.

33. §.

Rendkívüli hallgatóul fölvehető, ki legalább 16 éves és oly szellemi képzettséggel bir, mely az általa választandó előadások sikeres hallgatásának feltétele. Kétség esetében a felvétel iránt az illető kar tanártestülete végérvényesen határoz.

34. §.

A rendkívüli hallgatók fölvétele akkép történik, hogy a jelentkező a kitöltött származási ívvel (melyhez a rendkívüliek számára világosabb színű papir használandó), továbbá képzettségi fokát tanusító okmányaival a kari dékánhoz fordul, kitől (hasonló színű papiron kiállított) fölvételi jegyet nyer. E fölvételi jegy, továbbá a dékánilag láttamozott származási ív alapján eszközlendő a beiratás a quaesturában.

35. §.

A rendkívüli hallgatók csupán az 53. §. szerint megállapított tanpénzt fizetik; ellenben beiktatásidíjat, könyvtári illetéket és kórházi járulékot nem fizetnek.

A rendkívüli hallgatók a tanpénz alól föl nem menthetők.

36. §.

A rendkívüli hallgatók leczkekönyv helyett jelentőívet kapnak, melybe a származási ívvel megegyezőleg, a hallgatandó előadások bejegyeztetnek. A quaestura a jelentőíven a beiratást olyképen ismeri el, mint ez a rendes hallgatóknál a leczkekönyvben történik, a származási ívet pedig, mely ép úgy, mint a rendes hallgatóknál az egyetemi anyakönyv alapját képezi, visszatartja.

37. §.

A beiratást az egyes tanároknál a rendkívüli hallgatók is azon szabályok szerint eszközlik, melyeket az egyetemi polgárok számára a 17—19. §§. megállapítanak.

38. §.

A rendkívüli hallgatói minőségben töltött félévek nem számíttatnak be azon tanidőbe, mely az egyes karok tanulmányi rendszere szerint megkívántatik arra, hogy valaki akár pályavégzettnek tekintessék, akár a szigorlatokra vagy államvizsgálatokra bocsáttassék.

39. §.

A gyógyszerészek felvétele és azoknak a szigorlatokra bocsátása iránt fennálló szabályok továbbra is érvényben maradnak.

II.

AZ EGYETEMI HALLGATÓK NYILVÁNTARTÁSA.

40. §.

Az egyetem rendes és rendkívüli hallgatóinak nyilvántartása a quaesturának feladata. Ez az egyetemi anyakönyvet az eredeti származási ívek alapján az egyes tudományi karok szerint akkép szerkeszti, hogy minden egyes karnál a rendes és rendkívüli hallgatók származási íveit külön-külön betűsorban állítja össze.

41. §.

Az egyetemi anyakönyvet képező egyes származási ívek észrevételi rovatába a következők veendőek fel:

1. utólagos felvétel esetében az egyetemi hatóság ebbeli határozata, annak kelte és száma;

2. a tanpénz fizetése alól nyert mentesség esetében a karnak, esetleg a vallás- és közoktatási miniszternek abbeli határozata, ennek kelte és száma;

3. ha a kar a hallgatótól a leczkelátogatási bizonyítványt végzésileg megtagadta, ezen körülmény, hivatkozással a végzés keltére és számára;

4. utólagos tanári vagy dékáni láttamozás engedélyezése esetében az erre vonatkozó dékáni engedély (76. és 77. §§.) kelte és száma.

42. §.

A quaestura minden év végéig és minden egyes kar részére az egyetemi hallgatók anyakönyvéből másolatot készíteni, abba a származási ív egyes rovatainak tartalmát felvenni, és ezen másolatot az illető karnak kézbesíteni tartozik.

III.

AZ ELŐADÁSOK TARTÁSA ÉS VÁLASZTÁSA.

43. §.

Az előadások az első félévben szeptember 15-én, a másodikban február 10-én okvetlenül megkezdendők, és az első félévben bezárólag január 31-ig, a másodikban pedig június hó 15-ig tartanak.

44. §.

Állandó fizetéssel alkalmazott tanárok tanári működésüket különösen azon leczkékre kötelesek fordítani, melyek kinevezésük szerint főleczkéiket (collegium) képezik.

Arra nézve, hogy hány órára legyen köteles az alkalmazott tanár főleczkéit hetenkint kiterjeszteni, a következők szolgálnak irányadóul:

a) legelőbb a kinevezési okmány vagy a tanár meghívását megelőző tárgyalás veendő a határozat alapjául;

b) ehhez képest a már régibb időtől alkalmazott tanároknál az eddigi törvényes határozatok vagy a fennálló szokás mérvadó;

c) tekintettel kell lenni a tantárgynak fontosságára és a kellő arányra, az egyenlő fontosságú tanszakok tárgyalási terjedelmének megszabásánál;

d) arra kell különösen ügyelni, hogy a tanuló képes legyen egyetemi ideje alatt tanszakának legalább minden főrészletét rendszeresített tanároknál hallgathatni.

45. §.

Azon leczkéken kívül, melyeket a tanár kinevezése szerint tartani köteles, még egész tanszakából vagy annak egyes részeiből vagy oly szakokból, melyekből leczkéket adni feljogosított, egy vagy több leczkét is tarthat.

46. §.

Az egyetemi hallgatók az előadásokat és előadó tanárokat az alábbi föltételek mellett szabadon választhatják.

47. §.

A kik bizonyos szakképzettséget feltételező életpályára készülnek, és a végett akár államvizsgálatoknak, akár tudori szigorlatoknak kívánják magukat alávetni, azok az egyes karok tanulmányi, illetőleg szigorlati tervezetében foglalt szabályokhoz kötelesek alkalmazkodni.

48. §.

Hogy az egyes tudománykarba belépők az egész tankör és a hallgatandó előadások legcélszerűbb berendezése iránt tájékozást nyerhessenek, úgy a kari dékánok, mint az egyes tanárok azokat, kik tőlük felvilágosítást kérnek, a kellő útbaigazítással ellátni tartoznak.

49. §.

A hittudománykari, jog- és államtudománykari és bölcsészeti tanulmányok teljes befejezéséhez 4 év, 8 félév az orvoskari tanulmányok befejezéséhez 5 év, 10 félév kívántatik meg.

(Az egyéves-önkéntesi szolgálatot teljesítő hallgatóknak a tanfolyam megrövidítése tekintetében nyújtott kedvezményéről intézkedik a vallás- és közoktatási m. k. miniszternek 1889. május 19-én 22.749. sz. a. kelt s e szabályzathoz csatolt rendelete.)

Arra, hogy egy félév beszámíttassék, húsz óra hallgatásának kimutatása szükséges.

Hogy az egyes karoknál bizonyos vizsgálatokhoz mely tantárgyaknak hány féléven hallgatása kívántatik, — hogy

az egyes tantárgyak hetenkint hány órában hallgatandók — és hogy a tanfolyamból valamely külföldi egyetemen mennyi idő tölthető el, mindezt az illető karok tanulmányi, illetőleg szigorlati szabályzata határozza meg.

50. §.

Az előadások iskolai félévek szerint akként rendezendők, hogy minden félévvel az előadások egy egészen új cyclusa kezdődjék s hogy a hallgatók a collegiumokat félévenként választhassák.

Nagyobb terjedelmű tudományszakoknál, melyek csak több félévi tanfolyamban adhatók elő teljesen, a kar arra köteles ügyelni, hogy az ily tantárgyaknak egy főrésze minden félévben befejeztessék.

IV.

A BEIKTATÁSI DÍJ ÉS A TANPÉNZ.

51. §.

A beiktatási díj 2 frt 10 kr. o. é., és azon egész időre, mely valamelyik karnál eltöltetik, csak egyszer fizetendő; lefizetése alkalmával egyidejűleg könyvtári illeték czimén 3 frt és az ifjúsági kórházra 50 kr. fizetendő.

52. §.

Ha a 29. §. értelmében új beiktatás válik szükségessé, a beiktatási díj, valamint a könyvtári illeték is újra fizetendő.

53. §.

A beiktatási díj, valamint a könyvtári illeték és a kórházi járulék alól felmentésnek helye nincsen.

54. §.

Tanpénz fejében a rendes hallgatók és a gyógyszerész-hallgatók félévenként 30 forintot fizetnek.

55. §.

A rendkívüli hallgatók (ide nem számítva a rendes gyógyszerészhallgatókat), ha csak egy tárgyra iratkoznak be és ezen tárgynak heti óraszámja a kötelezett heti óraszám felét felül nem haladja, félévenként 10 forintot, ha pedig felül haladja, félévenként 15 forintot fizetnek.

Szintén félévenként 15 forintot fizetnek azon rendkívüli hallgatók is, kik több tárgyat hallgatnak ugyan, de a hallgatott órák száma nem haladja túl a kötelezett heti óraszám felét.

Azon rendkívüli hallgatók, kik több tárgyat és pedig a kötelezett heti óraszám felénél többet hallgatnak, az egész tanpénzt, azaz félévenként 30 forintot fizetnek.

56. §.

A hallgatók az 52. és 53. §§-okban megállapított tanpénzért az egyetemen azon félévben hirdetett előadások és gyakorlatok bármelyikére beiratkozhatnak.

57. §.

A tanpénzmentességet tárgyazó folyamodványok azon kar tanártestületéhez intézve, melynél a folyamodó beiktatva van, a félév első 12 napja alatt a kari dékánál adandók be. Ezen idő eltelte után az ily kérvények egyszerűen visszautasítandók.

58. §.

A tanpénz elengedését a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister által az egyetemmel közlendő összeg erejéig az illető karok tanártestülete — a beiktatásra kitűzött rendes határidő letelte után következő 14 nap alatt tartandó ülésben — intézi el.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister által megállapított összegen túl tandíjelengedést az egyetem előterjesztésére csak a vallás- és közoktatásügyi m. k. minister engedélyezhet.

Jogában áll azonban az egyetemi tanácsnak azon esetben, ha valamelyik kar az elengedhető összeget teljesen nem vette igénybe, a fenmaradó részt azon kar rendelkezésére bocsátani, melynél tanpénz elengedésére még szükség mutatkozik.

59. §.

Arra nézve, mikép járjanak el a tanártestületek a mentességi igények alaposságának megítélésében, a következők szolgálnak irányadóul:

1. kötelesek mind a szegénység valóságának és hitelességének, mind a tudományos előmenetelnek megítélésében szigorral eljárni;

2. nem elégséges, hogy a tanulók, kik a felmentést kérik, csupán szegénységükre vagy azon körülményre hivatkozzanak, hogy nekik szegénységi bizonyítvány alapján már előbb valamely mentesség vagy segélydíj adatott, hanem tartoznak mindazon viszonyokat híven elősorolni és indokolni, melyeknek tanusítása saját és szülőik vagyontalanságának megítélésére szükséges, jelesen:

3. a tanártestületek községelőjárók, városi tanácsok vagy kapitányságok stb. által kiállított, s a folyamodó

szegénységének megítélésére tényleges adatokat szolgáltató hivatalos bizonyítványokat tartoznak követelni.

60. §.

Az ösztöndíjasok, mint ilyenek, a tanpénzfizetés alól felmentésre igénynyel nem bírnak, hanem tekintet nélkül az élvezett ösztöndíjra vagy egyéb segélyre, tartoznak kimutatni, hogy daczára az ebbeli élvezetnek szegényeknek tekintendők.

Tanulmányi idejük első félévében csak azoknak folyamodása vehető tekintetbe, kik az érettségi vizsgálatot kitűnő sikerrel tették le.

61. §.

A tanároknak jogában és kötelességében áll, a tandíjmentesek tudományos előmenetele, tehát a mentesség megadása vagy további engedélyezése iránt maguknak arra alkalmas módon, jelesen colloquiumok és magánvizsgálatok, vagy írásbeli dolgozatok által kellő tájékozást szerezni.

62. §.

A mentesség az egész tanpénzre vagy annak felére adható.

63. §.

Minden mentesség hatálya egy félévre terjed.

64. §.

Azon időtől számítva, melyben a tanártestület, illetve a vallás- és közoktatásügyi miniszter a tanpénzmentesség fölött, az 58. §. értelmében határozott, legfeljebb 8 nap alatt a folyamodók a fekete táblán dékáni hirdetés útján elintézett kérvényeik átvételére felszólítandók, egyúttal a történt hirdetésről a quaestura értesítendő; ugyanez alka-

lommal a quaesturával hivatalosan közlendő azon hallgatók névsora, kiket a kar vagy a minister a tanpénz alól egészen vagy felében fölmentett. A quaestura a mentesség alapjául csakis a kari végzést vagy ministeri rendeletet tekintheti.

65. §.

A tanártestület vagy minister által adott mentesség bármely, az illető félévben hirdetett előadásra kiterjed.

66. §.

Az egyetemi polgárok bármely karbeli tanároktól hirdetett előadásokra beiratkozhatnak, de a mennyiben tandíjmentességért folyamodnak, ily irányu kérvényt csak azon kari tanártestülethez kötelesek benyújtani, a mely karnál beiktatva vannak.

67. §.

Az előadások félbeszakítása esetében a kar tanártestülete vagy arról gondoskodik, hogy a hirdetett előadás helyettes által tartassék, vagy az iránt határoz, vajjon ama collegiumra beírott hallgatók más rokontárgyú előadásra beirassák-e magukat?

68. §.

A félévenkint befolyt tanpénzeknek mely czélokra és mily arányban felosztása iránt az Ő Cs. és Ap. Kir. Felsője 1890. július 6-án kelt legfelsőbb elhatározásával jóváhagyott és a vallás- és közoktatási m. kir. ministernek 1890. évi 1.614. eln. sz. intézvényével kiadott szabályzat, illetőleg ugyanazon ministernek 1890. évi 48.621. és 58.381, továbbá 1891. évi 16.404 sz. rendeletei intézkednek.

69. §.

A tanpénz a quaesturában egyszerre fizetendő. A tanárok neveiket a beiratás végett jelentkezők leczkekönyvébe vagy jelentőívén csak akkor jegyezhetik be, ha meggyőződtek arról, hogy a tanpénz lefizetése a leczkekönyvben vagy a jelentőíven ki van mutatva.

V.

AZ ELŐADÁSOK LÁTOGATÁSA.

70. §.

Az egyetemi hallgatók az általuk választott előadások rendes, szorgalmas látogatására kötelesek.

71. §.

Minden félév közepén a kari dékán a tanártestület rendes ülésén a karnál beírott hallgatók leczkelátogatását tűzi napirendre. Ez alkalommal az egyes tanárok a leczkelátogatás körül tett tapasztalataikat bejelenteni tartoznak.

Ha a tanárok jelentéseiből kitűnik, hogy egyes tanulók az előadásokat elhanyagolják, a dékánnak kötelessége azokat maga elé szólítani, őket kihallgatni, meginteni vagy megróni, eshetőleg az ügyet a tanártestület elé terjeszteni.

Tartós hanyagság miatt az egyetemi hallgató fegyelmi eljárás alá vonható, jelesül az egyetemtől el is utasítható.

72. §.

A félév bevégezte előtt kevés idővel a kari dékán a tanártestület tagjait a kar rendes ülésében ismét a fölötti tanácskozássra szólítja föl, vajjon a tanulótól a látogatási

bizonyítvány megtagadandó- s így a lefolyt félév a hallgatónak tanszaki idejébe beszámítandó-e vagy sem?

Az aláírás megtagadása esetében e körülményt a dékán a kar fő névsorozatában, valamint minden egyes tanár saját névsorozatában kitünteti; egyúttal a quaestura erről a végett értesítendő, hogy az érintett körülményt a 41. §. értelmében az egyetem anyakönyvébe bejegyezze.

Ha a tanulónak csak egy előadás látogatásáról kell bizonyítványt nyernie, a dékán őt maga elé idézi és tanulmányai minőségét megvizsgálja. Arról, vajjon a félév az illetőnek törvényes tanulmányi idejébe beszámítható-e vagy sem, a tanártestület határoz, mely határozat azonban a 105. §-ban előirt követelmények alól föl nem menthet.

Kisebb mérvű leczkelátogatási hanyagság esetében, a kar az egyes leczkék látogatásának aláírását és a félév beszámítását a legközelebbi félévben tanusítandó szorgalomtól teheti függővé. Ha ily esetben az illető hallgató a feltételnek meg nem felel, az aláírás megtagadottnak tekintendő.

73. §.

A leczkelátogatás tanusítása végett, mely az előadásoknak a 43. §-ban megszabott tartama csorbítása nélkül az első félévben január 24-én, a másodikban pedig június 8-án kezdődik, az egyetemi hallgató úgy az illető tanároknál, mint a kari dékánál *személyesen* tartozik jelentkezni.

74. §.

A leczkelátogatás bizonyítása akkép történik, hogy az egyes tanárok a leczkekönyv vagy jelentőív illető rovatába nevüket sajátkezűleg beírják, és a történt megerősítés napját úgy, mint azt a beírásra nézve a 18. §. megállapítja, bejegyzik.

75. §.

Ha a hallgató a leczkelátogatás megerősítését minden egyes tanártól, kinek előadásaira be volt írva, kinyerte, a leczkekönyvet vagy a jelentőívet a kari dékánnak láttamozás végett benyújtani tartozik.

Azon esetben, ha valamely tanulónak a lefolyt félév bármely okból egyetemi idejébe be nem számíttatik, ezt a dékán az „észrevételek“ rovatában kiteszi.

Ha valamelyik kar beiktatott hallgatója más karnál is hallgatott előadásokat, elégséges a dékáni láttamozást azon kar dékánjától kieszközölni, melynél beiktatva volt.

76. §.

Ha valamely egyetemi hallgató a félév bevégeztéig a leczkelátogatás tanusítása végett nem jelentkezik, úgy tekintendő, mintha a félév folyamában az egyetemet elhagyta volna, és e félév előszabott egyetemi tanidejébe csak úgy számítható be, ha a karhoz intézendő kérvényben az elkésést hitelt érdemlő módon tanúsítja, és legalább egy tanár bizonyítványával igazolja, hogy ennek előadásait szorgalmasan látogatta.

77. §.

Ha a hallgató valamelyik félévnek dékáni láttamozását, mely a 73. §-ban megállapított időben szorgalmazandó, bármi oknál fogva elmulasztotta, ezt utólag csak a karhoz intézendő és a mulasztást kellőleg indokoló kérvény alapján eszközölheti ki.

78. §.

Ha a leczkelátogatási tanusítást bármi okból csak egy tanár tagadná meg, a tanártestületnek a hozzá intézett folyamodvány alapján, a mennyiben a folyamodó mellett

rendkívüli és kellőleg kimutatott méltányossági tekintetek szólnak, jelesen: ha folyamodó különben ismert szorgalmú tanuló, jogában áll elhatározni, hogy a kérdéses félév a folyamodónak egyetemi rendes tanidejébe beszámíttassék. (L. 72. §. 3-ik pontját.) A tanártestületnek ezen, valamint az utólagos leczkelátogatási tanusítás ügyében hozott határozata ellen további jogorvoslatnak helye nincsen.

79. §.

A leczkelátogatási elismerés megtagadása karvégzésileg azok irányában is kimondható, kik hanyagság miatt dékáni-lag nem voltak ugyan idézve vagy megintve, de kik ellen bebizonyul, hogy a rendes szünidőn kívül dékáni engedély nélkül az egyetem székhelyétől, habár rövidebb időre is, eltávoztak, vagy a nyert engedély határidején túl elmaradtak, a nélkül, hogy ebbeli késedelmüket kellően igazolni tudnák.

VI.

AZ EGYETEMI FEGYELEM.

80. §.

Az egyetemi hatóságok kötelessége, az egyetemi oktatás és az egyetemi élet szabadságát összhangzólag az egyetem céljaival erélyesen védeni, de egyszersmind a szabadsággal való minden visszaélést és így magának az egyetemi célznak minden veszélyeztetését telhetőleg meggátolni.

Az egyetemi hatóságokat illető fegyelmi hatalom tehát folytonos felügyeletben és azon rendszabályok kibocsátásában és foganatosításában nyilvánul, melyek egyáltalán vagy a fenforgó körülmények szerint szükségeseknek mutatkoznak

arra, hogy a rend és az illem az egyetemen fentartassanak, hogy az egyetemnek mint tudományos intézetnek jellege szigorúan megőriztessék, hogy végre mind magának az anyaintézetnek, mind egyes tagjainak becsülete és méltósága komolyan megóvassék.

81. §.

Az egyetemi hatóságok érintett kötelességük erélyes teljesítéseért felelősek; ennél fogva az egyetemhez tartozók nemcsak az egyetemi hatóságok rendeleteinek engedelmeskedni, hanem saját körükben felszólítás nélkül is a fegyelem és rend fentartására közreműködni tartoznak.

82. §.

Az egyetemi hallgatók polgári viszonyaikban, valamint közfenyítés alá tartozó cselekvényeikre nézve a köztörvények és hatóságoknak, egyetemi magaviseletükre nézve pedig az egyetemi rendeleteknek és fegyelmi szabályoknak, valamint az egyetemi hatóságoknak vannak alárendelve.

83. §.

Az egyetemi polgárok és hallgatók e viszonyuk természetéből folyó illedelmes magaviseletre és a fennálló egyetemi szabályoknak vagy az egyetemi hatóságoknak e célra kibocsátott külön rendeleteinek megtartására kötelezvék. A kik ezek ellen vétének, különösen, a kik az egyetemi rendet és csendet megháborítják vagy a tanulóokra szolgáló intézményeket, taneszközöket és gyűjteményeket megkárosítják, a kik folytonos hanyagság vagy illetlen magaviselet, erkölcstelen vagy boszantást gerjesztő tények által, akár az egyetemen kívül is, közbotrányul szolgálnak, a kik az egyetemi hatóságokat, az egyes taná-

rokat vagy a rend és csend érdekében működő organumokat vagy saját hallgató társaikat megsértik, kihágásuk mértékéhez képest fegyelmi eljárás alá esnek.

84. §.

Ha valamely egyetemi hallgatót a fennálló köztörvények áthágása miatt más, mint az egyetemi hatóság vizsgálat alá von, erről az egyetemi tanács értesítendő és a megejtett vizsgálat nyomán hozott ítélet vele közlendő.

Ennek lényeges tartalma az egyetemi jegyzőkönyvbe iktatandó; ezenfelül a kihágásnak az egyetemi rendre vagy az egyetem becsületére való kihatásához képest, az egyetemi tanács a tettes ellen a fegyelmi eljárást is megindítja.

85. §.

Az egyetemnek vagy egyes tanulmány-karainak hallgatói, mint olyanok, együttvéve testületet nem képezhetnek, sem állandó ügyvezetőkkel vagy képviselőkkel nem birhatnak, sem a testületeket illető működést nem gyakorolhatnak.

86. §.

Az egyetemi épület helyiségeiben az egyetemi polgárok a felmerülő szükséghez képest rendezett gyűlésekben az őket illető ügyeket tárgyalhatják; az ily gyűléshez azonban a tanácskozási tárgynak feljelentése mellett, az egyetem Rectorától eleve engedély eszközendő ki.

A Rector itéli meg, vajjon a tárgy megfelel-e a 83. §. szellemének, és ha azt ilyennek találja, s a gyűlés által az egyetemi rend nem látszik veszélyeztettnak, gyűléshelyet rendel. A kik az engedélyt szorgalmazzák, az egyetemi hatóságok irányában kezességet vállalnak a rend fentartása és az egyetemi törvényeknek a gyűlésben leendő pontos megtartása iránt.

87. §.

Az egyetem Rectora, a prorector, a kari dékánok vagy az általuk e végett megbízott tanárok az egyetemi polgárok gyűlésein megjelenhetnek, őket meginthatik, és a gyűlés feloszlását elrendelhetik, ha az az egyetemi szabályoktól vagy a kitűzött céltől eltér.

88. §.

Csak az egyetemi polgárok és az egyetem tanárai vannak jogosítva arra, hogy ily gyűlésekben résztvegyenek.

A gyűlés kieszközölői (86. §.) e rendszabály megtartásáért felelősek.

89. §.

Közmívelődési, jótékonyági és egyéb társas célokra az egyetem kebelében fennálló egyletek az egyetemi hatóságok szabályszerű felügyelete alatt állanak. Ez egyletek viszonyaira nézve a felsőbb helyen megerősített alapszabályok szolgálnak ugyan irányadóul, de csak annyiban, a mennyiben azok a jelen tanulmányi és fegyelmi szabályzat egyes intézkedéseivel nem ellenkeznek.

Ilyen egyetemi egyesületeknek rendes tagja más, mint egyetemi hallgató, nem lehet.

Annak megítélése, hogy az egyleti alapszabályok vannak-e és mennyiben összeütközésben a jelen fegyelmi szabályokkal, az egyetemi tanács köréhez tartozik, mely azon esetre, ha ily összeütközések mutatkoznak, az alapszabályok célszerű módosítása iránt indokolt felterjesztést intéz a közoktatási ministeriumhoz. Ennek elintézéséig a tanács az egyetemi fegyelem ellen irányuló alapszabályok foganatosítását felfüggesztheti és a szükségesnek mutató intézkedéseket megteheti.

90. §.

Fegyelmi kihágásokra a vétség nagysága és ismétléséhez képest következő büntetések szabhatók:

1. Ha a kihágás csekélyebb, megintés és figyelmeztetés a kari dékán által egyedül vagy a tanártestület színe előtt; de az ily eset is az egyetem Rectorának írásban bejelentendő.

Nagyobb, s azért a tanács által megfenyítendő vétségeknél pedig:

2. megrovás az egyetem Rectora által egyedül vagy az egyetemi tanács színe előtt, és pedig vagy egyszerűen vagy súlyosbítva azon fenyegetéssel, hogy ismételt, habár kisebbnemű kihágás esetében, az egyetemtől való elutasítás (consilium abeundi) várható;

3. elutasítás az egyetemtől 1—4 félévre;

4. elutasítás az egyetemtől örökre;

5. elutasítás a magyar egyetemektől.

91. §.

Az ösztöndíj vagy a tanpénzmentesség elvesztése nem szabható ki külön büntetésképen; ez természetes következménye az oly magaviseletnek, mely az egyetemi törvényeknek teljesen meg nem felel, tehát mindazon esetben természetes hátrányképen sújtja az illetőt, midőn hasonló kedvezmény élvezhetése feddhetlen magaviseletet tételez fel.

92. §.

Az elutasítást a magyar egyetemektől, mely az elítéltnak a két magyarországi egyetemen való beiktatását végkép kizárja, az egyetemi tanács javaslata alapján csak a közoktatási m. kir. minister rendelheti el, a ki e határozatáról az osztrák egyetemeket tudomásvétel végett értesíti.

A felett, hogy annak, ki csak egy bizonyos egyetem-
től utasított el, más egyetemen tanulmányainak foly-
tatása megengedhető-e vagy sem, az illető tanártestület
határoz, melynek tagadó határozata ellen folyamodásnak
van helye az egyetemi tanácshoz

93. §.

A be nem iktatott hallgatók ép úgy, mint azok, kik
egyes előadásokat vendégkép hallgatnak, az egyetemi rend
megtartására kötelesek; ha ezt megsértik, a körülmények
szerint megintendők vagy az előadások látogatásától, sőt
az egyetemtől általában kizárandók.

94. §.

Az egyetemi tanácsnak úgy, mint az egyes kari
tanártestületeknek jogában és kötelességében áll, az egye-
temi fegyelem érdekében a körülmények szerint szükséges-
nek mutatkozó intézkedéseket megtenni s fegyelmi rend-
szabályokat kibocsátani.

Az ily rendeletek iránt azonban, a mennyiben nem
tisztán a jelen fegyelmi szabályzat végrehajtására vonat-
koznak vagy nem merőben átmeneti természetűek, a köz-
oktatási miniszternek azonnal jelentés teendő.

95. §.

Csekélyebb kihágások a kari dékán vagy a tanártes-
tület által intés vagy feddéssel és megrovással egyenlí-
tendők ki az egyetem Rectoránál történendő bejelentés
mellett (l. 90. §. 1.); ellenben nagyobb vétségek a 90. §.
2—5. pontja értelmében leendő fenyítés végett az egye-
temi tanácsnak feljelentendők.

96. §.

A fegyelmi büntető hatalmat nagyobb vétségeknél az egyetemi tanács gyakorolja, mely a kihágás mérvé szerint a 90. §. 2—4. pontjában foglalt büntetéseket kiszabhatja és az 5. pontban foglalt elutasítás iránt felterjesztést tehet a közoktatási miniszterhez.

Az egyetemi hallgatók ellen hozott fegyelmi határozatok folytonosan nyilvántartandók.

Az iránt, hogy az egyetemi tanácstól kiszabott fegyelmi büntetés az illetőnek egyetemi bizonyítványába felveendő-e, a vétség súlyos volta szerint az egyetemi tanács esetről-esetre határoz.

VII.

A SZÜNIDŐK.

97. §.

A tanév I. és II-dik félévre oszlik. Amaz szeptember hó 1-én kezdődik és bezárólag január 31-ig tart; emez február 1-én kezdődik és tart bezárólag június 30-ig.

98. §.

A karácsonyi szünet deczember 20-tól január 7-ig, a husvéti virágvasárnaptól husvét keddjéig (bezárólag) tart; a pünkösdi szünet pedig az ünnep két napjára s az utána következő köznapra terjed.

A többi egyes szünnapokat illetőleg, az eddig szokásban levők továbbra is fentartatnak.

VIII.

AZ ELTÁVOZÁS AZ EGYETEMTŐL.

99. §.

Azon egyetemi polgárok, kik az egyetemet oly czélból hagyják el, hogy tanulmányaikat más tanintézeteken folytassák, távozási bizonyítványt nyerne; azok pedig, kik azért távoznak, mert az illető kar tanulmányi szervezete szerint előszabott egyetemi tanfolyamot befejezték, a quaestura végbizonyítványt állít ki.

100. §.

A távozási bizonyítvány, hogy külföldön is használható legyen, latin nyelven, — a végbizonyítvány ellenben magyar nyelven állítandó ki.

101. §.

Mindkettőnek kinyerése végett az illető egyetemi polgár a quaesturához fordul.

Végbizonyítvány kiállítása esetén a quaestor a leczkötönyvet revisio alá venni tartozik, hogy meggyőződést szerezzen az iránt, vajjon az illető eleget tett-e a jelen szabályzat 49. §-ában, valamint a tanulmányi és vizsgálati szabályzatban kifejezett mindama követelményeknek, melyek a végbizonyítvány kiállításának előfeltételei.

102. §.

A távozási és végbizonyítvány az egyetem nevében állíttatik ki, a kari dékánon kívül az egyetem Rectora írja alá és az egyetem pecsétjével látja el.

103. §.

A távozási bizonyítvány csak az egyetemen töltött tanfolyam tartamát bizonyítja.

104. §.

Távozási bizonyítvány nélkül a volt egyetemi polgár más hazai egyetemeken fel nem vehető.

105. §.

Végbizonyítvány csak azoknak állítható ki, kik az előszabott egyetemi tanfolyamot azon kar tanulmányi szabályzata értelmében úgy az előirt óraszám, valamint a köteles tantárgyak tekintetében teljesen befejezték, melynél szabályszerűen beiktatva voltak.

Más főiskolákon végzett félévek tanulmányai a quaestura által a leczkekönyvbe átírandók, a miért a quaestort a szabályszerű másolási díj illeti meg.

106. §.

A végbizonyítvány egy másolati példányban is kiállítandó, melybe a sikerrel vagy sikertelenül tett vizsgálatokra vonatkozó jegyzőkönyvi kivonatok is bevezetendők.

A végbizonyítványok e másolatai a quaesturában őrizendők.

107. §.

Pályavégzettnek csak azon egyetemi polgár tekinthető, ki szabályszerűen kiállított végbizonyítványt képes felmutatni; ez utóbbit sem a leczkekönyv magában véve, sem egyéb okmány nem pótolhatja.

108. §.

Mind a távozási, mind a végbizonyítványért a quaesturában az egy-egy forintnyi bélyegilletéken kívül egy-

egy forint díj fizetendő. E díj felerészben a kari dékánt, felerészben az egyetem Rectorát illeti. A revizióért, továbbá a fogalmazás-, tisztázás- és kiadásért a quaestor 1 frtot kap.

109. §.

A ki a távozási és végbizonyítványt vagy a leczkekönyvet vagy jelentőívet elveszti, köteles a másodlat kiállításáért a kar tanártestületéhez folyamodni. A tanártestület a másodlat kiadását csak úgy rendelheti el, ha a folyamodó igazolja, hogy a másodlatban kiállítandó okmányoknak eltévedését legalább négy héttel a kérvény beadása előtt a hivatalos lapban közzétette.

110. §.

A másodlat kiállítása végett az illető a kari dékántól nyert engedély fölmutatása mellett a quaestornál jelentkezik. A quaestor a kiállítást az egyetem anyakönyvei alapján eszközli és a másodlatba úgy az egyes tanárok, mint a dékánok neveit is maga írja be. A másodlat helyességeért a quaestor felelős.

A kiállított másodlatot a Rector aláírja s az egyetem pecsétjével ellátja.

A díjakra és kiadásra nézve a 108. §. határozatai érvényesek.

111. §.

A másodlat kiállítását a Rector a vallás- és közoktatási ministeriumnak följelenti.

AZ EGYETEMI HALLGATÓK BEADVÁNYAI.

112. §.

Az egyetemi hallgatók beadványai, az egyetem nyelvén szerkesztve, azon kar dékánjánál adandók be, melynek a kérvényező tagja vagy melyhez a kérvény tárgyát képező ügynek eldöntése tartozik. Ez áll azon esetre is, ha a beadvány az egyetemi tanácshoz vagy az egyetem Rectorához vagy végre a kormányhoz lenne intézve.

113. §.

A ki a kar határozatával nincs megelégedve, ez ellen, ha a jelen szabályzat értelmében a jogorvoslat kizárva nincs, a határozat közlése napjától számított 8 nap alatt folyamodással élhet, melyet a kar dékánjának tartozik beadni. Ez idő eltelte után folyamodásnak helye nincsen.

114. §.

Az oly ügyekben hozott kari határozat ellen intézett beadványok, melyekben a kar a jelen tanulmányi és fegyelmi szabályzat szerint véglegesen határoz, egyszerű elutasító végzéssel intézendők el. Minden más esetben a kar a folyamodást, véleménye kíséretében, a tanácshoz terjeszti.

115. §.

Az egyetemi tanácsnak a 113. és 114. §§. értelmében hozott határozatai azon kiegészítéssel nyernek alkalmazást, hogy a tanács a folyamodást, a mennyiben annak helye van, véleményes jelentés kíséretében a ministeriumhoz terjeszti fel.

116. §.

Az egyetemi hallgatók sem a dékáni, sem az egyetemi irodából az őket illető határozatok kézbesítését nem igényelhetik, hanem maguk tartoznak vagy személyesen vagy arra külön megbizandó helyettesük által a határozatok kiadatását szorgalmazni.

117. §.

Arról, hogy a határozat átvehető, a folyamodók a fekete táblán értesítendőek. A fekete táblán lett kitűzés napjától számíttatik minden oly záros határidő, melyben bizonyos cselekvények a jelen szabályzat szerint teljesítendőek.

Az egyetemi hallgatók ennél fogva saját érdekekben tartoznak a fekete tábla kiragasztványait éber figyelemmel kíséreni és az ott foglalt hirdetményekről maguknak tudomást szerezni. A fekete táblán történt minden hivatalos kifüggesztés a kötelező erejű hirdetés természetével bir.

118. §.

Más, mint egyetemi hallgatóktól származó beadványokra kelt határozatok posta útján bérmentetlenül csak akkor közöltetnek az illetővel, ha ezt a beadványban külön kérte és lakását világosan kitette.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministernek 1889. évi május
19-éről 22,749. sz. a. kelt

szabályrendelete,

a véderőről szóló 1889: VI. t.-cz. 25. §-a alapján az egyéves-önkéntesi szolgálatot teljesítő kir. tudomány-egyetemi, műegyetemi és jogakadémiai hallgatóknak adandó némely kedvezmény tárgyában.

Az 1889: VI. t.-czikk 25. §-ának rendelkezése alapján az egyévi önkéntesek tényleges szolgálati ideje kizárólag a katonai kiképeztetés céljaira lévén fentartva, ezentúl a tényleges szolgálatban lévő egyéves-önkéntesek egyúttal valamely felsőbb tanintézetben tanulmányaikat nem folytathatják.

A törvény ezen rendelkezésével szemben azon egyetemi, műegyetemi és jogakadémiai hallgatókat, kik katonai szolgálatot kénytelenek teljesíteni, némi kedvezményben kívánván részesíteni, azokra nézve a fennálló egyetemi, illetőleg műegyetemi és jogakadémiai tanulmányi, valamint szigorlati szabályzatok ide vonatkozó szakaszaitól eltérőleg a következő kivételes eljárást állapítom meg:

I.

A BEIKTATÁSRA VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSEK.

1. §.

Azon beiktatott tudomány-egyetemi, illetőleg jogakadémiai hallgatóknál, kik tanulmányaikat az egyéves-önkéntesi szolgálat teljesítése miatt 2, esetleg 4 félévre megsza-

kítják, a beiktatás hatálya ezen időre is kiterjed (anélkül azonban, hogy pusztán e beiktatás alapján bármely tanidő-beszámításról szó lehetne), s az ekként beiktatott hallgatóknak, amennyiben az önkéntesi szolgálatot követő félév elején tanulmányaik folytatására katonai szolgálatuk igazolása mellett jelentkeznének, újból való beiktatásuk nem szükséges.

2. §.

Azok, kik egyéves-önkéntesi szolgálatukat felsőbb iskolai tanulmányaik megkezdése előtt akarják teljesíteni, az egyetemi (műegyetemi vagy jogakadémiai) hallgatók közé való beiktatásukat (fölvételüket) kérhetik, anélkül azonban, hogy egyúttal az illető kar (szakosztály) egyes tantárgyaira a tanároknál is beiratkozhatnának.

Ezen beiktatás (fölvétel) hatálya szintén kiterjed a katonai szolgálat 2—4 félévére, s az ekként beiktatott (fölvett) hallgatók, ha a katonai szolgálatot közvetlenül követő félév elején tanfolyamuk megkezdése végett beiratkozni óhajtanak, magukat újból beiktattatni (fölvétetni) nem tartoznak.

3. §.

Ezen előzetes beiktatás (fölvétel) megkivántatik azoktól, kik már a középiskolákban elnyert ösztöndíjukat felsőbb iskolai tanulmányaik megkezdése előtt teljesített önkéntesi szolgálatuk egy éve alatt is élvezni kívánják, úgyszintén azoktól is, kik önkéntesi szolgálatuk alatt ösztöndíjért kívánnak folyamodni.

4. §.

Mint hogy az új véderő-törvény az egyévi-önkénteseknek nem adja meg többé azon jogot, hogy szolgálatuk helyét szabadon választhassák, s így megtörténhetik, hogy az em-

lítették önkéntesi katonai szolgálatukat azon helytől távol kénytelenek teljesíteni, hol felsőbb iskolai tanulmányaikat megkezdeni, illetőleg folytatni kívánják, ezeknek kivételképen szabadságukban áll, hogy előzetes beiktatásukat (fölvételöket), úgyszintén az 5. §-ban említett folytatólagos beiratásukat is, személyes jelentkezés helyett posta útján bélyegtelen folyamodvány alakjában, melyhez a szükséges okmányok és díjösszeg melléklendők, kérhessék. Ily úton azonban csakis a quaesturai beiratkozás teljesíthető, a leczke-könyvnek a katonai szolgálat teljesítése után a tanároknál való bejegyeztetése ezentúl is személyesen eszközendő ki.

II.

BEIRATÁSI HATÁRIDŐK.

5. §.

A beiratkozás határidejéül azon egyéves-önkéntes hallgatók részére, kik tényleges katonai szolgálatukat szeptember hó végén fejezték be, október hó 1—8. napja tüzetik ki.

A tandíjmentességet érintő §§-ok annyiban esnek változás alá, hogy a tényleges katonai szolgálatból ősszel ki-lépettek eziránti folyamodványai szintén ezen határidőn belül nyújthatók be.

III.

AZ ŐSZTÖNDÍJAKRA VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSEK.

6. §.

Az egyetemen, műegyetemen, jogakademián beiktatott egyéves-önkéntesek, amennyiben valamely ösztöndíjnak birtokában vannak, abban katonai önkéntesi szolgálatuk egy éve alatt is részesülnek.

7. §.

Az egyéves-önkéntesi szolgálatot teljesítő beiktatott egyetemi (műegyetemi, jogakadémiai) hallgatók részére ösztöndíj a tényleges katonai szolgálat idején is adományozható.

8. §.

Azon ösztöndíjas egyéves-önkéntesektől, kik az 1889: VI. t.-cz. 25. §-a alapján még egy második szolgálati évre utasítottak, ezen év tartamára ösztöndíjuk élvezete megvonatik ugyan, hátralevő tanpályájuk tartamára azonban ösztöndíjukra való igényüket megtartják, ha a második katonai évnek letelte után közvetlenül tanulmányaikat folytatják.

9. §.

Azon ösztöndíjasok, kik tényleges szolgálatukat a tanulmányaik befejezte utáni időre halasztják, szintén jogosultak arra, hogy katonai szolgálatuk első éve alatt ösztöndíjban részesíttessenek.

10. §.

A 6—9. §§-ban említett ösztöndíjasok ösztöndíjának adományozására, kiutalására és megvonására vonatkozó szabályok olyképp alkalmazandók, hogy a megszabott szorgalmi feltételek az egyévi önkéntesi szolgálatot közvetlenül megelőző időből vizsgálándók meg.

11. §.

Az ösztöndíjnak az önkéntesi tényleges szolgálat egy évére való utalványozásáért az ösztöndíjasok azon tantézet közvetítésével, melynél a megelőzött évet végezték, katonai szolgálatban létöknek hiteles igazolása mellett, a

vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz kötelesek folyamodni s megjelölni azon adóhivatalt, melynél az ösztöndíj ez évre utalványozandó.

12. §.

Az ösztöndíjak a szabályszerű részletekben fognak utalványoztatni s e részletek a közvetlen katonai parancsnokság által láttamozott nyugtákra lesznek fölvehetők.

13. §.

Az ösztöndíjaknak az ú. n. szigorlati évre való meghosszabbítását, úgy, mint eddig, ezentúl is esetről-esetre fogom elhatározni.

14. §.

Ezen, az ösztöndíjasokra vonatkozó rendelkezések csakis annyiban irányadók, amennyiben azok különös ösztöndíjalapítványi rendelkezésekkel nem ellenkeznek.

IV.

AZ ORVOSTANHALLGATÓKNAK ADOTT KEDVEZMÉNYEK.

15. §.

Azon orvostanhallgatóknak, kik egyetemi tanpályájuk alatt mint egyéves-önkéntesek ápril hó 1-én fegyver alatti szolgálatuk félévére vonulnak be a hadcsapathoz, ekként félbeszakított félévök teljes félévül számíttatik be. Ezen csonka félévben netán hallgatott azon tantárgyak azonban, melyeknek csakis egy féléven át való hallgatásuk kötelező, be nem számíthatók.

Az ápril hó 1-vel fegyver alatti szolgálatra bevonuló orvostanhallgatóknak szóban forgó nyári félévök katona-

könyvük előmutatása mellett az egyes tanárok által már márczius hó utolsó hetében aláírandó, a félévnek dékáni láttamozása azonban csakis az önkéntesi szolgálat megtörténtének igazolása után, az egyetemi tanulmányi-fegyelmi és leczkepezés-szabályzat 73. §-ának megfelelően, s anélkül, hogy a 77. §-ban megkivánt kérvényt benyújtani tartoznának, eszközendő.

16. §.

Azon beiktatott orvostanhallgatók, kik akár egyetemi tanpályájuk megkezdése előtt, akár annak megszakításával teljesítették egyéves önkéntesi szolgálatukat, már végbizonyítványuknak megszerzése előtt, a 10-ik félév folyamán tehetik le az elővizsgálatokat és az előszigorlatot, vagy — ha ezeket már korábban letették volna — az I. gyakorlati szigorlatot, feltéve, hogy az illető vizsgálat illetőleg szigorlat tantárgyait már szabályszerűleg hallgatták.

17. §.

Ezen rendeletem annak kihirdetése után azonnal életbe lép.

Budapesten, 1889. május 19-én.

Gr. Csáky Albin,

vallás- és közokt. m. kir. minister.

A MAGYAR KIRÁLYI

EGYETEMI HATÓSÁGOK

ÜGYRENDTARTÁSA.

— 33 —

BUDÁN,

NYOMATOTT A M. KIR. EGYETEMI KÖNYVNYOMDÁBAN.

1871.

1848. ÉVI ÉRTÉKELÉS

EGYETEM HATÓSÁGOK

ELŐREJÁRÓK

1848.

ELŐREJÁRÓK

1. §.

Az egyetemi tanács és a négy kartanártestületének mindegyike saját ügyvezető jegyzőkönyvet vezetnek, nyomtatott rovatokkal, melyekbe a beérkezett ügydarabok folyó száma, a bemutatás napja, a beadvány lényeges tartalma, elintézésének ideje és módja iktatandók, — minélfogva az ügyiratok bemutatása, és kiadása után az illető jegyzőkönyvi rovatok betöltendők.

Minden ügyvezető jegyzőkönyv mellett, pontos betűrendes tárgymutató lajstrom vezetendő.

2. §.

Az ügykezelési nyelv mind az egyetemi tanácsnál, mind az egyes karok tanár-testületeinél a magyar.

3. §.

A beadványok az egyetemi rector illetőleg karbeli dékánoknál vagy azok helyetteseinél nyújtandók be.

4. §.

A folyó tárgyakat, és azon ügyeket, melyeknél a késedelem veszélylyel jár, a tanács és tanár-testületek nevében a rector illetőleg dékánok intézik el, és azokról a következő ülésben jegyzőkönyvükből jelentést tesznek. — Oly beadványoknál, melyek az irattárban ma-

radnak, az elintézés ugyanazokra, másoknál külön ivre vagy fél ivre irandó.

5. §.

Folyó tárgyakkal általában azok tekintendők, melyek csupán tudomásul veendőek, vagy melyeknek elintézése csak a fennálló szabályok egyszerű kétségtelen alkalmazásában, vagy értesítések, felsőbb határozatok, és rendeletek közlésében áll.

6. §.

Minden egyéb ügy ülésben, előadványok alapján szabályszerűen hozott végzések által intézendő el.

7. §.

Az előadót a rector illetőleg dékán nevezi, oly módon, hogy a tagok terheltetése e tekintetben lehetőleg egyenlően történjék.

Előadványokra, melyek különös határozott tanszakra vonatkoznak, vagy melyekhez különös szakismeretek kívántatnak, az előadó az illető szakértő testület tagjai közül nevezendő.

Fontosabb ügyek előleges meghányására, azokra vonatkozó véleményes jelentések kidolgozására, az egyetemi tanács illetőleg tanári testület által együtt-előadók, vagy bizottmányok nevezhetők.

Ezen bizottmányok fel vannak jogositva, hogy az egyetemnek a tanács vagy tanártestületekhez tartozó más tagjait is, értesítő szavazattal meghívassák.

Minden tag köteleztetik a legalább huszonnégy órával az ülés előtt vele közlött ügydarabok előadására, ha azt tartalmuk és terjedelmük lehetségessé teszi.

Az elnök a fennérintett megszorításokkal maga is lehet előadó: és minden tagnak szabad az ülés illetőségéhez tartozó tárgyakra nézve indítványokat tenni; de ezen indítványok csak írásbeli előterjesztések alapján kerülhetnek hivatalos tárgyalás alá.

8. §.

Az előadvány fél vagy egész ivre oly módon irandó, hogy annak baloldalán az ügydarab száma és lényeges tartalma, jobb oldalán a határozati indítvány foglaltassék.

9. §.

A tanács és tanártestületek ülései rendesek, vagy rendkívüliek; rendesek azok, melyek a tanév folyama alatt, egyszer havonként, — rendkívüliek, melyek különös fontosságú vagy sürgős ügyek tárgyalása végett, azonkívül, a körülményekhez képest (22. §.) még a szabályszerű szünnapok alatt is tartatnak.

Mindkét rendű ülésekre az illető tagok külön meghivandók, és a nevezetesebb tanácskozási tárgyak a meghívásban megérintendők.

10. §.

Az ülést az elnök nyitja meg, és zárja be. Ő határozza meg a napirendet, vezeti és szükség esetén egybefoglalja a vitatást, ügyel a gyűlés rendjére, és méltóságára, meghatározza és vezérli a szavazást, kihirdeti a végzést, és a körülményekhez képest az ülést el is halasztja.

11. §.

Az ülés megkezdendő:

1. A felsőbb hatóságok rendeleteinek kihirdetésével,

melyek az utolsó ülés óta beérkeztek, és közvetlenül, vagy közvetve az egyetem, a tanítás vagy tanulókra vonatkozó viszonyokat illetik.

2. Ezt követi az ügyvezető jegyzőkönyv felolvasása és elnök jelentése, az általa időközben saját hatáskörében elintézett folyó tárgyakról.

3. A tanácskozási tárgyak az elnök által kitűzendő rendben.

4. A bemutatott önálló indítványok.

5. Egyéb tanácskozási tárgyak.

12. §.

Minden ügyszerű fölötte, előbb az előadó véleményét az előadványi iven foglalt kivonat és indokolt javaslatához képest előterjeszti. Más indítványozók is, élő szóval támogathatják írásbeli előterjesztvényeiket.

13. §.

A vitatást az elnök nyitja meg, a szólás az arrai jelenkezés rendjében történik, senkitsem szabad szólásában félben szakasztani; a rendre utasítás joga csak az elnököt illeti.

14. §.

A vitatás befejezése után a kérdéses ügy szavazás alá kerül.

15. §.

A kérdést az elnök teszi fel. A határozat elhalasztására történt indítvány, minden más a tárgy érdemére vonatkozó indítvány előtt bocsátandó szavazás alá.

16. §.

Minden szavazásnál az elnök által a kérdés akként teendő, hogy arra egyszerű igen vagy nemmel szavazni lehessen.

17. §.

A szavazás élő szóval, választásoknál azonban mindenkor, más tárgyaknál pedig ha kellő megvitatásuk után, azt a testület valamelyik tagja kívánná, titkosan történik.

18. §.

A tagok rangjuk szerint szavaznak; az elnök azon eseten kívül, ha maga volna az előadó, mindenkor legutólszor szavaz. A határozat hozatalára általános többség szükséges, szavazatok egyenlőségénél azon vélemény válik határozattá, melyhez az elnök csatlakozott.

19. §.

Ha a tárgyalandó kérdés valamely tag személyes érdekeit illetné, annak el kell távoznia, ha az kétséges volna, ezen előkérdés az érdekllett kizárásával a gyűlés által döntendő el.

20. §.

Az elnök a határozattal ellenkező véleményét kijelentheti, és a felsőbb helyre terjesztendő jelentésben is saját nézeteként felvételheti.

21. §.

Ha valamely határozat végrehajtásának felelőségét az elnök nem tartaná elválalhatónak, annak felfüggesztésére felvan jogosítva, de az ily esetről a rector felsőbb

helyre, a dékán a tanácsnak késedelem nélkül jelentést tenni tartozik.

22. §.

Minden tag köteles az ülésen megjelenni, vagy elmaradását kimenteni. A mentségi okok elfogadása fölött vitatás nélkül a testület határoz, a ki az ülésekre gyakrabban meg nem jelenik az elnök által arra írásban felszólítandó, és ha ezen felszólítás siker nélkül maradna, az egyetemi tanácsnak feljelentendő.

A husvétii és őszi szünnapok alatt rendes ülések nem tartatnak. — Sürgős esetekben azonban a jelenlevők rendkívüli ülésekre, vagy ha megkivántató számmal (23. §.) határozat hozatalra nem volnának — tanácskozmányokra egybehivhatók.

23. §.

Érvényes határozathoz a szavazatképes tagok felének jelenléte, az egyetemi tanácsban minden karnak legalább egy tag általi képviseltetése szükséges.

24. §.

Minden ülésről jegyzőkönyv vezetendő, abba bevezetésül az ülésnapja, a jelenlevők és távollevők nevei, elmaradási okaik megérintésével, azután az utósó ülés óta az elnök által folyólag elintézett és a gyűléssel közlött ügydarab száma, továbbá az ülésben tárgyalt ügyek oly módon iktatatandók, hogy a jegyzőkönyv bal-oldala az ügyviteli számot, az előadó nevét, és a tanácskozási tárgynak rövid tartalmát, jobb oldala pedig a határozatot és annak megemlítését, vajjon egyértelműleg vagy szótöbbséggel hozatott-e? tartalmazza.

Minden tag követelheti hogy külön véleménye röviden szószerint a jegyzőkönyvbe vétessék, vagy általa írásban foglalva ahhoz, és a netán készitendő felterjesztéshez csatoltassék. A különvélemény az utóbbi esetben, legfőlebb az ülés utáni másodnapon az elnöknek átadandó.

A többségi határozat tartalma az ülésben végleg megállapítandó, utólagos változtatásoknak egyáltalán nincs helye, a kinek a szövegezés hűsége ellen kifogásai vannak, hitelesítési ülést kérhet, melyet az elnök három nap lefolyta alatt meg tartani köteles.

25. §.

Ha az ülésben az előlülő, vagy valamelyik tag indítványára az akadémiai fegyelem ügyében p. o. a collegiumok látogatása felett hivatalos alakú szóbeli értekezés fordul elő, ez, és ennek eredménye a jegyzőkönyv bezárásánál megjegyeztessék.

26. §.

Jegyzőkönyv-vezető az egyetemi tanácsnál a tanácsjegyző, a hittani, jogi és bölcsészeti tanártestületknél, a rangjára nézve legifjabb, szavazatképes tag; az orvosnál a dékánal egyidejűleg választott karbeli jegyző.

Akadályoztatása esetében az érintett három karban, a rangjában hozzá legközelebb álló, az orvosiban pedig a legifjabb szavazatképes tag által helyettesítettik.

Ha valamely nem kötelezett tag önkényt a jegyzőkönyv vezetésére hosszabb időre ajánlkoznék, ezen ajánlatát a gyűlés elfogadhatja.

A jegyzőkönyv-vezető a szabályszerűleg szerkesztett jegyzőkönyvet, lehetőleg rövid idő alatt a rector illetőleg dékánnak átadni köteles, hogy mind az mind a többi tagok által aláírva nyolcz nap alatt felsőbb helyre terjesztethessék.

27. §.

Az ülési határozatok folytán szükségessé vált kiadványokat az előadók szerkesztik, ha azonban azok valamelyike indítványával kisebbségben maradt, a kiadványt azon szavazó készítendő, ki az első adta a határozattá vált szavazatot. Egyébiránt az előadó beleegyezésével ezt a rector és dékánok maguk is teljesíthetik.

28. §.

Az előadók által szerkesztett fogalmazatok tisztázásuk előtt a rector illetőleg dékán által, tekintettel a hozott határozatra átvizsgálatnak, szükség esetében kiigazítatnak; és előbb mint sem a kiadhatási engedéllyel elláttattak, le nem másoltathatók.

29. §.

Fontos ügyeknél egyébiránt határozthatik, hogy a kiadvány letisztázása előtt, az a tanács illetőleg testület értekezletében megvizsgáltassék, mely esetben a kiadási engedély (expediatur) csak ezen alkalommal jóváhagyott fogalmazásra adathatik.

30. §.

A folyó és tanácskozási tárgyak az egyetemi vagy dékáni irodában azon irodai egyének által tisztáztatnak,

a kiket a rector arra rendel. A leiró a tisztázott fogalmazatra a leírás idejét feljegyezni köteles.

31. §.

A tisztázott kiadványok, felterjesztések, jegyzékek, válaszok, vagy hátiratok a mennyiben folyó tárgyak fölött keltek, a rector illetőleg karbeli dékán nevében és aláírásával, mennyiben tanácskozási tárgyat illetnek, az ülés megemlítésével, a tanács vagy tanártestület nevében a rector illetőleg karbeli dékán ellenjegyzése mellett állíttatnak ki.

32. §.

A kiadványok átadását és kézbesítését a hatóságok vagy póstahivatalnál a tanács részéről a futár, a tanártestületeknél pedig a karszolgák teljesítik. Ők e célra külön kézbesítési könyvecskét vezetnek, az ügyszer száma, a czimzet és átadási nap megjegyzésével.

A rector és dékánok, e könyvecskéket időről időre megtekintendik.

A tanulók a tanács vagy tanártestület részéről rendszerint semmi kézbesítést nem várhatnak, hanem az őket illető határozatokat maguk vagy helyetteseik által, kik megbízásukat igazolni tartoznak, az egyetemi vagy dékáni irodából az átvétel elismerése mellett, elvihetik.

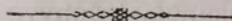
Az értesítés, hogy a tanuló az őt illető határozatot átveheti, a fekete táblán kiragasztvány által történik. Csak különösen sürgős, vagy fontos esetekben rendelheti el a rector vagy dékán a tanuló kezéhez való szolgáltatást.

33. §.

Az elintézések után az irományoknál maradó ügydarabok, fogalmazatok, felsőbb helyről vissza érkezett jegyzőkönyvek, mind a tanácsnál, mind az egyes tanártestületeknél, évek és ügyszámok szerint rendezve az egyetemi vagy dékáni irodában el teendők, és gondosan őrizendők. — Szabály rendeletek számára külön köteg készítendő.

34. §.

Minden tag valamint az egyetemi szcmélyzet egyáltalán az ülésekben tárgyalt ügyek körüli tanácskozás, szavazás, és határozatokra nézve titok tartásra kötelezettek.

A BUDAPESTI

MAGYAR KIRÁLYI TUDOMÁNY-EGYETEM

KÖNYVTÁRÁNAK

CZÍMJEGYZÉKE.

XIX.

1894^{-DIK} ÉVI GYARAPODÁS.

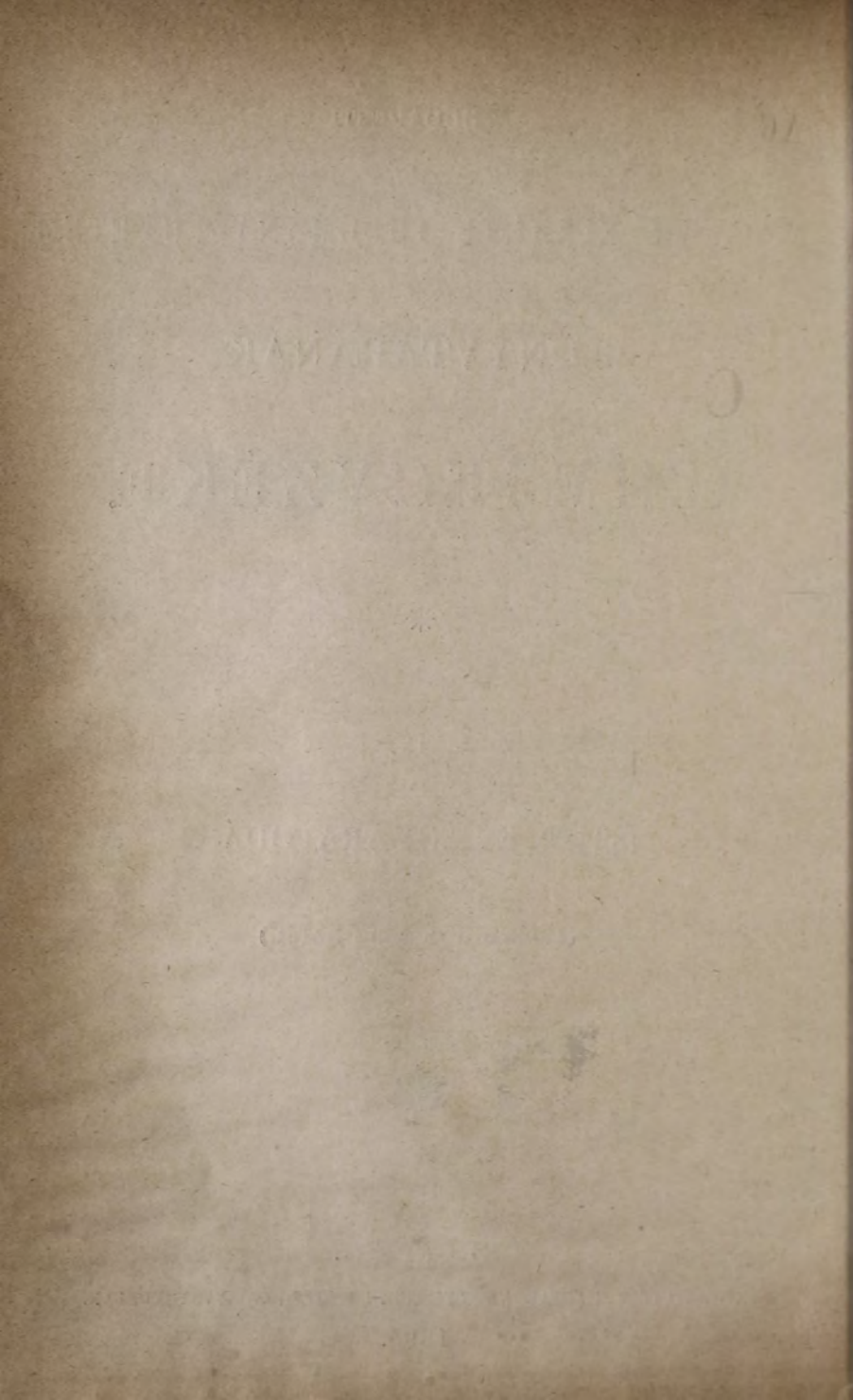
(1908 mű = 2533 kötet.)

BUDAPEST,

NYOMATOTT A MAGYAR KIRÁLYI TUD.-EGYETEMI KÖNYVNYOMDÁBAN.

1895.

JELENTÉS

a budapesti magyar királyi tudomány-egyetem könyvtárának 1894. évi állapotáról.

Nagyméltóságú Minisier Úr!

Kegyelmes Uram!

A budapesti egyetemi könyvtár 1894-ik évi forgalmáról s gyarapodásáról van szerencsém jelentésemet a következőkben tenni meg:

A múlt évben életbeléptetett azon intézkedés, hogy a könyvtár — hétfő kivételével — minden nap, az ünnepeket sem véve ki, nyitva maradjon, ez évben is igen czélszerűnek bizonyult be, mint azt a látogatók folyton növekvő száma igazolja.

Dedek Crescens Lajos a kézirati Catalogus III. kötetén dolgozik, a Kaprinai-féle nagy gyűjtemény folióival már elkészült s csak a 4-ok vannak hátra, remélhetőleg az idén ez is be fog fejeztetni.

A személyzetben más változás nem történt, mint az, hogy Dedek Crescens Lajos I-ső könyvtártisztté, Egerváry Ödön II. könyvtártisztté neveztetett ki, a rendes tanárrá kinevezett dr. Angyal Dávid pedig kisegítő könyvtártisztzi

minőségben meghagyatott régi állásában, t. i. a folyóiratok s hírlapok felvételével és rendben tartásával bízott meg.

A könyvtár szaporodása legnagyobbbrészt a rendes évi dotatióból került ki, de ezenkívül adományozás útján is jutott a könyvtár intézetektől, hatóságok- és magánosoktól munkák birtokába, nevezetesen: a magy. kir. és osztrák csász. és kir. kormányoktól, az angol, bolgár, német és olasz kormányoktól, a magyar országgyűlés képviselő házá-
tól, a galicziai helytartóságtól, a bécsi cs. és kir. hadi irattártól, a m. tud. akadémia- és az osztrák cs. kir. tud. akadémiától, a magyar történelmi társulattól, fővárosi és országos statisztikai hivataloktól, az országos törvénytár szerkesztőségétől, a természettudományi társulattól, a szé-
kely muzeumtól, a földtani intézettől, mérnök-egylettől, a buenos-airesi „Direction générale de la statistique municipale“-tól, a potsdami kön. geodätisches Institut-tól és Centralbureau der internationalen Erdmessung-tól, Smith-
sonian Institut-tól, British Museumtól, az arad-csanádi öntöző csatorna társulattól, Ferencz-rendiek tartományi főnökségétől (Pozsony), stb. — A nyomdák közül: az egye-
temi, állami nyomdától, Athenaeum és Franklin-társulat nyomdáitól, továbbá a kecskeméti, miskolci, debreczeni, aradi, brassói és pozsonyi nyomdáktól stb. — Magánosok
közül: dr. Bakó Sándor, Békefi Remig, Bergbohm Gyula (Bécs), Favaro Antonio (Padua), Fehér Dezső (Nagyvárad), Felszeghy Ferencz, Gerő Attila, dr. Havass Rezső Hentaller
Lajos, Kárpáti Kelemen (Szombathely), dr. Karvassy Ágost (Bécs), Koncz József (Marosvásárhely), Kovács Dénes, Kovács
Ferencz (Hódmezővásárhely), Körösi József, Kropf Lewis (London), Méhner Vilmos, Meskó Márton (Gyomán), Mille-
cker Bódog (Temesvár), Nagy György (Temesvár), Óváry Lipót, Pálfi Lajos (Ungvár), Rosznáky Gyula (Nagy-Mihály), Sander Nils Frederik (Stockholm), Sas Ede (Nagyvárad),
dr. Schnürer Ferencz (Bécs), Szabó Ferencz (Német-Elemér),

Toldy Lászlóné, Vajay István, dr. Váli Béla, Váradi (Spitz) Ödön (Debreczen), dr. Vojnich Oszkár, Wilkinson J. J. Garth (London), gróf Zichy-család, stb.

A könyvtár állománya az 1894. évben 1.908 művel, mely 2.533 kötetet képez, és 797 db aprónyomtatvánnyal gyarapodott, ezt hozzáadva a mult évi álladékhöz, az 1894. december 31-iki könyvtárállomány 212.659 kötet műből, és 34.627 aprónyomtatványból áll.

A használati forgalmat az I. és II. táblázatban foglalt adatok tüntetik fel; megjegyzem azonban, hogy a táblázatokban az egyetemi tanárok és kutatók számára fentartott dolgozóteremben és a folyóirati szobában történt használati forgalom, a mi pedig évről-évre progressiv módon nagyobodva, igen jelentékeny, itt nincsen felvéve.

A külföldi könyvtárakkal és tudományos intézetekkel az 1894. évben előfordult érintkezésünket a következő jegyzék tünteti fel:

- A bécsi cs. és kir. udvari könyvtár,
- a bécsi cs. kir. egyetemi könyvtár,
- a bécsi cs. kir. hitbizományos könyvtár,
- a bécsi k. k. Hof-Kammer-Archiv,
- a bécsi k. u. k. Hof- und Staats-Archiv,
- a bécsi Niederösterreichisches Landes-Archiv,
- a bécsi k. u. k. Waffen-Museum,
- a berlini kir. könyvtár,
- a berlini Bibliothek des deutschen Reichstages,
- a British Museum könyvtára,
- a czernovitzi cs. kir. egyetemi könyvtár,
- a darmstadti grossherzogl. hessische Hof-Bibliothek,
- a galicziai helytartóság,
- a gandi állami egyetemi könyvtár,
- a göttingeni kir. egyetemi könyvtár,
- a gráci cs. kir. egyetemi könyvtár,
- a halle-i kir. könyvtár,

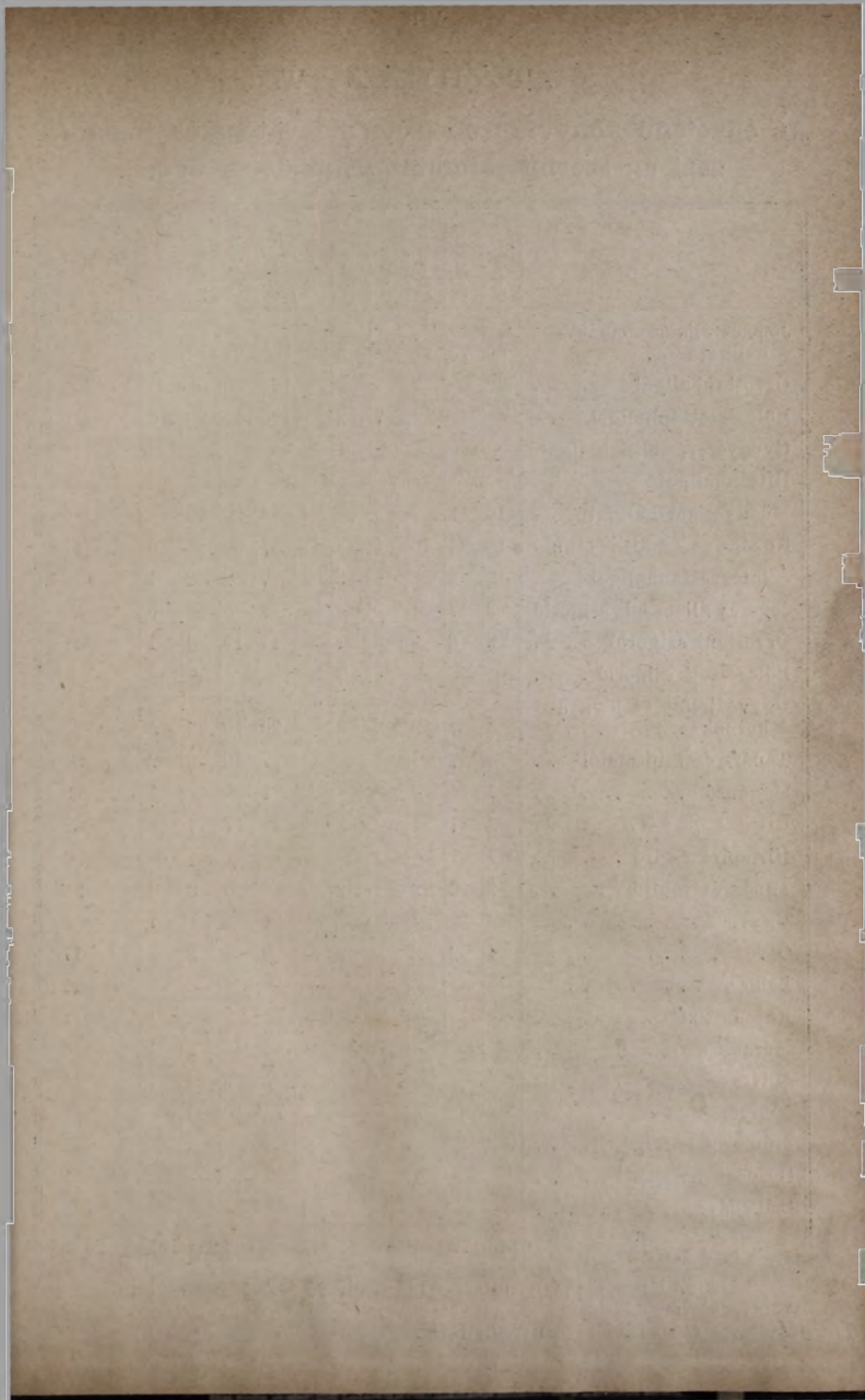
- a halle-wittenbergi kir. egyetemi könyvtár,
- a krakói cs. kir. Jagello-egyetemi könyvtár,
- a lemergi cs. kir. egyetemi könyvtár,
- a melki Stifts-Bibliothek,
- a müncheni K. B. Hof- und Staats-Bibliothek,
- a müncheni kön. öffentliche Bibliothek
- a párisi egyetemi könyvtár,
- a párisi Société d'Histoire diplomatique,
- a strassburgi egyetemi könyvtár,
- a thorni gymnasiumi könyvtár,
- a wolfenbütteli hercegi könyvtár.

Nagyméltóságodnak

Budapest, 1894. december 31.

alázatos szolgája

Szilágyi Sándor,
igazgató.

I. TÁBLÁZAT.

Az egyetemi könyvtár olvasótermét látogatók foglalkozási ág szerinti kimutatása az 1894. évben.

	Január	Február	Márczius	Április	Május	Junius	Szeptember	Október	November	Deczember	Összesen
Jog- és államtudomány-hallgató	60	73	28	14	9	4	535	221	101	36	1081
Orvostanhallgató	20	30	7	7	4	—	184	80	50	21	403
Bölcsezettanhallgató . .	8	12	2	7	2	—	106	40	23	16	216
Gyógyszerészettanhallgató	—	—	—	2	1	—	—	1	2	—	6
Hittanhallgató	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2
Műegyetemi hallgató . .	16	7	9	5	3	1	44	20	19	16	140
Közép- és szakisk. tanuló	18	24	13	5	2	2	87	36	15	9	211
Állatorvostanhallgató . .	2	3	—	—	2	—	6	2	2	1	18
Jog- és államtud. szigorló	2	7	1	3	—	—	7	5	5	6	36
Orvostani szigorló	2	6	3	3	1	—	11	10	4	1	41
Bölcészeti szigorló	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ügyvédjelölt és joggyakornok	8	7	9	9	2	—	20	10	14	6	85
Tanár- és tanítójelölt . .	4	1	1	1	—	—	7	10	5	2	31
Magánzó	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	3
Hivatalnok	3	1	1	—	2	2	12	11	1	4	37
Hírlapíró és író	1	1	—	1	—	—	—	2	1	—	6
Tanár és tanító	2	2	2	1	2	1	4	6	3	3	26
Ügyvéd	—	—	1	—	—	—	1	1	—	1	4
Orvos	1	2	2	—	2	—	3	3	3	1	17
Lelkész	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Katonatiszt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Mérnök	—	—	—	—	—	—	1	3	—	1	6
Művész	—	1	—	2	—	—	3	3	1	1	11
Vegyész	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Műiparos	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Gazdász	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Csillagász	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Összesen .	148	177	80	60	33	11	1034	466	251	127	2387

A 2387 látogatási jogosultsággal bíró olvasó 44,585 izben vette igénybe az olvasótermet és itt 48,655 művet használt. Az erre vonatkozó részletes kimutatás a II. táblázatban foglaltatik.

II. TÁBLÁZAT.

Az egyetemi könyvtár olvasótermének forgalma
az 1894. évben.

Hónap	Olvasók összege	A használt művek szakok szerint									A használt művek összege
		A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.	H.	I.	
		Hittudom.	Jogtudom.	Államtud.	Orvostud.	Mathem. és termész.-tud.	Bölcsészet- és nevel.-tud.	Történelmi és földr. tud.	Nyelvészet és irodalom	Egyet. encycl. és vegyesek	
Január	5581	13	2147	334	1296	1275	167	587	642	410	6871
Február	5621	5	2038	342	1159	498	142	648	833	413	6078
Márczius	3458	6	1280	229	547	351	90	460	586	262	3811
Április	3348	10	1300	282	504	340	97	412	466	239	3650
Május	2975	20	1328	277	405	303	116	348	312	206	3315
Junius	1587	3	720	120	154	165	35	223	144	135	1699
Szeptember	3210	5	953	265	533	254	121	511	624	221	3487
Október	5996	4	1921	518	898	426	163	912	1115	461	6418
November	7442	37	2602	591	1507	415	266	881	1250	269	7818
Deczember	5367	19	1509	542	1309	410	197	559	754	269	5508
Összesen	44585	122	15798	3500	8312	4437	1394	5541	6726	2825	48655

Az olvasó-terem július 1-től szeptember 1-ig zárva volt.

Házon kívül 2935 kölcsönző 6315 művet használt.

Bg. Polgári törvénykezési eljárás (péres és peren kívüli). Törvénykezési szervezet. Ügyvédség. Közjegyzőség. Büntetőjog (anyagi és alaki). Börtönügy	13
--	----

Bh. Váltó- és kereskedelmi jog	15
--	----

C. Államtudomány.

Ca. Politika és politikai röpiratok. Állam és egyház közti viszonyt tárgyaló művek	17
--	----

Cb. Nemzetgazdaság, pénzügy és politikai számtan	20
--	----

Cc. Statisztika	21
---------------------------	----

Cd. Ipar, kereskedés és közlekedés	23
--	----

D. Orvostudomány.

Da. Általános orvostudomány. Boncztan, szövettan, fejlődéstan, élettan és élettani vegytan. Bakteriologia	25
---	----

Db. Kórboncztan, kórtani vegytan, általános kór- és gyógytan, kórjelzéstan és orvosi történelem	26
---	----

Dc. Gyógyszertan, méregtan, különös kór- és gyógytan	28
--	----

Dd. Sebészet, szemészet, szülészet és fogászat	31
--	----

De. Törvényszéki orvostan, törvényszéki vegytan, elmekórtan, közegészségtan, orvosi rendészet és orvosi statisztika, fürdők, kórházak	32
---	----

Df. Állatgyógyászat	34
-------------------------------	----

Dg. Hasonszenvi orvostan	34
------------------------------------	----

E. Matematika és természettudomány.

	Oldal
Ea. Matematika	35
Eb. Physica, astronomia és chemia, mysteriumok, jövendölések, magia	37
Ec. Természetráajz, őslénytan	39
Ed. Technologia, géptan, építészet, mezői gazdaság, vizszabályozás, bányászat, borászat, vadászat, szakácsság	41
Ee. Hadtudományok. Hadtörténelem	42

F. Philosophia, aesthetika és paedagogia.

Fa. Philosophia és történelme	43
Fb. Aesthetika és művészettan, játékok, zenészet	45
Fc. Nevelés és közoktatás	45

G. Történelem és földrajz.

Ga. Egyetemes és nem hazai történelem és segédtudományai (chronologia, diplomatica stb.), művelődéstörténet, heraldica, szabadkőművesség	48
Gb. Hazai történelem és segédtudományai	59
Gc. Irodalomtörténet és bibliographia, archivumok, kéziratok, nyomdászat	62
Gd. Művészettörténet. Műemlékek. Régészet (hazai és külföldi)	70
Ge. Földrajz, utazások és ethnographia	71
Gf. Egyetemek. Felsőbb tanintézetek	74

H. Philologia és literatura.

	Oldal
Ha. Görög és latin nyelv, régiségek, mythologia, irodalomtörténet, commentárok, szótárak	79
Hb. Görög és latin írók	81
Hc. Összehasonlító és modern nyelvtudomány (magyar és külföldi)	82
Hd. Magyar szépirodalom	85
He. Germán irodalmak	86
Hf. Román irodalmak	88
Hg. Szláv irodalom	91
Hh. Keleti irodalmak	91

I. Vegyesek.

Egyetemes encyclopaedia. Társulati, vegyes tartalmú kiadványok	92
--	----

A. Hittudomány.

Aa. Ó- és újszövetségi bibliai történet s szöveg-itészeti, régészeti, értelmezéstani s philologiai tudomány-szakok és vitairatok, talmud-irodalom.

- Adler Vilmos.** Onkelos paraphrasisa a biblia költői helyeihez. Bölcsészetdoktori értekezés. Budapest, 1893. Aa. 3180.
- Bacher, Wilh.** Die Agada der Palästineñsischen Amoräer. I. Bd. Strassburg i. E., 1892. Aa. 1542.
- Bachmann, Joh.** Praeparation und Commentar zur Genesis. 4—5. Heft. Berlin, 1893. Aa. 1655.
- Dékány Géza.** Habakuk könyve. Fordította és magyarázta —. Bölcsészetdoktori értekezés. Budapest, 1894. Aa. 3182.
- Fülöp Alajos.** Mithológia és reveláció. III., IV. rész. Budapest, 1894. Aa. 3170.
- Gerő Attila.** Pálmák. Zsoltárok és zsoltosmák a zsoltárok könyvéből. Budapest, 1894. Aa. 3185.
- Goldberger Zs.** A targumokról általában, különös tekintettel Echa targumára és annak a m. nemzeti múzeumi és boroszlói városi könyvtárban őrzött kéziratokban található variánsaira. Bölcsészetdoktori értekezés. Budapest, 1893. Aa. 3178.
- Heller Bernát.** Az evangeliumi parabola viszonya az aggádához. Bölcsészetdoktori értekezés. Budapest, 1894. Aa. 3184.
- Herskovits Mózes.** Kimchi Dávid nyelvtani, lexicographiai és szentírásmagyarázati munkáiról. Bölcsészetdoktori értekezés. Budapest, 1893. Aa. 3183.
- Herskovits Dezső.** Joél könyve. Fordította és magyarázta —. Bölcsészetdoktori értekezés. Budapest, 1894. Aa. 3146.
- Kuenen, A.** Historisch-kritische Einleitung in die Bücher des alten Testaments, hinsichtlich ihrer Entstehung und Sammlung. III. Th. Die poetischen Bücher. 1. Stück. Leipzig, 1894. Aa. 1625.
- Riehm, Ed. C.** Aug. Handwörterbuch des biblischen Altertums. 2. Aufl. besorgt von Fr. Baethgen. 15., 18., 22. und 24. Lief. Bielefeld, 1893/94. Aa. 1641.
- Singer Jakab.** Jóna könyve. Fordította és magyarázta —. Bölcsészetdoktori értekezés. Budapest, 1894. Aa. 3181.
- Steiner Márkus.** Micha könyve. Fordította és magyarázta —. Bölcsészettudori értekezés. Budapest, 1894. Aa. 3179.

— 2 —

Ab. Egyház-irodalom-történeti művek, szentatyák, egyház- írók, zsinatok, bullák.

- Alberti Magni B—**, Ratisbonensis episcopi, opera omnia. Vol. XX., XXI., XXV—XXVII. Paris, 1893/94. Ab. 426.
- Anecdota maredsolana.** Vol. 1., 2. Ed. Germ. *Morin.* Maredsoli, 1893/94. Ab. 4r. 149.
- Bibliotheca hagiographica graeca, seu elenchus vitarum sanctorum.** Bruxellis, 1895. Ab. 497.
- Corpus scriptorum ecclesiasticorum latinorum.** Vol. XXVIII. (Sectio III. pars 1). Vindobonae, 1894. Vol. XXIX—XXX. S. Pontii Meropii *Paulini* Nolani opera. Pars I., II. Vindobonae, 1894. Vol. XXXI. S. *Eucherii* Lugdunensis opera omnia. Pars I. Vindobonae, 1894. Ab. 114.
- Corpus reformatorum.** Vol. XXIX., XXX., LXXVIII. Brunsvigae, 1869., 1887. 1893. Ab. 4r. 15.
- Crampe, R.** Philopatris. Ein heidnisches Konventikel des siebenten Jahrhunderts zu Konstantinopel. Halle, 1894. Ab. 420.
- Duns Scot, Joan.** Opera omnia. Editio nova. Tom. IX—XIII. Parisiis, 1893. Tom. XIV—XIX. Parisiis, 1894. Ab. 473.
- Jahnus, A. —** Anecdota graeca theologica cum prolegomenis. Accedunt analecta miscella theologica e codicibus mss. cum adnotatione. Lipsiae, 1893. Ab. 447.
- Krenkel, M. —** Josephus und Lucas, der schriftstellerische Einfluss des jüdischen Geschichtsschreibers auf den christlichen. Leipzig, 1894. Ab. 455.
- Luther's, Martin —** Werke. Kritische Gesamtausgabe. IX. Bd. Weimar, 1893. Ab. 264.
- Martinis, Raph. de —**. Juris pontificii de propaganda fide pars prima. Vol. V. Romae, 1893. Ab. 4r. 152.
- Pallottini, Salvator.** Collectio omnium conclusionum et resolutionum, quae in causis propositis apud s. congregationem cardinalium s. Concilii Tridentini interpretum prodierunt. Tom. XVI. fasc. 158—160. XVII. Romae, 1892—93. Ab. 4r. 34.
- Schlottmann, Constantinus.** Erasmus Redivivus sive de curia Romana hucusque insanabili. II. Halis, 1889. Ab. 225.

Ac. Egyetemes egyház-történelem, vallás-történelem és ebbe vágó monographiák.

- Acta martyrum et sanctorum.** Tomus IV. Paris, 1894. Ac. 4780.
- Arnold, Carl Franklin.** Caesarius von Arelate und die Gallische Kirche seiner Zeit. Leipzig, 1894. Ac. 4794.

Balogh F. Dogma-történelmi mozzanatok a német hittudósok körében a 18. és 19. században. Debreczen, 1894. Ac. 1010.

Beyschlag, Willibald. Hat der Apostel Paulus die Heidengötter für Dämonen gehalten? Halle, a. S. 1894. Ac. 4786.

Didon, (Henri). La foi en la divinité de Jésus-Christ. Paris, 1894. Ac. 4787.

Frank, V. Russisches Christenthum. Dargestellt nach russischen Angaben. Zweite Ausgabe. Paderborn, 1894. Ac. 4790.

Gandert, K. H. Friedr. Das Buss- und Beichtwesen gegen die Mitte des XIII. Jahrhunderts. Inaugural- Dissertation. Leipzig, 1894. Ac. 4785.

Gmelin, J. Schuld oder Unschuld des Templerordens. Mit 20 Tafeln. Stuttgart, 1893. Ac. 4777.

Goyau, G—A. *Pératé.* — *P. Fabre.* — Le Vatican, les papes et la civilisation, le gouvernement central de l'église. Introduction par *Bourret.* Épilogue par M. le Vicomte E. Melchior de *Vogüé.* Ouvrage illustré. Paris, 1895. Ac. 4793.

Grützmacher, G. Die Bedeutung Benedikts von Nursia. Theologische Dissertation. Berlin, 1892. Ac. 4776.

Guerin, V. —. Jerusalem son histoire sa descriptionses établissements religieux. Paris, 1889. Ac. 4783.

König, Leo. Die päpstliche Kammer unter Clemens V. und Johann XXII. Wien, 1894. Ac. 4775.

Könyvtára, A sz. család kis —. *Közli Szemenyei M. III.* Loretom vagyis Szüz Mária názáreti háza Loretomban. 2. bőv. kiad. IV. Assisi vagyis Szeráfi sz. Ferencz viselt dolgai. Nagy-Kanizsa, 1894. Ac. 1125.

Lecoy de la Marche, Albert. Saint Martin. 2. édition. Tours, 1890. Ac. 4784.

Marin, M. A. Les vies des Pères des désert d'Orient. Nouvelle édition. Ornée de 60 gravures. 6 volumes. Paris, 1886. Ac. 4778.

Meyer, Ph. Die Haupturkunden für die Geschichte der Athosklöster. Leipzig, 1894. Ac. 4779.

Mirbt, Die Publizistik im Zeitalter Gregors VII. Leipzig, 1894. 2 példány. Ac. 4782.

Notovitch, N. —. La vie inconnue de Jesus-Christ. Cartes et illustrations. Septième édition. Paris, 1894. Ac. 4788.

Piaget, E. *Essai sur l'organisation de la compagnie de Jésus.* Leiden, 1893. Ac. 4789.

— — *Histoire de l'établissement des Jésuites en France (1540 — 1640).* Leiden, 1893. Ac. 4792.

Pieper, A. Zur Entstehungsgeschichte der ständigen Nuntiatoren Freiburg i. B. 1894. Ac. 4781.

Pruzsinszky Pál. A francia egyház a forradalom alatt. Karczag, 1894. Ac. 1126.

Ratzinger, G. Geschichte der kirchlichen Armenpflege. 2. umgearbeitete Aufl. Freiburg i. Br. 1884. Ac. 10.

Regesta episcoporum Constantiensium. Regesten zur Geschichte der

Bischöfe von Constanz von Bubulcus bis Thomas Berlower 517—1496. Herausgegeben von der badischen historischen Commission. II. Bd. 1. Lief. 1293—1314. Bearbeitet von Alex. v. Car-tellieri. Innsbruck, 1894. I. Bd. 1. Lief. Innsbruck, 1886.

Ac. 4r. 668.

Sackur, E. Die Cluniacenser bis zur Mitte des 11. Jahrhunderts. II. Bd. Halle a. S. 1894.

Ac. 4707.

Sammlung theologischer Lehrbücher. III. Bd. Möller, Wilh. Lehrbuch der Kirchengeschichte. III. Bd. Reformation und Gegenreformation. Unter Benützung des Nachlasses von W. Möller bearb. von Gust. Kaverau. Freiburg i. Br., 1894.

Ac. 4628.

Vidieu, (L'abbé Auguste). Saint Denys l'Aréopagite, évêque d'Athènes et de Paris, patron de la France. — Ouvrage illustré de plus de 200 gravures. Paris, 1889.

Ac. 4r. 644.

Wetzer und Welte's Kirchenlexikon. 2. Aufl. 88 - 90. Heft. Freiburg i. Br., 1893.

Ac. 65.

Wirth, A. Aus orientalischen Chroniken. Frankfurt a. M., 1894.

Ac. 4r. 635.

Zschokke, H. —. Geschichte des Metropolitan-Capitels zum heiligen Stephan in Wien. Wien, 1895.

Ac. 4791.

Ad. Alap- és ágazatos hittan, erkölestan, ascetikus munkák, hitvédelmi iratok.

Czékus J. Confirmatioi tanítás ágostai hitv. gyermekek számára. Harmadik bővített kiadás. Miskolcz, 1894.

Ad. 3950.

Hübner Á. Jézus szentséges szive. Oktató imádságos könyv. 2. kiadás. Budapest, 1893.

Ad. 3953.

Jirmejahu der Kleine. Ernste Thatsachen. Offener Brief an Wen-er-packt. Leipzig, 1893.

Ad. 10493.

Maszyik E. Pál apostol élete és levelei. I. Pozsony, 1894.

Ad. 3958.

Peczko Ernő. Gyöngyösi költészetének vallás-erkölcsi oldala. Kassa, 1894.

Ad. 3957.

Schram. Théologie mystique. 4. édition. 2 volumes. Paris, 1891.

Ad. 10587.

Ae. Lelkipásztorságtan, liturgia, egyházi régiség, egyházi művészet.

Analecta hymnica medii aevi. XVI. Hymnodia hiberica. Spanische Hymnen des Mittelalters. Gesammelt von G. M. Dreves. — XVII. Hymnodia hiberica. — Lithurgische Reimofficien, carmina Compostellana. Herausg. von G. M. Dreves. — XVIII. Historiae rhythmicae. Liturgische Reimofficien. 3. Folge. Herausg. von G. M. Dreves. Leipzig, 1894.

Ae. 4137.

- Baksay Sándor.** Kossuth Lajos emlékezete. A kún-szent-miklósi református egyházban 1894. márczius 30-án tartott gyászünnepélyen mondotta —. Budapest, 1894. Ae. 704.
- Bándy E.** Két egyházi beszéd. Miskolcz, 1893. Ae. 702.
- Énekgyűjtemény,** Ág. hitv. ev. II. r. Kecskemét, 1893. Ae. 699.
- Guéranger, Prosper.** Das Kirchenjahr. XIII. Bd. Die Zeit nach Pfingsten. 4. Abth. Mainz, 1894. Ae. 464.
- Gyöngyösy Sámuel.** Köznapi imák templomi használatra. I. II. köt. Debreczen, 1894. Ae. 710.
- Hauterive, P.** La somme du Predicateur pour tout le cours de l'année chrétienne. 11 vol. Paris, 1893. Ae. 4500.
- Hennig A.** Tíz ének hangjegyekkel Jézus sz. szívének tiszteletére. Kiadja a „Hírnök” Kalocsán. Kalocsa, 1894. Ae. 700.
- Herblot, L'abbé.** Sermons. 5. édition. Tome I—III. Paris, 1875. Ae. 4501.
- Officium divinum** kalauz a keresztény katolikus magán és nyilvános isteni-szolgálatra. Második átdolgozott kiadás. Budapest, 1893. Ae. 706.
- Officium hebdomadae sanctae.** A nagyheti szertartások. Budapest, 1893. Ae. 705.
- Rohault de Fleury, Ch.** —. Les saints de la Messe et leurs Monuments. Études continuées par son fils. Vol. 1. Paris, 1893. 109 táblával. Ae. 4r. 483.
- Ruschek Antal.** Betegségünk, orvosságunk. Nagyböjti beszéd sorozat. 2. kiadás. Budapest, 1894. Ae. 693.
- — Egyházi beszéd, melyet Szent István királyunk nemzeti ünnepén 1893. évi augusztus hó 20-án, a Nagyboldogasszonyról nevezett budavári főtemplomban mondott —. Budapest, 1893. Ae. 703.
- P. Soós Istv.** Kármelhegyi rózsabimbók. Oktató, imádságos és énekes könyv. 3. átdolgozott kiadás. Budapest, 1893. Ae. 707.
- S. Szabó József.** Egyházi dolgozatok. Miskolcz, 1894. Ae. 709.
- Walter Gy.** Szent beszéd. — Szent István első apostoli magyar király ünnepén 1894. augusztus hó 20-án a budavári Mátyástemplomban mondotta —. Budapest, 1894. Ae. 708.
- — Szent beszéd. Az esztergomi főszékesegyházban az 1893. évi „Halottak estéjén” mondotta —. Esztergom, 1893. Ae. 701.
- Weis, Andächtige** — dem Amt der h. Mess nützlich beyzuwohnen. H. n. 1705. Ae. 4496.

Af. Egyetemes és összehasonlító hittudomány, vegyes tartalmú hittudományi művek.

- Jahresbericht, Theologischer** —. XI. Bd. 2—4. Abth. Herausg. v. A. Lipsius. XII. Bd. Herausg. v. H. Holtzmann. Braunschweig. 1892—93. Af. 43.

- Könyvtár**, Unitárius kis —. Szerkeszti *Derzsi* Károly. XLIV—XLVII.
A „Mi atyánk.“ J. Freemann Clarke után. Budapest, 1893. —
LVIII—LXIV, A világ vallásai. Jenkin Lloyd Jones után. Buda-
pest, 1894. Af. 4004.
- Pázmány**, P. Cardinalis — opera omnia. Tomus 1. Dialectica, quam
e codice manuscripto bibliothecae universitatis budapestinensis
recensuit Steph. Bognár. Budapestini, 1894. Af. 4r. 6.
- Sammlung** von Lehrbüchern der praktischen Theologie. Herausg.
von H. Hering. VII. Bd. Lehrbuch d. deutsch-evangelischen Kir-
chenrechts von K. *Köhler*. Berlin, 1895. Af. 72.
-

B. Jogtudományok.

Ba. Általános jogtörténelem, hűbérjog, jogencyclopaedia, összehasonlító és egyetemes jogtudomány, és vegyes tartalmú jogtudományi művek.

Bibliothèque juridique contemporaine. Tome V. Traité théorique et pratique du contrat d'assurance contre l'incendie par H. de *Lalande*. Avec la collaboration de Abel *Couturier*. Paris, 1886.

Ba. 765.

Compendien des österreichischen Rechtes. VIII. Das Strafrecht von A. *Finger*. I—II. Bd. Berlin, 1894.

Ba. 989.

Értekezések a társadalmi tudományok köréből. XI. köt. 6. szám. *Hoffmann* P. A birtoki jogtan kétségei. Budapest, 1893. — XI. köt. 7. szám. *Hegedüs* S. Az adóeszmény, Tudományos és gyakorlati szempontból. — XI. köt. 8. szám. *Nagy* F. Magyar tengerjog. Budapest, 1894.

Ba. 373.

Értekezések, Magyar jogász-egyleti —. X. köt. 1. Kétes elmeállapotok a törvényszék előtt. Irta *Salgó* Jakab. X. köt. 2. A kétes elmeállapotok orvosi és bírói megítélése. Irta *Illés* Károly. X. köt. 3. Kétes elmeállapotok a törvényszék előtt. Irta *Laufenauer* Károly. X. köt. 4. Psychiatria és büntetőjog. Elmekörtani szakvélemények a büntető bíróságok előtt. Irta *Reichard* Zsigmond. Budapest, 1893. — X. köt. 5. A közigazgatási bíróság törvényjavaslatáról. *Concha* Gy. és *Reichard* Zs. által tartott előadások. X. köt. 6. A közigazgatási bíróság törvényjavaslatáról. Irta *Lánczy* Gyula. X. köt. 7. füz. A közigazgatási bíróság törvényjavaslatáról. *Némethy* Károly és *Lukács* György által tartott előadások. X. köt. 8. füz. A közigazgatási bíróság törvényjavaslatáról. *Neumann* K., *Lánczy* Gy., *Concha* Gy. és *Lukács* Gy. felszólalásai. X. köt. 9. Biztosítási törvényünk revisiója. Irta *Róth* Pál. *Nagy* F. és *Beck* H. felszólalásaival. X. köt. 10. füz. Kétes elmeállapotok a törvényszék előtt. *Salgó* J., *Moravcsik* E. és *Schächter* M. felszólalásai. X. köt. 11. füz. Psychiatria és büntetőjog. *Laufenauer* K. és *Reichard* Zs. előadásai. XI. köt. 1. füz. A szabadalomból folyó jogviszonyok. Irta *Deutsch* Izidor. *Schmiczer* Gy. és *Nagy* F. felszólalásaival. Budapest, 1894.

Ba. 387.

Hübner, Rud. Gerichtsurkunden der fränkischen Zeit. 2. Abtheil. Weimar, 1893.

Ba. 953.

- Király János.** Pozsony város joga a középkorban. Budapest, 1894. Ba. 380.
- Labbe, Édouard-Henry.** Thèse pour le doctorat. Droit romain: de la nature de la satisfaction. — Droit français: amende pénale et amende fiscale. Lille, 1894. Ba. 992.
- Lagenpusch, Emil.** Das germanische Recht im Heliand. Inaugural-Dissertation. Breslau, 1894. Ba. 639.
- Leblond, Jul.** Thèse pour le doctorat. — Droit romain: de la mise en demeure du débiteur. — Droit français: de la responsabilité des architectes et des entrepreneurs. Lille, 1893. Ba. 993.
- Leske F. und Loewenfeld.** Die Rechtsverfolgung im internationalen Verkehr. 3. Lief. Berlin, 1894. Ba. 236.
- Liebermann, F.** Consiliatio Cnuti, eine Uebertragung angelsächsischer Gesetze, aus dem XII. Jahrhundert. Halle, 1893. Ba. 985.
- — Über die leges anglorum saeculo XIII. ineunte Londoniis collectae. Halle a. S., 1894. Ba. 990.
- Mégavorian, A.** Étude ethnographique et juridique sur la famille et le mariage arméniens. Dissertation. Lausanne, 1894. Ba. 988.
- Ofner, Jul.** Studien sozialer Jurisprudenz. Wien, 1894. Ba. 991.
- Pandectes Belges.** Encyclopédie de législation et de jurisprudence. Belges. Tome XLV—XLVIII. XLIX. Bruxelles, 1893—94. Ba. 4r. 169.
- Pandectes français.** Tome XVI—XVII. Paris, 1894. — Propriété littéraire, artistique et industrielle. Paris, 1894. Ba. 4r. 168.
- Rapin, O.** —. Le droit au travail. Dissertation. Lausanne, 1894. Ba. 641.
- Repertoire général alphabétique du droit français.** Tome XI. Cheptel-Communauté. Paris, 1894. — Tom. XII. Communauté conjugale Concierge. Paris, 1894. Ba. 4r. 174.
- Schroeder, E. A.** —. Das Recht in der geschlechtlichen Ordnung. Berlin, 1893. Ba. 670.
- Schröder, Richard.** Lehrbuch der deutschen Rechtsgeschichte. 2. wesentlich umgearbeitete Auflage. Leipzig, 1894. Ba. 731.
- Staatswörterbuch, Oesterreichisches** —. Handbuch des gesammten oesterreichischen öffentlichen Rechtes. Herausgegeben unter Mitwirkung zahlreicher hervorragender Fachmänner von Ernst *Mischler* u. Josef *Ulbrich*. 1—7. Lieferung. Wien, 1894. Ba. 987.
- Verhandlungen des XXII. deutschen Juristentages.** IV. Bd. Berlin, 1893. Ba. 223.

Bb. Jogbölcsészet. Nemzetközi jog, nemzetközi tenger- és folyamhajózásjog. Nemzetközi jogsegély.

- Bergfels, R.** Der völkerrechtliche Begriff der „befreundeten Staaten“. Inaugural-Dissertation. Greifswald, 1893. Bb. 565.
- Cimbeli, G.** Il diritto del piu forte. 2. edizione. Torino, 1892. Bb. 569.

- Csarada J.** A nemzetközi jog története a legrégebb időktől a vesztfali békéig, tekintettel Magyarország nemzetközi viszonyaira a közép-korban. Budapest, 1894. 2 péld. Bb. 4019.
- Guillaume, Le Baron** —. Le mariage en droit international privé et la conférence de la Haye. Bruxelles. 1894. Bb. 568.
- Nys, E.** Les origines du droit international. Bruxelles, 1894. Bb. 564.
- Recueil des instructions** données aux ambassadeurs et ministres de France XI. Espagne. Tome I. Paris, 1894. Bb. 370.
- Rivier, A.** Note sur la littérature du droit des gens. Bruxelles, 1883. Bb. 563.
- Rosenthal, Eduard.** Internationales Eisenbahn-Frachtrecht, auf Grund des internationalen Übereinkommens über den Eisenbahn-Frachtverkehr vom 14. Oktober 1890 und der Konferenzbeschlüsse vom Juni und September 1893 dargestellt. Jena, 1894. Bb. 567.
- Schopfer, S.** Le principe de la neutralité et ses évolutions dans l'histoire du droit de la guerre. Dissertation. Lausanne, 1894. Bb. 394.
- Welt Ernst.** Die Rechtsbeziehungen „befreundeter Staaten“ nach deutschem Reichsrecht. Inaugural-Dissertation. Greifswald, 1893. Bb. 566.

Bc. Római jog.

- Behrnt, A.** Der dolus bei Verträgen nach gemeinem Rechte. Inaugural-Dissertation. Stettin, 1894. Bc. 1031.
- Farkas Lajos.** A római jog történelme. II. köt. 1. füz. Kolozsvár, 1895. 2 példány. Bc. 476.
- Irnerius, Summa Codicis** des —, mit einer Einleitung von H. *Fitting*. Berlin, 1894. Bc. 1886.
- Leonhard, Rud.** Institutiones des römischen Rechts. Leipzig, 1894. Bc. 1885.
- Notte, H.** Das Klagerecht des Cedenten gegen den Debitor Cessus nach geschehener Cession. Inaugural-Dissertation. Greifswald, 1894. Bc. 1808.
- Przikling, Paul.** Die Erfordernisse der Novation. Inaugural-Dissertation. Greifswald, 1893. Bc. 1793.
- Vocabularium iurisprudentiae Romanae.** Jussu instituti Savigniani composuerunt O. *Gradenwitz*, B. *Kuebler*, E. *Theod. Schuzel*. Fasc. 1. Berolini, 1894. Bc. 4r. 258.

Bd. Egyházjog.

- Gross, C.** Lehrbuch des katholischen Kirchenrechts mit besonderer Berücksichtigung der particulären Gestaltung in Oesterreich Wien, 1804. Bd. 560.

- Házasságjog**, Az új magyar —. Annak parlamenti tárgyalása alkalmából fejtegeti: *Polgártárs.* — Különlenyomat a „Magyar Néplap”-ból. Budapest, 1894. Bd. 4018.
- Hornig, K.** Utasítás a plébániai anyakönyvek vezetéséhez. Budapest, 1893. Bd. 4015.
- Janus Hungaricus.** A házasság felbonthatatlanságának tana megczáfolva pápai határozatok, zsinati végzéseik és katolikus írók nyilatkozatai nyomán. Budapest. Bd. 4016.
- Konek Sándor.** Egyházjogtan kézikönyve. Javította és a VII. kiadást sajtó alá rendezte Antal Gyula. Budapest, 1894. 5 péld. Bd. 228.
- Lukács György.** Anyakönyvvezetés külföldön és nálunk. Budapest, 1894. Bd. 4017.
- Schlauch L.** bibornok, váradai püspök fölterjesztése az „egységes polgári házasságjogról” szóló törvényjavaslatra és indokolására. Budapest, 1893. Bd. 4r. 74.
- Schwarz Gusztáv.** A házassági jogról szóló törvényjavaslat bírálata, ellenjavaslattal. Budapest, 1894. Bd. 4020.
- Timon Á.** A párbér Magyarországon. Budapest, 1885. Bd. 4019.
- Tóth S.** Egyházi törvények az evangelium szerint reformált magyarországi keresztény egyházban. Hivatalos kiadás. Budapest, 1894. Bd. 4021.

Be. Közjog, közigazgatás, törvénygyűjtemények, orsz. gyűl. irományok.

- Alapszabályzata**, Versecz város muzeumának —. Versecz, 1894. Be. 4090.
- Bánki Donát, Edvi Illés Aladár és Jámbor Gyula.** A találmányi szabadalmak és a használati minták oltalma. A magyar mérnök-és építész-egylet szabadalmi bizottságának jelentése. Budapest, 1894. Be. 4r. 253.
- Chyzer Kornél.** Az egészségügyre vonatkozó törvények és rendeletek gyűjteménye. 1854—1894. Budapest, 1894. Be. 4083.
- Collectiunea legilor din anulu 1893.** Budapest. Be. 781.
- Csiky Kálmán.** A magyar alkotmánytan és jogi ismeretek kézikönyve. 4. javított kiadás. Budapest, 1894. Be. 444.
- Czukuradó-törvény és szabályok hivatalos összeállítása.** Második, bővített kiadás. Budapest. 1894. Be. 4084.
- Dárday Sándor.** Közigazgatási törvénytár. I—VI. rész és tárgymutató. Budapest. 1893. Be. 4085.
- Delegations-Beschlüsse**, Allerhöchst sanctionierte —, für das Jahr 1895. Be. 4r. 290.
- Döntvényei**, A pénzügyi közigazg. bíróság —, 1893. Budapest, 1893. Be. 549.
- Eger, Georg.** Handbuch des preussischen Eisenbahnrechts. II. Bd. Lief. 4—6. Breslau, 1893—94. Be. 979.

- Entscheidungen** des königlichen Oberverwaltungsgerichts. Herausg. von Jebens von Meyeren und Lohaus. XXV. Bd. Berlin, 1894
Be. 990.
- Foucart, E. V.** *Éléments de droit public et administratif.* 4-e édition. 3 vol. Paris, 1855—56. Be. 1024.
- Gerando** Le baron de —. *Institutes du droit administratif français, ou élémens du code administratif.* Tome I—IV. Paris, 1829—1830. Be. 1025.
- Gesetz-Sammlung** für d. J. 1893. Budapest. Be. 742.
- Groedel, Albert.** *Die Ersitzung der Staatsangehörigkeit.* Inaugural-Dissertation. Greifswald, 1894. Be. 831.
- Gyűjteménye, A m. királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok, utasítások és rendeletek** —. Kiadja a m. királyi pénzügyministerium. Budapest, 1894. Be. 4087.
- Gyűjteménye, A magy. kir. adóhivatalok szolgálatára vonatkozó utasítások és szabályrendeletek** —. Kiadja a magy. kir. pénzügyministerium. II., V., VI., VII. füz. Budapest, 1893. Be. 4081.
- Hauke, Franz.** *Die geschichtl. Grundlagen des Monarchenrechts.* Wien, 1894. Be. 1023.
- Havass Rezső.** *Budapest jelene és jövője közigazgatási szempontból.* Budapest, 1894. Be. 4092.
- Horváth János.** *A magyar királyság közjoga.* Budapest, 1894. Be. 4080.
- Kovács F.** *Az 1843/44-ik évi magyar országgyűlési alsó tábla kerületi üléseinek naplója.* I—VI. köt. Budapest, 1894. Be. 4049.
- Költségvetés, Állami** — az 1895. évre. Budapest, 1894. Be. 4r. 169.
- Külügyek.** *Az osztr. magy. monarchia közös kiadásainak és bevételeinek 1892. évi zárszámadása.* Bécs. 1894.
- — 1893. évi kezelési számadása. Bécs, 1894. Be. 4r. 220.
- — *Mellékletek az osztrák-magyar monarchia közös kiadásainak és bevételeinek 1895. évi előirányzatához.* 1. 2. 1—3. 3. 1. 2. 4. 5. füz. Bécs, 1894. Be. 4r. 197.
- — *Előterjesztése, A közös ministerium* —. Bécs, 1894. Be. 4r. 220.
- — *Előterjesztése, A közös külügyministerium.* —. Bécs, 1894. Be. 4r. 220.
- — *Előterjesztése, A közös pénzügyministerium* —. Bécs, 1894. Be. 4r. 220.
- — *Előterjesztése, A közös hadügyministerium (A. B.)* —. Bécs, 1894. Be. 4r. 220.
- — *Válaszok a magyar országos bizottságnak határozataira.* Bécs, 1894. Be. 4r. 220.
- — *Kimutatások a cs. és kir. tengerészeti akadémiát illetőleg.* Bécs, 1894. Be. 4r. 220.
- Liun, Arthur.** *Juristische Natur der durch die Socialgesetzgebung des deutschen Reiches aufgestellten Versicherungspflichtigkeit.* Inaugural-Dissertation. Greifswald, 1893. Be. 832.
- Lukács Gy.** *A francia közigazgatás szervezete.* Budapest, 1894. Be. 4086.

- Moscovitz Iván.** A községi közigazgatás reformja. Az Egyetemi Lapok melléklete. Budapest, é. n. Be. 4001.
- Némethy K.** A közigazgatási bíróságokról szóló törvényjavaslat. Budapest, 1894. Be. 4082.
- Okubo, Toshitake.** Die Entwicklungsgeschichte der Territorialverfassung und der Selbstverwaltung Japans in politischer und insbesondere wirtschaftlicher Beziehung. Inaugural-Dissertation. Halle a. S., 1894. Be. 699.
- Országgyűlés,** Az 1892—97. Képviselőház. Irományok. XIV—XVI. köt. Budapest, 1893. XVII—XXII. köt. Budapest, 1894. Be. 4r. 141.
- — Jegyzőkönyv. II. III. köt. Budapest, 1893—94. Be. 4r. 142.
- — Napló. XIII—XV. köt. Budapest, 1893. XVI—XX. köt. Budapest, 1894. Be. 4r. 143.
- Poudra, Jules et Eugène Pierre.** Traité pratique de droit parlementaire. Supplément de 1879—1880. Paris, é. n. Be. 772.
- Raccolta ufficiale delle leggi del regno.** 1893. Budapest, 1893. Be. 917.
- Recueil des ordonnances des Pays-Bas.** 2-me série 1506—1700. Tome I., par Ch. Laurent. Bruxelles, 1893. Be. 2r. 132.
- Recueil des anciennes coutumes de la Belgique,** publié par ordre du roi, sous les auspices du ministre de la justice, par les soins d'une commission spéciale. — Coutumes du pays et duché de Brabant. Bruxelles, 1894. Be. 4r. 281.
- Rendeletek tára,** 1893. Budapest, 1893. Be. 399.
- Rosznáky Gyula.** Postaüzleti szabályok. Az érvényben levő szabályrendeletek alapján. Ungvár, 1894. Be. 4093.
- Sbierka krajinských zakonow.** 1893. Budapest. Be. 796.
- Seligsohn, Arnold.** Patentgesetz und Gesetz, betreffend den Schutz von Gebrauchsmustern, erläutert von —. Berlin, 1892. Be. 1026.
- Szigethy Lehel.** A magyar pénzügyi jog vezérfonala. Kecskemét, 1893. Be. 4075.
- Törvényczikkek,** Az 1893-ik évi országgyűlési —. Budapest, 1894. Be. 4063.
- Törvények és szabályok** (Pénzügyi —) hivatalos összeállítás. XV. füz. Fémjelzés. Budapest, 1894. Be. 4r. 216.
- — X. füz. Sójövedék. Budapest, 1894. Be. 4046.
- Törvénytár,** 1894-ik évi országos —. 1—20. sz. Budapest, 1894. Be. 4r. 150.
- Utasítás a m. kir. dohányárúraktárak kezelésére és a dohányárúraktári tisztviselők szolgálatára vonatkozólag.** Kiadja a m. kir. pénzügyministerium. Budapest, 1894. Be. 459.
- Utasítás,** 1894. évi XXX. törvényczikk a sörtermelés megadóztatásáról szóló törvényes határozmányok részbeni módosítása tárgyában és az annak végrehajtása iránt kiadott —. Budapest, 1894. Be. 4091.
- Utasítás a törvényhatósági közigazgatási bizottságok számára a községi, valamint a hitfelekezetek által fenntartott elemi iskolákban**

működő tanítók és tanítónők fizetésének rendezéséről. Kiadta a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister 1894. évi márczius hó 2-án 10.000. sz. a. kelt rendeletével. Budapest, 1894. Be. 4045.

Werböczy I. Tripartitum opus juris consuetudinarii regni Hungariae. Magyarország szokásos jogának hármaskönyve. Az eredeti kiadás latin szövegét közölte, magyarra fordította, jegyzetekkel és a mű történetének megírásával kísérte *Csiky Kálmán*. Budapest, 1894. 2 példány. Be. 4089.

Werböczy István Hármaskönyve. A m. tud. Akadémia által gondozott 3. kiadás. Az eredetinek 1517-diki első kiadása után fordították *Kolosvári S.* és *Óvári K.* Budapest, 1894. Be. 4088.

Wollenzien, J. und H. Walter. Das Gerichtskassenwesen in Preussen. 2. Aufl. Lief. 14. Berlin, 1894. Be. 928.

Zárszámadása, A magyar korona országainak állami — az 1893. évről. Budapest, 1894. Be. 4r. 167.

Zárszámadása, Pozsony szab. kir. város — és vagyonleltára az 1893. évről. Pozsony, 1894. Be. 4r. 226.

Zárszámadásai, Debreczen sz. kir. város házipénztárának, továbbá a házi- és alapítványi-pénztárban kezelt alapítványoknak 1893. évi —. Debreczen, 1894. Be. Iv. 316.

Bf. Magánjog és bányajog.

Bonzanigo, A. Della pubblicità delle ipoteche nel diritto ticinese. Tesi di dottorato. Bellinzona, 1893. Bf. 763.

Erdmann, Carl. System des Privatrechts der Ostsee-Provinzen Liv. Est- und Curland. IV. Bd. Obligationenrecht. Riga, 1894. — I. Bd. Allgem. Theil. Familienrecht. Riga, 1889. — II. Bd. Sachenrecht. Riga, 1891. — III. Bd. Erbrecht. Riga, 1892. Bf. 848.

Fuzier-Herman, Ed. Code civil annoté par —. Tom. I, II, III. 1, 2. Paris, 1885—1893. Bf. 1021.

Giorgi, Giorgio. La dottrina delle persone giuridiche o corpi morali. Vol. IV. Firenze, 1894. Bf. 898.

Thudichum, F. Geschichte des deutschen Privatrechts. Stuttgart, 1894. Bf. 1022.

Bg. Polgári törvénykezési (peres és perenkivüli) eljárás. Törvénykezési szervezet. Ügyvédség. Közjegyzőség. Büntetőjog (anyagi és alaki). Börtönügy.

Ammon, Hermann. Die Untreue. Inaugural-Dissertation. Tübingen, 1894. Bg. 1869.

Bartsch, Heinr. Das gerichtliche Verfahren in Ehesachen. Wien, 1894. Bg. 2045.

- Bertsch**, M. Ueber Landstreicherei und Bettel. Inaugural-Dissertation. Tübingen, 1893. Bg. 2042.
- Biblioteca antropologico-giuridica.** Serie I. Vol. XXI. Ettore *Fornasari* di Verce. La criminalità e le vicende economiche d'Italia dal 1873 al 1890. Con prefazione di Ces. Lombroso. Torino, 1894. Bg. 1645.
- Bonneville de Marsangy**, L. Jurisprudence générale des assurances terrestres. Avec la collaboration de Charles Perrin et Christian de Corny. Paris, 1882. Bh. 4.r. 24.
- Buri**, M. von —. Beiträge zur Theorie des Strafrechts und zum Strafgesetzbuche. Leipzig, 1894. Bg. 2046.
- Determinismus** a büntetőjogban. Az „Egyetemi Kör“ jog- és államtudományi osztályában *Hoffner S., Moscovitz J., Rácz D., Herz E., Kégl J.* joghallgatók által tartott felolvasások. Összeállította *Rácz D.* Budapest, 1894. Bg. 827.
- Entscheidungen** des Reichsgerichts. Herausgegeben von den Mitgliedern des Gerichtshofes und der Reichsanwaltschaft.
- — in Civilsachen. Bd. XXXI. XXXII. Leipzig, 1893—94. Generalregister zum I—XXX. Bd. Bearb. von X. v. *Specht*. Leipzig, 1893.
- — in Strafsachen. XXIV. Bd. 3. Heft. — XXV. Bd. 1. 2. 3. Heft Leipzig, 1894. Bg. 1651.
- Fayer** László. A magyar büntetőjog kézikönyve. I. köt. Budapest, 1895. — 4 példányban. Bg. 5004.
- — Tanulmányok a büntetőjog és a bünvádi eljárás köréből. Budapest, 1894. Bg. 762.
- Fényes** V. Sommás ügyvitel a kir. járásbiróságok előtt. Arad, 1894. Bg. 5005.
- Fodor Á. és Márkus D.** A polgári törvénykezési rendtartás kézikönyve. I—II. köt. Budapest, 1894. Bg. 950.
- Franqueville**, (Le comte Charles de —) Le système judiciaire de la Grande-Bretagne. 2 vol. Paris, 1893. Bg. 2047.
- Handbibliothek**, Juristische —. *Cosack*, Konrad. Lehrbuch des Handelsrechts mit Einschluss des See-, Wechsel- und Versicherungsrechts. 2. Aufl. Stuttgart, 1893. Bg. 1385.
- Hedinger**, Eugen. Verhältnis von Anklage und Urteil. Inaugural-Dissertation. Stuttgart, 1893. Bg. 1728.
- Herczegh** Mihály. Magyar sommás eljárás és fizetési meghagyás. Budapest, 1894. — 4 példányban. Bg. 5003.
- Illés** Károly. A büntetőtörvénykönyv magyarázata. II. III. köt. 2. teljesén átdolg. kiadás. Budapest, 1894—95. Bg. 866.
- Lányi** Bertalan. Utmutatás a sommás eljárásról és a fizetési meghagyásokról szóló törvények gyakorlati alkalmazására. Budapest, 1894. Bg. 5006.
- Lenz**, A. Die Zwangserziehung in England. (The Reformatory and Industrial Schools). Eine kriminalpolitische Studie. Stuttgart, 1894. Bg. 1487.
- Liszt**, F. Lehrbuch des deutschen Strafrechts. Sechste Auflage. Berlin, 1894. Bg. 1999.

- Majno, Luigi.** Commento al codice penale italiano. Fasc. 11. Verona, 1894. Bg. 1862.
- Plenarbeschlüsse und Entscheidungen des k. k. obersten Gerichts als Cassationshofes.** XIII. Bd. Wien, 1894. Bg. 1806.
- Poudret, H.** Essai sur l'infanticide. Dissertation. Bg. 2043.
- Ragályi L.** Az új sommás eljárásról, valamint a fizetési meghagyásokról szóló törvények (1893 : XVIII. és XIX. t.-cz.) magyarázata. 2. kiad. I—II. köt. Budapest, 1894. Bg. 947.
- Rommel, Otto.** Der Betrug. Berlin, 1894. Bg. 2044.
- Die Strafgesetzgebung der Gegenwart in rechtsvergleichender Darstellung.** I. Bd. Berlin, 1894. Bg. 2041.

Bh. Váltó- és kereskedelmi jog.

- Alauzet, J.** Traité général des assurances. Assurances maritimes, terrestres, mutuelles et sur la vie. 2 vol. Paris, 1844. Bh. 325.
- Bunyon, Ch. J.** The law of fire insurance. Fourth edition by F. E. Colenso. London, 1893. Bh. 321.
- Burchard, J. L.** Das Recht des Spedition. Stuttgart, 1894. Bh. 333.
- Chalmers, (M. D.)** A digest of the law of bills of exchange, promissory notes, cheques, and negotiable securities. 4. edition. London. 1891. Bh. 332.
- Couteau, É.** Traité des assurances sur la vie doctrine-législation-jurisprudence. Tom. 1. Doctrine et législation. Paris, 1881. Tom. 2. Jurisprudence, Paris, 1881. Bh. 319.
- Crawley, Ch. M. A.** The law of life insurance, with a chapter on accident insurance. London, 1882. Bh. 323.
- Grün, Alphonse, et Joliat.** Traité des assurances terrestres et de l'assurance sur la vie des hommes, suivi d'un appendice. Paris, 1828. Bh. 327.
- Klupaty A.** A magyar kereskedelmi jog kézikönyve. I. rész. Budapest, 1894. Bh. 168.
- Lefort, J.** Traité théorique et pratique du contrat d'assurance sur la vie. Tome I. II. Paris, 1894. Bh. 330.
- Lyon—Caen, Ch. et L. Renault.** Traité de droit commercial. 2-e édition. Tom. V. Paris, 1894. Bh. 289.
- Mornard, Henry.** Du contrat d'assurance sur la vie, sa natura et ses effets en cas de décès. Paris, 1883. Bh. 320.
- Phillips, W.** A treatise on the law of insurance. In two volumes. Fifth edition. New-York, 1867. Bh. 318.
- Plósz Sándor.** A magyar váltójog kézikönyve. 3. átdolgozott kiadás. Budapest, 1895. 2 példány. Bh. 156.
- Porter, J. B.** The laws of insurance : fire, life, accident, and guarantee. Cases in the english, scotsh, irish, american and canadian courth. Assisted by W. F. Craies. Second edition. London, 1887. Bh. 322.

- Pouget**, Louis. Dictionnaire des assurances terrestres. Tome I—II. Paris, 1855. Bh. 62.
- Rác** D. A távollevők közötti szerződés-kötés a kereskedelmi jog szerint, tekintettel a magánjogi elméletre. Budapest, 1894. Bh. 167.
- Ritter**, Carl. Die öffentlich-rechtlichen Pflichten des Schiffers vor Antritt der Reise. Inaugural-Dissertation. Ottensen, 1894. Bh. 328.
- Sammlung** wechselrechtlicher Entscheidungen des k. k. obersten Gerichtshofes. I. Bd. (vom Jahre 1872—1883). Wien, 1883. — II. Bd. (1883—1890 incl.). Wien, 1882. Bh. 326.
- Staub**, Herm. Kommentar zum Allgemeinen Deutschen Handelsgesetzbuch. 2 Aufl. Berlin, 1894. Bh. 329.
- Volkmar**, L. und S. Loewy. Die deutsche Wechsel-Ordnung. Berlin, 1862. Bh. 324.
- Waelbroeck**, E. Commentaire législatif et doctrinal de la loi du 20 mai 1872. Contenant le titre du code de commerce relatif à la lettre de change et au billet à ordre. Bruxelles, 1873. Bh. 331.
-

C. Államtudomány.

Ca. Politika és politikai röpiratok. Állam és egyház közti viszonyt tárgyaló művek.

- Bismarck.** Die politischen Reden des Fürsten —. Historisch-kritische Gesamtausgabe besorgt von Horst *Kohl*. IX. Bd. 1881—1883. Stuttgart, 1894. — X. Bd. 1884—1885. Stuttgart, 1894. — XI. Bd. 1885—1886. Stuttgart, 1894. — XII. Bd. 1886—1890. Stuttgart, 1894. Ca. 2290.
- Blennerhasset, Lady** —. Talleyrand. Eine Studie. Berlin, 1894. Ca. 2355.
- Bonaparte, Prince Roland** —. Démocratie Suisse. Paris, 1890. Ca. 2336.
- Bonaparte, Prince Roland** —. Assemblées démocratiques en Suisse. Paris, 1890. Ca. 2337.
- Casanova, Lud.** Del diritto costituzionale. Terza edizione fatta sulla seconda, con introduzione e note copiosissime dell' avvocato E. Brussa. Vol. I—II. Firenze, 1875. Ca. 2356.
- Concha Gy.** Politika. 1. Alkotmánytan. Budapest, 1895. 5 példányban. Ca. 5088.
- Dawson, W. Harbutt.** German socialism and Ferdinand Lasalle. London, 1888. Ca. 2341.
- Deploige, Simon.** Le referendum en Suisse. Bruxelles, 1892. Ca. 2347.
- Desjardins, A.** De la liberté politique dans l'état moderne. Paris, 1894. Ca. 2141.
- Dupriez, L.** Les ministres dans les principaux pays d'Europe et d'Amerique. Tom. 1. Les monarchies constitutionnelles. II. édition. Paris, 1892. Tom. 2. Les republicues. II. édition. Paris, 1893. Ca. 2334.
- Emlékkönyve.** Az országos liberális nagygyűlés —. Szerk. Szigetvári Iván. Budapest, 1894. Ca. 5089.
- Flamma.** Sybilla Rómában. Budapest, 1894. Ca. 5085.
- Forschungen, Staats- und socialwissenschaftliche** —. Herausg. von G. *Schmoller*. III. 3. E. *Struck*. Die Effectenbörse. Leipzig, 1881. XII. 4. *Wuttke*, R. Gesindeordnungen und Gesindezwangsdienst in Sachsen bis zum Jahre 1835. Leipzig, 1893. — XIII. 1. *Rach-*

- fahl*, F. Die Organisation der Gesamtstaatsverwaltung Schlesiens vor dem dreissigjährigen Kriege. Leipzig, 1894. — XIII. 2.
- Küntzel*, G. Ueber die Verwaltung des Mass- und Gewichtswesens in Deutschland während des Mittelalters. Leipzig, 1894. Ca. 2116.
- Gneist**, R. Die nationale Rechtsidee von den Ständen und das preussische Dreiklassenwahlsystem. Berlin, 1894. Ca. 2357.
- Handwörterbuch** der Staatswissenschaften. Herausg. von J. Conrad, L. Elster, W. Lexis, Edg. Loening. VI. Bd. Jena, 1894. Ca. 2199.
- History of woman suffrage**. Edited by E. Cady Stanton, S. B. Anthony, and M. J. Gage. Vol. I. 1848—1861. New-York, 1881. Vol. II. 1861—1876. New-York, 1882. Vol. III. 1876—1885. Rochester, 1887. Ca. 2330.
- Horváth D.** Vegyes művek. I. köt. Kecskeméten, 1893. Ca. 5031.
- Horváth Ö.** A vallás mint a politikai jogok gyakorlásának alapfeltétele. Eperjes, 1894. Ca. 5083.
- — Dolgozatok a vallásszabadság kérdéséről. Eperjes, 1894. Ca. 5082.
- — A vallás mint a politikai jogok gyakorlásának alapfeltétele. Eperjes, 1894. Ca. 5045.
- Keményfy D.** A Kossuth-kultusz és a katolikus egyház. Pozsony, 1894. Ca. 5086.
- Kirkup**, Ph. A history of socialism. London, 1892. Ca. 2349.
- Kleinwächter**, F. Die Staatsromane. Ein Beitrag zur Lehre vom Communismus und Socialismus. Wien, 1891. Ca. 2335.
- Kolosvári S.** Helyzet-változások a vallásszabadság és felekezetenküliség tekintetéből. Kolozsvár, 1894. Ca. 5091.
- Kossuth L.** és fiainak az 1867-dik évben megjelent összes leveleik. Kiadja Szodoray Sándor. Pest, 1868. Ca. 5081.
- Kovács P.** A kötelező polgári házasságról. Kecskeméten, 1893. Ca. 5092.
- Laveleye**, E. Essais et études. Première série 1861—1875. Paris, 1894. Ca. 1774.
- Lomonaco**, Biagio —. Legge e regolamenti sul consiglio di stato. Roma, 1894. Ca. 2346.
- Mandello**, J. Le mouvement social en Hongrie. Paris, 1894. Ca. 2348.
- Mandello**, Karl. Die Reformarbeiten im ungarischen Ackerbau-ministerium. Separatabdruck aus „Österr.-Ungar. Revue“. Bd. 15. Heft 2. Wien, é. n. Ca. 2052.
- Marescotti**, Angelo. Conosci te stesso e l'ambiente della tua attività. Dialoghi per l'istruzione propolare. Bologna, 1888. Ca. 2339.
- Molinari**, G. de —. Religion. 2. édition. Paris, é. n. Ca. 2345.
- Mosca**, G. Sulla teorica dei governo parlamentare. Palermo, 1884. Ca. 2358.
- Nagradow**, W. J. Moderne Russische Censur und Presse vor und hinter den Coulissen. 1894. Ca. 2111.

- Nagy György.** Emlékbeszéd gróf Andrassy Gyula arczképének Temesvármegye tanácsstermében történt leleplezése alkalmából — 1893. évi május hó 28-án. Temesvár, 1893. Ca. 5090.
- Nathusius, M. von** —. Die Mitarbeit der Kirche an der Lösung der socialen Frage. I., II. Bd. Leipzig, 1893., 1894. Ca. 2343.
- Naumann, Fr.** Das sociale Programm der evangelischen Kirche. Erlangen, 1891. Ca. 2352.
- Óváry, L.** Les roumains de Hongrie et l'état Hongrois. Paris, 1894. Ca. 2354.
- — La quistione daco-romana e lo stato ungherese. Roma, 1894. Ca. 5087.
- Petrovics L. Bellusi Baross Gábor** volt magyar keresk. minister élete. Eperjes, 1894. Ca. 5085.
- Pöhlmann, Robert.** Geschichte des antiken Kommunismus und Socialismus. I. Bd. München, 1893. Ca. 2332.
- Quidde, L.** Caligula. Eine Studie über römischen Cäsarenwahnsinn. 25. Auflage. Leipzig, é. n. Ca. 2342.
- Ratzenhofer, G.** Wesen und Zweck der Politik. Als Theil der Sociologie und Grundlage der Staatswissenschaften. I—III. Bd. Leipzig, 1893. Ca. 2350.
- Report of the international council of woman.** Washington, 1888. Ca. 2331.
- Schäffle, A.** Deutsche Kern- und Zeitfragen. Neue Folge. Berlin, 1895. Ca. 2353.
- Schäffle, A.** Deutsche Kern- und Zeitfragen. Berlin, 1894. Ca. 2333.
- Sentupéry, Léon.** L'Europe politique. (Gouvernement — Parlement — Presse). 4. Fasc. La Grand-Bretagne. Paris, 1893. — 5. Fasc. La Grèce; l'Italie. Paris, 1894. Ca. 2289.
- Statesman, American** —. Edited by J. T. *Morse*. Thomas Jefferson by J. T. *Morse*. Edinburgh, 1886. Alexander Hamilton by H. C. *Lodge*. Edinburgh, 1886. Samuel Adams by J. K. *Hosmer*, Edinburgh, 1886. Life of Henry Clay by C. *Schurz*. Vol. I., II. Edinburgh, 1887. Ca. 2338.
- Stein, Lorenz.** Handbuch der Verwaltungslehre. 1—3. Theil. 3. vollständig neubearb. Aufl. Stuttgart, 1888. Ca. 1346.
- Stolp, H.** Die Untrennbarkeit und die Durchführung der nothwendigen religiösen u. socialen Reform. Berlin, 1894. Ca. 491.
- Studies, Johns Hopkins University** —. *Lquer, P.* Church and State in New-England. — *Petrie, G.* Church and State in Early Maryland. — *Wecks, B. St.* The religious development in the province of North Carolina. — *Black W.* Maryland's Attitude in the Struggle for Canada. Baltimore, 1892. *Hull, W.* Maryland, Independence, and the Confederation. Baltimore, 1891. — Bibliographia Hopkinsiensis 1876—1891. Part 1. Philogy. Baltimore, 1892. Ca. 2286.
- Szlávik, M.** Zur Frage der Civilehe in Ungarn. Freiburg i. Br. 1893. Ca. 2351.

- Todt, R.** Der radikale deutsche Socialismus und die christliche Gesellschaft. 2. verbesserte und vermehrte Aufl. Wittenberg, 1878. Ca. 2344.
- Year-Book, The Statesman's** — statistical and historical annual of the states of the world for the year 1894. London, 1894. Ca. 1874
- Yonge, Ch. Duke.** The constitutional history of England from 1760 to 1860. 2. edition. London, 1883. Ca. 2340.
- Zeit- und Streit-Fragen, Deutsche** —. XIV. Jahrg. Heft 224. Volkswirtschaftslehre und Ethik. Von Fr. Jodl. Berlin, 1885. Ca. 1830.
- Ziegler, H. E.** Die Naturwissenschaft und die socialdemokratische Theorie. Stuttgart, 1894. Ca. 1962.

Cb. Nemzetgazdaság, pénzügy és politikai számtan.

- Ashley, W. J.** An introduction to english economic history and theory. Part II. The end of the middle ages. Second edition. London, 1893. Cb. 761.
- Blodig, H. (jun).** Der Wucher und seine Gesetzgebung. Wien, 1892. Cb. 900.
- Braun J.** Korunk és közigazdasági tévedései. Budapest, 1891. Cb. 4306.
- Compass, Pénzügyi** — pénzügyintézetek és részvénytársaságok évkönyve. 1893—94. Szerkeszti *Kormos Alfréd*. Budapest, 1893. Cb. 4304.
- Cannan, E.** A history of the theories of production and distribution in english political economy from 1776 to 1848. London, 1894. Cb. 904.
- Dictionnaire des finances.** Publié sous la direction de *L. Say* par *Louis Foyot* et *A. Lanjolley*. 22. fasc. Paris, 1893. 23—25. fasc. Paris, 1894. Cb. 602.
- Felszeghy F.** Biztosítás szövetkezés útján. Budapest, 1894. Cb. 4038.
- Földes B.** Társadalmi gazdaságtan (Nemzetgazdaságtan.) II. köt. A társadalmi gazdaságtan alkalmazott és gyakorlati tanai. Budapest, 1894. 6 példány. Cb. 4031.
- Hankey Ph.** The principles of banking, its utility and economy. Fourth edition. London, 1887. Cb. 106.
- Jegyzéke a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területein lévő pénzügyőri szakaszoknak.** Kiadja a m. kir. pénzügyministerium. Budapest, 1894. Cb. 4037.
- Mariska Vilmos.** Az államgazdaságtan kézikönyve. 3. teljesen átdolgozott kiadás. Budapest, 1895. 4 példányban. Cb. 388.
- Matkovits S.** Magyarország államháztartásának története 1867—1893. Bevezető rész és I. II. köt. Budapest, 1894. Cb. 4035.

- Matlek**, *ovits* S. Adatok Magyarország államháztartásának történetéhez. Budapest, 1894. Cb. 4r. 2013.
- Mayr**, Georg v. — Zur Reichfinanzreform. Stuttgart, 1893. Cb. 909.
- Meinong**, A. Psychologisch-ethische Untersuchungen zur Werth-Theorie. Festschrift. Graz, 1894. Cb. 911.
- Morse**, S. Treatise on banks and banking. I. II. Vol. 3. edit. Boston, 1888. Cb. 898.
- Nicholson**, J. Sh. Principles of political economy. Vol. 1. London, 1893. Cb. 905.
- Philippovich**, Eugen von — Grundriss der Oekonomie I. Bd. Freiburg i. Br., 1893. Cb. 908.
- Poschinger**, H. von — Die Banken im deutschen Reiche, Oesterreich und der Schweiz. II. Bd. Das Königreich Sachsen. Jena, 1877. Cb. 861.
- Rocquigny**, Comte de — Les syndicats agricoles et le socialisme agraire. Paris, 1893. Cb. 903.
- Ross**, Edward, A. Sinking Funds. Baltimore, 1892. Cb. 899.
- Sbirka** naputaka i propisnih naredaba odnosećih se na službu kr. ug. poreznih ureda. Svezka I. Ob osoblju kr. ug. poreznih ureda. Budapest, 1893. Svezka IV. Naputak o zaračunavanju novčanih kazni i globa, unislich u slučajevih financijskih prekršaja. U Budimpešti, 1893. Svezka XI. Naputak o poslovih oko dohodarstva duhana. U Budapešti, 1894. — Svezka VI. Naputak u pogledu poslova oko državnih vjeresipkih stvari. U Budapešti, 1894. — Svezka VII. Naputak u pogledu rukovanja izravnih poreza. U Budapešti, 1894. — Svezka X. O Rukovanju i zaračunavanju biljegovnog materijala i o biljegovanju. U Budapešti, 1894. Cb. 805.
- Schulze-Delitzsch**. Die Entwicklung des Genossenschaftswesens in Deutschland. Berlin, 1870. Cb. 901.
- Scott**, William A. The repudiation of state debts. New-York, 1893. Cb. 910.
- Stein**, L. Lehrbuch der Finanzwissenschaft I. II. Theil. 5. neubearbeitete Auflage. Leipzig, 1885—86. Cb. 196.
- Stourm**, René. Systèmes généraux d'impôts. Paris, 1893. Cb. 902.
- Winiarski**, L. — Les finances russes (1867—1894). Dissertation. Genève, 1894. Cb. 907.
- Wurst**, A. A. Thiers' volkswirtschaftliche Anschauungen. Inaugural-Dissertation. Halle a. S. 1893. Cb. 906.

Cc. Statistika.

- Anuario** estadístico de la ciudad de Buenos-Aires. Anno III. 1893. Buenos-Aires, 1894. Cc. 323.
- Bulletin** de l'institut international de statistique. Tome VII. 2. Livr. Rome, 1894. Cc. 295.

- Commercio di Trieste** nel 1893. Trieste, 1894. Cc. ivr. 7.
- Egybeállítás**a, Az 1892. évi fogyasztási adóeredményeknek statisztikai — a magyar korona országaira vonatkozólag. Budapest, 1894. — 1893. évi —. Budapest, 1894. Cc. 4r. 2021.
- Évkönyv**, Magyar statisztikai —. Uj folyam. I. 1893. Budapest, 1894. Cc. 4r. 2001.
- Évkönyv**, Közgazdasági és statisztikai —. Újabb évf. I. 1887., II. 1888., III—IV. 1889—90., V. 1891. Budapest, 1887—1891. Cc. 1016.
- Hirsch**, A. Ungarns Grundbesitzverhältnisse. Agrarstatistische Untersuchungen. Inaugural-Dissertation. Halle a. S. 1893. Cc. 107.
- Jahrbuch**, Militär-statistisches — für das Jahr 1892. Wien, 1893. — für das Jahr 1893. Wien, 1894. Cc. 4r. 88.
- — Statistisches — für das deutsche Reich. XV. Jahrgang 1894. Berlin, 1894. Cc. 319.
- — Statistisches — des k. k. Ackerbau Ministeriums. II. Heft. Der Bergwerksbetrieb Oesterreichs im Jahre 1892. 2. Lief. Wien, 1893. Im Jahre 1893. 1. Lief. Wien, 1894. Cc. 188.
- — Statistisches — der Schweiz. Herausg. vom statistischen Bureau des eidg. Departements des Innern. III. Jahrg. 1893. Bern, 1893. Cc. 314.
- Kalender** und statistisches Jahrbuch für das Königreich Sachsen nebst Marktverzeichnissen für Sachsen und die Nachbarstaaten auf das Jahr 1895. Dresden, 1894. Cc. 276.
- Kiadványai**, A földmívelésügyi m. kir. minister birtokstatisztikai —. A hitbizományi valamint a községi és közbirtokossági birtokok területének és mívelési ágak szerinti megoszlásának kimutatása. Budapest, 1894. Cc. 4r. 2020.
- Kimutatás** a fogyasztási és italadók 1894. évi biztosításának eredményéről Magyarországbán. Budapest, 1894. Cc. 4r. 2017.
- Költségelőirányzat** Miskolcz város bevételei és kiadásairól az 1894. évre. Miskolcz, 1893. Cc. 4r. 2002.
- Közleményei**, Budapest székes főváros statisztikai hivatalának —. XIX. A hevenyfertőző betegedések statisztikája az 1881—1891-iki évekről és az időjárás befolyásának vizsgálata. Irta *Kőrösi J.* — XXV. 1. Budapest fővárosa az 1891-dik évben. A népleírás és népszámlálás eredményei. Irta *Kőrösi J.* és *Thirring G.* I. köt. Budapest, 1894. Cc. 125.
- Közlemények**, Magyar statisztikai —. A kereskedelemügyi magy. kir. minister rendeletéből szerkeszti és kiadja az országos magy. kir. statisztikai hivatal. III., V., VI. köt. Budapest, 1893. VII. kötet. Budapest, 1894. Cc. 4r. 68.
- Nachrichten**, Statistische — über die Eisenbahnen der österreichisch-ungarischen Monarchie für das Betriebsjahr 1890. Wien, 1894. Cc. 4r. 146.
- Navigazione** in Trieste nel 1893. Triest, 1894. Cc. Ivr. 6.
- Statistica** dell'istruzione elementare 1891—92. Roma, 1893. Cc. 271.
- — della navigazione e del commercio marittimo nei porti Austriaci per l'anno 1892. Trieste, 1893. Cc. Ivr. 5.

- Statistica giudiziaria penale per l'anno 1892.** Roma, 1894. Ce. 275.
- (Ministero di agricoltura, industria e commercio). Annali di statistica. Statistica industriale. Fasc. XLVII., XLVIII. Roma, 1893. Fasc. XLIX—L. Roma, 1894. Atti della commissione per la statistica giudiziaria civile e penale. Sessione ordinaria, Giugno 1893. Roma, 1894. Cause di morte. — Statistica degli anni 1891 e 1892. Roma, 1894. Annali di statistica. — Elenco delle pubblicazioni fatte dal 1861 al 1894. Roma, 1894. — Statistica giudiziaria civile e commerciale per l'anno 1892. Roma, 1894. — Statistica della emigrazione italiana avvenuta nell'anno 1893. Roma, 1894. — Bilanci comunali e provinciali per l'anno 1891 e situazione dei debiti comunali e provinciali al 31 dicembre 1891. Roma, 1894. — Statistica della assistenza dell'infanzia abbandonata. Anni 1890, 1891 e 1892. Roma, 1894. — Popolazione. — Movimento dello stato civile anno 1892 con notizie sommarie per l'anno 1893. Roma, 1894. — Annali di statistica. — Statistica industriale. Fasc. LII. Notizie sulle condizioni industriali della provincia di Como. Roma, 1894. Ce. 8.
- Statistik des auswärtigen Handels des österreichisch-ungarischen Zollgebiets im Jahre 1892.** I. III. Bd. Wien, 1894. — 1893. II. Bd. Wien, 1894. Ce. 325.
- des deutschen Reichs. Neue Folge. Bd. 64: Kriminalstatistik für das Jahr 1891. — Bd. 71: Kriminalstatistik für das Jahr 1892. Heft 1. Berlin, 1894. Ce. 4r. 148.
- Oesterreichische —. XXXIII. Bd. Heft 1, 2—13. — XXXVI. Bd. Heft 2, 4, 5. — XXXVII. Bd. Heft 3, 4. Wien, 1894. — XXXVIII. Band. Heft 1, 2. — XXXIX. Bd. Heft 1—3—5. Wien, 1894. — XLI. Bd. Heft 1, 3. Wien, 1894. Ce. 4r. 147.
- Schweizerische —. Lief. 92, 93—98. Bern, 1893—94. Ce. 4r. 51.
- Statisztika a dohánygyedáruságot illetőleg 1893. évre.** Budapest, 1894. Ce. 4r. 2011.
- Statisztikája, A magyar királyi pénzügyörség állapotának és működésének — 1892. évre.** Budapest, 1894. Ce. 4r. 109.
- Széll K. A magyarországi evang. ref. egyház egytetemes lelkészi gyámintézetére vonatkozó statisztikai adatok.** Budapest, 1893. Ce. 1045.

Cd. Ipar, kereskedés és közlekedés.

- Adatok, Tájékoztató — Oroszországba való kivitelünk emelésére.** Budapest, 1894. Ce. 2067.
- Átnézete, Az Alduna hajózási akadályainak —. Készítette 1892. évben az aldunai vaskapu-szabályozási magy. kir. művezetőség. Mértékek 1 : 75,000; 1 : 25,000; 1 : 200; 1 : 500.** Cd. Ivr. 12.
- Bericht der Handels- und Gewerbekammer in Kronstadt im Jahre 1893.** Kronstadt, 1894. Ce. 388.

- Cunningham, W.** The growth of english industry and commerce. 1. During the early and middle ages. Cambridge, 1890. — 2. In modern times. Cambridge, 1892. Cd. 403.
- Jelentés** a magyar kir. technologiai iparmuzeum 1892—93. évi működéséről. Budapest, 1893. Cd. 2041.
- Jelentése**, A budapesti kereskedelmi és iparkamarának — a kamarai kerület kereskedelmi, ipari és forgalmi viszonyairól az 1893. évben. Budapest, 1894. Cd. 4r. 2002.
- — A brassói kereskedelmi és iparkamara — kerülete közgazdasági viszonyairól az 1893. évben. Brassó, 1894. Cd. 2050.
- Jelentése**, A kereskedelemügyi miniszternek 1892. évi működéséről a törvényhozás elé terjesztett —. Budapest, 1893. — 1893. évi működéséről. Budapest, 1894. Cd. 4r. 53.
- — A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara — kerülete közgazdasági viszonyairól az 1893. évben. Kolozsvárt, é. n. Cd. 4r. 2001.
- — A miskolczi kereskedelmi és iparkamara — a kereskedelemügyi magy. kir. minister ur ő Nagyméltóságához a kerületét képező Borsod, Gömör, Kishont és Heves vármegyék 1893. évi közgazdasági viszonyairól. Miskolcz, 1894. Cd. 2056.
- — Miskolcz város polgármesterének — az 1893. közigazgatási évről. Miskolcz, 1894. Cd. 2046.
- — Évi — a szegedi kereskedelmi és iparkamarai kerület közgazdasági viszonyairól 1893. Szeged, 1894. Cd. 2059.
- — A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara — kerületének közgazdasági viszonyairól az 1893. évben. Marosvásárhely, 1894. Cd. 2060.
- Kaizl, Josef.** Die Verstaatlichung der Eisenbahnen in Oesterreich. Leipzig, 1885. Cd. 400.
- Katalogus** a találmányi szabadalmakról az 1893. évre. Budapest, 1894. Cd. 2061.
- Kimutatás** a magyar korona területén levő királyi vámhivataloknál a be- és kivitelben vámkezelt árukról az 1893. évre. Budapest, 1894. Cd. 2043.
- Leyen, Alfred von der** —. Die nordamerikanischen Eisenbahnen in ihren wirthschaftlichen und politischen Beziehungen. Leipzig, 1885. Cd. 399.
- Noël, O.** Histoire du commerce du monde depuis les temps les plus reculés. I. Temps anciens. Moyen age. Paris, 1891. — II. Depuis les découvertes maritimes du XV. siècle jusqu'a la revolution de 1789. Paris, 1894. Cd. 402.
- Tarifreform** und Eisenbahn-Verstaatlichung in Oesterreich. Prag, 1886. Cd. 401.

D. Orvostudomány.

Da. Általános orvostudomány. Boncztan, szövettan, fejlődéstan, élettan és élettani vegytan. Bakteriologia.

- Bibliothek** der gesammten Medicinischen Wissenschaften für praktische Aerzte und Specialärzte. Herausg. von A. Drasche. Redigirt von J. Weiss und A. Brestowski. I. Bd. Interne Medicin u. Kinderkrankheiten. Wien, 1894. Da. 1437.
- Caron**, Jul. Les „voies du suc“ dans le cartilage hyalin. Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Da. 4r. 358.
- Cellule**, La —. Recueil de cytologie et d'histologie générale, publié par J. B. Carnoy, G. Gilson, J. Denys. Tome X. fasc. 1. Lierre, 1894. Da. 4r. 352.
- Fischer**, B. Lehrbuch der Chemie für Mediciner. Stuttgart, 1892 Da. 1436.
- Holl**, M. Über die bildliche Darstellung der Lage des menschlichen Beckens. Mit drei Tafeln Abbildungen. Graz, 1894. Da 4r. 357.
- Julien**, A. De la coexistence du sternum avec l'épaule et le poumon. Paris, 1894. Da. 1058.
- Klug** Nándor. Az emberélettan tankönyve I. II. rész. 2. átdolgozott kiadás. Budapest, 1892. 3 példányban. Da. 879
- Langer**, Carl. Lehrbuch der systematischen und topographischen Anatomie. 5. verbesserte Aufl. Bearbeitet von C. Toldt. Wien, 1893. Da. 1236.
- Merkel**, Fr. Handbuch der topographischen Anatomie zum Gebrauch für Ärzte. II. Bd. 1. Lief. Braunschweig, 1893. Da. 1401.
- Mihákovics** Géza. Vizsgálatok a gerinces állatok kiválasztó és ivarszerveinek fejlődéséről. I. rész. Magasabbrangú gerincesek. (A m. t. Akad. III. osztályának külön kiadványa. 1884. I.) Budapest, 1884. Da. 1375.
- Mittheilungen** aus der medicinischen Facultät der kaiserlich-japanischen Universität. II. Bd. Nr. 1. Tokio, 1893. Da. 1373.
- Neumeister**, Richard. Lehrbuch der physiologischen Chemie. I. Theil. Die Ernährung. Jena, 1893. Da. 1435.
- Noorden**, Carl von —. Lehrbuch der Pathologie des Stoffwechsels. Berlin, 1893. Da. 1348.

- Rawitz**, B. Grundriss der Histologie. Mit 204 Abbildungen. Berlin, 1894. Da. 1331.
- Schmidt**, A. Zur Blutlehre. Leipzig, 1892. Da. 978.
- Speck**, C. Physiologie des menschlichen Athmens. Mit 2 lithogr. Tafeln. Leipzig, 1892. Da. 1433.
- Thanhoffer** Lajos. Szövettan és szövettani technika. I. rész. A mikroszkop és alkalmazása. Budapest, 1894. — II. rész. A szövetek és szervek szerkezete és azok vizsgáló módszerei. Budapest, 1894. 2 péld. Da. 888.
- Tigerstedt**, R. Lehrbuch der Physiologie des Kreislaufes. Mit 129 Abbildungen im Text. Leipzig, 1893. Da. 1434.
- Vogt**, C. et **É. Yung**. Traité d'anatomie comparé pratique. 21 — 23. Livr. Paris. Da. 1379.
- Warnots**, L. Les fonctions du cerveau. Bruxelles, 1893. Da. 1321.
- Zuckerkaudl**, E. dr. Anatomie der Nasenhöhle. II. Mit 24 lithographischen Tafeln. Wien, 1892. I. Bd. 2. Aufl. Wien, 1893. Da. 1351.

Db. Kórbonecztan, kórtani vegytan, általános kór- és gyógytan, kórjelzéstán és orvosi történelem.

- Baumgarten**, P. Der Tuberkelbacillus und die Tuberkulin-Literatur des Jahres 1891. Braunschweig, 1893. Db. 1729.
- Gaudier**, Léon. Constant. Contribution à l'étude des rapports de l'ataxie locomotrice et de la paralysie générale. Thèse pour le doctorat. Lille, 1893. Db. 4r. 355.
- Gerdes**, E. Grundriss der pathologischen Anatomie. Mit 6 Abbildungen. Stuttgart, 1893. Db. 1894.
- Guibert**, Ch. A. Contribution à l'étude anatomo-pathologique de l'encéphalocèle congénitale. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Db. 4r. 356.
- Hammarberg**, C. Studier öfver idiotiens klinik och patologi jämte undersökningar af hjärnbarkens normala anatomi. Akademisk afhandling. Upsala, 1893. Db. 4r. 354.
- Lexikon**, Diagnostisches — für praktische Ärzte. Herausg. von A. Bum und M. T. Schnirer. III. Bd. Wien und Leipzig, 1894. Db. 1888.
- Orth**, Joh. Arbeiten aus dem pathologischen Institut in Göttingen. Berlin, 1893. Db. 1727.
- Poulet et Bousquet**. Traité de Pathologie externe. Deuxième édition, revue et corrigée par A. Ricard et H. Bousquet. 3 vol. Paris, 1893. Db. 1893.
- Purjesz** Zsigmond. A belgyógyászat tankönyve. 3. átnézett és javított kiadás. I. II. köt. Budapest, 1894. 3 péld. Db. 1457.
- Roth**, O. Klinische Terminologie. Vierte vermehrte und verbesserte Auflage. Leipzig, 1893. Db. 1864.
- Sammlung** klinischer Vorträge, begründet von R. Volkmann. Neue Folge, herausgegeben von E. v. Bergmann, W. Erb und F. v.

Winckel. — Nr. 53. Die Ätiologie der Tabes von *W. Erb*. — Nr. 54. Ueber Uterusruptur von *H. Fehling*. — Nr. 55. Über Krup, Diphtherie und Scharlach von *F. Leonhardi*. — Nr. 56. Einige Betrachtungen über Albuminurie und Nephritis Gravidarum in Zusammenhang mit dem intrauterinen Absterben der Frucht von *A. Mijulieff*. — Nr. 57. Die Frage der Posticuslähmung von *H. Burger*. — Nr. 58. Das Hegar'sche Schwangerschaftszeichen von *Ernst Sonntag*. Die Behandlung der Schusswunden des Magendarmkanals von *Nicolaus Senn*. — Nr. 60. Zur Behandlung der Vorderscheitellagen von *O. v. Weiss*. — Nr. 61. Ueber das einfache Magengeschwür von *C. Liebermeister*. Leipzig, 1892. — Nr. 62. Ueber grünen Eiter und die pathogene Bedeutung des *Bacillus pyocyaneus* von *C. Schimmelbusch*. — Nr. 63. Zur Lehre vom Nabelschnurbruch und seiner Behandlung von *A. O. Lindfors*. — Nr. 64. Ueber Aphasie im Kindesalter von *Leopold Treitel*. — Nr. 65–66. Die Aseptik in der Kriegs-Chirurgie von *Victor Wagner*. — Nr. 67. Ueber Meningitis serosa von *H. Quincke*. — Nr. 68. Das Cervixmyom unter der Geburt von *M. B. Freund*. — Nr. 69. Wie soll man chloroformiren? von *L. Rydygier*. — Nr. 70. Ueber die Bedeutung der statistischen Methode für die Medicin von *Alfred Ephraim*. — Nr. 71. Ueber die Erfolge der Kastration bei der Osteomalakie von *Franz Winckel*. — Nr. 72. Die Stichverletzungen der Schlüsselbeingefäße von *J. Rotter*. — Nr. 73. Ueber chronische essentielle fibrinöse Bronchitis (Bronchialeroup) von *Oscar Beschorner*. — Nr. 74. Zur Behandlung der Gesichts- und Stirnlagen von *Otto v. Weiss*. — Nr. 75. Ueber Appendicitis und ihre Komplikationen von *K. H. Lennander*. — Nr. 76. Der Arzt in der Schule von *W. Feilchenfeld*. — Nr. 77. Die Behandlung des Nabelschnurbruches von *Carl Breus*. — Nr. 78. Zur Behandlung der Gelenkbrüche von *Paul Klemm*. — Nr. 79. Das seborrhoische Ekzem von *P. G. Unna*. — Nr. 80. Ueber den Anus praeternaturalis vestibularis et vaginalis von *L. Pincus*. — Nr. 81. Ueber das Lipoma resp. Fibroma arborescens der Gelenke von *N. A. Sokoloff*. — Nr. 82–83. Ueber die Gonorrhoe beim Weibe von *E. Luther*. — Nr. 84. Ueber Kompressionsbrüche des Fersenbeines von *Ferd. Bähr*. — Nr. 85. Die Dilatationssonde von *J. Schreiber*. — Nr. 86. Die Exstirpation der Schulter und ihre Bedeutung für die Behandlung der Sarkome des Humerus von *D. Nasse*. — Nr. 87. Die diagnostische Verwerthung der Leukocytose von *Stanislaus Klein*. — Nr. 88. Ueber Beckenendlagen von *A. Koettwitz*. Leipzig, 1893. — Nr. 89. Die Eiterungen im subumbilicalen Raume von *H. Fischer*. — Nr. 90. Ueber die operative Behandlung der Mikrocephalie von *J. H. Akerman*. — Nr. 91. Die Symphyseotomie von *R. Müllenheim*. — Nr. 92. Die Torsion des Hodens von *C. Lauenstein*. — Nr. 93. Ueber Placentarretention nach rechtzeitiger Geburt von *S. Chazan*. — Nr. 94. Ueber Leistung von Kunsthilfe in der geburtshilflichen Praxis von *R. Dohrn*. Leipzig, 1894. — Nr. 95. Woher der therapeutische

- Misserfolg der Antisepsis beim Puerperalfieber? von W. *Schrader*. — Nr. 96—97. Ueber Herz- und Gefäßneurosen von Dr. *Determann*. — Nr. 98. Zu der Schilddrüsenfrage von O. *Lanz*. — Nr. 99. Die Stellung des Landarztes zur Perforation und Sectio caesarea v. *Dolder*. — Nr. 100. Ueber die Durchführbarkeit und den Werth der mikroskopischen Untersuchung des Eiters entzündlicher Adnexentumoren während der Laparotomie von E. *Wertheim*. — Nr. 101. Ueber den Ileus v. H. *Schlange*. — Nr. 102. Ueber Kraurosis vulvae v. A. *Martin*. — Nr. 103. Erfahrungen über die Therapie der Magenkrankheiten v. W. *Fleiner*. — Nr. 104. Die Chirurgie des Rückenmarkes v. J. *Smits*. — Nr. 105. Die Frauenmilch, deren Veränderlichkeit und Einfluss auf die Säuglingsernährung v. P. *Baumm*. — Nr. 106. Eine neue Theorie über die Ursachen einiger Nervenkrankheiten, insbesondere der Neuritis und der Tabes v. L. *Edinger*. — Nr. 107. Ueber Patellafrakturen v. F. *Bähr*. Leipzig, 1894. — Nr. 108. Die vaginale Totalexstirpation des Uterus von S. *Cholmogoroff*. — Nr. 109—110. Die Ätiologie der indischen Cholera v. Th. *Rumpef*. — Nr. 111. Das Empyem der Highmorshöhle von H. *Burger*. — Nr. 112. Ueber den Einfluss der Pockenkrankheit auf Menstruation, Schwangerschaft, Geburt und Fötus von L. *Voigt*. — Nr. 113. Der Herzstoss des gesunden und kranken Menschen von F. *Martius*. — 114. Ueber eine neue Heilmethode der Harnleiterscheidenfisteln, nebst Bemerkungen über die Heilung der übrigen Harnleiterscheidenfisteln von A. *Dührssen*. Leipzig, 1894. Db. 1585.
- Schmaus**, H. Grundriss der pathologischen Anatomie. Allgemeiner Theil. Mit 92 Abbildungen. Wiesbaden, 1893. Spezieller Theil. Mit 99 Abbildungen. Wiesbaden. Db. 1796.

Dc. Gyógyszertan, méregtan, különös kór- és gyógytan.

- Arbeiten** des pharmakologischen Institutes zu Dorpat. Herausgegeben von R. *Kobert*. IX. X. Stuttgart, 1893—94. Dc. 1369.
- Béal**, G. De la gangrène de la bouche. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dc. 4r. 210.
- Bonnet**, St. et P. *Petit*. Traité pratique de Gynécologie. Paris. 1894. Dc. 1429.
- Chuffart**, Ch. L. Jos. Contribution à l'étude des mammites chez les enfants. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dc. 4r. 191.
- Cloetta-Filehne** gyógyszerertani tankönyve. A VIII. kiad. után fordította Vámosy L. Átnézte *Bókai Árpád*. Budapest, 1894. 2 péld. Dc. 918.
- Compagnion**, J. P. J. Traitement du typhus par les bains froids. Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dc. 4r. 190.
- Coubroune**, L. C. De la coexistence des kystes épидидymo-testiculaires et de l'hydrocèle. Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dc. 4r. 196.

- Crépin, Louis.** Syphilis et irritation. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1893. De. 4r. 185.
- Delattre, A. M.** Étude sur les polypes du larynx de la première enfance. Thèse pour le doctorat. — Lille, 1894. De. 4r. 208.
- Deroubaix, A. L. J.** Grossesse et pneumonie. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. De. 4r. 206.
- Dhaine, É. Fr. A. J.** Contribution à l'étude du prolapsus de l'utérus gravide. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. De. 4r. 203.
- Duval, G. E.** Contribution à l'étude du diagnostic et du traitement des kystes hydatiques du foie chez l'enfant. Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. De. 4r. 189.
- Finger, E.** Die Blennorrhöe der Sexualorgane und ihre Complicationen. Dritte Auflage. Leipzig und Wien, 1893. De. 1431.
- Fritsch Henrik.** A nögyógyászat tankönyve. Fordította Berczeller Imre. Budapest, 1894. De. 916.
- Gosse, H. E.** Contribution à l'étude des kystes séreux des membres et du cou. Thèse pour le doctorat. Lille, 1893. De. 4r. 188.
- Grätzer, E.** Die therapeutische Praxis des Arztes bei 455. Krankheitsformen. 3-te verbess. und stark vermehrte Auflage. Berlin, 1894. De. 1423.
- Handwörterbuch der Pharmacie.** Herausgegeben von A. Brestowski. I. Bd. A—K. Wien, 1893. De. 1428.
- Havez, L.** De l'emploi thérapeutique de la malakine. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. De. 4r. 204.
- Hennocq, E.** De l'épilepsie avec conscience. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. De. 4r. 198.
- Hermant, T. Fr.** Contribution à l'étude de l'intoxication par le plomb et particulièrement du syndrome colique saturnine. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. De. 4r. 205.
- Huyghe, L. M. F. J.** De la polyurie dans la sciatique. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. De. 4r. 200.
- Jacquemelle, Georges-Auguste.** Du traitement des hernies et hydrocèles congénitales chez l'enfant. — Thèse pour le doctorat. — Lille, 1893. De. 4r. 186.
- Jahresbericht der Pharmacie,** herausgegeben vom deutschen Apothekerverein unter Redaction von H. Beckurts. Neue Folge 27. Jahrgang. 1892. II. Hälfte. 2. Abth. Göttingen, 1894. De. 657.
- Jakabházy Zs., Nyirédy G. és Issekutz H.** — Gyógyszerisme, magyarázó szöveggel a m. gyógyszerkönyv 2. kiadásához. Kolozsvár, 1895. De. 920.
- Kézikönyve, A belgyógyászat** — szerkesztik: Bókai Árpád. Kélli Károly. Korányi Frigyes. I. köt. Fertőző betegségek. Budapest, 1894. 2 példány. De. 917.
- Lamy, A. E.** De l'influence de la température des repas sur la sécrétion du suc gastrique et sur la motilité de l'estomac. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. De. 4r. 209.
- Lang Eduard.** Vorlesungen über Pathologie und Therapie der venerischen Krankheiten. I. II. 1. 2. Wiesbaden, 1886—1893. De. 1425.

- Laurent, P.** Du lait de vache dans l'alimentation et dans l'allaitement artificiel pasteurisation — stérilisation. Thèse par le titre de pharmacien de 1-re classe. Lille, 1894. Dc. 4r. 212.
- Lecoeuvre, É. J. B.** Contribution à l'étude de la gangrène phéniquée. Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dc. 4r. 207.
- Legrand, Omer-Désiré-Joseph.** Des lésions de nature non syphilitique, qui peuvent singer le chancre infectant. Lille, 1893. Dc. 4r. 187.
- Leloir, Henri, et Ém. Vidal.** Traité descriptif des maladies de la peau. Symptomatologie et anatomie pathologique 4—7. livr. Paris 1893—94. Dc. 1406.
- Lequette, L. J. B.** Contribution à l'étude des fibromes pseudo-pédiculés de la paroi abdominale antérieure. Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dc. 4r. 194.
- Marivint, E. M. J.** Le typhus exanthématique à Lille (Février — Août 1893). Lille, 1894. Dc. 4r. 192.
- Marquant, Fr. P. L.** De l'influence de l'effluviation sur la marche des ulcères chroniques et particulièrement des ulcères variqueux. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dc. 4r. 199.
- Mauclaire, P.** Des différentes formes d'ostéo-arthrites tuberculeuses et de leur traitement par la méthode sclérogène pure ou combinée à l'arthrectomie précoce et répétée surtout chez l'enfant. Paris, 1893. Dc. 1430.
- Mayolle, J.** Des résultats éloignés de la néphropexie, — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dc. 4r. 202.
- Mizon, R. Ch.** De la grippe chronique à forme tuberculeuse. Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dc. 4r. 201.
- Monier, E. J. L.** De la conduite à tenir dans l'accouchement par le siège. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dc. 4r. 197.
- Montaigne, J. Fr. J.** Contribution à l'étude du traitement du cancer de l'utérus, curettage et cautérisation ignée. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dc. 4r. 193.
- Novotny, L.** A húgyszervek betegségeknek felismerése. Budapest, 1895. Dc. 919.
- Paschkis, Heinrich.** Kosmetik für Ärzte. 2. vermehrte Aufl. Wien, 1893. Dc. 1427.
- Pathologie und Therapie, Specielle** —, herausg. von H. *Nothnagel*. I. Bd. Die Vergiftungen von R. v. *Jaksch*. 2. Heft. Wien, 1894. VI. Bd. Thierische Parasiten von F. *Mosler* u. E. *Peiper*. Wien, 1894. IX. Bd. II. Theil. Die progressive allgemeine Paralyse von R. v. *Krafft-Ebing*. Wien, 1894. XII. Bd. III. Theil. 1. Abtheilung. Die Migräne von P. J. *Möbius*. Wien, 1894. XV. Bd. II. Theil. Erkrankungen des Herzbeutels von *Schrötter*. Wien, 1894. — XIV. Bd. 1. Theil. Die Erkrankungen des Brustfells von O. *Rosenbach*. Wien, 1894. Dc. 987.
- Schech, Ph.** Die Krankheiten der Mundhöhle, des Rachens und der Nase. Mit Einschluss der Rhinoskopie und der local-therapeutischen Technik. Mit 41 Abbildungen. Vierte Auflage. Leipzig, 1892. Dc. 1424.

- Schmidt, M.** Die Krankheiten der oberen Luftwege. Mit 132 Abbildungen in Text und 7 Tafeln. Berlin, 1894. Dc. 1426.
- Schrötter, L. dr.** Vorlesungen über die Krankheiten des Kehlkopfes. V. Lief. Wien, 1891. — Zweite, neu durchgesehene Auflage. Wien, 1893. Dc. 1347.
- Tison, Fr. J. B. J.** Étude critique sur les accidents dus à l'emploi médical et chirurgical de l'acide phénique. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dc. 4r. 211.
- Verhandlungen des Congresses für innere Medicin.** Herausgegeben von E. Leyden und E. Pfeiffer. XII. Congress gehalten zu Wiesbaden, von 12—15. April 1893. Wiesbaden, 1893. Dc. 1375.
- Wallaert, L. E.** Du traitement de l'hématocèle rétro-utérine. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dc. 4r. 195.

Dd. Sebészet, szemészet, szülészet és fogászat.

- Bailliez, Anatole-Anaclet.** Contribution à l'étude d'une variété rare de fracture de l'extrémité supérieure du tibia. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dd. 4r. 127.
- Boulque, P. H.** Quelques faits cliniques pour servir à l'étude de l'hystérie, de l'épilepsie, de la chorée. — Thèse pour le doctorat, Lille, 1894. Dd. 4r. 126.
- Champenois, J. B. V.** Des luxations subites se produisant dans le cours de certaines maladies aiguës. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dd. 4r. 139.
- Chirurgie, Deutsche** —. Herausg. von E. v. *Bergmann* und P. *Bruns*. Lief. 29. b) H. *Lossen*, Die Resectionen der Knochen und Gelenke. Stuttgart, 1894. Dd. 732.
- Choteau, P. A. H.** Des cloisonnements du vagin d'origine congénitale. Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dd. 4r. 129.
- Coppens, H. Ch. L. B.** Contribution à l'étude du traitement chirurgical de la pleurésie purulente. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dd. 4r. 134.
- Doizy, H. L. A.** De la prothèse interne au moyen d'attelles d'aluminium dans le traitement des pseudarthroses. — Thèse pour le doctorat. Paris, 1894. Dd. 4r. 128.
- Dupret, F. Ch. J.** Contribution clinique à l'étude du bleu de méthylène. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dd. 4r. 138.
- Guidez, F. G. H.** Traitement par le curettage utérin de la rétention des membranes et du placenta. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dd. 4r. 140.
- Gyűjteménye, Orvosi kézikönyvek** —. VI. Klinikai diagnostika szerk. *Tauszk F. II. rész.* Budapest, 1894. Dd. 416.
- Heider, M. und C. Wedl.** Atlas zur Pathologie der Zähne. 2. vermehrte Auflage, bearbeitet von I. von *Metnitz*. 4. Lieferung. Leipzig, 1893. Dd. 4r. 125.

- Hildebrand**, O. Grundriss der chirurgisch-topographischen Anatomie. Wiesbaden, 1894. Dd. 1748.
- Houzé**, P. Considération sur le mode de régénération des tendons. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dd. 4r. 132.
- Lambilliotte**, P. L. J. Contribution à l'étude des tumeurs solides de l'ovaire. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dd. 4r. 130.
- Lecat**, E. G. J. Contribution au traitement de la tumeur blanche du genou chez l'enfant, en particulier par l'arthrectomie osseuse. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dd. 4r. 135.
- Messéant**, F. J. B. D. Sur la difficulté du diagnostic de la carcinose généralisée. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dd. 4r. 136.
- Réczey** J. Dr. *Kovács József* 1869—1894. negyedszázados tanárkodásának emlékére. Ünnepi dolgozatok, szerkesztette Dr. Bakó S. és Buday K. közreműködésével. — Budapest, 1894. Dd. 4r. 79.
- Robilliard**, F. Ch. L. Essai sur l'application du forceps au détroit supérieur. Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dd. 4r. 133.
- Ruault**, É. F. Recherches cliniques sur l'acidité du suc gastrique dans diverses maladies. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dd. 4r. 131.
- Ruyter** G. és *Kirchhoff* J. Az általános sebészet alapvonalai. Fordította ifj. Kovács József. Budapest, 1895. Dd. 428.
- Schweigger**, C. Handbuch der Augenheilkunde. Sechste verbess. Auflage. Mit 30 Holzschnitten. Berlin, 1893. Db. 601.
- Verdière**, P. V. Du traitement du pied bot. Thèse pour le doctorat. Lille, 1894. Dd. 4r. 137.

De. Törvényszéki orvostan, törvényszéki vegytan, elmekórtan, közegészségtan, orvosi rendészet és orvosi statisztika, fürdők, kórházak.

- Arbeiten** aus dem kaiserlichen Gesundheitsamte. IX. Bd. 1—3. Heft. Berlin, 1893—94. X. Bd. 1. Heft. Die Cholera im deutschen Reiche im Herbst 1892 und Winter 1892/93. I. Die Cholera in Hamburg. Bearbeitet von Georg *Gaffky*. Berlin, 1894. — XI. Bd. 1. Heft. Berlin, 1894. De. 969.
- Belky** János. Törvényszéki orvostan. Kézikönyv törvényszéki bírák és orvosok, valamint jog- és államtudományi karok hallgatói számára. A holttest jelenségeiről és a személyazonosságról szóló részt kidolgozta *Genersich Antal*. Budapest, 1895. De. 553.
- Bericht**, Aerztlicher — des k. k. allgemeinen Krankenhauses zu Wien vom Jahre 1891. Wien, 1893. De. 662.
- Charité-Annalen**. Redigirt von *Schaper*. XVIII. Jahrg. Berlin, 1893. XIX. Jahrg. Berlin, 1894. De. 767.
- Chocreaux**, G. A. Emploi du chloralose en aliénation mentale. — Thèse pour le doctorat. Lille, 1894: De. 4r. 119.
- Cholera-veszély idején**, Hogy viselkedjünk — ? Bpest, 1893. De. 610.

- Csillag Gyula.** Az iszákosság korlátozásáról. Budapest, 1894. De. 4019.
- Hofmann, Ed.** Lehrbuch der gerichtlichen Medicin. 6. Aufl. Wien, 1893. De. 741.
- Högyes Endre.** A budapesti Pasteur-intézet első két évi és harmadik évi statistikája. Budapest, 1893. 1894. De. 612.
- Korotnai (Krick) A.** Budapest belvárosának egészségi állapota 1886—1891-ig és az orvosi szolgálat. Budapest, 1893. De. 614.
- Körösi, Jos.** Ueber den Zusammenhang zwischen Armuth und infectiösen Krankheiten und über die Methode der Intensitätsrechnung. Separat-Abdruck. Leipzig, 1894. De. 1034.
- — Mass und Gesetze der ehelichen Fruchtbarkeit. Sonder-Abdruck. Wien, 1894. De. 1035.
- Kraepelin, E.** Psychiatrie. 4. Aufl. Leipzig, 1893. De. 1022.
- Kraft-Ebing R.** Psychopathia sexualis. A visszás nemi érzések különös figyelembe vételével. A VIII. kiadásból fordította Fischer Jakab. Budapest, 1894. De. 613.
- Müller, F. C.** Handbuch der Neurasthenie. Leipzig, 1893. De. 990.
- Näcke, Paul.** Verbrechen und Wahnsinn beim Weibe mit Ausblicken auf die Criminal-Anthropologie überhaupt. Wien, 1894. De. 938.
- Preysz, K.** A Balaton fürdői s azok hatása. Budapest, 1893. De. 4015.
- — Siófok Balaton-fürdő és gyógyhely 1893-ban. Budapest, 1894. De. 4015.
- — Siófok und die Bäder Ungarns. Budapest, é. n. De. 1030
- — The effects of sea-baths with a special view to lake Balaton. Vienna, 1894. De. 1031.
- Ricotti, G.** La pazzia e la sua influenza nel secolo XIX. Chieti, 1894. De. 4r. 118.
- Rigler Gusztáv.** Az egészségtani vizsgálatok módszerei. Budapest, 1894. De. 611.
- Schriften der Gesellschaft für psychologische Forschung.** II. Sammlung. Heft 7—8. *Parish, Ed.* Ueber die Trugwahrnehmung (Hallucination und Illusion). Leipzig, 1894. — Heft 6. *Bentivegni, A. von* —. Anthropologische Formeln für das Verbrecherthum. Eine kritische Studie. Leipzig, 1893. De. 1032.
- Schwartz O.** Psychiatriai jegyzetek. 1. köt. Budapest, 1894. De. 4018.
- Szigethy Károly.** Törvényszéki orvosi mikroszkopia és a vele kapcsolatos vizsgálatok módszerei orvosok és orvostanhallgatók számára. Budapest, 1895. De. 617.
- Terni, C.** Esame microscopico delle farine. Napóli, 1894. De. 1033.
- Thirring G.** Budapest közegészségi és közmivelődési viszonyai. A VIII. nemzetközi közegészségi és demografiai congressus alkalmából írta —. Függetlenül: Budapesti kalauz. 14 képpel, 1 térképpel. (Magyar-francia szöveg.) Budapest, 1894. De. 4020.

Df. Állatgyógyászat.

Évkönyv, Állategészségügyi — az 1892. évre. A földmivelésügyi m.
kir. ministerium megbízásából hivatalos adatok alapján szerkesz-
tette *Hutyra F.* Budapest, 1893. Df. 93.

Hutyra Ferencz. Állatorvosi belgyógyászat. I. kötet. Budapest, 1894.
Df. 94.

Jahresbericht über das Veterinärwesen in Ungarn. Bearbeitet von
Fr. Hutyra. 4. Jahrgang. 1892. Budapest, 1894. Df. 148.

Dg. Hasonszenvi orvostan.

(Nem gyarapodott.)

E. Matematika és természettudomány.

Ea. Matematika.

- Albrecht**, Th. Formeln und Hülftafeln für geographische Ortsbestimmungen, Dritte umgearb. und verm. Auflage. Ea. 4r. 365.
- H. Anderkó Aurél.** A „ou“ és „pu“ függvényekről. Doctori értekezés. Budapest, 1893. Ea. 768.
- Appel**, P. — **E. Goursat**, Théorie des fonctions algébriques et de leurs intégrales. I. Fascicule. Paris, 1894. Ea. 1098.
- Bachmann**, Paul. Zahlentheorie. II. Theil. Leipzig, 1894. Ea. 1099.
- Cantor**, Moritz. Vorlesungen über Geschichte der Mathematik. — III. Bd. 1. Abtheil. Leipzig, 1894. — Zweite Auflage I. Bd. Leipzig, 1894. Ea. 920.
- Cayley**, Arthur. The collected mathematical papers. Vol. VII. Cambridge, 1894. Ea. 4r. 359.
- Comptes rendus des séances de la commission permanente de l'association géodésique internationale réunie à Genève du 12 au 18. septembre 1893.** Berlin, 1894. Ea. 4r. 364.
- Darboux**, G. Leçons sur la théorie général des surfaces et les applications géométriques du calcul infinitésimal. III. Partie. 3. fasc. Paris, 1894. (445—512 l.) Ea. 1030.
- Értekezések a matematikai tudományok köréből.** XV. köt. 4. sz. Réthy Mór. Folyadék-sugarak. — XV. köt. 5. sz. Heller Ágost. Az energiátalan alapjairól. Budapest, 1894. Ea. 706.
- Georgius de Hungaria arithmetikája 1499-ből.** Szily K. és Heller Á. rávonatkozó jelentéseivel. Budapest, 1894. Ea. 815.
- Hagen**, J. G. Synopsis der höheren Mathematik. II. Bd. Geometrie der algebraischen Gebilde. Berlin, 1894. Ea. 4r. 362.
- Hang Dániel.** Az evolúták és evolvensek elmélete. Székesfehérvár, 1893. Ea. 724.
- Heffter**, L. Einleitungen in die Theorie der linearen Differentialgleichungen mit einer unabhängigen Variablen. Leipzig, 1894. Ea. 1087.
- Jordan**, C. Cours d'analyse de l'école polytechnique. 2. édition. Tome II. Paris, 1894. Ea. 1079.

- Közlemények**, Matematikai és természettudományi — XXVI. köt.
 1. sz. Adatok Letkés faunájához. Irta *Franzenau* Ágoston. Budapest, 1894. — XXVI. köt. 2. sz. *Ónodi* A. Adatok a gége beidegzésének boncztanához, élettanához és kórtanához. Budapest, 1894. Ea. 708.
- Láska**, W. Sammlung von Formeln der reinen und angewandten Mathematik. III. Lief. 2. Abtheil. Braunschweig, 1894. Ea. 1036.
- Lukácsi** Gy. Magyar számvetési feladatok. Nagybánya, 1894. Ea. 801.
- Méray**, M. Ch. Leçons nouvelles sur l'analyse infinitésimale et ses applications géométriques. I. Partie. Paris, 1894. Ea. 1086.
- Picard**, É. Traité d'analyse. Tome III. fasc. 1. Paris, 1894. Ea. 1101.
- Publicationen** für die internationale Erdmessung. Astronomische Arbeiten des k. k. Gradmessungs-Bureau. V. Bd. Längenbestimmungen. Wien, 1893. Ea. 4r. 363.
- Rogel**, F. Trigonometrische Entwicklungen. Brünn, 1892. Ea. 1095.
- — Über eine besondere Art von Reihen. Prag, 1893. Ea. 1096.
- — Theorie der Euler'schen Functionen. Prag, 1893. Ea. 1097.
- — Transformationen der Potenzreihen etc. Brünn, 1890. Ea. 1094.
- — Darstellung der harm. Reihen durch Factorenfolgen. Greifswald, é. n. Ea. 1094.
- — Ueber den Zusammenhang der Facultäten-Coefficienten mit den Bernoulli'schen und Euler'schen Zahlen. Ea. 1092.
- — Ableitungen arithmetischer Reihen. Brünn, 1891. Ea. 1091.
- — Ableitungen von Identitäten. Brünn, 1890. Ea. 1090.
- — Die Entwicklung der Exponentiellen etc. Greifswald, é. n. Ea. 1089.
- — Darstellungen zahlentheoretischer Functionen durch trigonometrische Reihen. Greifswald, 1891. Ea. 1093.
- — Zur Theorie der höheren Congruenzen. Greifswald, 1891. Ea. 1088.
- Schiötz**, O. E. Resultate der im Sommer 1893 in dem nördlichsten Theile Norwegens ausgeführten Pendelbeobachtungen, nebst einer Untersuchung über den Einfluss von Bodenerschütterungen auf die Schwingungszeit eines Pendels. Kristiania, 1894. Ea. 1034.
- Steiner** Lajos. Két kúpszelet simultán invariants jellegű képződményeiről. Budapest, 1893. Ea. 767.
- Szabó** P. Az algebrai testek elméletének alkalmazása algebrai egyenletek redukciójára. Kolozsvár, 1894. Ea. 803.
- Veröffentlichung** des königl. preussischen geodätischen Institutes. — Polhöhenbestimmungen im Harzgebiet, ausgeführt in den Jahren 1887 bis 1891. Berlin. 1894. Ea. 4r. 356.
- Veronese**, G. Grundzüge der Geometrie. Übersetzt von A. Schepp. Leipzig, 1894. Ea. 1100.
- Weierstrass**, Karl. Mathematische Werke. I. Bd. Abhandlungen I. Berlin, 1894. Ea. 4r. 351.

**Eb. Physika, astronomia, chemia, mysteriumok, jövendölések,
magia.**

- Annalen** der k. k. Universitäts-Sternwarte in Wien. Hg. von E. Weiss. VIII—IX. Bd. Wien, 1892—93. Eb. 4r. 646.
- Appell**, P. *Traité de mécanique rationnelle*. Tome 1. Paris, 1893. Eb. 2364.
- Bartek** L. *A vegytan szerepe a természetrajzban*. Kecskeméten, 1893. Eb. 1738.
- Deutsch** Lajos. *A nitrogéndi- és trioxyd keletkezése és létezéséről*. Budapest, 1894. Eb. 1725.
- Eichelberger**, W. S. *Orbit of Hyperion*. H. és é. nélkül. Eb. 4r. 663.
- Erlenmeyer**, E. *Lehrbuch der organischen Chemie*. II. Theil. I. Bd. 8. Lief. Leipzig, 1894. Eb. 2016.
- Értekezések** a természettudományok köréből: XXIII. köt. 3. szám. — Stereochemiai tanulmányok. *Fabinyi* Rudolftól. — XXIII. köt. 4. sz. Jelentés III-ik Béla magyar király és neje testereklyéiről. *Török* Auréltól. — XXIII. köt. 5. sz. Tanulmányok az idült nikotin és alkohol mérgezésekről. *Irta Vas* Frigyes. Budapest, 1894. — XXIII. köt. 6. sz. Tapasztalati adatok a szabályos és szabálytalan alsó végtagállások fejlődéséről a gyermekkorban. *Irta Hógyes* F. — XXIII. köt. 7. szám. A dohány égésére befolyást gyakorló körülmények tanulmányozása. *Irta Cserháti* Sándor. — XXIII. köt. 8. sz. A kagylós rákok harántesikos izomrostjainak finomabb szerkezete. *Daday* Jenőtől. — XXIII. köt. 9. sz. *Török* Aurél. Adatok az Árpádok testereklyéinek embertani buvárlatához. Második közlemény. Budapest, 1894. — XXIII. köt. 10. sz. *Török* Aurél. Adatok az emberszábasú lények koponyaátalakulásához. Egy fiatal Gorilla-koponyáról. I. Általános rész. Budapest, 1894. — XXIII. köt. 11. sz. *Schaffer* Károly. Az intrahypnotikus reflexcontracturák morphológiája és a suggestionak behatása ezekre. Budapest, 1894. Eb. 1625.
- Évkönyvei**, A meteorologiai és földdelejjességi magy. kir. központi intézet —. XXI. köt. 1891. évf. Budapest, 1894. Eb. 4r. 471.
- Fehling**, Hermann. *Neues Handwörterbuch der Chemie*. 75—77. Lief. VI. Bd. 8—10. Lief. Braunschweig, 1893—94. Eb. 1813.
- Fresenius**, C. Remigius. *Anleitung zur qualitativen chemischen Analyse*. 16. neu bearbeitete und verbesserte Aufl. 1. Abtheil. Braunschweig, 1894. Eb. 2278.
- Galileo** Galilei, *Le opere di* —. Edizione nazionale sotto gli auspicii di sua maestà il re d'Italia. Vol. IV. Firenze, 1894. Eb. 4r. 654.
- Hertz**, Heinr. *Gesammelte Werke*. III. Bd. Leipzig, 1894. Eb. 1269.
- Jahrbuch** der Erfindungen. Herausg. von A. Berberich, G. Bornemann, O. Müller. XXX. Jahrg. Leipzig, 1894. Eb. 1810.
- Konkoly**, Nic. von —. *Beobachtungen angestellt am astrophysikalischen Observatorium in Ó-Gyalla*. XV. und XVI. Bd. Halle a. S. 1894. Eb. 4r. 567.

- Könyvkiadó-vállalat**, Természettudományi —. LI. köt. Előadások a geologia köréből. Irta *Szabó J.* Budapest, 1893. Eb. 1661.
- Laplace**, Oeuvres complètes de —. Tome X. Paris, 1894. Eb. 4r. 610.
- Mascart**, M. E. *Traité d'optique*. Tom. II. — Atlas. Paris, 1894. Eb. 2296.
- Meyer**, Victor und Paul *Jacobson*. Lehrbuch der organischen Chemie. In zwei Bänden. I. Bd. Allgemeiner Theil. — Verbindungen der Fettreihe. Leipzig, 1893. Eb. 2312.
- Müller-Pouillet's** Lehrbuch der Physik und Meteorologie. 9. umgearb. und vermehrte Auflage von L. *Pfaundler*. II. Bd. 1. Abth. 1. Lief. Braunschweig, 1894.
- — — — — Ergänzungsband. Kosmische Physik. 5. umgearb. und vermehrte Aufl. von C. F. W. *Peters*. Braunschweig, 1894.
- — — — — Atlas zu J. Müllers Lehrbuch der kosmischen Physik. 5. umgearbeitete und vermehrte Auflage von C. F. W. *Peters*. Braunschweig, 1894. Eb. 2253.
- Nernst**, Walther. Theoretische Chemie vom Standpunkte der Avogadro'schen Regel und der Thermodynamik. Stuttgart, 1893. Eb. 2365.
- Nordhaus-Expedition**, Den Norske —. XXII. Zoologi. Ophiuroidea ved James A. *Grieg*. Christiania, 1893. Eb. 4r. 576.
- Olbers**, Wilh. Sein Leben und seine Werke. Herausg. von C. Schilling. 1. Bd. Berlin, 1894. Eb. 2367.
- Ostwald's** Klassiker der exakten Wissenschaften: Nr. 43. Untersuchungen über den Farbenwechsel des afrikanischen Chamäleons v. Ernst *Brücke* (1851—1852). — Nr. 44. Das Ausdehnungsgesetz der Gase. Abhandlungen von *Gay-Lussac*. *Dalton*, *Donlong* und *Petit*, *Rudberg*, *Magnus*, *Regnault* (1802—1842). Leipzig, 1894. — Nr. 45. Elektrochemische Untersuchungen von *Humphry Davy*. 1806—1807. Leipzig, 1894. — Nr. 46—47. Abhandlungen über Variations-Rechnung. I. II. Theil. Leipzig, 1894. — Nr. 48—51. Das entdeckte Geheimniss der Natur im Bau und in der Befruchtung der Blumen von Chr. K. *Sprengel*. 1—4. Bdchen. Leipzig, 1894. — Nr. 52. Abhandlung über die Kräfte der Electricität bei der Muskelbewegung von Aloisius *Galvani* (1791). Leipzig, 1894. — Nr. 53. Die Intensivität der erdmagnetischen Kraft auf absolutes Maas zurückgeführt v. C. Fr. *Gauss* (1882). Leipzig, 1894. — Nr. 54. Anmerkungen und Zusätze zur Entwerfung der Land- und Himmelscharten von J. H. *Lambert* (1772). Leipzig, 1894. — Nr. 55. Ueber Kartenprojection. Abhandlungen von *Lagrange* (1779) und *Gauss* (1822). Leipzig, 1894. — Nr. 56. Die Gesetze der Ueberkaltung und Gefrierpunkts-Erniedrigung. Zwei Abhandlungen von Ch. *Blagden* (1788). Leipzig, 1894. — Nr. 57. Abhandlungen über Thermometrie von *Fahrenheit* (1724), *Réaumur* (1730—33), *Celsius* (1742). Leipzig, 1894. — Nr. 58. Chemische Abhandlung von der Luft und dem Feuer von C. W. *Scheele* (1777). Leipzig, 1894. — Nr. 59. Otto von *Guericke's* neue „Magdeburgische“ Versuche über den leeren Raum (1672). Leipzig, 1894. Eb. 2306.

Poincaré, H. Les methodes nouvelles de la mécanique céleste. Tome II. Paris, 1893. Eb. 2351.
 — — Les oscillations électriques. Rédigées par Ch. Maurain. Paris, 1894. Eb. 2368.
Poor, Ch. L. The action of supiter upon comet V, 1889. Baltimore, 1892. Eb. 4r. 662.
Röntgten, W. C. Zur Geschichte der Physik an der Universität Würzburg. — Festrede zur Feier des 312. Stiftungstages der Julius-Maximilians-Universität. Eb. 4r. 168.
Schoentjes, H. Cours de physique expérimentale. Paris, 1894. Eb. 2363.
Urbanitzky, Alfred Ritter von —. Die Elektrizität im Dienste der Menschheit. 2. Aufl. I. II. Abth. Wien, 1894. Eb. 2366.
Vandstandsobservationer. V. Hefte. Observationer ved Christiania 1886—1890, Bergen 1886—1889, Arendal 1886—1889, Stavanger 1886, Vardo 1886. — Christiania, 1893. Eb. 4 r. 584.
Vinson, Julien. Rapport sur le voyage aérostatique. Bayonne, 1875. Eb. 2362.
Wiedemann, Gustav. Die Lehre von der Elektrizität. 2. umgearb. und vermehrte Aufl. Zugleich als 4. Aufl. der Lehre von Galvanismus und Elektromagnetismus. II. Bd. Braunschweig, 1894. Eb. 2025.
Wüllner, Adolf. Lehrbuch der Experimentalphysik. I. Bd. 5. vielfach vermehrte und verbesserte Auflage. Leipzig, 1895. Eb. 979.

Ec. Természetrájt, őslénytan.

Annals of the Royal Botanic Garden, Calcutta. Vol. IV. The Anonaceae of British India. By George King. Calcutta, 1893. Ec. 4r. 479.
Beiträge zur Paläontologie und Geologie Oesterreich-Ungarns und des Orients. Begründet von E. v. Mojsisovics und M. Neumeyr. Mittheilungen des paläontologischen Instituts der Universität Wien. Herausg. von W. Waagen. Bd. IX. Heft 1., 2. Wien, 1894. Ec. 4r. 430.
Boas, J. E. Lehrbuch der Zoologie. 2. Aufl. Jena, 1894. Ec. 2193.
Bronn's. H. G. Klassen und Ordnungen des Thier-Reichs, wissenschaftlich dargestellt in Wort und Bild. IV. Bd. Würmer: Vermes. Lief. 31—37. V. Bd. II. Abtheil. Gliederfüßler: Athropoda. Lief. 35—40. Leipzig, 1893/94. Ec. 1785.
Canada, Commission de géologie du —. Rapport annual Vol. V. 1., 2. Partie. 1890/91. Ottawa, 1893. — Cartes accompagnant le rapport annuel. Vol. V. 1890/91. Ottawa, 1893. Ec. 2249.
U. S. Department of agriculture. Division of ornithology and mammalogy. Experiment station record. Vol. IV. No. 10., 11. Washington, 1893. — Fischer, A. K. The hawks and owls. Washington, 1893. — Bailey Vernon. The prairie ground squirrels. Washington, 1893. Ec. 2214.

- Encyklopaedie** der Naturwissenschaften. II. Abth. 3. Theil. Handwörterbuch der Chemie. Herausg. von A. *Ladenburg*. XII. Bd. Breslau, 1894. — III. Abth. 1. Theil. Handbuch der Physik. Herausg. von A. *Winkelmann*. 17—24. Lief. Breslau, 1893/94. Ec. 1897.
- Engler**, A. und K. *Prantl*. Die natürlichen Pflanzenfamilien. 78—110. Lief. Leipzig. 1892., 1893, 1894. Ec. 2187.
- Évkönyve**, A magy. kir. földtani intézet —. X. köt. 5. füz. *Fuchs* Tivadar. Harmadkori kövületek Krapina és Radoboy környékének széntartalmu Miocén-képződményeiből és az úgynevezett „Aquitaniai émelet“ geologiai helyzetéről. X. köt. 6. füz. *Koch* Antal. Az erdélyrészi medence harmadkori képződményei. I. rész. Palaeogen csoport. XI. köt. 1. füz. *Böckh* János. Adatok az Iza völgye felső szakasza geologiai viszonyainak ismeretéhez, különös tekintettel az ottani petroleumtartalmu lerakódásokra. Budapest, 1894. 2. füz. *Inkey* Béla. A debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet földje. Budapest, 1894. Ec. 1624.
- Filarszky** N. A charafélék (characeae L. Cl. Richard) különös tekintettel a magyarországi fajokra. Budapest, 1893. Ec. 4r. 2003.
- Fritsch** Anton. Fauna der Gaskohle und der Kalksteine der Permformation Böhmens. Bd. III. Heft 3. Prag, é. n. Ec. 4r. 445.
- Haller**, B. Studien über Docoglosse und Rhipidoglosse Prosobranchier. Leipzig, 1894. Ec. 4r. 495.
- Hehn**, V. Kulturpflanzen und Haustiere in ihrem Uebergang aus Asien nach Griechenland und Italien, sowie in das übrige Europa. 6. Auflage, neu herausg. von O. *Schrader*. Berlin. 1894. Ec. 1784.
- Hermann** Otto. Magyarország pók-faunája. A kir. magy. természet-tudományi társulat megbízásából. II. köt. A rendszer. (Német czimmel és szöveggel is). Budapest, 1878. Ec. 4r. 215.
- Jelentése**, A magyar kir. földtani intézet évi — 1893-ról. Budapest, 1894. Ec. 1713.
- Kellogg**, James L. A contribution to our knowledge of the morphology of lamellibranchiate mollusks. Washington, 1892. Ec. 2248.
- Kertész** Kálmán. Budapest és környékének rotatoria-faunája. Budapest, 1894. Ec. 6029.
- Lovassy** S. Dolgozatok a keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézet természetrajzi tanszéke köréből. Keszthely, 1894. Ec. 6028.
- Mittheilungen** aus dem Jahrbuche der kön. ungarischen geologischen Anstalt. X. Bd. 4. Heft. **Lorenthey**, Em. Die oberen pontischen Sedimente und deren Fauna bei Szegzard, Nagy-Mányok und Árpád. — X. Bd. 5. Heft. *Fuchs*, Th.-Tertiaerfossilien aus den kohlenführenden Miocaenablagerungen der Umgebung von Krapina und Radoboy und über die Stellung der sogenannten „Aquitanischen Stufe“. Budapest, 1894. — X. Bd. 6. Heft. Die Tertiärbildungen des Beckens der siebenbürgischen Landestheile. I. Theil. Paläogene Abtheilung von A. *Koch*. Budapest, 1894. c. 1875.

- Queva, C.** Recherches sur l'anatomie de l'appareil végétatif des Taccacées et des Dioscorées. Lille, 1894. Ec. 2246.
- Roussel, Jos.** Étude stratigraphique des Pyrénées. Thèse. Paris, 1893. Ec. 2247.
- Russel, H. L.** Bacteria in their relation to vegetable tissue. Dissertation. New-York, 1892. Ec. 2245.
- Schumann, K.** Lehrbuch der systematischen Botanik. Stuttgart, 1894. Ec. 2149.
- Smithsonian institution.** United States National Museum. Bulletin of the United States National Museum. No. 40. 44—46. Washington. 1892/93. Ec. 2244.
- — institution. United States National Museum. Bulletin of the United States National Museum No. 43. A monograph of the bats of North America. By H. Allen. Washington, 1893. Ec. 2244.
- Tottie, H. W. och A. O. Lindfors.** Bidrag till en lefnadsteckning öfver Carl von Linné. Upsula, 1893. Ec. 2250.
- Zirkel, Ferd.** Lehrbuch der Petrographie. 2. gänzlich neuerfasste Aufl. II., III. Bd. Leipzig, 1894. Ec. 2235.

Ed. Technologia, géptan, építészet, mezeti gazdaság, vizszabályozás, bányászat, borászat, vadászat, szakácsság.

- Az arad-csanádi öntözések.** Arad, 1894. Ed. 4r. 2005.
- Chafin, W.** A second edition of the anecdotes and history of cranbourn chase. With additions, and a continuation of the said history to some extent. Tho which are added, some scenes in, and anecdotes of windsor forest; by the same author. London, 1818. Ed. 1357.
- Erzsi néni.** Hogy kell befőzni? A gyümölcs, főzelék stb. befőtt készítésének gyakorlati kézikönyve. Harmadik javított és bővített kiadás. Ungvár, 1894. Ed. 1376.
- Évkönyve, Gazdák — 1893—1894.** Szerkesztik Rodiczky J. és Kormos A. VI. évfolyam. Budapest, 1893. Ed. 1346.
- Évkönyve, A debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet — az 1893. évről.** Debreczen, 1894. Ed. 1360.
- Göbl, Wilhelm.** Geologisch-bergmännische Karten mit Profilen von Idria, nebst Bildern von den Quecksilber-Lagerstätten in Idria. Wien, 1893. Ed. 1760.
- Hoppe, O.** Elementares Lehrbuch der technischen Mechanik. 1. Abth. Mechanik des Punctes — Mechanik der Körper. Leipzig, 1894. Ed. 1761.
- Iparmuseum, Székelyföldi —.** Tervezte Kiss István. Három rajzlappal. Budapest, 1893. Ed. 4r. 195.
- Közlemények, Vizügyi —.** Kiadja a földmívelési m. kir. ministerium. 7. füz. Budapest, 1893. 8., 9. füz. Budapest, 1894. Ed. 1355.

- Munkabérek**, Mezőgazdasági — Magyarországon 1893-ban. Budapest, 1894. Ed. 4r. 2004.
- Pálfi Lajos**. Okszerű méhészet kézikönyve kérdésekben és feleletekben. Ungvár, 1894. Ed. 1377.
- Péché József**. Vizrajzi évkönyvek. V. köt. 1890-diki évfolyam. Budapest, 1893. Ed. 4r. 196.
- Pinchot, G.** Biltmore forest. The property of M. G. W. Vanderbilt, an account of its treatment, and the first year's work. Chicago, 1893. Ed. 4r. 276.
- Schalkház Lipót**. A magyar konyha. Kassa, 1894. Ed. 1374.
- Schulek Fr.** A budavári főegyház környékének rendezése és Szt-István emlékének kérdése. Budapest, 1894. Ed. 4r. 2003.
- Zsebnaptár**, Erdészeti —. XIV. évfolyam. Az 1895. évre. Budapest, é.n. Ed. 1231.

Ee. Hadtudományok. Hadtörténelem.

- Carl**, Erzherzog — von Oesterreich. Ausgewählte Schriften. IV—VI. Band. Wien, 1894. — Kartenband. Wien, 1894. Ee. 437.
- Clausewitz Károly**. A háborúról. 7. és 8. könyv. Budapest, 1894. Ee. 316.
- Könyvtár**, Magyar hadtörténelmi —. I. Kötet. Az osztrák-olasz háború 1866-ban. A magyar tudományos akadémia hadtudományi bizottságának megbízásából írta *Szécsi Mór*. Tizenkét melléklettel. Budapest, 1893. Ee. 319.
- Oroszország és hadügye**. A Streffleur-féle „Militärische Zeitschrift“ 1893. október havi füzetének jogositott magyar kiadása. Budapest, 1894. Ee. 318.

F. Philosophia, aesthetika és paedagogia.

Fa. Philosophia és történelme.

- Arnoldt, E.** Kritische Excursus im Gebiete der Kant-Forschung. Königsberg in Pr. 1894. Fa. 6140
- Beiträge** zur Geschichte der Philosophie des Mittelalters. Texte und Untersuchungen. Herausg. von C. *Baeumker* und G. Freih. von *Hertling*. Bd. II. Heft 1. Mathias *Baumgartner*. Die Erkenntnislehre des Wilhelm von Auvergne. Münster, 1893. Fa. 6429.
- Bibliothèque** de philosophie contemporaine. — La contagion du meurtre. Étude d'anthropologie criminelle par S. *Aubry*. 2. édition. Paris, 1894. — La fatigue intellectuelle et physique par A. *Mosso*. Paris, 1894. — Essai sur les conditions et les limites de la certitude logique par G. *Milhaud*. Paris, 1894. — L'année philosophique publiée sous la direction de F. *Pillon*. 4. année — 1893. Paris, 1894. — Le sentiment et la pensée et leurs principaux aspects physiologiques. Essai de psychologie expérimentale et comparée par A. *Godfernaux*. Paris, 1894. — Spinoza par L. *Brunschwig*. Paris, 1894. — *Boirac*, É. L'Idée du phénomène. Paris, 1894. — *Roberty*, E. de —. Auguste Comte et Herbert Spencer, Paris, 1894. — *Binet* A. Intruction à la psychologie expérimentale. Paris, 1894. — *Naville* E. La définition de la philosophie. Paris, 1894. — *Lévy-Bruhl*, L. La philosophie de Jacobi. Paris, 1894. — *Sighele*, Scipio. La Foule criminelle. Essai de psychologie collective. Paris, 1892. — *Le Bon*, Gustave. Les lois psychologiques de l'évolution des peuples. Paris, 1894. — *Danville*, Gaston. La psychologie de l'amour. Paris, 1894. — *Dumas*, G. Les états intellectuels dans la mélancolie. Paris, 1895. — *Queyrat*, Fr. L'abstraction et son rôle dans l'éducation intellectuelle. Paris, 1895. — La vie sociale la morale et le progrès. Essai de conception expérimentale par Julien *Pioger*. Paris, 1894. — Théorie de l'ondulation universelle. Essais sur l'évolution par Basile *Conta*. Paris, 1895. — Mémoire et imagination par Lucien *Arréat*. Paris, 1895. Les règles de la méthode sociologique par Emile *Durkheim*. Paris 1895. — La criminalité politique par L. *Prchal*. Paris, 1895.

- Bibliothèque de philosophie contemporaine.** — Les gaspillages des sociétés modernes par J. *Novicon*. Paris, 1894. — La logique sociale par G. *Tarde*. Paris, 1895. Fa. 479.
- Drews, Arthur.** Kant's Naturphilosophie als Grundlage seines Systems. Berlin, 1894. Fa. 6460.
- Erhardt, F.** Metaphysik. Erster Band. Erkenntnistheorie. Leipzig, 1894. Fa. 6455.
- Flothow, C. von** —. Aus Kants kritischen Religionslehren. Inaugural-Dissertation, Königsberg i. Pr. 1894. Fa. 6458.
- Frederik Jenő.** Értelem és szenvedély. Budapest, 1894. Fa. 731.
- Genlincx, A.** Antverpiensis opera philosophica. Recognovit N. *Land*. Vol. II. Hagae Com. 1892. Fa. 6406.
- Grasserie, Raoul de la** —. De la classification objective et subjective des arts, de la littérature et des sciences. Paris, 1893. Fa. 6340.
- Herbart's, Joh. Fr.** Sämmtliche Werke. Herausg. v. K. *Kehrbach*. VIII. Bd. Langensalza, 1893. Fa. 6216.
- Joel, Karl.** Der echte und der xenophontische Sokrates. I. Band. Berlin, 1893. Fa. 6459.
- Landmann,** Die Mehrheit geistiger Persönlichkeiten in einem Individuum. Eine psychologische Studie. Stuttgart, 1894. Fa. 6355.
- Lehmann, R.** Schopenhauer. Ein Beitrag zur Psychologie der Metaphysik. Berlin, 1894. Fa. 6456.
- Müller, Max.** Anthropologische Religion. Aus dem englischen übersetzt von M. *Winternitz*. Leipzig, 1894. Fa. 6433.
- Nietzsche's Werke.** III. IV. Bd. Menschliches, Allzumenschliches. I—II. Bd. 2. Aufl. — VIII. Bd. 1. Abth. Jenseits von Gut und Böse. 3. Aufl. Leipzig, 1894. Fa. 6447.
- Spencer, Herbert.** System der synthetischen Philosophie. X. Band. 2. Abtheilung. Die Principien der Ethik. I. Bd. 2. Abtheil. Stuttgart, 1894. Fa. 13.
- Studien, Philosophische** —. Herausgegeben von W. *Wundt*. IX. Bd. 4. Heft. X. Bd. 1., 2., 3., 4. Heft. Leipzig, 1894. Fa. 4001.
- Trendelenburg, A.** Elementa logices Aristoteleae. Editio nona. Bero-
lini. 1892. Fa. 6457.
- Varnhagen, H.** De libro Italico inscripto Fiori e vita di Filosofi ed altri savii ed imperadori dissertatio. Erlangae, 1893. Fa. 4r. 303.
- Willmann, O.** Geschichte des Idealismus. 1. Bd. Vorgeschichte und Geschichte des antiken Idealismus. Braunschweig, 1894. Fa. 6461.
- Wundt, W.** Logik. Eine Untersuchung der Principien der Erkenntniss und der Methoden wissenschaftlicher Forschung. 2. umgearbeitete Auflage. II. B. Methodenlehre. 1. Abtheil. Stuttgart, 1894. Fa. 88.

Fb. Aesthetika, művészettan, játékok, zenészet.

- Neumann, Wilhelm.** Die Bedeutung Home's für die Aesthetik und sein Einfluss auf die deutschen Aesthetiker. Inaugural-Dissertation. Halle, 1894. Fb. 4154.
- Pap F.** A valóságosság jelentősége és határai a művészetben. Budapest, 1894. Fb. 227.
- Silberstein (Ötvös) Adolf.** Dramaturgiai dolgozatok. I. II. Budapest, 1894—95. Fb. 444.
- — In Strome der Zeit. Ausgewählte Blätter. I—IV. Bd. Budapest, 1894—95. Fb. 4155.

Fc. Közoktatás- és neveléstudomány.

- Annuario della istruzione publica del regno d'Italia del 1868—69.** Torino, 1869. Fc. 4592.
- Bardócz Pál.** Szilágy-Cseh tanügyének története. Zilah, 1894. Fc. 1834.
- Benke J. Comenius Ámos János.** Sepsi-Szent-György, 1893. Fc. 1825.
- Bibliothek der katholischen Pädagogik.** Herausg. von F. X. Kunz. VI. Bd. F. M. *Vierthalers* Ausgewählte pädagogische Schriften. Herausg. von L. Glöckl. Freiburg i. Br. 1893. Fc. 4574.
- Bökényi D.** Máramaros vármegye tanügyének multja és jelene. M.-Sziget, 1894. Fc. 1831.
- Budinszky K.** Nevelési és oktatási eljárásaim magánrajza. 1. füz. Budapest, 1894. Fc. 1832.
- Csere, Johannis Apacii** — oratio de summa scholarum necessitate earumque inter Hungaros barbariei causis. Cum praefatione Ludovici Felméri. Claudiopoli, 1894. Fc. 4589.
- Diebow, P.** Die Pädagogik Schleiermachers. Halle, 1894. Fc. 4590.
- Droz, K.** Instruction civique. Lausanne, 1885. Fc. 4591.
- Education, U. S. Bureau of** — *Catalog of „A. L. A.“ library 5000 volumes for a popular library selected by the american library association and shown at the world's columbian exposition.* Washington, 1893. — *Meriwether, C.* History of higher education in South Carolina with a sketch of the free school system. Washington, 1889. — *Flint, W.* Statistics of public libraries in the United States and Canada. Washington, 1893. Fc. 4733.
- Felméry Lajos.** A neveléstudomány kézikönyve. Kolozsvár, 1890. Fc. 1734.
- Fierville, Ch.** Archives des Lycées proviseur et censeurs. 1-er Mai 1802—1-er Juillet 1893. Paris, 1894. Fc. 4729.

- Handbuch** der Erziehungs- und Unterrichtslehre für höhere Schulen herausg. von A. *Baumeister*. I. Bd. 1. Abt. Geschichte der Pädagogik von Theobald *Ziegler*. München, 1895. Fc. 4731.
- Hoffmann**, M. Pförtner Stammbuch 1543—1893. Berlin, 1893. Fc. 4497.
- Istoria** biblică, adecă testamentul vechiü și nou. Pentru scóle poporane. Edit 4. Arad, 1894. Fc. 4594.
- Jelentése**, A vallás- és közoktatásügyi m. k. ministernek a közoktatás állapotáról szóló XXIII. —. I. II. köt. Budapest, 1894. Fc. 4r. 501.
- — a tanítói nyugdíj- és gyámalap 1893. évi állapotáról szóló —. Budapest, 1894. Fc. 4r. 514.
- Kiss** Á. és *Kún* Al. Játéktanító vezérkönyv az elemi népiskolai tanítók számára. Budapest, 1894. Fc. 727.
- Láng** Mihály és *Peres* Sándor. A magyar irodalom ismertetése a kisdédóvónő-képző intézetek II. osztálya számára. Budapest, 1894. Fc. 1826.
- — Rendszeres magyar nyelvtan a kisdédóvó-képző intézetek I. oszt. számára. Budapest, 1894. Fc. 1827.
- — Magyar olvasókönyv a kisdédóvónő-képző intézetek I. osztálya számára. Budapest, 1894. — II. osztálya számára. Budapest, 1894. Fc. 1828.
- Leclerc**, M. L'éducation des classes moyennes et dirigeantes en Angleterre. Paris, 1894. Fc. 4730.
- Liard**, Louis. L'enseignement superieur en France 1789—1893. Tome II. Páris, 1894. Fc. 4559.
- Mázy** Engelbert. Paedagogiai alapfogalmak. Budapest, 1893. Fc. 1732.
- Melon**, P. L'enseignement supérieur et l'enseignement technique en France. Deuxieme édition. Paris 1893. Fc. 4728.
- Monumenta** Germaniae paedagogica. Hg. v. Karl Kehrbach. XI. Bd. Berlin, 1891. XVI. Bd. Berlin, 1894. Fc. 4501.
- Nachricht**, Sechsendachtzigste — von dem Friedrichs-Gymnasium zu Altenburg über das Schuljahr Ostern 1892, bis Ostern 1893. — Die altenburgischen Gymnasialprogramme des 17. Jahrhunderts. Von H. *Peine*. Schulnachrichten. Altenburg, 1893. Fc. 4r. 44.
- Pacséry** Károly. Marcus Fabius Quintilianus nevelési elveiről. Tekintettel a római nevelés- és művelődésügy történetére. Paedagógiai tanulmány. Kassa, 1894. Fc. 1829.
- Report** of the commissioner of education for the year 1889—90. Vol. 1. 2. Washington, 1893. Fc. 4732.
- Szervezete**, A debreczeni ev. ref. egyház felsőbb leányiskolájának —. Debreczen, 1893. Fc. 1833.
- Törvények**, (Intézeti —) és rendtartási szabályok a budapesti m. kir. állami elemi isk. tanítóképző növendékei részére. Budapest, 1894. Fc. 1830.
- Torkos** L. Magyar nyelvtan polg. és felsőbb leányisk. I. és II. oszt. számára. Második javított kiadás. Budapest, 1894. Fc. 1751.

Tuducescu J. Scóta teoretică și practică, manuală didactică pentru scólele primare. Partea I—II. Editia III. Arad, 1894. Fc. 4595.

Unterrichtswesen, Das Ungarische — in den Studienjahren 1891—1892. und 1892—93. Auszug aus dem XXII. Jahresbericht des kön. ung. Ministers für Kultus und Unterricht. Budapest, 1894. Fc. 4602.

Utasítások, A réaliskolai tanítás terve s a reá vonatkozó —. Budapest, 1894. Fc. 1574.

Wagner J. Kosztka Mihály élet- és jellemrajz. B.-Gyarmat, 1894. Fc. 4r. 510.

G. Történelem és földrajz.

Ga. Egyetemes s nem hazai történelem és segédtudományai.

Aarboger for nordisk oldkyndighed og historie. II. Raekke, 8. Bind 3. 4. Hefte. 9. Bind, 1. 2. Hefte. Kjobenhavn, 1893/94. Ga. 2459.

Abhandlungen, Germanistische — Hg. von Fr. Vogt. IX. Heft. Daniel von dem Blühenden Tal, ein Artusroman von dem *Stricker*, herausgegeben von G. *Rosenhagen*. Breslau, 1894. — X. Heft. Die Bósa-Rimur, herausg. v. O. L. *Jiriczek*. Breslau, 1894. — I. Heft. Beiträge zum Leben und Dichten Daniel Caspers von Lohenstein von C. *Müller*. Breslau, 1882. — II. Heft. Der Mantel, Bruchstück eines Lanzeletromans des Heinrich von dem Türilin, nebst einer Abhandlung über die Sage von Trinkhorn und Mantel und die Quelle der Krone, herausg. v. O. *Warnatsch*. Breslau, 1883.

Ga. 6142.

Abhandlungen, Historische — aus dem Münchener Seminar. Herausgegeben von Th. *Heigel* und H. *Grauert*. 1. Heft. Gregor Heimburg von P. *Joachimsohn*. Bamberg, 1891. — 2. Heft. Die Gesta Romanae ecclesiae des Kardinals Beno und andere Streitschriften des schismatischen Kardinäle wider Gregor VII. von J. *Schnitzer*. Bamberg, 1892. — 3. Heft. Heinrich Braun. Ein Beitrag der Aufklärungsepoche in Bayern von L. *Wolfram*. München, 1892. — 4. Heft. Das Ceremoniell der Kaiserkrönungen von Otto I. bis Friedrich II. von A. *Diemand*. München, 1894. — 5. Heft. Joh. Heinr. v. Schüle und sein Process mit der Augsburger Weberschaft (1764—1785) von Armin *Seidl*. München, 1894.

Ga. 8042.

Aboul-Ghâzi Béhádour Khan. Histoire des Mogols et des Tatares. Tome I. Texte. St.-Pétersbourg, 1871. Tome II. St.-Pétersbourg, 1874.

Gu. 8098.

D'Abrantès, Mémoires de madame la duchesse — Souvenirs historiques sur Napoléon, la révolution, le directoire, le consulat, l'empire et la restauration. Tome III—V. Paris, é. n.

Ga. 8094.

Acta Borussica. Denkmäler der Staatsverwaltung im 18. Jahrh. — Behördenorganisation. I. Bd. Bearbeitet von G. *Schmoller* und O. *Krauske*. Berlin, 1894.

Ga. 7895.

- Akta** grodzkie i ziemskie z czazow rzeczypospolitej Polskiej. Tome XVI. We Lwowie, 1894. Ga. 4r. 1573.
- Alexandre III.** empereur de Russie. Souvenirs de Sébastopol, recueillis et redigés par —. Traduction de M. Nic. Notovitch. Paris, 1894. Ga. 8087.
- Annales** de l'histoire de France à l'époque carolingienne. Favre, E. Eudes compte de Paris et roi de France (882—898). Paris, 1893. Ga. 8058.
- Archiv** für österreichische Geschichte. LXXVIII. Bd. 2. Hälfte. — LXXIX. Bd. 1. 2. Hälfte. — LXXX. Bd. 1. Hälfte. Wien, 1892, 1893. Ga. 1897.
- Arneth**, A. Anton Ritter von Schmerling. Episoden aus seinem Leben. 1835. 1848—1849. Wien, 1895. Ga. 8107.
- Bachmann**, Adolf. Deutsche Reichsgeschichte im Zeitalter Friedrich III. und Max I. Mit besonderer Berücksichtigung der österreichischen Staatengeschichte. II. Bd. Leipzig, 1894. Ga. 5657.
- Barail**, Général du —. Mes souvenirs. Tome premier 1820—1851. Avec un portrait. Paris, 1894. Ga. 8041.
- Barante**, Souvenirs du baron de — de l'académie française. 1782—1866. IV. Paris, 1894. Ga. 7168.
- Bartsch**, Zacharias. Steiermärkisches Wappen-Buch 1567. Nachwort v. J. Zahn und heraldische Besprechung von Alfred R. Anthony v. Siegenfeld. (Separat-Abdruck aus der Facsimile-Ausgabe.) Graz, 1893. Ga. 7655.
- Baumont**, H. Études sur le règne de Léopold duc de Lorraine et de Bar. (1697—1729.) Paris, 1894. Ga. 8089.
- Beck**, Ludw. Die Geschichte des Eisens. II. Abth. Vom Mittelalter bis zur neuesten Zeit. I. Theil. Das 16. und 17. Jahrhundert. 3—5. 6. Lief. Braunschweig. 1893. 1894. Ga. 7937.
- Beiträge**, Kleinere — zur Geschichte von Dozenten der Leipziger Hochschule. — Festschrift zum deutschen Historikertage in Leipzig. Ostern, 1894. Leipzig, 1894. Ga. 8057.
- Bericht** über die zweite Versammlung deutscher Historiker 29. März. bis 1. April 1894 in Leipzig. Leipzig, 1894. Ga. 8088.
- Bernhardis**, Aus dem Leben Theodor von —. III. Theil. Die Anfänge der neuen Aera. Leipzig, 1894. Ga. 7961.
- Bessot**, Livre-Journal de Pierre de — 1609—1652. Publié et annoté par T. de Larroque, P. Huet et le comte de Saint-Saud. Paris, 1893. Ga. 8039.
- Bibliothek** deutscher Geschichte. Herausgegeben von H. v. Zwiédineck-Südenhorst. — Deutsche Geschichte im Zeitraume der Gründung des preussischen Königtums von H. v. Zwiédineck-Südenhorst. II. Bd. Stuttgart, 1894. Ga. 7101.
- — (Illustrierte —) der Kunst- und Kulturgeschichte. Henne am Rhyu, O. Geschichte des Rittertums. Leipzig, é. n. — Kulturgeschichte der Kreuzzüge. Leipzig, é. n. Ga. 8034.
- — Russischer Denkwürdigkeiten. Hg. von Th. Schiemanu. II. Bd. Erinnerungen von Alexander Lwowitsch Seeland aus der polni-

- schen Revolution von 1830/31. Stuttgart, 1894. — III. Bd. Nicolai Iwanowitsch *Pirogow*. Lebensfragen. Tagebuch eines alten Arztes. Stuttgart, 1894. — IV. Bd. Konstantin Kawelins und Iwan Turgenjews social-politischer Briefwechsel mit Alexander Iw. Herzen. Herausg. v. M. *Dragomanow*. Stuttgart, 1894. — V. Bd. Erinnerungen eines Dorfgeistlichen. Ein Beitrag zur Geschichte der Leibeigenschaft und ihrer Aufhebung. Aus dem Russischen übertragen von M. v. Oettingen. Stuttgart, 1894. Ga. 8023.
- Bibliothèque de l'école des hautes études.** 97. Le livre de ce qu'il y a dans l'hadès par G. *Jéquier*. Paris, 1894. — 99. Eudes, comte de Paris et roi de France (882—898) par E. *Favre*. Paris, 1893. — 90. Le poème de Gudrun par Albert *Fécamp*. Paris, 1892. Ga. 6622.
- — des écoles francaises d'Athènes et de Rome. 1. Série. Fasc. 65. Essai sur le règne de l'empereur Domitien par Stéphane *Gsell*. Paris, 1894. Ga. 6739.
- — 2. Série. IX. 3. Les registres de Grégoire IX. par Lucien *Auvray*. Paris, 1894. — XI. 2. Les registres de Clément IV. (1265—1268) par F. *Jordan*. Paris, 1894. Ga. 4r. 1218.
- — d'histoire illustrée. *Lecoy de la Marche*, A. La France sous Saint Louis et sous Philippe le hardi. Paris, 1893. Ga. 7682.
- Binneboessel**, Paul. Untersuchungen über Quellen und Geschichte des zweiten Samniterkrieges von Caudium bis zum Frieden 450 u. c. — Inaugural-Dissertation. Halle a. S. 1893. Ga. 8073.
- Biographie**, Allgemeine deutsche —. 179—186. Lief. Leipzig, 1893/94. Ga. 3334.
- Bismarck's** Leben und Wirken. Nach ihm selbst erzählt von * * *. Mit 2 Porträts. Leipzig, 1894. Ga. 3179.
- Blondel**, G. Étude sur la politique de l'empereur Frédéric II. en Allemagne et sur les transformations de la constitution allemande dans la première moitié du XIII-e siècle. Paris, 1892. Ga. 6443.
- Blum**, Hans. Das deutsche Reich zur Zeit Bismarck's. Leipzig, 1893. Ga. 8031.
- Bourdau**, L. Histoire de l'alimentation. Paris, 1894. Ga. 8069.
- Böhmer**, J. F. Regesta imperii. V. 7., 8. Lief. Innsbruck, 1894. Ga. 4r. 9.
- Brown**, H. Venice an historical sketch of the republic. London, 1893. Ga. 7865.
- Campe**, A. H. August Freiherr von —. Regesten und Urkunden des Geschlechtes von Blankenburg-Campe. I., II. Berlin, 1892/93. Ga. 8032.
- Campori**, M. Regesto della corrispondenza di Raimondo Montecuccoli col principe Mattia de' Medici. Modena, 1893. Ga. 8044.
- Chronika**, Byzantina —. Tom. I. 1. Vizantiiskii vremennik izdavaemii pri imperatorskoi akademii nauk pod redakcieju V. G. Vasiljevskago i V. J. Regelja. Sankpeterburg, 1894. Ga. 8092.
- Codice diplomatico Istriano.** (Herausg. von P. v. *Kandler*.) H. és é. n. Ga. 4r. 1628.

- Collectanea friburgensia.** Comment. acad. univ. friburgensis helvet. Fasc. 1. Die Correspondenz von A. und G. Casati mit Erzherzog Leopold von Oesterreich 1620—1623. Mit Einleitung und Anmerkungen herausgegeben von H. Reinhardt. Freiburg i. D. Schweiz, 1894. Casati A. arczképével. Ga. 8091.
- Collection des ordonnances des rois de France.** — Catalogue des actes de François I-er. Tome sixième. Paris, 1894. Ga. 4r. 1215.
- — de textes pour servir à l'étude et à l'enseignement de l'histoire. 16. Paris, 1893. Ga. 6798.
- Dahlmann-Waitz,** Quellenkunde der deutschen Geschichte. 6. Aufl. bearbeitet von E. Steindorff. Göttingen, 1894. Ga. 5670.
- Dahn,** Felix. Die Könige der Germanen. VII. Bd. Die Franken unter den Merovingen. I. Abth. Leipzig, 1894. Ga. 5133.
- Dayot,** Armand. Napoléon raconté par l'image d'après les sculpteurs, les graveurs et les peintres. Paris, 1895. Ga. 4r. 1630.
- Demaria,** G. Carlo Emanuele II. e la congiura di Raffaele Torre. Novara, 1892. Ga. 8043.
- Dieffenbacher,** J. Lambert von Hersfeld als Historiograph. Inaugural-Dissertation. Würzburg, 1890. Ga. 7826.
- Droz,** J. Histoire du règne de Louis XVI. pendant les années où l'on pouvait prévenir ou diriger la révolution française. Tom. I—III. Paris, 1860. Ga. 6918.
- Editionum collegii historici academiae litterarum Cracoviensis** Nr. 51. Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia. Tom. XIII. Acta capitulorum nec non iudiciorum ecclesiasticorum selecta edidit B. Ulanowski. Vol. I. Cracoviae, 1894. — Nr. 52. Tom. XIV. Continet: Codicis epistolaris saeculi decimi quinti tomum III. 1392—1501. Cracoviae, 1894. Ga. 4r. 1513.
- Fagniez,** G. Le père Joseph et Richelieu (1577—1638). I., II. Paris, 1894. Ga. 8038.
- Faulmann,** Karl. Im Reiche des Geistes. Illustrierte Geschichte der Wissenschaften. II. Halbband. Wien, 1894. Ga. 8026.
- Fester,** Richard. Regesten der Markgrafen von Baden und Hachberg 1050—1515. Herausgegeben von der badischen historischen Commission. 4., 5. Lief. Innsbruck, 1894. Ga. 4r. 1592.
- Fester,** R. Die Augsburger Allianz von 1686. München, 1893. Ga. 2327.
- Firmin-Didot,** G. La captivité de Sainte-Hélène, d'après les rapports inédits du Marquis de Montchenu. Paris, 1894. Ga. 8071.
- Fontane,** Marius. Histoire universelle. Le christianisme. Paris, 1894. Ga. 8109.
- Fontes rerum Byzantinarum.** Sumptibus Academiae Caesareae scientiarum accuravit W. Regel. Tomus I. fasc. 1. Petropoli, 1892. Ga. 8027.
- Fonti per la storia d'Italia.** Nr. 16. Epistolario di Coluccio Salutati a cura di Fr. Novati. Vol. II. Roma, 1893. Ga. 6821.
- Forster,** Ch. T. and F. H. B. Daniell. The life and letters of Ogier Ghiselin de Busbecq. Vol. I., II. London, 1881. Ga. 8066.

- Fouquet, N.** Mémoires sur la vie publique et privée de —. Par A. Chéruel. I., II. Paris, 1865. Ga. 7181.
- Franklin, A.** La vie privée d'autrefois. — Arts et métiers, modes, moeurs, usages des Parisiens du XII. au XVIII. siècle. — Tome XIV. Variétés chirurgicales. — Tome XV. Les magasins de nouveautés. Paris, 1894. — Tome I. Les soins de toilette, le savoir-vivre. Paris, 1887. — Tom. II. L'annonce et la réclame, les cris de Paris. Paris, 1887. Ga. 6937.
- Freemann, E. A.** The history of Sicily from the earliest times. Vol. IV. Oxford. 1894. Ga. 7477.
- Freer, M. W.** The regency of Anne of Austria queen regent of France, mother of Louis XIV. In two volumes. London, 1866. Ga. 8054.
- Friedrich's** des Grossen, Politische Correspondenz —. XVIII. Bd. 2. Hälfte. Berlin, 1891. XX. Bd. Berlin, 1893. Ga. 4268.
- Gardiner S. R.** History of the great civil war 1642—1649. New edition. Vol. IV. London, 1893. Ga. 7036.
- — History of England 1603—1642. In ten volumes. New edition. London. 1893/94. Ga. 8105.
- Gasquet, Fr. Aidan.** The great pestilence (a. d. 1348—9), now commonly known as the black death. London, 1893. Ga. 8070.
- Gernandt, C.** Die erste Romfahrt Heinrich V. Inaugural-Dissertation. Heidelberg, 1890. Ga. 5351.
- Geschichte, Allgemeine** — in Einzeldarstellungen. Herausg. von W. *Oncken*. 196—204. (Schluss Abtheilung. Berlin, 1893/94. Ga. 4249.
- Geschichtsquellen, Osnabrücker** —. Herausgegeben vom historischen Verein zu Osnabrück. II. Bd. Die niederdeutsche Bischofschronik bis 1553. Im Auftrage des historischen Vereins herausgegeben von F. *Runge*. Osnabrück, 1894. — I. Bd. Die Chroniken des Mittelalters, bearbeitet von F. *Philippi* und H. *Forst*. Osnabrück, 1891. Ga. 8051.
- Gidel, Ch.** Les Français du XVII. siècle. Édition nouvelle et corrigée. Paris, é. n. Ga. 391.
- Graf A. Miti,** leggende e superstizione del medio evo. 2 vol. Torino, 1893. Ga. 8048.
- Grünberg, Karl.** Die Bauernbefreiung, 1., 2. Theil. Leipzig, 1893/94. Ga. 8097.
- Grünhagen, C.** Schlesien unter Friedrich dem Grossen II. Bd. 1756—1786. Breslau, 1891. Ga. 7145.
- Gutschmied, Alfred.** Kleine Schriften. Herausgegeben von Franz *Rühl*. V. Bd. Schriften zur römischen und mittelalterlichen Geschichte und Literatur. Leipzig, 1894. Ga. 7212.
- Haffter, Ernst.** Georg Jenatsch. Ein Beitrag zur Geschichte der Bündner Wirren. Davos, 1894. Ga. 8059.
- Hampe, K.** Geschichte Konradins von Hohenstaufen. Innsbruck, 1894. Ga. 8052.
- Hase, Karl von** —. Ideale und Irrthümer. 5. Abdruck. Leipzig, 1894. Ga. 8102.

- Hauck, K.** Zur Geschichte des Herzogs Lodovico il Moro von Mailand. Inaugural-Dissertation. Köln, 1892. Ga. 7148.
- Häusser, Ludw.** Geschichte des Zeitalters der Reformation 1517—1648. Herausg. von Wilh. Oncken. 2. Aufl. Berlin, 1879. Ga. 8103.
- Heinemann, L. von —.** Geschichte der Normannen in Unteritalien und Sicilien. I. Leipzig, 1894. Ga. 8033.
- Historia general de España.** Escrita bajola direccion de A. Canovas del Castillo. Cuaderno 149—204—213. Madrid, 1893/94. Ga. 7975.
- Hofkalender, Gothaischer genealogischer —.** 1895. CXXXII. Jahrgang. Ga. 5120.
- Hofstede de Groot, C. P.** Hundert Jahre aus der Geschichte der Reformation in den Niederlanden. 1518—1619. Gütersloh, 1893. Ga. 7113.
- Holm, A.** Griechische Geschichte von ihrem Ursprunge bis zum Untergange der Selbständigkeit des griechischen Volkes. III—IV. Bd. Berlin 1891—1894. Ga. 7020.
- Huber, A.** Oesterreichische Reichsgeschichte. Wien, 1895. Ga. 8110.
- Hug, K. W.** Die Kinder Kaiser Friedrich Barbarossas. Inaugural-Dissertation. Würzburg, 1890. Ga. 6682.
- Irmer, G.** Hans Georg von Arnim. Lebensbild eines protestantischen Feldherrn und Staatsmannes aus der Zeit des dreissigjährigen Krieges. Leipzig, 1894. Ga. 7057.
- Jahrbuch der k. k. heraldischen Gesellschaft „Adler“.** Neue Folge. IV. Bd. Wien, 1894. Ga. 4r. 1493.
- Jahrbücher der deutschen Geschichte.** — Jahrbücher des deutschen Reiches unter Heinrich IV. und Heinrich V. Von G. Meyer v. Konow. II. Bd. Leipzig, 1894. Ga. 4253.
- Jahresberichte der Geschichtswissenschaft.** Herausg. von J. Jastrow. XV. Jahrg. 1892. Berlin, 1894. Ga. 4487.
- Janssen, Joh.** Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters. VII. Bd. 1—12. Aufl. Freiburg i. Br. 1894. Ga. 5335.
- Joinville, Prince de —.** Vieux souvenirs 1818—1848. Avec illustrations de l'auteur. Quatrième édition. Paris, 1894. Ga. 8053.
- Jusseraud, J. J.** Les anglais au moyen âge. La vie nomade et les routes d'Angleterre au XIV-e siècle. Paris, 1884. Ga. 7746.
- Karls XII.** Die eigenhändigen Briefe König —. Gesammelt und herausgegeben von E. Carlson. Autorisirte deutsche Uebersetzung von F. Mewius. Berlin, 1894. Ga. 1480.
- Karl's von Rumänen, Aus dem Leben König —.** Aufzeichnungen eines Augenzeugen. I. II. Bd. Stuttgart, 1894. Ga. 8036.
- Keene, H. G.** A sketch of the history of Hindustan from the first muslim conquest to the fall of the mughol empire. London, 1885. Ga. 8060.
- Könyvtár, Történeti-, nép- és földrajzi —.** Kiadja Szabó Ferencz. XV. köt. A legujabb kor története 1815—1885. Meuzel, Balle,

Springer, Horváth, Rogge és mások művei után átdolgozta *Csuday* Jenő. III. köt. N.-Beckerek, 1893. — XLV. köt. Angolország történelme a legrégebb időktől az újkorig. Irta *Lázár* Gyula. IV. köt. Temesvár, 1893. — XLVIII. köt. Dacia Provincia Augusti. I. köt. Irta *Király* Pál. N.-Beckerek, 1893. — LVI—LVII. köt. Magyarország újabbkori történelme. 1815—1892. Irta *Hóke* Lajos. I—II. köt. N.-Beckerek, 1893. — LVIII. Erdély és Mihály vajda története. 1595—1601. Oklevéltárral. Irta *Szádeczky* Lajos. Temesvár, 1893. — XLI—XLII. köt. Cicerone a régi és új Egyiptomon át. Olvasó- és kézikönyv a Nilus-vidék barátai számára. Irta *Ebers* György. Fordította Schmidt József. N.-Beckerek, 1893.

Ga. 3927.

Küffner, K. Der Reichstag von Nürnberg anno 1480. Inaugural-Dissertation. Würzburg, 1892.

Ga. 7053.

La Gorce, P. de —. Histoire du second empire. Tom. I. II. Paris, 1894.

Ga. 8062.

Lair, J. Étude sur la vie et la mort de Guillaume Longue-Épée duc de Normandie. Paris, 1893.

Ga. 4r. 1071.

Lamprecht, K. Deutsche Geschichte. V. Bd. 1. Hälfte. Berlin, 1894.

Ga. 7166.

Landwehr, H. Die Kirchenpolitik Friedrich Wilhelms, des Grossen Kurfürsten. Berlin, 1894.

Ga. 7152.

Lavisse, Ernest et A. Rambaud. Histoire générale du IV. siècle à nos jours. III. Fondation des grands États 1270—1492. Paris, 1894. IV. Renaissance et réforme les nouveaux mondes 1492—1559. Paris, 1894.

Ga. 7943.

Legrand, E. Lettres de l'empereur Manuel Paléologue, publiées d'après trois manuscrits. Premier fascicule. Paris, 1893.

Ga. 8078.

Legrelle, A. La mission de M. de Rébenac à Madrid et la mort de Marie-Louise reine d'Espagne (1688—1689). Paris, 1894.

Ga. 1492.

Lehnert, K. Studien zur Geschichte der zwölf Artikel vom Jahre 1525. Inaugural-Dissertation. Halle, 1894.

Ga. 127.

Leva, G. de —. Storia documentata di Carlo V in correlazione all'Italia. Vol. III. Padova, 1875; Vol. IV. Padova, 1881; Vol. V. Bologna, 1894.

Ga. 6273.

Lodge, H. C. George Washington. In two volumes. London, 1889.

Ga. 8061.

Lorentzen, Theod. Die schwedische Armee im dreissigjährigen Kriege und ihre Abdankung. Leipzig, 1894.

Ga. 8101.

Lőrincz Gy. A keresztes hadjáratok jelentősége a pápaságra, különös tekintettel Magyarországra. Nagyszombat, 1894.

Ga. 3936.

Lubomirski, (Le prince Joseph —.) Histoire contemporaine de la transformation politique et sociale de l'Europe. III. De Sébastopol à Solférino. Paris, 1891. — V. Beust et Bismarck, 1865—1868. Paris, 1893.

Ga. 7085.

Malcher, F. X. Herzog Albrecht zu Sachsen-Teschen. Wien, 1894.

Ga. 7163.

- Markham, C. R.** The war between Peru and Chile, 1879—1882. Fourth edition. London, 1883. Ga. 8063.
- Masson, Fr.** Napoléon chez Lui. La journée de l'empereur aux Tuileries. Paris, 1894. Ga. 8068.
- Materyaly** Historyczne. I. Regestr zloczynow grodu sanockiego 1554—1638. We Lwowie, 1891. — II. Tomasca Pirawskiego relatio status almae archidioecesis leopoliensis. We Lwowie, 1893. Ga. 8029.
- Meunier, G.** Les grands historiens du 19-me siècle. Paris, 1894. Ga. 8085.
- Mittheilungen** aus dem vaticanischen Archive. Herausg. von der kais. Akademie der Wissenschaften. II. Bd. Eine Wiener Briefsammlung zur Geschichte des deutschen Reiches und der österreichischen Länder in der zweiten Hälfte des XIII. Jahrhunderts. Nach den Abschriften von A. Starzer. Herausg. von O. Redlich. Wien, 1894. Ga. 6882.
- aus dem Stadtarchiv und der Stadtbibliothek zu Breslau. 1. Heft. Breslau, 1894. Ga. 8099.
- zur vaterländischen Geschichte. XXV. Dritte Folge V. Die vadianische Briefsammlung der Stadtbibliothek St.-Gallen. II. Herausg. von E. Arbenz. St.-Gallen, 1894. Ga. 5887.
- Monumenta** Germaniae historica. — Diplomatum regum et imperatorum Germaniae Tom. II. pars posterior. Attonis III. diplomata. Hannoverae, 1893. — Legum sectio IV. Constitutiones et acta publica imperatorum et regum. Tom. I. Hannoverae, 1893. — Auctorum antiquissimorum tomus XII. Cassiodori senatoris variae. Berolini, 1894. Tom. XI. pars II. Berolini, 1894. — Epistolae saeculi XIII. e regestis pontificum Romanorum selectae per G. H. Pertz. Tom. III. Berolini, 1894. — Tom. XIII. pars I. Chronica minora saec. IV—VII. edidit Th. Mommsen. Vol. III. fasc. I. Berolini, 1894. Ga. 4r. 827.
- Naudé, A.** Friedrichs des Grossen Angriffspläne gegen Oesterreich im siebenjährigen Kriege. Theil I. Der Feldzug von 1757. Marburg, 1893. Ga. 4r. 1101.
- Neumann, C.** Die Weltstellung des byzantinischen Reiches vor den Kreuzzügen. Leipzig, 1894. Ga. 8093.
- Nuntiatuiberichte** aus Deutschland nebst ergänzenden Actenstücken. 3. Abtheil. 1572—1585. II. Bd. Berlin, 1894. Ga. 7708.
- Opel, J. O.** Der niedersächsisch-dänische Krieg. III. Bd. Magdeburg, 1894. Ga. 4513.
- Oudinot, Le maréchal** — duc de Reggio d'après les souvenirs inédits de la maréchale par G. Stiegler. Troisième édition. Paris, 1894. Ga. 8067.
- Pais, Ettore.** Storia d'Italia dai tempi piú antichi sino alle guerre puniche. — Parte I. Storia della Sicilia e della magna Grecia. Vol. I. Torino, 1894. Ga. 8035.
- Pamietnik** drugiego zjazdu historykow polskich we Lwowie. I. Referaty. Lwow 1890. — II. Obrady i uchwały. Lwow, 1891. Ga. 8030.

- Pasquier**, Mémoires du chancelier —. Publiés par M. le duc d'Audiffret-Pasquier. I. Partie. Tome 3. (1814—1815.) Paris, 1894.
II. Partie. Tome 4. 5. Paris, 1894. Ga. 8004.
- Pawinski**, Adolf. Młode lata Zygmunta starego. Warszawa, 1893.
Ga. 8045.
- Pasolini**, Pier Des —. Caterina Sforza. Vol. I—III. Roma, 1893.
Ga. 8028.
- Pawlowszky** Ede. Miksa császár mexikói szerencsétlen expedíciója leírásának 2. kiadása. Kiváló tekintettel Queretaro 70 napig tartó ostromára. — Mexikói élet. — Utazási élmények. Budapest, 1894.
Ga. 2430.
- Pelletan**, E. Decadence de la monarchie française. 3-ième édition. Paris, 1861.
Ga. 2727.
- Percy**, L. Le roman du grand roi Louis XIV. et Marie Mancini. Paris, 1894.
Ga. 8086.
- Philippson**, Martin. Ein Ministerium unter Philipp II. Kardinal Granvella am spanischen Hofe. (1579—1586.) Berlin, 1895. Ga. 8106.
- Pribram**, A. F. Franz Paul Freicherr von Lisola (1613—1674.) und die Politik seiner Zeit. Leipzig, 1894.
Ga. 1493.
- Prutz**, H. Rechnungen über Heinrich von Derby's Preussenfahrten 1390—91 und 1392. Leipzig, 1893.
Ga. 8095.
- Publicationen** aus den k. preussischen Staatsarchiven. LIV—LV.
Meinardus, O. Protocolle und Relationen des brandenburgischen Geheimen Rathes aus der Zeit des Kurfürsten Friedrich Wilhelm. 2—3. Bd. Leipzig, 1893. — LVI. *Lehmann*, M. Preussen und die katholische Kirche seit 1640. 7. Theil. Leipzig, 1894. — LVII. *Friedländer*, E. Aeltere Universitäts-Matrikeln. II. Universität Greifswald. II. Bd. (1646—1700.) Leipzig, 1894. — LVIII. *Joachim*, E. Die Politik des letzten Hochmeisters in Preussen Albrecht von Brandenburg. II. Theil. Leipzig, 1894. — LIX. Bd. *Priebatsch*, F. Politische Correspondenz des Kurfürsten Albrecht Achilles. I. Bd. 1470—1474. Leipzig, 1894. — LX. Bd. Hessisches Urkundenbuch. 2. Abtheilung. H. *Reimer*, Urkundenbuch zur Geschichte der Herren von Hanau und der ehemaligen Provinz Hanau. 3. Bd. Leipzig, 1894.
Ga. 4341.
- Pypin**, A. N. Die geistigen Bewegungen in Russland in der ersten Hälfte des XIX. Jahrhunderts. I. Bd. Die russische Gesellschaft unter Alexander I. Aus dem Russischen übertragen von B. Minzes. Autorisierte Ausgabe der zweiten vermehrten Auflage. Berlin, 1894.
Ga. 8037.
- Quellen und Forschungen** aus dem Gebiete der Geschichte. III. Bd. Die päpstlichen Kollektorien in Deutschland während des XIV. Jahrhunderts. Herausg. von J. P. *Kirsch*. Paderborn, 1894.
Ga. 7743.
- Quellen** zur Schweizer Geschichte. Herausg. von der allgemeinen geschichtsforschenden Gesellschaft der Schweiz. XIV. Bd. Das Habsburgische Urbar. Herausg. von R. *Maag*. 1. Bd. Basel, 1894.
Ga. 8111.

- Raab, C. von** —. Regesten zur Orts- und Familiengeschichte. I. Bd. 1350—1485. Plauen J. V., 1893. Ga. 8040.
- Regesten** der Pfalzgrafen am Rhein. 1214—1508. Herausgegeben von der badischen historischen Commission unter Leitung von E. Winkelmann, bearbeitet von A. Koch und J. Wille. 6. Lief. Innsbruck, 1894. Ga. 4r. 1499.
- Renan, Ernest**. Histoire du peuple d'Israël. Tom. V. Paris, 1894. Ga. 6781.
- Report, Annual** — of the American Historical Association for the year 1891. 1892. 1893. Washington, 1892—1894. Ha. 7879.
- Sauro, Marino**. I diarii di —. Fasc. 163—177. Tome XXXVIII—XLI. Venezia, 1893—94. Ga. 4r. 976.
- Sauer, É.** Inventaire des Aveux et Denombrements déposé aux archives departementales à Metz. Metz, 1894. Ga. 5310.
- Sauerbrei, M.** Die italienische Politik König Sigismunds bis zum Beginn des Constanzer Concils 1410—1414. Inaugural-Dissertation. Ga. 4904.
- Scerbatov, Generalfeldmarsal** kujaz Paskevics ego zsisn i djejatelnost. Tom IV. S.-Peterburg. 1894. Ga. 7703.
- Schlöckwerder, Th. K.** Untersuchungen zur Chronologie der Briefe Gerberts v. Aurillac. Inaugural-Dissertation. Halle a. S. 1893. Ga. 8074.
- Schmidt, M. G.** Die Staatsrechtliche Anwendung der goldenen Bulle bis zum Tode König Sigmunds. Inaugural-Dissertation. Halle, 1894. Ga. 8075.
- Schmitz, Guilelmus.** Commentarii notarum tironianarum. Lipese, 1893. 132 táblával. Ga. ivr. 544.
- Schubert, R.** Geschichte des Pyrus. Neu untersucht und nach den Quellen dargestellt. Königsberg in Pr. 1894. Ga. 4914.
- Schulthess'** Europäischer Geschichtskalender. Neue Folge. IX. Jahrg. 1893. München, 1894. Ga. 3453.
- Schulz, Hans.** Der Sacco di Roma, Karls V. Truppen in Rom 1527—1528. Inaugural-Dissertation. Halle a. S. 1893. Ga. 8077.
- Schwann, M.** Das Neue Bayern. Stuttgart. 1894. Ga. 8084.
- Schwarz, Franz v.** —. Sintfluth und Völkerwanderungen. Stuttgart, 1894. Ga. 8096.
- Schweinichen, Hans von** —. Merkbuch. Zum ersten Mal herausg. von K. Wulke. Berlin, 1895. Ga. 8108.
- Senior, Nassau W.** Journals kept in France and Italy from 1848 to 1852. With a sketch of the revolution of 1848. Edited by his daughter C. M. Simpson. Vol. I—II. London, 1871. Ga. 8065.
- Siebmacher, J.** Grosses und allgemeines Wappenbuch. Lief. : 363, oder Bd. IV. 15. Heft 31. Nürnberg, 1893. — Lief. 368. oder Bd. IV. 15. Heft 32. — Lief. 372. oder Bd. IV. 15. Heft 33. — Lief. 375. oder Bd. IV. 15. Heft 34. Nürnberg, 1894. Ga. 4r. 1475.
- Sillib, R.** Machiavellis Stellung zu Deutschland. Inaugural-Dissertation. Heidelberg, 1892. Ga. 5473.
- Skene, A. von** —. Entstehen und Entwicklung der slavisch-national-

- len Bewegung in Böhmen und Mähren im XIX. Jahrhundert.
Wien, 1893. Ga. 8050.
- Soimescu**, Joan N. Istoria generala à româniloru din Amëndouë
Dacille. I—III. Bucuresci, 1889. Ga. 8082.
- Solowieff**. Histoire de Russie traduite d'après le professeur — par la
princesse Souvoroff. Paris, 1879. Ga. 3215.
- Spiesz**, F. Das Jerusalem des Josephus. Ein Beitrag zur Topographie
der heiligen Stadt. Mit zwei litographirten Tafeln. Berlin, 1881.
Ga. 8049.
- Sprawozdanie** z czynności wydziału towarzystwa historycznego we
Lwowie tudzież komitetu redakcyjnego kwartalnika historycznego
za rok 1893—94. Lwów, 1894. Ga. 8112.
- Staatengeschichte** der neuesten Zeit. XXVIII. Bd. Deutsche Ge-
schichte in neunzehnten Jahrhundert von H. von *Treitschke*. 5. Theil.
Leipzig, 1894. Ga. 3551.
- Stieve**, F. Wittelsbacher Briefe aus den Jahren 1590 bis 1610. Ab-
theilung I—VII. München, 1884—1893. Ga. 4r. 1629.
- Stocker**, A. Über Johannes de Cermenate. Inaugural-Dissertation.
Bühl, 1891. Ga. 5579.
- Story**, The — of the Nations. 39. Venice. By A. *Wiel*. 40. The Crusades.
By T. A. *Archer* and C. L. *Kingsford*. London, 1894. Ga. 6719.
- Strada**, J. La loi de l'histoire, constitution scientifique de l'histoire.
Paris, 1894. Ga. 4375.
- Studien**, Leipziger — aus dem Gebiet der Geschichte. Herausgegeben
von W. *Arndt*, K. *Lamprecht*, E. *Marcks*. I. Bd. 1. Heft. Die Kölner
Konföderation vom Jahre 1367 und die schonischen Pfandschaf-
ten. Hansisch-dänische Geschichte 1367—1385. Von E. R. *Daenell*.
Leipzig, 1894. Ga. 8055.
- Taschenbuch**, Gothaisches, genealogisches —.
— — der gräflichen Häuser. 1895. LXVIII. Jahrg. Ga. 5121.
— — der freiherrlichen Häuser. 1895. XLV. Jahrg. Ga. 5122.
- Teske**, C. Das mecklenburgische Wappen von Lucas Cranach d. Ä.,
die Bücherzeichen (ex libris) des Herzogs Ulrich zu Mecklenburg
und Anderes, Berlin, 1894. Ga. ivr. 702.
- Thiébauld**, Mémoires du général baron —. Publiés sous les auspices
de sa fille Claire Thiébauld d'après le manuscrit original par
F. Calmettes. Vol. II. 1795—1799. Paris, 1894. — Vol. III.
1799—1806. Paris, 1894. Ga. 8016.
- Tkalac**, E. J. von —. Jugenderinnerungen aus Kroatien. Leipzig,
1894. Ga. 8083.
- Uhlmann**, P. König Sigmunds Geleit für Hus und das Geleit im
Mittelalter. Inaugural-Dissertation. Halle a. S. 1893.
Ga. 8076.
- Untersuchungen**, Historische — Ernst Förstemann zum fünfzigjähri-
gen Doctorjubiläum, gewidmet von der historischen Gesellschaft
zu Dresden. Leipzig, 1894. Ga. 8090.
- Urkunden und Actenstücke** zur Geschichte des Kurfürsten Friedrich
Wilhelm von Brandenburg. XV. Bd. Ständische Verhandlung

- gen III. (Preussen I. Bd.) Herausgegeben von Kurt *Breysig*. Berlin, 1894. Ga. 5498.
- Urkundenbuch** der Stadt Basel. Hg. von der historischen und antiquarischen Gesellschaft zu Basel. Bearb. durch R. *Wackernagel* und R. *Thommen*. II. Bd. Basel, 1893. Ga. 1527.
- Véron**, L. Nouveaux mémoires d'un bourgeois de Paris. 2. édit. Paris, 1866. Ga. 2629.
- Vétault**, Alphonse. Charlemagne. Introduction par Léon Gautier, Ouvrage couronné par l'académie française. 3. édition. Tours. 1888. — 20 táblával. Ga. 8080.
- Villari**, P. I primi due secoli della storia di Firenze. Vol. I. II. Firenze, 1893—94. Ga. 7132.
- Villars**, Pierre marquis de —. Mémoires de la cour d'Espagne de 1679 à 1681. Paris, 1893. Ga. 8064.
- Waliszewski**, K. Autour d'un trône Catherine II. de Russie. 3. édition. Paris, 1894. Ga. 8056.
- Wallon**, H. Saint Louis. 4. édition. Tours, 1892. Ga. 8079.
- Walter**, F. Die Wahl Maximilians II. Inaugural-Dissertation. Heidelberg, 1892. Ga. 5348.
- Wattenbach**, W. Deutsche Geschichtsquellen im Mittelalter bis zur Mitte des XIII. Jahrhunderts. II. Bd. 6. umgearbeitete Aufl. Berlin, 1894. Ga. 6501.
- Wibling**, Carl. Ur Fälmarskalken Fabian Wredes papper. Karlskrona, 1894. Ga. 8081.
- Wolseley**, Le maréchal vicomte —. Le déclin et la chute de Napoléon. Paris, 1894. Ga. 8100.
- Xenopol**, A. D. Istoria romînilor din Dacia Traiana. — Vol. III. Istoria medic, part. II. Jassi, 1890. — Vol. IV. V. Istoria moderna, part. I. II. Jassi, 1891. 1892. — Vol. VI. Istoria contimpurana, Jassi, 1893. Ga. 7092.
- Zeissberg**, Heinrich Ritter von —. Erzherzog Carl von Oesterreich Ein Lebensbild. I. Bd. 1. 2. Hälfte. Wien, 1895. Ga. 8104.

Gb. Hazai történelem és segédtudományai.

- Abafi**, Ludwig. Geschichte der Freimaurerei in Oesterreich-Ungarn. 25—31—32. Heft. Budapest, 1893. Gb. 1928.
- Acsády** J. Két pénzügy-történelmi tanulmány. I. A pozsonyi és szepesi kamarák 1565—1604. II. A jobbágyadózás 1564—76-ban. Budapest, 1894. Gb. 10336.
- Adatok** a váczai lövészegylet száz éves multjából. 1793—1893. Vác, 1893. Gb. 10322.
- Alleker** L. Erdősi Imre a branyiszkói hős pap emlékezete. Nyitra, 1894. Gb. 10324.
- Arras**, Paul. Regestenbeiträge zur Geschichte König Ludwigs II. von Ungarn und Böhmen. Zusammengestellt auf Grund der Urkunden,

- welche sich im Bautzner Ratsarchive vorfinden. Bautzen, 1893.
Gb. 4r. 479.
- Ballagi Géza.** Emlékbeszéd id. báró Vay Miklós felett. Budapest, 1895.
Gb. 10348.
- Barna Mihály.** Magyarország nemes családjainak genealogiája. II. rész.
L. Z. Bécs, 1894. Gb. 10316.
- Baróti Lajos.** Adattár Délmagyarország XVIII. századi történetéhez.
II. rész. Temesvár, 1894. Gb. 10310.
- Békefi Remig.** A Czikadori apátság története. Pécs, 1894.
Gb. 10323.
- Beke Lajos.** A zempléni nemzetörség. Sátoralja-Ujhely, 1893.
Gb. 10338.
- Csepreghy Kálmán.** Az ónodi országgyűlés és előzményei. Budapest,
1894. Gb. 1460.
- Czékus L.** A tállyai evang. egyház és a tállyai Kossuth-ünnep története
Kassa, 1894. Gb. 10337.
- Demkó K.** A magyar orvosi rend története tekintettel a gyógyászati
intézmények fejlődésére Magyarországon a XVIII. század végeig.
Budapest, 1894. Gb. 10274.
- Emlékkönyve,** A kassai reformatus egyház által fennállása kétszáz-
ötvenedik évfordulóján 1894. márczius 25-én húsvét első napján
tartott örömnepély — Szerkesztette Révész K. Kassa, 1894.
Gb. 10326.
- Ensel (Részö) Sándor.** Régi vármegyék, székek, kerületek és vidékek
neveinek eredete. Budapest, 1894. Gb. 10346.
- — A helynevek magyarázója. 4 füz. Budapest, 1893.
Gb. 1236.
- Értekezések a történeti tudományok köréből.** XVI. k. 2. sz. *Balássy F.*
A megye és a várispánság vagyis a két intézmény közötti
különbség. Budapest, 1893. XVI. köt. 3. sz. *Acsády J.* Régi magyar
birtokviszonyok. 1494—1598. Budapest, 1894. Gb. 1179.
- Évkönyve,** A fehérvármegyei és Székesfehérvár városi történelmi és
régészeti egylet — II. évf. Székesfehérvár, 1893. Gb. 10328.
- Gyulai R.** Törökvilág Komárommegyében. Komárom, 1894.
Gb. 10332.
- Hattyuffy Dezső.** Fejérvármegye történelmi vázlata. Székesfehérvár,
1894. Gb. 10345.
- Hazslinszky R.** Magyarországon a királyi szék betöltése a XVI. század-
ban. Tekintettel a királynők koronázására és a korona viszontag-
ságaira 1526—1572. Békés-Csaba, 1894. Gb. 10339.
- Hentaller L.** A balavásári szüret. Történeti rajz a kötélkórból. Buda-
pest, 1894. Gb. 10331.
- Histoire des procédures criminelles, et de l'exécution des trois Contes**
Francois Nadasdi, Pierre de Zrin, et Frans Christoff Frangespan.
Amsterdam, 1672. Gb. 2015.
- Hornyik-Album.** A Hornyik-émlékünnepély alkalmából kiadta a
„Kecskeméti Katona József Kör.“ Szerk. *Kovács P.* Kecskemét,
1894. Gb. 10347.

- Hörk J.** Kossuth Lajos Eperjesen. Eperjes, 1894. Gb, 10341.
- Jegyzőkönyve,** A magyarországi ev. ref. egyház egyetemes konventjének —. Budapest, 1894. évi ápril hó 24—27. napjain. Kiadta Tóth Sámuel. Debreczen, 1894. Gb. 1330.
- Jegyzőkönyve,** A solti ref. egyházmegye közgyűlésének —. 1892/93. Kunszentmiklóson 1893. augusztus 29. és 30. napjain. Budapest, 1893. Gb. 10195.
- Jegyzőkönyve,** A tiszántuli ev. ref. egyházkerület 1894. ápr. 9—12. napján Debreczenben tartott gyűlésének —. Kiadta Tóth Sámuel. Debreczen, 1894. — 1893. június 1—5. és november 1—4. napjain. Debreczen, 1893. Gb. 10188.
- Jegyzőkönyve,** A dunamelléki ev. ref. egyházkerület 1893. október 21-ik és következő napjain Budapesten tartott rendes közgyűlésének —. Kiadta Szilády Áron. Budapest, 1893.—1894. ápril 3-ik és 4-ik napján Budapesten tartott rendkívüli közgyűlésének —. Kiadta Szilády Áron. Budapest, 1894. Gb. 10187.
- Karácson J.** Szent Imre herceg. Élet- és jellemrajz. Győr, 1894. Gb. 10344.
- Kiadványai,** A magyar protestáns irodalmi társaság —. *Révész Kálmán.* Száz éves küzdelem a kassai református egyház megalakulásáért 1550—1650. Budapest, 1894. Gb. 10213.
- Kohn, S.** Die Sabbatharier in Siebenbürgen. Budapest, 1894. Gb. 2007.
- Kunc A.** Szombathely-Savaria rend. tanácsu város monographiája. II. Rész. Irta *Kárpáti K.* Szombathely, 1894. Gb. 1295.
- Márki Sándor.** A Hóra-lázadás magyarországi része. Budapest, 1894. Gb. 10349.
- Meskó Márton,** Felső-kubini —. A felső-kubini Meskó család leszármazása és történeti emlékei. A család okmányai alapján és iglói Szontágh Dániel munkája segítségével összeállította —. Gyoma, 1894. Gb. 1261.
- Milleker Bódog.** Dél-Magyarország az őskorban. Művelődéstörténeti vázlatok. Gb. 10333.
- Mohl A.** Der Gnadenort Loreto in Ungarn. Mit 6 Abbildungen. Eisenstadt, 1894. Gb. 2017.
- Monumenta Hungariae historica.** Magyar történelmi emlékek. Kiadja a m. t. Akadémia történelmi bizottsága. II. oszt. XXIII. k. Magyar történelmi évkönyvek és naplók a XVI—XVIII. századokból. 2. köt. *Gyulafy* Lestár följegyzései, közli Szilágyi S. *Keczer* Ambrus naplója, közli Tasnádi Nagy Gy. *Krmann* Dániel Superintendens 1708—1709. Oroszországi utjának leírása. Közlik *Mencsik* Ferd. és *Kluch* J. Budapest, 1894. Gb. 1168.
- — III. osztály. Erdélyi országgyűlési emlékek. Szerkeszti *Szilágyi* S. XVII. köt. Budapest, 1894. Gb. 1169.
- Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium.** Vol. XXIV. Index rerum, personarum et locorum in voluminibus I—V. monumentorum spectantium historiam slavorum meridionalium. Zagrabiæ, 1893. Vol. XXV. Scriptores Vol. II. Chronica Ragusina

- Junii Restii* (ab origine urbis usque ad annum 1451) item Joannis *Gundulac* (1451—1484.) digessit *Speratus Nodilo*. Zagrabiae, 1893. Gb. 1610.
- Nemes, A.** A nagyboldogasszonyról nevezett budavári főtemplom története és leírása. Budapest, 1893. Gb. 10280.
- Paikoss E.** A kassai helvét hitv. egyház megalakulásának története. Sárospatak, 1889. Gb. 10327.
- Palcsó J.** A késmárki ág. hitv. ev. kerületi lyceum története. Késmárk, 1893. Gb. 10329.
- Perrens, F. T.** La civilisation florentine du XIV. au XVI. siècle. Paris, 1893. Gb. 7682.
- Reissenberger, L.** Die Kerzer Abtei. Mit zahlreichen Illustrationen. Herausgegeben vom Ausschuss des Vereins für siebenbürgische Landeskunde. Hermannstadt, 1894. Gb. 1938.
- Schrauf, K.** Regestrum Bursae Hungarorum Cracoviensis. Wien, 1894. Gb. 2014.
- Szádeczky L.** Szabó Károly emlékezete 1824—1890. Budapest, 1894. Gb. 10325.
- Széchenyi István** munkái. Összegyűjti és kiadja a m. t. Akademia. VIII. köt. Széchenyi István hirlapi cikkei. Összeállította Zichy Antal. II. köt. Budapest, 1894. Gb. 1506.
- Székely J.** Kossuth fogsága és Pestvármegyéhez intézett sajátkezű beadványának hasonmásával. Budapest, 1895. Gb. 10343.
- Thirring G.** Budapest székes főváros statisztikai hivatalának története 1869—1894. Budapest, 1894. Gb. 4r. 359.
- Ürmössy L.** Tizenhét év Erdély történetéből. 1849. július 19. — 1866. április 17. Temesvár, 1894. Gb. 10335.
- Vukovics S.** Emlékiratai Magyarországon való bujdosása és száműzetésének idejéből. Budapest, 1894. Gb. 10334.
- Wagner J.** Drégelyi emlék. (Szondy jellemrajza.) B.-Gyar.mat, 1894. Gb. 10342.
- Wekerle, László.** Árpád sirja. Budapest, 1893. Gb. 10283.
- Zaminer, E.** Geschichte des Waldwesens der kön. freien Stadt Kronstadt — Brassó. Kronstadt, 1891. Gb. 2012.
- Zichy-család, A Zichi és Vásonkeői Gróf** — idősb ágának okmánytára. — Codex diplomatikus domus senioris comitum Zichy de Zich et Vásonkeő. VI. köt. Budapest, 1894. Gb. 1061.

Ge. Irodalomtörténet és bibliographia.

- Aebi, J. L.** Die Buchdruckerei zu Beromünster im fünfzehnten Jahrhundert. Einsiedeln, 1870. Gc. 3074.
- Arnim, Archim von** — und die ihm nahe standen. Herausgegeben von Reinhold Steig und Herman Grimm. I. Bd. Achim von Arnim und Clemens Brentano. Bearbeitet von Reinhold Steig. Mit zwei Portraits. Stuttgart, 1894. Gc. 3073.

- Audiffredi, J. B.** Specimen historico criticum editionum italicarum saeculi XV. Romae, 1794. Ge. 4r. 925.
- Baróti L.** Petöfi költeményeinek első kritikai kiadásáról. (Különlenyomat a „Philologiai Közöny“-ből.) Budapest, 1894. Ge. 4301.
- Beöthy Zsolt.** A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése. I—II köt. 6. bővített és javított kiadás. Budapest, 1891, 1892. 2 példányban. Ge. 4199.
- — A magyar irodalom története. Képes diszmunka, a művelt közönség számára szerk. — 1—16. füz. Ge. 4465.
- Bernardini, L.** La littérature scandinave. Paris, 1894. Ge. 3087.
- Bettelheim, A.** Geisteshelden. (Führende Geister.) VI. Bd. Thomas Carlyle's Welt- und Gesellschaftsanschauung. Von Gerhart von Schulze-Gaevernitz. Berlin, 1894. — VII. Bd. Friedrich Ludwig Jahn. Sein Leben und seine Bedeutung. Von Fr. Guntram Schultheiss. Berlin, 1894. — VIII. Bd. Shakspeare. Von Alois Brandl. Berlin, 1894. — I. Bd. Walter von der Vogelweide. Ein Dichterleben von A. E. Schönbach. Berlin, 1894. — IX. Bd. Spinoza. Ein Kultur- und Lebensbild von Wilhelm Bolin. Berlin, 1894. — X—XI. Bd. Feldmarschall Moltke. I. Theil. Lehr- und Wanderjahre von Max Jähns. Berlin, 1894. — XII. Bd. Freiherr von Stein von Fr. Neubauer. Berlin, 1894. — XIII—XV. Bd. Goethe von Richard M. Meyer. Berlin, 1894. — XVI—XVII. Bd. Luther (1483—1525.) von A. E. Berger. Berlin, 1895. Ge. 2857.
- Bibliographia** Hopkinsiensis 1876—1893. Parts II. and III. chemistry, geology and mineralogy. Baltimore, 1893. — Parts IV, V. and VI. physics, astronomy, mathematics. Baltimore, 1894. Ge. 3106.
- Bibliotek, Sveriges offentliga** — Stockholm. Upsala. Lund. Göteborg. Accessions-Katalog. 8. 1893. Stockholm, 1894. Ge. 2698.
- Bibliotheca apostolica Vaticana.** Codices manuscripti Graeci Ottoniani Bibliothecae Vaticanae. Romae, 1893. Ge. 4r. 857.
- Bibliotheca Erasmica.** Répertoire des oeuvres d'Érasme. I—III. Série. Gand, 1893. Ge. 4r. 48.
- Bibliotheca universitaria di Pavia.** — Catalogo di duplicati di medicina (della libreria del Prof. Comm. Alfonso Corradi). Offerti in vendita. Pavia, 1894. Ge. 3099.
- Bibliothèque de la Compagnie de Jésus.** Bibliographie. Tome V. (Lorini-Ostrozanski). Bruxelles, 1894. Ge. 4r. 905.
- Bodnár Zs.** Példák. IV—V. füzet. Budapest, 1894. Ge. 4474.
- Bognár Teofil.** Idegen eredetű népmeséink. Budapest, 1894. Ge. 4470.
- Bollettino delle pubblicazioni italiane** 1894. Fasc. 193—200. 202—203—207. 209—211. 213—216. Firenze, 1894. — Indici del Bollettino delle pubblicazioni italiane... nel 1891. Firenze, 1891. — nel 1892. Firenze, 1892. Ge. 2361.
- Bonaparte, Le prince** —. Deuxième catalogue des ouvrages destinés à faciliter l'étude comparative des langues européennes. Londres, 1862. — Ouvrage publiés dans le courant de l'année 1862, 1863, 1864, 1865—66, 1867—72. Londres, 1863—72. Ge. 3069.

- Bormann, E.** Das Shakespeare-Geheimnis. Leipzig, 1894. Gc. 3094.
- Bouchet, E.** Précis des littératures étrangères anciennes et modernes. Paris, é. n. Gc. 3082.
- Brockerhoff, F.** Jean Jacques Rousseau. Sein Leben und seine Werke. III. Bd. Leipzig, 1874. Gc. 1580.
- Brunetière, F.** L'évolution de la poésie lyrique au dixneuviém siècle. Tom. I—II. Paris, 1894. Gc. 2521.
- Bullettino della società Dantesca italiana.** Nro 1—6. 7. 8—12. Firenze, 1890—93. Gc. 2482.
- Cassell's Portrait catalogue.** London, é. n. Gc. 2354.
- Catalogue of ancient manuscript in the British Museum.** Part I. Greek. London, 1881. Part II. Latin. London, 1884. Gc. ivr. 99.
- Catalogue, The english — of books for 1893.** London, 1894. Gc. 1498.
- Catalogue of the choice portion of the extensive et valuable library of Count Louis Apponyi.** London, 1892. Gc. 3096.
- Catalogue mensuel de librairie française.** Année 1893. Paris. Gc. 2075.
- Catalogue of the turkish manuscripts in the British Museum by Ch. Rien.** London, 1888. Gc. 4r. 879.
- Catalogus manuscriptorum bibliothecae universitatis r. scientiarum Budapestineusis.** Pars II. Budapestini, 1894. Gc. 2532.
- Clark, J. W.** Libraries in the medieval and renaissance periods. Cambridge, 1894. Gc. 2704.
- Czimjegyzéke, A m. kir. igazságügyministerium könyvtárának. — Közzéteszi a m. kir. igazságügyministerium.** Budapest, 1894. Gc. 4174.
- Czimjegyzéke, A budapesti m. kir. tudomány-egyetem könyvtárának — XVIII. 1893. évi gyarapodás.** Budapest, 1894. Gc. 1319.
- Dictionary of national biography.** Edited by Sidney Lee. Vol. XXXVII. (Masquerier-Millyng). — Vol. XXXVIII. (Milman-More). London, 1894. — Vol. XXXIX. (Morhead-Myles). London, 1894. Vol. XL. (Myllar-Nicholls.) London, 1894. Gc. 2037.
- Écrivains français, Les grands —.** Joseph de Maistre par George Cogordan. Paris, 1894. — Diderot par Joseph Reinach. Paris, 1894. — Froissart par Mary Darmesteter. Paris, 1894. — Guizot par M. A. Bardoux. Paris, 1894. — Montaigne par Paul Stapfer. Paris, 1895. Gc. 2685.
- Emlékbeszédék, A magy. tud. Akadémia elhunyt tagjai felett tartott — VIII. köt. 2. sz. Renan mint orientalista. Emlékbeszéd Goldzieher Ignácztól. — VIII. köt. 3. sz. Emlékbeszéd Pančić József külső tagról. Kanitz Ágosttól. — VIII. köt. 4. sz. Emlékbeszéd báró Kemény Gáborról. György Endrétől. — VIII. köt. 5. sz. Emlékbeszéd Wenzel Gusztávról. Vecsey Tamástól. — VIII. köt. 6. sz. Emlékbeszéd Sir Richard Owen k. tagról. Margó Tivadar-tól. — VIII. köt. 7. sz. Emlékbeszéd Vajkay Károlyról. Tóth Lőrincztől. Budapest, 1894. Gc. 4167.**
- Évkönyve, A kecskeméti Katona József-kör 1891—92-iki és 1893-iki —.** Szerk. Kovács Pál. Kecskemét, 1893—94. Gc. 4475.

- Faligan**, E. Histoire de la légende de Faust. Paris, 1888. Ge. 2953.
- Farinelli**, A. Grillparzer und Lope de Vega. Mit den Bildnissen der Dichter. Berlin, 1894. Ge. 3090.
- Festschrift** zur 250jährigen Jubelfeier des Pegnesischen Blumenordens, gegründet in Nürnberg am 16. Oktober 1644. — Herausg. im Auftrage des Ordens von Th. *Bischoff* und Aug. *Schmidt*. Mit vielen Abbildungen. Nürnberg, 1894. Ge. 3093.
- Feuillet**, Mme Octave. — Quelques années de ma vie. Paris, 1894. Ge. 3098.
- Filon**, A. Mérimée et ses amis; avec une bibliographie des oeuvres complètes de Mérimée Par le Vte de Spoelberch de Lovenjoul. Paris, 1894. Ge. 3078.
- Fischer**, L. König Mathias Corvinus und seine Bibliothek. (Jahresbericht über das k. k. Staats-Untergymnasium im II. Bezirke von Wien, für das Schuljahr 1877/78.) Wien, 1878. Ge. 1527.
- Fock**, Gust. Catalogus dissertationum philologicarum classicarum. Leipzig, 1894. Ge. 2623.
- Forschungen** zur deutschen Philologie. Festgabe für R. Hildebrand zum 13. März 1894. Leipzig, 1894. Ge. 3091.
- Fumagalli**, C. Dei primi libri a stampa in Italia. Lugana, 1875. Ge. 3072.
- Gaster**. M. Ilchester lectures on grecko-slavonic literature. With two appendices and plates. London, 1887. Ge. 3084.
- Gautier**, L. Les epopées françaises étude sur les origines et l'histoire de la littérature nationale. Seconde édition, entièrement refondue. I., II. 1., 2. III., IV. Paris, 1878—92. Ge. 1186
- Georg**, Carl. Schlagwort-Katalog. — Verzeichniss der Bücher und Landkarten in sachlicher Anordnung. II. Bd. 1888—92. 6—11. Lief. Hannover, 1894. Ge. 2530.
- Gerhard**, F. Joh. Peter de Memels Lustige Gesellschaft. Halle a. S., 1893. Ge. 2528.
- Geschichte** der Wissenschaften in Deutschland. Neuere Zeit. XXII. Bd. Geschichte der medicinischen Wissenschaften in Deutschland von A. *Hirsch*. München, 1893. Ge. 1377.
- Ginisty**, P. L'année littéraire. IX. année 1893. Paris, 1894. Ge. 2484.
- Goedeke**, Karl. Grundriss zur Geschichte der deutschen Dichtung aus den Quellen. 2. ganz neu bearbeitete Aufl. 13. Heft. (V. Bd. Bogen 16 bis Schluss). Dresden 1893. Ge. 2002.
- Goethe-Jahrbuch**. XV. Jahrgang. Frankfurt a. M. 1894. Ge. 1798.
- Goncourt**, Journal des —. Mémoires de la vie littéraire. 3. Série. I. Vol. (1885—1888). Paris, 1894. Ge. 2384.
- Gothein**, M. William Wordsworth. I., II. Bd. Halle a. S. 1893. Ge. 3071.
- Gregorovius**, Herm. Briefe an den Staatssekretär Hermann von Thiele. Herausg. von Herm. von Petersdorff. Berlin, 1894. Ge. 3104.

- Griesebach**, Eduard. Katalog der Bücher eines deutschen Bibliophilen mit litterarischen und bibliographischen Anmerkungen. Leipzig, 1894. Ge. 2662.
- Handschriften-Verzeichnisse** der königlichen Bibliothek zu Berlin. XVIII. Bd. Verzeichniss der arabischen Handschriften von W. *Ahlwardt*. VI. Bd. Berlin, 1894. Hc. 4r. 884.
- Hartung**, O. Die deutschen Altertümer des Nibelungenliedes und der Kudrun. Cöthen, 1894. Ge. 2490.
- Heinsius**, Wilhelm. Allgemeines Bücher-Lexikon oder vollständiges alphabetisches Verzeichniss aller von 1700 bis Ende 1892 erschienenen Bücher, welche in Deutschland und in den durch Sprache und Literatur damit verwandten Ländern gedruckt worden sind. XIX. Bd. Lief. 3—19. 20. Leipzig, 1893—94.
- Heitz**, P. Die zürcher Büchermarken bis zum Anfang des 17. Jahrhunderts. Zürich, 1895. 39 képpel. Ge. ivr. 3.
- Helfert**, Frhr. v. —. Staatliches Archivwesen. Wien, 1893. Ge. 3081.
- Heulhard**, Arthur. *Rabelais, ses voyages en Italie, son exil à Metz*. 2. édition. Paris, é. n. Ge. 2910.
- Horváth** Cyrill. Pomerius. Budapest, 1894. Ge. 4462.
- Horvay** Róbert. A XVIII. századi német mese. Budapest, 1894. Ge. 4323.
- Illyefalvy** V. Aladár. Faludi Ferencz élete és költészete. Budapest, 1894. Ge. 1122.
- Jahrbuch** der Grillparzer-Gesellschaft. IV. Jahrgang. Wien, 1894. Ge. 2816.
- Jegyzéke**, Amagyar-óvári magyar királyi gazdasági akadémia könyvtárának — az 1892-ik év végéig. Összeállította Cserháti Sándor. M.-Óvár, 1894. Ge. 4476.
- — VII. — a népoktatási tanintézetek, felsőbb leányiskolák, kereskedelmi és ipariskolák használatára engedélyezett tankönyveknek. Budapest, 1894. Ge. 4409.
- Jensen**, H. C. Die „Miracles de Nostre Dame par personnages“ untersucht in ihrem Verhältniss zu Gautier de Coincy. Inaugural-Dissertation. Bonn, 1892. Ge. 2914.
- Jonckbloet**, W. J. A. Guillaume d'Orange. Chansons de geste des XI-e et XII-e siècles, publiées pour la première fois avec introduction et annotations. 2 vol. La Haye, 1854. Ge. 3097.
- Jordell**, D. Catalogue annuel de la librairie française pour 1893. Paris, 1894. Ge. 2659.
- Jusserand**, J. J. Histoire littéraire du peuple anglais. Des origines à la renaissance. Paris, 1894. Ge. 3088.
- Katalog** dzieł nakładowych (lub w większej ilości nabytych) Księgarni Gebethnera i Wolffa w Warszawie 1894. Kraków, 1894. Ge. 3089.
- Katalogusa**, A képviselőház könyvtárának —. 1866—1893. Budapest, 1894. Ge. 4466.
- Kelchner**, E. Die Marienthaler Drucke der Stadt-Bibliothek zu Frankfurt am Main, 1883. Ga. ivr. 98.

- Ketrzynski, Wojciech.** Zakład narodowy imienia Ossolinskich. Lwow, 1894. Ge. 3080.
- Keuffer, Max.** Beschreibendes Verzeichniss der Handschriften der Stadtbibliothek zu Trier. 3. Heft. Trier, 1894. Ge. 3105.
- Knuttel, W. P. C.** Catalogus van de Pamfletten-Verzameling berustende in de koninglyke Bibliotheek. I. 1. 1486—1620; 2. 1621—1648, II. 1. 1621—1648. Gravenhage, 1889/92. Ga. 1438.
- Konc József.** Tofeus Mihály Erdélyi ev. ref. püspök élete. Különlenyomat a „Protestáns Közlöny“-ből. Kolozsvár, 1893. Ge. 4106.
- Kovács D.** Gvadányi-Album. Gróf Gvadányi József szakolczi lakóházának emléktáblával való megjelölése alkalmából szerkesztette —. Budapest, 1887. Ge. 4446.
- Körös Endre.** Hugo Károly bankár és bárója. Budapest, 1894. Ge. 4326.
- Köszeghy Pál.** Bercsényi házassága. Történeti ének 1695-ből. A Varsóban levő eredeti kéziratról közli Thaly Kálmán. Toldalék: *Actio curiosa*. Magyar történeti színjáték 1678-ból. A „Flór“-alapítványból kiadja a m. tud. Akadémia történelmi bizottsága. Budapest, 1894. Ge. 4464.
- Kraus, C.** Deutsche Gedichte des zwölften Jahrhunderts. Halle, 1894. Ge. 3075.
- Láng József.** Emlékkönyv a könyvnyomdászok szakkörének tíz évi működéséről. 1882—1892. Nagyvárad, 1892. Ge. 4328.
- Leixner, Otto.** Geschichte der Deutschen Litteratur. 2. Aufl. Leipzig, 1893. Ge. 3070.
- Litzmann, B.** Friedrich Ludwig Schröder. Ein Beitrag zur deutschen Litteratur- und Theatergeschichte. II. Theil. Hamburg, 1894. Ge. 2871.
- Ljetopis jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti za godinu 1893.** VIII. svezak. U Zagrebu, 1893. Ge. 2506.
- Máté Lajos.** Szemere Pál mint kritikus. Budapest, 1894. Ge. 1125.
- Mayr, M.** Wolfgang Lazius als Geschichtschreiber Oesterreichs. Innsbruck, 1894. Ge. 2586.
- Mazzatinti, G.** Inventari dei manoscritti delle biblioteche d'Italia. — Indice del volume II. Forli, 1893. — Vol. III. fasc. 4—6. Forli, 1893. — Vol. IV. fasc. 1—3. Forli, 1894. Ge. 2701.
- Moleschott, J.** Für meine Freunde. Lebens-Erinnerungen. Giessen, 1894. Ge. 3095.
- Mráz Elek.** Negyedik (Kún) László drámai-irodalmunkban irodalom-történeti tanulmány. Budapest, 1893. Ge. 4467.
- Mühlbrecht, Otto.** Uebersicht der gesammten staats- und rechtswissenschaftlichen Litteratur des Jahres 1893. XXVI. Jahrg. Berlin, 1894. Ge. 1849.
- Müller, Max.** Essays IV. Band: Aufsätze hauptsächlich sprachwissenschaftlichen Inhalts enthaltend. Leipzig, 1876. Ge. 1791.
- Nerrlich, P.** Das Dogma vom klassischen Altertum in seiner geschichtlichen Entwicklung. Leipzig, 1894. Ge. 3076.

- Nográdi Jenő.** Cakó Zsigmond két színműve („Kalmár és tengerész“ és „Végrendelet“). Doktori értekezés. Budapest, 1893. Gc. 4471.
- Osborn, M.** Die Teuffellitteratur des XVI. Jahrhunderts. Berlin, 1893. Gc. 3077.
- Otto, G.** Zwanzig Bücherzeichen. Mit einem Vorwort von F. Warnecke. Berlin, 1894. Gc. 2432.
- Palmieri, G. B.** Biblioteca dei glossatori. Vol. I. Fasc. I. Bologna, 1894. Gc. 2465.
- Papyrus** Erzherzog Rainer. Führer durch die Ausstellung. Mit 20 Tafeln und 90 Textbildern. Wien, 1894. Gc. 928.
- Petri Mór.** A két szomszédvárról. Zilahon, 1894. Gc. 1121.
- Petrik G.** Kalauz az újabb magyar irodalomban. 1—9. füz. Budapest, 1894. — 4 péld. Gc. 4459.
- Petrov, A.** Kritika i bibliografija. H. és é. n. Gc. 2634.
- Pitré, G.** Bibliografia delle tradizioni popolari d'Italia. Torino-Palermo, 1894. Gc. 373.
- Quellen und Forschungen** zur Sprach- und Culturgeschichte der germanischen Völker. — 73. Heft. Zur Entwicklung der historischen Dichtung bei den Angelsachsen von D. Abegg. Strassburg, 1894. — 74. Heft. Studien über das deutsche Volksbuch Lucidarius und seine Bearbeitungen in fremden Sprachen von K. Schorbach. Strassburg, 1894. Gc. 1947.
- Rabany, Ch.** Kotzebue. Sa vie et son temps. Ses oeuvres dramatiques. Paris, 1893. Gc. 2442.
- Reichling, Theod.** Alexandri de Villa-Dei doctrinalis codices manu scripti et libri typis impressi, quos e potioribus Europae bibliothecis collectos disposuit, descripsit, illustravit —. Berolini, 1894. Gc. 3101.
- Report, annual** — of the library syndicate. Cambridge, é. n. Gc. 4r. 352.
- Roquette, O.** Siebzig Jahre. Geschichte meines Lebens. I., II. Bd. Darmstadt, 1894. Gc. 811.
- Rudow, W.** Nachtrag zur Geschichte des rumänischen Schrifttums. Leipzig, 1894. Gc. 2944.
- Sammlung** bibliothekwissenschaftlicher Arbeiten. Hg. v. Karl Dziatzko. VI. Heft. Beiträge zur Theorie und Praxis des Buch- und Bibliothekwesens. I. Hg. v. Karl Dziatzko. Leipzig, 1894. Gc. 2439.
- Sbornik** za narodni umotvorenija, nauka i knizsnina. Kniga II. Sofia, 1890. — Kniga X. Sofia, 1894. Gc. 2922.
- Schmeller, J. A.** Carmina Burana. Lateinische und deutsche Lieder und Gedichte einer Handschrift des XIII. Jahrhunderts aus Benedictbeuern auf der k. Bibliothek zu München. Dritte unveränderte Auflage. Breslau, 1894. Gc. 3079.
- Schwenke, P. und K. Lange.** Die Silberbibliothek Herzog Albrechts von Preussen und seiner Gemahlin Anna Maria. Leipzig, 1894. Gc. 4r. 927.
- Séailles, G.** Ernest Renan. Paris, 1895. Gc. 3102.
- Sennowitz Adolf.** Emich Gusztáv 1814—1869. Bpest, 1893. Gc. 4473.

- Solymossy Sándor.** A Betlehem a népmisztériumokban s a dráma történetében. Budapest, 1894. Ge. 4314.
- Sudhoff, Karl.** Versuch einer Kritik der Echtheit der Paracelsischen Schriften. I. Theil. Die unter Hoheim's Namen erschienenen Druckschriften. Berlin, 1894. Ge. 3100.
- Szabó Ernő.** A történeti vígjáték a magyar irodalomban. I. rész. Budapest, 1894. Ge. 4472.
- Szakai Károly.** A Faust-monda keletkezése s legrégebbs prózai fel- dolgozásai. Pápán, 1893. Ge. 4469.
- Szalády A.** A magyar hirlap-irodalom statistikája 1780—1880-ig. Budapest, 1884. Ge. 4477.
- Székely, Salamon.** A középkori francia vígjáték, különös tekintettel a „farce patelin“-re. Arad, 1894. Ge. 4288.
- V. Szöcs Géza.** Csokonai és az olasz költők. Irodalom-történeti tanul- mány. Szentés, 1893. Ge. 4468.
- Taine, H.** Derniers essais de critique et d'histoire. Paris, 1894. Ge. 3083.
- Thekert, G.** Supplement zu Heinsius-, Hinrichs- u. Kaysers Bücher- Lexikon. Leipzig, 1893. Ge. 2678.
- Vajda E. Dr. Jókai Mór.** Kolozsvár, 1894. Ge. 4327.
- Vallée, L.** La bibliothèque nationale. Paris, 1894. Ge. 3103.
- Varnhagen, Herm.** Ueber die Miniaturen in vier französischen Hand- schriften des fünfzehnten und sechzehnten Jahrhunderts auf den Bibliotheken in Erlangen, Mähingen und Berlin. Erlangen, 1894. Ge. 4r. 926.
- Verzeichniss** der im deutschen Buchhandel neu erschienenen und neu aufgelegten Bücher, Landkarten, Zeitschriften etc. Herausg. von der J. C. Hinrichs'schen Buchhandlung. 1893. II. Bd. Leipzig, 1893. 1894. I. Bd. Leipzig, 1894. Ge. 1025.
- Voigt, Georg.** Die Wiederbelebung des classischen Alterthums oder das erste Jahrhundert des Humanismus. II. Bd. 3. Aufl., besorgt von M. Lehnardt. Berlin, 1893. Ge. 1658.
- Wackernagel, Wilh.** Geschichte der deutschen Litteratur. 2. Auflage, neu bearbeitet und zu Ende geführt von E. Martin. II. Bd. 4. Lief. Basel, 1894. Ge. 2581.
- Wagner, W. E.** Mellin de Saint-Gelais. Inaugural-Dissertation. Ludwigshafen a. Rh. 1893. Ge. 2333.
- Warnecke, F.** Bücherzeichen (ex libris) des XV. und XVI. Jahr- hundert. 1—5. Hefte. Berlin, 1894. Ge. 3092.
- Wechssler, Eduard.** Die romanischen Marienklagen. Halle a. S. 1893. Ge. 2422.
- Winter, J. und Ang. Wünsche.** Die jüdische Litteratur seit Abschluss des Kanons. 13—22. Lief. Trier, 1893/94. Ge. 3043.
- Zugangs-Verzeichniss** der Grossherzoglichen Hofbibliothek in Darm- stadt. Neue Folge. 1. Jahrg. 1891. Darmstadt, 1894. Ge. 3085.

Ad. Művészettörténet. Műemlékek. Régészet (hazai és külföldi).

Abhandlungen des archäologisch-epigraphischen Seminars der Universität Wien. Hg. von O. *Benndorf* u. E. *Bormann*. Heft X. Die Reisen des Pausanias in Griechenland von R. *Heberdey*. Wien, 1894. Gd. 551.

Atlas, Kunsthistorischer —. Herausgegeben von der k. k. Central-Commission. X. Abtheilung. 2. 3. Tafel LII—CXII, beziehungsweise sammt Nachtrag-Tafel I. u. II. Wien, 1894. Gd. 4r. 434.

Beissel, St. Vatikanische Miniaturen. Freiburg i. B. 1893.

Gd. 4r. 177.

Bibliothèque de l'enseignement des beaux-arts. — La gravure en pierres fines camées et intaillées par E. *Babelon*. Paris, 1894. — L'art indo-chinois par A. de *Pouvourville*. Paris, 1894.

Gd. 900.

Bruinier, Joh. W. Faust vor Goethe. 1. Das englische Volksschauspiel Doctor Johann Faust als Fälschung erwiesen. Halle, 1894.

Gd. 736.

Catalogue of indian coins in the British Museum. Grec and scythic kings of Bactria and India by Percy *Gardner*. Edited by Reg. Stuart Poole. London, 1886.

Gd. 927.

Cellini, Benvenuto — önéletirása. Olaszból fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Szana Tamás. I. köt. Budapest, 1890.

Gd. 5053.

Corpus inscriptionum etruscarum. Edidit Car. Pauli. Lipsiae, 1893.

Gd. 4r. 395.

Dannenberg, H. Die deutschen Münzen der sächsischen und fränkischen Kaiserzeit. II. Bd. Berlin, 1894.

Gd. 4r. 280.

Dehio G. und G. v. *Bezold*. Die kirchliche Baukunst des Abendlandes. Historisch und systematisch dargestellt. Atlas IV. Bd. Tafel 361—445. Stuttgart, 1894.

Gd. 4r. 319.

Dörpfeld, W. Troja 1893. Bericht über die im Jahre 1893 in Troja veranstalteten Ausgrabungen. Mit 2 Plänen und 83 Abbildungen Leipzig, 1894.

Gd. 898.

Engel, A. et R. *Serrure*. Traité de numismatique du moyen âge. Tome II. Paris, 1894.

Gd. 882.

Geffroy, Gustave. La vie artistique. II. Serie. Paris, 1893. III. Serie. Paris, 1894.

Gd. 916.

Gampel, J. A régibb középkor (IV—X. század) emlékei Magyarhonban. 1. rész. Kétszáz képes táblával és a szövegben 48 ábrával. Budapest, 1894.

Gd. 5069.

Guszká József. A székely ház. Függetlenül az árják és ugorok érintkezéséről, írta *Fiók Károly*. 85 szövegábrával, 37 fény-nyomatu és 3 színes táblával. Budapest, 1895.

Gd. 4r. 2016.

Jahresbericht, III. — des kunstgeschichtlichen Museums (v. Wagner-Stiftung) der kgl. Universität Würzburg. Programm (XXVII).

- Die Grenzbezeichnung der Römer. — Mit Anhang: Nachtrag zu den „Parerga“ von C. Sittl. Würzburg, 1894. Gd. 4r. 429.
- Kraus, F. X.** Die christlichen Inschriften der Rheinlande. II. Theil. 2. Abth. Freiburg i. Br. 1894. Gd. 4r. 403.
- Kuhn, Albert.** Allgemeine Kunstgeschichte. 5. 6. Lief. Einsiedeln und Waldshut, 1893—94. Gd. 896.
- Kuzsinszky B.** Aquincum romjai. Egy melléklettel és négy szövegképpel. Második bővített kiadás. Budapest, 1894. Gd. 5070.
- Mémoires de la société royale des antiquaires du nord.** Nouvelle série. — 1892. Copenhague. Gd. 202.
- Midoux, E. et Matton, A.** Étude sur les filigranes de papiers. Accompagnée de 600 dessin lithographiés. Paris, 1868. Gd. 842.
- Mittheilungen** der praehistorischen Commission der kais. Akademie der Wissenschaften. I. Bd. No. 3. — 1893. Hg. von der kais. Akademie der Wissenschaften in Wien. Wien, 1893. Gd. 4r. 407.
- Monuments et mémoires,** publiés par l' Académie des inscriptions et belles-lettres sous la direction de Georges Perrot et Robert de Lasteyrie, Tome I. 1. 2. fasc. Paris, 1894. Gd. 4r. 436.
- Museen, Königliche** — zu Berlin. Beschreibung der antiken Münzen. Bd. III. 1. Berlin, 1894. Gd. 822.
- Muther, Rich.** Geschichte der Malerei im neunzehnten Jahrhundert. 7—10. Lief. München, 1893—1894. Gd. 919.
- Overbeck, J.** Geschichte der griechischen Plastik. 4. umgearb. u. vermehrte Auflage. III—IV. Halbbd. Leipzig, 1894. Gd. 473.
- Pauli, Carl.** Alitalische Forschungen. II. Bd. Eine vorgriechische Inschrift von Lemnos. 1. 2. Abtheil. Leipzig, 1886—1894. Gd. 754.
- Perrot, Georges** — et Gh. Chipiez. Histoire de l'art dans l'antiquité. Tom. VI. Livr. 298, 305—345. Paris, 1893. Gd. 556.
- Ramman, L.** Franz Liszt als Künstler und Mensch. II. Bd. 2. Abtheilung. Die Jahre 1848 bis 1886. Leipzig, 1894. Gd. 520.
- Schäfer, Godeh.** — Das Handbuch der Malerei vom Berge Athos, aus dem handschriftlichen neugriechischen Urtext übersetzt. Trier, 1855. Gd. 640.
- Schmidt, Otto.** Burgen und Schlösser in Oesterreich. 50 Heliogravuren. Text von Jul. Meurer. Wien, 1894. Gd. ivr. 229.
- Vinci, (Leonardo da —)** J manoscritti di —. Codice sul volo degli Uccelli e varie altre materie pubblicato da Teodoro Sabachnikoff. Parigi, 1893. Gd. 4r. 435.
- Weiss, Herm.** Kostümkunde. III. 1. 2. Stuttgart, 1872. Gd. 303.

Ge. Földrajz, utazások és ethnographia.

- Abhandlungen, Geographische** —. Herausg. von A. Penck. V. Bd. 4. Heft. Die Temperatur fließender Gewässer Mitteleuropas. Von A. E. Forster. Wien, 1894. Ge. 3535.

- Argentinische Republik**, General-Einwanderungs-Amt, nützliche Mittheilungen für Arbeiter, Einwanderer u. Kapitalisten. Die Provinz Santa Fé und ihre Ackerbau-Kolonien von G. Carrasco. Buenos-Aires, 1894. Ge. 3705.
- Baedeker**. Russland. Mit 11 Karten und 16 Plänen. 3. Aufl. Leipzig, 1892. Ge. 3621.
- Bastian**, A. Indonesien oder die Inseln des malayischen Archipel. V. Lief. Berlin, 1894. Ge. 3272.
- Baumann**, O. Durch Massailand zur Nilquelle. Reisen und Forschungen der Massai-Expedition der deutschen Antisklavereikomite in den Jahren 1891—1893. Berlin, 1894. Ge. 3702.
- Beiträge** zur Volks- und Völkerkunde. II. Bd. Die Entwicklung der Ehe. Von Th. *Achelis*. III. Bd. Lieder und Geschichten der Suaheli. Uebersetzt und eingeleitet von C. G. *Büttner*. Berlin, 1893—94. Ge. 3692.
- Benko**, J. Freiherr von —. Die Reise S. M. Schiffes „Zrinyi“ nach Ost-Asien (Jang-tse-kiang und Gelbes Meer) 1890—1891. Wien, 1894. Ge. 1629.
- Benyowszky**, The memoirs and travels of Maur. Aug. count de —. London, 1893. — 2 példány. Ge. 3620.
- Bibliotheca** geographorum arabicorum. Edidit M. J. de Goeje. Pars 8. Kitâb at-tanbih wâl-ischrâf auctore al-Masûdi. Accedunt indices et glossarium ad tomos VII. et VIII. Lugduni-Batavorum, 1894. Ge. 3710.
- Bordier**, A. La colonisation scientifique et les colonies françaises. Paris, 1884. Ge. 1671.
- Bulletin** of the geographical society of California. Vol. 2. Double number. May, 1894. San-Francisco, 1894. Ge. 3704.
- Bournier**, A. Histoire de la vie et des voyages de l'amiral Christophe Colomb d'après des documents de l'époque et notamment suivant l'histoire véridique de l'amiral écrite par son fils Don Fernando Colon. Paris, 1894. Ge. 3709.
- Brech**, Fritz. Die Karnischen Alpen. Mit einem petrographischen Anhang von L. *Milch*. Halle, 1894. Ge. 3706.
- Brunner** K. Wanderungen durch das heilige Land. Zweite vermehrte und verbesserte Auflage. Mit 62 Illustrationen und 3 Karten. Zürich, 1891. Ge. 3695.
- Burg**, H. Vergleichende Erdkunde und alttestamentliche Weltgeschichte. Textheft u. Kartenheft. Gotha, 1894. 2 példány. Ge. 4r. 531.
- Bavass** Rezső. Magyar földrajzi könyvtár. Budapest, 1893. Ge. 6107.
- Belységuévtára**, A magyar korona országainak —. Szerkeszti az országos magy. kir. statisztikai hivatal. Budapest, 1895. Ge. 6070.
- Bomboldt**, Wilhelm. Prüfung der Untersuchungen über die Urbewohner Hispaniens vermittelt der vaskischen Sprache, Berlin, 1821. Ge. 4r. 452.

- Jahrbuch**, Geographisches — XVII. Bd. 1894. Herausgegeben von H. Wagner. Gotha, 1894. Ge. 2114.
- Jones, W. H., and Kropf, L. L.** The folk-tales of the Magyars. London, 1889. Ge. 2326.
- Kálmány L.** Gyermekijesztők és rablók nyelvahagyományainkban. Budapest, 1893. Ge. 6113.
- Kogutovicz Manó.** Európa iskolai falitérképe. Budapest, 1893. Ge. ivr. 2007.
- — A magyar korona országainak iskolai falitérképe. Budapest, 1893. Ge. ivr. 2006.
- — Palesztina, a bibliai események színhelye. Budapest, 1892. Ge. ivr. 2005.
- — és Thirring Gusztáv. Afrika iskolai falitérképe. Budapest, 1892. Ge. ivr. 2004.
- Lexique géographique** du monde entier publié sous la direction de M. E. Levasseur (de l'Institut), par J. V. Barbier avec la collaboration de M. Anthoine. Tom. I. Paris, 1894. Ge. 3707.
- Maps**, Remarkable — of the XV. XVI. at XVII. centuries reproduced in their original size. I. Amsterdam, 1894. Ge. ivr. 314.
- Marchetti, H.** Die Erdumsegelung S. M. Schiffes „Seida“ in den Jahren 1890, 1891, 1892. Wien, 1894. Ge. 3708.
- Ma-touan-lin.** Ethnographie des peuples étrangers à la Chine. Ouvrage composé au XIII-e siècle de notre ère. Traduit pour la première fois du chinois, avec un commentaire perpétuel par le marquis d'Hervey de Saint-Denys. — Orientaux. Genève, 1876. — Méridionaux. Genève, 1883. Ge. 4r. 532.
- Middendorf, E. W.** — Peru. Beobachtungen und Studien über das Land und seine Bewohner während eines 25jährigen Aufenthalts. II. Bd. Das Küstenland von Peru. Berlin, 1894. Ge. 3686.
- Mittheilungen** des k. k. militär-geographischen Institutes. XIII. Bd. 1893. Wien, 1894. Ge. 3255.
- Mittheilungen**, Wissenschaftliche — aus Bosnien und der Hercegovina. Redigirt von M. Hoernes. — II. Bd. Wien, 1894. Ge. 3694.
- Monarchia**, Az osztrák-magyar — írásban és képben. 197—206—216—219. füz. Budapest, 1894. Ge. 4r. 228.
- Norris-Newmann, Ch. L.** — In Zululand with the british throughout the war of 1879. London, 1880. Ge. 3694.
- D'Orléans, Henri-Ph.** Autour du Tonkin. Paris, 1894. Ge. 3634.
- Smithsonian institution.** — Bureau of ethnology. — J. W. Powell. Tenth annual report of the Bureau of ethnology to the secretary of the Smithsonian institution 1888—89. Washington, 1893. — C. Thomas. The Muya Year. Washington, 1894. — Pilling. J. C. Bibliography of the Wakashan languages. Washington, 1894. — T. G. Pollard. The pamunkey indians of Virginia. Washington, 1894. Ge. 3624.
- Smithsonian institution.** Bureau of ethnology. Pilling, the athapascan languages. Washington, 1892. — Pilling. J. C. The sanhias languages. Washington, 1893. — Pilling, J. C. Chinvokan langu-

ages. Washington, 1893. — *Riley*, C. V. Directions for collecting and preserving insects. Washington, 1892. — *Stejneger*, L. Directions for collecting reptiles and batrachians. Washington, 1891. — *Knowlton*, F. H. Directions for collecting recent and fossil plants. Washington, 1891. — *Ridgway*, R. Directions for collecting birds. Washington, 1891. — *Lucas*, F. Notes on the preparation of rough skeletons. Washington, 1891. *Bendire*, Ch. — Directions for collecting, preparing and preserving birds eggs and nests. Washington, 1891. — *Dall*, W. H. Instructions for collecting mollusks, and other useful hints for the conchologist. Washington, 1892. Ge. 3624.

Stuhlmann, F. Mit Emin Pascha ins Herz von Afrika. Ein Reisebericht mit Beiträgen von Dr. Emin Pascha, in seinem Auftrage geschildert von —. Berlin, 1894. Ge. 3701.

Térképek, Történelmi iskolai fali —. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister megbizásából kiadja Hölzel és társa magyar földrajzi intézete Budapesten, 1893. Középkor. I. Európa a magyarok honfoglalása és a frank birodalom szétbomlása idejében. Tervezte *Márki Sándor*. Rajzolta *Kogutovicz Manó*. Mérték: 1: 4,000.000. Ge. ivr. 2009.

Tuma, A. Serbien. Hannover, 1894. Ge. 3703.

Vivien de Saint-Martin. Nouveau dictionnaire de géographie universelle. Continué par *L. Rousselet*. Fasc. 72—79. Paris, 1893—94. Ge. 4r. 178.

Vojnich Oszkár. Budapesttől Sitkáig. Uti leírások. Budapest, 1894. Ge. 4r. 233.

Weigand, G. Die Aromunen II. Bd. Leipzig, 1894. Ge. 3711.

Wilkinson, J. J. Garth. The New Jerusalem and Old Jerusalem. London, 1894. Ge. 1665.

Gf. Egyetemek. Felsőbb tanintézetek.

Album academiae Vitebergensis ab a. Ch. MDII. usque ad a MDCII. Vol. II. Halis, 1894. Gf. 4r. 207.

— — studiosorum universitatis cracoviensis. Tom. I., II. Cracoviae, 1887, 1892. Gf. 1232.

Annali delle università Toscane. Tom. XIX. Pisa, 1893. Gf. 4r. 199.

Annuario della regia università di Cagliari, 1893/94. Gf. 1094.

— — della università di Padova. 1893/94. Gf. 1085.

— — della università di Pavia. 1893/94. Gf. 1038.

— — da Universidade de Coimbra. Anno lectivo de 1893—1894. Coimbra, 1894. Gf. 1080.

— — della regia università di Modena. Anno scolastico 1893—1894. Modena, 1894. Gf. 1083.

— — della libera università di Ferrara. Anno scolastico 1893—1894. Ferrara, 1894. Gf. 1004.

- Annuario della università di Pisa.** 1893/94. Pisa, 1894. Gf. 1089.
 — — della Università degli studi di Torino per l'anno accademico
 1893/94. Torino, 1894. Gf. 1076.
- Ἀρεταῖος, Θεόδωρος.** — *Περὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Πανεπιστημίων ἐπιστη-
 μονικῶν φροντιστηρίων θεραπευτηρίων κ. τ. α. Ἀθηνῶν,*
 1888. Gf. 1244.
- Arnold, M.** Higher schools & universities in Germany. London, 1882.
 Gf. 1237.
- Ἀθηναῖ.** Ἐθνικὸν πανεπιστήμιον. — *Ἀναγράφη τῶν ἀρχῶν . . .
 καὶ προγράμματα κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1893—94. —
 Τὰ κατὰ τὴν πρυτανεῖαν Παύλου Ἰωάννου . . . πρυτανεύ-
 σαντος κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1891—92. — Παράρτημα
 τῶν κατὰ τὴν πρυτανεῖαν Παύλου Ἰωάννου . . . πρυτανεύ-
 σαντος κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1891—92. — Ἐν Ἀθηναῖς,*
 1893. Gf. 1246.
- Βαμπα, Ἄρ.** — *Οἱ νόμοι τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου. — Ἐν Ἀθη-
 ναῖς,* 1885. Gf. 1243.
- Basel,** Personal-Verzeichniss der Universität — für das Winter-
 semester. 1893/4. Basel, 1893. — für das Sommersemester
 1893/94. Basel, 1894. Gf. 1222.
- Bécs.** Oeffentliche Vorlesungen an der k. k. Universität zu Wien im
 Sommer-Semester 1894. Wien, 1894. — im Winter-Semester
 1894/95. Wien, 1894. Gf. 1127.
- — Die feierliche Inauguration des Rectors für das Studienjahr
 1894/95. Wien, 1894. Gf. 1136.
- — Jahrbuch für das Studienjahr 1893/94. Wien, 1894. Gf. 1214.
- — Uebersicht der akademischen Behörden für das Studienjahr
 1894/95. Gf. 1194.
- — Technische Hochschule. Bericht über die feierliche Inauguration
 des Rectors. 1893/94. Programm für das Studienjahr 1894—1895.
 Gf. 1203.
- Buchwald, G.** Wittenberger Ordiniertenbuch 1537—1560. Leipzig,
 1894. Gf. 1248.
- Budapesti m. kir. egyetem tanrende.** 1893/94. 1., 2. Budapest, 1893/94.
 1894/95. 1. Budapest, 1894. Gf. 5.
- — m. kir. egyetem almanachja 1893/94. tanévre. Budapest, 1894.
 Gf. 6.
- — m. kir. egyetem. Acta reg. scient. universitatis Hung. 1893/94.
 fasc. 1., 2. Budapestini, 1893. — 1894/95. fasc. 1. Budapestini,
 1894. Gf. 4.
- — Tanulmányi, fegyelmi és leczképezés-szabályzata. Budapest, 1894.
 Gf. 46.
- Buenos-Aires,** Anales de la universidad de —. Tomo IX. Buenos-
 Aires, 1894. Gf. 1037.
- Bulletin des travaux de l'université de Lyon.** 7-ième année. Fasc.
 3—5. 7., 8. Lyon, é. n. Gf. 1239.
- Calendar,** The Edinburgh university — 1884—1885. Edinburg, 1884.
 Gf. 1099.

- Calendar**, The Edinburgh university — for the year 1894/95. Edinburgh, 1894. Gf. 1099.
- — The Glasgow university — for the year 1894/95. Glasgow. 1894. Gf. 1100.
- — The Cambridge university — for the year 1855. Cambridge, 1855. Gf. 1233.
- Chartularium** universitatis Parisiensis sub auspiciis consilii generalis facultatum Parisiensium ex diversis bibliothecis tabulariisque collegit cum authenticis chartis contulit, notisque illustravit H. *Denifle*, auxiliante Aemilio *Chatelain*. Tom. II., sectio I. Parisiis, 1891. Gf. 4r. 112.
- Debreczen**. A m. kir. gazdasági tanintézet évkönyve az 1893-dik évről. Debreczen, 1894. Gf. 24.
- Erlangen**. Regiae Friderico-Alexandrinae litterarum universitatis Prorektor, Eduardus Hoelder cum Procancellario reliquoque senatu academico successorem suum civibus academicis commendat. — Praemissa est: Herm. *Varnhagen*: De libris aliquot vetustissimis Bibliothecae acad. Erlangensis sermone Italico conscriptis dissertatio. Erlangae, 1892. Gf. 4r. 194.
- Évkönyve**, A budapesti kir. magy. tud. egyetemi böcsészethallgatók segítő egyesületének — az 1892—1893. évről. Budapest, 1893. Gf. 7.
- Faccioli**, Cav. R. Archiginnasio di Bologna. Omaggio del collegio degli ingegneri ed architetti di Bologna agli scienziati commemoranti l'ottavo centenario dello studio Bolognese. Hét táblával. Bologna, 1888. — VIII. centenario dell' Università di Bologna. Album Ricordo. Comitato degli Studenti. Bologna, 1888. — Bononia docet. Per l' VIII. centenario dello Studio Bolognese. Milano, 1888. Gf. ivr. 1.
- Festgruss** an Rudolf von Roth zum Doctor-Jubiläum 24. August 1893., von seinen Freunden und Schülern. Stuttgart, 1893. Gf. 1017.
- Francke**, A. Herm. Grosser Aufsatz. Herausgegeben von W. Fries. Festschrift zum zweihundertjährigen Jubiläum der Universität Halle. — Halle a. S., 1894. Gf. 1250.
- Freiburg**. Verzeichniss der Behörden, Lehrer, Anstalten, Beamten und Studierenden auf der Grossherzoglich-Badischen Universität — Sommer-Semester, 1894. Freiburg i. B., 1894. Gf. 1224.
- Giomo**, G. L'archivio antico della università di Padova. Venezia, 1893. Gf. 1231.
- Göttingen**. Amtliches Verzeichniss des Personals und der Studierenden der Königl. Georg-Augusts-Universität. Auf das halbe Jahr von Michaelis 1894 bis Ostern 1895. Gf. 1160.
- Grant**, A. The story of the university of Edinburgh during its first three hundred years. With illustrations. In two vols. London, 1884. Gf. 1238.
- Grant**, Alexander. Address to the students of the university of Edinburgh. Edinburgh, 1884. Gf. 4r. 205.
- Graz**. Vorleseordnung an der k. k. Karl-Franzens-Universität für das

Sommer-Semester 1894. — für das Winter-Semester 1894/95.

Gf. 4r. 179.

Hartl, Wenzel — und Karl *Schrauf*. Nachträge zum dritten Bande von J. Ritter v. Aschbach's Geschichte der Wiener Universität. 1., 2. Abth. Wien, 1893. Gf. 1008.

Hart, J. M. German Universities: a narrative of personal experience, together with recent statistical information, practical suggestion, and a comparison of the german english and american systems of higher education. New-York, 1878. Gf. 1240.

Harvard university publications. Harvard historical monographs. — Nro 1. The veto-power by E. C. *Mason*. Boston, 1891. — Nro 2. Introduction to the study of federal government by A. B. *Hart*. Boston, 1891. Gf. 1242.

— — university catalogue, The —. 1881/82. Cambridge, 1881. Gf. 1236.

Innsbruck. Akademische Behörden, Personalstand und Vorlese-Ordnung an der k. k. Leopold-Franzens-Universität. Im Winter-Semester 1894/95. Innsbruck, 1894. Gf. 4r. 165.

Jurjev. Acta et commentationes imp. universitatis jurjevensis (olim dorpatensis). No. 4. Jurjev, 1893. — No. 1., 2., 3. Jurjev, 1894. Gf. 1029.

A **Kecskeméti** ev. ref. jogakadémia évkönyve 1892/93-ról. Kecskemét, 1893. — tanrendje az 1892/93. tanév II., az 1893/94. tanév I. felében. Kecskemét, 1893. Gf. 30.

Kolozsvár. M. kir. Ferencz-József tudomány-egyetem almanachja és tanrende az 1894/95-dik tanév 1. felére. Acta reg. scient. universitatis Claudiopolitanae Francisco-Josephinae anni 1893/4. Fasc. II. Kolozsvár, 1894. Gf. 1204.

Laurent, O. — Les universités des États-Unis et du Canada et spécialement leurs institutions médicales. 22 figures et plans. Bruxelles, 1894. Gf. 1247.

Lausanne, Université de —. Discours d'installation et leçons inaugurales. October 1892. Lausanne, 1894. Gf. 4r. 206.

— — Catalogue des étudiants de l'université de —. Année universitaire 1893—1894. Semestre d'hiver. No. 7. (M. Favey, Recteur). Lausanne, 1893. Gf. 4r. 188.

Lille. Université de France. Séance de rentrée des facultés de —. 9. Novembre 1892. Lille, 1892. 4. Novembre 1893. Lille, 1893. Gf. 1060.

Lille. Livret de l'étudiant de l'académie de Lille. 1893/94. Lille, 1893. Gf. 1251.

Lille. Travaux et mémoires des facultés de Lille. Tome III. Mémoire. Nr. 10—14. Lille, 1893. Gf. 1252.

Lipsee. Personal-Verzeichniss der Universität Leipzig für das Winter-Semester 1894/95. Gf. 1201.

Lund. Index scholarum, quae in regia Academia Lundensi per semestre autumnale anni 1893 et vernale anni 1894 habebuntur. Lundae, é. n. Gf. 4r. 190.

Lwow. C. k. Uniwersytet imienia Cesarza Franciszka I. we Lwowie.

Skład uniwersytetu i program wykładów w letniem półroczu, 1893/94. Gf. 1241.

Mayer, H. Geschichte der Universität Freiburg in der ersten Hälfte des XIX. Jahrhunderts. I. Th. 1806—1818. Bonn, 1892. II. Th. 1818—1830. Bonn, 1893. Gf. 1249.

Minerva. Jahrbuch der gelehrten Welt. Herausgegeben von R. Kukula und K. Trübner. 3. Jahrg. 1893/94. Strassburg, 1894. — 4. Jahrg. 1894/95. Strassburg, 1895. Gf. 1191.

Olmütz. Personal-Stand und Ordnung der öffentlichen Vorlesungen an der k. k. theologischen Facultät in —. Im Studienjahre: 1894/95. Olmütz, 1894. Gf. 4r. 174.

Πανταγίδης, Ι. Χρόνικον τῆς πρώτης πεντηκονταετίας τοῦ Ἑλληνικοῦ πανεπιστημίου. Ἀθηνῆσι, 1889. Gf. 1245.

Prága, Ordnung der Vorlesungen an der k. k. deutschen Carl-Ferdinands-Universität —. Im Sommersemester 1894.

— — Seznam přednášek v letním běhu 1894. Gf. 4r. 152.

Records of the tercentenary festival of the university of Edinburgh, celebrated in April 1884. Edinburg, 1885. Edinburg, 1885. Gf. 4r. 200.

Register of the University of Chicago. 1892/93. Gf. 4r. 198.

Schrader, W. Geschichte der Friedrichs-Universität zu Halle. I., II. Th. Berlin, 1894. Gf. 1234.

Strassburg. Amtliches Verzeichniss des Personals und der Studenten der Kaiser-Wilhelms-Universität. — für das Sommer-Halbjahr 1894. — für das Winter Halbjahr 1894/95. Gf. 1229.

— — Verzeichniss der Vorlesungen im Sommer-Halbjahr 1894. Gf. 1119.

Szabályzatok és rendeletek, Jog- és államtudományi szakoktatást érintő —. Összeállította *Kustár Sándor.* Budapest, 1894. Gf. 50.

Sz. Peterburg. Oteset o szosztojani i djejatelnosti imperatorskago Sz. Peterburgszkago universiteta za 1893 god. Sz. Petersburg, 1894. Gf. 1219.

Universidad central de España. Memoria del curso de 1892. à 93, y annuario del de 1883 à 94. Madrid, 1894. Gf. 4r. 101.

Upsala. Föreläsningar och öfningar vid kongl. Universitetet i Upsala Höst-terminen 1893. Upsala, 1893. — Var-terminen 1894. Upsala, 1894. Gf. 1197.

Würzburg. Personalstand der kön. bayerischen Julius-Maximilians-Universität —. Im Winter-Semester 1894/95. Gf. 1142.

Zagrab. Akademijske oblasti osoblje i red predavanja u kralj. sveučilištu Franje Josipa I. u ljetnom poljeću 1893/94. Gf. 4r. 175.

Zapiski imperatorskago novorossijskago universiteta. Tom. LIX., LX. Odessa, 1893. Gf. 1005.

Zöllner, Fr. Beiträge zur deutschen Judenfrage mit akademischen Arabesken als Unterlagen zu einer Reform der deutschen Universitäten. Herausgegeben und mit einer Einleitung versehen von M. *Wirth.* Leipzig, 1894. Gf. 1235.

H. Philologia és Literatura.

Ha. Görög és latin nyelv, régiségek, mythologia, irodalom-történet, commentárok és szótárak.

- Blaydes**, Fred. H. M. *Adversaria in tragicorum graecorum fragmenta.*
Halis Saxonum, 1894. Ha. 2671.
- Burmeister**, Fried. *De fontibus Vellei Patereuli. Dissertatio inauguralis.*
Halis Saxonum, 1893. Ha. 2663.
- Commentationes Philologiae Jenenses.** Ediderunt seminarii philologorum Jenensis professores. Vol. V. Lipsiae, 1894. Ha. 1651.
- Corpus inscriptionum Latinarum consilio et auctoritate academiae litterarum regiae Borussicae editum.** Vol. VIII. supplementum. Pars II. Berolini, 1894. — Vol. VI. Pars IV. Fasc. 1. Berolini, 1894. Ha. ivr. 14.
- Corpus glossariorum Latinorum.** Vol. V. *Placidus* liber glossarum. Glossaria reliqua. Edidit G. *Goetz.* Lipsiae, 1894. Ha. 1955.
- Croiset**, Alfr. et *Croiset*, Maurice. *Histoire de la littérature grecque.* Tome III. Periode attique tragédie-comédie-genres secondaires. Paris, 1891. Ha. 2608.
- Cucheval**, V. *Histoire de l'éloquence romaine.* 2 vol. Paris, 1893. Ha. 2655.
- Droysen**, J. G. *Kleine Schriften zur alten Geschichte.* II. Bd. Leipzig, 1894. Ha. 2629.
- Fehr**, Emil. *Studia in oracula Sibyllina.* Upsulae, 1893. Ha. 2022.
- Friedrich**, G. Q. *Horatius Flaccus. Philologische Untersuchungen.* Leipzig, 1894. Ha. 2669.
- Füchner**, Franciscus. *Lexicon Livianum.* Fasc. VI. Lipsiae, 1894. Ha. 1985.
- Grabreliefs.** Die attischen —. Bd. I. Lief. V. Berlin, 1893. Lief. VI. Berlin, 1894. Ha. ivr. 184.
- Grammatik**, Historische — der lateinischen Sprache. Bearb. von H. *Blase*, G. *Landgraf*, J. H. *Schmalz*, Fr. *Stolz*, Jos. *Thüssing*, C. *Wagener* und A. *Weinhold.* I. Bd. Einleitung, Lautlehre, Stammbildungslehre von Fr. *Stolz*, 1. Hälfte. Leipzig, 1894. Ha. 2672.

- Handbuch** der klassischen Altertums-Wissenschaft. Hg. v. J. Müller. XVIII. Halbband. (enthaltend: Bd. VI., Bogen 1—19). München, 1893. — XIX. Halbband (enthaltend: Bd. VI. Bogen 20—39). München, 1894. Ha. 1814.
- Hauvette**, A. Hérodote histoires des guerres médiques. Paris, 1894. Ha. 2670.
- Hilberg**, J. Die Gesetze der Wortstellung im Pentameter des Ovid. Leipzig, 1894. Ha. 2666.
- Hultsch**, Theod. De elocutione Diodori Siculi de usu aoristi et imperfecti pars I. Dissertatio inauguralis. Halis Saxonum, 1893. Ha. 2664.
- Kacs Kovics** K. *Plutarchos párhuzamos életrajzai. Görög bölfordította és jegyzetekkel ellátta. I. kötet. 9 önálló és 30 a szöveg közé nyomott képpel.* Budapest, 1894. Ha. 6257.
- Kroymann**, Aemilius. Quaestiones Tertullianae criticae. Oeniponte, 1884. Ha. 2660.
- Lang**, Andrew. Homer and the epic. London, 1893. Ha. 2653.
- Lexikon**, Ausführliches — der griechischen und römischen Mythologie. Hg. v. W. H. Roscher. 25—28., 29. Lief. Leipzig, 1893—1894. Ha. 1668.
- Marx**, Fr. Incerti auctoris de ratione dicendi ad C. Herennium libri IV. (M. Tulli Ciceronis ad Herennium libri VI.). Lipsiae, 1894. Ha. 2659.
- Maurenbrecher**, Bert. Carminum Saliarium reliquiae. Dissertatio inauguralis. Lipsiae, 1894. Ha. 2665.
- Merguet**, H. Lexikon zu den Schriften Cicero's. II. Theil. Lexikon zu den philosophischen Schriften. Heft 15., 16. III. Bd. Lief. 11—18. Jena, 1893/94. Ha. 4r. 183.
- Müller**, H. C. Neugriechische Studien und neugriechische Dialectforschung. Leiden, 1894. Ha. 2661.
- Nordenstam**, E. Studia syntactica. I. Upsulae, 1893. Ha. 2652.
- Nordin**, Rich. Studien in der Themistoklesfrage. Inaugural-Dissertation. Upsula, 1893. Ha. 1711.
- Pauly's** Real-Encyclopädie der classischen Altertumswissenschaft. Neue Bearbeitung. Herausg. von G. Wissowa. II. Halbbd. Stuttgart, 1894. Ha. 1564.
- Récei** Victor. Pannonia ókori mythologiai emlékeinek vázolata. Esztergom, 1894. Ha. 6050.
- Ribbeck**, O. In tragicos romanorum poetas coniectanea. Berolini, 1849. Ha. 2673.
- Sallustii Crispi**, C. Historiarum reliquiae. Edidit B. Maurenbrecher. Fasc. II. Lipsiae, 1893. Ha. 2656.
- Scherrans**, W. De poetarum comicorum Atticorum studiis Homericis. Dissertatio inauguralis. Regimonti, é. n. Ha. 2662.
- Scholia** antiqua in Q. Horatium Flaccum, recensuerunt A. Holder et O. Keller. Vol. I. Aeni-Pons, 1894. Ha. 2667.
- Studien**, Griechische — Hermann Lipsius zum sechzigsten Geburtstag dargebracht. Leipzig, 1894. Ha. 2668.

- Studien**, Leipziger — zur classischen Philologie. Herausg. von *Ribbeck*,
Lipsius, *Wachsmuth*. XV. Bd. 1., 2. Heft. Leipzig, 1893/94.
Ha. 1342.
- Téglás Gábor**. Ujabb adalékok az aldunai zuhatagok sziklafeliratához.
Budapest, 1894. Ha. 4r. 1003.
- Varjas István**. Kritikai adalékok a Statuis Thebaisához irt scholionok-
hoz. Tudori értekezés. Budapest, 1894. Ha. 6060.
- Wackernagel, J.** Beiträge zur Lehre vom griechischen Akzent. Basel,
1893. Ha. 4r. 450-

Hb. Görög és latin irók.

- Bibliotheca scriptorum graecorum et romanorum Teubneriana.** —
Mythographi graeci. Vol. 1. Ed. R. Wagner. — *Firmici*, J. M.
Matheseos libri VIII. Rec. C. Sittl. Pars I. Libri I—IV. — Rhe-
tores graeci ex recognitione L. *Spengel*. Vol. I. Pars II. Ed. C.
Hammer. — Anthologia graeca epigrammatum palatina cum
planudea. Ed. H. *Stadtmueller*. Vol. I. Libr. I—VII. —
Dionis Cassii Cocceiani Historia romana. Recogn. J. *Melber*.
Vol. II. — *Herondae* Mimiambi accedunt Phoenicis coronistae
Mattii Mimiamborum fragmenta. Ed. O. *Crusius*. — Titi Livi ab
urbe condita libri. Editionem primam curavit G. Weissenborn.
Editio altera, quam curavit M. *Müller*. Pars II. Fasc. II. Libr.
XXI--XXIII. — Lipsiae, 1894. — Scholia in Aeschyli Persas.
Ed. O. Dähnhardt. Lipsiae, 1894. *Virorum clarorum saeculi XVI.*
et XVII. epistolae selectae. Ed. et adnotationibus instruxit.
E. Weber. Lipsiae, 1894. — *Epicteti* dissertationes ab Arriano
digestae ad fidem codicis Bodleiani recensuit H. Schenkl. Lipsiae,
1894. — T. *Lucreti Cari* de rerum natura libri sex editit Ad Briger.
Lipsiae, 1894. — *Hipparchi* in Arati et Eudoxi phaenomena
commentariorum libri tres ad codicum fidem recensuit germanica
interpretatione et commentariis instruxit C. Manitius. Lipsiae,
1894. — *Jamblichi* Protrepticus ad fidem codicis florentini ed
H. Pistelli. — *Jamblichi* de communi mathematica scientia liber
ad fidem codicis florentini ed. St. Festa. Lipsiae. 1894. —
Theodori *Prisciani* Euporiston libri III. Ed. V. Rose. Lipsiae,
1894. — *Anthologia Latina* sive poesis latinae supplementum.
Ediderunt Fr. Buecheler et Alex. Riese. Pars I. fasc. 1. Pars II.
Lipsiae, 1894/95. — C. *Plinii Secundi* librorum dubii sermonis
VIII. reliquiae. Collegit et illustravit J. W. Beck. Lipsiae, 1894. —
Hyperidis orationes sex cum ceterarum fragmentis edidit Fr. Blass.
Editio tertia insigniter aucta. Lipsiae, 1894. Hb. 40.
- Cato**, M. Porcius. De agricultura liber. M. Terentii *Varronis* rerum
rusticarum libri tres ex recensione Henrici *Keili*. Vol. II. fasc. I.
Commentarius in Catonis de agricultura librum. Lipsiae, 1894.
Hb. 4024.

- Commentaria** in Aristotelem Graeca. Vol. VII. *Simplicii* in Aristotelis de caelo commentaria. Edidit J. L. Heiberg. Berolini, 1894. Hb. 4028.
- Grammatici** Graeci recogniti et apparatus critico instructi partis IV. vol. 2. *Choerobosci* scholia in canones verbales et *Sophronii* excerpta e Characis commentario continens. — Annexa sunt partis quartae prolegomena. Lipsiae, 1894. Hb. 4293.
- Josephi Flavii** opera. Edidit et apparatus critico instruxit Benedictus Niese. Vol. VI. De bello Judaico libros VII. ediderunt Justus a Destinon et Benedictus Niese. Berolini, 1894. Hb. 4267.
- Plauti**, T. Macci comoediae. Recensuit F. *Ritschelius*. Tomi IV. fasc. 5. Lipsiae, 1894. Hb. 4004.
- Procli** philosophi Platonici opera inedita, quae primus olim e codd. mss. Parisinis Italicisque vulgaverat, nunc secundis curis emendavit et auxit Victor *Cousin*. Parisiis, 1864. Hb. 4r. 203.
- P. Vergilii** Maronis opera. Recensuit O. Ribbeck. Vol. I. Bucolica et georgica. Lipsiae, 1894. Hb. 4508.

Hc. Összehasonlító és modern nyelvtudomány (magyar és külföldi).

- Ausgaben und Abhandlungen** aus dem Gebiete der romanischen Philologie. Veröffentlicht von E. *Stengel*. XCI. Diez-Reliquien aus Anlass des hundersten Geburtstages des Altmeisters romanischer Philologie. Zusammengestellt und herausgegeben von Edmund *Stengel*. Marburg, 1894. — XCII. Der Roman du Mont Saint-Michel von *Guillaume* de S. Paier. Wiedergabe der beiden Handschriften des brittischen Museums von Paul Redlich. Marburg, 1894. Hc. 1688.
- Beiträge** zur Assyriologie und vergleichenden semitischen Sprachwissenschaft. Herausg. von Fried. Delitzsch und P. Haupt. II. Bd. 3. Heft. Leipzig, 1894. Hc. 2093.
- Beiträge**, Berliner — zur germanischen und romanischen Philologie, veröffentlicht von Dr. Emil Ebering. Germanische Abtheilung Nro 1. Geschichte des Knittelverses von 17. Jahrhundert bis zur Jugend Goethes. Von O. *Flohr*. — Nro. 2. Zacharias Werner. Mystik und Romantik in den „Söhnen des Thals“. Von F. *Poppenberg*. — Nro. 3. Die älteste deutsche Übersetzung Molièrescher Lustspiele. Von A. *Eloeser*. — Nro. 4. Die Temporalconjunctionen der deutschen Sprache. Von E. *Frey*. Berlin, 1893. — Nr. 5. Tannhäuser. Inhalt und Form seiner Gedichte. Von J. *Siebert*. Berlin, 1894. Hc. 2244.
- Bibliothek** indogermanischer Grammatiken. II. Bd. Indische Grammatik von W. D. *Whitney*. Leipzig, 1879. — III. Bd. Griechische Grammatik von Gustav *Meyer*. 2. Aufl. Leipzig, 1886. Hc. 1663.

- Blanc, S. H.** Grammaire de la langue basque, d'après celle du P. Manuel de Larramendi intitulée *el imposible vencido*. Lyon, 1854. Hc. 2238.
- Bonaparte, Le prince Lous-Lucien** —. Carte des sept provinces basques, montrant la délimitation actuelle de l'Euscara et sa division en dialectes, sous dialectes et variétés. Echelle des milles géographiques 1/200000. Londres, 1863. Hc. ivr. 47.
- — Études sur les trois dialectes basques. Londres, 1872. (csonka.) Hc. 4r. 323.
- — Le verbe basque en tableaux. Londres, 1869. Hc. 4r. 324.
- — Remarques sur certaines notes, certaines observations et certaines corrections, dont J. Vinson a accompagné l'essai sur la langue basque par F. Ribáry. Londres, 1877. Hc. 2233.
- — Langue basque et langues finnoises. Londres, 1862. Hc. 4r. 326.
- Brenner, O. und Aug. Hartmann.** Bayerns Mundarten. Beiträge zur deutschen Sprach- und Volkskunde. II. Bd. 2. Heft. München, 1894. Hc. 2162.
- Capellini, Cav. G.** Létà della Pietra nella valle della vibrata. Bologna, 1871. Hc. 4r. 325.
- Charencey, H. de** —. La langue basque et les idiomes de l'oural. Fasc. 1. Paris, 1862. Fasc. 2. Mortagne, 1866. Hc. 2235.
- Damé, F.** Nouveau dictionnaire roumain-français. I. volume A—E. Bucarest, 1894. Hc. 2246.
- Delitzsch, F.** Assyrisches Handwörterbuch. 1. Theil Leipzig, 1894. Hc. 1008.
- Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből.** Szerk. *Gyulai P.* XVI. köt. 4. sz. Paraspondylos Zotikos költeménye a várnai csatáról. *Pecz V.* — XVI. köt. 5. sz. Uj görög munkák ismertetése. *Télfly Ivántól.* Budapest, 1894. Hc. 1005.
- Estienne, Henri.** Deux dialogues du nouveau langage français italianisé. Tom. I. II. Paris, 1885. Hc. 2248.
- Piók Károly.** Az árjak és ugorok érintkezéseiről. Bpest, 1894. Hc. 8213.
- Grimm, Jacob und Wilhelm.** Deutsches Wörterbuch. VIII. Bd. 10—14. Lief. XII. Bd. 5. Lief. Leipzig, 1892—1893. — IV. Bd. I. Abtheil. 2. Hälfte. 10. Lief. Leipzig, 1893. — IX. Bd. 1. 2. Lief. Leipzig, 1894. Hc. 4r. 1.
- Gröber, G.** Grundriss der romanischen Philologie. II. Bd. 2. Abth. 3. Lief. Strassburg, 1894. Hc. 1904.
- Heyne, M.** Deutsches Wörterbuch. V. Halbband (R—Setzen). Leipzig, 1893. Hc. 4r. 319.
- Holder, A.** Alt-celtischer Sprachschatz. 6. Lief. (Diastu-llus—Gălă-tă.) Leipzig, 1894. Hc. 2163.
- Jahresbericht, (Erster —)** des Instituts für rumänische Sprache (Rumänische Seminar) zu Leipzig. Herausg. von G. Wiegand. Leipzig, 1894. Hc. 2252.
- Közlemények, Nyelvtudományi** —. Kiadja a magy. tud. Akadémia nyelvtudományi bizottsága. XXIV. köt. 3. 4. füz. Budapest, 1894. Hc. 8114.

- Lehrbücher** des Seminars für orientalische Sprachen in Berlin.
 XII. Bd. 1. 2. Einführung in die nordchinesische Umgangssprache von C. *Arendt*. Stuttgart, 1894. — XIII. Bd. Ein arabischer Dialekt, gesprochen in Oman und Zanzibar, bearbeitet von C. *Reinhardt*. Stuttgart, 1894. He. 2175.
- Meyer-Lübke, W.** — Grammatik der romanischen Sprachen. II. Bd. 2. Abtheil. Leipzig, 1894. He. 2067.
- Murray, James A. H.** — A new english dictionary on historical principles. Vol. III. (Everybody—Ézod). (D—Deceit.) — Vol. IV. (F—Fang). Oxford, 1894. He. 4r. 275.
- Pallioppi, Z. Pallioppi, E.** Dizionari dels idioms romauntschs. 1. 2. Fasc. Samedan, 1893—1894. He. 2241.
- Petri, Fried.** Kritische Beiträge sur Geschichte der Dichtersprache Klopstocks. Inaugural-Dissertation. Greisswald, 1894. He. 412.
- Reibner, Martinus.** Analecta ad latinitatis Hungarorum dictionarium. De latinitate trium librorum rationum. Budapestini, 1893. He. 2251.
- Ribáry, F.** Essai sur la langue basque. Traduit du hongrois par J. Vinson. Paris, 1877. He. 2232.
- — A baszk nyelv ismertetése. A magyar tudományos Akademia által 1866/7. évben kiadott Nyelvtudományi közlemények V. kötetéből. He. 8088.
- Roget, P. M.** Thesaurus of english words and phrases. Fourteenth edition. London, 1863. He. 2247.
- Rydberg, Gust.** Le développement de facere dans les langues romanes. Thèse pour le doctorat. Paris, 1893. He. 2129.
- Salaberry, M.** Vocabulaire de mots basques Bas-Navarrais, traduits en langue française. Bayonne, 1857. He. 2240.
- Scherffig, R.** Französischer Antibarbarus. Mit Berücksichtigung der Stilistik, Synonymik und Phraseologie. Zittau, 1894. He. 2243.
- Schriften** zur germanischen Philologie. Hg. von M. *Roediger*. VII. Heft. Ueber germanischen Versbau von Andreas *Heusler*. Berlin, 1894. He. 2043.
- Speijer, J. S.** Sanskrit Syntax. With an introduction by H. Kern. Leyden, 1886. He. 2242.
- Staub, Fr., L. Tobler, R. Schoch, und A. Bachmann.** Schweizerisches Idiotikon 25—27. Heft. Frauenfeld, 1893—94. He. 4r. 247.
- Szamota István.** A schlägli magyar szójegyzék. A XV. század első negyedéből. Budapest, 1894. He. 8112.
- Topolovšek, J.** Die basko-slavische Spracheinheit. I. Bd. Wien, 1894. He. 2245.
- Trench, R. Chenevix.** On the study of words. 7. edition, revised. London, 1878. He. 2249.
- Vinson, Julien.** Les études basques et la critique. Bayonne, 1877. He. 2234.
- — Le verbe dans les langues dravidiennes tamoul, canara, télंगा, malayala, tulu, etc. Paris, 1878. He. 2236.
- — Le basque et les langues américaines. Paris, 1876. He. 2237.

- Vinson, Julien.** Notes sur la dérivation du verbe basque. Paris, 1875. Hc. 2239.
- Vocabulario degli accademici della Crusca.** Quinta impressione. Vol. VIII. Fasc. 1. Firenze, 1894. Hc. 4r. 270.
- Webster, Wentworth.** Basque legends. With an essay on the basque language by J. Vinson. London, 1877. Hc. 2231.
- Whish, H. F.** — Clavis Syriaca: a key to the ancient syriac version, called „Peshito“, of the four Holy Gospels. London, 1883. Hc. 2250.

Hd. Magyar szépirodalom.

- Arany János és Petöfi Sándor levelezése.** Budapest, 1894. Hd. 1760.
- Arany János kisebb költeményei.** Teljes gyűjtemény. I. II. köt. Budapest, 1894. Hd. 1761.
- Bessenyei György.** A bihari remete, vagy a világ így megyen. — Holmi. — Debreczen, 1894. Hd. 1762.
- Emléklap** Katona J. születésének századik évfordulója alkalmából. Kecskemét, 1893. Hd. 1757.
- Erdőn túl.** Az Erdélyi Híradó karácsonya. Kolozsvár, 1894. Hd. 1778.
- B. Eötvös József munkáiból.** Aranykalászok —. Budapest, 1894. Hd. 1759.
- Fehér, D.** Kaleidoszkop. Vidám történetek. Nagyvárad, 1894. Hd. 1765.
- Hébe.** Zsebkönyv. 1826. Kiadta Igaz Sámuel. Bécs, é. n. Hd. 1160.
- Jegyzéke,** A Jókai-jubileum alkalmával érkezett üdvözeteknek, díszokleveleknek és ajándékoknak —. Budapest, (1894). Hd. 1773.
- Jókai Mór összes művei.** Közrebocsátja a Jókai Mór ötven éves írói jubileuma alkalmából alakult bizottság. Nemzeti díszkiadás. Minta-kötet. Alkalmi kötet. I—XX. köt. Budapest, 1894. Hd. 1777.
- — A két Trenk. I—II. köt. Budapest, 1894. Hd. 1755.
- Jósika-ünnepély** 1894. május 5-én. Budapest, 1894. Hd. 1772.
- Kovássy E.** Apró történetek. Ungvár, 1894. Hd. 1764.
- Lukácsi Sándor.** A libapásztor, eredeti operette 3 felvonásban, zenéjét írta Forrai Miklós, kedveltebb énekszámai. Történik Franciaországban. Debreczen, 1894. Hd. 1782.
- Mikszáth Kálmán:** Összegyűjtött munkái. XI. köt.: A kis primás. — Magyarország lovagvárai. 2. kiadás. Budapest, 1894. Hd. 1737.
- — Az eladó birtok. Páva a varjuval. Két elbeszélés. Hd. 1774.
- Murai Károly.** A cziterás, operett 3 felvonásban. Debreczen, 1894. Hd. 1781.
- Muzslai J.** Ballangó. Költői elbeszélés. Budapest, 1894. Hd. 1767.
- — A férj esküje. Színmű három felvonásban. Budapest, 1894. Hd. 1766.

- Nikolics D.** A bányabetyár. (Naplótöredék.) Arad, 1894. Hd. 1784.
Rónaszéki G. Bimbó-feslés. Magánjelenet. Arad, 1894. Hd. 1758.
Tudnyánszky Gyula. Szerelem. Költemények. Bpest, 1894. Hd. 1770.
Sajó Aladár. De profundis. Rajzok. Jászay József rajzaival. Budapest, 1894. Hd. 1769.
Sas Ede. Házasságok. Budapest, 1895. Hd. 1785.
Szabolcska Mihály. Hangulatok. Költemények. Budapest, 1894. Hd. 1771.
Szomaházy J. Az ujság. A hirlapírás műhelyéből. Budapest, 1893. Hd. 1756.
Vajay István (Czeczei—). A holtak birtokán s egyéb elbeszélések. Pécs, 1891. Hd. 1780.
Várady Gábor. Hulló levelek. 2. füzet. M.-Sziget, 1894. Hd. 1744.
Váradai Ödön. Víg karczolatok. Debreczen, 1894. Hd. 1779.
Várossy M. Honfidalok. Arad, 1894. Hd. 1775.
Vas Gereben munkáinak együttes képes kiadása. Sajtó alá rendezte Váli Béla és Sziklay János. Gyulay László rajzaival. I—X köt. Budapest, é. n. Hd. 1763.
Vay Aladár, Báró — szinművei. V. Kényes kérdés. Szinmű öt felvonasban. Budapest, 1893. Hd. 1768.
Zachariásné-Kallós Ilonka. Beszélyek. Arad, 1894. Hd. 1776.
Zalai M. Gondolatok. Debreczen, 1893. Hd. 1783.

He. Germán irodalmak.

- Baumbach, R.** Regék. Fordította Koltai V. Budapest, é. n. He. 1203.
Beowulf, an anglo-saxon epic poem, translated from the Heyne-Socin text by Ino: Lesslie Hall. Boston, 1892. He. 609.
Child, Fr. J. The english and scottish popular ballads. Part IX. Cambridge, 1894. He. 4r. 57.
Collection of british authors. Vol. 2881—82. Mrs. *Alexander*. The snare of the fowler. 1. 2. Leipzig, 1893. — 2883—84. *Payn*. J. A stumble on the threshold. 1. 2. Leipzig, 1893. — 2885. *Dark*. A tale of the down country. Leipzig, 1893. — 2886. *Doyle*, A. C. The great shadow and beyond the city. Leipzig, 1893. — 2887—88. *Besant*, W. and *Rice*, J. By Celia's harbour. 1. 2. Leipzig, 1893. — 2890—91. *Black*, W. Wolfenberg. 1. 2. Leipzig, 1893. — 2892. *Bret Harte*. Susy. Leipzig, 1893. — 2893. *Lubbock*, J. The Beauties of Nature. Leipzig, 1893. — 2894. *Dead Man's Rock*. Leipzig, 1893. — 2895. *Crawford*, M. F. The Children of the King. Leipzig, 1893. — 2896—97. *Doyle* C. A. The Adventureries of Sherlock Holmes. 1. 2. Leipzig, 1893. — 2898. *Marshall*, E. In the Service of Rachel Lady Russel. Leipzig, 1893. — 2899—2900. *Whitby*, Beatrice. In the Suntime ofher Jouth. — Vol. 2991. *Pryce*, R. Time and the Woman. Leipzig, 1893. — 2902. *Gerard*, E. A Secret Mission. Leipzig, 1893. — 2903. *Hungerford*,

- Mrs. A Conguering Hervine and „When in Doubt“. Leipzig, 1893.
 — 2904. *Philips*, F. C. Black and White. Leipzig, 1893. — 2905.
Euthanasia. Leipzig, 1893. — 2906. *Wiggin*, K. D. Timothy's
 Quest. Leipzig, 1893. — 2907. *Mark Twain*. The Z. 1,000,000
 Bank-note, etc. Leipzig, 1893. — 2908—9. *Movre*, F. F. „I forbid
 the Banns.“ 1. 2. Leipzig, 1893. — 2910. *Whitman*, S. The realm
 of the Habsburgs. Leipzig, 1893. — 2911—12. *Savage*, R. H. The
 masked Venus. 1. 2. Leipzig, 1893. — 2913. *Clifford*, W. K. Mrs.
 Keith's crime. Leipzig, 1893. — 2914—15. *Forrester*, Mrs. Dearest.
 1. 2. Leipzig, 1893. — 2916—17. *Hungerford*, Mrs. Nora Creina.
 1. 2. Leipzig, 1893. — 2918. *Bret Harte*. Sally Dows. Leipzig,
 1893. — 2919—20. *Doyle*, C. A. The refugees. 1. 2. Leipzig, 1893.
 — 2921. Fr. *Elliot*. Diary of an idle woman in Constantinople.
 — 2922—23. *Oliphant*, Mrs. The sorceress. — 2924. *Yonge*, Ch. M.
 Grisly Grisell. — 2925—26. *Braddon*, M. E. All along the river.
 1. 2. — 2927. *Hornung*, E. W. Tiny Luttrell. — 2928—29. *Craw-
 ford*, F. M. Pietro Ghisleri. 1. 2. — 2930. *Clifford*, Mrs. W. K.
 A wild proxy. — 2931—32. *Philips*, F. C. „One never knows“. 1. 2.
 — 2933. *Hope*, Anthony. A change of air. — 2934—35. *Savage*,
 R. H. Delilah of Harlem. 1. 2. — 2936. *Hungerford*, Mrs. A mad
 prank and other stories. — 2937. *Stevenson*, R. L. Catriona. —
 2938. *Payn*, J. A trying patient. — 2939. *Wiggin*, K. D. A cathed-
 ral courtship and Penelope's english experiences. — 2940—41.
Alexander, Mrs. Found wanting. 1. 2. — 2942. *Betham-Edwards*.
 The curb of honour. — 2943—44. *Doyle*, A. Conan. The firm of
 Girdlestone. 1. 2. — 2945. *Mathers*, H. What the glass told and
 a study of a woman. — 2946—47. *Cholmondeley*, M. Diana Tempest.
 1. 2. — 2948. *Marshall*, E. A Lily among Thorns. — 2949. *Philips*,
 F. C. Of course. — 2950—51. *Corelli*, M. Barabbas a dream of the
 world's tragedy. 1. 2. — 2952. *Crawford*, F. M. Marion Darche. —
 2953—54. *Haggard*, H. R. Monteruma's daughter. 1. 2. — 2955.
Ewing, J. H. The Brownies and other tales. He. 2801.
- Dove**, Alfred. Caracosa. Historischer Roman aus dem dreizenten Jahr-
 hundert. I. II. Bd. Stuttgart, 1894. He. 3081.
- Ebers**, G. Kleopatra. Stuttgart, 1894. He. 3083.
- Goethe's** Werke. Herausgegeben im Auftrage der Grossherzogin
 Sophie von Sachsen. 1. Abtheil. V. Bd. 1. — XVI—XVII. Bd.
 3. Abtheil. — V. Bd. 4. Abtheil. — XIII—XV. Bd. Weimar,
 1893—94. He. 2921.
- Göthe**. A testvérek. Dráma egy felvonásban. Fordította Horváth D.
 2. kiad. Kecskeméten, 1893. He. 1202.
- Ingersoll**, R. G. Wit, wisdom, eloquence and great speeches. Chicago,
 1881. He. 3085.
- Marlitt**, E. Második feleség. Regény. I. II. köt. Budapest, 1891.
 He. 1195.
- — Gizella grófnő. Regény. Budapest, 1890. He. 1196.
- — A kereskedelmi tanácsos házánál. Regény. I. II. köt. Budapest,
 1891. He. 1197.

- Marlitt, E.** A vén kisasszony titka. Regény. Budapest, 1890. He. 1198.
 — — A pusztai királyleány. Regény. I. II. kötet. Budapest, 1891. He. 1199.
- — Aranyos Erzsike. Regény. I. II. köt. Bpest, 1891. He. 1200.
 — — A Schilling-ház. Regény. I. II. köt. Bpest, 1892. He. 1201.
- National-Litteratur, Deutsche** —. Hg. von J. Kürschner. 163. Bd. 2. Abtheil. Geschichte der deutschen Litteratur. 2. Theil von K. Borinski. Stuttgart, (1893). He. 3055.
- Neudrucke deutscher Litteraturwerke des XVI. und XVII. Jahrhunderts.** Nr. 118. Flugschriften aus der Reformationszeit X. Aus dem Kampf der Schwärmer gegen Luther. Drei Flugschriften (1524—1525). Hg. von L. Enders. Halle a. S. 1893. — Nr. 119—124. Thomas Murners. Narrenbeschwörung. (Text und Bilder der ersten Ausgabe.) Mit Einleitung, Anmerkungen und Glossar von M. Spanier. Halle a. S. 1894. — Nr. 125. Andreas Musculus vom Hosenteufel (1555). Herausgegeben von M. Osborn. Halle a. S. 1894. — Nr. 126—134. Sämmtliche Fabeln und Schwänke von Hans Sachs. Herausgegeben von E. Goetze. 2. Bd. Halle a. S. 1894. He. 2595.
- Pernet, H. L.** Ausgewählte Fabeln und Erzählungen. 2. Auflage, Wien, 1894. He. 3086.
- Reissenberger, K.** Des hundes nôt. Untersucht und herausgegeben von —. Wien, 1893. He. 3084.
- Sander, Fredrik.** Edda sämund den vises. Stockholm, 1893. He. 4r. 58.
- Schröder, E.** Zwei altdeutsche Rittermaeren. Moritz von Craon, Peter von Staufenberg. Berlin, 1894. He. 3087.
- Strindberg, August.** Die Beichte eines Thoren. 2. Aufl. Budapest, 1894. He. 3082.

Hf. Román irodalmak.

- Boileau-Despréaux** —, Oevres de — texte de 1701 avec notice, notes et variantes par A. Pauly. Tom. 1. 2. Paris, 1894. Hf. 4686.
- Bonneville de Marsangy, L.** Le chevalier de Vergennes. Paris, 1894. Hf. 4684.
- Bulletin de la société des anciens textes français.** 1875—1894. Paris. Hf. 4689.
- Decurtius, C.** Rätoromanische Chrestomathie. I. Bd. 2. Lief. Erlangen, 1894. Hf. 4576.
- Flammarion, C.** La fin du monde. Paris, 1894. Hf. 4676.
- Flammarion, Cam.** A világ vége. Fordította Kenedi Géza. Budapest, 1894. Hf. 2752.
- Klett, A.** Lexicographische Beiträge zu Rabelais's Gargantua. Dissertation. Bühl, 1890. Hf. 4584.
- Korolénko, W.** Le Rêve de Makar. Traduit par L. Golschmann. Avec une préface de Jules Case. 2-e édition. Paris, 1894. Hf. 4688.

Litteraturdenkmäler, Lateinische — des XV. und XVI. Jahrhunderts.

- Herausgegeben von M. Herrmann. 9. Philippus Melanchton. declamationes. 2 Heft. Berlin, 1894. Hf. 4648.
- Loti**, P. Oeuvres complètes. I—IV. Paris, 1893, 1894. Hf. 4683.
- Moretto**, A. La Dantea regina d'Ungaria ósia le industrie opposte alle finezze. Bologna, 1713. Hf. 4685.
- Santi**, G. Federigo di Montefeltro duca di Urbino. Cronaca. Nach dem Cod. Vat. Ottob. 1305. zum ersten Male herausgegeben von H. Holtzinger. Stuttgart, 1893. Hf. 4r. 216.
- Société des anciens textes français.** — Chansons du XV-e siècle, publiées par G. Paris. Paris, 1875. — Brun de la Montaigne roman d'avanture, publié par P. Meyer. Paris, 1875. — Les plus anciens monuments de la langue française (IX-e, X-e siècle), publiés par G. Paris. Album Paris, 1875. Hf. 2. r. 21. — Miracles de Nostre Dame par personnages, publiés par G. Paris & U. Robert. Tome 1. Paris, 1876. — Guillaume de Palerne, publié par H. Michelant. Paris, 1876. — Deux rédaction du roman des Sept Sages de Rome, publiées par G. Paris. Paris, 1876. — Miracles de Nostre Dame par personnages, publiés par G. Paris & U. Robert. Tome 2. Paris, 1877. — Aiol, chanson de geste, publiée par J. Normand & Gaston Raynaud. Paris, 1877. — Le Débat des hérauts d'armes de France et d'Angleterre, commencé par L. Pannier et achevé par P. Meyer. Paris, 1877. — Le Mistère du Viel Testament, par le baron I. de Rothschild. Tome 1. Paris, 1878. Oeuvres complètes d'Eustache Dechamps, publiées par le marquis de Queux de Saint-Hilaire. Tome 1. Paris, 1878. — Miracles de Nostre Dame par personnages, par G. Paris & U. Robert. Tome 3. Paris, 1878. — Le saint voyage de Jherusalem du Seigneur d'Anglure, publié par F. Ronnardot & A. Longuon. Paris, 1878. — Le Mistère du Viel Testament, publié par le baron J. de Rothschild. Tome 2. Paris, 1879. — Chronique du Mont-Saint-Michel (1343—1468) publiée par S. Luce. Tome 1. Paris, 1879. — Miracles de Nostre Dame par personnages, publiée par G. Paris & U. Robert. Tome 4. Paris, 1879. — Élie de Saint Gille, chanson de geste, publiée par G. Raynaud. Paris, 1879. — Oeuvres complètes d'Eustache Dechamps, publiées par le marquis de Queux de Saint-Hilaire. Tome 2. Paris, 1880. — Daurel et Beton, chanson de geste provençale, publiée par P. Meyer. Paris, 1880. — Miracles de Nostre Dame par personnages, publiés par G. Paris & U. Robert. Tome 5. Paris, 1880. — Le Mistère du Viel Testament, publié par le baron J. de Rothschild. Tome 3. Paris, 1881. — La Vie de Saint Gilles par G. de Berneville, publié par G. Paris & A. Bos. Paris, 1881. — Miracles de Nostre Dame par personnages, publiés par G. Paris & U. Robert. Tome 6. Paris, 1881. — L'Amant rendu cordelier, publié par A. de Montaiglon. Paris, 1881. — Oeuvres complètes d'Eustache Dechamps, publiées par le marquis de Queux de Saint-Hilaire. Tome 3. Raoul de Cambrai, chanson de geste, publiée par P. Meyer & A. Longuon. Paris, 1882. — Le Mistère

du Viel Testament, publié par le baron J. de *Rothschild*. Tome 4. Paris, 1882. Miracles de Nostre Dame par personnages, publiés par G. *Paris* & U. *Robert*. Tome 7. Paris, 1883. — Le Dit de la Panthère d'amours, par Nicole de Margival, publié par H. A. *Todd*. Paris, 1883. — Chronique du Mont-Saint-Michel (1343—1468) publiée par S. *Luce*. Tome 2. Paris, 1883. — Oeuvres poétiques de Philippe de Remi, sire de Beaumanoir, publiés par H. *Suchier*. Tome 1. Paris, 1884. — La mort Aymeri de Narbonne, publiée par J. *Couraye du Parc*. Paris, 1884. — Oeuvres complètes d'Eustache Dechamps, publiées par le marquis de Queux de Saint-Hilaire. Tome 4. Paris, 1884. — Oeuvres poétiques de Philippe de Beaumanoir, publiés par H. *Suchier*. Tome 2. Paris, 1885. — Trois versions rimées de l'Évangile de Nicodème, publiées par G. *Paris* & A. *Bos*. Paris, 1885. — Fragments d'une vie de Saint Thomas de Cantorbéry, publiés par P. *Meyer*. Paris, 1885. Hf. 4r. 48. Le Mistère du Viel Testament, publié par le baron J. de *Rothschild*. Tome 5. Paris, 1885. — Oeuvres poétiques de Christine de Pisan, publiées par M. *Roy*. Paris, 1886. — Merlin, roman en prose du XIII-e siècle, publié par G. *Paris* et J. *Ulrich*. Tome 1. 2. Paris, 1886. — Oeuvres complètes d'Eustache Deschamps, publiées par le marquis de *Queux de Saint-Hilaire*. Tome 5. Paris, 1887. — Aymeri de Narbonne, chanson de geste, par Louis *Demaison*. Tome 1. 2. Paris, 1887. — Le Mystère de S. Bernard de Menthon, publié par A. *Lecoy de la Marche*. Paris, 1888. — Les quatre âges de l'homme. Traité moral de Philippe de Navarre, publié par M. *Fréville*. Paris, 1888. — Le couronnement de Louis, chanson de geste, publiée par E. *Langlois*. Paris, 1888. — Les contes moralisés de Nicole Boron, publiés par L. F. *Smith* et P. *Meyer*. Paris, 1889. — Rondeaux et autres poésies du XV-e siècle, publiés par G. *Raynaud*. Paris, 1889. — Oeuvres complètes d'Eustache Deschamps, publiées par le marquis de *Queux de Saint-Hilaire*. Tome 6. Paris, 1889. — Le roman de Thèbes, publié par L. *Constant*. Tome 1. 2. Paris, 1890. — Le Mistère du Viel Testament, publié par le Baron J. de *Rothschild*. Tome VI. Paris, 1891. — Oeuvres complètes d'Eustache Deschamps, publiées par G. *Raynaud*. Tome 7. Paris, 1891. — Oeuvres poétiques de Christine de Pisan, publiées par M. *Roy*. Tome 2. — Le chansonnier français de Saint-Germain-Des-Près, par P. *Meyer* et G. *Raynaud*. Tome 1. Paris, 1892. — Oeuvres complètes d'Eustache Deschamps, publiées par G. *Raynaud*. Tome 8. Paris, 1893. — Miracles de Nostre Dame par personnages, publiés par G. *Paris* & U. *Robert*. Tome 8. Paris, 1893. Hf. 4687.

Tasso, Torquato. A megszábadított Jeruzsálem. Olaszból fordította Jánosi G. I. II. köt. Budapest, 1893. Hf. 2599.

Théâtre, Le — français au XVI. et XVII. siècle par E. *Fournier*. I. II. Paris, é. n. Hf. 4653.

Hg. Szláv irodalom.

- Spicer**, Mauro. Blätter und Blüthen aus Kroatiens Gauen. Berlin, 1894. Hg. 176.
 — — Kroatische Novellen. Berlin, 1894. Hg. 177.
Théâtre russe. Trois chefs-d'oeuvre du —. La puissance des ténèbres par le comte L. *Tolstoi*. L'orage, Vassilissa Melentieva par A. N. *Ostrovski*. Traduction de J. Pavlovski et O. Méténier. Paris, 1894. Hg. 178.

Hh. Keleti irodalmak.

- Atharva Veda Sanhita**. Herausgegeben B. Roth und W. D. Whitney. I. Bd. Text. Berlin, 1856. Hh. 139.
Bacher, Simon. Hebräische Dichtungen. Hg. von seinem Sohne W. Bacher. I—III. Theil. Wien, 1894. Hh. 162.
Bibliotheca Indica. New series. No. 831—846. Calcutta, 1893—1894. — The index of the Maasirul-Umara by Nawāb Samsāmud-Daula Shāh Nawāz Khān edited by Maulvi Mirza Ashraf Ali. Vol. I. Fasc. 10—11. Calcutta, 1894. Hh. 89.
Büttner, C. G. Anthologie aus der Suaheli-Litteratur. I—II. Theil. Berlin, 1894. Hh. 132.
Groot, J. J. M. de — The religions system of China. Vol. II. Book I. Part. 3. Leyden, 1894. Hh. 153.
Legge, James. The Chinese Classics. Vol. I. Second edition, revised. Oxford, 1893. Vol. II. III. 1. 2. IV. 1. 2. V. 1. 2. London, é. n. Hh. 163.
Porta linguarum orientalium. Inchoavit J. H. Petermann, continuavit Herm. L. Strach. — Pars XV. Aegyptische Grammatik mit Schrifttafel, Litteratur, Lesestücken und Wörterverzeichnis von A. *Erman*. Berlin, 1894. Hh. 126.

J. Vegyések.

Egyetemes encyclopaedia. Társulati, vegyes tartalmú kiadványok.

- Almanach** der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften. 43. Jahrg. 1893. Wien, 1893. J. 357.
- Atti** della reale accademia dei Lincei anno CCXC. 1893. Serie V. Rendiconti. Classe di scienze fisiche, mathematiche e naturali. Vol. II. fasc. 12. 2o Semestre. Roma, 1893. — Anno CCXCI. 1894. Vol. III. fasc. 1—12. 1o Semestre. Vol. III. fasc. 1—10. 2o Semestre. Roma, 1894. Rendiconto dell'adunanza solenne del 3. Guigno 1894. Roma, 1894. J. 4r. 2.
- Bibliothèque** scientifique internationale. LXXVII—LXXVIII. *Quatre-fages*, A. Les émules de Darwin. Tome I. II. Paris, 1894. J. 212.
- Boccardo**. Enciclopedia Italiana. Supplemento. Dispensa 52—58—63. Roma, 1893—94. J. 19.
- Brockhaus'** Conversations-Lexikon. 14. Aufl. VIII—XI. Bd. Leipzig, 1893—94. J. 18.
- Bulletin** international de l'Académie des sciences de Cracovie. Comptes rendus des séances de l'année 1894. 1. 2. 4—8. Cracovie, 1894. J. 374.
- Comptes rendus** hebdomadaires des séances de l'académie des sciences. Tome CXVIII. No 1—26. Paris, 1894. — Tome CXIX. No 1—25. Paris, 1894. — Tables des comptes rendus des séances de l'académie des sciences. I. semestre 1894. Tome CXVIII. J. 4r. 89.
- Denkschriften** der kaiserlichen Academie der Wissenschaften. Philosophisch-historische Classe. XLII. Bd. Wien, 1893. J. 4r. 1.
- Encyclopédie**, Le grande —. Tome XVIII. (Franco—Gonon.) Paris, 1893. — Tome XIX. (Gonsalve—Héron.) Paris, 1894. — Tome XX. (Héronas—Janicki.) Paris, 1894. J. 393.
- Értesítője**, A székely nemzeti muzeum —. Szerk. Nagy G. I. II. Szepsi-Szentgyörgy, 1891. J. 403.
- Évkönyve**, A nemzeti casino —. 1893. Budapes, 1894. J. 636.
- — A nemzeti lovarda-egylet — 1893. Budapest, 1894. J. 604.

- Évkönyve**, A dunántúli közművelődési egyesület II. — az 1892/3-iki egyleti évről. Szerkesztette Porzsolt K. Budapest, 1892. J. 652.
- — A Műbarátok Körének —. 1893. Szerk. Szendrei János. Budapest, 1894. J. 672.
- Les Fabricants-Exportateurs de Royaume de Hongrie**. Publié par le Musée Commercial Hongrois. Budapest, 1894. J. 399.
- Figurier, L.** L'année scientifique et industrielle. XXXVII. année (1893). Paris, 1894. J. 10.
- Hof- und Staats-Handbuch** der österreichisch-ungarischen Monarchie für 1894. Wien, 1893. J. 54.
- Könykiadó-vállalata**, A m. tud. Akadémia —. Uj foly. XV. köt. A régi Róma. A legujabb ásatások világitásában, írta *Lanciani R.* Ford. Lubóczy Zs. Budapest, 1894. J. 566.
- Könyvtár**, Olsó — Szerk. *Gyulai P.* 308. sz. Kis Zakár. Irta *Hoffmann E. T.* Amade. — 310. sz. Korképek. Irta *Kozma* Andor. — 317. sz. Francia beszélek. Ford. *Csiky G.* — 318. sz. A vasfejű. *Aimard G.* után ford. *Csiky G.* — 319. sz. A szép Anikó. Marmontel után átdolg. *Kazinczy F.* — 320. sz. Ruy Blas. Irta *Hugo V.* — 321. sz. Thais. Irta *France* Anatol. Budapest, 1893. J. 501.
- Militär-Schematismus** für das k. u. k. Heer für 1894. Wien, Jänner, 1894. J. 69.
- Névjegyzéke**, Betűsoros — a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területein levő vasuti és gőzhajózási állomásoknak és egyuttal kimutatása az egyes állomásokra nézve illetékes cs. kir. pénzügyőri szakaszok és első folyamodásu pénzügyi hatóságoknak az egyes királyságok és országok szerint rendezve. Kiadja a m. kir. pénzügyministerium. Budapest, 1894. J. 675.
- — Betűsoros — a magyar korona országainak területén levő vasuti és gőzhajózási állomásoknak. Budapest, 1894. J. 674.
- A Pallas nagy lexikona**. VI—VIII. köt. Budapest, 1894. J. 666.
- Rad** jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga. CXV—CXVI. Zagrebu, 1893. J. 58.
- Rendiconti** della reale Accademia dei Lincei. Classe di scienze morali, storiche e filologiche. Serie 5. vol. II. fasc. 12. — Vol. III. fasc. 1—9. Roma, 1894. J. 394.
- Sammlung** gemeinverständlicher wissenschaftlicher Vorträge. Neue Folge. VIII. Serie: Heft 188. Ist es möglich die deutsche Auswanderung nach Kleinasien abzulenken. Von *E. Oehlmann*. — Heft. 189. Professor Jakob Dominikus, der Freund des Koadjutors von Dalberg. Von *Albert Pick*. — 190. Heft. Die Sigfriedmythus, ein Kapitel aus der vergleichenden Mythologie von *Fr. Devantier*. — 191. Heft. Die Zukunft des Silbers von *J. E. Fränkel*. — 192. Heft. Religionsanschauungen des Euripides von *E. Bussler*. — 193. Heft. Die unehrlichen Leute in älterer Zeit. Von *Chr. Meyer*. — 194. Heft. Der Zukunftskampf der weissen und der gelben Rasse von *E. Metzger*. — Heft 195. Ueber die Zulassung der Frauen zum Studium der Medicin von *P. Müller* — Heft 196.

Walter von der Vogelweide von Th. *Uhle*. — Heft 197. Traum und Traumdeutung von P. *Graffunder*. — Heft 198. Ueber Bildung und den Einfluss des Reisens auf die Bildung von M. *Steinschneider*. — Heft 199. Die Dominikaner in Eisenach von Ludwig *Weniger*. — Heft 200. Atmosphärische Pracht- und Kraftentfaltung von W. *Krebs*. — Heft 201. Die Faustsage und ihre poetische Gestaltung von J. *Nover*. — Heft 202. Das Zeitalter des Stahles von G. *Lunge*. — Heft 203. Kosmetik von H. *Schelenz-Ahlgreen*. — Heft 204. Ueber die südslavische Guslaren-Epik von C. *Thuemmel*. — Heft 205. Rechtshändigkeit und Linkshändigkeit sowie deren muthmassliche Ursachen von M. *Alsberg*. — Heft 206. Athen im Spiegel der aristophanischen Komödie von E. *Lange*. — Heft 207. Ueber Nervosität von J. *Martius*. — Heft 208. Louise von François. Von Hedwig *Bender*. Hamburg, 1894. J. 14.

Sitzungsberichte der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-historische Classe. CXXIX. Bd. Jahrgang 1893. Wien, 1893. — Mathematisch-naturwissenschaftliche Classe. CII. Bd. Jahrgang 1893. I. Abtheilung. I—VII. Heft. IIa. Abtheilung. I—VII. Heft. IIb. Abtheilung. I—VII. Heft. III. Abtheilung. I—VII. Heft. Wien, 1893. J. 15.

Skrifter, Det kongelige norske videnskabers selskabs. 1892. Thron-djem, 1893. J. 386.

Smithsonian miscellaneous collections. Vol. XXXIV, 844; XXXVI. Washington, 1893. J. 367.

— — contributions to knowledge. A. Michelson. Spectroscopic measurements. Washington, 1892. J. 4r. 8.

Smyth, Captain W. H. *Aedes Hartwellianae*, or notices of the manor and mansion of Hartwell. London, 1851. J. 4r. 11.

Sprawozdanie z czynności zakładu narodowego imienia Ossolińskich za rok 1893. Lwowie, 1893. J. 208.

A **Szent-István-Társulat** tudományos és irodalmi osztályának felolvasó-üléseiből. 1. sz. *Kandra* Kabos. Az ezeréves Károlyiak. — 2. sz. *Giesswein* Sándor. Az urali nyelvek helyhatározói demonstratív elemei. — 3. sz. *Karácson* Imre. Két török diplomata Magyarországról a XVIII. században. — 4. sz. *Dedek* C. Lajos. Boneztkönyve a vallás körüli felségjogokról. Budapest, 1894. J. 673.

Transactions, Philosophical — of the Royal Society of London. (A. B.) For the year 1893. Vol. 184. London, 1894. J. 4r. 3.

— — of The Academy of Science of St. Louis. Vol. VI. No. 17. Issued, 1893—94. J. 402.

— — of the meriden association. Annual address. A review of the year 1893, by the president I. T. Pettee. Meriden, Conn, 1894. J. 7.

Verzeichnis und Zeugnisse über ausgeführte Accumulatoren-Anlagen. System: „Patent Tudor“. August, 1894. J. 4r. 12.

World's Columbian Exposition at Chicago. — The United States of Venezuela in 1893. New-York, 1893. J. 370.

- Az „*Athenaeum*“ nagy képes naptára az 1895-diki közönséges évre.
Budapest, é. n. Napt. 173.
- Magyar alföldi legujabb kalendárium, Krisztus urunk születése után
1895-ik közönséges esztendőre. Arad, é. n. Napt. 108.
- Miskolczi képes naptár az 1894. közönséges évre. Miskolcz, 1893.
Napt. 60.
- Naptára, Állatvédők — 1895. Budapest, é. n. Napt. 368.
- Pesti Hirlap Naptára 1894-re. Napt. 380.
- Zsebnaptár, Jégkár-becslési — az 1894. évre. Szerkesztő-tulajdonos:
Serák Géza. Miskolcz, 1893. Napt. 381.

Ordo missas celebrandi horasque canonicas recitandi, usui fratrum
minorum Provinciae Hungariae, pro anno 1894. Posonii, 1894.
Ordo 18.

- Névtára, A dunamelléki ev. ref. egyházkerület — az 1893. évre. Szer-
kesztette Hamar J. Budapest, 1893. Névt. 83.
- — A magyar kegyes-tanítórend — az 1894—95. tanévre. Buda-
pest, 1894. Névt. 81.
- — a zirczi, pilisi, pásztói és szent-gotthardi egyesült apátságokba
keblezett ciszterci kiváltságos szent rend személyzetének — az
1894—95. tanévre. Veszprém, 1894. Schem. 66.

- Schematismus** Cleri archi-dioecesis Colocensis et Bácsiensis ad annum
Christi 1894. Coloczae, é. n. Schem. 2.
- — reformatae provinciae Hungariae nunc sanctae Mariae nun-
cupatae, ordinis minorum S. P. Francisci. Ad annum Christi
1894/95. Posonii, é. n. Schem. 31.
- — ordinis minorum S. P. Francisci ad annum Christi 1893/94.
Posonii. Schem. 36.

Kéziratok.

- Analekten** aus der Weltgeschichte. E Bibl. Wenzel.
- Articel** aus dem Buech, so bey der Regl. ligt, darinnen der Herr
von Össterreich freyhaitten sthen. 1525. E Bibl. Wenzel.
- Codex** epistolarum Sigism. Forgách palatini regni Hungariae.
Codex hic ex Bibliotheca Cel. historiographi *Mathiae Bel.* cuius
manum titulus prodit, ortus esse videtur. E Biblioth. Wenzel.
- Collectio** variorum diplomatum, ad illustrandam historiam hungaricam,
pertinentium.
Leguntur notae : Samuel Székely, centurio, marte valere jusso, totum
se ad otia Palladis transtulit, in jusculo suo Eperjessini amplam diplomatum
et aliorum MS. collectionem conguessit, vir propterea diplomaticis nostris,
Belio, Cornidesio, Fridwalszkió, Kaprinaio, Kollárió, Prayo, Wagnero
Carolo, aliisque notissimus et conjunctissimus, 1785. — Eadem manu : Est
ex collectione Dipl. Székelyana. E bibl. Wenzel.

Diversa manuscripta ad historiam Hungariae spectantia.

Prof. Joh. Jac. Ehrler. Revisor. Das Bannat vom Ursprung bis jetzo, nebst der nationalisten Sitten, Gebräuche, Religion, Rinderzucht, Hauswirtschaft, Vermögen, Nahrungs und Handelsstand, Gebrechen, Ertragniss, Obliegenheit der Beamten, des Landes Merkwürdigkeiten, dessen Grösse im Grunde, in Stadten, Dörfern, Praedien, Menschen und Vieh, mit dem anhang der verbesserten Marsch-Route. Temesvár 1. octob. 1774. (Cum multis picturis.)

E. Biblioth. Wenzel.

Heimann. Die Philosophie der Geschichte. Nach Hegel. 1830—31.

Legitur nota : (Ezen kéziratot Gans berlini jogtanár könyvtárából szereztem. Azok egyike az, melyeket Gans Hegel munkájának kiadásában használt. (Lásd Phil. d. Gesch. XIX. 1.) Berlin, augusztus 13. 1853. Wenzel.

E. Bibl. Wenzel.

Dr. Karvasy Ágost, Az európai államok története. I—IX. kötet. Kézirat.

A szerző ajándéka.

Kovachich Martin Georg. v. Schenkiewicz. Versuch einer erklärang und rechtfertigung der clausel des 31. Artikels, in der goldenen Bulle Andreas des II. Königs von Ungarn vom Jahre 1222. Quod si nos. Wieder die Anfechtungen A. W. Gustermann, et Compagnie.

E. Biblioth. Wenzel.

Ioannes Pasquich. Director speculae astronomicae. Brevis expositio originis et structurae novae speculae astronomicae regiae scientiarum universitatis hungaricae. (Cum tabulis pictis. Nro. 7.)

Protocollum plurium judiciorum, praecipue in liti inter Georgium Chery ex una, et Franciscum Gyulay, item et Stephanum Paksy, nec non alios exorti, latorum.

E. Bibl. Wenzel.

Lauchmüller v. Ehrenstein. Zum V. Theil der Bau-Uebersichten, Ufereindämmungen durch die Kraft des Flusses selbst.

E. Bibl. Wenzel.

Lechstalterthümer. Collectanea T. II. (Germ.) — Geschichte. Collectanea T. III.

Nota marginalis: Beschwerden des Kramer Jung in Görlitz gegen Apotheker Rienschneider.

E. Biblioth. G. Wenzel.

Stylus variorum privilegiorum, usque 1536 in usu habitus.

E. Bibl. Wenzel.

Epistolae, litterae et documenta ad historiam exteram spectantia.

E. Biblioth. Wenzel.

Aprónyomtatványok.

a) Hazai és külföldi egyetemi nyomtatvány	283 db.
b) Tudori értekezés	166 „
c) Iskolai értesítő és program	114 „
d) Miscellanea	236 „

Hirlapok és folyóiratok.

a) Hazaiak.

- Akadémiai Értesítő.** A M. Tud. Akadémia megbizásából szerk. Szily Kálmán. Budapest, 1894.
- Archaeologiai Értesítő.** Szerk. Hampel József. Uj folyam. XIV. kötet. Budapest, 1894.
- Archiv des Vereines für siebenb. Landeskunde.** N. Folge. Bd. XXV. H. 1., Bd. XXVI. H. 1. Hermannstadt, 1894.
- Armenia.** Magyar-örmény havi szemle. Felelős szerk. és kiadótulajd. Szongott Kristóf. VIII. évf. Szamosujvár, 1894.
- Athenaeum.** Philosophiai és államtudományi folyóirat. A M. T. Akadémia megbizásából szerk. Pauer Imre. III. évf. Budapest, 1894.
- Állatok Öre.** Szerk. Szalkay Gyula. IV. évf. Budapest, 1894.
- Bolond Istók.** Kiadótulajdonos és felelős szerkesztő: Don Pedró. XVII. évf. Budapest, 1894.
- Borsszem Jankó.** XXVII. évfolyam. Felelős szerkesztő: Csicseri Bors. Budapest, 1894.
- Budapesti Közlöny.** Hivatalos lap. Budapest, 1894.
- Budapesti Szemle.** A M. Tud. Akadémia megbizásából szerkeszti: Gyulai Pál. LXXVII—LXXX. kötet. Budapest, 1894.
- Büntető Jog Tára.** Szerk. Németh Péter. XXVIII—XXIX. kötet. Budapest, 1894.
- Corvina.** A magyar könyvkereskedők egyletének közlönye. XVII. évf. Budapest, 1894.
- Egészség.** Folyóirat egészségtani ismeretek terjesztésére s a közegészségügy érdekeinek előmozdítására. Szerk. Fodor József és Csapodi István. VIII. évf. Budapest, 1894.
- Egészségügyi Értesítő.** Kiadja a m. k. belügyministerium. II. évf. Budapest, 1894.
- Egyetemes Philologiai Közlöny.** Heinrich G. és Thewrewk Emil közreműködésével szerkesztik: Némethy Géza és Pecz Gedeon. XVIII. évf. Budapest, 1894.
- (Katholikus) **Egyházi közlöny.** Szerk. Cenner Lajos. VI. évfolyam. Budapest, 1894.
- Erdély.** Turistasági, fürdőügyi és néprajzi folyóirat. Az erdélyrészi Kárpát-Egyesület értesítője. Szerkeszti: Veress Endre. III. évf. Kolozsvár, 1894.

- Erdélyi Muzem.** XI. kötet. Szerk. Szádeczky Lajos. Kolozsvár, 1894.
- Ezernyolczszáznegyvennyolcz—negyvenkilencz.** Történelmi Lapok. III. évf. Szerk. Kuskó István. Kolozsvár, 1894.
- Az 1896. Ezredéves Országos Kiállítás Közleményei.** Budapest, 1894.
- Élet.** Irodalmi, művészeti, társadalmi, közgazdasági folyóirat. Szerkeszti: Vikár. IV. évf. Budapest, 1894.
- Értesítő az Erdélyi Muzem-Egylet Orvos-Természettudományi Szakosztályából.** XIX. évf. Kolozsvár, 1894. — Természettudományi szak, F. 2—3. Orvosi szak, F. 1—2.
- Földmívelési Értesítő.** Kiadja a földmívelésügyi m. k. ministerium. V. évf. Budapest, 1894.
- Földrajzi Közlemények.** Szerk. Berecz Antal. XXII. k. Budapest, 1894.
- Földtani Közlöny.** Havi folyóirat. Kiadja a magyarhoni földtanitársulat. Szerkesztik: Dr. Staub Móríciz és Zimányi Károly. XXIV. köt. Budapest, 1894.
- Fővárosi Közlöny.** Budapest székes főváros hivatalos lapja. Felelős szerk. Hajnal István. V. évf. Budapest, 1894.
- Fővárosi Lapok.** XXXI. évfolyam. Felelős szerkesztők: Szana Tamás és Porzsolt Kálmán. Budapest, 1894.
- Grafikai Szemle.** A könyvnyomdászok szakkörének hivatalos közlönye IV. évfolyam. Budapest, 1894.
- Gyógyászat.** Az orvostudomány hazai és külföldi fejlődésének közlönye. Szerkeszti: Schächter Miksa. XXXIV. évf. Budapest, 1894.
- Gyógyszerészi Hetilap.** XXXIII. évfolyam. Szerkeszti Schédy Sándor. Budapest, 1894.
- Gyógyszerészi Közlöny.** X. évfolyam. Szerkeszti és kiadja: K. Karlovszky Geyza. Budapest, 1894.
- Hadtörténelmi Közlemények.** Szerkeszti: Rónai Horváth Jenő. VII. évfolyam. Budapest, 1894.
- Hivatalos Közlöny.** Kiadja a m. kir. vallás- és közoktatásügyi ministerium. II. évfolyam. Budapest, 1894.
- Iparügyek.** A hazai ipartestületek és segélypénztárak központi szakközlönye. VIII. évf. Szerk. Dr. Horváth János. Budapest, 1894.
- Irodalomtörténeti Közlemények.** Szerkeszti: Szilády Áron. Negyedik évfolyam. Budapest, 1894.
- Iskolai Szemle.** Nevelés-oktatásügyi közlöny. Szerk. Adorján Miklós. XIV. évf. Csurgó, 1894.
- Jézus Szentséges Szívének Hirnöke.** Havi folyóirat. Szerk. Tóth Mike. S. J. Kalocsa, 1894.
- Jogtudományi Közlöny.** Főszerkesztő: Dárday Sándor. XXIX. évfolyam. Budapest, 1894.
- Kataszteri Közlöny.** III. évf. Felelős szerkesztő: Székely Ferencz. Szeged, 1894.
- Katholikus Hitoktatás.** IX. évfolyam. Szerkeszti és kiadja: Bognár Ádám. Budapest, 1894.
- Katholikus Szemle.** Szerk. Mihályfi Ákos. VIII. köt. Budapest, 1894.
- Keresztény Magvető.** Szerk. és kiadják: Péterfi Dénes és Kovács János. XXIX. évfolyam. Kolozsvártt, 1894.

- Kisdednevelés.** Havi közlőny kisdednevelők számára. Az országos kisdedóvó-egylet hivatalos közlőnye. Szerk.: Dömötör Géza. XXIII. évfolyam. Budapest, 1894.
- Korrespondenzblatt des Vereins für siebenbürgische Landeskunde.** Redigirt von Dr. A. Schullerus. XVII. Jahrgang. Hermannstadt, 1894.
- Központi Értesítő.** Kiadja a m. k. kereskedelemügyi ministerium. XIX. évfolyam. Budapest, 1894.
- Ludovika Akadémia Közlőnye.** Szerk. és kiadja a m. k. honvédségi Ludovika Akadémia tanári kara. XXI. évfolyam. Budapest, 1894.
- Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle.** Kiadja a magy. földmivelésügyi ministerium támogatásával az orsz. magyar gazd. egyesület. Szerkeszti: Paikert Alajos. I. évf. Budapest, 1894.
- Magyar Ipar.** Az országos iparegyesület havi közlőnye. XV. kötet. Budapest, 1894.
- Magyar Könyv-Szemle.** Közrebocsátja a M. N. Muzeum Könyvtára. Uj folyam. Szerk. Dr. Schönherr Gyula. II. k. Budapest, 1894.
- Magyar Közigazgatás.** Felelős szerk. Boncza Miklós. XII. évfolyam. Budapest, 1894.
- Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlőnye.** Felelős szerkesztő: Edvi Illés Aladár. XXVIII. kötet. Budapest, 1894.
- Magyar Nemzetgazda.** Felelős szerkesztő: Mende Bódog. XI. évfolyam. Budapest, 1894.
- Magyar Nyelvőr.** Szerkeszti és kiadja: Szarvas Gábor. XXIII. kötet. Budapest, 1894.
- Magyar Nyomdászat.** Szerkeszti és kiadja: Pusztay Ferencz. I—VII. kötet. Budapest, 1888—1894.
- Magyar Orvosi Archivum.** Szerkesztik és kiadják: Dr. Bókai Árpád, Dr. Klug N. és Dr. Pertik Ottó. III. évf. Budapest, 1894. Füzet 4—5.
- Magyar Paedagogia.** Felelős szerk.: Csengeri János. III. évfolyam. Budapest, 1894.
- Magyar Sion.** Egyházirodalmi folyóirat. Uj sorozat. VIII. évfolyam. Esztergom, 1894.
- Magyar Szemle.** Szépirodalmi, krit. és művészeti hetilap. Kiadja Kaczvinszky. VI. évf. Budapest, 1894.
- Magyar Történeti Életrajzok.** Szerkeszti: Szilágyi Sándor. X. évf. Budapest, 1894—95.
- Magyar-Zsidó Szemle.** Havi folyóirat. Szerkesztik: Dr. Blau L. és Dr. Mezey Ferencz. XI. évfolyam. Budapest, 1894.
- Mathematikai és Physikai Lapok.** A matematikai és physikai társulat megbízásából szerkesztik: Bartoniek Géza és Rados Gusztáv. III. évfolyam. Budapest, 1894.
- Mathematikai és Természettudományi Értesítő.** Kiadja a Magyar Tud. Akadémia. Szerkeszti: König Gyula. XII. kötet. Budapest, 1894.
- Mathematische und Naturwissenschaftliche Berichte aus Ungarn.** Herausgegeben von Eötvös, König, Szabó, Than. Redigirt von Fröhlich. Bd. XI. Berlin, Budapest, 1894. Hälfte II.

- Máramarosi Tanügy.** Nevelés-oktatásügyi szakközlöny. Szerkeszti: Bökényi Dániel, X. évfolyam. M.-Sziget, 1894/95.
- Nemzet.** Főszerkesztő: Jókai Mór. Budapest, 1894.
- Nemzeti Nőnevelés.** Kiadja a VI. ker. állam tanitónőképző-intézet tanári testülete. Szerkeszti: Sebestyénné Stetina Ilona. XV. évf. Budapest, 1894.
- Néptanítók Lapja.** Közlöny a magyarországi népoktatási intézetek számára. XXVII. évf. Budapest, 1894.
- Nyelvtudományi Közlemények.** Kiadja a Magy. Tud. Akadémia nyelvt. bizottsága. Szerk.: Simonyi Zsigmond. XXIV. kötet. Budapest, 1894.
- Ország-Világ.** Képes hetilap. XV. évfolyam. Szerk.: Dr. Váradi Antal. Budapest, 1894.
- Országos Középiskolai Tanáregyesület Közlönye.** Felelős szerkesztő: Alexander Bernát. XXVIII. évfolyam. Budapest, 1894.
- Orvosi Hetilap.** A hazai és külföldi gyógyászat és kórbuvarlat közlönye. XXXVIII. évf. Szerk.: Högyes Endre. Budapest, 1894.
- Pester Lloyd.** XLI. Jahrgang. Verantwortlicher Redacteur: Dr. Max Falk. Budapest, 1894.
- Pesti Napló.** XLV. évf. Főszerk. Vészi József. Budapest, 1894.
- Pénzügyi Közlöny.** Kiadja a magyar királyi pénzügyministerium. Budapest, 1894.
- Pozsonyi Orvos-Természettudományi Egyesület Közleményei.** Új folyam. Pozsony, 1892—1894.
- Protestáns Egyházi és Iskolai Lap.** XXXVII. évf. Szerkeszti: Szóts Farkas. Budapest, 1894.
- Protestáns Közlöny.** Az erdélyi egyházkerület hivatalos közlönye. XXIV. évfolyam. Kolozsvártt. 1894.
- Protestáns Pap.** Gyakorlati szakközlöny. Szerk. és kiadják: Lágler S. és Kálmán Dezső. XV. évf. Kecskemét, 1894.
- Protestáns Szemle.** Szerk. Kenessey B. I—VI. évf. Bpest, 1889—1894.
- Religio.** Kath. egyházi és irodalmi folyóirat. LIII. évf. Szerk. Breznay Béla. Budapest, 1894.
- Rendeleti Közlöny.** Kiadja a magyar királyi honvédelmi ministerium. Budapest, 1894.
- Römische Jahrbücher.** Herausgeber: Dr. W. Rudow. X. Jahrg. Hermannstadt, 1894.
- Statisztikai Havi Füzetek.** Szerk.: Körösi József. XXII. évfolyam. Budapest, 1894.
- — Heti kimutatások. 1894.
- Szabad Egyház.** Független magyar ref. lap. Felelős szerkesztő: Rácz Károly. XI. évfolyam. Lugos, 1894.
- Századok.** A Magyar Történelmi Társulat Közlönye. XXVIII. évfolyam. Szerk.: Szilágyi Sándor. Budapest, 1894.
- Színészek Lapja.** Az országos magyar Színész-Egyesület hivatalos közlönye. XII. évf. Budapest, 1894.
- Találmányok Leírása.** Kiadja a kereskedelemügyi m. kir. ministerium. XII. köt. 1894.

- Társulati Értesítő.** Közlemények a magyar katolikus egyesületek köréből. III. évfolyam Budapest, 1894.
- Technologiai Lapok.** Szerk.: Táborosky Ottó. VI. évf. Budapest, 1894.
- Telekkönyvi Szaklap.** Szerk.: König László. Budapest, 1894.
- Természetrajzi Füzetek.** Kiadja a Magyar Nemzeti Múzeum. Szerk.: Schmidt Sándor. XVI. kötet. Budapest, 1893.
- Természettudományi Közlöny.** Havi folyóirat közérdekű ismeretek terjesztésére. Szily K. közreműködésével szerkesztik: Entz G., Lengyel B. és Paszlavszky J. Budapest, 1894.
- — Pótfüzetek XXVII—XXXI.
- Történelmi Tár.** Évnegyedes folyóirat. Kiadja a M. Tört. Társulat közvetítése mellett: a Magyar Tud. Akadémia T. Bizottsága. Budapest, 1894.
- Turul.** A magyar heraldikai és genealogiai társaság közlönye. Szerkeszti: Fejérfataky László. XII. k. Budapest, 1894.
- Uj Magyar Mercur.** Hiteles sorsolási értesítő. VIII. évf. Budapest, 1894.
- Ungaria.** Revista Socială Științifică Literară. Anul. IV. Kolozsvár, 1894.
- Ungarische Revue** mit Unterstützung der ung. Akad. der Wissenschaften. Herausg. von Prof. Dr. Karl Heinrich. XIV. Jahrg. Budapest, 1894.
- Ungarisches Archiv für Medicin.** Redig. von Dr. Árp. Bókai, Klug, Pertik. Bd. I. Wiesbaden, 1893.
- Üstökös.** Uj folyam. XVII., XVIII. kötet. Szerk. Szabó Endre. Budapest, 1894.
- Vasárnapi Ujság.** XLI. évfolyam. Szerkeszti: Nagy Miklós. Budapest 1894.
- Zene- és Színművészeti Lapok.** III. évfolyam. Felelős szerkesztő Dr. Váli Béla. Budapest, 1894.

b) Külföldiek.

- Academische Revue.** Internationales Organ der Universitäten etc I. Jahrg. München, 1894.
- Allgemeine Juristen-Zeitung.** Centralblatt für Verwaltung und Rechtspflege. Jahrg. XVI. Wien, 1892/93.
- Allgemeine österreichische Gerichts-Zeitung.** Verantwortliche Redacteurs: Dr. Eduard Coumont, Dr. K. Schreiber. XLIV. Jahrg. N. F. XXX. Jahrg. Wien, 1893.
- Allgemeine Zeitung.** Verantwortlicher Redakteur: Christian Petzet. XCVI. Jahrg. München, 1894.
- Allgemeines Statistisches Archiv.** Herausgegeben von Dr. Georg v. Mayr. Dritter Jahrgang. II. Halbband. Tübingen, 1894.
- Annalen der Physik und Chemie.** Begründet und fortgeführt durch F. A. C. Gren, L. W. Gilbert, J. C. Poggendorff. Herausgegeben von G. u. E. Wiedeman. Neue Folge. Bd. LI. Leipzig, 1894.
- — Namensregister zum 151—160. Bd., nebst Ergänzungsbänden

VII. u. VIII. der Poggendorff'schen Reihe und zu Bd. 1—50 der Reihe Wiedemann. Leipzig, 1894.

Annalen des Deutschen Reichs für Gesetzgebung, Verwaltung und Statistik. Herausgegeben von Dr. Georg Hirth und Max Seydel. München und Leipzig, 1894.

Annales de Chimie et de Physique par M. M. Berthelot, Pasteur, Friedel, Mascart. VII. Série. T. I—III. Paris, 1894.

Annales de droit commercial français, étranger et international. Comité de Rédaction: Thaller, Saleilles, Fauchille, Alb. Wohl, Paul Pic. Année VIII. Paris, 1894.

Annales de la Société belge de Chirurgie. Secrétaires Dr. A. Depage, D. J. Verhowgen. I. Année. Bruxelles, 1893. — II. Année. 1894. No. 1—7.

Annales de l'École libre des Sciences politiques. Recueil Trimestriel publié avec la collaboration des Professeurs et des Anciens élèves de l'École. Secr. de la rédaction: M. Auguste Arnauné. IX. Année. Paris, 1894.

Annales de Micrographie spécialement consacrées à la Bactériologie aux protophytes et aux protozoaires. T. VI. Paris, 1894.

Annales d'hygiène publique et de Médecine légale. Directeur de la Rédaction: P. Brouardel. III. Série. T. XXXI., XXXII. Paris, 1894.

Annuaire de Législation Étrangère. Publié par la Société de Législation comparée. XXII. Année. Paris, 1893.

L'Anthropologie paraissant tous les deux mois sous la direction de M. M. Cartailhac, Hamy, Topinard, Tome IV. Paris, 1893. 5., 6. — T. v. 1—5.

Archaeologisch-Epigraphische Mittheilungen aus Österr.-Ungarn. Herausgegeben von O. Benndorf u. E. Bormann. Jahrgang XVII. Wien, 1894.

Archiv der Mathematik und Physik, mit besonderer Rücksicht auf die Bedürfnisse der Lehrer an höheren Unterrichtsanstalten. Gegründet v. J. A. Grunert. Fortgesetzt von R. Hoppe. Zweite Reihe. Zwölfter Theil. Leipzig, 1894. Heft 4. — XIII. Theil. H. 1., 2.

Archiv für Anatomie und Entwicklungsgeschichte. Anatomische Abtheilung des Archivs für Anatomie und Entwicklungsgeschichte. Herausgegeben von Dr. Wilh His u. Braune. Leipzig, 1894.

Archiv für Anthropologie. Zeitschrift für Naturgeschichte und Urgeschichte des Menschen. Herausgegeben und redigirt von F. Lindenschmit und J. Ranke. Bd. XXII. Braunschweig, 1894. H. 4. — Bd. XXIII. 1894. 1., 2.

Archiv für Augenheilkunde. Herausgegeben von H. Knapp und C. Schweigger. Bd. XXVIII. Wiesbaden, 1893. H. 1.

Archiv für bürgerliches Recht. Herausgegeben von Dr. J. Kohler u. V. Ring. Bd. 8. Berlin, 1894. 1., 2. — Bd. IX. 1894. 1., 2. —

--- **Ausserordentliche Beilage der Verlagshandlung.** Enthaltend Reichsgesetzbuch über das Privatrecht in sieben Büchern. Berlin, 1894. H. 1.

- Archiv für das Studium der neueren Sprachen und Litteraturen.**
Begründet von Ludwig Herrig. Herausg. von Stephan Waetzoldt und Julius Zupitza. XCII. Band. Braunschweig, 1894.
- Archiv für die civilistische Praxis.** Herausgegeben von Degenkolb, Franklin, Hartmann, Mandry Wendt, Bülow u. Dr. von Kohlhaas. B. LXXXII., LXXXIII. Neue Folge XXXII., XXXIII. Freiburg i. B., 1894.
- Archiv für die gesammte Physiologie des Menschen u. der Thiere.**
Herausgegeben von Dr. E. F. W. Pflüger. Bd. LV. Bonn, 1894. H. 11., 12. — Bd. LVI—LVIII. Bonn, 1894.
- Archiv für experimentelle Pathologie und Pharmakologie.** Redigirt von Dr. Naunyn u. Dr. Schmiedeberg. Bd. XXXI. Leipzig, 1893. H. 2—6. — Bd. XXXII—XXXIV. Leipzig, 1893/94.
- Archiv für Geschichte der Philosophie.** Herausgegeben von Ludw. Stein. Bd. VII. Berlin, 1894. H. 3., 4. — Bd. VIII. Berlin, 1894. H. 1., 2.
- Archiv für Gynaekologie.** Herausgegeben von F. Birnbaum, Börner. G. Braun. Redigirt von Gusserow u. Leopold. Bd. XLV. Berlin, 1894. H. 3. — Bd. XLVI., XLVII. Berlin, 1894.
- Archiv für katholisches Kirchenrecht,** mit besonderer Rücksicht auf Deutschland, Oesterreich-Ungarn und die Schweiz. Herausg. von Dr. Friedrich H. Vering. Der ganzen Zeitschrift LXXI., LXXII. Bd., neue Folge LXV., LXVI. Bd., Mainz, 1894.
- Archiv für Kinderheilkunde.** Herausgegeben von Dr. A. Bagynsky, Dr. F. Frühwald u. Dr. A. Monti. Bd. XVII. Stuttgart, 1894.
- Archiv für klinische Chirurgie.** Begründet von Dr. B. von Langenbeck. Herausgegeben von Dr. D. von Bergmann, Dr. Th. Billroth, Dr. E. Gurlt. Bd. XLVII., XLVIII. Berlin, 1894.
- Archiv für lateinische Lexikographie und Grammatik.** Herausgegeben von Eduard Wölfflin. IX. Jahrg. Leipzig, 1894.
- Archiv für mikroskopische Anatomie.** Herausg. von O. Hertwig, La Valette, St. George und W. Waldeyer. Bd. XLIII., XLIV. Bonn, 1894
- Archiv für Naturgeschichte.** Gegründet von A. F. A. Wiegmann. Herausgegeben von Dr. F. A. Hilgendorf. Jahrg. LVII. Bd. II. H. 3. Berlin, 1891. — Jahrg. LX. Bd. I., II. Heft 2. 1894.
- Archiv für pathologische Anatomie, Physiologie und für klinische Medicin.** Herausgegeben von R. v. Virchow. Bd. 135—137. — Folge XIII. Bd. V—VII. Berlin, 1894.
- Archiv für praktische Rechtswissenschaft** aus dem Gebiete des Civilrechts. Redigirt von W. Heinzerling. III. Folge. Bd. VI. Der u. F. XVII. Bd. Darmstadt u. Leipzig, 1894. H. 1.
- Archiv für Psychiatrie und Nervenkrankheiten.** Redigirt von F. Jolly. Bd. XXVI. Berlin, 1894.
- Archiv für Strafrecht.** Begründet durch Dr. Goldammer. Fortgesetzt vom Reichsgerichtsrath Meves, Dalcke und Mugdan. XLI. Jahrg. Berlin, 1893. H. 5., 6. — XLII. Jahrg. 1894. H. 1., 2.
- Archives d'Anthropologie criminelle de Crimonologie et de Psycho-**

logie . . . Publiées sous la direction de A. Lacassagne et G. Tarde.
Paris, 1894.

Archivio Storico italiano. Fondato da G. P. Vieusseux e continuato
a cura della R. Deputazione di Storia Patria per le provincie della
Toscana e della Umbria. Serie V. Tomo XIII. Firenze, 1894.

Archivio Storico per le Provincie Napoletane pubblicato a cura
della Società di Storia Patria. Anno XIX. Napoli, 1894.

Argo. Zeitschrift für Krainische Landeskunde. Herausg. von Prof.
Alfons Müllner I., II. Laibach 1893.

Beiblätter zu den Annalen der Physik und Chemie. Begründet von
J. C. Poggendorff. Herausgegeben unter Mitwirkung befreundeter
Physiker von G. und E. Wiedemann. Bd. 18. Leipzig, 1894.

Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache und Litteratur.
Unter Mitwirkung von Hermann Paul und Wilh. Braune Heraus-
gegeben von Eduard Sievers. Bd. XVIII. Halle a S., 1894. H. 3.
— Bd. XIX. Halle, 1894.

Bibliothèque de l'École des Chartes. Revue d'Érudition consacrée
spécialement à l'étude du moyen âge. LV. Paris, 1894.

Blätter des Vereins für Landeskunde von Niederösterreich. Red.
von Dr. A. Mayer. N. F. XXVII. Jahrg. Wien, 1893.

Blätter für Gefängniskunde. Redigirt von Dr. jur. Oskar Wirth.
Bd. XXVIII. Heidelberg, 1894.

Bulletin de la Société belge de Microscopie. XX. Année. Bruxelles,
1893—1894.

Bulletin de la Société générale des prisons. (Revue pénitentiaire.)
XVIII. Année. Paris, Melun, 1894.

Bulletin de Statistique et de Législation comparée. XVIII. Année.
Paris, 1894.

Bulletin d'Histoire Ecclésiastique et d'Archéologie Religieuse des
Diocèses de Valence, Gap, Grenoble et Viviers. XIV. Année.
Romans. 1894. — XCV. Livr. Supplémentaire.

Bulletin of the American Geographical Society Published Quarterly.
Vol XXVI. New-York. No. 1., 2.

Bulletin officiel du ministère de la Justice. Paris, 1893. Livr.
oct.—dec. 1894. 1—6.

Bulletins de la Société d'Anthropologie de Paris. IV. Série. T. I—IV.
Paris, 1890—93.

Byzantinische Zeitschrift. Herausgegeben von Karl Krumbacher.
Bd. III. Leipzig, 1894.

Centralblatt für Bibliothekswesen. Von Dr. O. Hartwig. XI. Jahrg.
Leipzig, 1894. — Beihefte XIII., XIV. (Voulliène: Die Incunabeln
der k. Universitäts-Bibliothek zu Bonn. P. Gottfried Reichhart:
Beiträge zur Incunabelkunde).

Centralblatt für Rechtswissenschaft. Unter Mitwirkung vom Rgrat
Achilles, Prof. Afzelius, D. Bierling. Herausg. von Dr. v. Kirchen-
heim. Bd. XIII. Leipzig, 1894.

The Contemporary Review. Vol. LXV, LXVI. London, 1894.

Deutsche Rundschau. Herausgegeben von Julius Rodenberg, XX.

- Jahrgang. Berlin, 1894. H. 5—12. — XXI. Jahrgang. Berlin, 1894. H. 1—4.
- Deutsche Vierteljahrschrift für öffentliche Gesundheitspflege.** Redigirt von A. Spiess u. Dr. M. Pistor. Bd. XXVI. Braunschweig, 1894.
- Deutsche Zeitschrift für Geschichtswissenschaft.** Herausgegeben von L. Quidde. — Bd. X. Freiburg i. Br., 1893. H. 2. — Bd. XI. Freiburg i. B., 1894. H. 1.
- Deutsche Zeitschrift für Kirchenrecht.** Herausg. von Dr. Emil Friedberg und Dr. Emil Sehling. Dritte Folge. Bd. IV. Freiburg i. Br., 1894.
- Deutsches Archiv für klinische Medicin.** Redigirt von Dr. H. v. Ziemssen und Dr. F. A. von Zenker. Bd. LIII. Leipzig, 1894.
- Dinglers Polytechnisches Journal.** Unter Mitwirkung von Professor Dr. C. Engler in Karlsruhe, herausgegeben von Ing. A. Hollenberg und Prof. Dr. H. Kast. Jahrgang 75. Bd. 291—294. Stuttgart, 1894.
- The Economic Journal.** Edited by F. Y. Edgeworth. Vol. III. London, 1893. No. 9—12.
- The Economic Review.** Published Quarterly for the Oxford University Branch of the Christian Social Union. Vol. IV. London, 1894.
- The Edinburgh Review, or Critical Journal.** Vol. CLXXIX—CLXXX. London, 1894.
- The English Historical Review.** Edited by S. R. Gardiner M. A. L. L. D. Vol. IX. London, 1894.
- Erkenntnisse des k. k. Verwaltungs-Gerichtshofes.** Zusammen- gestellt von Dr. A. Fr. v. Budwinski. XVIII. Jahrgang. Wien 1894. (Melléklete a „Juristische Blätter“-nek.)
- Etnograficeskoje Obozrjénie.** Moszkva, 1894.
- Finanz-Archiv.** Zeitschrift für das gesammte Finanzwesen. Herausg. von Georg Schanz. Jahrgang XI. Stuttgart, 1894. Bd. I., II.
- Der Gerichtssaal.** Zeitschrift für Strafrecht, Strafprocess Herausgegeben von M. Stenglein. Bd. XLIX. L. Stuttgart, 1894.
- Gesetz- und Verordnungsblatt für das Herzogthum Ober- und Nieder-Schlesien.** Troppau. Jahrgang 1894.
- Gesetz- und Verordnungsblatt für das österreichisch-illyrische Küstenland.** Triest. Jahrgang 1894.
- Giornale Storico della Letteratura Italiana.** Diretto e redatto da Francesco Novati e Rodolfo Renier. Anno XII. Vol. XXIII, XXIV. Torino, 1894.
- Göttingische gelehrte Anzeigen** unter der Aufsicht der königl. Gesellschaft der Wissenschaften. Göttingen, 1894.
- Graefe's Archiv für Ophthalmologie** Herausgeb. von Prof. Th. Leber, H. Sattler u. Prof. H. Snellen. Bd. XL. Abth. 1—4. Leipzig, 1894.
- Hermes.** Zeitschrift für classische Philologie. Herausgegeben von Georg Kaibel und K. Robert. Berlin, 1894.
- Historisch-Politische Blätter für das katholische Deutschland.**

Herausg. von Edm. Jörg und Franz Binder. Bd. CXIII., CXIV. München, 1894.

Historische Zeitschrift. Herausg. von H. v. Sybel und Meinecke. Neue F. XXXVI., XXXVII. Bd. Der ganzen Reihe Bd. 72. 73. München und Leipzig, 1894.

Historisches Jahrbuch. Im Auftrage der Görres-Gesellschaft herausgegeben von Dr. Hermann Grauert, Dr. L. Pastor und Dr. Gustav Schnürer. Bd. XV. München, 1894.

Hohenzollerische Forschungen. Jahrbuch für die Geschichte der Hohenzollern, insbesondere des fränkischen Zweiges derselben u. ihrer Lande. Herausg. v. Christian Meyer. III. Jahrgang. Breslau, 1894. I. Halbband.

Therings Jahrbücher für die Dogmatik des heutigen römischen und deutschen Privatrechts. Herausgegeben von Dr. Ferd. Regelsberger u. Dr. Victor Ehrenberg. Bd. XXXIII. Neue Folge. Bd. XXI. Jena, 1893.

L'Illustration. XXIV. Année. Vol. XLVIII. Paris, 1866. II.

Indogermanische Forschungen. Zeitschrift für indogermanische Sprach- und Alterthumskunde. Herausgegeben von Karl Brugmann und Wilhelm Streitberg. Bd. III. Strassburg, 1894. H. 5. — Bd. IV. Strassburg, 1894. Forschungen-Anzeiger.

Internationale Litteraturberichte. Wochenschrift für die Interessen der Bücherkäufer . . . Leipzig, 1894.

Isztorieseszkij Vjesztnik. Szt-Pétervár, 1894.

Jahrbuch der Chemie. Bericht über die wichtigsten Fortschritte der reinen und angewandten Chemie. Herausgegeben v. Rich. Meyer. III. Jahrgang 1893. Braunschweig, 1894.

Jahrbuch für Gesetzgebung, Verwaltung und Volkswirtschaft im Deutschen Reiche. XVIII. Jahrgang. Herausg. von G. Schmoller. Leipzig, 1894.

Jahrbuch für Kinderheilkunde und physische Erziehung. Unter Redaction von Prof. Heubner, Dr. Steffen, Prof. Widerhofer. Bd. XXXVII—XXXIX. Leipzig, 1894.

Jahrbuch für Philosophie und spekulative Theologie. Herausg. unter Mitwirkung von Fachgelehrten von Dr. E. Commer. Bd. VIII. Paderborn, 1894. 4. — Bd IX. 1894. H. 1., 2. Ergänzungsheft I. (Dr. M. Glonner: Der Gottesbegriff in der neueren u. neuesten Philosophie.)

Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik. Begründet von Carl Ohrtmann. Im Vereine mit Mathematikern und unter besonderer Mitwirkung der Herren Felix Müller u. Albert Wangerin, herausgegeben von Emil Lampe. Bd. XXIII. Berlin, 1894.

Jahrbücher des Vereins von Alterthumsfreunden im Rheinlande. Heft XCI. Bonn, 1892.

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. Gegründet von Bruno Hildebrand. Herausg. von J. Conrad und Dr. L. Elster. In Verbindung mit Dr. Edg. Loening u. Dr. W. Lexis. III. Folge. Bd. VII., VIII. Jena, 1894.

- Jahresbericht über die Erscheinungen auf dem Gebiete der germanischen Philologie.** XV. Jahrgang. 1893. Leipzig, 1894. I., II. Abtheilung.
- Jahresbericht über die Fortschritte auf dem Gesamtgebiete der Agrikultur-Chemie.** Neue Folge. XVI. 1893. Der ganzen Reihe XXXVI. Jahrgang. Herausgegeben von Dr. A. Hilger und Dr. Th. Dietrich. Berlin, 1894.
- Jahresbericht über die Fortschritte der Chemie und verwandter Theile anderer Wissenschaften.** Begründet von J. Liebig u. H. Kopp. Herausgegeben von F. Fittica. Für 1889. Heft 4., 5., 6. Braunschweig, 1894. — Für 1890. Heft 1., 2. Braunschweig, 1894.
- Jahresbericht über die Fortschritte der Thier-Chemie** oder der physiologischen und pathologischen Chemie. Bd. XXIII. Über das Jahr 1893. Herausg. u. redigirt v. Prof. Dr. M. v. Nencki u. Prof. Rud. Andreasch. Wiesbaden, 1894.
- Jahresbericht über die Leistungen und Fortschritte im Gebiete der Ophthalmologie.** Begründet von Dr. Alb. Nagel u. redigirt von Dr. Jul. Michel. XVIII. Jahrgang. Bericht für das Jahr 1892. Tübingen, 1894.
- Jahresbericht über die Leistungen und Fortschritte in der gesammten Medicin.** Herausgegeben von Rud. Virchow u. Aug. Hirsch. XXVIII. Jahrgang. Bericht für das Jahr 1893. Bd. I., II. Berlin, 1894.
- Jahresbericht über die Fortschritte in der Lehre von den pathogenen Mikroorganismen,** umfassend Bacterien, Pilze u. Protozoën. Herausg. von Prof. Baumgarten. Jahrg. VII., VIII. 1891, 1892. Braunschweig, 1893.
- Jahresberichte für neuere deutsche Litteraturgeschichte.** Herausgegeben von Julius Elias, Max Hermann, Siegfried Samatolski. III. Bd. (Jahr 1892.) I. Abth. Stuttgart, 1894.
- Jahresberichte über das höhere Schulwesen.** Herausg. von Conrad Rethwisch. VIII. Jahrgang. 1893. Berlin, 1894.
- Journal de la Société de Statistique de Paris.** XXXV. Année. Paris, 1894.
- Journal de Mathématiques pures et appliquées.** IV. Série par Camille Jordan, T. X. Paris, 1894.
- Journal des Débats politiques et littéraires,** Revue Hebdomadaire. Paris, 1894.
- Journal des Économistes.** Revue mensuelle de la Science économique et de la Statistique. Rédacteur en chef: G. de Molinari. LIII. Année. V. Série. T. XVI—XX. Paris, 1894.
- Journal du droit international privé et de la Jurisprudence comparée.** Fondé et publié par Edouard Clunet. XXI. Année. Paris, 1894.
- Journal für die reine und angewandte Mathematik.** Gegründet von A. L. Crelle. Herausg. von L. Fuchs. Bd. 113, 114. Berlin, 1894.
- Journal für praktische Chemie.** Herausgegeben von Ernst v. Meyer. Neue Folge. Bd. 49., 50. Leipzig, 1894.

- Journal of the Royal Microscopical Society.** Edited by F. Jeffrey Bell. M. A. London, 1894.
- Journal of the Royal Statistical Society.** Vol. LVII. London, 1894.
- Juristische Blätter.** Herausgeber und Redakteur Dr. R. Schindler u. Dr. Edm. Benedikt. XXIII. Jahrgang. Wien, 1894.
- Juristische Vierteljahrschrift.** Herausgegeben von Dr. Dominik Ullmann, Dr. O. Frankl, Dr. August Finger. Bd. XXV., XXVI. Wien, 1893, 1894.
- Der Katholik.** Zeitschrift für katholische Wissenschaft und kirchliches Leben. Herausgegeben von Dr. Joh. Mich. Raich. Jahrgang LXXIV. Dritte Folge. Bd. VIII., IX. Mainz, 1894.
- Die Katholischen Missionen.** Freiburg i. Breisgau. 1894.
- Knizsnij Vjesztnik.** Szt.-Pétervár, 1894.
- Kritische Vierteljahrschrift für Gesetzgebung u. Rechtswissenschaft.** Herausgegeben von A. v. Bechmann u. M. Seydel. Neue Folge. Bd. XVII. Dg. F. Bd. XXXVI. München und Leipzig, 1894.
- Kunstchronik.** Wochenschrift für Kunst und Kunstgewerbe. Herausgegeben von C. v. Lützwow u. Arthur Pabst. Neue Folge. V. Jahrgang. Leipzig, 1894.
- Kunstgewerbeblatt.** Monatschrift für Kunst und Kunstgewerbe. Herausg. von Arthur Pabst. Neue Folge. V. Jahrgang. Leipzig, 1893—94.
- Kwartalnik Historyczny.** Organ Towarzystwa Historycznego zalożony Przez Xaverego Liskego, pod redakcyą Oswalda Balzera. Rocznik VIII. We Lwowie, 1894.
- Landes-Gesetzblatt für das Königreich Böhmen.** Prag, 1894.
- Landesgesetz- und Verordnungsblatt für das Erzherzogthum Oesterreich ob der Enns.** Linz, 1894.
- Landesgesetz- und Verordnungsblatt für das Königreich Dalmatien.** Zara, 1894.
- Landesgesetz- und Verordnungsblatt für das Königreich Galizien und Lodomerien.** Lemberg, 1894.
- Landesgesetz- und Verordnungsblatt für die Markgrafschaft Mähren.** Brünn, 1894.
- Leopoldina.** Amtliches Organ der kais. Leopold-Carolinischen deutschen Akademie. Herausgegeben von Dr. C. H. Knoblauch. Heft XXX. Halle a/S., 1894.
- Literarisches Centralblatt für Deutschland.** Begründet von Friedrich Zarnke. Leipzig, 1894.
- Mathematische Annalen.** Begründet 1868 durch Alfred Clebsch und Carl Neumann. Herausgegeben von Felix Klein, Walther Dyck, Adolf Meyer. Bd. XLIV., XLV. Leipzig, 1894.
- Mind.** A Quarterly Review of Psychology and Philosophy edited by G. F. Stout. London, 1894. --
- Mittheilungen aus der historischen Literatur.** Herausgegeben von der historischen Gesellschaft in Berlin, redigirt von Dr. Ferdinand Hirsch. XXII. Jahrgang. Berlin, 1894.
- Mittheilungen der anthropologischen Gesellschaft in Wien.** Bd.

- XXIII. (Der n. Folge Bd. XIII.) Wien, 1893. H. VI. — Bd. XXIV. (D. n. F. XIV. Bd.) Wien, 1894. 1., 2.
- Mittheilungen der internationalen kriminalistischen Vereinigung.** Bd. IV. Berlin, 1893. H. 3.
- Mittheilungen des Instituts für oesterreichische Geschichtsforschung.** Redigirt von E. Mühlbacher. Bd. XV. Innsbruck, 1894. — III. Ergänzungsband. Innsbruck, H. 3.
- Mittheilungen des k. und k. Kriegs-Archivs.** Herausgegeben von der Direction des k. u. k. Kriegs-Archivs. Neue Folge. Bd. VIII. Wien, 1894.
- Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen.** XXXII. Jahrgang. Redigirt von Dr. G. Biermann u. Wenzel Hicke. Prag, 1893.
- Monatliche Nachweise über den auswärtigen Handel des deutschen Zollgebiets.** Herausgegeben vom kais. statist. Amt. Berlin, 1894.
- Il Muratori.** Raccolta di Documenti Storici. Vol. I—III. Roma, 1893/94.
- Nachrichten von der k. Gesellschaft der Wissenschaften.** Göttingen, 1894.
- Natur und Offenbarung.** Bd. XL. Münster, 1894.
- Neues Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde.** Bd. I—XII. Hannover, 1876—1887. — Bd. XIX. Hannover u. Leipzig, 1894. Heft 3. — Bd. XX. 1894. H. 1.
- Nouvelle Revue Historique de Droit Français et Étranger.** Publiée sous la direction de M. M. Eugène de Rozière, Adh. Esmein, Rod. Dareste, Marc. Fournier, Joseph Tardif. XVIII. Année. Paris, 1894.
- Nuova Antologia.** Rivista di Scienze, Lettere ed Arti. Anno XXIX. Terza Serie. Vol. L—LIV. Roma, 1894.
- Nuovo Archivio Veneto.** Pubblicazione Periodica della R. Deputazione Veneta di Storia Patria. Tomo VI. Anno III. Parte II. Venezia, 1893. — T. VIII. Venezia, 1894. Parte I.
- Oesterreichisches Litteraturblatt.** Herausgegeben durch die Leo-Gesellschaft. II. Jahrg. Wien, 1893.
- Oesterreichisch-Ungarische Revue.** Herausg. u. redigirt von A. Mayer-Wyde. Bd. XV—XVII. Wien, 1894.
- Petermann's Mittheilungen aus Justus Perthes geographischer Anstalt.** Herausg. von Prof. Dr. A. Supan. Bd. XL. Gotha, 1894. Ergänzungshefte No. 110—113. (Dr. Alois Bludan: Die Oro- und Hydrographie der preussischen und pommerischen Seenplatte. Dr. Oscar Baumann: Die kartographischen Ergebnisse der Massai-Expedition; Dr. G. Radde u. Koenig: Das Ostufer des Pontus; Grundzüge der physikalischen Geographie von Guatemala v. Dr. Carl Sapper).
- Philologus.** Zeitschrift für d. classische Alterthum. Begründet v. F. W. Schneidewin u. E. v. Leutsch. Herausg. v. Otto v. Crusius. Band LII. Göttingen, 1893. Heft 4. — Band LIII. Göttingen, 1894. Heft 1., 2., 3.
- Polybiblion.** Revue Bibliographique universelle. Partie Littéraire

II. Série. T. XXXIX., XL. Paris, 1894. — Partie Technique. II. S. T. XX. Paris, 1894.

Preussische Jahrbücher. Herausg. von Hans Delbrück. Bd. LXXV—LXXVIII. Berlin, 1894.

Przewodnik Bibliograficzny. XVII. Krakko, 1894.

Repertorium der Paedagogik. Organ für Erziehung, Unterricht u. pädag. Litteratur. Herausg. u. geleitet von Joh. Bapt. Schubert. Bd. XLVIII. Ulm, 1894. H. 5—12. — Bd. XLIX. Ulm, 1894. H. 1—4.

Revue critique de législation et de Jurisprudence. Tome XXIII. Paris, 1894.

Revue d'Economie Politique. Comité de Direction: Paul Cauwès, Charles Gide, Schwiedland, Villey. Secrétaire: Henri St. Marc. VIII. Année. Paris, 1894.

Revue de droit international et de législation comparée. Rédacteur en chef: M. Édouard Rolin. Tome XXVI. Bruxelles, 1894.

Revue de Linguistique et de Philologie Comparée. Recueil Trimestriel. Publié par Julien Vinson. T. XXVII. Paris, 1894.

Revue de Médecine. Paraissant tous les mois. Directeurs: M. M. Ch. Bouchard, A. Chauveau. Rédacteurs en chef: M. M. Landouzy et R. Lépine. XIV. Année. Paris, 1894.

La Revue de Paris. I. Année. Paris, 1894.

Revue des deux Mondes. LXIV. Année. T. CXXI—CXXVI. Paris, 1894.

Revue des grands Procès contemporains. Paraissant mensuellement sous la Direction de Gaston Lèbre. XII. Année. Paris, 1894.

Revue des questions historiques. — XXVIII. Année. Paris, 1894.

Revue des sciences ecclésiastiques. VIII. Série. Tome IX., X. T. LXVII., LXVIII. de la Collection. Amiens, 1894.

Revue d'histoire diplomatique. Publiée par les soins de la Société d'histoire diplomatique. VIII. Année. Paris, 1894.

Revue générale du droit, de la législation et de la jurisprudence en France et à l'Étranger. Dirigée par M. M. A. Barthelon, Boistel, Brissand. XVIII. Année. Paris, 1894.

Revue Historique. Paraissant tous les deux mois. XVIII. Année. T. LIV—LVI. Paris, 1894.

Revue Philosophique de la France et de l'Étranger. Paraissant tous les mois. Dirigée par Th. Ribot. XIX. Année. Paris, 1894.

Revue Sociale et Politique, publiée par la Soc. d'Études Sociales et Politiques. II., IV. Année. Bruxelles. 1892—1894.

Rheinisches Museum für Philologie. Herausg. von Otto Ribbeck u. Franz Buecheler. Neue Folge. Bd. XLIX. Frankfurt a/M., 1894.

Rivista penale di Dottrina, Legislazione e giurisprudenza. Diretta da Luigi Lucchini. Volume XXXIX. (IX. della 3. Serie. — Volume XL. (X. della 3. Serie.) Roma, 1894.

Römische Quartalschrift für christliche Alterthumskunde und für Kirchengeschichte. Unter Mitwirkung von Fachgenossen, herausgegeben von Dr. A. de Waal. VIII. Jahrg. Rom, 1894.

— — Supplementheft III. (Dr. A. Waal: Die Apostelgruft ad Catacumbas an der Via Appia).

Russzkaja Sztarina. Szt.-Pétervár, 1894.

Russkij Vjestnik. Szt.-Pétervár, 1894.

Schmidts Jahrbücher der in- und ausländischen gesammten Medicin. Unter Mitwirkung von Prof. Dr. A. Winter. Redigirt von Dr. P. J. Möbius. u. Dr. H. Dippe. Bd. 241—244. Leipzig, 1894.

Science. Twelfth Year. Vol. XXIII., XXIV. New-York, 1894.

La Semaine Médicale. XIV. Année. Paris, 1894.

J. A. Seuffert's Archiv für Entscheidungen der obersten Gerichte in den deutschen Staaten. Neue Folge. Bd. XIX. Der ganzen Reihe Bd. 49. Herausgegeben von H. F. Schmitt. München u. Leipzig, 1894.

Sommaire Méthodique des traités, monographies et revues de Droit. IV. Année Bruxelles, 1894. No. 1., 2.

Sommaire périodique des Revues de Droit. II. Année. Paris, 1892. No. 2.

Školski Vjesnik. Sarajewo, 1894.

Statistische Monatschrift. Herausg. von der k. u. k. statist. Central-Commission. XX. Jahrgang. Wien, 1894.

Stimmen aus Maria-Laach. Katholische Blätter. Jahrgang 1894. Freiburg i. Br., 1894. — Ergänzungshefte 61, 62. (Schmitz: Der Einfluss der Religion auf das Leben beim ausgehenden Mittelalter. Baumgartner: Das Ramayana.)

Studi Storici. Periodico Trimestrale di Amadeo Crivellucci e di Ettore Pais Professori ordinari nell'Università di Pisa. Vol. III. Pisa, 1894.

Theologische Quartalschrift. In Verbindung mit mehreren Gelehrten herausg. von Dr. v. Kober. LXXVI. Jahrg. Tübingen, 1894.

Theologische Studien und Kritiken. Herausg. von Dr. J. Köstlin u. D. C. Kautzsch. Jahrgang 1894. Gotha, 1894.

Theologische Zeitschrift aus der Schweiz. Von Friedrich Meili. XI. Jahrg. Zürich, 1894.

Untersuchungen zur Naturlehre des Menschen und der Thiere. Herausgegeben von Jac. Moleschott. Bd. XV. Giessen, 1894. H. 2—4.

Vierteljahrshefte zur Statistik des deutschen Reichs. Herausgegeben vom kais. statist. Amt. Berlin, 1894.

Vierteljahrsschrift für gerichtliche Medicin und öff. Sanitätswesen. Herausg. von Dr. A. Wernich. Dritte Folge. Bd. VII., VIII. Berlin, 1894. — Supplementheft (Jahrg. 1894.)

Vierteljahrsschrift für wissenschaftliche Philosophie. Unter Mitwirkung von M. Heinze u. Alois Riehl. Herausgegeben von Rich. Avenarius. XVIII. Jahrgang. Leipzig, 1894.

Vjesznik Jevropy. Szt.-Pétervár, 1894.

Wiener Zeitung. Verantwortlicher Redakteur: Fr. Uhl. Wien, 1894.

Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte. Herausgegeben von E. J. Bekker, A. Pernice, R. Schröder, H. Brunner. Bd. XV. Heft 1. Germanistische Abtheilung. Heft 2. Romanistische Abtheilung. Weimar, 1894.

- Zeitschrift des k. sächsischen statistischen Bureaus.** Redigirt von dessen Direktor geh. Regr. Dr. Victor Böhmert. XXXIV. Jahrg. Dresden, 1888. H. 1., 2. — XXXVIII. Jahrg. Dresden, 1892. Heft 1., 2., 3., 4. — XXXIX. Jahrg. 1893. H. 1., 2.
- Zeitschrift für badische Verwaltung und Verwaltungs-Rechtspflege.** Herausg. von Dr. Friedrich Wielandt. XXV. Jahrgang. Heidelberg, 1893.
- Zeitschrift für Bergrecht.** Redigirt u. herausgegeben von Dr. jur. H. Brassert. Jahrgang XXXV. Bonn, 1894.
- Zeitschrift für bildende Kunst.** Herausgegeben von Carl Lützw. Neue Folge. V. Jahrg. Leipzig, 1893/4.
- Zeitschrift für das gesammte Handelsrecht.** Herausgegeben von Dr. L. Goldschmidt, Hahn, Keysner, Laband u. Pappenheim. Bd. XLII. N. F. Bd. XXVII. Stuttgart, 1894.
- Zeitschrift für das Privat- und öffentliche Recht der Gegenwart.** Herausg. von Dr. C. S. Grünhut. Band XXI. Wien, 1894. H. 2. — Bd. XXII. Wien, 1894. Heft 1.
- Zeitschrift für deutsche Kulturgeschichte.** Neue Folge. II. Jahrg. Herausg. von Dr. J. H. Müller. Hannover, 1873.
- Zeitschrift für deutschen Civilprozess.** Begründet vom Landgerichtsrath H. Busch. Herausg. von Schultzenstein u. F. Vierhaus. Bd. XIX. Berlin, 1894. H. 3, 4. — Bd. XX. Berlin, 1894. H. 1., 2.
- Zeitschrift für die gesammte Staatswissenschaft.** In Verbindung mit Adickes . . . Wörishoffer. Herausgegeben von Dr. A. Schäffle. L. Jahrg. Tübingen, 1894.
- Zeitschrift für die gesammte Strafrechtswissenschaft.** Herausgegeben von Dr. Fr. v. Liszt, Dr. K. v. Lilienthal u. Dr. H. Bennecke. Bd. XIV. Berlin, 1894. — Bd. XV. 1894. H. 1., 2.
- Zeitschrift für die Geschichte des Oberrheins.** Herausgegeben von der badischen hist. Kommission. Neue Folge. Bd. IX. Karlsruhe, 1894.
- Zeitschrift für französisches Civilrecht.** Herausgegeben von Emil Huber. Bd. XXV. Mannheim, 1894.
- Zeitschrift für Geburtshülfe und Gynäkologie.** Herausgegeben von Olshausen und Hofmeier. XVI. Bd. Stuttgart, 1889. Heft 2. — Bd. XIX. Stuttgart, 1890. H. 2.
- Zeitschrift für Kulturgeschichte.** Neue Folge der Zeitschrift für deutsche Kulturgeschichte. Hg. von Dr. Steinhausen. Bd. I. Berlin, 1894. — Bd. II. Weimar, 1894. 1—3.
- Zeitschrift für Litteratur und Geschichte der Staatswissenschaften.** Herausgegeben von Dr. Kuno Frankenstein. Bd. II. Leipzig, 1894. 5., 6. — III. 1894. 1—4.
- Zeitschrift für Ohrenheilkunde.** Herausgegeben von Dr. H. Knapp u. Prof. Dr. S. Moos. XXIV. Band. Wien, 1893. Heft 3. 4. — Bd. XXV. 1893. H. 1., 2.
- Zeitschrift für Psychologie u. Physiologie der Sinnesorgane.** Herausg. von Herm. Ebbinghaus und Arthur König. Band VII. Hamburg und Leipzig, 1894.

- Zeitschrift für romanische Philologie.** Herausg. von Dr. Gustav Gröber. Bd. I—XVIII. Halle, 1877—1894. — Supplementheft I—X.
- Zeitschrift für schweizerisches Recht.** Unter Mitwirkung von H. Hafner, L. R. v. Salis, A. Schneider, E. Huber, P. Speiser. Herausgegeben von Andreas Heusler. Bd. XXXV. Neue Folge. Bd. XIII. Basel, 1894.
- Zeitschrift für Sozial- und Wirthschaftsgeschichte.** Herausg. von Bauer, Hartmann, Grünberg, Szántó. Bd. I—III. Freiburg u. Leipzig, 1893, 1894.
- Zeitschrift für vergleichende Augenheilkunde.** Bd. VII. Wiesbaden, 1893. H. 2., 3.
- Zeitschrift für vergleichende Litteraturgeschichte.** Herausgegeben von Dr. Max Koch. Neue Folge. Bd. VII. Berlin, 1894.
- Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung.** Auf dem Gebiete der indogermanischen Sprachen. Begründet v. A. Kuhn. Herausg. von E. Kuhn und J. Schmidt. Bd. XXXIII. Neue Folge. Bd. XIII. Gütersloh, 1893. Heft 3., 4.
- Zeitschrift für wissenschaftliche Mikroskopie und für mikroskopische Technik.** Herausgegeben von Dr. Wilh. Julius Behrens. Band X. Braunschweig, 1893. Heft 4. — Band XI. Braunschweig, 1894. Heft 1., 2., 3.
- Zeitschrift für wissenschaftliche Zoologie.** Begründet von Siebold und Kölliker. Herausgegeben von Alb. von Kölliker und Ernst Ehlers. Bd. LVII. Leipzig, 1893.
- Zsurnal Minisztersztvo Narodnavo Proszvjescsenija.** Szt-Pétervár, 1892—1894.
-

CZÍMSZÓ- ÉS NÉVMUTATÓ.

- Aarboger for nordisk oldkyndighed og historie. 48.
 Abafi, L. 59.
 Abegg, D. 68.
 Abhandlungen des archäol. epigr. Seminares. 70.
 Abhandlungen, Geografische —. 71.
 Abhandlungen, Germanistische —. 48.
 Abhandlungen, Historische —. 48.
 Aboul-Ghâzi. 48.
 Abrantès, D' —. 48.
 Achelis, Th. 72.
 Acsády J. 59. 60.
 Acta Borussica. 48.
 Acta mart. et sanct. 2.
 Adatok a váczi lövészegylet 100 éves múltjából. 59.
 Adatok, Tájékoztató —. 23.
 Ἀθηναί. Ἐθνικὸν πιστήμιον. 75.
 Adler V. 1.
 Aebi, J. L. 62.
 Akerman, S. H. 27.
 Akta grodzkie i ziemskie. 49.
 Alapszabályzat. 10.
 Alauzet, J. 15.
 Alberti Magni B. —. 2.
 Albrecht, Th. 35.
 Album acad. Vitebergensis. 74.
 Album stud. univ. cracoviensis. 74.
 Alleker, L. 59.
 Alexandre III. 49.
 Alexander, Mrs. 86. 87.
 Almanach der k. Acad. der Wiss. 92.
 Alsberg, M. 94.
 Ammon, H. 13.
 Anderko A. 35.
 Analecta hymn. med. aevi, 4.
 Anecdota. 2.
 Annalen der k. k. Univ. Sternwarte. 37.
 Annales de l'histoire de France. 49.
 Annali delle università Toscane. 74.
 Annals of the Royal Botanic Garden. 39.
 Annuario della instruzione publica. 45.
 Annuario della libera università di Ferrara. 74.
 Annuario della r. univ. di Cagliari. 74.
 Annuario da Universidade de Coimbra. 74.
 Annuario della regia università di Modena. 74.
 Annuario della università di Padova. 74.
 Annuario della università di Pavia. 74.
 Annuario della università di Pisa. 75.
 Annuario della Università di Torino. 75.
 Annuario estad. 21.
 Anthologia Latina. 81.
 Anthony, S. B. 18.
 Appel, P. 35. 37.
 Arany J. 85.
 Arbeiten aus dem kais. Gesundheitsamte. 32.
 Arbeiten des pharm. Inst. in Dorpat. 28.
 Archer, A. 58.
 Archiv für oesterr. Gesch. 49.
 Ἀρειταιος Θεόδωρος. 75.
 Argentische Republik. 72.
 Arndt, W. 58.
 Arneht, A. 49.
 Arnim, A. 62.
 Arnold, C. 2. 75.
 Arnoldt, E. 43.
 Arras, P. 59.
 Arréat, L. 43.
 Ashley, W. J. 20.
 Átnézete, Az Alduna hajózási akadályainak —. 23.
 Atharva Veda Sanhita. 91.
 Atlas, Kunsthistorischer —. 70.
 Atti della reale acad. dei Lincei. 92.
 Aubry, S. 43.
 Audiiffredi, J. B. 13.
 Ausgaben und Abhandlungen aus dem Gebiete der roman. Philologie. 82.
 Auvray, L. 50.
 Az arad-csanádi öntözések. 41.
 Babelon, E. 70.
 Bacher, S. 91.
 Bacher, W. 1.
 Bachmann, A. 49. 84.
 Bachmann, J. 1.
 Bachmann, P. 35.
 Baedeker. 72.
 Baeumker, C. 43.
 Bailey, V. 39.
 Bailliez, A. A. 31.

- Baksay S. 5.
 Ballagi G. 60.
 Balogh F. 3.
Валла, Мо —. 75.
 Bándy E. 5.
 Bánki D. 10.
 Barail. 49.
 Barante. 49.
 Bardócz P. 45.
 Bardoux, M. A. 64.
 Barna M. 60.
 Baróti L. 60. 63.
 Bartek L. 37.
 Bartsch, H. 13.
 Bartsch, Z. 49.
 Basel, Personal-Verzeichniss der Universität —. 75.
 Bastian, A. 72.
 Baumbach, R. 86.
 Baumgartner, M. 43.
 Baumgarten, P. 26.
 Baumann, O. 72.
 Baum, P. 28.
 Baumont, H. 49.
 Bähr, F. 27. 28.
 Beal, G. 28.
 Beck H. 7.
 Beck, L. 49.
 Bécs. Die feierliche Inauguration des Rectors. 75.
 Bécs. Jahrbuch für das Studienjahr 1893/4. 75.
 Bécs. Oeff. Vorl. an der k. k. Universität zu Wien. 75.
 Bécs. Technische Hochschule. 75.
 Bécs. Uebersicht der akad. Behörden. 75.
 Behrndt, A. 9.
 Beissel, St. 70.
 Beiträge, Berliner — zur germ. u. rom. Philologie. 82.
 Beiträge, Kleinere —. 49.
 Beiträge zur Assyriologie. 82.
 Beiträge zur Gesch. d. Phil. 43.
 Beiträge zur Paläontologie und Geologie. 39.
 Beiträge zur Volks- und Völkerkunde. 72.
 Beke L. 60.
 Belky J. 32.
 Bendire, Ch. 74.
 Benke J. 45.
 Bendorff, O. 70.
 Benko, J. 72.
 Bentivegni, A. 33.
 Benyowszky. 72.
 Beowulf. 86.
 Beöthy Zs. 63.
 Berger, A. E. 63.
 Bergfels, R. 8.
 Bergmann, E. 26.
 Bericht, Aertzlicher —. 32.
 Bericht der Handl. und Gewerbekammer. 23.
 Bericht über die zweite Versammlung deutsch. Hist. 49.
 Bernardini, L. 63.
 Bernhardtis. 49.
 Besant, W. 86.
 Beschorner. 27.
 Bessenyei Gy. 85.
 Bessot. 49.
 Betham-Edwards. 87.
 Bettelheim, A. 63.
 Beulque, P. H. 31.
 Beyschlag, W. 3.
 Bezold, G. 70.
 Békefi R. 60.
 Bibliotheca antrop. giurid. 14.
 Bibliotheca apostolica Vaticana. 63.
 Bibliotheca Erasmica. 63.
 Bibliotheca geogr. arabicorum. 72.
 Bibliotheca Indica. 91.
 Bibliotheca hagiographica graeca. 2.
 Bibliotheca script. graec. et rom. Teubneriana. 81.
 Bibliotheca univ. de Pavia. 63.
 Bibliotek, Sveriges offentliga —. 63.
 Bibliothek der gesamt. medic. Wissenschaften. 25.
 Bibliothek der kath. Pädagogik. 45.
 Bibliothek deutscher Geschichte. 49.
 Bibliothek indogerm. Grammatiken. 82.
 Bibliothèque de la Compagnie de Jésus. 63.
 Bibliothèque de l'école des hautes études. 50.
 Bibliothèque de l'enseignement des beaux-arts. 70.
 Bibliothèque de philosophie contemporaine. 43.
 Bibliothèque jurid. contemporaine. 7.
 Bibliothèque scientifique intern. 92.
 Binneboessel, P. 50.
 Binet, A. 43.
 Biographie, Allg. deutsche —. 50.
 Bibliothographia Hopkinsiensis. 63.
 Bischoff, Th. 65.
 Bismarck. 17. 50.
 Black, W. 19. 86.
 Blagden, Ch. 38.
 Blanc, S. H. 83.
 Blase, H. 79.
 Blaydes, F. 79.
 Blennerhasset, Lady —. 17.
 Blodig, H. 20.
 Blondel, G. 50.
 Blum, H. 50.
 Boas, J. E. 39.
 Boccardo. 92.
 Bodnár Zs. 63.
 Bognar, Steph. 6.
 Bognár T. 63.
 Boileau-Despréaux. 88.
 Boirac, E. 43.
 Bókai A. 29.
 Bolin, W. 63.
 Bollettino delle pubblicazioni italiane. 63.
 Bonaparte, Le prince —. 63.
 Bonaparte, Le prince L. L. —. 83.
 Bonaparte, Prince Roland —. 17.
 Bonnet, St. 28.
 Bonneville de Marsangy, L. 14. 788.
 Bonzanigo, A. 13.
 Bordier, 72.
 Bormann, E. 64. 70.
 Bos, A. 89.
 Bouchet, E. 64.
 Bourdau, L. 50.
 Bousquet. 26.
 Böckh, J. 40.
 Bökényi D. 45.
 Böhmmer, J. F. 50.
 Braddon, M. E. 87.
 Brandl, A. 63.
 Braun J. 20.
 Brenner, O. 83.
 Brestowski, A. 25.
 Bret Harte. 86. 87.
 Breus, C. 27.
 Breysig, K. 59.

- Brockerhoff, F. 64.
 Brockhaus. 92.
 Bronn, H. G. 39.
 Brown, H. 50.
 Brucke, E. 38.
 Bruinier, J. 70.
 Brunetière, F. 64.
 Brunschvicg, L. 43.
 Buchwald, G. 75.
 Budapesti m. kir. egyetem. 75.
 Budinsky K. 45.
 Buenos-Aires, Anales de la universidad de —. 75.
 Bulletin de la société des anciens textes français. 88.
 Bulletin de l'inst. intern. de statistique. 21.
 Bulletin des travaux de l'université de Lyon. 75.
 Bulletin intern. de l'Acad. des sciences de Cracovie. 92.
 Bulletin of the geogr. society. 72.
 Bullettino della società Dantesca. 64.
 Burger, H. 27. 28.
 Bunyon, Ch. I. 15.
 Burchard, J. L. 15.
 Buri, M. 14.
 Burmeister, F. 79.
 Bussler, E. 93.
 Büttner, C. G. 72.
 Büttner, C. G. 91.
 Capellini, C. G. 83.
 Calendar. The Cambridge university —. 76.
 Calendar, The Edinburgh university —. 75. 76.
 Calendar, The Glasgow university —. 76.
 Campe, A. H. 50.
 Campori, M. 50.
 Canada, Commission de géologie du —. 39.
 Cannan, E. 20.
 Cantor, M. 35.
 Carl, Erzherzog —. 42.
 Carnoy, J. B. 25.
 Caron, Jul. 25.
 Carrasco, G. 72.
 Cartellieri, A. 4.
 Casanova, L. 17.
 Cassell. 64.
 Catalogus manuscript. bibl. univ. Bpestinensis. 64.
 Catalogue mensuel. 64.
 Catalogue of ancient manuscript. 64.
 Catalogue of indian coins in the British Museum. 70.
 Catalogue of the library of Count L. Apponyi. 64.
 Catalogue of the turkish manuscripts. 64.
 Catalogue, The english —. 64.
 Cato, M. Porcius. 81.
 Cayley, A. 35.
 Cellini, B. 70.
 Cellule, La —. 25.
 Celsius. 38.
 Cimbeli, G. 8.
 Chafin, W. 41.
 Chalmers, M. D. 15.
 Champenois, J. B. V. 31.
 Charencey, H. 83.
 Charité-Annalen. 32.
 Chartularium univ. Parisiensis. 76.
 Chazan, S. 27.
 Child, Fr. 86.
 Chirurgie, Deutsche —. 31.
 Cholera-veszély. 32.
 Cholmondeley, M. 87.
 Choceaux, G. A. 32.
 Cholmogoroff, S. 28.
 Choteau, P. A. 31.
 Chuffart, Ch. 28.
 Chronica, Byzantina —. 50.
 Chyzer K. 10.
 Clark, J. W. 64.
 Clausewitz K. 42.
 Clifford, W. K. 87.
 Cloetta-Filehne. 28.
 Codice dipl. Istriano. 50.
 Cogordan, G. 64.
 Collectanea friburgensia. 51.
 Collection des ordonnances des rois de France —. 51.
 Collection of british authors. 86.
 Collectiunea. 10.
 Commentaria in Arist. Graeca. 82.
 Commentationes Philol. Jenenses. 79.
 Commercio. 22.
 Compagnion, J. P. 28.
 Compass, Pénzügyi —. 20.
 Compendien des oestr. Rechts. 7.
 Comptes rendus des séances. 35.
 Comptes rendus hebdomadaires. 92.
 Concha Gy. 7. 17.
 Conrad, J. 18.
 Constant, L. 90.
 Conta B. 43.
 Coppens, H. L. 31.
 Corelli, M. 87.
 Corpus gloss. latinorum. 79.
 Corpus inscript. etruscarum. 70.
 Corpus inscript. latina-rum. 79.
 Corpus reformatorum. 2.
 Corpus script. eccl. lat. 2.
 Coubronne, L. C. 28.
 Couraye du Parc, J. 90.
 Cousin, V. 82.
 Couteau, E. 15.
 Couturier, A. 7.
 Crampe, R. 2.
 Crawford, M. F. 86. 87.
 Crawley Ch. M. A. 15.
 Crépin, L. 29.
 Croiset, Alf. 79.
 Crusius, O. 81.
 Csarada J. 9.
 Csepreghy K. 60.
 Csere, J. A. 45.
 Cserhádi S. 37.
 Csiky G. 93.
 Csiky K. 10.
 Csillag Gy. 33.
 Csuday S. 54.
 Cucheval, V. 79.
 Cunningham, W. 24.
 Czekus J. 4.
 Czékus L. 60.
 Czimjegyzéke, A bpesti magy. kir. tud.-egyetem könyvtárának —. 64.
 Czimjegyzéke, A m. kir. igazságügyministerium könyvtárának —. 64.
 Czukorádó. 10.
 Daday J. 37.
 Dahlmann-Waitz. 51.
 Dahn, F. 51.
 Dall, W. H. 74.
 Dalton. 38.
 Damé, F. 83.
 Dannenberg, H. 70.
 Daniell, F. 51.
 Dauville, G. 43.
 Darbaux, G. 35.

- Dárday S. 10.
 Dark. 86.
 Darmesteter, M. 64.
 Dawson, W. 17.
 Davy. 38.
 Dayot, A. 51.
 Debreczen. A m. kir. gazdasági tanintézet évkönyve. 76.
 Decurtius, C. 88.
 Dedek C. L. 94.
 Dehio, G. 70.
 Dékány G. 1.
 Delattre, A. M. 29.
 Delegations-Beschlüsse. 10.
 Delitzsch, F. 83.
 Demaison, L. 90.
 Demaria, G. 51.
 Demkó K. 60.
 Denkschriften der kais. Acad. d. Wiss. 92.
 Denys, J. 25.
 Department of agriculture. 39.
 Deploige, S. 17.
 Deroubaix, A. L. 29.
 Derzi K. 6.
 Desjardins, A. 17.
 Determinismus a bttó jogban. 14.
 Determann. 28.
 Deutsch J. 7.
 Deutsch L. 37.
 Devantier, Fr. 93.
 Dictionary of national biography. 64.
 Dictionnaire des finances. 20.
 Didon, H. 3.
 Diebow, P. 45.
 Dieffenbacher, J. 51.
 Diemand, A. 48.
 Dhaine, É. 29.
 Doizy, H. L. A. 31.
 Dohrn, R. 27.
 Dolder. 28.
 Donlong. 38.
 Dove, A. 87.
 Doyle, A. C. 86. 87.
 Döntvényei. A pénzügy. köz. bir. —. 10.
 Dörpfeld, W. 70.
 Dragomanow, M. 50.
 Drasche, A. 25.
 Dreves, G. M. 4.
 Draws, A. 44.
 Droysen, J. G. 79.
 Droz, K. 45.
 Droz J. 51.
 Dumas, G. 43.
 Duns Scot, Joan. 2.
 Dupret, F. Ch. J. 31.
 Durkheim, E. 43.
 Dupriez, L. 17.
 Duval, G. E. 29.
 Dührssen, A. 28.
 Dziatzko, K. 68.
 Ebers, G. 87.
 Ebers Gy. 54.
 Écrivains français. 64.
 Edinger, L. 23.
 Editionum coll. hist. acad. litt. Cracoviensis. 51.
 Education, U. S. Bureau of —. 45.
 Eger, G. 10.
 Egybeállítás. Az 1892. fogyaszt. adóeredmény statisztikai —. 22.
 Eichelberger, W. S. 37.
 Elliot, Fr. 87.
 Elster, L. 18.
 Elveser, A. 82.
 Emlékbeszéd. A magy. tud. akadémia elhunyt tagjai felett tartott —. 64.
 Emlékkönyve. A kassai ref. egyház —. 60.
 Emlékkönyve. Az orsz. liberális nagygyűlés —. 17.
 Emléklap Katona J. szül. 100 évford. alkalmából. 85.
 Encyclopédie, La grande —. 92.
 Encyclopädie der Naturwissenschaften. 40.
 Enders, L. 88.
 Énekgyűjtemény, Ágost. hitv. ev. —. 5.
 Engel, A. 70.
 Engler, A. 40.
 Ensel S. 60.
 Entscheidungen. 11.
 Entscheidungen der h. Oberverwalt. 11.
 Entscheidungen des Reichsgerichts. 14.
 Epicteti dissertationes. 81.
 Ephraim, A. 27.
 Eötvös J. 85.
 Erb, W. 26. 27.
 Erdmann, C. 13.
 Erdöntül. 85.
 Erhardt, F. 44.
 Erlangen. 76.
 Erlenmeyer, E. 37.
 Erman, A. 91.
 Erzi néni. 41.
 Estienne, H. 83.
 Euthanasia. 87.
 Euring, J. H. 87.
 Értekezések a math. tud. köréből. 35.
 Értekezések a nyelv- és széptud. köréből. 83.
 Értekezések a társ. tud. köréből. 7.
 Értekezések a természet-tudományok köréből. 37.
 Értekezések a tört. tud. köréből. 60.
 Értekezések, Magy. jog. egyll. —. 7.
 Értésítője, A székely nemzeti museum —. 92.
 Évkönyv, Állategészségügyi —. 34.
 Évkönyve, A budapesti egyet. bölcsészethallg. segítő-egyesületének —. 76.
 Évkönyve, A debreczeni m. kir. gazd. intézet —. 41.
 Évkönyve, A dunántúli közmiv. egyesület —. 93.
 Évkönyve, A fejérmegyei régészeti egyesület —. 60.
 Évkönyve, A kecskeméti Katona J.-kör —. 64.
 Évkönyve, A m. kir. földtani intézet —. 40.
 Évkönyve, A műbarátok körének —. 93.
 Évkönyve, A nemzeti casino —. 92.
 Évkönyve, A nemzeti lovarda-egyesület —. 92.
 Évkönyve, Gazdák —. 41.
 Évkönyv, Közgazdasági és statisztikai —. 22.
 Évkönyv, Magyar statisztikai —. 22.
 Évkönyvei, A meteorológiai és földdelej. magy. kir. közp. intézet —. 37.
 Fabricants - Exportateurs, Les —. 93.
 Faccioli, Cav. R. 76.
 Fabinyi R. 37.
 Fabre, P. 3.
 Fagniez, G. 51.
 Fahrenheit. 38.
 Faligan, E. 65.

- arinelli, A. 65.
 arkas L. 9.
 aulmann, K. 51.
 avre, E. 49. 50.
 ayer L. 14.
 écamp, A. 50.
 ehér, D. 85.
 ehling, H. 27. 37.
 ehr. F. 79.
 eilchenfeld, W. 27.
 elméry L. 45.
 elszeghy F. 20.
 ester, R. 51.
 estgruss. 76.
 estschrift. 65.
 euliet. 65.
 ényes V. 14.
 erville, Ch. 45.
 guier, L. 93.
 larszky N. 40.
 lón, A. 65.
 nger, A. 7.
 nger, E. 29.
 ók K. 70. 83.
 rmici, J. M. 81.
 rmin-Didot, G. 51.
 scher, A. K. 39.
 scher, B. 25.
 scher, H. 27.
 scher, L. 65.
 amma. 17.
 ammarion, C. 88.
 avius, Jos. 82.
 eimer, W. 28.
 int, W. 45.
 obr, O. 82.
 othow, C. 44.
 ck, G. 65.
 dor Á. 14.
 ntane, M. 51.
 ntes rerum Byzant. 51.
 nti per la storia d'
 Italia. 51.
 rrester, Mrs. 87.
 rschungen, Staats- und
 socialwissenschaftliche
 —. 17.
 rschungen zur deut-
 schen Philologie. 65.
 rst, H. 52.
 rster. Ch. 51.
 ucart, E. V. 11.
 uquet, N. 52.
 urnier, A. 72.
 urnier, E. 90.
 yot, L. 20.
 ldes B. 20.
 ance A. 93.
 ancke, A. 76.
 ank, V. 3.
 Franklin, A. 52.
 Franqueville, Le Comte
 Ch. de —. 14.
 Franzenau Ag. 39.
 Fränkel, J. E. 93.
 Frech, Fr. 72.
 Frederik J. 44.
 Freemann, E. A. 52.
 Freer, M. W. 52.
 Freiburg. 76.
 Fresenius, C. 37.
 Freund, M. B. 27.
 Fréville, M. 90,
 Frey, E. 82.
 Friedländer, E. 56.
 Friedrich d. Gr. 52.
 Friedrich, G. Q. 79.
 Fritsch A. 40.
 Fritsch H. 29.
 Fuchs T. 40.
 Fumagalli, C. 65.
 Fuzier-Herman, Ed. 13.
 Fügner, F. 79.
 Fülöp A. 1.
 Gaffky G. 32.
 Gage, M. J. 18.
 Galileo G. 37.
 Galvani, A. 38.
 Gandert, K. H. 3.
 Gardiner, S. R. 52.
 Gasquet, Fr. 52.
 Gaster, M. 65.
 Gaudier, L. 26.
 Gauss, C. Fr. 38.
 Gautier, L. 65.
 Gay-Lussac. 38.
 Geffroy, G. 70.
 Genersich A. 32.
 Georg, C. 65.
 Georgius de Hungaria. 35.
 Gerando, Le baron de —
 11.
 Gerard, E. 86.
 Gerdes, E. 26.
 Gerhard, F. 65.
 Gernaudt, C. 52.
 Geró A. 1.
 Geschichte, Allgemeine
 —. 52.
 Geschichtsquellen, Osna-
 brücker —. 52.
 Geschichte der Wiss. in
 Deutschland. 65.
 Gesetz-Sammlung. 11.
 Geulincx, A. 44.
 Gidel, Ch. 52.
 Giesswein S. 94.
 Gilson, G. 25.
 Giorgi, G. 13.
 Ginisty, P. 65.
 Giomo, G. 76.
 Glöckl, L. 45.
 Gmelin, J. 3.
 Gneist, R. 18.
 Godfernaux, A. 43.
 Goedeke, K. 65.
 Goldberger Zs. 1.
 Göthe. 87.
 Goethe-Jahrbuch. 66.
 Goethe's Werke. 87.
 Goldzieher J. 64.
 Goncourt, Journal des —.
 65.
 Gosse, H. E. 29.
 Gothein, M. 65.
 Goursat, E. 35.
 Goyau, G. 3.
 Göbl, W. 41.
 Göttingen. 76.
 Grabeliefs. 79.
 Graf, A. 52.
 Graffunder, P. 94.
 Grammatici Graeci. 82.
 Grammatik, Historische
 —. 79.
 Grauert, H. 48.
 Grant, A. 76.
 Grasserie, R. 44.
 Graz. 76.
 Grätzer, E. 29.
 Gregorovius, H. 65.
 Grieg, A. 38.
 Grimm J. u. W. 83.
 Griesebach, E. 66.
 Groedel, A. 11.
 Gross, C. 9.
 Groot, S. J. 91.
 Gröber, G. 83.
 Grün, A. 15.
 Grünberg, K. 52.
 Grünhagen, C. 52.
 Grützmacher, G. 3.
 Gsell, S. 50.
 Guéranger, P. 5.
 Guericke, O. 38.
 Guerin, V. 3.
 Guibert, Ch. 26.
 Guillaume, Le Baron —.
 9.
 Guidez, F. G. H. 31.
 Gutschmied, A. 52.
 Gyöngyösy S. 5.
 Gyulafy L. 61.
 Gyulai P. 83. 93.
 Gyulai R. 60.
 Gyűjteménye, A m. kir.
 adóhiv. szolgálatára vo-
 natk. utas. és szabály-
 rendeletek —. 11.
 Gyűjteménye, A m. kir.

- pénzügyország szerveze-
téré és szolgálatára vo-
natkozó szab., utas. és
rendeletek — 11.
- Gyűjteménye, Orvosi kézi-
könyvek — 31.
- Haffter, E. 52.
- Hagen, J. G. 35.
- Haggard, H. R. 87.
- Haller, B. 40.
- Hammer, C. 81.
- Hammarberg, C. 26.
- Hampe, K. 52.
- Hampel, J. 70.
- Handbibliothek, Juristi-
sche — 14.
- Handbuch der Erziehungs-
und Unterrichtslehre.
46.
- Handbuch der klass. Alter-
tums-Wissenschaft, 80.
- Handschriften-Verzeich-
niss. 66.
- Handwörterbuch der Phar-
macie. 29.
- Handwörterbuch der
Staatswissenschaften.
18.
- Hang D. 35.
- Hankey, Ph. 20.
- Hart, J. M. 77.
- Hartl, W. 77.
- Hartmann, Aug. 83.
- Hartung, O. 66.
- Harvard. 77.
- Hase, K. 52.
- Hattyuffy D. 60.
- Haug, H. 72.
- Hauk, K. 53.
- Hauke, F. 11.
- Hauterive, P. 5.
- Hauvette, A. 80.
- Havass R. 11. 72.
- Havez L. 29.
- Házasságjog, Az új ma-
gyar — 10.
- Hazslinszky R. 65.
- Häusser, L. 53.
- Hébe. 85.
- Hedinger, E. 14.
- Heffter, L. 35.
- Hegedüs S. 7.
- Heider, M. 31.
- Heigel Th. 48.
- Heinemann, L. 53.
- Heinsius, W. 66.
- Heitz, P. 66.
- Hehn, V. 40.
- Helfert. 66.
- Heller Ág. 35.
- Heller B. 1.
- Helységnévtára, A magy.
korona országainak —
72.
- Henne am Rhyn, O. 49.
- Hennocqu. 29.
- Hentaller L. 60.
- Herbart, J. Fr. 44.
- Herblot, L'abbé. 5.
- Herczegh M. 14.
- Herman, T. Fr. 29.
- Hermann O. 49.
- Herskovits D. 1.
- Herskovits M. 1.
- Hertling. G. 43.
- Hertz H. 37.
- Heulhard, A. 66.
- Heusler, A. 84.
- Heyne, M. 83.
- Hilberg, J. 80.
- Hildebrand, O. 32.
- Hipparchus. 81.
- Hirsch, A. 22.
- Histoire des procedures
criminelles. 60.
- Historia general de Es-
paña. 53.
- History of woman suff-
rage. 18.
- Hofmann, Ed. 33.
- Hoffmann E. T. 93.
- Hoffmann, M. 46.
- Hoffmann P. 7.
- Hofkalender, Gothaischer
genealogischer —. 53.
- Hof- und Staats-Hand-
buch. 93.
- Hofstede de Groot, C. P.
53.
- Holder, A. 83.
- Holl, M. 25.
- Holm, A. 53.
- Holtzmann, H. 5.
- Hope, A. 87.
- Hoppe, O. 41.
- Hornig, K. 10.
- Hornung, E. W. 87.
- Hornyik-Album. 60.
- Horvay R. 66.
- Horváth C. 66.
- Horváth D. 18.
- Horváth J. 11.
- Horváth Ö. 18.
- Hosmer, J. K. 19.
- Houze, P. 32.
- Högyes E. 33.
- Högyes F. 37.
- Höke L. 54.
- Hörk J. 61.
- Huber, A. 53.
- Hug, K. W. 53.
- Hugo V. 93.
- Hull, W. 19.
- Hultzsch, Theod. 80.
- Humboldt, W. 72.
- Hungerford, Mrs. 87.
- Huszka J. 70.
- Hutyra F. 34.
- Huyghe, L. M. 29.
- Hübner Á. 4.
- Hübner, R. 7.
- Hyperidis. 81.
- Illés A. 10.
- Illés K. 7. 14.
- Illyefalvy V. 66.
- Inkey B. 40.
- Ingersoll, R. G. 87.
- Innsbruck. 77.
- Karácsony J. 94.
- Iparmúzeum, Székelyföldi
—, 41.
- Irmer, G. 53.
- Irnerius. 9.
- Issekutz H. 29.
- Istoria biblica. 46.
- Jacquemelle, G. A. 29.
- Jahnus, A. 2.
- Jahrbuch der Erfindungen.
37.
- Jahrbuch der Grillparzer
Gesellschaft. 66.
- Jahrbuch der k. k. he-
rard. Gesellschaft. 53.
- Jahrbücher der deutschen
Geschichte. 53.
- Jahrbuch, Geographisches
—, 73.
- Jahrbuch, Militär-statisti-
sches —. 22.
- Jahrbuch, Statistisches —
82.
- Jahrbuch, Statistisches —
der Schweiz. 22.
- Jahrbuch, Statistisches —
der k. k. Ackerbau-
Ministeriums 22.
- Jahresbericht der Phar-
macie. 29.
- Jahresbericht des Insti-
tutes für rumänische
Sprache. 83.
- Jahresbericht, des kunst-
gehistl. Museum. 70.
- Jahresbericht, theol. 5.
- Jahresbericht über das
Veterinärwesen in Un-
garn. 34.
- Jahresberichte der Ge-
schichtswissensch. 53.
- Jakabházy Zs. 29.

- Jaksch, R. 30.
 Jámbor Gy. 10.
 Jamliehus. 81.
 Janssen I. 53.
 Janus Hungaricus. 10.
 Jastrow, J. 53.
 Jähns, M. 63.
 Jelentése, A m. kir. föld-
 tani intézet évi —. 40.
 Jéquier, G. 50.
 Jegyzéke a bir. tanácsban
 képv. királys. és orsz.
 terül. lévő pénzügyőri
 szakaszoknak. 20.
 Jegyzéke, A Jókai-jubi-
 leum alkalmával érke-
 zett üdvözetek, dísz-
 oklevelek és ajándé-
 koknak —. 85.
 Jegyzéke, A m.-óvári m.
 kir. gazd. akad. könyv-
 tárának —. 66.
 Jegyzéke, A népoktatási
 tanintézetek, felsőbb
 leányiskolák és ipar-
 iskolák használatára
 engedélyezett tanköny-
 veknek —. 66.
 Jegyzőkönyve, A duna-
 melléki ev. ref. egyház-
 kerület —. 61.
 Jegyzőkönyve, A magyar-
 országi ev. ref. egyház
 konventjének —. 61.
 Jegyzőkönyve, A tiszán-
 tuli ev. ref. egyház-
 kerület —. 61.
 Jelentés, A brassói keres-
 kedelmi és iparkamara
 viszonyairól. 24.
 Jelentése, A kereskedelmi
 miniszternek —. 24.
 Jelentése, A kolozsvári
 kereskedelmi és ipar-
 kamara —. 24.
 Jelentés a m. kir. tech-
 nol. iparmuzeumról. 24.
 Jelentése, A maros-vásár-
 helyi kereskedelmi és
 iparkamara —. 24.
 Jelentése, A miskolci
 kereskedelmi és ipar-
 kamara —. 24.
 Jelentése, a tanítói nyug-
 díj- és gyámalapról
 szóló —. 46.
 Jelentése, A vallás- és
 közoktatásügyi minis-
 ternek —. 46.
 Jelentése, Evi — a sze-
 gedi kereskedelmi és
 iparkamara viszonyai-
 ról. 24.
 Jelentése, Miskolcz város
 polgármesternek —.
 2b.
 Jensen, H. C. 66.
 Jiriczek, O. L. 48.
 Jirmejahn. 4.
 Joachim, E. 56.
 Joachimson, P. 48.
 Joel, K. 44.
 Joinville, Prince de —.
 53.
 Jókai M. 85.
 Joliat. 15.
 Jonckbloet, W. 66.
 Jones, W. H. 73.
 Jordan, C. 35.
 Jordan, F. 50.
 Jordell, D. 66.
 Jósika-ünnepély. 85.
 Julien, A. 25.
 Jurjev. 77.
 Jusserand. 66.
 Jusserand, J. J. 53.
 Kacskovics K. 80.
 Kaizl, J. 24.
 Kalender. 22.
 Kálmány L. 73.
 Kandler, P. 50.
 Kandra K. 94.
 Kanitz Á. 64.
 Karácson J. 61. 94.
 Karl XII. 53.
 Karl von Rumänien. 53.
 Kárpáti K. 61.
 Katalog dzial naklado-
 wych. 66.
 Katalogusa, A képviselő-
 ház könyvtárának —.
 66.
 Katalogus a találmányi
 szabadalmakról. 24.
 Kazinczy F. 93.
 Kecskeméti ev. ref. jog-
 akadémia évkönyve. 77.
 Keczer Á. 61.
 Keene, H. G. 53.
 Kelchner, E. 66.
 Keller, O. 80.
 Kellog, J. 40.
 Keményfy D. 18.
 Kertész K. 40.
 Kétli K. 29.
 Ketzynski, W. 67.
 Keuffer, M. 67.
 Kézikönyve, A belgyógyá-
 szat —. 29.
 Kiadványai, A földmiv.
 m. kir. minister birtok
 statisztikai —. 22.
 Kiadványai, A magyar
 protest. irod. társaság
 —. 61.
 Kimutatás a fogyaszt. és
 italadók 1894. biztos.
 eredményéről. 22.
 Kimutatás a m. korona
 területén lévő kir. vám-
 hivatalokról. 24.
 Kingsford, C. L. 58.
 Király J. 8.
 Király P. 54.
 Kirchoff J. 32.
 Kirkup, Ph. 18.
 Kirsch, J. P. 56.
 Kiss A. 46.
 Klein St. 27.
 Kleinwächter, F. 18.
 Klemm, P. 27.
 Klett, A. 88.
 Klug N. 25.
 Klupaty A. 15.
 Knonau, G. M. 53.
 Knowlton, F. H. 74.
 Knuttel, W. 67.
 Koch A. 40.
 Koch, A. 57.
 Koettnitz, A. 27.
 Kogutovicz M. 73. 74.
 Kohl H. 17.
 Kohn, S. 61.
 Kolosvári S. 18.
 Kolozsvár. 77.
 Kone J. 67.
 Konek S. 10.
 Konkoly, N. 37.
 Korányi Fr. 29.
 Korolénko, W. 88.
 Korotnai A. 33.
 Kossuth L. 18.
 Kováts D. 67.
 Kovács F. 11.
 Kovács P. 18.
 Kovács P. 60.
 Kovácsy E. 85.
 Kozma A. 93.
 Köhler, K. 6.
 König, L. 3.
 Könyvkiadó-vállalata, A
 m. tud. Akadémia —.
 93.
 Könyvkiadó-vállalat, Ter-
 mészettudományi —. 38.
 Könyvtár, Olcsó —. 93.
 Könyvtára, A sz. család
 kis —. 3.
 Könyvtár, Magyar had-
 történelmi —. 42.

- Könyvtár, Történeti-, nép- és földrajzi —. 53.
 Könyvtár, Unitárius kis —. 6.
 Körös E. 67.
 Kőrösi J. 22. 32.
 Kőszeghy P. 67.
 Közlemények, Math. és természettudományi —. 36.
 Közlemények, Vizügyi —. 41.
 Közleményei, Bpest szék. főv. statiszt. hivatalának —. 22.
 Költségelőirányzat Miskolcz város bev. és kiadásairól. 22.
 Közlemények, Magy. statisztikai —. 22.
 Közlemények, Nyelvtudományi —. 83.
 Kraepelin, E. 33.
 Krafft-Ebing, R. 30. 33.
 Kraus, C. 67.
 Kraus, F. X. 71.
 Krauske, O. 48.
 Krebs, W. 94.
 Krenkel, M. 2.
 Krmann D. 61.
 Kropf, L. L. 73.
 Kroymann, Ac. 80.
 Kuenen, A. 1.
 Kún Al. 46.
 Kuhn, A.
 Kunc A. 61.
 Kunz, F. X. 45.
 Kuzsinszky B. 71.
 Küffner, K. 54.
 Külügyek. 11.
 Küntzel, G. 18.
 Labbe, É. H. 8.
 Ladenburg, A. 40.
 La Gorce, P. de —. 54.
 Lagrange. 38.
 Lair, J. 54.
 Lambert, J. H. 38.
 Lambilliotte, P. L. J. 32.
 Lalande, H. 7.
 Lamprecht, E. 58.
 Lamprecht, K. 54.
 Lamy, A. E. 29.
 Landgraf, G. 79.
 Landmann. 44.
 Landwehr, H. 54.
 Lang, A. 80.
 Lang E. 29.
 Lange, E. 94.
 Lange, K. 68.
 Langenpusch, E. 8.
 Langer, C. 25.
 Langlois, E. 90.
 Lanjolley, A. 20.
 Lanz, O. 28.
 Laplace. 38.
 Lauenstein, C. 27.
 Lauer, P. 19.
 Laufenaue K. 7.
 Laurent, P. 30.
 Laurent, O. 77.
 Lausanne, Université de —. 77.
 Laveleye, E. 18.
 Lavissee, E. 54.
 Láczy Gy. 7.
 Láng J. 67.
 Láng M. 46.
 Lányi B. 14.
 Láska, W. 36.
 Lázár Gy. 54.
 Leblond, Jul. 8.
 Le Bon, G. 43.
 Lecat, E. G. J. 32.
 Leclerc, M. 46.
 Lecoivre, É. J. B. 30.
 Lecoy de la Marche, A. 3. 50. 90.
 Lefort, J. 15.
 Legge, 7. 91.
 Legrand, E. 54.
 Legrand, O. D. J. 30.
 Legrelle, A. 54.
 Lehmann, M. 56.
 Lehmann, R. 44.
 Lehnert, K. 54.
 Lehrbücher des Seminars für orient. Sprachen. 84.
 Leixner, O. 67.
 Leloir, H. et Ém. 30.
 Lennander, K. H. 27.
 Lenz, A. 14.
 Leonhard, R. 9.
 Leonhardi, F. 27.
 Lequette, L. J. 30.
 Leske, F. 8.
 Leva, G. de —. 54.
 Lévy-Bruhl, K. 43.
 Lexicon, Ausführliches — der griech. und röm. Mythologie. 80.
 Lexicon, Diagnostisches —. 26.
 Lexique géographique. 73.
 Lexis, W. 18.
 Leyen, A. 24.
 Liard, L. 46.
 Liebermann, F. 8.
 Liebermeister. C. 27.
 Lille. 77.
 Lindfors, A. O. 27.
 Lindfors, A. O. 41.
 Linn, A. 11.
 Lipsce. 77.
 Lipsius, A. 5.
 Liszt, F. 14.
 Litteraturdenkmäler, Lateinische —. 89.
 Litzmann, B. 67.
 Ljetopis jugoslav. akad. 67.
 Lodge, H. C. 19. 54.
 Loening, Edg. 18.
 Loewenfeld. 8.
 Loewy, S. 16.
 Lomonaco, B. 18.
 Longuon, A. 89.
 Lorentzen, Th. 54.
 Loti, P. 89.
 Lovassy S. 40.
 Lőrincz Gy. 54.
 Lubbock J. 86.
 Lubomirski, Le prince J. —. 54.
 Lucas, F. 74.
 Luce, S. 89. 90.
 Lukács Gy. 7. 10. 11.
 Lukácsi Gy. 46.
 Lukácsi S. 85.
 Lund. 77.
 Lunge, G. 94.
 Luther, E. 27.
 Luther, M. 2.
 Lwow. 77.
 Lyon-Caen, Ch. 15.
 Maag, R. 56.
 Magnus, 38.
 Majno, L. 15.
 Malcher, F. X. 54.
 Mandello, J. 18.
 Mandello, K. 18.
 Maps, Remarkable —. 73.
 Marchetti, H. 73.
 Marescotti, A. 18.
 Margó T., 64.
 Marin, M. A. 3.
 Mariska V. 20.
 Marivint, E. M. 30.
 Mark Twain. 87.
 Markham, C. R. 55.
 Marlitt, E. 87. 88.
 Marshall, E. 86. 87.
 Martius, J. 94.
 Marquant, Fr. 30.
 Martin, A. 28.
 Martinis, Raph. 2.
 Martius, F. 28.
 Marx, Fr. 80.
 Mascart, M. E. 38.
 Masson, Fr. 55.

- Masznyiuk E. 4.
 Materyaly Historyczne. 55.
 Mathers, H. 87.
 Matlekovits S. 21.
 Ma-touan-lin. 73.
 Matton, A. 71.
 Maclaure, P. 30.
 Maurenbrecher, B. 80.
 Mayer, H. 78.
 Mayolle, J. 30.
 Mayr, G. 21.
 Mayr, M. 67.
 Mazzatinti, G. 67.
 Márki S. 61. 74.
 Márkus D. 14.
 Máté L. 67.
 Mázy, E. 46.
 Mégavorian, A. 8.
 Meinardus, O. 56.
 Meinong, A. 21.
 Meiber, J. 81.
 Meleker B. 61.
 Meleon, P. 46.
 Mémoires de la soc. roy.
 des antiquaires. 71.
 Méray M. Ch. 36.
 Merguet, H. 80.
 Meriwether, C. 45.
 Merkel. Fr. 25.
 Meskó M. 61.
 Messéant, F. J. B. 32.
 Metzger, 93.
 Meunier, G. 55.
 Meyer, G. 82.
 Meyer, M. 63.
 Meyer, P. 89.
 Meyer, Ph. 3.
 Meyer, V. 38.
 Meyer-Lübke, W. —. 84.
 Michelant, H. 89.
 Middendorf, E. W. 73.
 Midoux, E. 71.
 Mihákovics G. 25.
 Mijulieff, A. 27.
 Mikszáth K. 85.
 Milhaud, G. 43.
 Militär-Schematismus. 93.
 Minerva. 78.
 Mirbt. 3.
 Mischles, E. 8.
 Mittheilungen aus dem
 Jarbuche der k. ung.
 geolog. Sedimente. 40.
 Mittheilungen aus der me-
 dic. Facultät der k. jap.
 Univ. 25.
 Mittheilungen aus dem
 Stadtarchiv und der
 Stadtbibl. zu Breslau.
 55.
 Mittheilungen aus dem
 vatik. Archive. 55.
 Mittheilungen der prae.
 hist. Commission. 71.
 Mittheilungen des k. k.
 mil. geogr. Institutes. 73.
 Mittheilungen, Wissen-
 schaftliche — aus Bos-
 nien u. d. Herzegovina
 73.
 Mittheilungen zur vater-
 länd. Geschichte. 55.
 Mizon, R. Ch. 30.
 Mohl, A. 61.
 Mojsisovics, E. 39.
 Moleschott, J. 67.
 Molinari, G. de —. 18.
 Monarchia, Az osztr. ma-
 gyar —. 73.
 Monier, E. J. L. 28.
 Montaignon, A. 89.
 Montaigne, S. Fr. 30.
 Monumenta Hungariae
 historica. 61.
 Monumenta spectantia
 hist. Slav. merid. 61.
 Monumenta Germaniae
 historica. 55.
 Monumenta Geom. paed.
 46.
 Monuments et mémoires.
 71.
 Moore, F. F. 87.
 Moravcsik E. 7.
 Moretto, A. 89.
 Mornard, H. 15.
 Morse, J. T. 19.
 Morse, S. 21.
 Mosca, G. 18.
 Moscovitz J. 12.
 Mosler, F. 30.
 Mosso, A. 43.
 Möbius, P. J. 30.
 Möller, W. 4.
 Mráz E. 67.
 Munkabérek, Mezőgazda-
 sági —. 42.
 Murai K. 85.
 Murray, S. 84.
 Murners, Th. 88.
 Musculus, A. 88.
 Museen, Königliche —. 71.
 Muther, R. 71.
 Muzslai J. 85.
 Mühlbrecht, O. 67.
 Müllenheim, R. 27.
 Müller C. 48.
 Müller, F. C. 33.
 Müller, H. C. 80.
 Müller. M. 81. 44. 67.
 Müller, P. 93.
 Müller-Pouillet. 38.
 Nachrichten, Statistische
 —. 22.
 Nachricht, 86. — von dem
 Friedrichs-Gymnasium
 zu Altenburg. 46.
 Nagradow, W. J. 18.
 Nagy F. 7.
 Nagy Gy. 19.
 Nasse, D. 27.
 National-Litteratur, Deut-
 sche —. 88.
 Nathusius, M. 29.
 Naudé, A. 55.
 Naumann, Fr. 19.
 Navigazione. 22.
 Naville, E. 43.
 Näcke, P. 33.
 Nemes A. 62.
 Némethy K. 7. 12.
 Nernst, W. 38.
 Nerrlich, P.
 Neubauer, Fr. 63.
 Neudrucke deutscher Lit-
 teraturwerke. 88.
 Neumann, C. 55.
 Neumann K. 7.
 Neuman, W. 45.
 Neumeister, R. 25.
 Neumeyr, M. 39.
 Névjegyzeke, Betürosor
 —. 93.
 Nicholson, J. Sh. 21.
 Nietzsche. 44.
 Nikolics D. 86.
 Noël, O. 24.
 Noorden, C. 25.
 Nordenstam, E. 80.
 Nordin, R. 80.
 Nordhaus-Expedition. 38.
 Normand, J. 89.
 Norris-Newmann, Ch. 73.
 Nothnagel, H. 30.
 Notovitch, N. 3.
 Notte, H. 9.
 Nover, J. 94.
 Novotny, L. 30.
 Nógrádi J. 68.
 Novicow, J. 44.
 Nuntiaturlberichte. 55.
 Nyirédy G. 29.
 Nys, E. 9.
 Oehlmann, E. 93.
 Officium divinum. 5.
 Ofner, Jul. 8.
 Okubo, T. 12.
 Olbers, W. 38.
 Oliphant, Mrs. 87.
 Olmütz. 78.

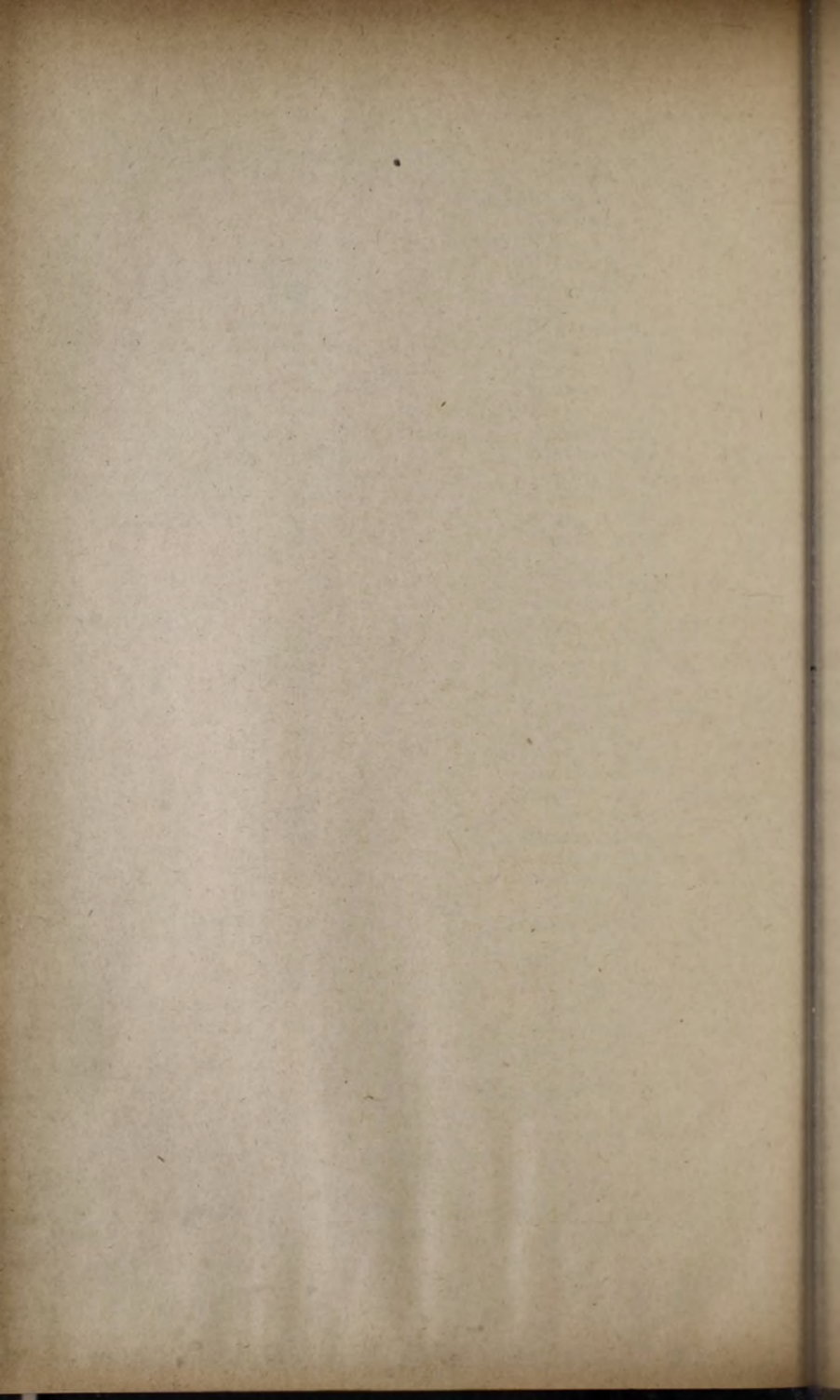
- Oncken, W. 52.
 Opel, J. O. 55.
 Orléans, H. Ph. 73.
 Oroszország. 42.
 Országgyűlés. 12.
 Orth, J. 26.
 Osborn, M. 68. 88.
 Ostwald. 38.
 Oudinot, Le maréchal —.
 55.
 Otto, G. 68.
 Overbeck, J. 71.
 Ónodi A. 36.
 Pacséry K. 46.
 Paikoss E. 62.
 Pais, E. 55.
 Pálfi L. 42.
 Pallas nagy lexicon,
 A —. 93.
 Pallioppi, E. 84.
 Pallioppi, Z. 84.
 Palmieri, G. B. 68.
 Palcsó I. 62.
 Pallottini, S. 2.
 Pamietnik. 55.
 Pandectes Belges. 8.
 Pandectes français, 8.
 Pannier, L. 89.
 Πανταγίτης. 78.
 Pap F. 45.
 Papyrus. 68.
 Parish, Ed. 33.
 Paschkis, H. 30.
 Pasquier. 56.
 Pasolini. 56.
 Pathologie und Therapie,
 Specielle —. 30.
 Pauli, C. 71.
 Pauly. 80.
 Pavis, G. 89.
 Pawinski, A. 56.
 Pawlowsky E. 56.
 Payn, J. 86. 87.
 Pázmány, P. 6.
 Péch J. 42.
 Pecz V. 83.
 Peczkó E. 4.
 Peiper, E. 30.
 Pelletan, E. 56.
 Penck, A. 71.
 Pératé, A. 3.
 Peres S. 46.
 Perey, L. 56.
 Pernet, H. L. 88.
 Perrens, F. T. 62.
 Perrot, G. 71.
 Pertz, G. H. 55.
 Peters, C. F. W. 38.
 Petit. 38.
 Petőfi S. 85.
 Petri, Fr. 84.
 Petri M. 68.
 Petrie, G. 19.
 Petrik G. 68.
 Petrov, A. 68.
 Petrovics L.
 Pfaundler, L. 38.
 Philippi, F. 52.
 Philippovich, E. 21.
 Philips, F. C. 87.
 Phillips, W. 15.
 Philippson, M. 56.
 Piaget, E. 3.
 Picard, É. 36.
 Pick, A. 93.
 Pieper, A. 3.
 Pilling, J. C. 73.
 Pillon, F. 43.
 Pinchot, G. 42.
 Pincus, L. 27.
 Pioger, J. 43.
 Pirogow, N. 50.
 Pitré, G. 68.
 Plautus, T. 82.
 Plenarbeschlüsse. 15.
 Plinius Secundus. 81.
 Plósz S. 15.
 Pohlmann, R. 19.
 Poincaré, H. 39.
 Pollard, T. G. 73.
 Poor, Ch. L. 39.
 Poppenberg, F. 82.
 Porta linguarum orienta-
 lum. 91.
 Porter, J. B. 15.
 Poschinger, H. 21.
 Poudra, J. et E. 12.
 Poudret, H. 15.
 Pouget, L. 16.
 Poulet. 26.
 Powell, J. W. 73.
 Prantl, K. 40.
 Prága. 78.
 Preysz, K. 33.
 Pribram, A. F. 56.
 Priebatsch, F. 56.
 Priscianus, Th. 81.
 Proal, L. 43.
 Prutz, H. 56.
 Pruzsinszky P. 3.
 Pryce, R. 86.
 Przikling, P. 9.
 Publicationen aus den k.
 preuss. Staatsarchiven.
 56.
 Publicationen für die in-
 tern. Erdmessung. 36.
 Purjes Zs. 26.
 Pypin, A. N. 56.
 Queva, C. 41.
 Quellen u. Forschungen.
 56.
 Quellen und Forschungen
 zur Sprach- u. Cultur-
 gesch. der germ. Völ-
 ker. 68.
 Quellen zur Schweizer Ge-
 schichte. 56.
 Queux de Saint-Hilaire.
 89.
 Queyrat, Fr. 43.
 Quidde, L. 19.
 Quincke, H. 27.
 Raab, C. 57.
 Rabany, Ch. 68.
 Raccolta. 12.
 Rachfahl, F. 18.
 Rad jugosl. akad. 93.
 Ragályi L. 15.
 Ramman, L. 71.
 Ramaud, A. 54.
 Rapin, O. 8.
 Ratzenhofer, G. 19.
 Ratzinger, G. 3.
 Rawitz, B. 26.
 Raynard, G. 89. 90.
 Rác D. 16.
 Réaumur. 38.
 Records. 78.
 Récey V. 80.
 Recueil des anciennes
 contumes de la Bel-
 gique. 12.
 Recueil des instr. 9.
 Recueil des ordonnances
 des Pays-Bas. 12.
 Réczey J. 32.
 Regesta episc. Const. 3.
 Regesten des Pfalzgrafen.
 57.
 Register of the Univer-
 sity of Chicago. 78.
 Regnault. 38.
 Reibner, M. 84.
 Reichard Zs. 7.
 Reichling, Th. 68.
 Reimer, H. 56.
 Reinach, J. 64.
 Reissenberger, L. 62.
 Reissenberger, K. 88.
 Renan, E. 57.
 Renault, L. 15.
 Rendeletek tára. 12.
 Rendiconti della r. Accad.
 dei Lincei. 93.
 Report Annual — of the
 American Historical
 Association. 57.
 Report, annual — of the
 library syndicate. 68.

- Report of the commiss. of education. 46.
 Report of the intern. council of woman. 19.
 Répertoire génér. alph. du droit français. 8.
 Réthy M. 35.
 Révész K. 61.
 Ribáry F. 84.
 Ribbeck, O. 80.
 Rice, J. 86.
 Ricotti, G. 33.
 Ridgway, R. 74.
 Richm, Ed. 1.
 Rigler G. 33.
 Riley, C. 74.
 Ritter, C.
 Rivier, A. 9.
 Robert, U. 89.
 Roberty, E. 43.
 Robilliard, F. Ch. 32.
 Rocquigny, Comte de — 21.
 Roediger, M. 84.
 Rogel, F. 36.
 Roget, P. M. 84.
 Rohault de Fleury, Ch. 5.
 Rommel, O. 15.
 Ronnardot, F. 89.
 Roquette, O. 68.
 Rosenbach, O. 30.
 Rosenhagen, G. 48.
 Rosenthal, E. 9.
 Ross, Ed. 21.
 Rosznáky Gy. 12.
 Róth P. 7.
 Roth, O. 26.
 Rothschild, J. de — 89.
 90.
 Rotter, J. 27.
 Roussel, S. 41.
 Roy, M. 90.
 Rónaszéki G. 86.
 Röntgten, W. C. 39.
 Ruault, E. F. 32.
 Rugberg. 38.
 Rudnyánszky Gy. 86.
 Rudow, W. 68.
 Rumpf, Th. 28.
 Runge, F. 52.
 Ruschek A. 5.
 Russel, H. L. 41.
 Rydberg, G. 84.
 Rydygier, L. 27.
 Ruyter, G. 32.
 Sachs, H. 88.
 Sackur, E. 4.
 Sajó A. 86.
 Salaberry, M. 84.
 Salgo I. 7.
 Sallustii Cr. Histor. reliquiae. 80.
 Sammlung bibliothekswiss. Arbeiten. 68.
 Sammlung gemeinverst. wiss. Vorträge. 93.
 Sammlung klinischer Vorträge. 26.
 Sammlung theol. Lehrbüch. 4.
 Sammlung von Lehrb. der pract. Theol. 6.
 Sammlung wechselgerichtl. Entscheidungen. 16.
 Sander, Fr. 88.
 Sanuto, M. 57.
 Santi, G. 89.
 Sas E. 86.
 Sauer, É 57.
 Sauerbrei, M. 57.
 Savage, R. H. 87.
 Say, L. 20.
 Sbíerka krajinskih zakonov. 12.
 Sbirka naputaka i propisnih naredaba odnosećih se na službu kr. ug. poreznih ureda. 21.
 Sbornik za narodni umotvorenij, a nauka i knižnina. 68.
 Scerbatov. 57.
 Schaffer K. 37.
 Schalkház L. 42.
 Schächter M. 7.
 Schäfer, G. 71.
 Schäfte, A. 19.
 Schech, Ph. 30.
 Scheele, C. W. 38.
 Schelenz-Ahlgreen. H. 94.
 Scherfüg, R. 84.
 Scherraus, W. 80.
 Schiemann, Th. 49.
 Schilling. C.
 Schimmelbusch, C. 27.
 Schiötz, O. E. 36.
 Schlauch L. 10.
 Schleckwerder. Th. K. 57.
 Schlottmann, C. 2.
 Schmalz. I. H. 79.
 Schmaus, H. 28.
 Schmeller, I. A. 68.
 Schmidt, A. 26. 65.
 Schmidt, M. 31.
 Schmidt, M. G. 57.
 Schmidt, O. 71.
 Schmitz, G. 57.
 Schmoller, G. 17. 48.
 Schniczey Gy. 7.
 Schnitzer, I. 48.
 Schoch, R. 84.
 Scholia antiqua. 80.
 Schopfer. S. 9.
 Schönbach, A. E. 63.
 Schrader, W. 28. 78.
 Schram, 4.
 Schrauf, K. 62.
 Schreiber, J. 27.
 Schriften der Gesellschaft für psych. Forschung. 33.
 Schriften zur germ. Philologie. 84.
 Schröder, E. 88.
 Schröder, R.
 Schroeder, E. A. 8.
 Schrötter. 30.
 Schrötter, L. 31.
 Schubert, R. 57.
 Schulek Fr. 42.
 Schulthess. 57.
 Schultheiss, G. 63.
 Schulz, H. 57.
 Schulze-Delitzsch. 21.
 Schulze-Gaevernitz, G. 63.
 Schumann, K. 41.
 Schurz, C. 19.
 Schvenbjeg, H. 39.
 Schwann, M. 57.
 Schwartz O. 33.
 Schwarz, F. 57.
 Schwarz G. 10.
 Schweigger, C. 32.
 Schweinichen, H. 57.
 Schwenke, P. 68.
 Scott, W. 21.
 Séailles, G. 68.
 Seeland, A. 49.
 Seidl, A. 48.
 Seligsohn, A. 12.
 Senior, Nassau W. 57.
 Senn, Nr. 27.
 Sennowitz A. 68.
 Sentupéry, L. 19.
 Siebert, J. 82.
 Siebmacher, J. 57.
 Sighele. 43.
 Silberstein, A. 45.
 Sillib, R. 57.
 Singer I. 1.
 Sittl, C. 71.
 Sitzungsberichte der k. Acad. d. Wiss. 94.
 Skene, A. 57.
 Skrifter. 94.
 Smyth, W. H. 94.
 Smithsonian contribution to knowledge. 94.

- Smithsonian institution. 41. 73.
 Smithsonian miscellaneus. 94.
 Smits, J. 28.
 Sokoloff, Nr. A. 27.
 Solowieff. 58.
 Solymossy S. 69.
 Sonntag, E. 27.
 Soós Istv. 5.
 Spanier, M. 88.
 Speck, C. 26.
 Spencer, H. 44.
 Spengel, L. 81.
 Speijer, J. S. 84.
 Spicer, M. 91.
 Spiesz, F. 58.
 Sprawozdanie. 58. 94.
 Sprengel, Chr. K. 38.
 Staatengeschichte. 58.
 Staatswörterbuch, Österr. 8.
 Stadtmueller, H. 81.
 Stanton, E. 18.
 Stapfer, P. 64.
 Starzer, A. 55.
 Statetsman, American. 19.
 Statistik des auswärt. Handels. 22.
 Statistik des deutschen Reichs. 23.
 Statistik, Oesterreichische —. 23.
 Statistik, Schweizerische —. 23.
 Statistica della navig. e del comm. maritt. 22.
 Statistica dell'instruzioni clementare. 22.
 Statistica giudiziaria penale. 23.
 Statisztika a dohányegyedáruságról. 23.
 Statisztikája, A m. kir. p. ü. örség állapotának és működésének —. 23.
 Staub, Fr. L. 84.
 Staub, H. 16.
 Stein, L. 19. 21.
 Steindorff, E. 51.
 Steiner L. 36.
 Steiner M. 1.
 Steinschneider, M. 94.
 Stejneger, L. 74.
 Stengel, E. 82.
 Stevenson, R. L. 87.
 Stieve, F. 58.
 Stocker, A. 58.
 Stolp, H. 19.
 Stolz, Fr. 79.
 Story, The —. 58.
 Stourm, R. 21.
 Strada, J. 58.
 Strafgesetzgebung. 15.
 Strassburg. 78.
 Strindberg. A. 88.
 Struck, E. 17.
 Studien, Griechische —. 80.
 Studien, Leipziger —. 58. 81.
 Studien, Philosophische —. 44.
 Studies. 19.
 Stuhlmann, F. 74.
 Suchier, H. 90.
 Sudhoff, K. 69.
 Svimescu, I. 58.
 Szabályzatok és rendeletek. 78.
 Szabó E. 69.
 Szabó F. 53.
 Szabó J. 5.
 Szabó P. 36.
 Szabolcska M. 86.
 Szakal K. 69.
 Szalády A. 69.
 Szamota I. 84.
 Szádeczky L. 54. 62.
 Szemeyei M. 3.
 Sz. István Társulat, A —. 94.
 Szervezete. A debreczeni ev. ref. egyh. fels. leányiskolájának —. 46.
 Széchényi I. 62.
 Szécsi M. 42.
 Székely I. 62.
 Székely S. 69.
 Széll K. 23.
 Szigethy K. 33.
 Szigethy L. 12.
 Szilágyi S. 61.
 Szily K. 35.
 Szlávik, M. 19.
 Szomaházy I. 86.
 Szöcs G. 69.
 Sz. Peterburg. 78.
 Taine, H. 69.
 Tarde, G. 44.
 Tarifreform. 24.
 Taschenbuch der freiherrlichen Häuser. 58.
 Taschenbuch der gräflichen Häuser. 58.
 Taschenbuch, Gothaisches, genealogisches —. 58.
 Tasso, T. 90.
 Tauszk F. 31.
 Téglás G. 81.
 Téli J. 83.
 Térképek, Történelmi iskolai fali —. 74.
 Terni, C. 33.
 Teske, C. 58.
 Thanhoffer L. 26.
 Théâtre, Le — français au XVI et XVII siècle. 90.
 Théâtre russe. 91.
 Thelert, G. 69.
 Thiébault. 58.
 Thirring G. 22. 33. 62. 73.
 Thomas, C. 73.
 Thudichum, F. 13.
 Thuemmel, C. 94.
 Thüssing, J. 79.
 Tigerstedt, R. 26.
 Timon Á. 10.
 Tison, Fr. 31.
 Tkalac, E. J. 58.
 Tobler, L. 84.
 Todd, H. A. 90.
 Todt, R. 20.
 Topolovšek, J. 84.
 Torkos L. 46.
 Tóth L. 64.
 Tóth S. 10.
 Tottie, H. W. 41.
 Török A. 37.
 Törvénczikkek, Az 1893. évi országgyűlési —.
 Törvények, (Intézeti —.) 46.
 Törvények és szabályok (Pénzügyi —) hiv. összeállítása. 12.
 Törvények X. füz. Sójóvedék. 12.
 Törvénytár, 1894. évi országos —. 12.
 Transactions, Philosophical —. 94.
 Transactions of the Acad. of Science of St. Louis. 94.
 Transactions of the meriden association. 94.
 Treitel, L. 27.
 Trench, R. 84.
 Trendelenburg, A. 44.
 Tuducescu, J. 47.
 Tuma, A. 74.
 Turrer, K. 72.
 Uhle, Th. 94.
 Uhlmann, P. 58.
 Ulbrich, J. 8.
 Universidad central de España. 78.

- Unna, P. G. 27.
 Unterrichtswesen, Das
 Ungarische —. 47.
 Untersuchungen, Histori-
 sche —. 58.
 Upsala. 78.
 Urbanitzky, A. 39.
 Urkundenbuch der Stadt
 Basel. 59.
 Urkunden und Acten-
 stücke. 58.
 Utasítások, A reáliskolai
 tanítás terve és reá vo-
 natkozó —. 47.
 Utasítás a törv. közig.
 bizotts. számára a köz-
 ségi val. hitfelek. által
 fentartott elemi iskó-
 láknál működő tanítók
 és tanítónők fizetésren-
 dezéséről. 13.
 Űrmössy L. 62.
 Vajay J. 86.
 Vajda E. 69.
 Vallée, L. 69.
 Vandstandsobservationer.
 39.
 Varjas J. 81.
 Varnhagen, H. 44. 69. 76.
 Vas Fr. 37.
 Vas G. 86.
 Vay A. 86.
 Várady G. 86.
 Váradi Ö. 86.
 Várossy M. 86.
 Vécsey T. 64.
 Verdière, P. V. 32.
 Vergilius. P. M. 82.
 Verhandlungen. 8.
 Verhandlungen des Congr.
 für Innere Medicin. 31.
 Véron, L. 59.
 Veronese, G. 36.
 Veröffentlichung des k.
 preuss. geod. Institutes.
 36.
 Verzeichniss der im deut-
 schen Buchhandel neu-
 ersch. Bücher, etc. 69.
 Verzeichniss u. Zeugniss
 über ausgeführte Accu-
 mulatoren-Anlagen. 94.
 Vétault, A. 59.
 Vidien, L'abbé. 4.
 Vierthaler, F. M. 45.
 Villari, P. 59.
 Villars, P. 59.
 Vinci, L. 71.
 Vinson, J. 39. 84. 85.
 Vivien de St.-Martin. 74.
 Vocabulario degli accad.
 della Crusca. 85.
 Vocabularium iur. rom. 9.
 Vogt, C. 26.
 Vogue, E. M. 3.
 Voigt, G. 69.
 Voigt, L. 28.
 Vojnich O. 74.
 Volkmann, R. 26.
 Volkmar, L. 16.
 Vukovics S. 62.
 Waagen, W. 39.
 Wackernagel, J. 81.
 Wackernagel, W. 69.
 Waelbroeck, E. 16.
 Wagener, C. 79.
 Wagner S. 47. 62.
 Wagner, V. 27.
 Wagner, W. E. 69.
 Waliszewski, K. 59.
 Wallaert, L. E. 31.
 Wallon, H. 59.
 Walter, F. 59.
 Walter Gy.
 Walter, H. 13.
 Warnatsch, O. 48.
 Warnecke, F. 69.
 Warnots, L. 26.
 Wattenbach, W. 59.
 Webster, W. 85.
 Wechssler, E. 69.
 Wecks, B. St. 19.
 Wedl, C. 31.
 Weierstrass, K. 36.
 Weigand, G. 74.
 Weinhold, A. 79.
 Weis. 5.
 Weiss, H. 71.
 Weiss J. 25.
 Weiss, O. 27.
 Wekerle, L. 62.
 Welt, E. 9.
 Weniger, L. 94.
 Werböczy I. Hármasköny-
 ve. 13.
 Werböczy I. Tripartitum.
 13.
 Wertheim, E. 28.
 Wetzler und Welte 4.
 Whish, H. F. 85.
 Whitby. 86.
 Whitman, S. 87.
 Whitney, W. D. 82.
 Wibling, C. 59.
 Wiedemann, G. 39.
 Wiggin, K. D. 87.
 Wilkinson, S. S. 74.
 Wille, I. 57.
 Willmann, O. 44.
 Winckel, F. 27.
 Winiarski, L. 21.
 Winkelmann, A. 40.
 Winter, J. 69.
 Wirth, A. 4.
 Wolfram, L. 48.
 Wollenzien, J. 13.
 Wolseley, 59.
 World's Columbian Expo-
 sition at Chicago. 94.
 Wundt, W. 44.
 Wurst, A. A. 21.
 Wuttke, R. 17.
 Wüllner, A. 39.
 Wünsche, Aug. 69.
 Würzburg. 78.
 Xenopol, A. D. 59.
 Year-Book, 20.
 Yonge, Ch. 20. 87.
 Young, E. 26.
 Zachariásné-Kallós I. 86.
 Zágráb. 78.
 Zalai M. 86.
 Zaminer, E. 62.
 Zapiski imp. novoross.
 universiteta, 78.
 Zárszámadása, A m. ko-
 rona országainak —. 13.
 Zárszámadásai, Debrecen
 sz. kir. város —. 13.
 Zárszámadása, Pozsony
 szab. kir. város —. 13.
 Zeissberg, H. 59.
 Zeit- und Streit-Fragen,
 Deutsche —. 20.
 Zichy-család. 62.
 Ziegler, H. E. 20.
 Zirkel, F. 41.
 Zöllner, Fr. 78.
 Zschokke, H. 4.
 Zsebnaptár, Erdészeti —.
 42.
 Zuckerkandl, E. 26.
 Zugangs-Verzeichniss. 69.
 Zwiedineck-Südenhorst.
 49.

Rendelet a bábák számára

a

gyermekági láz tárgyában.

1. §.

A gyermekági lázat rothadó anyagok okozzák.

A bábának hivatásánál fogva gyakran van alkalma oly anyagokkal érintkezni, melyek könnyen rothadnak, mint például a vér, a magzatvíz, a gyermekági folyás. Sőt nem ritkán ki sem kerülheti a bába, hogy magát vagy eszközeit már is rothadt anyagokkal be ne szennyezze. Így történik ez, midőn például rothadt gyermekhullák születésénél vagy a méhben visszamaradt és már bomlásnak indult magzat-lepényrészek eltávolításánál segédkezik, vagy midőn bűzös, gyermekági folyásban szenvedő beteggel foglalkozik stb. Ha már most ilyen rothadt anyagok, legkisebb — szemmel nem is látható — része tapad kezein, eszközein vagy ruházatán, midőn terheseket vizsgál, vagy szülőnőknél és gyermekágiyasoknál segédkezik: azoknak gyakran halálos megbetegedését okozhatja.

A rothadt anyagok ilyenkor tudniillik visszamaradnak az általa vizsgáltak nemi részeiben, honnan a vérbe jutnak és ezt megmérgezik.

De ezek a kártékony anyagok nemcsak a bába kezei és eszközei által vihetők be a terhesek, szülők és gyermekágyasok nemi részeibe, hanem bejuthatnak a szoba romlott levegőjével, valamint mindazokkal a tisztátalan tárgyakkal is, melyek az illetők nemi részeivel érintkeznek. Ilyenek például: piszkos, vérrel átívódott fehérneműek és ágyneműek, szivacsok és aláterítők, ürülékek felfogására szolgáló, különösen párnázott edények stb.

A mondottak alapján a bábának kötelessége mindenkor, midőn terhes, szülő vagy gyermekágyas nővel foglalkozik, a legszigorubb tisztaságra törekedni. Különösen pedig köteles kezeit és eszközeit karbolos vízben jól megmosni, hogy azokat a rajtuk levő káros anyagoktól megtisztítsa.

2. §.

A bába, ha szülőhöz hívják, köteles a következő eszközöket magával vinni, ugymint:

1. köldökzsinór-ollót,
2. elegendő mennyiségű keskeny vászonszalagot,
3. fecskendőt ónból, egy nagyobb végbélcsövecskével felnőttek és egy kisebbel gyermekek számára,
4. irrigatort hüvelycsővel (ónból) és végbélcsővel,
5. egy hugyecsapot fémből és egy hajlékony hugyecsapot.

6. jól bedugaszolt üvegben 250 gramm 5°/_o-os karbolos folyadékot,

7. egy körömkefét,

8. egy darab szappant.

Mindezeket a tárgyakat tisztán és rendben tartsa a bába bőrtáskájában.

3. §.

Kezeinek és műszereinek tisztítására úgy készíti a bába a karbolos vizet, hogy a magával hozott karbolos folyadékot ugyanannyi tiszta vízzel vegyíti. Ettől eltérnie csak akkor szabad, ha az orvos más eljárást rendel, kinek a bába engedelmeskedni tartozik.

Az ujjak és eszközök bekenésére csakis tiszta zsirt használjon.

4. §.

A bába köteles minden vizsgálat előtt és azután kezeit és karjait a könyökig langyos vízben szappannal és körömkefével jól megmosni és karbolos vízben néhány perczig áztatni. Körmeit mindig rövidre vágja és mosdás közben különösen a körmök alatt levő részeket és a körmök körül látható mélyedéseket igyekezzék hosszab dörzsölgetés által a körömkefével gondosan megtisztítani.

5. §.

Nagy gondot fordítson a bába eszközeinek tisztítására. A fémből való eszközöket forró vízben hosszabb ideig forrázza és azután áztassa karbolos vízben.

Hasonló módon tisztítsa a köldökzsinór-ollót és a csöves eszközöknek (a milyenek: a hüvelycső, húgycsap, fecskendő stb.) belsejét is. A hajlékony húgycsapot és az irrigatornak gummicsovét pedig mossa meg előbb gondosan szappanos vízben és tegye azután legalább egy fél napra karbolos vízbe.

6. §.

A baba köteles a szülönő nemi részeit úgy közvetlen a szülés után, valamint a gyermekágy alatt naponként kétszer megtisztogatni. Legczélszerűbben történik ez oly módon, hogy a baba egy tiszta kancsóból a nemi részekre és környékükre langyos vizet csuroglat mindaddig, míg a rajtuk tapadt vért és folyást le nem áztatta.

Szivacsok használata tilos. A megtisztított testrészek szárítására csak egészen tiszta fehér ruha használható.

7. §.

A szülés után a baba a bepiszkolódott fehérneműeket (lepedők, ágybetétek, ágyneműek stb.) mielőbb tisztákkal cserélje fel és utóbb változtassa mindannyiszor, valahányszor be vannak szennyezve. A fürdés és mosdóvizet, a magzatlepényt, az anya és gyermek minden ürülékét azonnal távolítsa el a szobából, a szoba levegőjét pedig óvatos szellőztetés által időnkint ujítsa meg.

8. §.

A bábának tilos gyermekágyi megbetegedésben szenvedőket ápolni. Ez okból köteles a bába, midőn a gondozására bizottak valamelyikén betegség jelei (láz, bűzös kifolyás, alhasi fájdalmak, rázó hideg stb.) mutatkoznak azonnal orvost hivatni s úgy azt, valamint a megbetegedettnek családját megkérni, hogy őt, jelen utasításának értelmében, a beteg további ápolásától felmentsék s azt egy ápolónőre bizzák. E szabályzattól a bába csakis a legsürgősebb esetekben, midőn senki sem volna található, ki helyette a bába vagy ápolónő teendőit elvállalhatná és akkor is csak az orvos különös engedélyével térhet el.

Ily esetekben kezeinek, ruhájának és eszközeinek tisztogatását kétszeres figyelemmel végezze, mielőtt egészséges terhes, szülő vagy gyermekágyas nőhöz közeledik.

9. §.

A bábának tilos oly betegek ápolását elvállalni, kik genyes vagy eves váladékokkal járó, vagy pedig ragadós betegségekben szenvednek. Ily betegségek például: méhrák, fekélyek, csontszú, skarlát, himlő, difteritis stb.

„Hasonlóképen tilos a bábának oly foglalkozást űznie, mely mellett kezeit rothadt, vagy könnyen rothadó anyagokkal beszennyezheti. Ily foglalkozások például: halottak mosása és öltöztetése, nyers bőrökkel, vagy belek mosásával, vadak nyúzásával, húsvágással, húskiméréssel való foglalkozás, stb.“

10. §.

Az által, hogy a bába a jelen rendelet szabályait és rendelkezéseit pontosan meg nem tartja, a gondozására bizottak megbetegedését, vagy halálát okozhatja; a gondatlanság által okozott súlyos testi sértés vagy halál pedig a büntető törvénykönyv szerint szigorúan büntetettik.*)

*) A magyar büntető törvénykönyv hasonló esetekben következőkép intézkedik.

290. §. A ki gondatlansága által embernek halálát okozta: az emberölés vétségét követi el és három évig terjedhető fogházzal büntetendő.

291. §. Ha azonban a halál, az azt okozónak hivatásában vagy foglalkozásában való járatlanságából, hanyagságából, vagy azok szabályainak megszegéséből származott, három évig terjedhető fogházzal és száz forinttól kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A jelen szakasz eseteiben a bíróság, a bűnösnek talált személyt, azon hivatás, vagy foglalkozás gyakorlatától, belátása szerint végképen, vagy határozott időtartamra eltilthatja, és a gyakorlat ismétli megengedését, újabb vizsgától, vagy a kellő képzettség megszerzését igazoló más bizonyítéktól teheti függővé.

310. §. A ki gondatlanság által másnak súlyos testi sértést okozott: három hónapig terjedhető fogházzal és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha azonban a súlyos testi sértés, az azt okozónak saját hivatásában vagy foglalkozásában való járatlanságából, hanyagságából vagy azok szabályainak megszegéséből származott: egy évig terjedhető fogházzal, és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A 291. §-ának a foglalkozás eltiltására és újbóli megengedésére vonatkozó határozatai, a jelen szakasz eseteiben is alkalmazandók.

11. §.

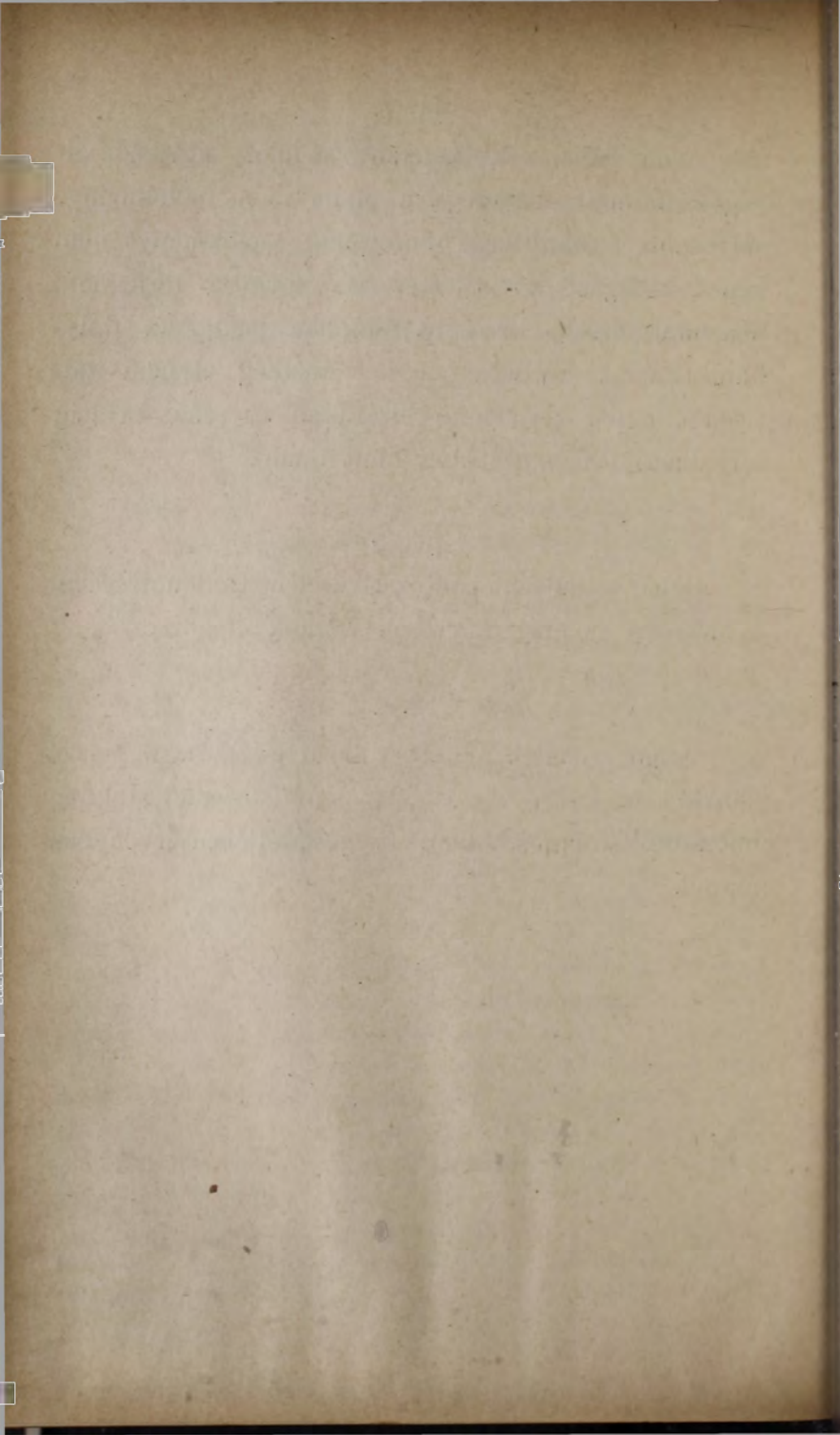
Azon bába, a ki a jelen rendelet intézkedéseit vagy tilalmait megszegi, a mennyiben cselekménye súlyosabb beszámítású büntetendő cselekményt nem képez, kihágást követ el és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig, ha utolsó büntetésének kiállása óta két év még el nem telt tizenöt napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

12. §.

Jelen szabályzat pontos kivételének ellenőrzésével a hatósági és magán-orvosok vannak megbízva.

13. §.

Jelen rendelet mellett a bábai gyakorlatra nézve előirt s az 1879. évi 12,521. számú rendelettel kibocsátott általános utasítás is egész teljében érvényben marad.

Verordnung für die Hebammen

in Betreff des

Wochenbettfiebers.

§. 1.

Das Wochenbettfieber wird durch Fäulniss-Stoffe verursacht.

Die Hebamme hat in Folge ihres Berufes oft Gelegenheit mit solchen Stoffen in Berührung zu kommen, welche leicht in Fäulniss gerathen, wie z. B. Blut, Fruchtwasser, Lochien (Wochenbettfluss). Die Hebamme kann ja sogar oft gar nicht verhindern, dass sie sich und ihre Geräthe mit bereits faulenden Stoffen verunreinige. Dies findet statt, wenn z. B. bei der Geburt von faulen Kinderleichen oder zur Beseitigung von in der Gebärmutter zurückgebliebenen und in Fäulniss übergangenen Frucht- und Mutterkuchen-Resten Hülfe leistet, oder wenn sie sich mit Kranken, welche an übelriechenden Lochien leiden, beschäftigt u. s. w. Wenn nun die kleinsten, mit freiem Auge gar nicht wahrnehmbaren Theile solcher fauliger Stoffe an ihren Händen, Geräthen und Kleidern kleben bleiben, kann es geschehen, dass die Hebamme, während sie Schwangere untersucht, oder bei Gebärenden und Wöchnerinen

Hand anlegt, diesen eine tödtliche Erkrankung verursacht.

Die putriden Stoffe bleiben nämlich bei solchen Anlässen in den Geschlechtstheilen der durch sie Untersuchten zurück, von wo dieselben dann ins Blut gelangen und dasselbe vergiften.

Die schädlichen Stoffe können jedoch nicht nur durch die Hände und Geräthe der Hebamme in die Geschlechtstheile der Schwangeren, Gebärenden und Wöchnerinen gelangen, sondern auch durch die schlechte Zimmerluft und durch alle jene unreinen Gegenstände, welche mit dem Geschlechtstheilen der Betreffenden in Berührung kommen. Solche sind z. B. schmutzige, blutige Wäsche und Bettzeug. Schwämme, die zur Aufnahme von Abfällen dienenden Unterlagen, besonders gepolsterte Gefässe u. s. w.

Auf Grund des Gesagten muss also die Hebamme, wenn sie mit Schwangeren, Gebärenden oder Wöchnerinen beschäftigt ist, die peinlichste Reinlichkeit beobachten. Sie hat besonders ihre Hände und Geräthe in Carbol-Wasser gut zu waschen, um dieselben von den daran haftenden schädlichen Stoffen zu reinigen.

§. 2.

Die Hebamme, wenn sie zu einer Gebärenden gerufen wird, ist verpflichtet folgende Geräthe mit sich zu nehmen, nämlich:

1. eine Nabelscheere,
2. eine entsprechende Menge schmaler Leinenbänder,

3. eine Zinnklystierspritze, mit einem grösseren Mastdarmröhrchen für Erwachsene und einen kleineren für Kinder,

4. einen Irrigator mit Scheiden- und Mastdarmrohr.

5. einen Metall- und einen elastischen Catheter,

6. 250 gramm einer 5°/_o-igen Carbol-Lösung in einer gut verkorkten Flasche,

7. eine Nagelbürste,

8. ein Stück Seife.

Alle diese Gegenstände hat die Hebamme rein und in gutem Stande in ihrer Ledertasche zu halten.

§. 3.

Behufs Reinigung ihrer Hände und Geräte, bereitet die Hebamme das Carbol-Wasser, indem sie die mitgebrachte Carbol-Flüssigkeit mit eben so viel reinem Wasser mengt. Von diesem Verfahren darf die Hebamme nur dann abweichen, wenn der Arzt, dem die Hebamme zu folgen hat, ein anderes Vorgehen anordnet. Zur Beöhlung der Finger und Geräte darf sie ausschliesslich nur reines Fett verwenden.

§. 4.

Die Hebamme muss vor und nach jeder Untersuchung, ihre Hände und Arme bis an den Ellbogen unter Benützung der Nagelbürste und Seife in lauem Wasser sorgfältig waschen, und hierauf die Hände durch einige Minuten in Carbol-Wasser eingetaucht halten. Die Nägel muss sie stets kurzgeschnitten tragen; und beim Waschen muss sie, besonders die

Theile unter den Nägeln, sowie die um selbe befindlichen Furchen, durch längeres Reiben mit der Nagelbürste aufs genaueste reinigen.

§. 5.

Der Reinigung ihrer Geräthe muss die Hebamme eine grosse Sorgfalt widmen. Die Metallgeräthe muss sie längere Zeit in siedendes Wasser stecken und darauf in Carbol-Wasser eintauchen. Auf dieselbe Weise hat sie auch die Nabelscheere und das Innere der röhrenförmigen Instrumente (wie Scheidenrohr, Catheter, Klystiere u. s. w. zu reinigen). Den elastischen Catheter und das Gummi-Rohr des Irrigators wasche sie früher ausgiebig in Seifen-Wasser, und lege sodann dieselben mindestens für einen halben Tag lang in Carbol-Wasser.

§. 6.

Die Hebamme ist verpflichtet, die Geschlechtstheile der Gebärenden, unmittelbar nach der Entbindung, und ferner während des Wochenbettes zweimal täglich zu reinigen.

Dies geschieht am zweckmässigsten, indem die Hebamme, aus einer reinen Kanne solange laues Wasser auf die Geschlechtstheile und Umgebung rinnen lässt, bis sie das daran klebende Blut und die Lochien gewaschen hat.

Der Gebrauch von Schwämmen ist verboten. Zur Abtrocknung der gereinigten Körpertheile, darf nur ganz reine Wäsche verwendet werden.

§. 7.

Nach der Entbindung, hat die Hebamme die beschmutzte Wäsche (Decken, Einlagen, Bettwäsche etc.) sofort durch reine zu ersetzen, und später dieselbe so oft zu wechseln, als sie neuerdings beschmutzt ist. Das Bade- und Waschwasser, den Mutterkuchen, alle Entleerungen der Mutter und des Kindes, hat sie sofort aus dem Zimmer zu entfernen, und die Zimmerluft mittelst vorsichtiger Ventilation zeitweise zu erneuern.

§. 8.

Es ist der Hebamme verboten die an Kindbett-Krankheiten Leidenden zu pflegen. Aus dem Grunde ist sie verpflichtet, sobald sie an den ihrer Pflege Anvertrauten Krankheits-Symptome bemerkt (Fieber, übelriechenden Lochien-Fluss, Unterleib-Schmerzen, Schüttelfrost) sofort den Arzt zu rufen, und sowohl diesen als auch die Familie der Kranken zu bitten, man möge sie von der ferneren Krankenpflege dispensiren und die Plege einer Wärterin übertragen. Von dieser Regel darf die Hebamme nur in den dringsten Fällen abweichen, wenn nämlich Niemand zu finden wäre, welcher an ihrer Stelle die Agenden der Hebamme oder der Wärterin übernehmen könnte; und auch in einem solchen Falle, darf sie nur mit specieller Genehmigung des Arztes hievon absehen.

In solchen Fällen hat sie eine verdoppelte Aufmerksamkeit auf die Reinigung ihrer Hände, Kleider und Utensilien zu verwenden, bevor sie sich gesunden Schwangeren, Gebärenden oder Wöchnerinen nähert.

§. 9.

Die Hebamme darf die Pflege solcher Kranken nicht übernehmen, welche an ansteckenden oder mit eitrigen und jauchigen Secreten verbundenen Krankheiten leiden. Solche sind: Mutterkrebs, Geschwüre, Beinfrass (caries), Scharlach, Blattern, Diphtheritis etc.

Ebenfalls ist ihr untersagt mit leicht verfaulbaren Materialien sich zu beschäftigen, wobei sie ihre Hände leicht infiziren kann, z. B. Abwaschung und Bekleidung von Todten, Abwaschung von rohen Häuten, Haut-Abziehung von Wilden, Fleischzerhackung und Ausschrottung etc.

§. 10.

Dadurch, dass die Hebamme die Normen und Vorschriften dieser Verordnung nicht pünktlich befolgt, kann sie die Erkrankung oder den Tod ihrer Pflegebefohlenen verursachen; durch Unachtsamkeit verursachte schwere körperliche Beschädigung oder Tod, wird aber im Sinne des Strafgesetzes strenge bestraft. *)

*) Das ungarische Strafgesetz verfügt in solchen Fällen wie folgt:

§. 290. Derjenige, welcher durch seine Fahrlässigkeit den Tod eines Menschen verursacht, begeht das Vergehen des Todschlages und wird mit Gefängniß-Strafe bis zu drei Jahren bestraft.

§. 291. Wenn jedoch der Tod eine Folge der Unerfahrenheit im Berufe, oder in der Beschäftigung desjenigen der den Tod verursachte, oder eine Folge seiner Nachlässigkeit oder Nichtbeobachtung der Vorschriften gewesen ist, so ist derselbe zu einer Gefängniß-Strafe bis zu drei Jahren, und zu

§. 11.

Eine Hebamme, welche die Vorschriften oder Verbote dieser Verordnung nicht befolgt, begeht — in so ferne ihr Verhalten nicht eine noch schwerer zu bestrafende Handlung in sich involvirt — eine Übertretung, und ist mit einer Geldstrafe bis zu hundert Gulden, im Wiederholungsfalle jedoch, wenn seit Abbüßung ihrer letzten Strafe noch nicht zwei Jahre verflossen, ist sie mit Arrest bis zu fünfzehn Tagen und mit einer Geldstrafe bis zu hundert Gulden zu bestrafen.

einer Geldstrafe von Hundert bis zu zweitausend Gulden zu bestrafen.

In den, im gegenwärtigem Paragraphe erwähnten Fällen, kann das Gericht den Schuldigen von der Ausübung seines Berufes oder seiner Beschäftigung, nach eigenem Ermessen endgiltig oder für eine bestimmte Zeit ausschliessen, und eine neuerliche Erlaubniss zur Praxis von einer neuerlichen Prüfung oder von anderen, die entsprechende Eignung bekundenden Nachweisen abhängig machen.

§. 310. Derjenige, welcher durch Fahrlässigkeit Jemanden eine schwere körperliche Beschädigung verursacht, ist mit Gefängniss-Strafe bis zu drei Monaten und mit einer Geldstrafe bis zu zweihundert Gulden zu bestrafen.

Wenn jedoch die schwere körperliche Beschädigung eine Folge der Unerfahrenheit im Berufe oder in der Beschäftigung desjenigen, der die schwere körperliche Beschädigung verursachte, oder eine Folge seiner Nachlässigkeit oder Nichtbeobachtung der Vorschriften gewesen ist, so ist derselbe zu einer Gefängniss-Strafe bis zu einem Jahre und mit einer Geldstrafe bis zu fünfhundert Gulden zu bestrafen.

Jene Verfügungen des § 291, welche sich auf das Verbot und auf die Wiedergestattung der Praxis beziehen, sind auch in den, in diesem Paragraphe enthaltenen Fällen anwendbar.

§. 12.

Mit der Controle über die genaue Durchführung dieser Verordnung, sind die behördlichen und die Privat-Ärzte betraut.

§. 13.

Neben dieser Verordnung, bleibt auch die, in Betreff der Ausübung der Hebammenschaft sub Nro 12.521 ex 1879 erlassene allgemeine Instruction, vollinhaltlich in Wirksamkeit.

Utasítás

az újszülöttek szemlobja kifejlődésének akadályozására.

(Szülésznők számára.)

1. §. Az újszülötteknél az első 2—3 hét folyamán nem ritkán szemlob lép fel, melynek következtében a gyermekek teljesen és gyógyíthatlan megvakulhatnak.

2. §. Ezen szemlob csakis ragályozás útján jön létre.

3. §. A ragályozó anyag az anyaméh hüvelyének váladékában (nyákában) rejlik, mely háromféle módon juthat a gyermek szemére, és pedig:

1. a gyermekfej átmenete alkalmával a hüvelynyáknak egy kis része a gyermek szemhéjszéleire vagy pillaszőreire ragadhat, honnan azután az első pislogás alkalmával a szembe hajtatik;

2. a bába is hozhatja a ragályos nyákot az újszülött szemére, ha bemocskolt kézzel végzi az első teendőket a gyermekben, vagy ha a fürösztés alkalmával a fürdővízzel, sőt ugyanazon ronggyal, melylyel a testet mossa, a szemeket is tisztítja; és végre:

3. a gyermekági folyás nyujthatja a fertőző anyagot, ha ezen váladékkal bemocskolt kézzel vagy ronggyal a gyermek szemét érintik, vagy ha ily anyaggal fertőzött fehérneműt a gyermek fürdőjébe tesznek.

4. §. A méhhüvely kifolyása és ezzel együtt a ragályozó anyag is vagy jó, vagy rossznemű lehet. Jónemű a terhesség alatt vagy a szülés után magától beálló természetes kifolyás; rossznemű azonban azon kifolyás, mely kankó által idéztetik elő.

5. §. Jónemű kifolyás is, ha nyáka a gyermek szemére jut, szemgyuladást okozhat, mely heteken át tart; de ezen gyuladás nem veszélyezteti a szemet olyannyira, mint a rossznemű kifolyásból eredő lob, mely gyakran a szemgolyó mellső

átlátszó hártájának (úgynevezett szaruhártya) elgenyedését és ezzel tökéletes vakságot vonhat maga után.

6. §. *Szigorúan tartózkodjék tehát a bába attól, hogy a szülés alatt vagy után bemocskolt kézzel vagy fehérneművel a gyermek szemét érintse, vagy a gyermekágyastól származó fehérneműt a gyermek fürdőjébe tegye.*

7. §. *Tartózkodjék továbbá attól, hogy az első fürdőben a fürdővízzel a gyermek szemeit is megmossa.* Ezeket a fürdő előtt és után külön kell mosni, és pedig a következő módon:

A szülésznő a szülés előtt a vallás- és közoktatásügyi ministerium által a belügyministeriummal egyetértőleg az 1888. évi 2771. szám alatt kibocsátott utasítás értelmében magával hozott 5% carbololdatból egy keveset tölt egy pohárba vagy csészébe és vegyíti ezt kétszer annyi tiszta vízzel, mire ezen folyadékba 4 db. tiszta lágy vászonrongyot vagy sebvattából készített kis csomót tesz.

Mihelyt a bába a köldökzsinórt elvágta, megmosott és fertőtlenített kézzel vegyen ki a pohárból, illetőleg csészéből két rongyot (vagy két vattacsomót), hogy mindegyikkel az újszülöttnek egy-egy szemét külsőleg jól megmossa. Ha későbbben a gyermek fürösztetik, a fürdővíz ne jusson a gyermek szemeire; de mihelyt a gyermek az első fürdőből kivétt, a bába saját kezét ismét jól törölje meg és a pohárból a még ott levő második pár rongyot, illetőleg pamutcsomót kivévén, újra mossa meg külsőleg a gyermek szemét. Az egyik szemén használt rongy vagy vattacsomó sohasem használendő a másik szemén és nem is teendő vissza a pohárba, hanem az egyseri használat után eldobandó.

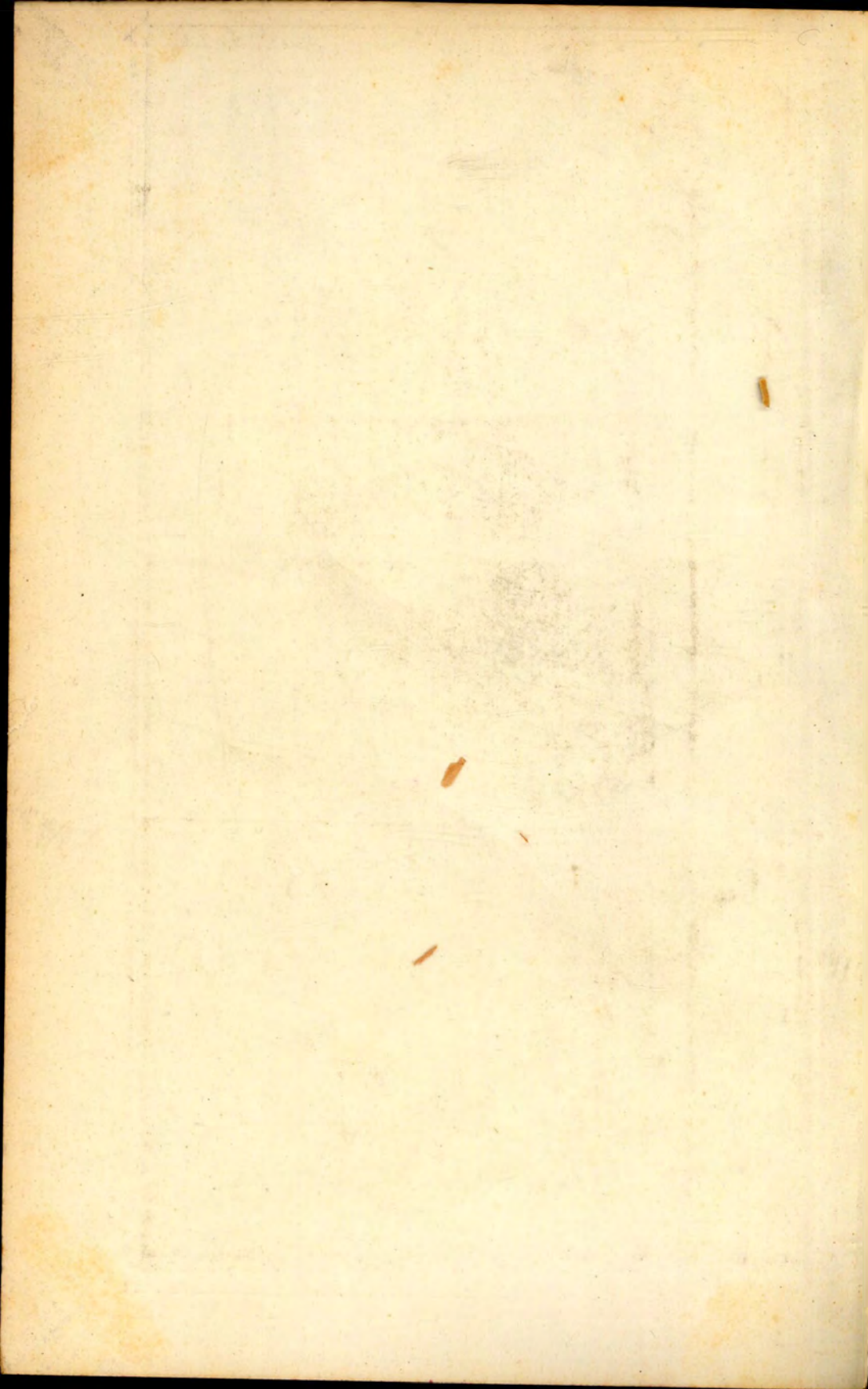
Ha a szülőn és a bábán kívül még egy alkalmas egyén van jelen, akkor ez végezze tiszta kézzel az első szemmosást, mialatt a bába a köldökzsinórt leköti, mert minél hamarabb a szülés után történik az első szemmosás, annál biztosabb az eredmény, azaz annál inkább akadályozható a szemlob kifejlődése.

8. §. De a szemek ezen külső mosása még akkor sem jár mindenütt biztos eredménnyel, ha a szülés után azonnal történik is. Azért, ha a bába egy terhes nőnél azt észleli, hogy zöldes, genyszerű (rosszszemű) kifolyásban szenved, vagy hogy a méhhüvely váladéka egyáltalában feltűnő bő, akkor köteles a nőt arra figyelmeztetni, hogy mily következménye lehet ezen kifolyásnak a szülendő gyermek szemeire nézve és hogy mennyire szükséges, hogy még a szülés előtt orvosi gyógykezelést vegyen igénybe, de mindenesetre az orvost a szülésre hívja el, a gyermek szemeinek csakis egy orvos által végezhető alapos kimosása céljából.

9 §. A külön szemmosás csakis a szülés és az első lá-
röztés után szükséges; a következő napokon óvakodni kell a
gyermekágy-folyással bemocskolt kézzel vagy fehérneművel a
gyermek szeméit érinteni, vagy a gyermekágyból vett fehér-
neműt a gyermek fürdőjébe tenni és akkor a szemek a fürdő-
vizzel is megmoshatók.

10. §. Ha mindezen elővigyázat mellett a gyermeknél ne-
hány nap múlva szemlob áll be, akkor mielőbb az orvos
tanácsa kérendő ki; de addig is, míg ez megtörténhetik, figyel-
meztesse a bába a szülőt és a környezetet ezen szemlob ra-
gályos voltára, miért is mindenki, ki a gyermek szeméhez
nyul vagy annak genyével bemocskolt fehérneműt kezébe vesz,
a gyermek netalán még egészséges másik szeméhez, vagy a
saját szeméhez ne nyuljon, mielőtt kezét szappannal bő viz-
ben meg nem mosta. Továbbá utasítsa a bába a szülőt, hogy
a gyermeknek beteg szemét nappal-éjjel annyiszor mossa ki
— esetleg minden órában is — tiszta vizzel, a hányszor több
geny gyül benne össze. E célból az anya vagy más, a gyer-
meket gondozó személy egyik kezével feszítse szét a szem-
héjakat, másik kezével pedig tiszta állott vízbe mártott ru-
hácskát nyomjon ki a nyitott szem fölött, vagy kanállal
öntson vizet a szembe, hogy a geny kimosassék. E helyen
megjegyeztetik, hogy a szülőnél, illetőleg a gyermekágyas,
valamint az újszülöttnél szivacsot használni egyáltalában nem
szabad.

11. §. Jelen utasítás pontos fogatosításának ellenőrzé-
sével a hatósági és magánorvosok vannak megbízva.

Utasítás a bábák számára.

I. §. A bábák közvetlenül a megyei, illetőleg városi, járási és községi hatóságoknak vannak alárendelve.

II. §. Letelepedésök alkalmával a helybeli hatóságnál arról jelentést tenni, és ennek útján oklevelöket láttamozás, beiktatás és kihirdetés végett bemutatni kötelesek.

III. §. Lakásukat a házra kifüggesztett táblán megjelölni tartoznak.

IV. §. Meghívásra, történjék az éjjel vagy nappal, a szülőhöz elsietni és segedelmére lenni kötelesek.

V. §. A terhesség, szülés, és gyermekágy szokatlan és veszedelmes eseteiben jókor orvosi segedelem után küldeni tartoznak.

VI. §. Szülés után a bábának nem szabad elhagyni a szülönőt, a míg a könnyen bekövetkezhető utóvérzés veszélye el nem mult; ugyszintén nem szabad biznia oly egyénre, ki törvényes képesítvénnyel a szülészeti gyakorlatra nem bir.

VII. §. Tetszholtan született gyermekeknél a bábák mindent megtenni tartoznak, mi a gyermek felélesztéséhez vezethet; mély tetszhalál esetében orvos után küldeni kötelesek.

VIII. §. Ha keresztény anyának gyermeke életveszélyben forog, a bába erre a keresztelési intézkedés megtehetése végett az illetőket figyelmeztetni tartozik; római kath. szülők gyermekét pedig szükségből megkereszteli, s azt az illető lelkésznek bejelenti.

IX. §. A bábának kötelessége minden szülést, melynél segédkezett. 24 óra alatt az anyakönyv vezetésével megbizott hivatalnak tudomására hozni, s minden halva-született magzatot, tekintet nélkül annak korára és kifejlődésére, a halottkémnek bejelenteni.

X. §. Az előirt eszközöket mindenkor jókarban és tisztán tartani köteles.

XI. §. A bábának nem szabad felfedezni a terhesek és szülők titkait, a bűnös eseteket azonban az illető hatóságnak azonnal feljelenteni tartozik.

XII. §. Magzatrontás, magzatúzás, csecsemők alácsúztatása vagy kicserélése, a köztörvények értelmében büntettetik.

XIII. §. Hatósági felszólításra a bába a reábizott vizsgálatot megtenni, s annak eredményét az illető hatóságnak legjobb tudomása szerint bejelenteni köteles.

XIV. §. Szülésznői naplónak vezetése a bábáknak ajánlatik, s képzettségök és szorgalmuk bizonyságául szolgál.

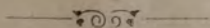
XV. §. A bábák hivatásuk gyakorlatában azon körön belől megmaradni kötelesek, melyben oktatást nyertek, orvos tanácsa és meghagyása nélkül belső vagy külső gyógyszereket és gyógyeszközöket a bábának rendelni vagy alkalmazni nem szabad.

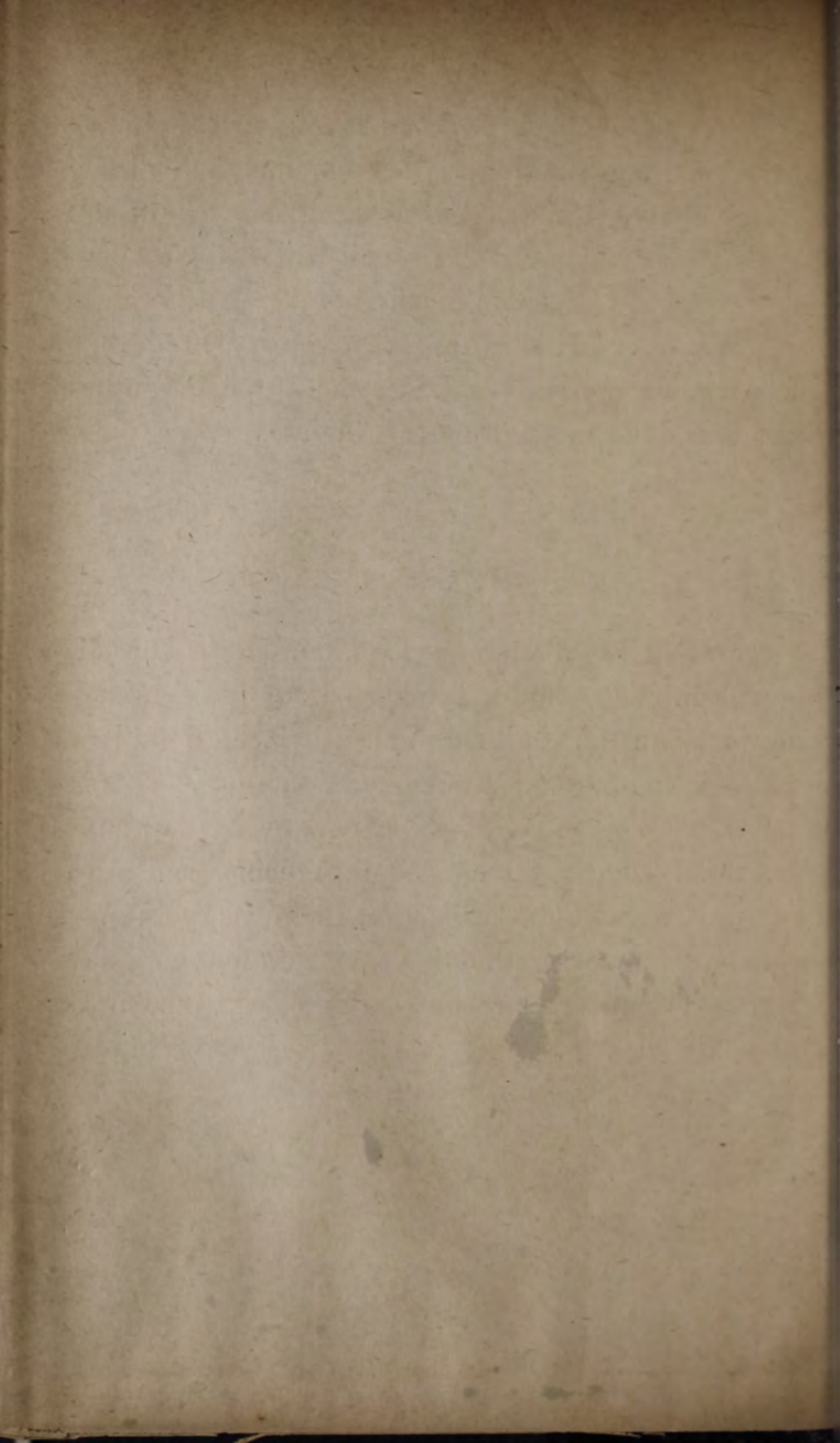
XVI. §. A bábák józan, becsületes életmódra, s a közönség, az orvosok és szülésznői ügyfeleik irányában illedelmes magaviseletre kötelesek.

Szülésznő esküje.

Én N. N. esküszöm és fogadom, hogy kötelességemnek minden szülésnél lelkiismeretesen és gondosan meg fogok felelni, minden melléktekintet nélkül járok el, és senkinek szándékosan ártani nem fogok; fogadom, hogy a reám bizott szülőket, szegényt és gazdagot, bábai segedelemben legjobb tehetségem szerint egyaránt részesítem, azokat el nem hagyom és el nem hanyagolom, s mindenkor és mindenben szülésznői utasításom értelmében, legjobb képességem szerint fogok eljárni.

Isten engem úgy segítjen!

Instruction für Hebammen.

— 653 —

1. Die Hebammen unterstehen unmittelbar der Comitatsbehörde, beziehungsweise der Bezirks- und Gemeinde-Obrigkeit.
2. Bei ihrer Niederlassung ist die Hebamme verpflichtet, sich bei der Ortsbehörde zu melden und derselben ihr Diplom behufs Vidimirung, Registrirung und Publizirung vorzulegen.
3. Sie ist verpflichtet, ihre Wohnung mittels einer an das Haus angebrachten Tafel kenntlich zu machen.
4. Sie ist verpflichtet, über Berufung bei Tag oder Nacht unverweilt sich zur Gebärenden zu begeben und derselben Beistand zu leisten.
5. In ungewöhnlichen und gefä'hrlichen Fällen der Schwangerschaft, Geburt und des Wochenbettes ist sie verpflichtet, frühzeitig ärztliche Hilfe in Anspruch zu nehmen.
6. Nach der Geburt darf die Hebamme die Entbundene nicht früher verlassen, bis die Gefahr einer Nachblutung, die leicht eintreten kann, vorüber ist; ebensowenig darf sie die Entbundene der Obhut einer Person anvertrauen, die zur Ausübung der Geburtshilfe gesetzlich nicht befugt ist.
7. Bei scheinodt gebornen Kindern ist die Hebamme verpflichtet Alles, zur Wiederbelebung des Neugeborenen anzuwenden; im Falle tiefen Scheintodes ist sie gehalten, sofort nach ärztlicher Hilfe zu senden.
8. Schwebt das Kind einer Mutter christlichen Glaubens in Lebensgefahr, so hat die Hebamme dies behufs Vornahme der Taufe den Betreffenden mitzutheilen; Kinder römisch-katholischer Eltern hingegen hat sie mit der Nothtaufe zu versehen, und dem betreffenden Seelsorger darüber Meldung zu erstatten.
9. Die Hebamme ist verpflichtet über jede Geburt, bei welcher sie Hilfe leistete, binnen 24 Stunden dem Amte, welches mit dem Führen des Matrikels betraut ist, anzumelden, und über jede todtgeborne Frucht ohne Rücksicht auf deren Alter oder Entwicklung, dem Leichenbeschauer Meldung zu erstatten.
10. Ihre vorgeschriebenen Instrumente hat die Hebamme pflichtgemäss immerfort im brauchbaren Zustande und rein zu erhalten.

11. Die Hebamme ist gehalten, Geheimnisse der Schwangern, Gebärenden und Wöchnerinnen zu bewahren; im Falle eines Verbrechens ist sie dagegen verpflichtet, sofort der betreffenden Behörde Anzeige zu erstatten.
12. Verderbung oder Abtreibung der Leibesfrucht, Unterschiebung oder Verwechslung eines Kindes, wird im Sinne der bestehenden Gesetze geahndet.
13. Über Aufforderung der Behörde ist die Hebamme verpflichtet, die ihr angeordnete Untersuchung auszuführen, und über deren Ergebniss der betreffenden Behörde nach bestem Wissen Bericht zu erstatten.
14. Das Führen eines geburtshilfflichen Tagebuches kann der Hebamme nur dringend angerathen werden; gegebenen Falles wird dasselbe über die Tüchtigkeit und den Fleiss der Hebamme Zeugniss ablegen können.
15. In Ausübung ihres Berufes ist die Hebamme verpflichtet, innerhalb desjenigen Wirkungskreises zu bleiben, der ihr zur Zeit ihres Unterrichtes bezeichnet wurde; es ist der Hebamme strengstens verboten, ohne Rath oder Verordnung eines Arztes eine innere oder äussere Arznei oder ein Heilmittel zu verordnen oder anzuwenden.
16. Die Hebamme hat sich eines nüchternen und unbescholtenen Lebenswandels zu befleissen, und ist dem Publicum sowohl als auch dem Arzte und ihren Berufsgenossinnen gegenüber zu anständigem und höflichem Betragen verpflichtet.

Eid der Hebamme.

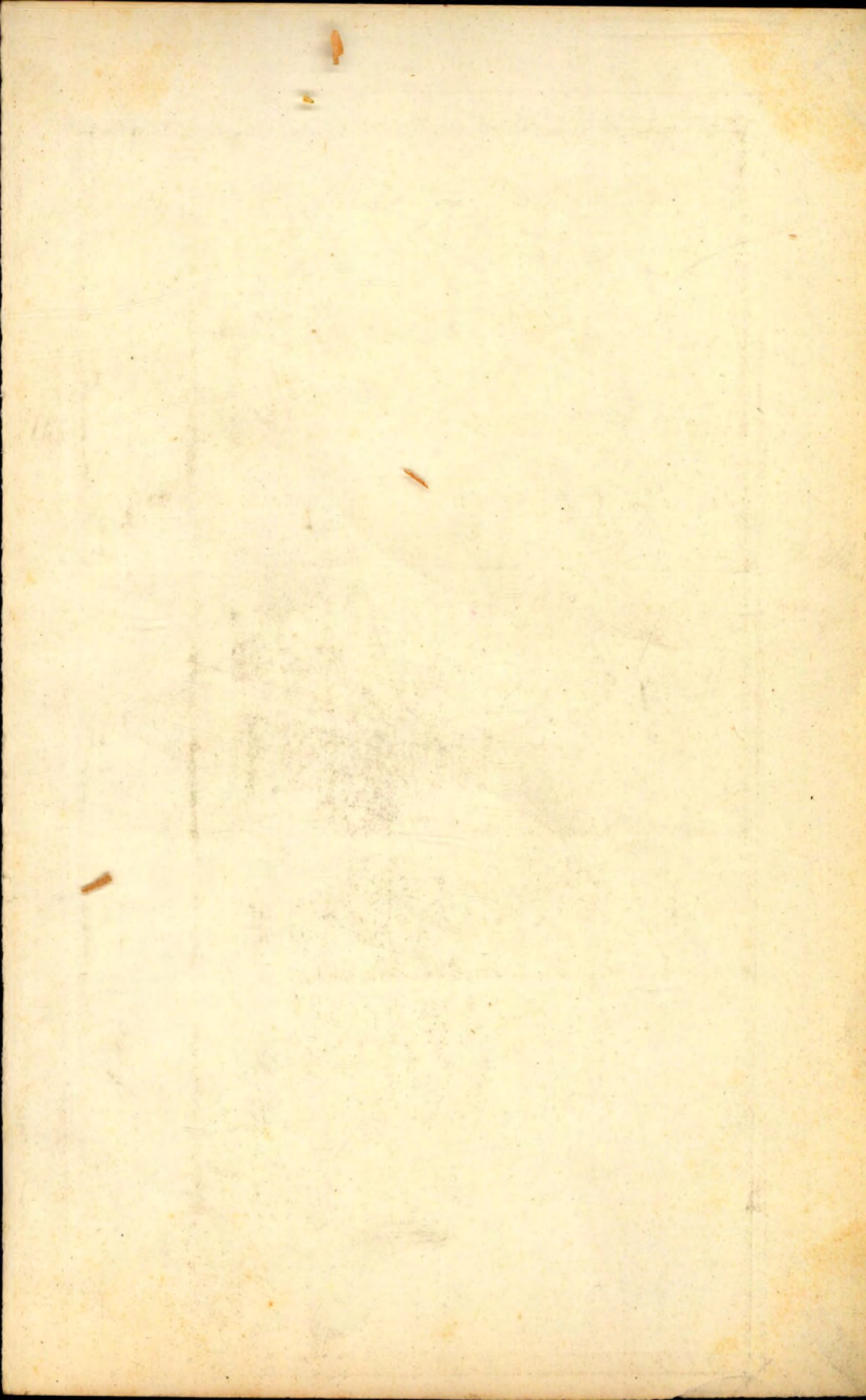
Ich N. N. schwöre und gelobe: dass ich meiner Pflicht bei jeder Geburt gewissenhaft und sorgfältig nachkommen werde; — dass ich ohne jegliche Nebenrücksichten vorgehen, und Niemandem absichtlich schaden werde; — ich gelobe, dass ich den mir anvertrauten Gebärenden, Reichen sowohl als Armen, nach bestem Vermögen meinen Beistand werde angedeihen lassen; — dass ich dieselben weder verlassen noch vernachlässigen werde; — und dass ich immerfort und in Allem den mir ertheilten Weisungen gemäss nach bestem Vermögen vorgehen werde.

So wahr mir Gott helfe!

Gyógyszerészmesteri eskümintá.

Esküszöm, hogy a közegészségügy és a gyógyszerészetre vonatkozó törvényeket, szabályokat és rendeleteket leghivebben megtartom és alkalmazottaim által is megtartatom.

Isten engem úgy segítjen!

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Nagyméltóságod f. é. febr. 7-én 7571. sz. a. kelt leiratában felszólítja az egyes karokat, hogy beható tanulmányuk tárgyává téve a jelenleg fennálló tandijrendszerből keletkezett visszaállásokat: azoknak javítását célzó javaslatokkal álljanak elő.

Midőn ezen alkalomból az Orvostani Tanártestület leghálásabb köszönetét nyilváníttja Nagyméltóságod nemes megaláztatásból eredő kezdeményezéseért, egyszersmind örömmel jelenti ki, hogy bizalommal várja Excellenciádtól ezen helyzetünket mélyen befolyásoló ügy igazságos és alapos megoldását.

Nagyméltóságod eme leiratában kijelenti, hogy addig is, a míg az egyetem ügyét a maga egészében felkaroló törvényhozási és kormányzati intézkedések foganatosíthatók lesznek: a jelenleg érvényben levő s 1890. évi július hó 6-án kelt legfelsőbb elhatározás alapján életbe léptetett tandijrendszer-szabályzatban megállapított alapelveknek fenntartása mellett sürgősen óhajt a felmerült visszaállásokon segíteni.

Az Orvostani Tanártestület Nagyméltóságodnak csakis ezen határozott kijelentése folytán fog bele ezen nehéz kérdés tárgyalásába, de el nem mulaszthatja ezen alkalmat is fe. nem használni arra, miszerint a maga részéről ismételten s a leghatározottabban ki ne jelentse, hogy a régi leckepezés-rendszert helyesebbnek s igazságosabbnak tartja s annak visszaállítását annyival is inkább óhajtja, mert az eddigi, 5 éves tapasztalás tanúsága szerint az új rendszer az egyes tanárok hallgatóinak számarányát jelentékenyen meg nem változtatta, s így egyik felvett sarkalatos pontja (a hallgatók kényeszerítése a beiratkozásra) illuzoriussá vált, anyagi érdekeink pedig, főleg karunk intézeteiben gyakorlati oktatást is, s így igen fokozott tanítási munkásságot kifejtő tanárainkat illetőleg — szemben más karok igen kényelmes katedráival — érzékeny csorbát szenvedtek, anélkül, hogy az új rendszer egyenlőséget alkotott volna. Az emli-

Nagyméltóságod magas leiratában a visszásokokat csak általánosságban említi, feladatunknak kell tehát tekintenünk, első sorban ezeknek megállapítását. Ezen visszásokok, nézetünk szerint, két csoportba oszthatók: az egyik a tanszékek kategóriákba sorozásából, a másik a rezervált alapból indul ki.

1. *Tanszék-kategóriák.* Részünkről a tandíj szempontjából kategóriákat felállítani, ha az egész egyetemet tekintjük, nem látszik helytelennek, sőt ezen kategóriákat nem is találunk az illető tanszakra lealacsonyítónak, de határozottan kívánunk, hogy a beosztás a tényleges működéssel arányban álljon. S e tekintetben az orvosi karon minden tanszékét egyenlően tandíjjutalékosnak (és pedig, ha különböző osztályzatok állítatnának fel: a legmagasabba sorozandónak) kell kinyilatkoztatnunk, mert ha egyes tantárgyak csak féléven át kötelezők is, úgy mégis e tanszakokból mindkét féléven át tartatnak előadások, hetenkint legalább 5—5 órában s minden tanszakunk képviselője egyszersmind egy-egy egyetemi intézet igazgatója s gyakorlatok állandó vezetője, a ki még intézetében a hallgatókon kívül buzgó fiatal szakemberek, tanársegédek, gyakornokok kiképzésén fáradoz s tudományos munkálataikban tanácsos és tettel segítkezik: a jelenlegi Szabályzat 9. pontja értelmében pedig ezen működésnek tekintetbe kellene vétetni, sőt a dolog lényege szerint első sorban tekintetbe veendő is. Vagy igazságnak lehet-e azt mondani, ha két parallel tanszék teljesen azonos hatáskörrel és feladattal különböző kategóriába illesztetik? amilyen még meglehet, hogy a két tanár kinevezése között csak a legrövidebb időköz áll fenn s aztán működésük egész ideje alatt 800. frt jövedelmi különbség maradjon közöttük? Vagy van-e abban valami igazság, hogy egyes tanárok, a kik hasonló intenzív közreműködésükkel szintén a tanpénz létesüléséhez járulnak, abban egyáltalában nem részesülnek? Avagy méltányos-e, hogy egyes tanárok egész életükön keresztül elessenek magasabb jövedelemtől, mert az átlag kiszámítása alkalmával 5—10 frttal alatta maradtak az önkényesen kimondott összegnek? És végre nem a legnyilvánvalóbb igazságtalanság-e az, ha egyes tanárok akár tandíjkárpótlás címén, akár minden cím nélkül mitsem kapva, kevesebb jövedelemben részesülnek mint közvetlen utódaik?

De hisz Nagyméltóságod mindezt épp oly jól tudja, mint a tanári karok bármely tagja, s bizonyára ezen körülmények bírták Excellentiádat leiratának kibocsátására. Ezért nem is foglalkozunk az általánosan ösmert részletekkel s inkább álláspontunkat kívánjuk feltárni. A jogi karban, tekintve az itt a rendes tanárok által előadott tárgyak fontosságát s a jogi kar hallgatóinak igen kiemelkedő számarányát, s ennek megfelelő-

E helyen azonban nem mulaszthatjuk el, hogy a belesészeti kar bizottsága által készített beosztásnak alapja ellen föl ne szólaljunk, főleg azért, mert így alkalmunk nyílik általában a kategorizálás e nemének, a mely bizonyos határokat képező számokra van alapítva, helytelenségét feltüntetnünk. Ezen bizottság működési pótlék címén öt évi átlag alapján azon tanárnak óhajt juttatni 1600 frtot évenként, a kinek egy egész év alatt legalább 400 hallgatója van, s e számnak szorzata a heti óra számok összességével legalább 1000 egység számot ad; míg a kinek csak 200 hallgatója és 500 egysége van, 800 frtot kapna; a többi, ha nem intézeti vagy gyűjtemény-(!) igazgató: semmit, ha igen, 800 frtot nyerne. Ezen beosztásnak két nyilvánvaló hibája van: az egyik az, hogy semmivel sem végez kisebb munkát az, a kinek csak 395 hallgatója, vagy 990 egysége van, mint a ki megüti a mértéket, s ezen pár hiányzó számért elveszt 800 frtot legalább 5 éven át, s így ilyenformán újra beleesnénk azon visszasságok egyikébe, a melyből keressük a kivezető utat. A másik hibája e beosztásnak kitűnik a gyakorlati alkalmazásnál, nevezetesen ha egy tanár 4 kis kollegiumot hirdet egyenkint heti 1—1 órával, úgy, ha fél évenként 50 hallgató a négy tárgyra beiratkozik, kijön a 400 hallgató s 1000 egység, pedig tulajdonképen csak 50 hallgatónak heti 4 órán át adott elő, míg annak, a ki 5 vagy 10 órás tárgyat ad elő, fél évenként 200 hallgatóra van szüksége, s ha ez alatt marad hallgatóinak száma, úgy dacára hogy több ezerre, nálunk egyes tanároknál 7—8000-re menő egység száma van, s így tetemesen több munkát végzett, mint előbb említett kollegája, mégis kiesik az első kategóriából. Ez egyes tanároknak előnyére válhatik, de igazságos fölfogásnak nem mondható. És mire vezetne ezen rendszer? Egyrésztől sokféle előadás hirdetésére, pedig a mennyiség rendesen fordított viszonyban áll a kvalitással, s az egyetlen érdeke, hogy jó, átgondolt és kidolgozott előadások tartassanak, nem pedig hogy a hallgatóság a sok óra mellett utángondolásra és olvasásra az időt elveszítse; másrésztől a tanár jövedelme ismét a hallgatók számától függvén, sőt sokkal nagyobb mértékben, mint azelőtt, mert a lecke pénz mellett csak egyes forintokról, itt ellenben egyszerre 800 frtról van szó, hatványozott mértékben állana elő azon lehetőség, a melynek fölvétele volt az 1890-iki reform indító oka, annyival is inkább, mert jelenleg a tanár illetén protegálása a hallgatónak külön pénzébe nem kerülne.

A hittani kar részesítése a tanpénzből, véleményünk szerint, egyáltalában nem lenne jogosult; megokolja ezen felfogásunkat egyrészt ezen kar hallgatóinak csekély száma, másrészt pedig tanári karának körülményei. Míg ugyanis a világi karok tagjai

ventiót, (a minek más királyi és nemzeti intézmények már régen veszik bőven hasznát) egyelőre nem kérünk. Kivánatosnak, méltányos-, jogos- és igazságosnak véljük azonban, hogy az egyetemi tanárok is, mint a többi állami alkalmazottak, szintén bevétesse-
nek a rangjuknak megfelelő fizetési osztályba, a rendes tanárok az 1893. évi IV. t. c. VI. osztályába, a rendkívül tanárok ellenben a VII. osztályba. Ezen óhajításunk szerénytelennek bizonyára nem mondható, s ha tekintjük, hogy e törvénycikk szerkesztése óta, az eleinte az alól szintén kivett műegyetemi tanárok s az állami erdőszet és erdőfelügyelőségeknél, a budapesti állatorvosi akadémiánál alkalmazottak a megfelelő fizetési osztályba felvételük: a felvétel ellen elvi kifogás, úgy véljük, nem emelhető, sőt ez a legkevesebb, a mi az egyetemi tanárt rangjánál fogva megilleti. A rendes tanároknál ezen intézkedésnek azon eredménye volna, hogy a tanárok számának fele (jelenleg tehát 33) 3000 frtnyi fizetését az államtól nyerné egészen (tehát az eddig a tandijösszezből pótolta 500 frtot is), a mi által a tandijösszezből évenként mintegy 16,500 frt (33×500) maradna meg, továbbá a jelenlegi lakáspénz, a mely valóban méltánytalanul csekély, minden más állami alkalmazottéval arányban nem áll, 800 frtra emelkednék, a tandijösszeg pedig ismét 13,000 frttal (200×65) gyarapodnék. Ezen pótlékok elvétele a tandijösszezből sohasem volt igazolható. A rendkívüli tanároknak helyzete szintén mutatna némi javulást ezen módon, a mit ezen tanárok, elesvén teljesen a tandijrészeseüléstől, már azért is megérdemelnek, mert tudományos munkásságukat így annál inkább érvényesíthetik. A fizetéses rendkívüli tanárok különben is csekély száma mellett ezen intézkedés lényegesebb költséggel nem jár. A tandijalapösszeg kb. 5000 frttal szaporodik ezen módon.

Ezen, általunk jogosan megkívánható intézkedés által a tandijalap-összeg tehát mintegy 34,500 frttal lesz nagyobb.

* * *

A mi már most az így felgyűlő tandij felosztását illeti: úgy első axioma-képpen fel kell állítanunk, hogy senki se kapjon kevesebbet, mint eddig s nevezetesen azon kárpótlásos tanárok, a kik eddig az alább közlendő norma felett kaptak, újból meg ne károsodjanak, hisz kárpótlásuk úgy is csak romjait menti régebbi jövedelmeiknek. Viszont megszüntetendő a kárpótlás, ha a jutalék (vagy működési pótlék) nagyobb.

A bevett tandijból szétosztásra maradó összeg ezentúl tehát állana:

a) az 5% állami levonás (a melyről azonban még alább megemlékezünk),

b) az 5% a címzetes rektor és magántanárokat illető összeg levonása

a jogi karban	2·0
az orvosi karban	2·0
a 12 legtöbb hallgatójú bölcsésznek ...	1·9
a többi bölcsésznek	0·12, s ha tekintetbe

veszszük, hogy e 20 bölcsész-professzor felének fizetése kifizetéséhez fejenként 500 frttal, azaz összesen 5000 frttal járulna ezentúl a tandíjösszege s eddig ezen tanároknak összes leckepezés-keresete együttvéve évenként csak 2888 flt, úgy nyilvánvaló, hogy e tanárok a régi leckepezés-beosztáshoz képest még mindig keskenyebben nyernének. Ha azonban a bölcsészeti fakultás ezen 12 teljes jutalékú tanszékül egynehányból kétszerannyi féljutalékosat (tehát felényi jutalékkal dotáltat) volna alkotni, úgy ez ellen kifogásunk nem lehetne.

Tulajdonképen e felosztásnak teljesnek kellene lenni után a rezervált-alapnak jogosultságát, szükségességét el nem ismerhetjük. *Mindazáltal ez a módja a felosztásnak nem lenne kedvező az egyetemre.* Ugyanis ez esetben, mint az jelenleg is van, sőt a visszasságok egyike, új tanszék felállítása a többi tanak direkt megkárósításával járna, még ha a tandíjjutalékban nem is részesülne illető, annál nagyobb mértékben azonban, ha rendes tanszék felállításával az illető tandíjjutaléokra jogosultságot nyerne. Karunk már alkalmat vett magának, régebbi felosztásában, az új intézmény ezen visszasságát feltárni, könnyen belátható, hogy a fentebb leírt körülmény az egyetem fejlődésére gátló hatással lenne.

Ennek kikerülésére szolgál következő javaslatunk a kiosztásra kerülő összeg 5 éves ciklusokban állapítottatnék meg s a közép száma szólna a következő 5 éven át a számítás alapjául. Az egész tandíjjutalék-összeget az állam vállalná át, s azután a megfelelő jutalék-összegeket félévi részletekben fizetné ki az illető tanároknak. Ha több tanár lenne, többnek adna, tekintet nélkül a bevett összegre és változatlanul a meghatározott összeget, míg ha üresedés folytán kevesebb lenne a kiadandó, az állam tartaná meg a felesleget. Belátható, hogy a tandíj-bevétel folyosó gyarapodása mellett, az elmúlt 5 év átlaga mindig inkább alacsonyabb lenne annál, mint az, amelyen a kifizetés történik s így az állam túlküldése újabb tanszékek felállításánál alighanem már teljes fedezetet találna. Ezen esetleges túlküldés azonban fedeztetés van már eléggé az állami 5% levonás által, a mely levonásnak ma más értelmet tulajdonítani nem lehet. Származik ezen 5% a régi rendszernek azon intézményéből, hogy a tanuló azelőtt 1 frt 5 krt volt kénytelen fizetni, tehát ezen levonás a tanuló megadóztatása vala, s mint ilyen a tandíjra egyenesen át nem vonatkozhat. Az állam 10% adó a melyet

és hazánk ezen tudományos képzettségre legelső testülete jövedelmét magasnak mondani. Ilyen tehetségűak más téren is érvényesíthetnék képességeiket és akkor anyagi boldogulásuk könnyű volna. Ha azonban valaki elég szerencsétlen lenne egyetemi tanáraink jövedelmékkenteni, úgy kétségen kívül e tettel hazánk ezen első intézményének tudományterületét is alászállítaná s bizonyára nem cselekednék államunk érdekében. De Nagyméltóságod sokkal inkább tudja méltányolni helyzetünket, semhogy a legcsekélyebb dalommal lennénk a jelenben sorsunk felett.

A jelenlegi rezerváltot pedig azon esetben, ha Nagyméltóságod ezen intézményt ilyen alakban már jövő tanév elején kívánna megindítani, a felmerülő költségek első időben való fedezete ajánljuk fel.

A tanári illetményekről, kir. jóváhagyással ellátott «Szabályzat» tehát újra készítendő s megerősítendő természetesen ezen intézkedések még nem zárják ki, hogy az állam egyes tanároknak egyszerűen, akár pedig évenkénti összegben magasabb honoráriumot ne adhasson, vagy meghívás esetén megegyezés által, vagy később is, a midőn az egyetem éreit ezáltal elősegítve látja, a kormány egyeseknek több jövedelmet ne biztosíthas, — de az ilyen összegek teljességükben az állam által viselendők, s azok sem egyen, sem részben a tandíjjövedelmet nem terhelhetik.

Kegyelmes Urunk! Már így elérkeztünk javaslataink befejezéséhez, igen kérjük Nagyméltóságodat, hogy egyetem ügyeinek rendezése alkalmával méltóztassék a régi leckepezés rendszerét is behatóan foglalkozni, miután erős meggyőződésünk, hogy a régi leckepezés idején kevesebb visszasság volt, mint van ma, s miután azon visszasságok, a melyek akkor fennforoghattak, könnyebben orvosolhatók ama rendszer körében, mint az újak a man!

Költségvetés-terve.

I.

Az 1890/1—1894/5 tanévekben összestandij-bevétel 54,007 forint.
 azaz egy-egy félév alatt 95,400
 s egy teljes év alatt 190,800

II. Bevétel.

Az 1890/1—1894/5 tanévekben a Szabályzat a), b), d), e) pontjai-	---
nak levonása után szétosztásra került évenként átlagban	64,052.—
a rendes tanárok lakáspénz pótlása e javaslat értelmében	13,000.—
a " " " fizetés " "	16,500.—
a rk. " " " " "	5,000.—
Összesen:	98,552.—

III. Kiadás.

A 4 kárpótlásos tanár jutalék pótlása kb.	1,284.—
18 jogi, 16 orvosi, 12 bölcsész tanár à 2100	96,600.—
Összesen:	97,884.—

Nagyméltóságú

dr. Wlassics Gyula

m. kir. vallás- és közoktatásügyi

minister urnak

Budapesten.

**Az orvosi kar felterjesztése a tandij-
reform ügyben.**

ad 7/63
894/5 d. j. r.

A m. kir. tudomány-egyetem tanácsának.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. KIR. MINISTERTŐL.

7634. szám.

A csász. és kir. közös hadügyminister úr f. évi február hó 2-ikán 11.315/94. szám alatt hozzám intézett átiratában tudatta, hogy a tanári stb. állást elfoglaló, valamint a még tanulmányokat folytató tartalékos tisztek és tiszthelyettesek a véd-erő-utasítás II-ik része 43-ik §-ának 9-ik és 10-ik pontja értelmében csak az iskolai szünidők alatt fognak fegyvergyakorlatra behivatni, ha ez iránt folyamodnak és tanári, illetőleg tanulói minőségüket iskolai előljáráóságuk által igazoltatják.

Erről a tanácsot tudomás és további eljárás végett értesitem.

Budapest, 1895. évi február hó 13-án.

A minister meghagyásából:

Leövey Sándor,

ministeri tanácsos.

KIMUTATÁS

a budapesti királyi magyar tudomány-egyetem orvoskari ösztöndijas hallgatóiról

az 1894/95-diki tanév első felében.

Folyó szám	Az ösztöndíjt élvező		Az ösztöndíj	
	neve	hányadik félév?	neve	évi összege frt
1	Bernolák Károly	5	Budai Mária-Terézia	120
2	Bojárszky Béla	3	Váczi Mária-Terézia	150
3	Borha Jenő	3	Gozsdu	400
4	Dimovics György	5	Tököly	300
5	Fried Artur	9	Katonai	500
6	Fried Aron	5	Böhm Nándor	100
7	Frindt József	9	Besán	250
8	Gabler Lajos	3	Jettimi	100
9	Gyulai Elemér	3	Báró Eötvös József	100
10	Halka Lajos	9	Besán	250
11	Hauer Ferencz	3	Jöv. birság	150
12	Hauswirth József	9	Katonai	500
13	Horváth Gyula	5	Soltra Alajos	250
14	Horváth József	3	Budai Mária-Terézia	120
15	Karcsay Sándor	5	Ferencz-József-Erzsébet	300
16	Keczán Liviusz	3	Magyar határőrvidéki tanulmányi alap.	300
17	Kelsch János	9	Besán	250
18	Kerntler Jenő	1	Győri kir. árva-alap	100
19	Konjevits Boskó	9	Tököly	300
20	König Ede	7	Budai Mária-Terézia	120
21	Kovács Károly	5	Budai Mária-Terézia	120
22	Kulesár Barnabás	9	I. Ferencz József	300
23	László Károly	9	Styrum-Limburg	150
24	Leitner Vilmos	9	Állami	300
25	Lescheditzky János	9	Katonai	500
26	Magyar Lajos	5	Horgos-Kárász alap	500
27	Markovics Lázár	1	Tököly	300
28	Mauritz Géza	9	Katonai ösztöndíj	500
29	Merényi Kálmán	3	Gróf Harrach	120
30	Mészáros Dénes	5	Győri I. oszt. Jettimi alap	100
31	Nedelcu Coriolán	9	Gozsdu	300
32	Németh Ödön	9	Nowilli-Fellman	250
33	Nemoján Virgil	1	Gozsdu	200
34	Perényi Vilmos	3	Jettimi	80
35	Piller Ernő	7	Jettimi ösztöndíj	100
36	Rehák Artur	3	Mosonvármegyei bizottság	100
37	Reinfeld Bernát	9	Állami	300
38	Rhorer László	5	Rhorer-féle családi	80
39	Scipiadesz Elemér	3	Váczi Mária-Terézia	120
40	Stojkovics Milán	10	Tököly	300
41	Schatz Róbert	1	Budai Mária-Terézia	120
42	Szabó József	5	Mária-Terézia	120
43	Szavu Marcell	1	Gozsdu	200
44	Szép József	7	Besán	250
45	Szigeti László	7	Váczi Mária-Terézia	300
46	Szili Sándor	9	Állami ösztöndíj	300
47	Szutrély Barnabás	9	Váczi Mária-Terézia	120
48	Tauszk Kornél	5	Horvát-Szlavonországi ifju ösztöndíja	300
49	Tomicsics Márk	9	Határőrvidéki nevelési alap	200
50	Trebits Gyula	7	Állami	300
51	Turk Szilárd	3	Váczi Mária-Terézia	120
52	Vadass Imre	7	Jettimi II.	80
53	Vidéky Rikárd	9	Budai Mária-Terézia	120
54	Vragassy Lipót	3	Mattyasovszky	90
55	Wiedermann Elemér	9	Budai Mária-Terézia	120
56	Winkler Béni	3	Váczi Mária-Terézia	120

ad 471
1894/95. el. sz.

..... úr
ny. r. tanárral a budapesti királyi egyetem
orvosi karán az 1894/95. év I. felében beirt
ösztöndijasok nevei közöltetnek azzal a kérés-
sel, hogy az illetők szorgalmát és előmenetelét
figyelemmel kísérve, velök, jelentkezők ese-
tén colloquálni s az eredményt a leczkekönyvbe
bejegyezni szives legyen.

Budapest, 1894 december 29.

Högyes
e. i. dékán.

KIMUTATÁS

a budapesti királyi magyar tudomány-egyetem orvostudományi osztályának hallgatóiról

az 1894/95-iki tanév második felében.

Folyó szám	Az ösztöndíjt élvező		Az ösztöndíj	
	neve	hányadik félév?	neve	évi összege frt
1	Adriány János	8	Bésán	250
2	Ajtai K. Barna	2	Junák István-féle hagyaték	150
3	Balogh József	8	Állami	300
4	Bernolák Károly	6	Budai Mária-Terézia	120
5	Bojársky Béla	4	Váczi Mária-Terézia	150
6	Borha Jenő	4	Gozsdu	400
7	Borszéký Károly	4	Budai Mária-Terézia	120
8	Dénes Lajos	10	Katonai	500
9	Dimovics György	6	Tököly	300
10	Ember Jenő	8	Csausz	100
11	Fried Artur	10	Katonai	500
12	Fried Aron	6	Böhm Nándor	100
13	Frigyesi József	6	Rökk Szilárd	300
14	Frindt József	10	Besán	250
15	Gabler Lajos	4	Jettimi	100
16	Gobbi Gyula	6	Váczi Mária-Terézia	150
17	Grünblatt Ármín	2	Gomperz-féle	100
18	Gyulai Elemér	4	Báró Eötvös József	100
19	Halka Lajos	10	Besán	250
20	Hauer Ferencz	4	Jöv. birság	150
21	Hauswirth József	10	Katonai	500
22	Horváth Gyula	6	Soltra Alajos	250
23	Horváth József	4	Budai Mária-Terézia	150
24	Karcsay Sándor	6	Ferencz-József-Erzsébet	300
25	Keczán Liviusz	4	Magyar határőrvidéki tanu'mányi alap.	300
26	Kerntler Jenő	2	Győri kir. árva-alap	100
27	Konjevits Boskó	10	Tököly	300
28	Kornfeld Antal	2	Dr. Oeszterreicher-féle	100
29	König Ede	8	Budai Mária-Terézia	120
30	Kovács Károly	6	Budai Mária-Terézia	120
31	Kulesár Barnabás	10	I. Ferencz József	300
32	László Károly	10	Styrum-Limburg	150
33	Leitner Vilmos	10	Állami	300
34	Lescheditzky János	10	Katonai	500
35	Magyar Lajos	6	Horgos-Kárász alap	500
36	Marikovszky György	4	Rökk Szilárd	300
37	Markovics Lázár	2	Tököly	300
38	Mauritz Géza	10	Katonai ösztöndíj	500
39	Merényi Kálmán	4	Gróf Harrach	120
40	Mikó Géza	10	Csausz	100
41	Mészáros Dénes	6	Győri I. oszt. Jettimi alap	100
42	Nedeleu Coriolán	10	Gozsdu	300
43	Németh Ödön	10	Nowilli-Fellman	250
44	Nemóján Virgil	2	Gozsdu	200
45	Perényi Vilmos	4	Jettimi	80
46	Piller Ernő	8	Jettimi ösztöndíj	100
47	Polgár Jenő	10	Katonai	500
48	Rechnitz Emil	10	Rökk Szilárd	300
49	Rehák Artur	4	Mosonvármegyei bizottság	100
50	Reinfeld Bernát	10	Állami	300
51	Rhorer László	6	Rhorer-féle családi	80
52	Róth Vilmos	8	Állami	300
53	Róth Jenő	10	Katonai	500
54	Scipiadesz Elemér	4	Budai Mária-Terézia	150
55	Stojkovics Milán	10	Tököly	300
56	Schatz Róbert	2	Váczi Mária-Terézia	300
57	Stangl Sándor	8	Csausz	100
58	Süsz Dezső	2	Dr. Rózsay-féle	100
59	Szabó József	6	Budai Mária-Terézia	120
60	Szavu Marcell	2	Gozsdu	200
61	Szép József	8	Besán	250
62	Szigethy László	8	Váczi Mária-Terézia	300
63	Sterk József	10	Katonai	500
64	Szili Sándor	10	Állami ösztöndíj	300
65	Szutrély Barnabás	10	Váczi Mária-Terézia	120
66	Tauszk Kornél	6	Horvát-Szlavonországi ifju ösztöndíja	300
67	Tancó Valér	2	Naszód vidéki	400
68	Tomicsics Márk	10	Budai Mária-Terézia	120
69	Trebits Gyula	8	Állami	300
70	Türk Szilárd	4	Váczi Mária-Terézia	120
71	Vadass Imre	8	Jettimi II.	80
72	Vidéký Rikárd	10	Budai Mária-Terézia	120
73	Wiedermann Elemér	10	Budai Mária-Terézia	120
74	Vragassy Lipót	4	Mattyasovszky	90
75	Weisz Ferencz	10	Csausz	100
76	Weiszberger Abrahám	10	Besán	250
77	Weltner Sándor	2	Singer-féle	100
78	Winkler Béni	4	Váczi Mária-Terézia	120
79	Zeilendorf Dezső	10	Katonai	500

1003
1894/95. el. sz.

.....úr
ny. r. tanárral a budapesti királyi egyetem
orvosi karán az 1894/95. év II. felében beirt
ösztöndijasok nevei közöltetnek azzal a kérés-
sel, hogy az illetők szorgalmát és előmenetelét
figyelemmel kísérve, velök, jelentkezésök ese-
tén colloquálni s az eredményt a leczkekönyvbe
bejegyezni szives legyen.

Budapest, 1895 május 15.

Högyes
e. i. dékán.

XLII 206

